

**T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

HOCA HÜSAEYİN'İN BEDĀYİ'Ü'L-VEĀYİ'İ

(1b-45b)

(Giriş, Metin, İndeksli Sözlük, Özel Adlar Sözlüğü, Tıpkı Basım)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSNÜ ÖZALTUN

İSTANBUL 2006

**T. C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

HOCA HÜSAEYİN'İN BEDĀYİ'Ü'L-VEĖĀYİ'İ

(1b-45b)

(Giriş, Metin, İndeksli Sözlük, Özel Adlar Sözlüğü, Tıpkı Basım)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜSNÜ ÖZALTUN

TEZ DANIŞMANI:

Prof. Dr. Emine GÜRİSOY-NASKALİ

İSTANBUL 2006

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Hüsnü Özaltun'un "Bedayi'ül-Vekayi (01a-45b)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Emine Gürsoy Naskali
Üniversitesi Marmara

İmza

Üye : Prof.Dr. Gülden Sağol Yüksekaya
Üniversitesi Marmara

Üye : Doç.Dr. Zuhâl Kültüral
Üniversitesi Marmara

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun12/01/2006 tarih ve1-6 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	V
SUMMARY.....	VI
KISALTMALAR.....	VII
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	VIII
BİBLİYOGRAFYA.....	IX
1. GİRİŞ.....	1
1.1. ESERİN MUHTEVASI VE ÖNEMİ.....	1
1.2. TEZİN KAPSAMI.....	7
1.3. TEZİN AMACI.....	14
1.4. TEZİN HAZIRLANIŞINDA İZLENEN YÖNTEM.....	15
1.5. DİL ÖZELLİKLERİ	19
2. METİN.....	24
(GİRİŞ)	
KİTABIN YAZILMA NEDENİ HAKKINDA	
OSMAN GAZİ’NİN NESLİ HAKKINDA TEFERRUATLI BİLGİ	
TALİMAT	
OSMAN GAZİ HAKKINDAKİ HİKAYENİN BAŞLANGICI. BİLGELERİN,	
OSMAN GAZİ’NİN HÜKÜMDARLIK HAKLARINI İSTİŞARE YAPMALARI.	
ZAT-İ ALİ OSMAN GAZİ SULTAN’IN TAHTA GEÇMESİ. TARİHÇİLERİN	
OSMAN BEYİN TAHTA GEÇMESİYLE İLGİLİ (NİSPETEN) FİKİR BİRLİKLERİ	
OSMAN GAZİ SULTANIN ASIL NESİL NESEBİ	
OĞUZ HAKKINDA HİKAYE	
OSMAN GAZİ ZAMANINA AİT OLAN BİLGİ VE ANITLARDA SAKLANAN	
ERTUĞRUL GAZİ YOLDAŞLARININ LİSTESİ	
ERTUĞRUL GAZİ’NİN RUM’A YÜRÜYÜŞÜ	
ERTUĞRUL GAZİ’NİN MÜLKİYETİNDEKİ TOPRAKLAR VE DURUMU	
OSMAN GAZİ’NİN BABASININ YERİNE TAYİN EDİLMESİ	
OSMAN GAZİ’NİN AŞKI	
SIRLARIN AÇILMASININ NETİCESİ HAKKINDA	
EĞİTİCİ ÖRNEK	
OSMAN GAZİ’NİN RÜYASI	
OSMAN GAZİ’NİN EVLENMESİ	
OSMAN GAZİ’NİN YİNE BİR RÜYASININ YORUMU	
BİLGELERİN OSMAN GAZİ’NİN HAKLARI HAKKINDAKİ TAVSİYELERİ	
ZEKİCE YAPILAN DELİL HAKKINDA	
MANTIKLI DELİLE AİT BİRİNCİ ve İKİNCİ HİKAYE	
O DÖNEMDE RUM VE SURİYE HÜKÜMDARLARI	
O DÖNEMDE İRAN ŞAHLARI HAKKINDA	
O DÖNEMDE MISIR VE SURİYE HÜKÜMDARLARI	
İNANMAYANLARA KARŞI VE İMAN İÇİN YAPILAN SAVAŞLARIN BAŞ	
NEDENİ	
İNANMAYANLARIN İTTİFAKIYLA İLGİLİ	
OSMAN GAZİ’NİN ALÂEDDİN’DEN YARDIM İSTEMESİ	
SULTANIN KONYA TARAFINA DÖNMESİ	
OSMAN GAZİ’NİN KALEYİ ELE GEÇİRMESİ	
SULTANDAN BAYRAK VE DAVUL ALINMASI	

OSMAN GAZİYE GÖNDERİLEN BERATIN NÜSHASI
OSMAN GAZİ ADINA HUTBENİN OKUNMASI
İNANMAYAN İNSANLARIN ÜLKELERİNİN YAĞMALANMASIYLA İLGİLİ
OSMAN GAZİ VE MUKADDESATA KARŞI OLAN HİLEKAR DÜŞÜNCELER
BİLECİK KALESİNİN ELE GEÇİRİLME NEDENİ
OSMAN GAZİ'NİN TAHTA ÇIKMASI TARİHİYLE İLGİLİ TARİHÇİLERİN FİKİR
BİRLİKLERİ
SULTAN ORHAN'IN EVLENMESİ
ORHAN GAZİ'NİN "SER ASKER" OLARAK TAYİN EDİLMESİ, KÖY VE
ŞEHİRLERİN PAYLAŞTIRILMASI
KÖPRÜHİSAR HAKKINDA HİKAYE VE DÜNDAR ALP'İN ÖLDÜRÜLMESİ
İZNİK ŞEHRİNİN KUŞATILMASI VE TURGAY KALESİNİN YAPIMI
GAZİLER HAKKINDAKİ RÜYALAR
İNANMAYANLARIN İTTİFAKI VE EDRENOS'UN YENİLGİSİ
MİHAİL'İN İSLAM'I KABUL ETMESİ VE KALELERİN FETHEDİLMESİ
BURSA FETHİ İÇİN HAZIRLIK
KAHRAMANLIKLARA DAİR
ORHAN GAZİ – TAHT MİRASÇISI
YENİ İSTİLA HAREKETLERİ
KOCAELİ KALESİNİN ZAPT EDİLMESİ
SAKARYA IRMAĞI KENARLARINDA YERLEŞEN KALELERİN ELE GEÇİRİLMESİ
EDRENOS'UN ÖLÜMÜ
BURSA FETHİ
OSMAN GAZİ'NİN VEFATI. OSMAN GAZİNİN VASİYETİ
ORHAN GAZİNİN ŞEHRİ TESLİM EDEN VE YENİ MÜSLÜMAN OLAN VEZİRE
SORU SORMASI
ORHAN GAZİYE ÇAĞDAŞ OLAN DEVLET VE HÜKÜMDARLARLA İLGİLİ
BİLGİLER
BURSA'NIN BAŞKENT YAPILMASI VE SULTAN I. MURAT'IN DOĞMASI
İNANMAYANLARA KARŞI YAPILAN SAVAŞLARDA ELDE EDİLEN ŞANLI
ZAFERLER
FAZİLETLİ İTTİFAKA AİT
SALİH RÜYANIN GERÇEKLEŞMESİ
İZMİT'İN ELE GEÇİRİLMESİYLE İLGİLİ
YALAKABAD'DAKİ ŞİFALI KAPLICA HAKKINDA
İLK SİKKELERİN BASILMASI. ASKERİYEDE KÜLAHLARIN VE SİPAHİLERİN
KABUL EDİLMESİ
YENİÇERİ ASKERLERİNİN OLUŞTURULMASI
İZNİK KALESİNİN ZAPT EDİLMESİ

3. DİZİN.....	94
4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	323
4.1. KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	324
4.2. YER ADLARI DİZİNİ.....	342
4.3. DİĞER ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	359
4.4. ARAPÇA İBARELER DİZİNİ.....	365
4.5. BEYİTLER DİZİNİ.....	373
5. TIPKI BASIM.....	377

ÖN SÖZ

“Tarihçilerin olayları kaydetmesinin sebebi şudur ki bazı hadiseler belki birkaç asırda bir olur. Yaşamda ise onların benzeri olaylar eksik olmaz. İnsanın ömrü az olup hayatında her hususu tecrübe edemez. Dolayısıyla önceden yaşanmış bir olaya benzer bir durumla karşılaştığında öncekilerin görüşlerini uygulaması gerekir. Ta ki her hususta doğruyu bulsun.” diyor Hoca Hüseyin Efendi kitabın başında.

“Tarih tekerrürden ibarettir.” sözü de bu gerçeği anlatır zaten. İbret alınmayan tarihin kimseye faydası olmasa gerek. Köklü bir geçmişi olan milletimizin neler yaptığını, nelerle karşılaştığını, nasıl yaşadığını ancak tarihimizi okuyarak öğreniriz.

Milletimiz tarih boyunca pek çok beylik, devlet ve imparatorluk kurmuştur. Bunlardan en uzun soluklu olanı ve en çok dikkati çeken kuşkusuz Osmanlılardır. Domaniç yaylasında birkaç yüz çadırla kök salan bu çınar, mücadele ve serhat tutkusuyla kısa zamanda etrafa dal budak salmış, üç kıtaya yayılmıştır. Ancak ne acıdır ki son sözü “Attan inmeyesüz” olan Süleyman Şah’ların çizgisinden uzak kalınca, o yüce mefkurenin yerini rahat arzusu, harem sevdası alınca o koca çınar yıkılıvermiştir. Fakat dikkate değer bir durumdur ki bu devrilen çınarın bir sürgün verip varlığını güçlü bir şekilde devam ettirebilmesi de yine tarihi iyi okuyan anlayan büyük bir liderin önderliğiyle mümkün olmuştur.

İçinde pek çok milletten unsurları barındırmasına rağmen çok geniş bir coğrafyaya uzun süre hükmedebilmiş olan Osmanlı, yerli yabancı bir çok araştırmacının ve tarihçinin dikkatini çekmiştir. Hem tarihe farklı bir bakış sunmak hem de gelecek nesiller tarihe yabancı kalmasın diye duyarlı, bilge insanlar, belki de bir ömür boyu çalışarak tarihe notlar düşüyor, çaplı eserler hazırlıyorlar. Bize de o eserleri tarihin tozlu raflarından indirip, günümüz şartlarına göre düzenleyip insanlığın faydasına sunmak görevi kalıyor.

İşte, uzun süre raflarda kalmış, araştırılmayı ve üzerinde çalışılmayı bekleyen eserlerden biri de Osmanlı Devletinin kuruluşundan 1520’ye kadar olan dönemi, diğer yakın coğrafyalardaki önemli olayları eş zamanlı olarak anlatan Hoca Hüseyin Efendi’nin “**Bedayi’ü’l-Vekāyi**” adlı eseridir.

Hoca Hüseyin Efendi’nin bu alandaki bir çok kaynaktan yararlanarak oluşturduğu bu eseri, Osmanlı İmparatorluğu'nun harbi-siyasi hayatını oluşturan bir vekayinamedir. Ancak Hoca Hüseyin eserinde sosyal ve ekonomik hayatla ilgili birçok ilginç detaylara da yer

vermektedir. Ayrıca diğer müelliflerden aktardığı veya reisülküttab olması hasebiyle kalem odasından rahatça ulaştığı belgelerle anlattıklarını kuvvetlendirmekte ve karşılaştırmalar yapmaktadır. Bu da Hoca Hüseyin'in eserine değer katmaktadır.

Devlete ait arşivlerde değil de özel şahısların elinde kaldığı için eser, XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti topraklarının dışına çıkmış, böylece tarihçiler ve diğer araştırmacılar esere ulaşamamıştır. Bu da eserin Türkiye'de neden çok iyi bilinmediğini açıklamaktadır. Oysaki eser tarihçiler için önemli bir kaynak olma özelliği göstermektedir.

Hoca Hüseyin'nin bu önemli eseriyle ilgili yurt içinde ve yurt dışında tam manasıyla bilimsel bir çalışma yoktur. Bize göre bu alana ilgi duyanlar ve tarihçiler için önemli bir kaynak olan eserin bilimsel bir neşrinin ortaya konmaması büyük bir eksikliktir. Bu da bizi eser üzerinde çalışmaya yönlendirmiştir.

Eserin Viyana ve Leningrad elyazmalarına ulaşarak bu elyazmalar üzerinde geniş çaplı bir araştırma yapan Rus araştırmacı A. S. Tveritnova, eserin tıpkıbasımına Rusça bir giriş yazmış ve Y. A. Petrosyan'ın Rusça'ya çevirdiği -eserin orijinalinde yer alan- izahlı fihristi de eklemiştir. Biz de çalışmamızı bu tıpkıbasımı esas alarak yaptık. A. S. Tveritnova'nın tıpkıbasıma yazdığı girişten eser ve yazar hakkında geniş bilgi edindik.

Çalışmamız eserin 1b-45b varakları arasını kapsamaktadır. Çalışma, müellifin ve eserinin tanıtıldığı ve tezi hazırlamada izlenilen metodun anlatıldığı giriş bölümü, ayrıntılı olmamak üzere dilbilgisi özellikleri, eserin 1b-45b varakları arasının transkripsiyonu, indeksli sözlük, metinde geçen özel adların dizini ve tıpkıbasım olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Böyle kalıcı ve faydalı bir çalışma seçmemizde etkili olan, çalışmamızda büyük emeği geçen ve ihtiyacımız olduğu her an yanımızda olan, her haliyle bize örnek olan, çalışma azmi ve şevki veren danışman hocam Prof. Dr. Emine GÜRSOY-NASKALİ'ye, eseri Türkiye'ye getiren ve çalışmamızın ön araştırma safhasında destek gördüğümüz Yrd. Doç. Dr. Osman Gazi ÖZGÜDENLİ'ye, çalışmamız boyunca karşılaştığımız sorunlarda bize yardımcı olan Prof. Dr. Necdet ÖZTÜRK'e, eserin dil sahasıyla ilgili değerlendirmemizde yön veren değerli hocamız Prof. Dr. Gülden SAĞOL-YÜKSEKKAYA'ya, dizinle ilgili sorunlarımızı aşmamızda yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ceval KAYA'ya ve çalışmalarım boyunca manevi desteklerini esirgemeyen sevgili eşime teşekkürü bir borç bilirim.

Hüsnü ÖZALTUN

İstanbul, 2006

ÖZET

Çalışmamız, giriş, metin, indeksli sözlük, özel adlar dizini ve tıpkıbasım olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, eserin içeriği ve önemi, tezin kapsamı, amacı, hazırlanışında izlenen yöntemden ve ayrıntılı olmamakla birlikte dilbilgisi özelliklerinden bahsedilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, **Hoca Hüseyin'in Bedayi'ü'l-Vakāyi**'inin 1b-45b arasındaki varaklarının transkripsiyonu bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde, metindeki tüm kelimelerin dizini yapılp bu kelimeler anlamlandırılmıştır.

Dördüncü bölümde, özel adlar dizinine yer verilerek bu bölümdeki kelimeler üç ayrı başlık altında tasnif edilmiştir. Ayrıca metinde geçen “ayet, hadis ve Arapça ibareler”in dizini yapılarak anlamlandırılmıştır.

Beşinci bölümde metnin tıpkıbasımı verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Bedayü'l-Vekayi, Hoca Hüseyin, Orhan Gazi, Osman Gazi, Bursa, sultan, leşker

SUMMARY

This study is composed of five chapters which are called as introduction, text, index, index of personal names and original copies.

In the first chapter, the importance and content of the work, the purpose and extent of the thesis and also the method followed at the preparing phases of the thesis are explained.

In addition to this, grammatical characters of the work are mentioned though not in detail.

In the second chapter of the work, there is the transcription of these sheets between 1b and 45b of Hoca Hüseyin's work called Bedayi'ü'l-Vekayi.

In the third chapter, all the words in the work are given a meaning by preparing indexes of them.

In the fourth chapter, personal names index is included and the words in this chapter are classified under three special titles.

In addition to this, the verses of the Koran, the hadiths and Arabic phrases mentioned in the text are given meanings by preparing their indexes.

In the fifth chapter, the original copies of the work are included as well.

The key words can be followed such as;
Bedayiü'l-Vekayi, Hoca Hüseyin, Orhan Gazi, Osman Gazi, Bursa, sultan, leşker

KISALTMALAR

- a. : Arapça
b. : birleşik kelime
c. cem'i (çoğulu)
bkz. : bakınız
e. : edat
f. : fiil
far. : Farsça
i. : isim
s. : sıfat
t. : Türkçe
tes. : tesniye (ikili çoğul)
ünl. : ünlem
vb. : ve benzeri
z.: zamir
zf. : zarf
[...] : Okunamayan kelimeler

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا	a, e, ā
آ	á
ب	b,p
ت	t
ث	ṯ
پ	p
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	š
ص	ṣ
ض	ḏ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	Ø
غ	ġ
ف	f
ق	q
ك	k,g,ñ
ل	l
م	m
ن	n
ه	h
و	v,ü,u,o,ö
ی	y

BİBLİYOGRAFYA

- Baykal, Bekir Sıtkı, *Tarih Terimleri Sözlüğü*, TDK, Ankara 1932.
- Büyük Larousse*, Gelişim Yay., 1-20 cilt, İstanbul 1986.
- Danişmend, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, IV. Türkiye Yay., İstanbul 1971.
- Derleme Sözlüğü*, I.-VIII. cilt, TDK Yay., Ankara.
- Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi, Ankara 1993.
- İslam Ansiklopedisi*, Diyanet Vakfı Yay., 1-26. cilt, İstanbul 1988-2003.
- Kadri, Hüseyin Kazım, *Türk Lügati*, İstanbul 1927-1943, cilt I-IV
- Özgüven, Burcu, *Osmanlı Macaristan'ında Kentler, Kaleler*, Ege Yay., İstanbul 2001
- Özkan, Mustafa. *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2000.
- Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB, 1-3 cilt, İstanbul 1971.
- Redhouse, *Türkçe-İngilizce Sözlük*, Çağrı Yay., İstanbul 1978.
- Şemseddin Sami, *Kâmus-ı Türkî*, Alfa Yay., İstanbul 1998.
- Sertoğlu, Midhat, *Osmanlı Tarih Lügati*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Osmanlı Türkçesi Grameri*, I-III., Alfa Kitabevi, İstanbul 1999.
- Topaloğlu, Bekir - Karaman, Hayrettin, *Arapça-Türkçe Yeni Kâmus*, Elif Ofset Tesisleri, İstanbul 1985.
- Türkçe Sözlük*, I-II, TDK, Ankara 1998.
- Yağlıkçızâde Ahmed Rıfâd Efendi, *Lügat-i Tarihiye ve Coğrafiye*, Keygar Neşriyat, Ankara 2004
- Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK, Ankara 1983.

GİRİŞ

1. ESERİN İÇERİĞİ VE ÖNEMİ

Bedayiül Vakayi ve Hoca Hüseyin Efendi isimleri kaynaklarda sadece ismen geçmektedir. Bunun en önemli nedeni eserin bir padişaha sunulmasına rağmen devlet arşivlerinde değil de özel şahısların elinde olması ve XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti toprakları dışına çıkmasıdır. Bundan dolayı Türk tarihçiler arasında fazla tanınmayan eser hakkında bilimsel bir neşir yoktur.

Rus araştırmacı A. S. Tveritnova eserin orijinal iki cildine de ulaşmış başka tarihçilerin eserleriyle karşılaştırmalı olarak incelemiş ve eserin tıpkıbasımını* yayınlamıştır. Bizim burada aktaracağımız bilgiler A. S. Tveritnova'nın tıpkıbasımına eklediği girişten edindiğimiz bilgilerdir.

Viyana'daki Kraliyet (Eski Milli) Kütüphanesi'nde bulunan ve Hoca Hüseyin'e ait olan Bedayiü'l-Vekayi adlı eseri inceleyen Hammer "Osmanlı Devletinin Tarihi" adlı eserinde XVII. yüzyıl Türk müellifleri arasında Hoca Hüseyin'i de umum tarihi oluşturan biri olarak anmıştır. Yine o dönemde Ahmet Rasim Efendi'nin Osmanlı Devletindeki yüksek unvan sahiplerinin tercüme-i hallerini içeren eserinde ve daha sonraki dönemde Bursalı Mehmet Tahir Efendi'nin Osmanlı Müellifleri adlı eserinde Hoca Hüseyin ve eseri zikredilmiştir. Daha sonra G. Flügel tarafından 864 numara altında Viyana'da Kraliyet (Eski Milli) Kütüphanesi'ndeki Arapça, Farsça, Türkçe Elyazmaları listesinde tanımlanmıştır

XVII. yüzyılda yazılıp Sultan I. İbrahim'e sunulan eser, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan 1520'ye kadar olan dönemi özet hâlinde anlatmaktadır. Tarihçilerin, yaşadıkları devirlerin önemli olaylarını aktarması çok yaygın olduğu bir dönemde Hoca Hüseyin eserini

* Doğu Halkları Edebî Abideleri, Metinler, Büyük Seri 14, Doğu Edebiyatı Basım Evi, " Hüseyin, Bedâyi'ül Vakâyi' Cilt 1, Moskova, 1971"

pek çok kaynağa başvurarak daha geniş bir dönemi anlatacak şekilde oluşturmuştur. Müellif, eserinde önceki eserlerden bilgi aktarmakla yetinmemiş, aynı zamanda bu bilgilerin güvenilirliğini karşılaştırmalar yaparak kontrol etmiş ve onların verdikleri bilgilerin hangi kaynağa dayandığını da belirtmiştir. Bu da Hoca Hüseyin'in eserinin değerini ortaya koyarak bu eseri önemli kaynakların içine dahil etmektedir.

Hoca Hüseyin, tarihçiler tarafından Hüseyin Efendi, Hoca Hüseyin Efendi, Bosnalı Müverrih, Bosnalı Hüseyin Efendi adlarıyla anılmıştır. Buradan Hoca Hüseyin'in Bosnalı olduğunu anlaşılmaktadır.

Babası, Hüsrev Paşa Mescidindeki kütüphanenin muhafızıydı. 1048 (1636) senesinde Hoca Hüseyin Bağdat seferinde Sultan IV. Murad'a refakat edip onun emriyle Ahmed Yusuf al-Karamani (veya Bedreddin Hasan Çelebi)'nin peygamber ve halifelerin hayatlarını anlatan "Devletler Hakkında Haberler" adlı eserini çevirmiştir. Bu sırada Hoca Hüseyin Divanda "Reisü'l-Küttab" görevine getirilmiştir.

Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmayan Hoca Hüseyin'in ölümü bütün müellifler tarafından 1054 (1644) olarak bildirilmiştir.

Eser iki cilt olarak yazılmıştır. 1. cildi Viyana Milli Kütüphanesi'nde bulunan "Bedayü'l-Vekayi" adlı esedir. Yazarın yaşlı olmasından dolayı bir cilt olarak kaldığı düşünülen eserin 2. cildinin varlığı 1950 senesinde SSBC Fenler Akademisi'nin Leningrad Şarkşinaslık Enstitüsü (eski Asya Halkları Enstitüsü)'nün toplantısında belirtilmiştir. Leningrad nüshası B. A. Dorn tarafından Asya'ya ait olan antikalarla ilgilenen Kont L. A. Perovski'nin özel koleksiyonundan alınmış ve 1862 senesinde Asya Müzesi'ne takdim edilmiştir.

Eser hacimli ve sık metinli olup 517 sayfadan oluşmaktadır (18x28.55cm). Sayfalar altın ve siyah renkli çerçeveye kaplanmış ve her sayfası 25 satırdan oluşmaktadır. Nesihle çok açık bir şekilde yazılmıştır. Fihrist ve şerhlerin yazısı esas metnin yazısından farklıdır. Bölüm ve başlıkların adları kırmızı mürekkeple ve çerçeve içinde aynı hatla yazılmıştır.

Metindeki birçok özel isim, coğrafik atamalar, tarih, sayı ve bazı cümlelerin ilk kelimeleri kırmızı mürekkeple, bazı sayfalar da (110, 111, 140) sarı kağıt üzerine beyaz mürekkeple yazılmış veya üstü çizilmiştir.

Sayfa numara sırası Asya usulüne göre aralıksız yapılmıştır. Sayfaların hepsinde kustuğu vardır. Metnin kenarında bazen sayfanın içeriğini kısaca anlatan şerhler, açıklamalar ve ekler yer almaktadır.

Kitabın cildi karton ve altın baskı olan kahverengi deriyle kaplanmıştır. XVII. yüzyıla ait olan, beyaz (bazı sayfaları sarı) su işaretli Avrupa kağıdı kullanılmıştır.

Elyazmanın başındaki boş sayfalarda kitabın son dört sahibinin ismi ve mührünü bildiren ekslibris yazısı bulunmaktadır. Bu yazılardan birincisi (1193- 1779.s) eserin Mehmet Nureddin Bey adındaki birine ait olduğunu gösteriyor. Bu “Nureddin” ismi bilgi olarak eserin birkaç yerinde yazı ve mühürle de geçiyor. Diğer üç yazının sadece ikisi tarihlendirilmiştir. Onlar kronolojik olarak şöyle sıralanmıştır: “Eyyub” 1209 / 1794-95, Edirne; “Mehmed Nazif ibn-i Osman” 1214/ 1799-1800; sonuncu yazıda ise sadece “Mehmet Sadık” ismi yazılmıştır. Görülüyor ki eser 1800 senesine kadar özel şahısların ellerinde bulunmuş daha sonra da büyük bir ihtimalle Edirne’den yurt dışına çıkmıştır.

Elyazmanın başında 16 sayfalık kapsamlı fihrist olup (Y. A. Petrosyan tarafından Rusça’ya çevrilerek tıpkıbasıma eklenmiştir.) ardından esas metne geçilmektedir. Geleneksel olarak Allah’a hamd ve Peygamber’e sena ve o zamanın padişahı Sultan I. İbrahim (1640-1648)’in övgüsünden sonra müellif, eserin yazılma nedeninden ve o zamanki durumlardan şöyle bahsetmektedir:

[2a] Bu ‘abd-i hâkîr-i pür-takşîr yâni Hüseynü’l-fakîr altmış seneden berü divân-ı ‘adâlet-unvân-ı âl-i ‘Oşmânda hîdmetde olup sinnen seb‘în ve şemânîn mâbeyninde riyaset-i kitâb-ı ‘atâret cenâb-ı hîdmetinden müfazçal olduğumuz eyyâm-ı taşaṭṭulâtda tazîyi‘-i evkât itmeyüp şahîfe-i rûzgârda âşârimız kâlsun diyü **bedâyi‘ ü’l-veḳâyi‘** ismi ile müsemma ‘ilm-i tevârihde bir mecmû‘a te’lîf idüp hâzret-i resûl-i Ekrem şallallâhu ‘aleyhi ve sellem hâzretlerinüñ ve ecdâdınüñ ve hulefâ-i râşidînüñ ve e’immei eşnâ ‘aşere ve ‘ulefâ-i Emeviye ve ‘Abbâsiye’nüñ ve sâir zamân-ı İslâmda olan pâdişâhlaruñ ‘aşîrlarında vâқи‘ olan nevâdir u bedâyi‘i ceste ceste tebyîn ve her devletüñ tulu‘ ve ğurûbınüñ târihîni ve her pâdişâhuñ müddet-i saltanatların ta‘yîn itmiş idük. Lâkin beyâza çıkarmayup müsvedde idi. Hîcret-i nebeviye ‘aleyhi efzâlütteḫâyânuñ bin elli dört zîlḫicce senesinde tedvîn itmege niyyet itdügümüzde bir gice ‘âlem-i mişâlde gördüm ki qarşumda iki ‘azîm bâb meftûh olup bir deryâ-yı bî-payân zâhir oldı. Yine ‘âlem-i menâmda bu vechile ilhâm oldu ki ol iki bâb-ı küşâdenüñ birisi beyân olunan müsveddât olup birisi daḫı selâtin-i cihâd-âyin-i âl-i ‘Oşmân enârallâhu te‘âlâ bürhânu’s-sâlifîn ve ‘izzu naşralbâḳînu’l-müteḫallifîn zamân-ı nuşret-ḳarînlerinde vâқи‘ olan fütûḫât-ı ‘azîme ve esna-i saltanatlarında vuḳû‘ bulan nevâdir u bedâyi‘ taḫrîri ola ve lihazettevâriḫi âl-i ‘Oşmânî daḫı ḳâ‘ide-i mezbûrâ üzre taḫrîr ve te’lîfe şürû‘ olındı.”

Hoca Hüseyin, gördüğü rüyayı eserin ikinci cildini de yazması gerektiğinin işareti olarak yorumlar. Buradaki sözlerinden eserin birinci cildini (1054) 1644 senesinde bitirdiği ikinci cildi ise 1645’te yazmaya başladığı anlaşılmaktadır. Tveritinovalar da ikinci ciltte verilen bazı tarihlerden yola çıkarak müellifin ölüm tarihinin 1644 değil 1649 ya da 1650 olarak bilinmesi gerektiğini ifade etmektedir..

Viyana ve Leningrad elyazmalarını inceleyen Tveritinovalar; iki elyazmanın yazı tipleri, boyut ve süsleme bakımından aynı olmasından, eserlerde istinsah tarihinin ve istinsah edenin adının olmamasından –ki istinsahta ad belirtmek gelenektir- ve eserlerde müellife ait

düzeltilmelerin bulunmasından dolayı iki elyazmasını da Hoca Hüseyin'in kendi elleriyle yazdığını ifade etmektedir.

Dikkate değer başka bir durum da esas metnin ve sayfalardaki düzeltilmelerin çerçevelerinin elyazma bittikten sonra yapılmış olmasıdır. Bazı sayfalarda çerçeveler eksiktir. Bu da eserin bittikten sonra müellif tarafından bir daha gözden geçirildiğini, gereken ilave ve açıklamaların eklediğini göstermektedir..

Bu elyazmalar V. D. Smirnov tarafından kalemle çok hafif izler bırakılarak gözden geçirilmiştir.

Hoca Hüseyin sultanların saltanat devirleriyle ilgili belgelerden yararlanarak başkent ve vilayetlerdeki siyasi, ekonomik ve harbi olayları kendi bakış açısıyla günü gününe kaleme almıştır. Sultanların hükümdarlığına dair olayları anlatırken onların kişiliklerini, dış görünüşlerini anlatmış, yaşları, hükümdarlık süreleri ve çocuklarından bahsetmiştir. Daha sonra da Osmanlı Devleti'nin komşularından ve bahsedilen dönemde bu komşularla olan ilişkilerden bahsetmiştir. Her bölümün sonunda o dönemin ulemaları, şeyh, vezir, emir ve meşhur kişilerinden ve sultanın yaptığı hayır işleri ve onun şahsi hususiyetlerinden bahsetmiştir.

Hoca Hüseyin'in eserini kendi seleflerinin eserinden ayıran önemli özelliklerden bazıları şöyledir:

- Sosyal ve ekonomik özelliklerle ilgili olan; kazanılan toprakların paylaşılması, yiyeceklerin fiyatları ve vergileri, harbi güçlerin organizasyonları, İmparatorluğun değişik vilayetlerdeki idari yöntemlerle ilgili bilgiler vermektedir.

- Fethedilen ülkelerdeki Türk devlet politikası hakkında dikkat çekici bilgiler vermektedir.

- Osmanlı Devletinin Küçük Asya'daki fetihleri ve daha sonra feodal grupların taht için ve halkın feodallerin zulmüne karşı yaptığı çıkışları yansıtan durumlarla ilgili birçok ilginç detaya yer vermektedir.

Hoca Hüseyin, diğer müelliflerden aktardığı bilgileri kalem odasından ulaştığı belgelerle kuvvetlendirmiş ve yararlandığı kaynakları elyazmasında belirtmiştir. Belli sayıda Türk, Arap ve Farsî tarih-nüvislerin eserlerinden faydalandığını söylemektedir. Bu müelliflerin içinde; Aşık Paşazade, Neşri, Hoca Nişancı Celalzade Mustafa, Kemal Paşazade, Sadeddin, İdris Bitlisi, Şerefeddin Ali Yezdi, İbn Arabşah, Suriyeli ulema Hasan Buruni ve başkalarının adlarını da anmaktadır.

Hoca Hüseyin'in eserinde dikkat çeken başka bir unsur ise çağdaşlarının aksine o dönemin yüksek rütbeli şahıslarından bahsederken methiyeleri hiç kullanmamasıdır.

Hoca Hüseyin, eserinde Bizans imparatorları ve şehirleri, son Bizans İmparatorları ve Türk sultanlarının birbiriyle olan münasebetleri, sultanların İstanbul fethinden sonraki yerleşim, kalkınma ve inşaatla ilgili tedbirleri hakkında geniş bilgi vermektedir.

Ayrıca müellif, yer yer ayet, hadis, atasözü ve beyitlerle anlatımı akıcı ve etkili kılmıştır.

Hoca Hüseyin'in bu eseri, XVII. Yüzyıla ait Osmanlı tarihini anlatan önemli vekayinamelerden biridir. Ve her bakımdan üzerinde çalışılması gereken bir eserdir. Dolayısıyla bilimsel bir neşrinin olması öncelikle bu alanda çalışma yapan tarihçiler ve ilgilenen herkes için yararlı bir kaynak olacaktır kanaatindeyiz.

2. TEZİN KAPSAMI

Çalışmamız Hoca Hüseyin'in Bedayıü'l-Vekayi'inin 1b-45b arasındaki varaklarını kapsamaktadır. Çalışmamızı oluşturan bu bölüm Allah'a hamd, Peygamber'e salat ve selam, İslam büyüklerine hayır dua ve devrin padişahına övgüden sonra eserin yazılış nedeniyle başlamakta ve Orhan Gazi'nin İznik kalesini feth ettiği bölüme kadar sürmektedir Bu bölümde anlatılan olayları elyazmanın başında bulunan izahlı fihrist üzerinde çalışarak tıpkıbasıma ekleyen Y. A. Petrosyan'dan aynen aktarıyoruz.

(Giriş) (1b) –Allah'ın, Peygamberin, ve hükümdar Sultan I. İbrahim(1640-1648)'in övgüsü.

Kitabın yazılma nedeni hakkında (2a). - Eser müellifi hakkında bilgi, ikinci bölüm sayılan bu el yazmasının yazılma nedeninin açıklanması ve bütün işlerin umumi vasıflandırması.

Osman Gazinin nesli hakkında teferruatlı bilgi (2b). - Osmanlı Hanedanının büyüklüğü, Osmanlı Sultanlarının zafer ve fetihleri, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesi ve Sultan İbrahim tarafından 1049(1640-41) senesinde gerçekleştirilen Azak kalesine yaptığı yürüyüş hakkında.

Talimat (3a). - Devlet adamlarının yükümlülükleri, tarihçilerin görevleri ve tarihi bilmenin önemi hakkındaki düşünceler.

Osman Gazi hakkındaki hikayenin başlangıcı. Bilgelerin Osman Gazinin hükümdarlık haklarını istişare yapmaları. (3b). - Osman Beyin Ertuğrul Gazinin varisi olabilme hakları konusunun tecrübeli yüksek başkumandanlar arasında müzakere yapılması.

Zat-i Ali Osman Gazi Sultanın tahta geçmesi. Tarihçilerin Osman Beyin tahta geçmesiyle ilgili (nispeten) fikir birlikleri (4a). - Osman Gazinin hükümdarlık dönemi. Osman Gazinin doğum tarihi ve onun ismiyle ilk kez Cuma hutbesinin okunması.

Osman Gazi Sultanın nesebi (4b). - Osmanlı Sultanlarının soy kütüğüyle ilgili efsaneler. Oğuz Han'la kardeşi arasındaki husumet ve onların barışmalarıyla ilgili hikayeler.

Oğuz hakkında hikaye(6b). - Oğuz Han'ın hayatı ve Osman Gazi sülalesinin isim listesi.

Osman Gazi zamanına ait olan bilgi ve anıtlarda saklanan Ertuğrul Gazi yoldaşlarının listesi. (7b). - Küçük Asya'ya Ertuğrul Gaziyle beraber gelen, Osman Gazinin hükümdarlığı döneminde önemli rol oynayan tecrübeli kumandan ve şeyhlerin isim listeleri.

Ertuğrul Gazinin Rum'a yürüyüşü (8a). - Birinci hikaye (9a). İkinci hikaye (9b). Ertuğrul Gazinin Horasan'dan Küçük Asya'ya yürüyüşü. Onun Alâeddin Keykubatla görüşmesi ve Ertuğrul Gazinin Konyalı Sultanlar arasında hizmete başlaması.

Ertuğrul Gazinin mülkiyetindeki topraklar ve durumu (10b). - Ertuğrul Gazinin 680/1281-82'da vefat etmesi ve torunu Orhan'ın doğması. Ertuğrul Gazinin mülkiyetindeki topraklar ve harp yürüyüşlerinin anlatımı.

Osman Gazinin babasının yerine tayin edilmesi. (11a). - Birinci delil, ikinci deli (11b). - Müellifinin düşüncesine göre, Osman Gazinin babasının tahtına geçince hükümdarlığında yardımcı olacak durumları incelemesi.

Osman Gazinin aşkı (12a). - Osman Gazinin Şeyh Edebalı'nın kızına aşık olması.

Sırların açılmasının neticesi hakkında (13a). - Osman Gazinin Köse Mihal (Mihail Kosses)'la görüşmesi ve dostluklarının başlaması.

(Eğitici) Örnek (13b). - İbn Arabşah eserlerinden dostluk hakkında hikayeler.

Osman Gazinin rüyası (14a). - Rüya yorumlarından biri (14b). - Osman Gazinin ilerde çok büyük yürüyüş ve zaferlerin müjdeleyicisi olacağına dair yorumlardan biri.

Osman Gazinin evlenmesi (14b). – Osman Gazinin Şeyh Edebalı'nın kızıyla evlenmesi durumu.

Osman Gazinin yine bir rüyasının yorumu (16a). – Osman Gazinin Sultanlık Hükümdarlığı kuracağını işaret eden rüyalardan birini görmesi.

Bilgelerin Osman Gazinin hakları hakkındaki tavsiyeleri (16b). – Osman Gazinin sultanlık hakları hakkında meşhur şahıs ve yüksek rütbeli kumandanlar tarafından yapılan müzakereler. Selçuklu İmparatorluğunun çökmesi ve parçalanması durumunda Rum'da hükümdarlık yapmak için Osman Gaziye denk gelen kimsenin olmadığına dair düşünceler.

Zekice yapılan delil hakkında (17a). – Oğuz Han'ın neslinin devamcısı olarak Osman Gazinin sultanlık hakları hakkındaki düşünceler.

Mantıklı delile ait. Birinci hikaye (17b). İkinci hikaye (18a). – Osman Gazinin delillere dayanan diğer sultanlık hakları. Osman Gazinin Müslüman isminin tarihi hakkında.

İran şahları hakkında (18b). – Osman Gazinin tahta geçmesi sırasında İran topraklarındaki devlet ve padişahların durumu.

Rum ve Suriye hükümdarlarıyla ilgili bilgiler (19a). – Selçuklu Devletinin çökmesinden sonra Küçük Asya ve Suriye topraklarındaki durumlar.

Mısır ve Suriye hükümdarlarıyla ilgili açıklamalar (19b) - Balkanlar, Kuzey Afrika ve Kırım'daki devletler hakkındaki bilgilerle birlikte Mısır, Suriye ülkeleri ve oradaki hükümdarlarla ilgili bilgiler.

İnanmayanlara karşı ve iman için yapılan savaşların baş nedeni (20a) – Osman Gazinin 684/1285-86 senelerinde İnegöl hakimiyle yaptığı savaş. Osman Bey'in Kızılca kalesini ele geçirmesi.

İnanmayanların ittifakıyla ilgili (20b) – Bizans'taki komşu şehir ve il hükümdarlarının Osman Gaziye karşı savaşma teşebbüsleri.

Osman Gazinin Alâeddin'den yardım istemesi (22a)

Sultanın Konya tarafına dönmesi (22b) – Osman Gazinin 688/1289 Karaca hisara yürümesi. Sultan Alaaddin'den yardım istemesi. Osman Gaziye Karaca hisarı alması için yardıma çıkan Alâeddin'in Moğolların onun topraklarına girmesinden dolayı Konya'ya geri dönmesi.

Osman Gazinin kaleyi ele geçirmesi (22b) Osman Gazini Karaca hisar kalesini ele geçirmesi ve elde edilen toprak ve evlerin zafer kazananlar arasında paylaşılması.

Sultandan bayrak ve davul alınması (23a) – Alâeddin tarafından Osman Bey'e Karaca hisar ele geçirildikten sonra müstakil hükümdar anlamında bayrak ve davulun gönderilmesi.

Osman Gaziye gönderilen Beratın nüshası (23b) – Alâeddin Keykubad tarafından Osman Bey'e verilen toprakların hakimiyetiyle ilgili beratın metni.

Osman Gazinin adına hutbenin okunması (27b) – Osman Bey'in adına Karaca şehir (Karaca hisar)'da 688/1289 ilk hutbenin okunması.

İnanmayan insanların ülkelerinin yağmalanmasıyla ilgili (28a) –Osman Gazinin Mudurnu, Sorkun, Göynük illerine baskını 691/1291-92. Bu toprakların perişan edilmesi.

Osman Gazi ve mukaddesata karşı olan hilekar düşünceler (28b) – Osman Gazinin komşu ülkelerdeki Müslüman olmayan hükümdarlarla münasebeti. Onların Osman Gaziye karşı düşmanlık niyetleri.

Bilecik kalesinin ele geçirilme nedeni (28b) – (Osman Bey'in) yalancı hareketleriyle ilgili. Düşmanların Bilecik hükümdarının oğlunun düğününde Osman Gaziyi esir almak için yaptıkları olumsuz planları. Osman Bey tarafından Yar hisar, Bilecik, İnegöl'ün ele geçirilmesi 698/1298-99.

Osman Gazi'nin tahta çıkması tarihiyle ilgili tarihçilerin fikir birlikleri (29b) – Osman Gazinin adıyla hutbe ilk kez 688/1289 senesinde okunmuş olsa bile, onun tahta çıkmasını 699/1299-1300 olarak kabul edilmesi gerektiğine dair tarihçilerin düşünceleri. Bu düşüncenin esaslandırılması.

Sultan Orhan'ın evlenmesi (30a) – Yar hisar hükümdarının Osman Gazi tarafından esir alınan kızının Orhan Bey'le evlendirilmesi.

Orhan Gazi'nin “serasker” olarak tayin edilmesi, köy ve şehirlerin paylaşılması (30a) Orhan Gazinin daha babası hayattayken baş kumandan seçilmesi. Fethedilen toprakların Osman Gazi tarafından kardeşleri, oğulları ve yakınlarına 701/1301-02 verilmesi.

Köprühisar hakkında hikaye ve Dündar Alp'in öldürülmesi (30) –Osman Bey'in Köprü hisar(Yenişehir yakınındaki) yürüyüşüne karşı çıkan öz amcasının hakkından gelmesi. Osman Gazi tarafından Köprü hisar ve Marmara (İznik yakınındaki) kalelerin alınması.

İznik şehrinin kuşatılması ve Turgay kalesinin yapımı (31a) Osman Gazinin İznik'i almaya hazırlanması. İznik civarında kale yapımı ve oraya Osman Bey'in tecrübeli kumandanlarından olan Turgay Bey yönetimindeki askerlerin yerleştirilmesi.

Gaziler hakkındaki rüyalar (31b) – İznik kalesi kuşatması döneminde Osman Bey'in zaferi belirten rüyayı görmesi.

İnanmayanların ittifakı ve Edrenos'un yenilgisi (31b) – Osman Gaziye karşı Bursa tekfuru Edrenos, Menhus tekfuru Kestel ve Kite (Bursa civarındaki kale) tekfurlarının 706/1306-07 birlik oluşturmaları. Osman Gazinin savaşı kazanması.

Mihail'in İslam'ı kabul etmesi ve kalelerin fethedilmesi (32a) – Köse Mihail'in İslam' kabul etmesi. 713/1313-14 (Sakarya nehrinin yakınları, Bursa'nın kuzey-doğusunda yerleşen) Leblebici, Megece, Lefke, Akhisar, Geyve, Tekfurbinarı, Bahçe hisar, Karagöz hisarı gibi birkaç kalenin ele geçirilmesi ve onların Osmanlı topraklarına eklenmesi.

Bursa fethi için hazırlık (32b) – Bursa yakınlarında iki kalenin yapılması ve oraya Osmanlı askerlerinin yerleştirilmesi.

Kahramanlıklara dair (32b) – Osmanlı mülkiyetine baskın yapan Tatar Çavdaroğlu'nun Orhan Gazi tarafından yenilmesi.

Orhan Gazi – taht mirasçısı (33a) – Osman Gazi tarafından kendi halefinin seçilmesi.

Yeni fetihlere hazırlık.

Yeni istila hareketleri (33b) – Orhan Gazi askerleri tarafından Kocaeli yakınlarındaki Karahabeş (Karacabeş) kalesinin ele geçirilmesi.

Kocaeli kalesinin zapt edilmesi (34a) – Orhan Gazi tarafından 717/1317-18 senelerinde Kocaeli yakınlarındaki Alpsüfi, Akhisar ve Kara tekin kalelerinin ele geçirilmesi.

Sakarya ırmağı kenarlarında yerleşen kalelerin ele geçirilmesi (34a) – Osman Gazinin başkomutanları tarafından Sakarya ırmağı sahillerinde yerleşen Kiliki, Kapucık ve Karaste kalelerinin ele geçirilmesi.

Edrenos'un ölümü (34b). – Bursa'ya yaklaşırken kalenin alınması. Edrenos'un kaçması ve ölümü. Mal mülkünün ele geçirilmesi.

Bursa fethi (35a) – Bursa'nın kuşatılması. Mihail Kösenin Bursa kalesinin tekfuruyla şehri teslim etmesiyle ilgili yaptığı görüşme. Bursa'nın 725/1324-25 yıllarının sonunda teslim edilmesi.

Orhan Gazinin şehri teslim eden ve yeni Müslüman olan birine soru sorması (35b).- Orhan Gazinin yeni Müslüman olan vezirlerden biriyle sohbet etmesi. Vezirin Bursa'nın düşmesiyle ilgili düşünceleri.

Osman Gazi'nin vefatı. Osman Gazinin vasiyeti (36a) – Osman Gazinin Orhan Gaziyle ölüm öncesi konuşması. Osman Gazinin kendi mirasçısına talimatları. Osman Gazinin defin merasimi.

(Orhan Gazinin hükümdarlığı)

(1324-1359)

Orhan Gaziye çağdaş olan devlet ve hükümdarlarla ilgili bilgiler (37b) – Orhan Gazinin hükümdarlık dönemindeki İran, Suriye, Mısır ve Anadolu’daki Beyliklerin durumları.

Bursa’nın başkent yapılması ve Sultan I. Murat’ın doğması (40a) – Yüksek unvan sahiplerinin nasihatlerine göre Bursa’nın başkent yapılması. Orhan Gazinin oğlu Murat’ın doğması.

İnanmayanlara karşı yapılan savaşlarda elde edilen şanlı zaferler (40b) – Sultanın başkomutanları tarafından (Kocaeli civarlarında ve Sakarya ırmağından doğuda yerleşen) Bolu, Kokurpa, Ak yazı, Mudurnu, Kandıra, Ermeni pazarı, Ayankumi kalelerinin fethedilmesi.

Faziletli ittifaka ait (40b) – Orhan Bey’in başkomutanları Konur Alp ve Akça Kocaların Şamandıra kalesini(Üsküdar yakınlarında) almak için yaptıkları hareketleri. Kalenin ele geçirilmesi.

Dini rüyanın gerçekleşmesi (41a) – Aydos (Üsküdar yakınlarındaki) kalesinin Konur Alp ve Abdurrahman Gazi tarafından alınması. Zengin ganimetlerin ele geçirilmesi.

İzmit’in ele geçirilmesiyle ilgili (42a) – Sultan Orhan tarafından 728/1327-28 senelerinde şehrin kuşatılması. Kalenin zafer kazananlara bağışlanması.

Yalakaabaddaki şifalı kaplıca hakkında (42b). – Konstantinopol hükümdarı kızının şifa bulduğu kaplıca ve birde Yalakaabad ve İzmit arasındaki topraklara Kara Mürsel tarafından ele geçirilmesi hakkında.

İlk sikkelerin basılması. Askeriyede külahlarn ve sipahilerin kabul edilmesi (43b). – Orhan Gazinin küçük kardeşi ve çok bilgin vezirinin teklifine göre yenilikler yapması, sikkelerin basılması, “yaya” ve “müsellem” adlı iki sınıf askerin alınması ve askerlere yeni başlık olarak külahın kabul edilmesi.

Yeniçeri askerlerinin oluşturulmasıyla ilgili (45a). – Alâeddin Paşanın teklifine göre esir alınan Hıristiyan çocuklarının “acemi oğlan” kadrosunda eğitilip, ”Yeniçeri” askerlerinin oluşturulması.

İznik kalesinin zapt edilmesi (45b). – Orhan Gazinin askerleri tarafından kalenin kuşatılması. Kalenin zafer kazananlara paylaşılması.

1.3 TEZİN AMACI

Eserin başlarında Hoca Hüseyin Efendinin kitap yazmadaki amacını anlatan bölümden anladığımız kadarıyla aslında bir İslam Tarihi yazma niyetinde olan müellif yetiştirememesi endişesiyle bundan vazgeçmiş ve Osmanlı sultanlarını gaza ve cihada düşkün gördüğünden öncelikle onları anlatmayı vazife saymıştır. Bu nedenle sadece bir padişahın devrindeki olayları anlatmak yerine başlangıçtan o güne kadarki olayları, durumları, kişileri etkili bir üslupla yer yer hikayecikler, beyitler ayetler, hadisler, atasözleri de serpiştirerek anlatan bu eser, tarih açısından olduğu kadar nesir edebiyatı açısından da çok değerlidir. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere değişik nedenlerden dolayı eserin şimdiye dek Türk tarihçileri ve araştırmacıları tarafından bilimsel bir neşri ortaya konmamıştır. Gerek eşzamanlı tarih anlatımı, gerek içeriğindeki edebi öğeler ve gerekse 17. Türkçe’sinin güzel bir nesir örneği olması bakımından eser özellikle tarihçiler ve diğer araştırmacılar tarafından üzerinde bilimsel bir çalışma yapılmasını fazlasıyla hak etmektedir kanaatindeyiz.

TEZİN HAZIRLANIŞINDA İZLENEN YÖNTEM

Tez konusu olarak bu eseri belirledikten sonra eserle ilgili çeşitli araştırmalar yaptık. Eserin herhangi bir yerde nüshası ve üzerinde çalıştığımız tıpkıbasımdan başka bilimsel bir neşri olmadığını tespit ettik.

Buradan hareketle eser hakkında geniş bir bilgi sahibi olmak için elimizde bulunan tıpkı basımı yayına hazırlayan ve eser üzerinde çalışma yapan Rus tarihçi A. S. Tveritnova'nın tıpkıbasıma yazdığı Rusça giriş ve elyazmanın başında bulunan -Y. A. Petrosyan'ın Rusça'ya çevirdiği- fihrist bölümü Türkçe'ye çevirttirdik.. Bu girişten eser hakkında bilgi edindikten sonra ilgili tarih kitaplarından çalışmamızı kapsayan dönemle ilgili bilgiler topladık.

Çalışmamızda eserin 1b-45b arasındaki varakları transkribe edildi. Transkripsiyon yapılırken metne bağlı kalınıp sadece hatalı kelimeler düzeltildi; eksik harfler “[]” işareti ile gösterilmiştir. Yazma nüshada müstensih, bölüm başlıklarını ve bazı özel adları kırmızı mürekkeple yazdığı için üzerinde çalışma yaptığımız tıpkıbasımda bu yerler okunamayacak kadar silik çıkmıştır. Bu nedenle veya değişik nedenlerle okunamayan yerlere “[...]” işareti kondu. Türkçe kelimelerde ve yer adlarında, uzun ünlüler gösterilmedi.

Metnin orijinalinde bir satıra sığmayıp, diğer satırda devam eden kelimelerden sonra ve satır rakamından sonra kelimenin geri kalan kısmının başına “-“ işareti konuldu. Günümüz imlâsına göre noktalama işaretleri konuldu. Tüm özel isimler bond olarak yazıldı. Ayet, hadis ve Arapça ibareler tırnak içinde italik olarak yazıldı. Ayrıca bölüm başlıkları takip kolaylığı olması için büyük harflerle yazıldı. Bütün sayfalara metne bağlı kalınarak sayfa, satır numarası verildi. Varak numaraları [21b] şeklindeki gibi gösterildi. Satır numaraları ise okuma sırasında kopukluğa neden olmaması için üst simge olarak gösterildi. Yazarın anlatımı güçlendirmek için yer verdiği nazım parçaları beyitler halinde yazıldı.

Dizin ve Sözlük Kısmının Hazırlanışında İzlenen Yöntem:

Metinde geçen bütün kelimeler dizine alındı. Bu kelimelere getirilen bütün çekim ekleri büyük bir titizlikle ayrıldı. Yapım ekleri aynen kaldı. Arapça ve Farsça tamlamalar ve birleşik fiiller her kelimenin altında gösterildi.

Sözlük kısmında ise, dizine alınan her kelime metindeki anlamına göre anlamlandırıldı. Ancak anlamı herkesçe bilinen Türkçe sözcükler yeniden anlamlandırılmadı. Ayrıca her kelimenin hangi dile ait olduğu ve türü kısaltmalarla belirtildi. Anlamdan sonra ise kelimenin geçtiği sayfa ve satır numarası yer aldı.

‘**abd** :a.i. Kul, köle.

a.+i+ḥaḳīr+i+pūr+taḳṣīr 2a6

a.+i+muḥliṣūñ 14b12

Eğer kelime çokluk halinde ise hangi kelimenin çoğulu olduğu parantez içinde gösterildi.

‘**aceze** :A.i. (āciz’in c.) güçsüzler, düşkünler, zayıflar.

a.+yi+re‘ aya+yı+müşrikīni 23a3

Kelime metinde birden fazla anlamda kullanıldıysa bu anlamlar rakamlarla gösterildi.

bāb :f.i. kapı 2. konu.

b. 2a19

b.+da 18b1, 27a12, 28a8, 2b5

b.+ı+ali.si 40a9

b.+ı+ceng+ü+cidal 13a16

b.+ı+küşadenüñ+birisi 2a21

b.+ı+saadetmayi.ne 17b8

b.+ında 24a24, 41a7orhan.a, 45a15

Birleşik kelimeler birleşik olarak madde başı yapıldı. Birleşik kelimeyi oluşturan kelimeler farklı menşeden ise bu iki kelimelerden önce ilkinin ait olduğu dilin kısaltması sonra ikincinin ait olduğu dilin kısaltması yazıldı.

bed-du‘ā :f.a..b.i. biri hakkında kötü dua.

b.+iderler+idi 35b23

Arapça ve Farsça tamlamalar madde altlarına birleşik olarak alındı ve tamlamayı oluşturan her kelime madde başı yapıldı. Dolayısıyla tamlamayı oluşturan her kelimenin altında tamlama yer aldı.

behāim:a.i. (behime'nin c.) hayvanlar.

b.+i+vahşi 34b25

vahşī a.s. yabani, insandan kaçan.

v.+behaim+i+vahşi 34b25

Özel Adlar Dizinin Hazırlanmasında İzlenen Yöntem:

Özel adlar dizini kişi adları, yer adları ve diğer özel adlar dizini olmak üzere üç bölüme ayrıldı.

Kişi adları dizininde metinde geçen kişilerin adlarına yer verildi. Kişilerin adları metinde geçen bütün şekillerde madde başı yapıldı.

Yer adları dizininde; ülke, şehir, sancak, kasaba, kale, köy, nehir, deniz, dağ tepe adları bulunmaktadır. Yerleşim yerlerinin bugünkü isimleri de verildiği gibi o dönemki kullanımı da belirtildi.

Diğer özel adlar dizininde, Allah'ın isimleri, çeşitli din, ırk, dil hanedan adları ve eser adları bulunmaktadır.

Bazı özel adlar hakkında yeteri kadar bilgi olmadığı için metnin içindeki bilgi ile yetinildi. Hakkında hiçbir bilgi bulunamayan özel isimler karşısına soru işareti (?) konuldu.

Bazı özel adların metin içinde farklı şekillerde yazıldığı görüldü. Bu farklılıklar dizinde gösterildi.

Metinde geçen Arapça ibareler parçalanmayıp bunlar için ayrı bir dizin oluşturuldu.

bi' ināyetilmelikülḳahhār : Kahhar olan Allah'ın yardımıyla.

b. 33a11

Aynı zamanda metinde geçen beyitler de parçalanmayarak bunlar için de ayrı bir dizin oluşturuldu.

Umarım emīn diye rūḩu'l- emīn
Kim derūn-ı dilden olmışdur enīn

2a4

DİL ÖZELLİKLERİ

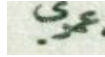
Metnin dil özelliklerini bütünüyle ve tam olarak yansıtmak ayrı bir çalışmayı gerektirmektedir. Hazırladığımız tez, büyük bir çalışmanın sadece bir parçası olması dolayısıyla, eserin dil sahası bakımından kesin yargılarda bulunmak yanlış olacaktır. Metnin genel olarak dil özelliklerinin ortaya konabilmesi, ancak diğer parçaların da incelenmesiyle mümkündür. Bu bölümde sadece, çalışmamızı kapsayan 1b-45b varakları arasındaki bölümün dil özelliklerine kısaca değineceğiz.

Üzerinde çalıştığımız metin harekesiz olduğundan okumamızı neye göre yapacağımız hususunda bir belirsizlik vardı. Müellifin imla tercihine bağlı kalarak okumayı uygun gördük. Özellikle bazı eklerin düz mü yoksa yuvarlak ünlüyle mi yazıldığına dikkat ettik ve buna göre okuduk. Ancak çalışmamızı kapsayan bölümde –her ne kadar eser 17. yy.da yazılmış olsa da- Eski Anadolu Türkçesi'nin özelliklerini gördük. Metnin transkripsiyonunu yaparken bu özellikleri de dikkate aldık. Aşağıda bu özelliklerden daha çok düzlük-yuvarlaklık bakımından dikkat çeken örnekler gösterdik. İstisnai kullanımları yeri geldikçe belirttik.

Yukarıda bahsettiğimiz özellikler şunlardır:

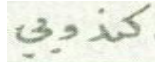
- İyelik eklerindeki vokal , üçüncü şahıslarda daima düz,

‘ömri 3b5

- Akkuzatif eki daima düzdür.

kendüyi 6a25

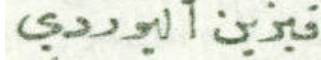

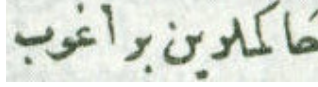
seni 6b17

- Yer yer belirtili nesne görevindeki bir sözcüğün akkuzatif ekini almadığı görülmüştür.

sözüm tutmadılar 6b17

kızın alıverdi 6b6

hâkimlerin bırağup 41a4

- Görülen geçmiş zaman eki üçüncü şahıslarda daima düzdür.

iltifât itmedi 6b9

sordı 7a2

- İstek eklerinden birinci şahıslarda “-ayım, -eyim; -alum, -elüm” kullanılmıştır.

karışdırayım 5b19

gidelim 29a2

- Geniş zaman çekimi –r eki alan fiillerde yer yer yuvarlak yardımcı ünlüyle yapılmış.

seni alurum 6b18

sanurlar 7a1

- emir çekimleri yuvarlak vokallerle yapılmıştır.

kalsun 2a10

قالون

düğün *eylesünler* 29a1

دوگون ايلسونلر

- bazı fiilden fiil yapma ekleri yuvarlak vokal almıştır.

getüreceklerdir. 5b9

گتوره جكاردر

kılıçdan *geçürdiler* 33b23

فيلچدن گچرديلر

- -ınca, -ince anlamında “-ıcağ..., -iceğ” gerundiumu kullanılmıştır.

göriceğ 43a8

گوريجان

olıcağ 4b21

اوليجان

- “-dığında, -diğinde” ile birlikte “-duk+da, -dük+de, -dık+da, dik+de” gerundiumu da kullanılmıştır.

muqābil *olduğda* 38b10

مقابل اولدقد

müşavere *itdikde* 33b10

مشاوره ايتدگن

didikde 7a4

ديدگده

- “-madan, -meden” anlamında “-madın, -medin” şekli kullanılmıştır

bulmadın 21b15

بولما دین

- -u -ü gerundiumu her zaman yuvarlak ünlüyle kalmış.

diyü 2a10

دیو

girü 14a4

گیرو

- -lı, -li isimden isim yapma eki her zaman yuvarlak vokalli:

tatlu 38b13

طاولو

dallu budaklu 14b4

دالو بوداقلو

gizlü 6b1

گیزلو

- kimi yerde ablatifden önce yardımcı ünsüz yok:

kendüden sonra 33b1

کندو دین صوره

- -garu, -gerü yön eki yuvarlak vokalli:

yukarıya 41b8

یوقارو

- -dık, -dik, -duk, -dük partisip eki iyelik eki aldığıda daima yuvarlak vokalli, diğer durumlarda vokalsiz yazılmış:

sevdüğüne 7a3

سوردو گنه

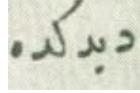
ceddi olduğunda 4b20

جذبی اولدوغندا

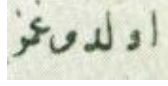
feth itdügi 4b1

فتح ایتدوگی

didikde 7a4

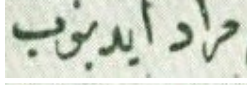

olduğumuz 2a9

- -ıp, ip, -up, -üp gerundiumu daima yuvarlak vokalli:

murad idinüp 5a1

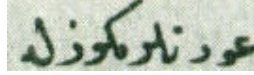

pusudan çıkup 29b6

kimi yerde iyelik ikici çoğul kişi eki yuvarlak vokallidir:

‘avratlarıñuzla 29a1

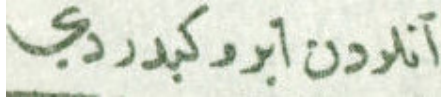

- bazı fiilden isim yapma ekleri düzlük yuvarlaklık uyumuna girmemiştir.

satun alup 34a11

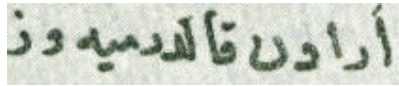
anlardan ayru giderdi. 6b20

- .”maz+isek mez+isek” şeklindeki geniş zaman olumsuz şart çekimi yerine

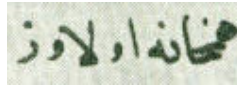
aslında EAT’de bir gelecek zaman çekimi olan “-mayavız” şekli kullanılmış:

aradan kaldırmayavız 28b 18

- birkaç yerde “yavız” gelecek zaman şekli istek fonksiyonunda kullanılmış:

hem-hāne olavız 15a2

2.METİN

(1b-45b)

[1b] Hımd-ı bî-hadd ve gâyat ve şükr u sipâs-ı bî-nihâyât ol hâlık-ı ⁽²⁾ kâinât dergâhına ki selâtin-i ‘adl-âyini mazhâr-ı emr-i şerîf-i ⁽³⁾ “*fahlem beyne’n-nâsi*” idüp “*innâ ce‘alnâke halîfeten*” libâşiyle ⁽⁴⁾ ilbâs eyledi. Ve *ıurfâ şalavât ve tuhfê taıııyyât* ol güzîde-i ⁽⁵⁾ mevcûdât, seyyîd-i veled-i **Âdem**, ‘andelib-i gülistân-ı “*ene efşahatü’l-‘Arabi*” ⁽⁶⁾ ve ‘l-‘**Acem**” mihr-i sipehr-i işıfâ hâzret-i **Meıhemmed Muştafâ şallallahu ‘aleyhi ve sellem** hâzretlerine ⁽⁷⁾ olsun ki şahâbe i güzîn ve fırça-yı müslimîni “*ıātılı’l-müşrikîne*” emrine ⁽⁸⁾ ıarîn ve “*fazıallallahü’l-mücâhidîne*” şerefine rehîn eyledi. Ve âl u aşhâb ⁽⁹⁾ ve ‘ıtret u aıhbâbına olsun ki zümre-yı müşrikîn ıabul-i îmandan ⁽¹⁰⁾ hâribîn olduklarından şem-şîr-i kin ile dâııl-i derekât-ı *esfelü’s-sâfilîn* ⁽¹¹⁾ eylediler. Ve derer i ed‘ıyey-i firavân ve gârer-i esniye-i bî-payân ol ⁽¹²⁾ sultânı’l-berreyn ve bahreyn, hâdımu’l-haremeynü’ş-şerîfeyn pâdışâh-ı cihân, ⁽¹³⁾ hulâşâ-yı düdmân-ı âl-i ‘**Osınân** sultân bin essultânı’s- sultân ⁽¹⁴⁾ **İbrahim Hân bin Ahmet Hân** “*lazelleti silsilete saltanati müselsiletin*” *ilâ* ⁽¹⁵⁾ *intiha-i’d-deverân* hâzretlerinüñ âsitân-ı müeyyedü’l-bünyânları şoyuna ⁽¹⁶⁾ nişâr u ibtâr olsun ki zamân-ı ‘adâlet-‘unvânlarında ‘ibâd-ı hallâıı-ı ⁽¹⁷⁾ kevn ü mekân, emn ü emân üzre olup ve güzât-ı **İslâm** dâimâ ⁽¹⁸⁾ şem-şîr-i zafer-te’şîrleri berekâtile küffâr-ı düzaıı-ımaııdan aıız-ı intııâm ⁽¹⁹⁾ itmekte sa‘y u ihmâmdan hâli olmayup rüz-be-rüz tevsı‘-i bilâd ile [2a] ⁽¹⁾ muıayyedlerdir. Mercûdur ki ol pâd-şâh-ı ‘âli-şânuñ *ilâ intihâi’z-zamân* ⁽²⁾ nihâl-i ‘ömr ü devletleri pür-berg ü bâr olup mesned-i salıanatda pây-dâr ⁽³⁾ ve ber-ıarâr ve şah-zâde-i ‘âli-ıaııdırları buıur-dâr olalar. Beyt:

⁽⁴⁾ Umarım emin diye rûııu’l- emin

Kim derun-ı dilden olııışdur enîn

⁽⁵⁾ Ba‘de-ezân bâ‘is-i taııır-ı kitâb ⁽⁶⁾ oldur ki bu ‘abd-i haııır-ı pür-taıışîr yâni **Hüseynü’l-faııır** altmış seneden berü ⁽⁷⁾ divân-ı ‘adâlet-‘unvân-ı âl-i ‘**Osınân**’da hıdmetde olup sinnen seb‘în ⁽⁸⁾ ve şemânîn mâ-beyninde rıyâset-i kitâb-ı ‘aıâred cenâb-ı hıdmetinden müfaızal ⁽⁹⁾ olduıumuz eyyâm-ı taşatıılâtda taıııı-ı evıât itmeyüp şahıfe-i rüzgârda ⁽¹⁰⁾ âşârımız ıalsun diyü **bedâııı’ü’l-veııâııı** ismi ile müsemmâ ‘ılm-ı tevâriııde ⁽¹¹⁾ bir mecmû‘a te’lıf idüp hâzret-i resül-i ekrem *şallallahu ‘aleyhi ve selem* ⁽¹²⁾ hâzretleriniñ ve ecdâdıñın ve hulefâ-i râşidiniñ ve e’immei eşnâ ‘aşere ⁽¹³⁾ ve hulefâ-i **Emeviye ve ‘Abbâsiye**’niñ ve säir

zamān-ı İslāmda olan ⁽¹⁴⁾ pādişāhlarıñ ‘aşrlarında vāķi’ olan nevādir u bedāyi’ i ceste ceste ⁽¹⁵⁾ tebyīn ve her devletüñ tulu’ ve ğurūbınıñ tārīhini ve her pādişāhıñ ⁽¹⁶⁾ müddet-i salṭanatların ta’yīn itmiş idük. Lākin beyāza çıkarmayup müsvedde ⁽¹⁷⁾ idi. Hicret-i nebeviye ‘aleyhi *efzālütteḥāyānīn* bin elli dört zilhicce ⁽¹⁸⁾ ğurresinde tedvīn itmege niyyet itdığımızda bir gice ‘ālem-i mişalde ⁽¹⁹⁾ gördüm ki qarşumda iki ‘azīm bāb meftūḥ olup bir deryā-yı ⁽²⁰⁾ bī-payān zāhir oldı. Yine ‘ālem-i menāmda bu vechile ilhām ⁽²¹⁾ oldı ki ol iki bāb-ı küşādeniñ birisi beyān olunan müsveddāt ⁽²²⁾ olup birisi daḡı selātin-i cihād-āyin-i āl-i ‘**Oṣmān anārallāhu te’ālā** ⁽²³⁾ *būrhānu’s-sālifīn ve ‘izzu naşralbāķīnu’l-müteḡallifīn* zamān-ı nuşret-ķarīnlerinde ⁽²⁴⁾ vāķi’ olan fütūḡāt-ı ‘azīme ve esna-i salṭanatlarında vuķū’ bulan ⁽²⁵⁾ nevādir u bedāyi’ taḡrīri ola ve lihazettevārīhi āl-i ‘Oṣmānī daḡı [2b] ⁽¹⁾ ķā’ ide-i mezbūrā üzre taḡrīr ve te’līfe şürū’ olındı. Ve **İrān** ⁽²⁾ Ve ‘**İrāk-ı ‘Arāp** ve **Mışr** u **Şām** ve **Diyārbekir** ve **Ķaraman** ve sāir mülūk-i ⁽³⁾ müteferriķadan her pād-şāhıñ āşrında olan selāṭini daḡı icmālen zikr eyledik. ⁽⁴⁾ Zīrā mülūk-i mezbūranıñ salṭanatları tederice pād-şāhān-ı āl-i ‘**Oṣmān**’a ⁽⁵⁾ naşīb olacaķdır. Bu bābda **Heşt Behişt** muşannıfı **Mevlānā İdris** ⁽⁶⁾ **Bitlisī’ye** iķtidā eyledik. Ve müverriḡin-i sālīfe yazdıķları kitāblarda ⁽⁷⁾ zamān i’ tibār idüp “*el ķadem fel ķadem*” dirler imiş. Lākin selāṭin-i ⁽⁸⁾ Āl-i ‘**Oṣmān** ğuzāt-ı fi sebīlillāḡ olmaķla tābi’ in ve ḡulefā-yı ‘**Abbāsiye**’den ⁽⁹⁾ soñra yazılıp sāir mülūk ve selāṭine taķdīm ve tafzīl olındı. ⁽¹⁰⁾ Ve tafaşşul-ı tafażzulları daḡı beyān olındı.

Zikr-i tafzīl-i āl-i ‘Oṣmān

⁽¹¹⁾ Selatin-i ğuzīn-i āl-i ‘**Oṣmān** egerçi biḡasbi’z-zamān, menāfi’ i beyān ⁽¹²⁾ olunan pād-şāhāndan mu’ahḡar olmaġla ķā’ ide-i müverriḡān üzre ⁽¹³⁾ selāṭin-i **Selĉūķiyān**’dan soñra taḡrīr olunmaķ münāsib idi. Lākin ⁽¹⁴⁾ Ebu’l-mücāhidīn ve’l-murābiṭīn sulṭān ‘**Oṣmān Ķāzi anārallāhu** ⁽¹⁵⁾ *burhānehu “vecāhidū biemvālikūm ve enfūsiķum fī sebīlillāḡi”* emr-i şerīfine ⁽¹⁶⁾ ḡüsn-i i’ tiķād ile mūṭi’ ve münķād olup ġazā ve cihād mu’ tādı ⁽¹⁷⁾ olmaġla “*ve fażzallāḡul mücāhidīne ‘alel ķā’ idīne*” naşş-ı şerīfiyle ⁽¹⁸⁾ sāir selāṭin-i müteķā’ idīne tafzīl olmaġın ḡulefā-yı ‘**Abbāsiye**’den ⁽¹⁹⁾ soñra sulṭān-ı sālīfū’l-beyān ve evlād-ı ‘āli-nejādından olan ⁽²⁰⁾ pād-şāhān-ı ‘āli-şānuñ fütūḡāt-ı zikrine mübāşeret olındı. ⁽²¹⁾ Zīrā selāṭin-i cihād-āyin-i āl-i ‘**Oṣmān vālidēn ba’de veled** mücāhide ⁽²²⁾ ve murābaṭā ile muķayyedler olup ḡulefā-yı nebevī ve tābi’ inden ⁽²³⁾ soñra añlarıñ itdükleri ġazavāt ve fütūḡāt ġayri pād-şāhlara ⁽²⁴⁾ müyesser

olmamışdır. Egerçi Şulţān **Maĥmūd-ı Ğaznevī**'nün **Hindustān**'da ⁽²⁵⁾ vuĥu' bulan fütühāt ve taĥrīb-i deyr-i sevmenāt, saĥīfe-i rüzgārda [3a] ⁽¹⁾ meşūrdur. Ammā āl-i '**Osmān**'dan **Ebu'l-feth Sultān Meĥammed Hān** cennet-mekānīñ ⁽²⁾ feth itdigi **Ķostantımye** şehri -ki sultān-ı beldān-ı cihāndur- ğālib-i feth-i ⁽³⁾ **Hindustān**dur. Ve şehri-i mezbūrada **Sevmenāt**-mişāl nice deyr-i dir-sāl ⁽⁴⁾ mesācid u me' ābid olmuşdur. Yalnız **Ayasofya** -ki zir-i kümbed-i kebūdda ⁽⁵⁾ mişl-i nābüddur- şehri-i mezbūruñ me' ābid-i müte' addidesinden ma' düddur. ⁽⁶⁾ Sāir pād-şāhlarıñ āşār-ı ğayr-i maĥdüddur. Hālen pādişāh-ı **İslām** ⁽⁷⁾ olan sultān bin sultān **Sultān İbrāhīm Hān ibn-i Sultān Aĥmed Hān** ⁽⁸⁾ *idāmallāhu te'ālā 'ömrihi ve salţanatühü ilā āhiri'd-deverān* ĥazretleri daĥı ğazāt ⁽⁹⁾ ve cihādi pīş-nihād idüp evreng-i ĥākānī ve taĥt-ı '**Osmānī** ⁽¹⁰⁾ teşrīf buyurduĥları sāl-ı ferĥunde-fālde -ki bin kırĥ doĥuz şevvālınıñ ⁽¹¹⁾ on yedinci ğünü idi- ābā ve ecdād-ı mu' tādı üzre ğazā ve cihād murād ⁽¹²⁾ idinüp **Ķazak 'ak**-ı bed aĥlāk müstevli olduĥı **Azak** ĥal' ası -ki ⁽¹³⁾ ĥāk-ı **deşt-i Ķıpĥāk** tevābi' inden **Heyhat** saĥrāsında vāĥi' olmuşdur- berr ⁽¹⁴⁾ ve baĥrden ' asker-i nuşret-eşer gönderüp şem-şir-i zafer-te'sirleriyle feth u teşĥir ⁽¹⁵⁾ buyurmuşlardır. Ve muţtaşıl firāk-ı müşrikīn üzerine ' asākīr-i müslimīn irsāl idüp ⁽¹⁶⁾ tevsi'-i bilād ve āsāyiş-i ' ibāda himmet hümā [...]ları maşrūf ve bī-dirildür. ⁽¹⁷⁾ *Ta bad çenin bad ilā āhiri'd-dehr ebedā inşaallāhu te'ālā*. Min ba'd vuĥū' bulacak ⁽¹⁸⁾ fütühāt-ı muĥtelifede zıkr olunmaĥa niyyet olinmişdur. Mercūdur ki ' ömr u devletleri ferīd ola. ⁽¹⁹⁾

Tenbīh

⁽²⁰⁾ Aşĥāb-ı ' uĥūl ve iz'āna pūşide ve pinhān degildir ki egerçi şāhān-ı ⁽²¹⁾ baĥtiyār ve ĥudāvān ĥoşmend-i devlet-yāruñ tab'-ı ' ākilāne ve mīzāc-ı ' ādil-āneleri ⁽²²⁾ mümkindür ki zamānlarında olan müşkilāt-ı vāĥi' āt ve mühimmātı ser-engüşt ⁽²³⁾ tedābir-i şāyibeleri ile ĥall idüp āĥeriñ ārā ve efkārına muĥtāc olmayalar. ⁽²⁴⁾ Lākin sultān-ı ' azīmu'ş-şān olanlar ri'āyet-i esbāb ' azm u hezm ve viĥāyet-i ⁽²⁵⁾ esās bezm ve eşās-ı rezmde ve āyin-i memleket-dāri ve fermān-ı revāyı [3b] ⁽¹⁾ ve ĥavānīn-i rā' iyyet-perveri ve kişver-küşāyide rusūm-ı āşār-ı **İslāmı** kendülere ⁽²⁾ üstaz ittiĥāz ide-gelmişlerdür. Ve müverriĥīn-i sālīfe veĥāyi' -i sābıĥayı ⁽³⁾ meslek-i taĥrīre çekdiklerine bā' is oldur ki ba' zı ĥavādiş yigirmi otuz ⁽⁴⁾ belki bir ĥaç yüz yılda bir iki kerre ĥādiş olur. Rüzgārda ise ⁽⁵⁾ añlarıñ emşāli veĥāyi' vāĥi' olmaĥdan ĥālī olmaz. İnsanıñ ' ömri ⁽⁶⁾ ĥalīl olup yüz yaşında daĥı olursa eyyām-ı ĥayavānında her ĥuşūşı ⁽⁷⁾ tecrībe idemezler. Ol ecilden anıñ gibi zuĥūr iden nevādir umūri ⁽⁸⁾ müteĥaddimīniñ re'yleri

ile taṭbīk itmek gerekdür. Ta ki ba‘de’t-taḥḳīk ārā-yı şayyibelerine ⁽⁹⁾ iḳtidā ve sū’i tedbīrlerinden ibā eyleyüp her ḥuşuşda işābet eyleyeler.

⁽¹⁰⁾ Āġāz-ı dāsītān-ı ‘**Oṣmān Hān Ğāzi**

⁽¹¹⁾ Ber-muḳteza-yı feḥvā-yı hadīs-i şāḥīḥ-i sulṭānu’l- enbiyā ‘aleyhi efzalu’t- teḥāyā-yı “*innellāhe* ⁽¹²⁾ *yeb‘aşu lihāzihil ümmeti lire ‘si külli mi ‘eti senetin men yuceddidü leha dinen*” her yüz ⁽¹³⁾ yıl başında ihyā-yı dīn-i mübīn için bir şāḥib-i sa‘ādetüñ zuhūri sünnet-i ⁽¹⁴⁾ ilāhī olmaġın zamān-ı ḥicretten vaḳt-i cülūs-ı **Sulṭān ‘Oṣmān’a** deġin ⁽¹⁵⁾ her re’s-i mi ‘eyede bir şāḥib-ķırān mu‘īn-i ehl-i īmān olmuştur. ⁽¹⁵⁾ Bu taḳdīrce mi ‘eye-yi sābi‘ada ‘umūm millet-i nebevīye fetret sirāyet idüp ⁽¹⁶⁾ memālik-i **Rūm**’da leşker hucūm itmekle Sulṭān ‘**Oṣmānıñ** zuhūriyla ‘ālem emn ⁽¹⁷⁾ u emān bulup ‘**Oṣmān Ğāzi**, mi ‘ye-yi sābi‘anıñ şāḥib-i devleti olduġı ⁽¹⁸⁾ maḥal-i şübhe degildür.

Meşveret-i ‘āqılān der-ḥaḳḳ-ı ‘**Oṣmān Hān**

⁽¹⁹⁾ Ol zamānda olan ser-ḥeylān-ı pīrān-ı rüzġār-dīde ile bi’d-defe‘āt müşāvere ⁽²⁰⁾ itdükden-soñra re’yleri bu ma‘nāda ḳarār buldı ki “çünkü devlet-i **Selçuġıyān** leşker-i ⁽²¹⁾ **Cengīziyān**’dan mütezil oldı. Bi’z-zarūre bir sulṭān-ı şāḥib-i efendār iḥtiyār ⁽²²⁾ olunmaġ lāzım olmuştur ki bu diyārları eydiye-i müteġallibeden ḥirāset eyleye” didiler. ⁽²³⁾ Ve bir sulṭāna mübāya‘at idecek oldılar.

Ve minha cemī‘-i ḳabā’il-i **Oġuz Hānī** dilāverān-ı ⁽²⁴⁾ **Ķaynı Hānı** ile yek-dil olup meyān-ı aḳvām-ı **Türkistān**’da lāyīḳ-ı taḥt-ı cihān-bāḥı ‘**Oṣmān Beg**’dür ki [4a] ⁽¹⁾ hem ba‘de hānedān-ı **Ķaynı Hānı** ve dīndār ve meḥebbet-müsnen-i müselmānidür. ⁽²⁾ Ve aḥlāḳ-ı ḥamīde ve sīret-i pesendīdesi olup şecā‘at ve şehāmet ⁽³⁾ ve ḳuvvet ve ḳudretde daḥı serāmdere-i rüzġār olup her vechile sezā-vār-ı ⁽⁴⁾ mesned-i serveri ve müsteḥaḳḳ-ı mañşıb-ı ḳayseri oldur diyü cümlesi ittifaḳla ⁽⁵⁾ ‘**Oṣmān Ğāzi**’niñ ḥuzūrına varup bu vechile ḥiṭāb eylediler ki “şimdiki ⁽⁶⁾ ḥalde bu mañşıb-ı bülend ve mesned-i ercümendi ḳabūl itmek şer‘an ve ‘aḳlen ⁽⁷⁾ saña lāzım ve vācib olmuştur. Beyt :

Terā imruz mevruşist emin ḳar ⁽⁸⁾

Cah hu ahd cüz tu bud anra seza-var.”

didiler. ‘**Osmān Beg Ğāzi** ol ⁽⁹⁾ Ehl-i şūrānıñ kelimāt-ı ħeniyyet-simānların istimā‘ itdükde “bir nesne ki mevhibe-yi ⁽¹⁰⁾ ilāhī ola añı qabūl itmemek küfrān-ı ni‘met olmağdur” diyü ol cemā‘atüñ ⁽¹¹⁾ kelām-ı salṭanat-encāmıların qabūl eyledi. Ve bu ni‘met-i ‘uzmāyı qavlen ve fi‘len tekrār ⁽¹²⁾ idüp meydān-ı merdāna merdāne qudüm başup te‘yīd-i **İslām** ve qam‘-ı bünyān-ı ⁽¹³⁾ küfr u esāma niyyet u iḳdām eyledi. Ve bu ebyātı oqudı. Ebyāt :

⁽¹⁴⁾ çün resm min tibaç ve taht-ı bülend
qar-hāneyi ketm hedayi büsend.

an ketm güzahdan ⁽¹⁵⁾ yekzared.
ki zimen hiç kes niyazared .

i‘timadı nebaşem bir kes.

⁽¹⁶⁾ bir huda-yı i‘timad-dārim ve bes.

Cülüs-ı ħāzret-i **Sulṭān ‘Osmān**

Çünkü ‘**Osmān** ⁽¹⁷⁾ **Ğāzi’nüñ** serīr-i salṭanat rızāsı ħaberin işitdiler, ‘umūmen erbābu dīn u devlet ⁽¹⁸⁾ ve a‘yān-ı mülk u millet pehlū ber behlū ve dūş be dūş şaflar bağlayup ol sürūr-ı ⁽¹⁹⁾ ‘adālet-güsteri taht-ı qayşeriye iclās eylediler. İttifāq-ı müverrihān-ı cülüs: ⁽²⁰⁾ İttifāq-ı müverrihīn ile Sulṭān ‘Osmān Ğāzi’nin serīr-i salṭanata cülüsları ⁽²¹⁾ altı yüz doḡsan doḡuz senesinüñ evāhiri şuhūrında vāqi‘ olup bey‘at-ı ⁽²²⁾ salṭanatlarıñıñ tekmili yedi yüz senesinde olmışdur. Mevlid-i şerīfleri altı yüz elli altı ⁽²³⁾ senesinde vuqu‘ bulup kırk üç yaşında pād-şāh olup yigirmi yedi sene ⁽²⁴⁾ salṭanat eylemişlerdür. Lākin ħuṭbe-i nām-ı nāmilerine altı yüz seksen sekiz şevvalinüñ ⁽²⁵⁾ avāsıtında **Sulṭān ‘Ālāeddīn-i Selçuḡı**den tarğ ve ‘ilm ile berāt-ı şerīf geldüğü [4b] ⁽¹⁾ senede kıraāt olunup fetḥ itdüğü yerlere qāḏī naşb eylemişdir. ⁽²⁾ Netekim tafşīli zıkr olunacakdur *inşaallāhu Te‘ālā*.

Neseb-ı ħāzret-i **Sulṭān** ⁽³⁾ ‘**Osmān**

Egerçi eşher rivāyetde **Sulṭān ‘Osmānuñ** neseb-i ‘ālisi **Yāfes bin** ⁽⁴⁾ **Nūh** ‘aleyhi’s-selām müntehā olmak üzredür. Lākin ‘ulemā-yı ‘izāmdan **Menlā** ⁽⁵⁾ **İdrīs Bitlisī** ‘aleyhi’r-rahmān **Heşt Behişt** nām kitāb-ı müsteṭābda neseb-i ⁽⁶⁾ **‘Osmān Ğāzi** hakkında ehl-i taḥkīkden olan müverriḥān ve şebaḳānuñ ⁽⁷⁾ ba‘zından bu vechile rivāyet ider ki bu ḥānedān-ı şāhi, menzūr-ı enzār-ı ⁽⁸⁾ ilāhī olup ve bu bostān-ı ḥilāfet-i intimānuñ uşul ve furū‘ı ⁽⁹⁾ “*keşeceretin tayyibetin aşluhā şābitün ve fer‘uhā fi’s-semāi*”⁽¹⁰⁾ olup bir cihetten a‘şān-ı iḳbālī aşı-ı ‘ālī-yi enbiyā ‘aleyhi’s-selāmi ve ‘t-teḥāyāya⁽¹¹⁾ müsem mā ve müteselsil ve bir ğayri cihetden nihāl-i cāh ve celālī gürūh-ı pür-şükre ⁽¹²⁾ ḥusrevān ve ḥānān-ı **Türkistāna** münteha ve muttaşıl ola. Bir taḳdīrce ⁽¹³⁾ tevāfuḳ-ı aḥbār-ı şāhiha ve tevārūd-i nuḳūl-ı şarīha ile ḥālen pād-şāh-ı ⁽¹⁴⁾ ‘ālī-menāh olan sulṭān-ı ‘azīmü’ş-şān **İbrāhīm Ḥānuñ** *ḥalledē mülkuhu* ⁽¹⁵⁾ cedd-i ‘ālisi kerīm bin kerīm **İşḫāk bin İbrāhīm** ‘aleyhima’ş-şalavātu ve ‘t-teslīimde ⁽¹⁶⁾ intihā bulur. Ve bu icmālīñ tafşīli budur ki ‘**Osmān Ğāzi**’nün kırk yedinci ⁽¹⁷⁾ cedd-i **Oğuz Ḥānuñ** babası **Ḳara Ḥānuñ** pederi **Ḳaynı Ḥān** ki luġat-ı ⁽¹⁸⁾ **Türkīde** ‘**Ayż bin İşḫāk** ‘aleyhi’s-selāmuñ nāmıdır. ‘**Ayż bin İşḫāk** ise ⁽¹⁹⁾ mülūk-i rū-yı zemīniñ cedd-i a‘lāsı idüğünde ittifāḳ olunmuşdur. ⁽²⁰⁾ **Oğuz Ḥān** daḫı mülūk-i **Türkistān** cedd-i olduğında ‘ulemā-yı tāriḫ ⁽²¹⁾ müttefiḳ olmuşlardır. ‘**Ayż, Oğuzuñ** cedd-i olıcaḳ ‘**Osmān Ğāzi** ⁽²²⁾ ‘**Ayż bin İşḫāk** evlādından olup **Sām bin Nūh** (as) neslinden olması ⁽²³⁾ muḥakḳaḳ olmuş olur. Müverriḥān ihtilāfi te’ḥīr olunup bu mecmu‘ada ⁽²⁴⁾ **Menlā İdrīs**’iñ taḥrīri taşṭīr olundu.

Zıkr-i tafşīl-i ‘**Ayż bin İşḫāk**

⁽²⁵⁾ ‘**Ayż ile Yaḳup** tevām olup ‘**Ayż**’iñ tevvelüdi muḳaddem olmaġla **İşḫāk** [5a] ⁽¹⁾ ‘aleyhi’s-selām emānet-i nübüvveti büyük oġlı ‘**Ayza** tevdī‘ murād idinüp ⁽²⁾ rivāyet-i meşhūra üzre biryān fermān eyledikde **Ya‘ḳūb** iḫzār-ı biryānda ⁽³⁾ teḳaddüm itmekle du‘ā-yı pedere mazḥar olup nübüvvet müyesser oldu. ‘**Ayż** daḫı ⁽⁴⁾ nekārını ‘arz eyledükde dest-i du‘āyı sū-yı semāya ref idüp ⁽⁵⁾ “Ey ḳayyūm-ı bī-zevāl! Ümīd iderem ki ‘izzet-i sūrī ve ḥükümet-i serverīyi ⁽⁶⁾ *ilā sā‘ati’l-ḳiyām* evlād-ı ‘**Ayż**da ḳāim ve müstedām eyle.” diyü niyāz ⁽⁷⁾ eylemiş-idi. Egerçi bu du‘ā icābete ḳarīn oldu. Ammā sa‘ādet-i nübüvvetden ⁽⁸⁾ maḥrūm olmaġla ‘**Ayż** dil-gīr ve ḥazīn oldu. Eşnā-yı ḥışm u ġazabda ⁽⁹⁾ **Ya‘ḳūb**’iñ ḳanını ḥāke dökmeḳ için yemīn eyledi. **İşḫāk** ‘aleyhi’s-selām ⁽¹⁰⁾ āḫirete intikāl eyledikde ‘**Ayż** daḫı **Ya‘ḳūb**’dan müfāraḳat idüp ⁽¹¹⁾ bir maḫalde -ki ‘**Arab** aña berīd dirler- aña mütemekkin olup bir ḥazż-ı

haşîn ⁽¹²⁾ bünyād eyledi. **Ya'kūb**uñ sâkin olduğı diyâr-ı **Ken'an**uñ yolların bekledüp ⁽¹³⁾ merdüm-azarlık tarhını ortaya bırağdı. Bu evkât-ı me'adānda evlād-ı ⁽¹⁴⁾ **Ya'kūb** merdānelik mertebesine vüsul buldıklarında peder-i büzürg-vārlarından ⁽¹⁵⁾ 'amm-i 'āl-miğdārlarınıñahvālin su'āl idüp “adāvete ne sebep olmışdur?” ⁽¹⁶⁾ didiler. **Ya'kūb** dağı mācerā-yı güzeşteyi hikāyet idüp taraf-ı '**Ayza** ⁽¹⁷⁾ iştiyāk şüretin gösterdi. Ferzendān “Çünkü sizüñ didār-ı 'amme ⁽¹⁸⁾ iştiyākınız ğālibdür, añlaruñ dağı size iştiyākları muğarrerdür. Bir kaç ⁽¹⁹⁾ günlük 'ömrde bu mağūle 'adāvet, hānedān-ı nübüvvetüñ şānına lāyık degildir.” ⁽²⁰⁾ diyüp 'amm-i büzürg-vārların ziyārete icāzet aldılar. Ve 'azm-i sefer idüp ⁽²¹⁾ diyâr-ı '**Ayza** qarīb mağale geldiklerinde, yolu bekleyenlere rast geldiler. ⁽²²⁾ hārisān-ı tarīk, qarşularına gelüp “Siz ne mağūle kimesnelersiz ve қandan gelür ⁽²³⁾ қande gidersiz? Buncileyin mevzi'-i haḫırde niçün bī-pāk ve dil-ber yorırsız? ⁽²⁴⁾ Bu yolda niceler helāk olmuşlardur. Siz bir bölük civānlarsız, ancak ⁽²⁵⁾ sizi biğāneler gibi görmeyelim ve size kıymayalım. Evlā budur ki **[5b]** ⁽¹⁾ geldüğüñüz yola dönüp bu varta-yı āfetden cānıñızı selamete çıkarasız.” ⁽²⁾ didiler. İhvān-ı şadākat-nişān, “Biz '**Ayza**'ıñ қulları idük. Hādāset-i ⁽³⁾ sinnde nādanlığımızdan firār itmiş idük. Şimdi peşimān olup ⁽⁴⁾ i' tizār için astāne-yi sa' ādetleri mülāzemetine geldik.” didiler. ⁽⁵⁾ Bu hikāyet-i şehringiz sem'-i '**Ayza**'a irişdikde meclisine da'vet eyledi. ⁽⁶⁾ Hemān ki yüzlerin gördi anlara hiḫāb idüp “Her çend siz ⁽⁷⁾ kendünüzi қulluğa intisāb itdiñiz ammā ben sizi oğulluğa ⁽⁸⁾ қabul eyledim. Şimden-soñra neseb ve tibārıñız beyān idüp bu sefer-i pür-ḫaḫarı ⁽⁹⁾ ihtiyāra ne bā'is olmışdur, 'ayān eyleñ. Benüm firāsetim bunu iḫtizā ⁽¹⁰⁾ ider ki siz benim birāderim **Ya'kūb** neslinden olasız.” didi. ⁽¹¹⁾ Birāderler ḫidmet idüp çünkü silsile-yi qarābetimiz bildiñiz, bizim maḫlab-ı ⁽¹²⁾ a'lāmız ba'de'l-yevm şaḫīḫ-ı şefiḫiñiz ile ülfet itmeñizdir. Mercūdur ki ⁽¹³⁾ birbiriniñiz ile itilāf u iltiyām iltizām buyurıla” diyü bunuñ ⁽¹⁴⁾ emşāli kelimāt ile '**Ayza**'ıñ қalbi nerm olup egerçi izhār-ı şevḫ eyledi ⁽¹⁵⁾ Ammā ḫasret ve nedāmetle āh itdi. Ve ciger-küşelerini öpdü, қuçdı. ⁽¹⁶⁾ Bu rāz-ı derünuñ āşikār idüp “Ben dağı ḫasret-i didār-ı birāderden ⁽¹⁷⁾ ğam-ğın ve zār ve muḫāceretinden peşimān ve bī-zārım. Lākin ḫīn-i ğāzabda ⁽¹⁸⁾ benden bir yemīn-i ğālīz şādır olup elbette kendü elimle қarındaşımuñ ⁽¹⁹⁾ қanın yere döküp toprağa қarışdırayım, dimiş idim. Şimdi ⁽²⁰⁾ ḫāniş olam diyü ḫavf idüp tedbīrinde ḫayrān қalmışım.” didi. ⁽²¹⁾ Birāderler “Bu mağūle müşkil yemīnüñ ḫalli āsāndur, bu tarīkle ki birāderiñiziñ ⁽²²⁾ bedeniniñ bir ḫamarını neşter ile mecrūḫ idüp қanını yere döküñ

(23) ve toprağla qarışdırıñ. Ba‘ de hikāyet-i güzeşteyi ferāmüs idüp (24) mehebbet ve meveddet üzre oliñ.” didiler. Bu kelimāt ‘**Ayza** hoş (25) gelüp hemān lahza **Ya‘küb** ‘*aleyhi’s-selāma* adem gönderüp i‘tizār eyledi. [6a] (1) Ve huzūrına da‘vet itdi. Ya‘küb dañı yanına varup birbirleriyle (2) öpüşüp ve çoçuşup cānibeynde olan ‘adāvet ve küdüret (3) safāya mübeddel olup nice māh u sāl vifāk u ittifāk üzre (4) ‘ömr sürdiler. Mürür-ı eyyām ile hayl ve hışm ve ‘abīd u hadem keşret üzre (5) olup devāb ve remeleri ol menzile sıgmayup müzāya‘a çeker (6) oldılar. Bir gün ‘**Ayż, Ya‘küb**la müşāvere idüp “Beherhāl haqqımızda du‘ā-yı (7) peder müstecābdur. Ümīddir ki bizim ve siziñ evlād u a‘qābıñuz keşret (8) üzre olup қаnğı diyāra müteveccih olurlar ise qabza-yı taşarrufa (9) getüreceklerdür. Hālen münāsib olan budur ki ben memālik-i (10) şimālī ve **Türkistāna** varam ki mülk-i vesī‘ ve sahra-yı ferāhdur, (11) nestūr ve devābbımızuñ me‘ā’işi ol diyārda āsāndur.” diyü (12) ‘**Ayż** evlād u etb‘āi ile cānib-i şimāle müteveccih oldı. Ve mürür-ı (13) zamānla ol kişverleriñ serdār ve serverligi **İşhāk** ‘*aleyhi’s-selāmuñ* (14) du‘āsi berekātiyle ‘**Ayziñ** evlādına müyeşşer oldı. Ekşer ehl-i (15) tevārih qatında **Türkistānda** iştihār bulan **Qaynı Hān** heman (16) heman **Ayż**dur ki luğat-ı **Qıbtiyān**dur. *El ahdetü ‘ale’r-rāvi.*

(17) Bu maħalde **Oğuzı** zıkr idelim

(18) Hıķemā-yı **Türkden** menķıldur ki bālāda zıkr olınan **Qara Hān** sultān-ı (19) sahrānişiyān olup yaylaķı **Ornak** ve qışlaķı **Qara Qurum** nām (20) bir şehr-i mu‘azzam idi. Bir pād-şāh-ı zī-şevket olup üç qarındaşı (21) var idi. Cümlesi kāfirler idi. Bir gün **Qara Hānuñ** bir oğlı vüçüda (22) gelüp üç gün üç gice anasınıñ memesini almadı. Bir gice (23) vālidesi vāķı‘ āsında gördi ki ol oğlancık aña hiṭāb (24) idüp “Ey ana eger hüdāya taparsañ ve **Allāhu** severseñ seniñ (25) südüñi içerem. Yoħsa içmezem.” didi. ‘Avrat kendüyi ve oğlanı [6b] (1) katl havfindan hüdā-perestligi izhār idemeyüp **Hāk Te‘ālāya** gizlü imān (2) getürmekle oğlancık emüp bir yaşında olduķda ‘ādetleri üzre (3) nām qomak için müşāvere olunduķda hilāf-ı mu‘tād oğlancık (4) “benüm adımı **Oğuz** koñ” diyü söyledi. Hāzır olanlar ta‘accüb idüp nāmını (5) **Oğuz** qodılar. Çünki hadd-i bulūga irüşdi. Babası küçük (6) qaradaşı **Ger Hānuñ** kızın alı verdi. . **Oğuz** ol kıza gizlüce (7) söyleyüp “eger tañrıya taparsañ saña yaqınlıķ iderem ve seni severem.”(8) didikde kız rāzı olmayup “Babaña diyeyim seni helāk etsün.” (9) didi. Oğuz dañı kıza iltifāt itmedi. **Qara Hān** ise **Oğuz’ı** (10) severdi. Bu kez ortanca qarındaşı **Gez Hān**’uñ kızın

alı-verdi. ⁽¹¹⁾ Añunla dağı bu mükālemeyi eyledi. Ol dağı ĩmān getürmedi. ⁽¹²⁾ **Oğuz** aña dağı mehebbet itmedi. Ve yanına varmadı. **Qara Hān** oğına ⁽¹²⁾ Őefkatinden diger qarındaŐı **Or Hānuñ** kızını yavuqlu eyledi. ⁽¹³⁾ Henüz eve getürmemiŐ iken bir gün **Oğuz** gördi ki bir su kenarında ⁽¹⁴⁾ cāriyeler eŐvāb yurlar. Qız dağı seyr ider. Hemān yanına varup ⁽¹⁵⁾ gizlüce aña didi ki “Amucalaruñ kızlarını isterdim ki tañrıya ⁽¹⁶⁾ tapalar. Sözüüm tutmadılar, ben dağı sevmedim. Őimdi seni baña nām-zed eylediler. ⁽¹⁷⁾ Eger **Hak Te’ālā**’nuñ birliğine iqrār idüp tañrıyı severseñ seni alurum. ⁽¹⁸⁾ Ve seni severim.” didi. Qız dağı cevāb virüp “Ben tañrıyı bilmezem. Lākin senüñ ⁽¹⁹⁾ sözünden dağı dönmezem. Her ne fermān iderseñ emrini tutarım.” didi. ⁽²⁰⁾ Ve ĩmān getürdi. **Oğuz** dağı ol hātun-ı mu’azzamayı maqbüle idüp ⁽²¹⁾ ğayri ‘avratlarınıñyanına varmaz oldı. Ve **Oğuz** müselmān olmağla çoqluq ⁽²²⁾ babası ve ‘ammları olmayup dā’imā Őikāra anlardan ayru giderdi. ⁽²³⁾ Ve her zamān **Hak Te’ālā**’nuñ ism-i Őerīfini zıkr idüp “**Allāh**” der idi. **Allāh** ⁽²⁵⁾ lafz-ı ‘**Arabī** olmaqla kimesne ma’ nāsını fehm idemez idi. HoŐ āvāz ile [7a] ⁽¹⁾ dem-sāz olur sanurlar idi. Bir gün **Qara Hān** gelinlerine toy eyledi. ⁽²⁾ EŐnā-yı mükālemede evvelki geline sordı ki “Siz hod soñraki gelinden ⁽³⁾ güzelsiz. **Oğuz** küçük gelini sizden ziyāde sevdüğüne bā’ is nedür?” ⁽⁴⁾ didikde gelinler fırsat bulup **Oğuz**’uñ sırrını fāŐ eylediler. Ve erlerin ⁽⁵⁾ babasına qoldılar. Ol halde ise **Oğuz** nükerleri ve ba’ zı dostlarıyla ⁽⁶⁾ Őikārda idi. Fi’l-hāl **Qara Hān** tevābi’ini cem’ idüp “**Oğuz** ⁽⁷⁾ küçük iken anı severdim. Őimdi bizim dīnimiz terk idüp ğayri dīn ⁽⁸⁾ tutmuş. Anı sađ qomaq olmaz!” diyüp cümlesi **Oğuz**’uñ katli huŐuŐunda ⁽⁹⁾ ittifaq eylediler. **Oğuz**’uñ küçük ‘avratı -ki müslime idi- bu huŐuŐa ⁽¹⁰⁾ vāqıfe olup qoñşularından bir i’timādı olduğı ‘avratı **Oğuz**’a ⁽¹¹⁾ gönderüp babasınıñ qaŐdından āĝāh eyledi. **Oğuz** dağı muhārebeye ⁽¹²⁾ hāzır olup nükerlerine ve dostlarına haber gönderdi. Dağı Őikār-gahda ⁽¹³⁾ iken yanına cem’ oldılar. **Qara Hān** dağı hevā-darları ile çünki mübāŐeret ⁽¹⁴⁾ idüp tarafeynden saflar ārāsta oldı. Ve **Güz Hān** katlı olundu. ⁽¹⁵⁾ Ol ecilden kavimleri ile ‘adāvetleri iŐtidād bulup yetmiş yıl ⁽¹⁶⁾ birbirleriyle cenk ve eŐüp evleŐüp ‘ākıbetü’l-emr **Oğuz Hān** ğālib ⁽¹⁷⁾ oldı. Ol mülkleri ve **Talas** ve **Őabrem** Őehirlerini ta **Bahsar āba** degin ⁽¹⁸⁾ mālīk oldı. Hatta müverrihīn-i devlet-i **Süleymāniye**’den **Menlā Hādīd** mezbūr ⁽¹⁹⁾ **Oğuz Hān** için ‘azāmetlü pādīŐāh **Feridun Őah** birāderim diyü yayup ⁽²⁰⁾ on iki nefer

evlādını birer diyāra h̄an itmiş idi. Dünyāda ⁽²¹⁾ ne denlü **Tatar** ve **Türk** pādişāhları var ise cümlesi **Oğuz H̄an**'a ⁽²²⁾ mensūblardur diyü beyān eylemiş. *Vallāhu a'lemu biḥaḳīḳatihim. Ve* bilcümle eger evlād-ı **Sām** ⁽²³⁾ ve eger a'ḳāb-ı **Yāfes bin Nūh** 'aleyhi's-selāmdur. *'Alā kile'r-rivāyeteyn* ⁽²⁴⁾ iḥbār-ı kütüb-i tevāriḥ ve āşār-ı müverriḥīnden muḳarrer ve muḫakkak olmuşdur ki ⁽²⁵⁾ ecdād-ı 'izām-ı cennet-maḳām **Ebu'l-mücāhidīn Sulṭān 'Oşmān Ğāzi**'niñ [7b] ⁽¹⁾ menşe' ve mebde' ve mesken ve me'vāsı memleket-i **Tūrān-zemīn** ve **Türkistān** olup ⁽²⁾ sissile-i be'si **Oğuz H̄an** ve **Ḳaynı H̄an**'a müntehā olur. Bu vechile ki **Sulṭān 'Oşmān** ⁽³⁾ ibn-i **Ertuğrul bin Süleymen Şah bin Ḳaya Alp bin Ḳızıl Boğa bin Baytemur bin Ḳanlıḳa*** ⁽⁴⁾ ibn-i **Ṭuğrā bin Ḳaranbu bin Baysungur bin Balğay bin Soyğur bin Toktemur bin Nasak** ⁽⁵⁾ ibn-i **ḥḤamīde bin Aktalak*** bin **Devrān bin Ḳarḥān bin Nāsu bin Yalavāc** bin ⁽⁶⁾ **Baybig bin Ṭuğrā bin Davğamış bin Küç big bin Artuḳ bin Ḳamāri** bin ⁽⁷⁾ **Çektemur bin Toruḫ bin Ḳızıl Boğa bin Namāḳ bin Bāşū' a bin H̄ürşar bin Baysu** ⁽⁸⁾ İbn-i **Ṭuğrā bin Sutenc bin H̄ārisa bin Ḳurulmuş bin Ḳorḥād bin Balçıḳ bin** ⁽⁹⁾ **Ḳamas bin Ḳara Oğlan bin Süleymān Şah bin Ferāḫlu bin Borlu H̄an bin Baytemur bin** ⁽¹⁰⁾ **Ḳormış bin Gök Alp bin Oğuz bin Ḳara H̄an bin Ḳaynı H̄an** eger **Ḳaynı H̄an** ⁽¹¹⁾ 'Ayż bin İshāḳ bin **İbrahim** 'aleyhi's-selām taḳdīr olunursa **Ḥāzret-i İbrāhīm** ⁽¹²⁾ İbn-i **Tāreḫ*** bin **Tāḫur bin Sāruğ bin Ergun bin Fāli'** bin 'Abir ki ⁽¹³⁾ **Hūd** nebī 'aleyhi's-selāmdur ve ol ibn-i **Şāliḫ bin Erfāḫsed bin Sām bin Nūh** ⁽¹⁴⁾ 'aleyhi's-selāmdur. **Ertuğrul Ğāzi** ile **Ahlāt** cānibinden diyār-ı **Rūm**'a gelen ⁽¹⁵⁾ dört yüz kırık dört mübāriz nām-dārdan -ki zikr olunacaḳdır- aralarında müttāḳīn olup ⁽¹⁶⁾ zamān-ı '**Oşmān Beg Ğāzi**'de ve ferzendān-ı şecā' at-nişānlarında aḫbār ve āşārı ⁽¹⁷⁾ yādigār-ı rüzgār olan cemā'atıñ meşhūrları **Ağca Hoca, Ḳoñur Alp** ⁽¹⁸⁾ Ve **Ṭurgud Alp ve Ayḳūd Alp ve Ḥasan Alp ve Şaltuḳ Alp ve Şamşa Çavuş** ⁽¹⁹⁾ ve birāderi **Sevilmiş Çavuş** ve 'Abdu'rrahmān Ğāzi ve **Akbaş ve Maḫmūd Alp** ⁽²⁰⁾ ve **Ḳara Oğlan** ve **Ḳara Mürsel** ve **Baḫşlu** ve ve **Ḳara Teke** ve **Şeyḫ Maḫmūd** ve **Ṭarğal** ve '**İhmād** ⁽²¹⁾ Ve **Ḳara Tekin** nām bir er ve nāmdarlar idi ki evlād-ı a'ḳābı mele'i zamān-ı ⁽²²⁾ ḥānedān-ı āl-i '**Oşmān** olmuşlardur. Şimden-soñra ecdād-ı '**Oşmān Ğāzi**'nüñ diyār-ı **Rūm**-ı ⁽²³⁾ cennet-rūsūma ḳudümleri zikrine mübāşeret olındı. Ümīddir ki bu h̄an-vāde-yi ⁽²⁴⁾ neseb-i 'ālisi *ilā ḳıyāmu's-sā'at* muttaşıl ve müteselsil ola. *Āmīn yā rabbe'l-ālemīn.* ⁽²⁵⁾ Bu tertīb-i dil-firīb ravzāt-ı **Heşt Behişt'in** şemerātındandur. Ğayri vechile daḫı [8a] ⁽¹⁾ tertīb itmişlerdür. "El 'ilmu 'indallāhi'l-meliki'l-'allām.

(2) **Rūm**'a toğrulduğıdur **Ertuğrul**'uñ

(3) Zamān-ı **Sultān Maḥmūd-ı Ğaznevī**'de **Selçükiler Türkistān**'dan **İran**-zemine (4) geldiklerinde birkaç kabile-i nām-dar bile gelmişler idi. Ol kabāilīn (5) birisi kabile-i **Ḳaymı Hāni** olup serdārları cedd-i a' lā-yı (6) hānedan-ı āl-i 'Osmān idi. Ve selātin-i **Selçukıyān**'ıñ āvān ve ensārı (7) idiler. Ta ki mülük-i **Selāçuḳa** inḫitāta yüz tutup kār-ı salṭanat (8) ğulamlarında ve ḫidmet-kārlarında ḳarār idüp selātin-i **Harzemşāh** (9) ve atabegān-ı **Fāris** ve **Azerbaycan** ve **Şām** ve **Diyārbekir** gibi her biri (10) bir memleketde istiklāl üzre mütemekkin olmuşlar idi. **Selāçuḳa**'dan (11) bir fırḳa daḫı ḫudūd-ı **Rūm** ve **Şām**'da ḳarār idüp müstakīl olmuşlar idi. (12) Zuhūr-ı devlet-i **Cengiz Hānī**'den mülük-ı mem'ālik-i **İrān** ve **Turān**'ıñ devletleri (13) mütezelzil olmaḳla beḳayā-yı **Selāçuḳa**'dan olan kabāil-i **Türkistān** ekser (14) **Azerbaycan** ve **Diyārbekir** ve arḫıye-yi kübra ve şuġra ḫudūdunda olurlar (15) idi. Ol zümreden kabile-i **Ḳaymı Hāni** daḫı **Aḫlat** nevāḫisinde (16) yaylayup ḳışlarlar idi. Ve ğavġa-yı **Cengiziyān** ve **Harzemşāhiyān**'dan (17) me'mūn olmuşlar idi. Ve ol zamānda vilāyet-i **Aḫlat**'da **Melik** (18) **Eşref** fermān-fermā olup **Şāh Ermen** dimekle ma'rūf idi. (19) **Sultān Celāleddīn** daḫı şademāt-ı **Cengiziyāndan** memālik-i 'Acem'de ḳarar (20) idemeyüp **Aḫlat** ḳal'asını fetḫ itmekle **Melik Eşref Sultān** 'Alāaddīn (21) **Keyḳubād**'dan istimdād idüp neticesi **Celāleddīn** ile 'Alāaddīn'üñ (22) muḳābelesine müncer olmaḳla nevāḫi-i **Ḥayrit**'de telāḳı-yı ferīḳeyn vāḳi (23) olduḳda inḫizām **Celāleddīn**'e işābet itmiş idi. Ol evḳatde (24) cedd-i 'Osmān Ğāzi **Süleymān Şāh** ibn-i **Ḳaya Alp** kabile-yi **Ḳaymı Hān'ıñ** (25) serdārı olup **Şāh Ermen** tarafından ta'zīm ve tekrīm olunur iken [8b] (1) **Süleymān Şāh** vefāt idüp **Ertuġrul** ve **Dündār** ve **Sanḳar Tekin** ve **Gündüz Alp** (2) nām dört ferzend-i ercümendi ḳaldı. **Ertuġrul Ğāzi** 'āḳıbet-endiş (3) olup **Cengiz**-i bi-temeyyüzüñ ḫarekātından teshīr-i memālik idecegin firāsetle fehm idüp (4) küçük birāderi **Dündār Alp** ve dört yüz kırḳ dört merd-i nām-dār ile (5) **Rūm**-ı 'izzet-rūsūma varup ol 'aşrda sultān-ı **İslām** olan müşārun ileyh (6) **Sultān** 'Alāaddīn'üñ sāye-yi ḫimāyetinde āsūde-ḫāl olup küffār-ı (7) ḳalālet-māl ile cenk ve cidāl ve ḫarb ve ḳitāle iştiġāl gösterelim diyü niyyet (8) ve 'azīmet[le] birāderān-ı diġerāndan mufāraḳat eylediler. Anlar **Türkistān**'a 'avdet (9) idüp **Ertuġrul Ğāzi** cānib-i **Rūm**'a müteveccih olup oġlı **Şaru Bāli**'yi (10) muḳaddem **Sultān** 'Alāaddīn'e ḫedāyā-yı du' ayla meşhūr nāme-i şadāḳat-numūnla (11) irsāl eyledi. Ve sūkūn ve ārām iḳūn mesken ve maḳam ricā idüp küffār- (12) leyyām ile cihād ve ğazāya icāzet istid'ā eyledi.

Bu maḥalde bazı müverriḥīn⁽¹³⁾ ibtidā diyār-ı şarkdan ḥurūc idüp ğazā ve cihād niyyeti ile Rūm'a gelen⁽¹⁴⁾ Süleymān Şah'dur; yigirmi bin, bir rivāyetde seksen bin mikdārı leşker-i Türk-i Tatar ile⁽¹⁵⁾ Rūm'a gelüp Amasya semtinde ğazā ve cihād idüp ba' de Haleb tevābi' inden⁽¹⁶⁾ nehr-i Fırat maverāsında Ca'ber dimekle ma' rūf ḥışn-ı ḥaşīnuñ ḳaribinde nüzūl⁽¹⁷⁾ idüp nice müddet 'aşāiri ile menzil-i mezbūrda iḳāmet idüp nehr-i Fırat'dan⁽¹⁸⁾ 'Arab yaḳasına güzer niyyeti ile sudan 'ubūr ider iken kenār-ı Fırat'da yār⁽¹⁹⁾ vāḳi' olmağla taḳdīr-i zülcelal ile hemān yār yıḳılıp hevāya ğubār⁽²⁰⁾ su'ud itdüğü müşāhade olundu. Ve Süleymān Şah atı ile ğark olduğı⁽²¹⁾ zāhir oldı. Evlādı çıkarup ḳal'a-yı Cā'ber önünde defn itdiler.⁽²²⁾ İle'l-an ol vilāyetde mezār-ı Türk diyü meşhūr olup bir mübarek ziyāret-ğāhdur.⁽²³⁾ At haste olsa birkaç kerre ol mezārı devr itdürürler. 'İnāyet-i Hāk ile⁽²⁴⁾ şifā bulur, mücerrebdür, dirler. Ba' de vefāt-ı Süleymān Şāh oğulları olanca ḳabāil⁽²⁵⁾ ve 'aşāir ile diyār-ı şarka gidüp Ertuğrul Ğāzi dört beş yüz hāne mikdārı [9a]⁽¹⁾ bahadırlar ile diyār-ı Rūm'a müteveccih oldı diyü rivāyet iderler. 'Alā⁽²⁾ kilāe'r-rivāyeteyn

Şaru Bāli, Sultān 'Alāddīn'e varduğda⁽³⁾ sultān ol ğürūh-ı merdānīñ ḳudūmundan ḥurrem u şādān olup⁽⁴⁾ Ve Ertuğrul'uñ kendüye toğrulduğından külli ḥazz idüp Şaru Bāli'ye⁽⁵⁾ 'azīm re'āyet idüp envā-i istimālātla nāme yazup babası yanına gönderdi.⁽⁶⁾ Ve Ertuğrul Ğāzi'ye 'ināyet ve re'āyetler va'd eyledi. Ertuğrul dahı⁽⁷⁾ aḳvām u etbā'ı ile memleket-i Rūm'a teveccüh ve 'azīmet eyledi. Ertuğrul Ğāzi'nūñ⁽⁸⁾ tāli' i ḳuvvetde olup evlād-ı 'āli-nejādınıñ rütbe-i salṭanat-vüsullerine⁽⁹⁾ delālet idecek iki sūret-i ḥasene vuḳū' bulmağla bu maḥalde beyān olundu.

(10) Sūret-i ulā

(11) Ol idi ki Ertuğrul Ğāzi ḳalem-i rev-i sultāna şürū' itdikle⁽¹²⁾ ḥātırına bu geldi ki ol menāzil ve merāḥilde her sūret ki zūhūr iyleye⁽¹³⁾ eger ḥayr ve eger şerdür her ne ise 'āḳıbet-i ḥāl ve netice-i mällerine⁽¹⁴⁾ fāl ola. İttifāḳ-ı evvel -ki rast geldiler- ol idi ki nā-ğāh iki⁽¹⁵⁾ 'azīm 'askeriñ üzerine ḳıḳageldiler ki bir saḥrāda bir birlerine muḳābil⁽¹⁶⁾ olup muḥārebe ve muḳāteleye āğāz eylemişler. Ammā bir taraf ziyāde ḳuvvet⁽¹⁷⁾ ve şevket üzre olup bir cānib ğayet za'īf ve ḥāif ve muḫtarib⁽¹⁸⁾ olmuşlar idi. Ertuğrul ḳavm ve ḳabilesiyle müşāvere eyleyüp “Çünkü bu ma'rekeye⁽¹⁹⁾ rast geldik şimdi cüvān-merdliğe ve mürüvvete layıḳ olan budur ki bu iki⁽²⁰⁾ leşkerden birisine yardım eyleyelim ki bizim imdādımız ile mağlūb iken⁽²¹⁾ ümīddir ki ğālib olalar.” didi. Bazılar “Biz bir bölük azacak ḳavmiz. Münāsib⁽²²⁾ olan taraf-ı ğālibe yardım itmekdür. Ve 'ene me'a's-şerīkū'l-ğālib' meşel-i meşhūrdur”⁽²³⁾ didiler. Ertuğrul Ğāzi “Cānib-i ğālibe mu'āvenete ḥacet yoḳdur. zu'afāya⁽²⁴⁾ imdād ve dermāndelere

dest-gîrlük gerekdir.” diyüp kendüsi ve etâbi‘i (25) cest u çālāk bî-pervā ve bî-bāk ricāle’l-ğāib-mişāl āşinālıkları [9b] (1) yoğiken leşker-i ġālibe hamle idüp hadîş-i şerîf-i “*hayrū’s-serāya erba‘imāya*” fehvāsınca (2) dörtyüz merd-i merdāne ve dilāverān-ı yegāne cenk eylediler. Ve ol leşker-i kebîri (3) kesr idüp bunların imdādi ile ġālip mağlûp, mağlûb ġālib oldu. (4) Ve leşker-i za‘îf nā-ümîd olmuşken düşmenlerine zafer buldılar. Gerd u ġubār-ı cenk (5) ve bî-kār kalkup göz gözi gördükde muhaqqak oldu ki cānib-i mağlûb -ki ġālib oldılar- (6) **Sultān ‘Alāeddīn’uñ** ‘askeri imiş ve ġālib iken mağlûb olan leşker **Tatar** imiş. (7) **Ertuğrul Ğāzi’niñ** memlekete duhūli eşnāsında bu makūle hîdmeti vücūda geldüğini (8) sultān istimā’ eyledikde ziyāde maḥzūz olup kudūmun mübārek gördi (9) ve cümle leşker-i **Tatar**’dan alınan ġanāim u ālāt ve selbi **Ertuğrula** ve aqvāmına (10) in‘ām eyledi. Ve müşārunileyh evlād u etba‘ına teşrifat-ı pād-şāh-āne ile (11) ikrām iyledi. Ve **Engüri** şehriniñ qarîbinde vāki‘ olan **Qaracadağ** -ki (12) cānib-i şimāli-yi ḥarbi küffārın diyārına mülāḥıq ve ulaşık olur- ġazā ve cihād (13) idecek serḥādler idi. Ve ol etrāf yaylayup kışlamağa münāsib (14) maḥaller idi. Ol ecilden **Ertuğrul Ğāzi’yi Qaracadağ** tarafına gönderüp (15) “Ğazā ve cihād eyleyesin” diyü buyurdu. Bu üslûb üzre rivāyet-i **Menlā İdrīs** (16) meşāyih ve ‘ulemā-yı **Rûm**’dan olup tül-i ‘ömr ve tettebbu‘-ı aḥbār-ı āl-i ‘**Osmān**’da vesîk ve müşārunileyh (17) olan **Menlā İdrīs**’den naql eyler. Ol daḥı **Sultān Orḥān Ğāzi’nüñ** (18) reḳāb-dārından rivāyet idüp “reḳāb-dār-ı mezkûr dāimā **Sultān Orḥān Ğāzi** (19) mecālisinde taqrîb düşdükce bu vechile hikāyet iderdi” diyü naql idermiş.

(20)Sûret-i şāniye

(21) Ol idi ki çün **Ertuğrul Ğāzi** etbā‘ı ile **Qaracadağ**’da sâkin olup (22) kefer ve fecerenüñ memleketlerin ġāret, ve evlād u ‘ıyāllerin esîr itmegi ‘âdet itmekle meyān-ı (23) ehl-i îmān ve nîrānda dilāverlik ve sipeh-dārılık ile meşhûr ve müşārun-ileyh-i bi’l-benān (24) oldılar. Bu eşnāda **Sultān ‘Alāeddīn Keykûbat-ı Selçûki** ġazāya teveccüh idüp (25) **Ertuğrul’uñ** meskeni olan []‘azîmet eylemişidi. Ol sefere daḥı bā‘is bu olmuşidi ki [10a] ḥākim-i **Qonstantin** olan tekûr-ı maḳḥûruñ **Sultān ‘Alāeddīn** ile ‘adāveti olmağın (2) **Rûm** ilinde mütemekkin olan **Tatar Akyaz** ile müttefik olup cenk itmegi (3) muḳarrer idüp tekûr-ı bi-dîn **Üsküdar**’dan mürûr idüp **Tatar’a** daḥı (4) “**Gelibolı**’dan geçüp **Yenişehir** saḥrasında taburumuza mülāḥıq olasız” diyü tenbih (5) itmişdi. **Sultān ‘Alāeddīn** daḥı nefîr-i ām idüp küffār-ı ḥaqsārıñ (6) def‘i içün ‘zîm-i ġazve ve cihād olmuş idi. **Ertuğrul Ğāzi** hayli (7) zamāndan berü bu maḳūle bir fırsat gözedüp

dīn-i **İslām**-ı bülende cān ⁽⁸⁾ ve başla h̄idmet itmek sevdāsında idi. Bu haber mesmū¹ ⁽⁹⁾ olduđı gibi evlād u etbā¹ ile ordu-yı sulṭāna müteveccih ⁽¹⁰⁾ olup **Sulṭānōñi** didikleri mevzi¹ de **Sulṭān** ‘**Alāddīn** ile ⁽¹¹⁾ mülākāt eyledi. Sulṭān dađı **Ertuđrul’un** bu makūle zamānda ⁽¹²⁾ ordusına geldüğinden feraḥ-nāk olup “Fetḥ ve nuṣret bizimdür” diyü ⁽¹³⁾ ḳāl iyledi. Ve çarḥacı ta¹ yīn iyleyüp aḳıncı tayfasına anı ⁽¹⁴⁾ serdār eyledi. Ṭayfası cünūd-ı ḳadīme-yi İslāmiyyānda ⁽¹⁵⁾ bu tayfadur ki cümlesi sebük-bār yarar ‘asker olup leyl ü nehār ⁽¹⁶⁾ ğāret-i memālik-i küffār ile ūbūhūn itmek kārları olmuşdur. ⁽¹⁷⁾ Müşārunileyh ṭayfa-yı mezbūra ile ilerü yoriyup **Ermeni** ⁽¹⁸⁾ **Derbendi** nām maḥale nüzül itdiler ki derbend-i mezbūr -ki **İstanbul’dan** ⁽¹⁹⁾ tarfī küffārūñ cem¹ iyyet-ğāḥları idi- **Ertuđrul** üç gün ⁽²⁰⁾ üç gice der-bende muḥārebe idüp *bi¹ ināyetillāhü te¹ āla* ⁽²¹⁾ küffāra ğalebe suretin gösterdiler.

Bu eṣnāda tüm **Tatar** dağı ⁽²²⁾ küffārīñ mu¹ āvenetine gelmekle tekūr fırsat buldı. Bu defa bir gün ⁽²³⁾ bir gice **Tatar** ile kār-zār eylediler. **Tatar’a** dağı inkisār ⁽²⁴⁾ vāḳi¹ olmağla bi¹ z-zarūre tekūr-ı **İstanbul** dağı firār idüp ⁽²⁵⁾ kendüyi birkaç ‘ademi ile göçlegiye irişirdi. [10b] ⁽¹⁾ Ḳavm-i **Tatar** dağı firārda sabā-reftār olup ileri başını **Gelibolı’ya** ⁽²⁾ çekdiler. **Ertuđrul Ğāzi** ardlarına düşüp ta **Aynagöl’e** varınca ⁽³⁾ ḳodılar. Defa defa anlardan bī-ḥadd ü nihāye ādem ḥāke düşürdiler. ⁽⁴⁾ Ve aḥvāl ü eskālinde ğanāim-i bī-şimār ile muğannem olup deryā kenārına⁽⁵⁾ varup gemilere girinciye degin ekşerin ḥelāk eylediler. **Ertuđrul** ⁽⁶⁾ **Ğāzi** ğatemini ve sālimin dönüp **Sulṭān** ‘**Alāddīn’ün** ordusına ⁽⁷⁾ gelüp sulṭān ile **Eskişehir** ḳarībinde **Öbük** dimekle ma¹ rūf mevḳi¹ de ⁽⁸⁾ mülākāt itmekle ol mevḳi¹ e teberrüken **Sulṭān öñi** diyü nām ⁽⁹⁾ ḳodılar. Tā **Eskişehir’e** **Ḳaracaşehir’e** vesāir ol nevāḥiye ⁽¹⁰⁾ **Sulṭānōñi** sancağı dirler.

⁽¹¹⁾ Me¹ al-i hāl-i **Ertuğrul Ğāzi**

⁽¹²⁾ Bu mertebeden soñra **Ertuđrul Ğāzi’niñ** ve evlād u etbā¹ inıñ ⁽¹³⁾ nāmları elsine-i ḥavaşş u ‘avāmda mezkūr ve meşhūr olup ⁽¹⁴⁾ rüz-be-rüz aftāb-ı devletleri ‘ālem-efrüz olup küffār-ı ḥaḳ-sār ⁽¹⁵⁾ ellerinde zebūn u dār olur oldu. Sulṭān dağı ⁽¹⁶⁾ yaylaḳ ve ḳışlaḳların tevsi¹ **Ertuđrul’a** ve oğullarına başḳa ⁽¹⁷⁾ başḳa yurtlar ta¹ yīn eyledi. Ol zamānda şehri **Kütahya** ⁽¹⁸⁾ ve tevābi¹ -i küffār ḥarbi taşarrufında olmağla **Bilecik** ile **Ḳarahisār** ⁽¹⁹⁾ sāḥib-i mābeynleri sulṭāna mensūb ḥarāc-ğüzār-ı küffār memleketi ⁽²⁰⁾ olmağın **Söğütçük** nam maḥāli ḳışlaḳ ve **Domanıç** dağı ve **Ermeni** dağını ⁽²¹⁾ yaylaḳ ta¹ yīn eyledi. **Ertuđrul Ğāzi** evlādi ve etbā¹ ile ⁽²²⁾ ğazā idüp ol taraflarda olan ḥarbi küffārdan ḳışverler ⁽²³⁾ açup ve mesākin-i dārū¹ l-ḥarīrīn nice

mezārī^ç ve merātī^ç zabt⁽²⁴⁾ idüp diyârlarını nehb u gâret ve sahra-nişîn olan⁽²⁵⁾ müşrikînüñ devâbb u aġnāmını ni^ç mā ve ħimâret eyleyüp tamâm-ı kuvvet [11a]⁽¹⁾ ve şevket bulup kâr-ı devletleri istiqlâl buldı.

Ertuğrul Ğâzi'nüñ⁽²⁾ üç oğlu var idi. Büyük oğlınıñ nâmı '**Oşmân Big** ve ikincinüñ⁽³⁾ **Gündüz Alp** ve **Saru Bâli** ki buna **Savci Beg** dirler idi. '**Oşmân**⁽⁴⁾ **Ğâzi** iktiza-yı kabiliyet ve iqbâl ile veli-yi ^ç ahd-i peder olup⁽⁵⁾ ol kavmüñ serveri idi. ve cānib-i **Ahlat'dan** gelen nām-dār⁽⁶⁾ dil-āverler ki her biriniñ nice āşarı olup cümleden **Ķocaili**⁽⁷⁾ **Ķonurpa** ve **Ķara Mürsel** anlaruñ nāmları meşhūr memleketlerdür. Muhaşşal-ı kelām⁽⁸⁾ **Ertuğrul Ğâzi** ol dil-āverler ile diyâr-ı **Rum'da** takvîyet-i selâtin-i⁽⁹⁾ **Selçukiyân** itmekle şatvet ve sipeh-şikenligi dost ve düşmân hatırlarında⁽¹⁰⁾ karar bulup bu üslûb üzre '**Alâaddîn Keykubād** bin **Sultân Ğiyâseddîn**⁽¹¹⁾ **Keyhüsrev** bin **Ķılıçarslan-ı şâni** zamânından ta **Sultân 'Alâaddîn**⁽¹²⁾ **Keykubād** bin **Ferâmuz** zamânına degin -ki āhir-i selâtin-i **Selçukiye-yi Rum** ve nebîre-i⁽¹³⁾ **Sultân 'Alâaddîn Keykubād-ı** sâbıkdür- *fi-sebîlillâh* ġazâ ve cihâdda⁽¹⁴⁾ bezl-i ictihâd idüp ve selâtin-i **Selâçuka'nuñ** meġebbet ve iltifâtları⁽¹⁵⁾ muġarrer idi.

Ertuğrul Ğâzi'nüñ sinn-i şerîfi doqsandan mütecâviz olup⁽¹⁶⁾ mekârim-i aġlâk ve mülâzemet-i tã^çat ve mücâleset-i ^ç ulemâ-yı ehlullâhdan⁽¹⁷⁾ vilâyet ile ma^ç rûf olmuşdı. Ve oğulları daġı **Şirjiyân** gibi⁽¹⁸⁾ dil-āverler olup '**Oşmân Beg Ğâzi** cümleñ mümtâz ve serfirâzı⁽¹⁹⁾ idi. Müşârun-ileyh **Ertuğrul Ğâzi** vefât eyledükde ittifâk-ı cumhūr ve fermân-ı⁽²⁰⁾ '**Alâaddîn-i** mezbûr ile **Ertuğrul'nuñ** yerine '**Oşmân Big Ğâzi'niñ** kâim-i maġâm olması⁽²¹⁾ lâyıġ ve sezâ-var görölüp **Ertuğrul Ğâzi'yi Söğütçük** ġasabasında⁽²²⁾ defn iylediler. *Raġmetullâhi 'aleyhi raġmeten vâsi'aten.* Bir rivâyetde⁽²³⁾ **Ertuğrul Ğâzi'nüñ** vefâtı ġicrîniñ altı yüz seksen yedi tarihinde mervidür -ki **Sultân Orġân'ıñ**⁽²⁴⁾ târiġ-i vilâdetidir.

Pederi Manşibi '**Oşmân'a** naşb olduġudur

⁽²⁵⁾ **Sultân 'Oşmân cennetmekānuñ** zamân-ı şabâvetinden kabiliyyet ve rüşd ile[11b]⁽¹⁾ mevsûf ba^ç de'l-bülûġ himem-i büzürg-âne ve merd-ânelikle ma^ç rûf olup bir cüvân-ı⁽²⁾ pürtedbîr ve ġurşîd-nâzir idi. İstihkāk-ı ġasbî ve nesbî ile babasınıñ⁽³⁾ ^ç aşâiri arasında ārâ-yı şâyibe ve efkâr-ı sâkibesiyile ġükümet idüp⁽⁴⁾ vâlid-i mâcidi sebebi üzre **Sultân 'Alâaddîn'e** mütâba^çat idüp⁽⁵⁾ kemâ hüve **Hakġ'a** hidmetinde bezl maġdûr ve sa^ç yine maġsûr iderdî. Sultân daġı⁽⁶⁾ nazâr-ı ^ç inâyetle terbiyet ve i^ç lâ-yı şânından daġıġa fart itmez idi.⁽⁷⁾ Ol ecilden gün be gün rütbe ve miġdârı efzûn olup her taraftan⁽⁸⁾ ebvâb-i ^ç inâyet ve fütuhât-ı ġaybiye yüzüne meftûġ ve küşâde olurdı. Ve bilcümle⁽⁹⁾ *müeyyed min 'indallâh* olup bir pâdişâh-ı zî

cāh olup mesned-i kayşeriye ⁽¹⁰⁾ vüşûlına iki güne delil-i kavî nazar-ı ‘uķelā-yı selîmede cilve-ger olmuşdur.

⁽¹¹⁾ Delîl-i evvel

⁽¹²⁾ Hîkmet-i **Hudā** ve iķtiẓa-yı kazā ile livā-yı mu‘allā-yı devlet-i **Selāçuka** -ki evlād ⁽¹³⁾ u a‘ķāb-ı **Efresyāb’dur**- isķata ve istîlā-yı **Cengiziyān** ile kār-ı ⁽¹⁴⁾ salţanatları **Rum’da** inĥitāta yüz tutmuşdı. Selāţin-i mezbūranuñ ⁽¹⁵⁾ evlādı meyānından muĥalefet olup za‘îf olanlar **Cengiziyān’dan** ⁽¹⁶⁾ isti‘ane ve istiġāse itmekle añlar daĥı bunları birbirlerine taşalluť ⁽¹⁷⁾ idüp bu tarîķle binā-yı devletlerine iĥtilāl vāķi‘ olup ⁽¹⁸⁾ bu sū’-i tedbîr ile ‘alā tarîķüt-tedric ekşer mülk-i **Rum** taĥt-ı teshîr-i ⁽¹⁹⁾ **Cengiziyān’a** dāhil olup ĥān-zāde-yi **Selāçukayı** bu reviş ile ⁽²⁰⁾ memleket-dārılıķdan sākıt itmişler idi. “*Kezālike ve evreşnāhā* ⁽²¹⁾ *ķavmen āĥerîn*” mazmunınca bu ma‘nāyı ġaybiyye-i istiklāl-ı salţanat ⁽²²⁾ ve şahî-yi ‘**Osmāniye** ‘illet-i müstakile vāķi‘ aĥvāl-i selāţin-i ⁽²³⁾ **Selāçuka, Bedāyi’ü’l-veķāyi’de** ceste ceste yazılacaktır, *İnşāallāhu te‘ālā*.

⁽²⁴⁾ Delîl-i şāni

⁽²⁵⁾ Hāķķında eltāf-ı sübhāni ve a‘ţāf-ı şamedāni vücūda gelüp cadde-i tarîķatde [12a] ⁽¹⁾ kemāl-i zāhidān ve seccāde-i ĥāķīķatde zümre-i müķāşifāndan mazhar-ı ⁽²⁾ “*cezbeten min cazabatir rahman*” olan menbā’-ı ‘ulūm-ı bî-payān ⁽³⁾ **Şeyh Edebāli Sultān’a** damad olmaġla sāĥib-i ‘uluvv-i şān ⁽⁴⁾ ve mecūd-i aķrān olduġıdır. Bu mücmelüñ mufaşşalı bir vaķı‘ a-yı ⁽⁵⁾ ‘aşķıye ile iki beşāret-i ġaybiyet beyānı ile ma‘lūm olur.

⁽⁶⁾ Sergüzeşt-i ‘aşķ-ı ‘**Osmāni** budur

⁽⁷⁾ Ol pişvā-yı tarîķ-i ‘aşķ-bāzı yani ‘**Osmān Beg Ġāzi** muĥibb-i ehlullāh ⁽⁸⁾ olup her yerdeki dostān u handānuñ birinden ĥabîr u āġāh olsa ⁽⁹⁾ kemāl-i iĥlāş ile şöĥbetinde ĥāzır olurdı. Ve himmet taleb idüp ⁽¹⁰⁾ ĥayr du‘asın alurdı. İttifākan ol zamān-ı devlet-i iķtirānda menziline ⁽¹¹⁾ ķarîb maĥalde dervîşlerden bir ‘azîz şāĥib-i temyîz sākîn olurdı ki ⁽¹²⁾ vücūh-ı ĥelal u tayyibāt-ı emvālinden ĥazẓ-ı vāfiye fāiz olup ⁽¹³⁾ kendü meķāsib-i tayyibesiyile āyende vü revendeyi iţ‘ām u infāķ ⁽¹⁴⁾ ‘ādeti idi. Ve umūr-ı şer‘iyede daĥı māhir u fāzıl olup ⁽¹⁵⁾ nām-ı şerîfi beyne’l-enām **Edebāli** dimekle şöĥret-i tām bulmuş-idi. ⁽¹⁶⁾ ‘**Osmān Beg Ġāzi** daĥı ol şeyĥ-i tarîķatüñ hem-dem u hem-soĥbeti olup ⁽¹⁷⁾ ekşer evķatında şeb-tā-be-rüz hāne-yi

şeyhde çerâğ-ı efrûz olup ⁽¹⁸⁾ ve ağleb-i eyyâm *ez subh başâm* hıdmet-i şeyh-i ‘âli-makâma kıyâm itmekle ⁽¹⁹⁾ me‘arîfinden behre-dâr olurdu. ‘Âdet-i memdûdesi üzre ⁽²⁰⁾ leyâl-i mübarekeden bir leyle-i mübarekede -ki şeb-i kıadre nişân ⁽²¹⁾ virirdi- ol gice halvet-hâne-i şeyh-i ‘âli-şânda mihmân olmuş-idi. ⁽²²⁾ Ve sohbet-i ünsde her güne kelimât-ı şevk-engîz dermeyân olup ⁽²³⁾ şeyhün ârâ-yı dil-âvizine kulağ tutup hayrân iken nâ-gâh ⁽²⁴⁾ dîde-i cihân-bîn-i ‘Osmân Gâzi’ye küşe-i bâm-ı halvet-hâne-i şeyh-i ⁽²⁵⁾ ‘âli-makâmdan bir cemâl-i âfitâb-mişâl cilve-ger u nümâyân olup [12b] ⁽¹⁾ bir nazâr-ı müşâhede-i dîdâr ile qalbine bir âteş-i süzân düşdi. Ve bir lahza ⁽²⁾ ol peykerperi necâde-i nigâh itmekle dil-dâdesi oldu. Egerçi eşîr-i ⁽³⁾ zencîr-i ‘aşk olup emr-i bî-ihtiyârı olmakla pür-ızdırâr olmuş-idi. Lâkin gazâ ⁽⁴⁾ ve cihâda müsâberet-pîşesi olmakla “*el mücâhidü men câhede nefsehü*” ⁽⁵⁾ mefhûmınca nefs-i şehvet-endîşe dahı mücâhedet ve müsâberet emr idüp ⁽⁶⁾ şîr-i merdân-ı dîn gibi nefs-i birgîn ile cihâd-ı ekber idüp teskîn-i dil-i aşifte ⁽⁷⁾ ve gam-gîn iderdi. Bir gün hâtırına bu hâtıra huşur eyledi ki bu belâ-yı ‘aşk ⁽⁸⁾ bir ibtilâdur, gah gah enbiyâ vü evliyânın dahı hâh u nâ-hâh yolları önüne ⁽⁹⁾ gelür. Ve fitye vü şuyûh dimeyüp **Şeyh San’an** ve gayri merdân dahı bu râhde ⁽¹⁰⁾ gümrâh olmuşlardur. Nazm:

bes ‘âşık-ı bîdil ki peyk u pertevân nûr-i ruydur?

canîş ⁽¹¹⁾ besrapirde? esrâr berâmed

bes zâhid-i hodbîn ki big canîş? zelfîş?

⁽¹²⁾ ez hırka-yı birun? reft beznâr derâmed

Şimdi bu fitnenin def’ine nikağ-ı ⁽¹³⁾ şer‘i ile tedbîrden gayri mecâl yokdur, diyüp mihribân-ı hürrem-serâdan ⁽¹⁴⁾ bu hâtun-ı iffet-penâh ile duğter-i nîk-ahter-i şeyh-i ‘âli-kehre haber gönderdi ki ⁽¹⁵⁾ “El yevm hazret-i **Şeyh Edebâli’niñ** ki dünyâ vü âhîret babamızdur. Mehebbetlerinde ⁽¹⁶⁾ bu mertebede şâbit-kademiz ki ta‘biri mümkün degildir. Dileriz ki hem âhîret babamız ⁽¹⁷⁾ ve hem kayın atamız olalar. Ama bu ‘aşk-ı ülfet-aşlde ol muhaddire-yi tutuk-ı ⁽¹⁸⁾ ‘ismetin rızâsına menûtdur. Vâlid-i büzürg-vârlarına ‘arz olunmazdan evvel ⁽¹⁹⁾ sizden isti’zân evlâ görüldi.” didükde ol hâtun-ı muhtereme ka‘ide-yi ⁽²⁰⁾ muqarrere-i

mezâhir-i ehl-i cemâl mu‘cibince gutcu ve dilâl ile redd-i su‘âl idüp ⁽²¹⁾ “Bu müdde‘i râh-ı ‘âkıldandır. Belki şer‘ide daħı mezmûm ve mehcûrdur. Niçün -ki ⁽²²⁾ mâbeynimizden fiğdân-ı kifâ‘et mu‘karrerdür- ehl-i hükümet ve câhuñ hânedân-ı ehlullâh ile ⁽²³⁾ ne münâsebeti vardır?” diyü haber gönderdi. ‘**Osmân Big Ğâzi’nüñ** bu peygâm-ı bâis ⁽²⁴⁾ u hırmân küş-i dilber-i intizârına irişdikde âteş-i gam u endüh ile süzân ⁽²⁵⁾ olup fevz-i merâma kitmân-ı sırr ve zeyl-i iştibâra temessükden ğayri çâre bulmayup **[13a]** ⁽¹⁾ nâ-çâr olup mehebbeti rüz-be-rüz ziyâde olmakla bî-ķarâr oldu.

⁽²⁾ Min netâ‘ic-i keşfü‘l-esrâr

⁽³⁾ ‘**Osmân Beg Ğâzi** bu hâl-i pür-melâlde iken şeyhiñ menzilinde **Eskişehir** ⁽⁴⁾ hâkimi ile mülâkât itdikde hâkim-i mezbûr za‘f-ı ‘**Osmân Bigden** bîmâri-yi ⁽⁵⁾ cişmânîye mübtelâ olmuş mülâhaza idüp hâlin hatırın sordı. ⁽⁶⁾ ‘**Osmân Beg-i** sâde-dil daħı râz-ı derünuñ âşikâr idüp bu maķşûduñ ⁽⁷⁾ huşûlünde mezbûrdan istimdâd eyledi. Ol daħı egerçi zâhiren ⁽⁸⁾ envâ‘-ı ta‘ahhüd eyledi. Ama ‘**Osmân Beg’üñ** ta‘alluķ-u nikâħa meylinden evvel ⁽⁹⁾ duħter-i nik-aħteri babasından kendüsi için diledi. Çünkü ⁽¹⁰⁾ ta‘zîr müvâfîķ tedbîr degildi. Şeyh ve aķvâmı huşûsan maħtûbe-i ⁽¹¹⁾ maħbûbe ol ma‘nadan îrâd eylediler. Ve bu ķaziyeden şeyhiñ ⁽¹²⁾ **Eskişehir** hâkiminiñ taħt-ı hükümetinden âher yere intikâli lâzım gelmekle ⁽¹³⁾ ‘**Osmân Beg Ğâzi** hâzret-i şeyhe kendü menzili ķarîbinde mekân ta‘yîn ⁽¹⁴⁾ idüp yevmen feyevmen şeyh ile ihtilâti izdiyâd buldı. Hâkim-i mezbûr ⁽¹⁵⁾ duħteriñ arzusını tecdîd idüp ve şeyhe ri‘âyet itdügi için ⁽¹⁶⁾ ‘**Osmân Beg’e** ‘adâvete âĝâz idüp bâb-ı ceng ü cidâli bâz eyledi.

⁽¹⁷⁾ Bir gün ‘**Osmân Beg Ğâzi’yi İnöñi** hâkimi ziyâfete da‘vet ⁽¹⁸⁾ itdüğini ma‘lûm idindikde leşker ü aķvâmı ile aheng-i cenk ⁽¹⁹⁾ idüp **İnöñi** hâkiminüñ üzerine yürüdü. Çünkü añlar ⁽²⁰⁾ derûn-i ķal‘ada idiler. Taşradan şaflar araste idüp ⁽²¹⁾ ‘azîmet-i huşûmet eylediler. Ve **İnöñi** hâkimine haber gönderüp ⁽²²⁾ “elbette ve elbette ‘**Osmân Beg’i** baña viresin yoħsa benden dostluķ ⁽²³⁾ ümîdini ķat‘ eyleyesin” didi. İnöñi hâkimi maħbûbı olmakla ⁽²⁴⁾ sözünden çıkamaz idi. Ama miħmân-ı ‘azîzini düşman eline ⁽²⁵⁾ virmekde daħı mütereddid oldu. **Eskişehir** hâkiminüñ kendüyi ⁽²⁵⁾ **[13b]** ⁽¹⁾ talepde mecd u sa‘yi olduĝı ma‘lûm olıcaķ bunu salaħ gördiler ⁽²⁾ ızhâr-ı şecâ‘at ve merd-ânelik idüp tevekkül ekmâm u ittifâķ-ı birâder ve aķvâm ile ⁽³⁾ bir oĝurdan hişârdan çıktılar. Ve ol ķavm-i bî-şer‘îyi *bi‘inâyetillâhi te‘alâ* ⁽⁴⁾

maḳmūr u münhezem eylediler. Ve ḫākim-i **Ḥarmānḳaya** olan **Köse Mihāl** ol cenkde ⁽⁵⁾ **Eskişehir** ḫākiminiñ yardımına gelmişdi. Giriftār-ı maḳtiyet olup itdügi ⁽⁶⁾ ğadirden peşimān ve şermisār oldı. Mezbūr **Köse Mihāl** bir merd-i dil-āver ⁽⁷⁾ olmağla ‘**Oşmān Beg Ğāzi** cüvan-merdlik idüp günāhını ‘afv eyledi. ⁽⁸⁾ Ve āzāde idüp ḳal‘asına gönderdi. **Mihāl**-i mezbūr min ba‘d fermān-ı ⁽⁹⁾ sulṭān ‘**Oşmān**’dan ru-gerdān olmayup soñradan müselmān oldı. ⁽¹⁰⁾ *İle’l-ān* a‘ḳābı erkān-ı devlet-i āl-i ‘**Oşmān** olup kām-ranlardur

⁽¹¹⁾ Çünki ‘**Oşmān Beg** rāh-ı ‘aşḳda şādıḳ idi. Her maṭlabına vāşıl idi. ⁽¹²⁾ Bu cümle fitne vü fesād u meşāḳḳat-ı rāḳībān ve ḫasād u şeāmet, ifşā-yı rāzdan ⁽¹³⁾ olup te’dībāt-ı ‘ālem-i ğaybden mü’eddeb olduğına muṭṭ‘āli olduğdan-soñra, ⁽¹⁴⁾ ‘ālim-i sırrı’l-ḫafıyyāt ile ‘ahd eyledi ki ba‘de-zān genc-i muḫabbeti genc-i virāne-i ⁽¹⁵⁾ sinesinde pinhān eyleye. *Ḥükemā “el muḫabbet kenzü’l-eknezi bi’l-iḫvāya* ⁽¹⁶⁾ *evlā ve in kāneti’l- meḫabbe femā yehfā*” dimişler. Ve Türkī emşāldē ⁽¹⁷⁾ “*rāzını köñlegüne bile söyleme*” didüklerine münāsip bu temşīli taḫzīr eyledük.

⁽¹⁸⁾ Temşīl

⁽¹⁹⁾ **İbn-i ‘Arabşah Mefākiḫetü’l- Ḥulefāda** “*küllü sırrın cāveze li işneteyn şa*” “mışra’ında ⁽²⁰⁾ “işneteynden murād şefateyndür” diyüp bu temşīli beyān ider ki ‘ayyarlardan ⁽²¹⁾ fenninde māhir bir sārīḳ-i ṭarrār u ḫāsīr kemāl-i ḫırs ve ezden duḫūl-i ⁽²²⁾ ḫazāin-i mülke āğaz idüp mu‘ānaḳa-yı maḫbūbına müştāḳ olan ‘uşşāk gibi ⁽²³⁾ bu rāz-ı nihānı cümle iḫvān u yārānından pinhān eyledi. Lākin bir vechile kim teneşire ⁽²⁴⁾ ḳadar olmayup dīḳ ḳalbi cūş u hurūş itmekle bizzarūre ḫücesine varup ⁽²⁵⁾ “nice eyleyim ve bu sırrı kime söylesem” diyü baḫr-i taḫayyür ve tefekküre dalmış iken [14a] ⁽¹⁾ fil ḫāl pīrāheninden bir püre sıçradı. Ol püreyi eline alup kendü za‘mınca “Bu ḫayvāncıḳ ⁽²⁾ bī-gāne degildür, benim dem-i kebedim ile terbiye olunmuşdur, veledim gibidir; sarḳı fāş itmez” diyüp ⁽³⁾ bergusa ḫiṭāb idüp “ḫazene-i mülke girmeye niyyet eyledim; zinhār bu sırrı fāş eyleme.” ⁽⁴⁾ didi ve püreyi girü ḳoynına ḳodı. Pīrāhēnde iken daḫı iḫfā-yı sırrı tenbīh eyledi. ⁽⁵⁾ Ba‘de’z-zamān bir gice fırşāt bulup deḳāyıḳ-ı sanāyī’-ı ‘ayyārāne ile mebīt-i melike daḫil ⁽⁶⁾ olup sedīri altında maḫfī oldı. Melik fırāş-ı ḫarīrde sedīr üzre nāim olup ⁽⁷⁾ ṭatlu uyḫuda iken ve cemi‘ ḫademe ğarḳ-ı deryā-yı ḫāb iken ‘ayyār taḫt-ı sedīrden ḫurūc ⁽⁸⁾ idüp tāc-ı meliki ḳapup ve mevcūd olan cevāhirden çalup çarpup ḳaçup ⁽⁹⁾ gitmek fikrinde iken göñleginden bir püre sıçrayup melikūñ ḳoynuna girdi.

Ve cesedini ⁽¹⁰⁾ ısırup güya ki lisan-ı qarş ile kışşayı beyān ve ol rāz-ı nihānı ‘ayān eyledi. ⁽¹¹⁾ Añun-içun ki melik yerinden sıçrayup cesedinde olan muğālaṭayı görmek için mum ⁽¹²⁾ talep eyledi ki sebep-i hıraş ma‘ lūmı ola. Civārı cüst u cu eylediler. Añı gördiler ki ⁽¹³⁾ melikin koynından bir bergus sıçrayup sediriñ altına girdi. Tutmaya kaşd idüp ⁽¹⁴⁾ taht-ı sedire girdiler. Püre yerine hırsuzı bulup der-zencir eylediler. Şimden-soñra sadede gelelim

⁽¹⁵⁾ Vāk‘ ıa gördügidir hazret-i ‘**Oşmān Hān’niñ**

⁽¹⁶⁾ Bu vākı‘ a-yı ta‘ alluḡ ve ta‘ aşşuḡ-ı ‘**Oşmān Beg**, müeyyed iki yıl mümtedd olup hiçbir maḡrem u ḡam-kūsār ⁽¹⁷⁾ bulamadı. Ta ki bir gice hāne-i şeyḡ-i büzürg-vārda ehlullāh ile soḡbet idüp ḡalebe-yi ⁽¹⁸⁾ şevḡ u zevḡden ta vakti seḡere dek bī-dār oturmuşıdi. Edā-yı şalāt-ı teḡeccüd ve kıraāt-ı evrād ⁽¹⁹⁾ itdikden soñra nevm ḡālib olup bir miḡdār ḡāba varmışıdi. Hengām-ı şubḡda bir menām-ı salṭanat- ⁽²⁰⁾ encām müşāhade eyledi ve ru‘yā-yı şālihānuñ şuḡūdı -ki mübeşşir-i salṭanat idi- bir vaḡtde ⁽²¹⁾ vuḡū‘ bulmuş idi ki ittifaḡ-ı cem‘ -i sanadid u aḡvām ve muvāfaḡāt-ı ḡulüb-ı ḡavaşş u ‘avām, ⁽²²⁾ ‘**Oşmān Beg ḡāzi’niñ** mesned-i salṭanatına ve kam-rāniye-yi iclāsına muḡarrer ve mu‘ ayyen olmuş idi. ⁽²³⁾ Ve ol evḡat-ı ḡuceste-fālda ehl-i ḡāl ve aşḡāb mükāşefe ve ḡavaşş-ı ricālden iki şāhid-i ⁽²⁴⁾ ‘adl ‘**Oşmān Beg ḡāzi’niñ** rütbe-yi şehriyāriye irtikaşına şehādet idüp tebşir u i‘lām eylediler. ⁽²⁵⁾ Ve serir-i sürüride cülüs ve temkīn-i büşrā olacaḡın bildirüp tercümān-ı lisān-ı ilḡām oldılar. [14b]

⁽¹⁾ Der-meyān-ı müeyesser-i evvel

⁽²⁾ Ol ru‘yā-yı şāliḡa idi -ki ‘**Oşmān Beg ḡāzi** hāne-yi **Şeyḡ Edeāli’de** görmüşıdi. Bu vechile müşāhede ⁽³⁾ itmişıdi ki **Şeyḡ Edebāli’niñ** ḡoltuḡından bir māh-ı der-ḡuşān tābān u bī-dīdār olup kendü şikemine ḡulül ⁽⁴⁾ ve ḡarār eyledi. Ve hemān sā‘at nāf-i ‘**Oşmān Beg’den** bir dallu budaklu şecer-i ‘azīm şübüt-ı aḡşān ve evrāḡı ⁽⁵⁾ etrāf-ı cihānı tutdı. Ve ol dıraḡt-ı tūbā-mişāliñ sāyesinde yüksek ṭaḡlar ve ol daḡlarda ⁽⁶⁾ cūy-barlar revān olup ve reh-ḡüzār-ı enhārda bir ḡül-i reyḡān baḡlar ve bostānlar zuḡūr eyledi. ⁽⁷⁾ Ve ol şāḡlarıñ birinde yeşil yaprak yerine şemşir-i heyteḡde bir cevher-i dıraḡşān zāhir olup ⁽⁸⁾ birḡaç nöbet Ḳostantiniye cānibinde pençe-yi āfitāb gibi nümāyān oldu. Ḥābda bī-dār olduḡda ⁽⁹⁾ ḡalbinde behcet ve sürür ebri müşāhede idüp ale’l-fevr ḡuzūr-ı şeyḡe varup beyt:

⁽¹⁰⁾ Ey mu‘ teber müjde-yi ferā ki emseb-i māh tāb

diyüp ⁽¹¹⁾ ol vaḳ‘anuñ ta‘birinden su’āl eyledi. Lākin bu vechile taḳrīr eyledi ki “Dervişlerden ⁽¹²⁾ biri vaḳı‘asında görür ki bu ‘abd-i muhlıṣıñ ḳoltuğundan bir māh-ı münīr tulu‘ idüp ⁽¹³⁾ añıñ şikeminde ğurūb ider. Dervişden bir dıraht-ı pūr-berg ü şāh zuhūr ider” diyü gördüğü üzre ⁽¹⁴⁾ beyān itdükde ḫāzret-i şeyḫ-i büzürg-vār “Ol be-pende-yi h̄ab, serīr-i salṭanata cālīş olup meşhūr-i āfāk ⁽¹⁵⁾ olacaktır. Ve evlād u a‘ḳābı selātin-i mülk-i sūri ve ma‘nevi olacaqlardır. Ve ol işāret -ki ⁽¹⁶⁾ pūr-şāh-ı şemşīr-mişāl **İstanbul** tarafında nümāyān olmuş-idi- delālet ider ki mev‘ūd-ı nebevī muḳteżāsınca ⁽¹⁷⁾ fetḫ-i **Ḳoştanṭin’e** ol hānedanıñ evlādından biriniñ dest u tūği ile müyesser olacaḳdır diyü ta‘bīr eyledi. ⁽¹⁸⁾ ‘**Osmān Beg Ğāzi** bu ta‘bīr-i dil-nivāzından mesrūr u ferāḫ-nāḳ olup **Hāḳ Te‘ālāya** şükürler eyledi.

⁽¹⁹⁾ Zīkr-i dāmādī-yi **Sulṭān ‘Osmān**

⁽²⁰⁾ Ḫāzret-i şeyḫ-i kebīr-i‘ālim-i ‘ilm-i ta‘bīr, belki vāḳıf u ‘ārif-i esrār-ı ‘ālem taḳdīr olmağla bu sūret-i ru’yāda ⁽²¹⁾ zuhūr-ı vaḳ‘ayı-ı ğarībe ve istifhām-ı ḫavādiş-i ‘acībe mülāhazā idüp diledi ki ḫālāt-ı enfūs-i menām-ı ⁽²²⁾ ‘**Osmān Ğāzi’yi** tevfiḳi āfāḳıye taṭbīḳ eyleye. Lā-cerem ol şeyḫ-i büzürg-vār-ı şuayb-girdar kendünün ⁽²³⁾ duḫter-i nik-aḫterini -ki nice müddetden berü manzūr-ı ‘**Osmān Beg** mezkūr olup añıñ sırr-ı serahd-i ‘aşḳını ⁽²⁴⁾ mestūr tutardı. Bī-temhīd risāle ve peyğām-ı sūnet-i nebiyy-i muḫṭār ‘*aleyhi’s-şalātü ve’s-selām* ile ⁽²⁵⁾ namzed-i izdivāc-ı ‘**Osmān Beg Ğāzi** idüp bir gün şeyḫ-i ‘āli-cenāb bī-ḫicāb ‘**Osmān Beg’e** ḫitāb idüp [15a] ⁽¹⁾ “Dilerim ki meyānımızda olan murābaṭa-yı ma‘nevī muḫālata-yı sūriye ile imtizāc ⁽²⁾ idüp ḳarabet u musaḫeret-i nisbeti ile hem-hāne olavız zīrā benim ḫarem-i serāyımda ⁽³⁾ **Balḫande** nām bir duḫter-i su‘d-aḫterim vardır ki şimdiye dek māh-ı nevā idi ⁽⁴⁾ hālā peder-i tamm olmuşdur. Ve añı ciğer-küşem olmağla pes-i perdede perverde ⁽⁵⁾ idüp ādāb-ı şerī‘at ve tarīḳāti ana ta‘līm u tan‘īm itmişüm. Elyevm ḫüsn u cemāli ⁽⁶⁾ kemālin bulup ked-bānu olacak zamāni gelmişdür. Ve ferzend-i dil-bendiñ daḫı ⁽⁷⁾ ked-ḫudā olacak zamāniñızdır. Hemān ḫāḳ müsteḫāḳına vāşıl olsun.” diyü buyurdılar. ⁽⁸⁾ Çünki ‘**Osmān Beg** bu ğüfte-yi kelimāt-ı meḫebbet-fezā ve bu maḳūle-yi mubāşeret-i ğam-zedeyi ⁽⁹⁾ işitdi, mesrūru kām-yāb olup heman ‘āli-cenāba ḫitāb idüp ⁽¹⁰⁾ “*Hāzā te’vīli ru’yāyı min ḳabli ḳad ca‘ale rabbi ḫaḳḳan*” āyet-i kerīmesin ḳırāat eyledi. ⁽¹¹⁾ Bu imtizāc-ı ḫümāyun ve bu

izdivāc-ı yemūnuñ zamānı gelmekle bir sa‘āt-i mübāreke (12) ‘ağd-ı nikāh olundu. Ol iki kevkeb-i mes‘ūduñ muḳarenesinden ferzend-i (13) ḥalef ve maḫhar-ı ‘izz u şeref **Orḫān Beg Ğāzi** vücūda geldi. Ve ism-i şerīfī (14) añlara cedd-i maderileri olan müşārun ileyh **Şeyḫ Edebāli ḳuddisesirruhu** ta‘yīn buyurdi. (15) Ve ol ma‘den-i ‘iffetden ferzend-i pākize-güher ‘**Alāaddīn Paşa** zuhūr idüp (16) ol ferzendān-ı mübārek-ḳademlerüñ şeref-i ḳudumları ile yevmen fe yevmen devlet u iḳbāl-i (17) hānedān-ı ‘**Oşmāni** mütezāyid olup *biḫamdillāhi’l-meliki’l-mennānu ile’l-ān*-ki (18) ḫicret-i nebevīye ‘*aleyhi efḍalu’t-teḫāyāniñ* ḫams u ḫamsīn u elfi senesidir serīr-i (19) salṭanat-ı ‘**Oşmāniyan** evlādı **Orḫān Hāndan** sulṭān ibn-i sulṭān bin sulṭān* (20) **İbrahim Hān** ibn-i **Aḫmed Hān** ḫazretleriniñ vücūd-ı pür-cūdları ile (21) müzeyyen u ‘ālī-şāndur. Ve bir pādīşāh-ı ‘ālī-cāhdur ki şarḳ u ğarbde olan (22) şāhlar ve hānlar ve ḫüḳḳām-ı küffār-ı ḳalālet-ḫāl olan ḳrallarında fermānı (23) olup kimesneniñ muḫālefete cānı yoḳdur. Ve bir sulṭān-ı cihād āyındur ki (24) hemīşe fecere vü keferi ile ğazā itmek endişesinde olup ecdād-ı cihād- (25) -mu‘tādlarınınñ sünnetini icrāya sa‘y ü ḫimmet üzredir. Ve bu def‘a [15b] (1) rahzān-ı ḫuccāc-ı zevi’l-ibtihāc ve tüccār-ı bihār olan küffārınñ ḳal‘aları ile (2) ḳal‘ u ḳam‘ı için ‘asker-i deryā-mişāl irsāl buyurmışlardır. **Ḥaḳ Te‘ālā** (3) nāsır ve mu‘īn olup i‘mār-ı leyl ü nehār ‘ömürleri bī-şimār ola *āmīn elfi āmīn*.

(4) Ve minha

(5) Ḥazret-i ‘**Oşmān Ğāzi** ol vaḳı‘ā-yı vaḳı‘āniñ ta‘biriniñ ibtidāsı zāhir (6) olmağla intihāsına muntazır olup sulṭān-ı rub‘-ı meskūn olmaḳ recāsında (7) olur oldi. Zira ki mesel-i meşhūrdur “ḫāb eger rast ve ger aksidür; (8) ta‘bīr olunduğı üzre olup düşi görende degil yorandadır” dirler (9) Ol ecilden zimām-ı salṭanatı elinde ve şahbaz-ı devleti ḳolında bilüp (10) ‘ināyet-i ḫudāya ümīd-vār idi. Bu eşnāda **Şeyḫ Edebāli** ḫazretleriniñ (11) mürīdlerinden **Derviş Tarut** nām ‘azīzü’l- vücūd -ki meyānı ehlullāhda (12) keşf u ‘āyān ile müte‘āyin ve esrār-ı ğaybiyeye muṭṭ‘ālī ve ḫavānḳ-ı a‘dāt (13) zuhuru ile meşhūr bir sālīk-i ḳam-gin idi- meclis-i ‘ağd-ı nikāhda (14) ‘**Oşmān Beg Ğāziye** pād-şāhlık için tehniyet idüp “Sen meyān-ı (15) beni ‘ādemde ket-ḫudā-yı ‘ālem olur sen.” diyü müjde eyledi. ‘**Oşmān Beg** (16) “Eger bu devlet baña müyesser olursa saña bir ma‘mūr kişver vireyim, sāir dervişlere (17) daḫı murādlarınca ri‘āyet ideyim” diyü ‘ahd eyledi. **Derviş Tarut** “hsk (18) ve ter ‘ālem-i ḫarābdan murād el mau vel mihrābdur, bir mescid ile kenar-ı āb (19) kifāyet ider . Bu devlet-i salṭatunñ zuhūrundan

bizim maṭmaḥ-ı nazar ve himmetimiz tevsîi ⁽²⁰⁾ arsâ-yı **İslâm** ve taḳviyet-i sünnet-i seyidü'l-enâm olup evḳat ü sâ'atde ⁽²¹⁾ cemâ'atın 'ibâd-âne iḳâmetleridür" didi. Ama 'Osmân Beg **Ġâzi** ba' de'l- cülus ⁽²²⁾ vefâ-yı mev'ûd idüp **Derviş Tarut** için bir zâviye binâ idüp ⁽²³⁾ kıra ve mezâri' den cihât-ı vâfiye ta'yîn buyurdu. *İle'lân* ol han-gah ⁽²⁴⁾ evlâd u a'ḳâb u dervişâna cay-gah olup cihat-ı mu'ayyenleri ⁽²⁵⁾ destür-ı mezkûr üzre ol ḳurâ' vü mezâri' den muḳarrerdir. [16a]

(1) Dermeyân-ı mübeşşir-i şâni

(2) Sâlikân-ı meşhed-i mükâşefe ve a'yân ve vâliyân-ı vilâyet-i 'irfândan efvâ-yı ⁽³⁾ ricâlde **Ḳumral Abdal** dimekle meşhûr bir sultân ve bir mecżüb-ı cezbe-yi 'ârifân-ı ⁽⁴⁾ raḥmân var idi. Râh-ı ḥudâ cuyîde hiçbir sünneti nâ-mer'î olmaduğundan ⁽⁵⁾ ğayri ğaza-yı küffâr-ı ḥarbi pîşe idinmişdi. İttifaḳan bu tarîḳuñ sülûkünde ⁽⁶⁾ iken bir muzayyık ḳuhsâra güzâr eyledi ki şimdi **Ermeni derbendi** ⁽⁷⁾ dimekle ma' rûfdur. 'Âlem-i ma'nâda ricâli ğaybiden bir merd-i ḥudâ ile mülâḳat ⁽⁸⁾ idüp eṣnâ-yı kelimâtda ol merd-i mâni zebân-ı fâşih ve lafz-ı sariḥ ile ⁽⁹⁾ **Ḳumral Abdal**'ı haber-dâr eyledi ki "Bu nevâḥide maḳbulân dergâh ⁽¹⁰⁾ dest-i perver-deha-i "*innel faḍle biyedillâhi*"den bir merd-i nîk-nâm bu eyyâm-ı ⁽¹¹⁾ sa'âdet-encâmde peydâ olmuşdur ki meḳâlîd-i salṭanat-ı dîn ü dünyâ ⁽¹²⁾ añañ ve evlâdınñ dest-i iḳtidârlarına gelüp *ilâ yevmi'l-ḳıyâm* nasb-ı 'âlem-ı ⁽¹³⁾ **İslâm** ve fetḥ-i diyâr-ı küffâr-ı leyyâm añlarıñ ictihâdları ile zuhûr ve tamâm olsa ⁽¹⁴⁾ gerekdür. Çünkü senüñ daḥı ğazâya 'azîmetin olmuşdur. Ol şâh-ı zî-iḳbâle ⁽¹⁵⁾ mu'âvenetin ola ve anıñ devletini te'yîd herkese istiṭa'ati ḳadarınca ⁽¹⁶⁾ sa'âdet-i 'uzmâdur. Ama henüz añañ gonce-yi baḥt -ı şâhisi gülbân-ı 'inâyet-i ⁽¹⁷⁾ ilâhide mütevâridir. Anıñ bulunmasına ve bilinmesine 'alâmet budur ki ⁽¹⁸⁾ fülân zamânda ve fülân hengâmde vaḳt-ı şubḥ-ğâhda bir mürğ-i behiştî-mişâl ⁽¹⁹⁾ ve tair-i ḥumâyun-ı bâl müşâhade itsen gerekdür ki ol hümâ-yı ferḥunde- ⁽²⁰⁾ -fal câhib-i kühdan bâl açup pervâz iderek bir cüvân-ı âzâde ⁽²¹⁾ ve çehre-yi küşâde ve hoş-sîmâniñ başına ḳona. Ol mürğ-i hümâ- ⁽²²⁾ -mişâlün ol mazḥar-ı iḳbâl olan serveriñ serine inzâli 'âlem-i mülkde ⁽²³⁾ pād-şâh olmasına istidlâl ve cümle gerdengeşân küfr u imâna anıñ ⁽²⁴⁾ ser-bülend olmasını isti'lâmdur" diyü buyurdu. Bu ecilden **Ḳumral Abdal** ⁽²⁵⁾ ser u pâ-yı bürehne tarîḳ-i talebde püyân ve 'Osmân Ġâzi cüyân oldu.

[16b] (1) Günlerden bir gün yolu girü menzil-i ma'ḥûda uğradı. Ḥüsn-ı ittifaḳâtdan ⁽²⁾ muvâfaḳât-ı tevfiḳ-ı rabbânî ile reh-güzâr-ı 'Osmâni daḥı ol mevzi'-ı mev'ûda dönüp ⁽³⁾ bir mühim zarûri için **Ermeni derbendine** varmışıdi. **Ḳumral Abdal** müşâhade ⁽⁴⁾ eyledi ki mübeşşir-i ğaybiye iḥbâr itdüğü üzre bir mürğ-i büzürg pervâz iderek ⁽⁵⁾ gelüp ol ser-firâz-ı

cihānıñ başına kōndı. Fi'l hāl-ı iqbāl-miṣāl kendüyi ol ⁽⁶⁾ nihāl-i cāh ve celālīñ sāyesine iriṣdirdi. Ve müjde-yi ehlullāhdan āgāh ⁽⁷⁾ eyledi. Ve ‘**Osmān Beg** daḥı ‘ahd eyledi ki ol sa‘ ādet-i ma‘ huduñ zuhūrundan ḥulūl ⁽⁸⁾ ecl-i mev‘ ūda degin meslek-i ictihād u rāh-ı cihāda sālīk olup her-çend ⁽⁹⁾ cihād farz-ı kifāye iken kendüye farz-ı ‘ayn bilüp eline giren emvāl-i ḥelālī ⁽¹⁰⁾ ilā-yı i‘lām-ı īmān ve ta‘ mīr-i me‘ ābid-i ehl-i ṭa‘at ve ‘irfana muṣarraf eyleye. ⁽¹¹⁾ Ve nezr eyledi ki memālik-i küffārdan fetḥ itdügi diyārdan bir nāmdarını **Ḳumral Abdal’uñ** ⁽¹²⁾ dervişleri mühimmātı için temlīk eyledi. **Ḳumral Abdal** “Dervişlere genc-i ḳanā‘at kāfī ⁽¹³⁾ ve ḳadr-i ma‘ iṣet-i zarūrī vāfidir” diyü cevab virmekle ‘**Osmān Beg** daḥı bir varaḳa-yı ⁽¹⁴⁾ ‘ahd-nāme ile bir ḳabza-yı ŧeṣṣīr-i ḥāṣṣā ve bir maṣraba-yı āb in‘ām idüp ⁽¹⁵⁾ “bunları gördükçe bu muḥibbiñüzi yād eyleyesin” diyü buyurdi. Ve ekṣer ḡazāvātta ⁽¹⁶⁾ **Ḳumral Abdal** refīḳ olup ol ŧeṣṣīr ile cihād-ı müṣrikīn iderdi. Ve ba‘de’l- cülūs **Ḳumral** ⁽¹⁷⁾ **Abdal** fuḳarāsı için **Ermeni derbendinden** bir zāviye binā eyleyüp müstevfı-yı evḳāf te‘āyün ⁽¹⁸⁾ eyledi. Bu eyyāma degin ol ŧeṣṣīr ve maṣrabayı dervişleri teberrüken ḥıfz iderlerimiṣ.

⁽¹⁹⁾ meṣveret-i ‘āḳılān der ḥaḳḳ-ı ‘**Osmān Hān**

⁽²⁰⁾ Serverān u ser-ḥaylān-ı Tūrkiṣtān ve a‘yān-u erkān-ı zamān **Ġāzi ‘Osmān** ⁽²¹⁾ geṣti-yi bī- bād-bān gibi deryā-yı ḥayrātta ser-gerdān olup ⁽²²⁾ bir ḳaç yārān u iḥvān bir menzilde iḳtiran itse lā-büdd selāṭin-ı ⁽²³⁾ **Selḳuḳıyān’ıñ** hücum-ı **Cengiziyāndan** bī-nām u niṣān oldukların müzākere ve beyān ⁽²⁴⁾ idüp “Cihān ket-ḥudāsız olamaz. Elbette bir nāfizü’l- kelām ḥakem lāzımdur. ⁽²⁵⁾ Ta ki aḥvāl-ı ḥaḳḳ-ı ‘ālem niḳām ve intizām bula” dirler idi. ve ‘ārifān-ı [17a] ⁽¹⁾ ḥaḳāyık ve vāḳıfān-ı deḳāyık olan ‘ālim-i fāiḳler, dibāce-i kitābda sūtūr ⁽²⁾ olan ḥādiṣ-i ŧerīf-i meṣḥūrun mazmūn-ı sadāḳat-numūnundan münfehem olan ⁽³⁾ mie-yi sābi‘anıñ sāḥib-i devletin ḳudūm-ı ma‘dele-lüzūmuna ⁽⁴⁾ müterāḳḳıb ve muntazırlar olup “aya menṣūr-ı salṭanat ḳayṣ-ı pād-ṣāḥıñ nām-ı ⁽⁵⁾ ŧerīfine yazılır” diyü mütefekkirler idi. Ve cumhūr-ı ḥavaṣṣ u ‘avāmuñ ⁽⁶⁾ kelām-ı salṭanat-encāmı bu maḳamda iḥtinām buldı ki “lāyık u sezāvār-ı ⁽⁷⁾ meṣned-i cihān-bāḳi ve müsteḥaḳḳ-ı sedīr-i ḥudāyı netice-i hānedan-ı **Oḡuz Hāni** ⁽⁸⁾ olan Ebu’l meḡāzi ‘**Osmān Beg Ġāzi** ola.”

Lā-cerem ⁽⁹⁾ ittifaḳ-ı ārā ile bu ‘arūs-ı salṭanatı ‘**Osmān Beg-i** sāḥib-i sa‘ ādete namzed ⁽¹⁰⁾ eylediler. Ve elḥaḳ leme‘ān-ı kevkeb ḳabūl ve iqbāl ve envār-ı sıḥḥ-ı sa‘ ādet ⁽¹¹⁾ ve iclāl-i ‘iddet-i aḥvāl ve nāṣıye-yi a‘māl-i ‘Osmānıde nümāyān ve der-ḥuṣān ⁽¹²⁾ idi. beyt:

hemmülk-i bod ve hemmülkzāde
dād-ı merdi ve merd-i dāde

(13) ezhünermendiş nevāzıd-i baht
bi hünergeyresd*betāc u be taht

(14) Bir re'ıy-i işābet-i ārānıñ istiķametine iki güne delil iķāmet (15) olundu. Biri delil-i 'āķılāne ve birisi delil-i 'ārifānedir.

(16) Hoş-mend-āne delilüñ zikridür

(17) Delil-i hıred-mend-āne ol idi ki cümle ser-heylān-ı **Etrāk** ve pısvān-ı memālik (18) ve emlāk kākā'ide vü kānun-ı **Oğuz Hāni** üzre 'amel itmege müşāvere ve ittifāk (19) idüp bu delili irād eylediler ki tevārih-i kādīmede maştūr olup (20) ve tevātür ile mesmu' imuz olmuştur ki **Oğuz Hāndan** soñra menzelet-i pād-şāhī ve hānī (21) ve rütbet-i kām-rānī ve sulţānī evlād u a'ķāb-ı **Oğuz Hāniye** maħşuş imiş. (22) Egerçi teķallübāt-ı rüzgār ve kerdeş-i sipehr divār ile bu mesnediñ serverleri (23) āhere intiķāl itmekle ol kānun-i kādīm-i fetret-bezīr olmuşıdı. Ama beyt :

(24) Ab rüfte-i bazmi aydicuyi

maẓmūnınca girü a'ķāb-ı **Oğuz Hāndan** bu sulţān-ı (25) ma' delet-nişānuñ hurūc ve zuhūruna ümīd-vār idük, *biḥamdillāhi'l- meliki'l- mennān*. [17b] (1) Bu zamān-ı sa'ādet- 'unvānda ol hānedāndan 'Osmān Beg Ğāzi hāķan olmaĝa (2) kemāl-i istiḥķāk ile elyaķ-u sezā-vār[dır.] Zīrā nāme-i devlet-i selātin-ı **Selçuķiye** (3) bil-küllīye munţavī olup beķāyāsı daḥı ziyāde-i zu'efādan olmaĝla zabt-ı mülk (4) ve sipāh-ı rüm fetḥ-i mersūma kādīr degillerdir. Be-herḥāl bu hengām-ı iḥtilālde (5) 'Osmān Beg Ğāzi'nüñ şemşīr-i cihān-küşāsı niyām-ı inzīvādan hurūc idüp (6) ḥaşşā-yı maħşuşāsı üzre teşḥīr-i memālik-i küffār idecek vaķtı gelmişdir, diyü (7) ḥavaşş u 'avām birbirlerine tebşīr u i' lām iderlerdi. Gürūha güruh (8) gelüp

‘**Osmān Beg**’iñ bāb-ı sa‘ādet-māyine intisāb ider oldılar. Ve “*el ercāfū* ⁽⁹⁾ *muḳaddimetül kevr*” ḥasbınca istıḳlāl üzre pād-şāh olacağı ⁽¹⁰⁾ alınca ve efrāḥ-ı re‘āyā ve sipāḥa düşmüş idi.

⁽¹¹⁾ ‘Ārifāne delīli zıkr idelim

⁽¹²⁾ Şevāḥid u emārāt-ı ‘ārifāne ve işārāt-ı me‘ārif u ḥekīm-āne daḥı ⁽¹³⁾ iki laṭıfeyi müstemildir. Laṭıfe-yi ūlā oldur ki ⁽¹⁴⁾ tevārıḥ-ı mu‘tebereden şöyle ma‘lūm olmuş-idi ki ekşer-i bilād-ı **Rūm** ve mu‘azzamāt u emşār ⁽¹⁵⁾ kişver ve tuḥumda i‘lām-ı dīn-i İslām ve livā-yı millet-i seyyidü’l-enāmıñ ser-firāz-ı elf-i ⁽¹⁶⁾ eyyām-ı ḥilāfet emīre’l-mü’mīnīn ‘**Osmān raḍiallāhu ‘anhda** itmām bulmuşıdı. Şöyle ki ⁽¹⁷⁾ āhirü’z-zamānda yümn-i devlet-i sulṭāni ve i‘anāt-ı hānedān-ı ‘**Osmānī** ile encām ⁽¹⁸⁾ bulacaḳdur. Bu rivāyet mu‘cebince **ḥazret-i ‘Osmān’uñ** ḥilāfeti zamānında diyār-ı ḡarbiñ ⁽¹⁹⁾ cānib-i şimāli ḡarbīden -ki mesāḥil-i deryā-ı **Frenk** olup bilād-ı **Sām** ve **Rūmı** ⁽²⁰⁾ maḥḳūḳdur- leşker-i mücāhidiniñ ḡalebesi olup ol diyārları feth itmişler idi. ⁽²¹⁾ Lākin cümle deryā kenārlarında olan diyārlarıñ fethine fırsat bulmamışlar idi. ⁽²²⁾ Ta zamān-ı **Beni Ümeyye**’ye degin bu minvāl üzre idi. **Beni Ümeyye** ve **Beni Mervān** ḥazret-i ⁽²³⁾ ‘**Osmān**’iñ beni aḥvāl ve beni e‘māmından olup ve ḥükümet ve imāretde tertīb-i nāfiye-i ⁽²⁴⁾ ḥazret-i ‘**Osmān** idiler ki ol ecilden kendülerini āl-i ‘**Osmān** sanurlar idi. Ve ol ⁽²⁵⁾ fütūḥātüñ ki bi ḥasbi taḳḍir naşbiye-yi düdmān-ı ‘**Osmānī** āḥir zamāni olacaḳ [18a] ⁽¹⁾ idi, añlar arzu iderler idi. Çünkü ḥükümet-i **Şām** belki ekşer-i bilād-ı **İslām** ⁽²⁾ **Beni Ümeyye**ye müeyşşer olup emāretde istıḳlāl buldılar. Ve ‘asker u māla m‘ālik ⁽³⁾ oldılar. Bu endişeye düşdiler ki mev‘ūd-i nebevī ve beşāret-i **Muṣṭafā** olan ⁽⁴⁾ feth-i **Ḳonstantīniye** ki āl-i ‘**Osmāna** muḳadder idi, mücerred ḥazret-i ‘**Osmān raḍiallāhu ‘anhuya** ⁽⁵⁾ intisābları olmaḳla naşīb u müyesser ola. Lākin esrār-ı ḡaybī leṭāifinden ḡāfil idiler ki kendülere ⁽⁶⁾ bu sa‘ādet-i istiftāḥı **Ḳonstantīniye** āḥir zamānda zuhūr idecek āl-i ‘**Osmāna** müeyşşer ⁽⁷⁾ olacaḳ idi. Netekim maḥallinde beyān olınacaḳdır. Bir def‘a ḥicretin ellinci senesinde ⁽⁸⁾ **Mu‘āviye** bin **süfyān** ḥilāfeti zamānında oḒlı **Yezīd**’i göndermişıdı. Ve şāḥabe-yi ‘izāmıdan ⁽⁹⁾ **Ebī Eyyüb el enşārī** ḥazretleri daḥı ol ‘askerde mevcūd idi. Eşnā-yı muḥāşarada ⁽¹⁰⁾ ecel-i muḳadder ile vefāt eyleyüp feth muḳadder olmamaḳla nā-ümīd olup ‘avdet eylediler. ⁽¹¹⁾ Bir def‘a daḥı ‘**Abdümelik bin Mervān** oḒlı **Mesleme**’yi serdār idüp göndermişıdı. ⁽¹²⁾ Seksen bin ‘asker ile müteveccih olup **Batṭāl Ḓāzi** ḳaravulları idi. ⁽¹³⁾ Yedi yıl **Ḳonstantīniye**’yi muḥāşara idüp ḥatta **Ḳahriyye** nām bir şehri bünyād idüp ⁽¹⁴⁾ ve bir cāmī‘-i şerīf binā eyledi. Hālā ol **Ḓalata**

dimekle ma' rûf olup ⁽¹⁵⁾ cāmi' -i mezbûr “ğarb cāmi' i” dimekle mezkûrdur. Eşcâr-ı semere ğars idüp ⁽¹⁶⁾ meyvesin ekl eylediler. Feth müyesser olmayup şulh-ı sūrī idüp ‘ avd eylediler.

⁽¹⁷⁾ Laṭīfe-yi şāniye

⁽¹⁸⁾ Oldur ki meyan-ı müsemmiyāt-ı esmāda ihām u ittiḥād muḳarrerdir. Bir vecihle ki ⁽¹⁹⁾ ba' zı ehl-i taḥḳīkiñ lisān-ı taḳrīr u ta' bīrinden “ism ‘ ayn-ı müsem mādır” diyü ⁽²⁰⁾ cāri olmuşdur. “*feemmā eḳalle ma filbāb*” ittifāḳ-ı danāyān bunuñ üzerinedür ki ⁽²¹⁾ ervāḥuñ ebdāna ta' alluḳı olduğı gibi esmānuñ müsem māasına nisbeti ola. ⁽²²⁾ Kelām-ı ḥikmet-encām “*el esmāu tenezzele mines semā*” buna münāsibdür dirler. ⁽²³⁾ beyt

“lafz-ı rasanende-i ibn-i Ḥāşimdan
maniyeş-i raz-ı derūn-ı mānend-i cān”

⁽²⁴⁾ Ve ism müsem māniñ irtibātına ve lafz u ma' nāniñ münāsebe delīl-i zāhir ⁽²⁵⁾ erbāb-ı tılsimāt ve vefaḳānuñ taşarruflarıdır ki esmā-yı müsem māniñ te' şirātına [18b] ⁽¹⁾ veşile iderler ve bu bābda daḥı ‘ Oşmān isminiñ müsem māasına muṭābaḳatı ‘ ayān olmaḳ ⁽²⁾ mümkündür. Bu tariḳle ki “‘ şm” -ki elif ve nūn ziyādesiyle ‘ Oşmān olur- luḡatde ⁽³⁾ bir şikeste olmuş istihvāna dirler ki mūrūr-ı eyyām ile şaḥīḥ olmuş ola. ⁽⁴⁾ Aşhāb-ı ḥabere ve erbāb-ı tecribeye puşide ve nihān degildür ki eyyām-ı ⁽⁵⁾ ḥurūc-ı leşker-i **Cengiz hānide** dīn-i müselmānide envā' -ı ‘ izāmde ⁽⁶⁾ şikeste olup ve ol evḳāt u aḥyānda ekşer memālik-i müselmāniñ ⁽⁷⁾ keserḥā-yı guna gun zāhir u huveydā olmuş-idi. Nice yıllar müselmānlar ⁽⁸⁾ re' āyā-yı küffār-ı müşrikīn olup bilā-teşbīh kefere gibi ḥarāc virirlerdi. ⁽⁹⁾ Selāṭin-i **Cengiziyān** putperestler olup müselmānlara taḥakküm iderlerdi. ⁽¹⁰⁾ Ve ez kıyāş ile ki bir diyārda kāfirler pādīşāh ola müselmānlar ⁽¹¹⁾ teveccühle şikeste-dil olurlar. Egerçi soñra sulṭān **Maḥmūd Ğazani** ⁽¹²⁾ müselmān olmuşidi. Lākin nev-müslīm olmaḳla ḳā' ide-i İslām icrā ⁽¹³⁾ olunmaz idi. Bu maḳūle evḳātde **sulṭān** ‘ **Oşmān** pād-şāh olmaḳla ⁽¹⁴⁾ ḥıfz u ḥarāset-i memleket zābt u şiyānet-sipāh ve ra' iyyet idüp ḥalḳ-ı ‘ ālem ⁽¹⁵⁾ sāye-yi ‘ adāletinde ferāḡ-bāl refāh-ı ḥāl ile ruzḡār giçürmege ⁽¹⁶⁾ şikeste olmuş istihvānlar şihḥat-pezir oldılar. pes bu huşūşda ⁽¹⁷⁾ ism-i ‘ **Oşmān** müsem māya nisbet olmaḳ māşadaḳ-ı vāḳi' olmuşdur. ⁽¹⁸⁾ Bu maḥalde mu' āşır-ı ‘ **Oşmān Ğāzi** olan mulūk-i **İrān** ve **Mışır** ve **Rūmi** zikr ⁽¹⁹⁾ idüp bā' de fütūḥāt u ḡazāvāt zikrine şürü' idelim *inşaallāhu Te' ālā*

(20) Diğer şahân-ı hıttâ-yı **İrân** (21) sâl-ı cülüs-i ebu'l- mücâhidîn ' **Oşmân**-ı 'adl-ayînde serhadd-i âb-ı **Ceyhûn'dan** (22) ta memâlik-i **Şâm** u **Rûma** degin sultân-ı **İran**, **Ġazân** bin **İpgay** bin (23) **Hülâğu hân** idi. Zamân-ı salţanatda şeref-i İslâmla müşerref olup (24) İslâma geldiği gün “*ennâsu 'alâ dîni mülûkîhim*” fehvâsınca yüzbin (25) kâfir İslâma gelüp ba' de sultân **Maĥmûd Ġazan** dimekle meşhûr-ı cihân [19a] (1) oldu. Şehr-i **Tebriz'i** taht idüp on iki medreseli bir cami ile (2) medfen için bir 'âli künbed binâ itmişdi. Hâlâ **Tebriz'de** olan şenb-i **Ġazan** (3) ol künbed-i 'âli bünyâddır. Altı yüz doĥsan dörd senesinden yedi yüz üç (4) târihine varınca doĥuz yıl hânlık itmişdür. Vefât itdükde **Ĥorasan'da** (5) velî-yi 'ahdı olan oĥlı **sultân Maĥmûd Ĥudâbende** -ki Türkîde nâmı **Olçayto** (6) **hân** idi- yedi yüz elli altı senesine degin on üç yıl hânlık idüp (7) **Azerbaycân** ile ' **İraĥ** mâbeyninde **sultânıye** şehrin ma' mür idüp tahtgâh (8) idindi. Ol daĥı on iki medreseli bir câmi' bünyâd idüp ve arduşunda (9) bir ĥar-gâhı medrese idüp hânefi ve şâfi' iki müderris ta' yîn idüp (10) her ĥande giderse yanundan cüdâ olmayup talebeye ders virirlerdi. (11) nâmı “seyyâr” idi. Yedi yüz on şuhûrunda ecel-i tâbi' ile vefât idüp (12) yedi yüz on yedi senesi 'avâilinde oĥlı **Ebû Sa'id ĥudâbende** hân oldu. (13) 'adâlet-güster ve şerî' at-perver olup yedi yüz otuz târihinde vefât (14) eyledi. Andan soñra bünyân-ı devlet-i ilhâniyân ve **Hülâğu** Hâni mütezelzil (15) olup hânedanlarında fitne ve fetret-i 'azîme zuhûr eyledi. Ĥurûc ve cülüs-i (16) ' **Oşmân Beg** irtihâl-i **Ġazan'dan** üç yıl muĥaddem idi. 'ahd-i sultân (17) **Meĥammed Ebû Sa'id Ĥudâbende** **Sultân** ' **Oşmân** ĥazâvât ve kişver-küşâlıkda (18) olup tevsî' -i dâire-i İslâm itmekde mecd u sa' yi idi.

(19) Der beyân-ı ĥakîmân-ı **Rûm-u Şâm**

(20) Ol zamân-ı nuşret-iĥtirânda memâlik-i **Rûm**da mu' âşır-ı devlet-i sultân ' **Oşmân** (21) bir miĥdâr ruzĥâr-ı **sultân** ' **Alâaddîn**-i şâni idi. Bidâyet-i devlet-i ' **Oşmânide** (22) birĥaç zamân mesned-i salţanat-ı mevrûşisinde ĥalup ama **Sultân Ġazân** (23) maĥbûr idüp ekşer memâlik-i **Rûm'ı** taşarruf idüp **İran** zemîne mülĥâĥ eylediler. (24) Ve re'âyâ ve a'ĥâb-ı selâĥuĥa **sultân** ' **Alâaddîn Keyĥubât** bin **Ferâmuz'dan** soñra (25) derece-yi i' tibârdan ĥalmışlar idi. Ve müddet-i ĥ' âlile **Sinop** ve **Ĥoştanîniye** [19b] (1) ve **Ĥarasi** ili ve **Saruĥân** ili **Ġâzi Ĉelebi** bin **Mes'ûdda** muĥarrer olup cihet-i (2) işîfâ-yı muĥarrerât dîvânı için **Ġazân Hân** tarafından ol vilâyetlere daĥı (3) muĥaşşillar ta' yîn olunup **Ġâzi Ĉelebi** rûz be rûz za' îf olup âbâ ve ecdâdınıñ (4) ĥâker

u gulâmları âheng-i muhâlefet ve mu'âdat eylediler. Ve her biri bir şehirde istiqlâl ⁽⁵⁾ üzere hükümet eylediler.

Der-beyân-ı hakîmân-ı **Mısr** u **Şâm**

⁽⁶⁾ **Sultân 'Osman Gâzi'**niñ nâm-ı şerîfine huṭbe okunduğı sene -ki altı yüz seksen sekiz ⁽⁷⁾ târihi idi- memâlik-i **Mısr** u **Şâm**'da sultân-ı 'âli maḳâm **Elmelikülmanşür Seyfeddîn** ⁽⁸⁾ **Ḳalavun üşşâlihi** idi -ki memâlik-i bahriye-yi **Türkiyye'**niñ yed-i necbî idi- ⁽⁹⁾ Sene-yi mezbûrda kendüsi binefsihi **Trablus-ı Şâmuñ** üzerine varup ⁽¹⁰⁾ otuz dört gün muhâsarâ idüp ve **Tatar** ve **Frenk** ' askerüñ münhazam idüp ⁽¹¹⁾ ve yıḳup ḫâke beraber idüp ḫâlâ olan **Trablus** şehrin aña ḳarîb ⁽¹²⁾ maḫalde binâ eyledi. Vefât eyledükde yerine oğı **Melikü'l-eşref** ⁽¹³⁾ **Şelâhaddîn Halîl bin Ḳalavun** sultân olup şavâhilde olan memleketlerden ⁽¹⁴⁾ küffâr-ı frengi sürdi çıkardı. Ve **Rûm** ḳal' ayı ve **Behseti** ve **Mar'as** ⁽¹⁵⁾ şehirlerini **Ermeni** kâfirlerinin elinden altı yüz doḳsan iki senesinde ⁽¹⁶⁾ fetḫ eyledi. Ba' de **Ḥamaş** ḳarîbinde Selîmiye ḳal' asına varup ümerâ-yı ⁽¹⁷⁾ 'Arabandan **Emîr Muḫennâ bin 'İsâ'yı** bende çeküp ḳarındaşları ve aḳâribi ile ⁽¹⁸⁾ muḳayyed ve maḫbûs **Mısr**'a götürdi. Bir yıldan soñra şikârda iken ' askerinden ayrılıp ⁽¹⁹⁾ yalnız ḳalmaḡla a' dasından bir begi firsât bulup ḳatl eyledi. Yerine ḳarındaşı ⁽²⁰⁾ **Elmelikü'n Nâsır Meḫammed bin Ḳalavun** altı yüz doḳsan üç senesinde pād-şâh oldu. ⁽²¹⁾ Henüz yedi yaşında olmaḡla **Ḳalavun** ḳullarından **Zeyneddîn Ketebḡa** nâm ⁽²²⁾ emîr-i nâmdarı vezîr idüdü. Mezbûr **Zeyneddîn** bir yıldan anı salṭanattan ⁽²³⁾ ḫal' idüp kendüsi pād-şâh oldu. Mezbûr **Meḫammed bin Ḳalavun** Mısr'dan çıkup ⁽²⁴⁾ **Kerek** ḳal' asında oturdu. Mezbûra, melikü'l 'âdil **Zeyneddîn Ketebḡa** [20a] ⁽¹⁾ **el manşürî** diyü nâm ḳodılar. Bunuñ eyyâmında **Nil** taşmadı. Be-ḡayet ḳaḫt-ı ⁽²⁾ meyte ekl ve taḡun olup ḳademi nâ-mübârek olmaḡla girü **Ḳalavun** ⁽³⁾ ḳullarından **Elmelikülmanşür Ḥüsâmeddîn Lâçinü'l- manşürî** ⁽⁴⁾ salṭanatı anıñ elinden alup sultân oldu. Müddet-i emâreti ⁽⁵⁾ iki sene bir ay olup ol daḡı umûri **Mengü Timur** nâm bir ḳulına ⁽⁶⁾ sipâriş itmekle ümerâsı taḫammül idemeyüp bir gün ḳadıyü'l- ḳudât ⁽⁷⁾ **Ḥüsâmeddînü'l- Ḥânefi** ile satranc oynar iken ümerâ gelüp ⁽⁸⁾ sultâna "namaz ḳılır mi siz" didiler. "Na'am" diyüp namaza ḳıyam ⁽⁹⁾ itdükde kenefde ḳarb âḫiri iki ayaḳlarını ḳat' eylediler. ⁽¹⁰⁾ Müddet-i salṭanatı ancak iki ay oldu. **El melikül manşürî Meḫammed bin** ⁽¹¹⁾ **Ḳalavun'**ı **Kerek** ḳal' asından çıkarup ikinci def'ada sultân ⁽¹²⁾ eylediler. Tedbîr-i memâliki **Baybars Çaçengîr** adlu ḳulı ider idi. ⁽¹³⁾ **Sultân 'Osman Ḥanuñ** târiḫ-i cülûsı -ki altı yüz doḳsan doḳuz idi- ⁽¹⁴⁾ mezkûr **Meḫammed bin Ḳalavun'**uñ zamânında vuḳû' buldı. Müşârunileyh ⁽¹⁵⁾ **Meḫammed bin Ḳalavun** bu def' a on sene birkaç ay salṭanatdan soñra ⁽¹⁶⁾ kendüsi ferâḡat idüp

hacca giderem diyü nām idüp yine **Kerek** ⁽¹⁷⁾ kal'asına vardı. Yerine mezkûr **Essultānul-muzaffer Rükneddīn** ⁽¹⁸⁾ **Baybars elçaşengirel mansûrī** pād-şāh [oldı]. Bu dağı salţanatda ⁽¹⁹⁾ ber-ķarār olmayup on bir aydan soñra firār eyledi. Mümāileyh ⁽²⁰⁾ **Meĥammed bin ķalavun** 'asker ile **Mıŝra** gelüp üçüncü def'a da ⁽²¹⁾ yine pād-şāh oldı. Bu def'a taĥt-ı devletinde üstüvār olup ⁽²²⁾ vefāt idinceye deġin üç def'a da kırķ beş yıl ⁽²³⁾ bir buçuķ ay pād-şāhlık eyledi. **Sultān 'Oŝmān Ğāzi**'niñ ⁽²⁴⁾ vefātı zamānına dek **Mısır** ve **Şāma** müŝarunileyh mālİK idi. ⁽²⁵⁾ Ve hem-sāyeleri olan kişverler dāru'l ĥarb olup mulūkı bir birlere [20b] ⁽¹⁾ muĥālefet ve 'adāvet üzre idiler. **Ķostantīniye** şehriniñ beķāyā-yı ķayasıradan ⁽²⁾ [...] nāmına bir kāfir-i bī-dīn var idi. Āyīnlerinde rebes pes-i mulūk-ı ⁽³⁾ müşrikīn idi. Bir cānibde dağı **Piç Ķaral**'za'm-ı baĥıl ile kendüyi melikü'l- mulūk-ı ⁽⁴⁾ küffār-ı dālet māl' 'add idüp mābeynlerinde çasar dimekle iştihār bulmuşıdi. ⁽⁵⁾ **Rüm ili** diyārı -ki **Makidun** dimekle ma' rüfdur- birkaç mükellef sikke sipāhi ⁽⁶⁾ ķralları olup maĥallet-i üngür -ki **Budun** tevābi' idür- **Engürüs** ķralı ⁽⁷⁾ taşarrufunda olup ve bilcümle **Eflāk** ve **Boġdan** ve **Serf** ve **Velas** ve **Bulġar** ve **Bosna** ⁽⁸⁾ ve **Arnavut** diyārlarında mulūk-ı tavāif-i küffār yirleşüp ĥavādiş-i rüzġardan ⁽⁹⁾ ġāfiller idi. Ve savāhil-i baĥr-i **Rüm**'da **Rendik** ve **Döbre Venedik** ve **İngilüttere** ⁽¹⁰⁾ ve **France** ve **İspanya** ķralları ferman-revā idiler. Şimāl tarafında dağı **Maskar** ⁽¹¹⁾ ve **Leyh** ķralları beni aşfer tāifesinüñ salarları idi. Sāir ĥarāir u memālİKde ⁽¹²⁾ dağı ekşeri kefer ve fecereden olup ancak **Maġrib** zemīnde āl-i **Meĥammed** 'aleyhi's- selāmdan ⁽¹³⁾ **Mehdi** dimekle ma' ruf mulūk-ı Fās ve **Tunus** ile **Ķırım** diyārında **Cünüĥi** ⁽¹⁴⁾ **Nejad Tatar** hānı ile mirzāları var idi.

Ĥaķ *sübhāne ve te'ālanuñ* ⁽¹⁵⁾ iĥsānı ile beyān olınan maĥālin ķabza-yı taşarruf 'Oŝmāniyānda olup ⁽¹⁶⁾ ekşer mulūķuñ nāmları saĥīfe-i 'alemdeñ ĥal' olınmuşdur. Niceleri muĥāba'at ⁽¹⁷⁾ ve 'ubūdiyet üzre oldukları ĥacet-i beyān degildir. Şimden-soñra ⁽¹⁸⁾ ĥazret-i ebu'l- mücāhidīn **Sultān 'Oŝmān** cihād-āyīnüñ serīr-i salţanata cülüsundan ⁽¹⁹⁾ muķaddem olan fütūĥāt ve veķāyi' i beyān eyleyelim. *Bi'avnillāhi Te'ālā.*

⁽²⁰⁾ Bā' iş-i ibtidā-i ġuzuv ve cihād

⁽²¹⁾ Merĥüm **Ertuġrul Ğāzi** ġudreti olduġı denlü rāh-ı dīnde merdāne ĥırmışıdi. ⁽²²⁾ Lākin bir kişver-i maķber açmayup mücerred muĥārebe ve ķıtāl ve ġanāim-i emvāl-i ĥelāl ile ⁽²³⁾ ķanā'at ider idi. Ba' de'l- vefāt oġlı 'Oŝmān Beg Ğāzi ķāim-i maķāmı olup ⁽²⁴⁾ 'ilm-i merdānegiyi efraşte eyledi. Ol ġazā -ki ķable'l- cülüs zamān-ı **Selçukıyānda** ⁽²⁵⁾ irtikāb itmişıdi- altı yüz seksen dōrt senesinde vilāyet-i aynagöl tekurı [21a] ⁽¹⁾ **Ayna Niķola** ile vāķi' olmuşıdi. Bā' is ol olmuşıdi ki 'Oŝmān Ğāzi ⁽²⁾ il vālisi ile kışlaķdan yaylaķa gitdiklerinde ol

müşrik-i lā' in ⁽³⁾ mekrinden mütefekker idiler. Hatta kerrāt ile muḥārebe ve muḳātele vuḳū' bulmuşıdı. ⁽⁴⁾ Hem-sāyelerden **Bilecik** tekuru ' aleddevām ' **Osmān Beg**'e hedāya ile mürselāt-ı ⁽⁵⁾ muḥlişāne irsāl iderdi. Ol ecilden yaylaḳa gitdiklerinde aḥmāl ⁽⁶⁾ ve eskāli **Bilecik** ḳal'asına eyledüp emānet ḳorlar idi. Dönüşde ⁽⁷⁾ rengin fāliler ve döşemeler ve yağ ve peynir ile memlū ṭulumlar armağan getirürlerdi. ⁽⁸⁾ Ama eskāli ḳoyup ḳıḳarduklarında ricālden kimesne ve ercurub ⁽⁹⁾ avretler ve oḳlancıklar götürüp istedikleri yere emānet virirlerdi. ⁽¹⁰⁾ mābeynlerinde böyle şart olunmuş-ıdı. Mezbūr **Ayna Niḳola** malların ⁽¹¹⁾ iḥrāc iderler iken nehb u ḡaret ve ḳatlı u ḡasāret ḳaşd eyledi.

⁽¹²⁾ İbtidā-yı mesāf-ı ' **Osmān Hān**

⁽¹³⁾ ' **Osmān Beg Ğāzi** yetmiş nefer-i nām-dār ḡāzileri şebihūn için ta' yīn eyledi. ⁽¹⁴⁾ Küffārın casusı ḡaber-dār itmekle tekūr-ı **Aynagöl** kemine ' asker ḳoyup ⁽¹⁵⁾ ' asker-i İslāmın ardın alalar diyü tenbīh eyledi. ' **Osmān Beg Ğāzi** daḡı ḡāfil ⁽¹⁶⁾ olmayup **Artun** nām bir zenni cāsusı var idi. ' **Osmān Begi** āḡāh eyledi. ⁽¹⁷⁾ Ol daḡı **Aḡca ḡāce**'yi ve ' **Abdurrahmān Ğāzi** ve **Ḳonur Alp** ve **Durḡud Alp** ⁽¹⁸⁾ ve **Ayḡud Alp** nām be-nām dilāverlere fetḡ-i kelām eyledikde "benim hānım, anlar bizim ⁽¹⁹⁾ zaḡm-ḡurde şikārımızdır. Merḡūm babañız ḡayātında kerrāt ile memleketlerine ⁽²⁰⁾ varup şebihūnlar etmişdir. Mekr u tazvīrlerinden ḡavf itmeyüp ⁽²¹⁾ üzerlerine varalım. Beyt

"tur hadar şev eger cümle-i ' ālem deryāset

⁽²²⁾ beheda ger seri muyı ḳademet tezekkür dād"

diyüp müttefiḳül kelām oldılar. ⁽²³⁾ ' **Osmān Beg Ğāzi** bu dilber-āne kelīmātdan hoş-dīl u şādān olup ⁽²⁴⁾ **Ayna Niḳola'nın** memleketi üzerine yürüdiler. Maznagid-i kāfirān olan ⁽²⁵⁾ maḡalde ḡazm-ı tamām ile dīl-āḡāh olup küffār puşudan taşraya [21b] ⁽¹⁾ ḳıḳdıkları gibi ḡāzır bulunup merd-āne cenk u cidāl eylediler. Ol ma'rekede ⁽²⁾ ' **Osmān Beg'in** birāderi Saru Bali'nun oḡlı **Bal ḡāce** şehīd oldı. Ama ' **Osmān Beg** ⁽³⁾ muḡaffer olmaḳla ol nevāḡide olan mülūk-i ṭavāif-i küffārın ḳulūbuna raḡb ⁽⁴⁾ ve ḡirās müstevlī olup mülāyemet ve mūdāraya başladılar. Ba'de şebihūn ṭarīḳile ⁽⁵⁾ üçyüz dilāver gönderüp **Aynagöl** tevābi' inden **Ḳızılca** nām ḡisārı ⁽⁶⁾ bī-ceng u cidāl fetḡ idüp ḡarāb ve yebāb eylediler. Bu fetḡ ḡicret-i nebeviyenin ⁽⁷⁾ altı yüz seksen dört senesinde vuḳū' buldı.

⁽⁸⁾ Der-beyān-ı ittifāḳı kāfirān

(9) **Qızılcahisâr'ũñ** fetḥ u taḥrĩbi **Ayna Niḡola'nuñ** mesmu'ı olduḡda ḡayret-i cāhiliyesinden (10) ārām ve ḡarār idemeyüp hem-sāyesi olan mülük-i küffāra ḡuşuşan **Qaraca hisâr** (11) tekûruna mektûblar gönderüp 'Osmân Beg'den şikāyet eyledi. Ve bu **Türkler** bu serḡadde (12) küştāḡ ve dilber ve hûn ve malımıza ve ehl-i 'iyālımıza şĩr-gĩr oldılar. (13) Tedrĩc ile memālikimizi teshĩr idüp millet-i ḡadĩm ābā ve ecdādımız (14) kendü peyḡamberi dĩnine taḡyĩr itmek tedbĩrindedir. Elbette bunlar daḡı (15) ziyāde keşret ve ḡuvvet bulmadın aradan götürmek gerekdür diyüp (16) cümle mülük-ı küffār cenk itmegi müşevver eylediler. Ve kûh-ı **Domanĩḡ** damanında (17) **Ergice** nām mevzĩ' de muḡābele ve muḡāteleye doḡruldılar. (18) 'Osmân Ġāzi daḡı kendüye tābi' olan ḡuzāt-ı **İslāmı** -ki a' dā-yı küffāra (19) nisbetle ḡalilü'l- miḡdār idiler- birbire cem' idüp "Şimdiye dek müşrikin ile (20) mücāhedemiz farz-ı kifāye idi, şimden soñra farz-ı 'ayn olmuşdır" (21) diyüp mevzĩ'-yi mezbûrda telāḡı-yı ferĩḡayn vāḡi' oldı. Ve iki cānibde (22) 'azĩm muḡārebe vāḡi' olup şühedā-yı müslimĩn firdevs yerine ve ḡutelā-yı (23) müşrikin esfeli sāfiline revāne oldılar. Ama 'Osmân Beg Ġāzi'nũñ (24) küçük birāderi **Gündüz Alp** şeref-i şehādet nüş eyleyüp küffār **ḡarlan** (25) **Qaraca hisâr** tekûrunuñ birāderi olup leşker-i hezĩmet eşerine [22a] (1) serdār olan **Qılanuz** nam kāfir-i cehennem-maḡām müteveccih-i bi'sel ḡarār (2) oldı. Bu eyyāma deḡin meşhed-i şerĩf-i birāder-i 'Osmân Beg'de ḡanādil-i (3) nürānĩ dıraḡşande olup ol maḡām **Qandillü çam** namiyle meşhûr-ı (4) ḡavaşş u 'avam olup ol seg-i maḡarr-ı ḡaḡaruñ beden-i necāset-ma' deni (5) düşdüḡi zemĩn **İteşti** dimekle bed-nām olmuşdur. Zĩrā (6) 'Osmân Beg Ġāzi ma' reke-yi evvel kāfirin lāşe-yi murdārını gördükde (7) birāderi cennet-maḡāmlarına intikāmen "bu it ḡarnını eşiniñ yani şikemini (8) yarıñ" diyü buyurmuşıdı. Henüz ol seg-i bed-nāmuñ ser-i ḡurına (9) yolları düşen ḡavaşş u 'avam düşnām idüp birḡaç taş (10) atarlar. Bu fetḡ-i nāmdār altı yüz seksen altıncı tārĩḡde müyesser olup muḡaddime-i (11) fetḡ-i **Qarahisâr** oldı. Ve bu fetḡ u zafer vuḡu' undan soñra 'Osmân Beg'ũñ (12) ḡönlünden mülk-i cihāna dāver ve ehl-i imāna server olmaḡ da' vāsı (13) zuhûr idüp beyt:

“serşu sevdā-yı tāc senrevidāşet/
bedmet (14) everdi çün rāy-i ḡavi dāşet

(15) Zĩkr-i istimdād-ı 'Osmân ez 'Alāaddĩn ḡān

(16) ‘**Osmān Beg Gāzi Aynagöl** ve **Qaracaḥisār** tekūrundan birāderiniñ (17) intikāmı için **Qaracḥisār** üzerine varmağa qarār virüp ḥicretiñ (18) altı yüz seksen sekiz senesinde birāder zādesi **Aktemur** ve **Gündüz Alp** (19) ve **Ayqud Alp** ve **Hasan Alp** nām gāziler ile **Qonya’da** (20) pād-şāh olan **Sultān ‘Alāaddīn Keyqubād bin Ferāmurza** gönderüp (21) **Ayna Niqola** ile **Qaraca Hisar** tekūrunuñ fitne-engzliklerin (22) bildirdi. Ve sultāndan yardım ricā eyledi. Sultān bu haberi (23) istima‘ itdikde “Ol kāfirleri taḥrīk itmege **Germiyān** iliniñ (24) ḥākimi bā‘ is olmışdur. Ol, miḥmanımız olan cemā‘at-ı mücāhidiniñ (25) velāyeti yanında olduğun istemez. Cilā-yı vaṭan idüp ol serḥadden [22b] (1) gitedüklerin ister. Çünkü ol müşrikān-ı mu‘ahhid bize tābi‘ olan mücāhidlere (2) mu‘annid olmuşlar. Bizimle daḥı naḳz-ı ‘ahd itmiş olurlar.” diyüp bizzāt (3) ḥareket idüp **Qaracḥisārı** muḥāsara eyledi. ‘**Osmān Beg** daḥı teberrükāt ve hedāyā-yı (4) lāyika ile sultānı istiḳbāl idüp mülākāt olduğda envā-i nevāziş (5) ve iltifāt ile ḥālın ḥatırın sorup “İmdādınıza giç geldük” diyü ‘özürler (6) eyledi. Qal‘ada maḥsūr olan tekūr-ı maḥkūr tecdīd-i ‘ahd idüp birkaç yıllık cizye (7) virmege mu‘ahhid oldı. Lākin **Sultān ‘Alāaddīn** ta‘aşub-ı dīnden tenezzül (8) itmeyüp “qal‘ayı teslim eylesünler” diyü emr eyledi.

‘Avd-i sultān bi cānib-i Qonya

(9) Eşnā-yı muḥāsarada sultāna bir ḥaber-i vaḥşet irüşdi ki “sipāḥ-ı **Mogol** naḳz-ı ‘ahd idüp (10) **Qaraman** vilāyetine geldi. Murādı **Qonya** üzerine gitmekdir. Belki gelüp muḥāsara (11) itmişdir” didiler. Sultān, **Mogoluñ** ḥücümünden maḡmūm olup bizzarüre ḳalmayup (12) **Qonya’ya** ‘avdet eyledi.

Feth-i qal‘a-yı ez yed-i ‘**Osmān Hān**

(13) **Sultān ‘Alāaddīn ‘Osmān Hān’ı** ḥuzūruna getirüp “Bize böyle bir büyük (14) vāqı‘ a yüz gösterdi. Elbette Qonya’ya gitmek iḳtiḫa eyledi. Siz hemān bu üşlūb (15) üzre qal‘ayı maḥsūr idiñ. Ve her gün cenk eyleñ. Ḥaḳ Te‘āla size mu‘avven olur, (16) qal‘ayı alursız” diyüp ve bir ḳam-şaye-i naşīḥat-ı pederāne eyleyüp işmām-ı pād-şāhāne (17) buyurdi ve ḥiṭāb eyledi ki “civānān-ı sa‘ādetmendān meyānında seniñ nāşiyende (18) āşār-ı ḳābiliyet ve iḳbāl müşāhade idüp şulbī oğlum gibi seni memleket-dārlik (19) ve kişver-küşalık kārında bergüzīde eyledim. Ve bu serḥadd-i küffārda **İslām** sancağını (20) seniñ eline virdim ve ḥıfz u ḥirāseti saña işmarladım ve bizim ḥānedān-ı ḥilāfetimiziñ (21) size ḡaybāne ḥayr du‘ası olmuşdur.” didi. Top ve tüfeng ve sāir esbāb-ı (22) feth-i ḥisār ve ālāt-ı kārzarı ‘**Osmān Gāzi’ye** erzāni buyurup kendüsi (23) ‘askeri ile def‘-i **Mogola** müteveccih oldı. Çün ‘**Osmān Beg müeyyed bin**

‘*indallāh*’ idi. ⁽²⁴⁾ Azacak fırsatdan sonra **karaca hisār** kal‘asını feth eyledi. Ve tekūr-ı maḫḫūrı ⁽²⁵⁾ tamām ehl-i ‘iyālî ve tevābî ve emvālî ile ele getirüp tekūrî teberrükāt ile [23a] ⁽¹⁾ nümüdār-ı feth için hizmet-i sulṭāna revāne eyledi. Ve sâir nuḳūd u ecnāsı ⁽²⁾ mücāhidāna taḫsīm idüp küffāruñ hānelerini gāzilere temlik eyledi. ⁽³⁾ Ve ‘aceze-yi re‘āyā-yı müşrikîni ḥaraca kesdi. Birkaç günün içinde ol ⁽⁴⁾ şehir u memleketi ma‘mūr u ābādān eyledi. *Ve min letāifi’l-ḫabīḥa* **Sulṭān ‘Alāaddīn** ⁽⁵⁾ daḫî leşker-i Moḡol ile aynı muḫābelede iken bu haber-i feth-eşer sulṭāna irişmekle ⁽⁶⁾ ‘asker-i sulṭān ḫaviyyül cenān olup leşker-i **Moḡolistān** nehb ve gāretten ⁽⁷⁾ el çekdiler ve ḫalkup gitdiler. Sulṭān ardlarına düşüp irişdiler. ⁽⁸⁾ ve azacık ‘asker ile bi‘ināyetillah **Moḡol** ve **Tatarı** tār u mār eylediler. Ve ehl-i müselmān ⁽⁹⁾ ve ehl u ‘iyāllerine etdükleri bî-şermliklerin ve sitemkārılıkların mücāzâtı ⁽¹⁰⁾ için cümlesinün ḫuşyelerini yüzüp postlarından bir sāyebān ⁽¹¹⁾ tertīb olup ālet-i tenāsüllerinün cülūdı āriz-ı nemedlere dikilüp ⁽¹²⁾ ol sāyebāna küngüre itdiler. Ve sâir eşḫiyāya mu‘cib-i ‘ibret için ⁽¹³⁾ dīvānlarında ol sāyebānı ref‘ eylediler. İle’l ān ol maḫal ⁽¹⁴⁾ ḫādîşe-yi taşak bazisi dimekle meşhūr-ı ḫaşş u ‘amm oldı.

⁽¹⁵⁾ Kös ve ‘alem geldügidir cānib-i sulṭāndan

⁽¹⁶⁾ ‘**Oşmān Beg Gāzi** tarafından birāder-zādesi **Aḫtemūr** ve **Ḥasan Alp** ve **Ayḫud Alp** ⁽¹⁷⁾ ve **Turgud Alp Kara hisār** tekūrunı sulṭāna iletdüklerinde i‘zāz u ikrām-ı ⁽¹⁸⁾ pād-şāhāneden sonra ol hizmet muḫābelesinde ‘**Oşmān Beg’ün** cāh u rütbet ⁽¹⁹⁾ ve pāye-yi menzilün ziyāde idüp emīn-i selātın-ı ‘izām üzre kendünün ⁽²⁰⁾ ḫaşşa ‘alemlerinden bir beyāz ‘alem iḫsān idüp kös ve naḫkāre ve nefir ⁽²¹⁾ ve sâir mühimmāt-ı livā ve tabl-hāne ta‘yīn buyurdılar. Ve **Eski şehir** ve **İnöni** ⁽²²⁾ eyāletiniñ şimenber-i zerrīn ve kemer-i ḫusrev-āne ve esb-i müzeyyen-i şāhāne ⁽²³⁾ irsāl buyurup aḫrānı meyānında maḫām ve menziletini arturdi. Çün ⁽²⁴⁾ bu teşrifāt-ı sulṭāni **sulṭān ‘Oşmāna** irişdikde hengām-ı ‘asr idi. ⁽²⁵⁾ Hemān nūbet-i tabl ve kös vaḫt-i ‘asrda çalınmaḫ münāsib görüldi. [23b] ⁽¹⁾ ve ‘**Oşmān Beg Gāzi** sancaḫ ve ‘aleme ḫarşu birkaç kadem yürüyüp ta‘zīm ile ⁽²⁾ istiḫbāl eyledi. Ve nevbet çalınup tamām olinca ayaḡ üzre turdi. ⁽³⁾ Ta fātih-i **Ḳostantīniye Sulṭān Meḫammed** zamānına dek ḫīn-ı nevbette pād-şāhlar ⁽⁴⁾ ayaḡ üzre tururlar idi. **Sulṭān Meḫammed İstanbul’ı** feth eyledükde “İki yüz ⁽⁵⁾ yıldan berü mervi olan pād-şāha ta‘zīm beyhūde olup iḫtişām-ı ⁽⁶⁾ rütbet-i pād-şāhiye münāfidür” diyü taḡyīr eyledi. Şimdi ḫānun ḫonup ⁽⁷⁾ oturacaḫdur ve bu rivāyetde menşūr-ı mezbūr ile “küffārdan feth itdüḡin memālike ⁽⁸⁾ *bi iznillāhi Te‘āla* istiḫlālî pād-şāh olasin” diyü ḫat ve mühri ile ⁽⁹⁾ temessük göndermişdür. Teberrük ve teyemmün için ol berāt-ı şerīfün şūreti ⁽¹⁰⁾ taḫrīr olundu.

Hân 'Osmân' uñ berâti şeklidür.

(11) Nişân-ı şerîf-i 'âli-şân-ı samî mekân sulţânî ve tuğrâ-yı ğarrâ-yı cihânistân hâkânî
(12) ba' de *bi 'avni'r-rabbânî ve ve 'avnu's- şamedânî* hükmi oldur ki (13) hâmd u sipâs ve
şükr-i bî-kıyâş ol hâlık-ı biçun ve râzık-ı hâlîfe-yi rub'-ı meskûn (14) bel Rezzâk-ı cümle
mahluqât ve sâni'-i cemi' maşnu'ât celle celâle ve ğam nevâle (15) üzerine olsun ki hil'at-i
hilâti şafâ ve şafvet üzre tıynet-i 'ademe (16) giyürüp efser-i hilâfeti fark-ı mübârekine urup
serîr-i "*innâ ce'alnâke* (17) *hâlifeten fi'l- arz'* de temekkün kırup hamele-i sâkinân-ı eflâkı "*ve
iz kulnâ* (18) *lil melâiketiscüdû li'âdeme feseceğû'* hitâbile me'mür idüp ol (19) hâlîfe-yi
muhteremi mu'azzez ve mükerrem eyledi. Ve şalâvât u nâmiyât şol hâbîb-i hudâ (20)
Meşmed Muştafa '*aleyhi's- şalât u vesselâm* ve cihârî yarî 'izâm ve âl u aşâb-ı kirâm
ırdvânullâhîl (21) *melikül 'allâm* üzerine olsun ki ketb-i hikmetde "*ve 'allemel 'âdemel esmâe*
(22) *kullehâ'* dan arz añlaruñ nâm-ı şerîfleriniñ zühür ve intişârı olup her çend (23) cibilliyet-i
beşeriyetden niceniñ enbiyâ-yı ğuzin-i ğazâ-âyiniñ Adem'den vücûda geldüğü (24) anıñ zât-ı
şerîfî ve dîn-i münifleriniñ şeref-i şuyû' u idi. Lâkin hüccet-i risâlet (25) ve menşûr-ı hilâfet
min ulâ ilel uhrâ mühr-i nübüvvet ve hâtem-i enbiyâ ile muhattem [24a] (1) olduğı gibi anıñ
mübârek kâdemi bir kâtible ümmet-i 'âli-himmetüñ selâtin (2) pak dînleri dağı sair edyân
hükâmına mütefevviķ vâkıf olup her zamân (3) bir sahib-kıranuñ yarlığı belîğ-i sa'âdet
'unvânı ile "*innel arđa lillâhî* (4) *yerişüha men yeşâu min 'ibâdihî'* tuğrası ile müzeyyen ve
her vaķitde (5) bir bahtiyar cihânbanıñ tevķi'-i refi'-i 'âli-şânı "*ve ref'na ba'deküm fevķa* (6)
ba'din derecâtun" hıta-yı dil-küşâsı ile mübeyyen buyurulup her biriniñ (7) ğuş-ı hoşına sedâ-
yı "*lein şekertüm leezidenneküm*" ve nidâ-yı "*ve lein kefertüm* (8) *inne 'azâbi leşedîd*"
irgürdi. Lâ-cerem mâide-i ihsânından (9) behre-ver olan 'ibâd-ı şekûrî şilâ-yı rahmetinden dür
olan ferâ'ine (10) ve cebâbireye ekşeriya muzaffer ve manşûr olup "*ve huvel 'azîzü'l- ğafûr*"
(11) mefhûmı ile maķam-ı salârânda mükerrem ve muhterem olurlar. Felehâzâ mihr-i devlet-i
(12) rûz-efzûnu sipehr-i sa'âdet ve ehlâldan tâli' ve lâmi' olup (13) hor hursend fûrûğ vücûdum
"*essulţânü zıllullâhî fi'l- arđihî*" (14) ziyâsiyle münevver ve pür ziyâ ve ķâmet-i pür istikâmete
"*vallâhu yu'ţî mulkuhu* (15) *men yeşâu*" hâlıkını lâyıķ u sezâ ğörüp "*inne hâzâ lehuve'l
fağlu'l-* (16) *mübîn*" tâc-ı pür ibtihâcın fark u firâkdan **Sam'a** layıķ u ihdâ buyurup (17) mesned
nişinyân "*kuntum ğayra ümmetin uħricet linnâsi temurrüne* (18) *bi'l- ma'rûf ve tenhevne
'ani'l- münker*" şadrında mütemekkin ve mümtâz-ı fetğ u ihsân (19) eyledi. Ben dağı "*eşşukru*

tezîdü'n- ni'âm" fehvâsınca 'âmil olup "*eḥsin* ⁽²⁰⁾ *kemā eḥsenallāhu ileyke*" mâidesine bar-i
 âmm virüp "*ve in te'uddū* ⁽²¹⁾ *ni'metallāhi la tuḥṣūhā*" âşârın maḳdûr-ı beşeriyet ve iktizâ-yı
 salṭanat ⁽²²⁾ üzre mebzûl ṭutup menâşıb-ı 'âliye ve merâtib-i seniyyeyi ehline ⁽²³⁾ bi-dirig idüp
 her kimesneyi ḳâbiliyet ve istidâdına göre ber-murâd ⁽²⁴⁾ ḳılmaḳ bâbında te'ḥîr ve terâhiyi
 câiz görmeyüp "*a'til ḳavse re'sihā*" ⁽²⁵⁾ ḳabzâsın ehline sunup memâlik-i en'âm ve ḥudûd-ı
 İslam içre ḥidmet-i [24b] ⁽¹⁾ lâzimesin edâ ḳılan mübârezân-ı meydân-ı veḡā ve dilîrân-ı
 ma'reke-yi heycā ⁽²⁾ erlikle **Rüstem**-vâr nâm-dâr olan ḳoç yigitleriñ ve yegâne eklân-ı ⁽³⁾
 erenleriñ her birine hall u hâlince ve rûtbe ve maḳamınca ri'âyet ve şefḳatler olunup ⁽⁴⁾
 mesâyi'-i meşḳûreleri zâyi' olmamışdur. Ol zümreden merzubân ḥıta-yı yed ⁽⁵⁾ olan
 sa'âdetmend-i 'âli-câh-ı '**Osmân** şâh ibn-i **Ertuḡrul-ı** ḥayr-hâh *eyyidillāhu* ⁽⁶⁾ *ve ḳuvvâh* ki
 kevkeb-i sa'âdet-âyîn cebîn-i ḡazâ-ḳarîninde taban u der-huşân olalı ⁽⁷⁾ cemi aḳârib-i sa'îdel
 'avâḳıb ve cümle 'aşâir u ḳabâili ile ḡazz u cihâdî şî'âr ⁽⁸⁾ ve küffâr-ı ḥaḳsâr birle muḳâbele
 ve muḳâteleyi kâr idinüp "*ḳâtilü'l- müşrikîne kâneten*" ⁽⁹⁾ mefhûmun sermâye-yi rûzgâr
 eyleyüp "*ḳâtilü'l lezîne lâ yu'minûne billāhi ve'l- yevmi'l-* ⁽¹⁰⁾ *âḥiri ve lâ yuḥarremûne mâ*
ḥarremûne ma ḥarremallāhu ve rasûluhu ve lâ tedînûne dîne'l- ⁽¹¹⁾ *ḥaḳḳı minellezîne ütül-*
kitâbe ḥatta yu'tul cizyete 'an yedin ve hum sâḡirun" ⁽¹²⁾ medlûlını taḥḳîḳ ve icrâ-yı tedḳîḳ
 eyleyüp celâdet ve cür'eti âvâzesi ile ⁽¹³⁾ 'âlem pür olmaḡın etrâf u eknândan cânib-i
 serilerine varanları "*ḥarridi'l-* ⁽¹⁴⁾ *mu'minîne 'ale'l- ḳitâl*" taḡdiyesiyle toylayup şâdıḳ-vâr mâ-
 melekin râh-ı ⁽¹⁵⁾ **Hakḳa** bezl ve **Fârûḳ**-mişâl i'lâ-yı kelimetullâha şarf idüp ḥaşâil-i
 '**Osmâniyesi** ⁽¹⁶⁾ cidâl-i şîr-i yezdâniyeye ḳarîn ve fe''âlü'r- raḥmaniyesi efdâl-ı
 sâmedâniyeye rehîn ⁽¹⁷⁾ olup ḥavaşş u 'avam şükrân-ı ni'meti ile raṭbu'l-lisân ve kâffe-yi
 en'âm ⁽¹⁸⁾ irtifâ' ve irtikâsına muntazır u nigerân ṭıynet-i ṭayyibesi zelâl-i devlet ile ⁽¹⁹⁾
 muḥammer ve fiṭrat-ı latîfesi 'abîr-i 'izzet ile mubaḥḥar, ḥavaşş-ı bâṭıne ve zâhiresi ⁽²⁰⁾ ḥiddet
 ve diḳḳat ile mevsûf ve ḳuvvet-i muteḥayyile ve intîḳali sür'at ve tiz-revlik ile ⁽²¹⁾ ma'rûf tiḡ
 u sinânı berk-i ḥaṭîf ve tîr-i cihân-ıstamı şahâb-ı şâḳıb ⁽²²⁾ saḥîb-i 'aḳl-ı kâmil ve re'y-ı şayyib
 semend-i ikbâli râm ve selâṭin-ı fermân-ber ve ḡulâm-ı ⁽²³⁾ ḳâid-i zafer pişrev ve peyk-i nuşret
 üḡünce tîz-rev ve muzâharet tarîḳini meslûk ⁽²⁴⁾ ṭutup eyyâm-ı fîrşat -ki hengâm-ı ḡabṭatdur-
 merâsim-i cân-sipârîde envâ' -ı zenb ile ⁽²⁵⁾ daḳıḳa farṭ itmeyüp müsâbıḳan kendülere yurt ve
 ocaḳ virilen [25a] ⁽¹⁾ maḥmiye-i **Anḳara Ḳarataḡ**'ından ḥavali-yi **İnönî** ve ḥıtta-yı **Beyd** ve
Yeñişehir ile ⁽²⁾ **Eskişehir** ve **Aynagöl** ve **Yarḥisâr** etrâfi ve ma'mürenüñ ekşer nevâhisini ⁽³⁾
 ḳuvvet-i bâzûsı ile açup memâlik-i İslâmiyeye zamm eyledüḡinden ḡayri ⁽⁴⁾ ne denlü ḡuruh-ı
 mekrûh keferi ve feceri *demmerhumullahi te'âlā ve ḳahharehum* "*ve mekeû* ⁽⁵⁾ *ve*

mekerallāhi valāhu hayru'l- mākirin” tabkınca aña mekr ve hile kaçdın itdiler ise ⁽⁶⁾ girü be‘ nane-i te‘ āli kendülere rāci‘ olup “ve ‘asā en tekrehu şeyen lekum ⁽⁷⁾ ve huve hayrun lekum” üzre kavāid-i ‘ammesi kendüye ‘āid olmakla ⁽⁸⁾ hemīşe i‘tā-yı bedrā-yı hacl u munfaşal dönüp ‘ale’l- huşuş firça-yı ⁽⁹⁾ mütemerridīn ve zümre-yi müşrikīne ta‘allüt ve taşalluṭı muḥammen olalı nüfūs-u ⁽¹⁰⁾ ḥabīšenüñ ervāḥ-ı keşīfesi cīfe-yi ebdānlarından girizān ⁽¹¹⁾ olup her biri mürde-yi bihān ve hānumānlarından āvāre ve sergerdān ⁽¹²⁾ olup me‘yūs ve menküb bervāḥa-yı biḳuvvet gibi ol şem‘ nūrāniye ⁽¹³⁾ kaçd itdüklerince bal ve yerleri münkesir ve sahrā-yı hāk-ı mezellete ⁽¹⁴⁾ düşürüp “*kul len yenfe‘akum el firāru in ferertüm minel mevti ve’l- katli* ⁽¹⁵⁾ ve *izā la atavne illā ḳalīla*” maşdaḳınca şudūr ve zuhūr idüp ⁽¹⁶⁾ necāt yaḳasına çıkup añuñ ḥaḳḳında zemīn ve zamāndan nidā-yı ⁽¹⁷⁾ “*lā yestevil ḳā’idüne mine’l- mu’minüne ḡayre uli’l- ‘azmi* ⁽¹⁸⁾ ve’l- mucāhidīne bi emvālihīm ve enfusihīm ‘ale’l- ḳā’idüne dereceten ve ḳulen ⁽¹⁹⁾ va‘dallāhi’l- ḥüsnā ve faḍla’l- mucāhidīne ‘ale’l- ḳā’idüne ecren ⁽²⁰⁾ ‘azīmen ve raḥmeten ce kānellāhu ḡafūra’r-raḥīma” mevhibesine müsteḥaḳḳ cenāb-ı ūlā-yı şehinşāhiden kah samaḥ-ı ḥümāyunuma cānib-i ilāhiden “*derecātun minhu* ⁽²¹⁾ *mufaḡḡaratın şemenun cā’e bi’l- ḥasenetī felehu ‘aşre emşāliḥā*” ri‘āyetine eḥaḳ ⁽²²⁾ sezā-vār ve elyaḳ görilüp tuḡ-ı şubḥ ıtırız-ı āfitāb-ı ‘ilm ⁽²³⁾ ve ṭabl ve nekāre-yi velvele-yi muhteşem erzāni ḳılıp livā-yı **Eskişehir**’den ⁽²⁴⁾ **Yeñişehir**’e varınca ḥittā-yı **Beyd** nevahisi bir sancaḳlıḳ i‘tibārı ile ⁽²⁵⁾ sa‘ādet-mend müşārunileyh tefvīz u taḳlīd idüp ve virdim [25b] ⁽¹⁾ ve buyurdum ki şol ki -muḳteżā-yı zāt-ı sa‘ādet-simāndır- mesned-i emāret ve eyāletde ⁽²⁾ kemāl-i sekīne ve vaḳar ile temekkün ve ḳarār idüp “*a‘dilū huve aḳrabu litteḳvā*” ⁽³⁾ mefhūmuñ şif‘ār ve visār idinüp şerr-i zālimi mazlūmdan def‘ ve ateş-i mezālimi ⁽⁴⁾ rüy-i zemīnden ref‘ itmesine cedd u ceḥd gösterüp “*addilū sā‘atin* ⁽⁵⁾ *hayrun min ‘ibādetin seb‘īne seneten*” fevāidinden behre-mend olmaḡa çalışup ⁽⁶⁾ zamān-ı ḥükümetinde vāzı‘ ve şerīf ve ḡanī ve faḳīr ve ‘ālim ve cāhil ḳarīb ve ba‘īd ⁽⁷⁾ ve misāfir ve mucāvire cümle yeksān baḳup davaları faşl olmayınca muḥādir ile ⁽⁸⁾ muḳayyed olmayup şer‘ -i şerīfe müte‘allik olan umūrı ḳaḍatu’l- enām ile faşl ⁽⁹⁾ idüp ve siyāsete müsteḥaḳḳ olanı bilā-tevaḳḳuf yerine getürüp *me‘a- hāzā* ⁽¹⁰⁾ “*eşşefḳatu ‘alā ḥaḳḳillāhi tu‘azzimḥa livechillāh*” ‘arafe-i dāmāde sabr u vaḳar hair ki efna ve ehille ve vaḳar elden ⁽¹¹⁾ ve ehlākdan soñra ol şahs-ı maḡdūbuñ ibḳāsında nev‘ en fāide müşāhade sanup ⁽¹²⁾ hezār hayf ve teessüf müfid düşmeyüp fırsat farṭ olmaḡla bā‘ is-i suhrat ⁽¹³⁾ ola feemma “felekum fil ḳışāşi ḡayatun ya uli’l- elbāb” va‘dinden ⁽¹⁴⁾ inhirāf

itmeyüp meger ki vereşe-yi katl diyeti kışāşdan efđal ⁽¹⁵⁾ tıttup tercih ideler. Ol hinde dağı huķuk-ı eytāmı bī-ķuşūr ifā ⁽¹⁶⁾ itdürüp “*velā takrebu māle’l- yetıme illā billeti hiye eķsenü*” nehyi ile ⁽¹⁷⁾ menhi olan sādāt-ı ‘izām -ki şemere-yi şecere-yi neseb-i Mustafā ve nefice-i ⁽¹⁸⁾ muķaddemāt-ı ĥaseb-ıı nebevıdürler, “*aşluhā şābitün ve fer’uhā fıssemāi*” üzre ⁽¹⁹⁾ mu‘azzez ve muhterem tıttup ibķā-yı dın-i mübın ve icrā-yı şer‘-i mefıni añlaruñ ⁽²⁰⁾ mezāk-ı cāni añlaruñ ri‘āyeti ile meşhed-kām ve revāk-ı revāni añlarıñ ĥimāyesi ile ⁽²¹⁾ sidre-maķām idüp i‘zāz ve ikrāmılarını zāhr-ı āĥiret ittihāz eyleye. ⁽²²⁾ Ve ‘ulemā-yı kirām -ki vereşe-yi seyyidü’l- en‘ām ‘*aleyhi’s- şalātu ve’s- selāmdurlar-* ⁽²³⁾ añlarıñ ĥaķķında “*el ‘ulemāu vereşetü’l- enbiyā*” buyurulmuşdur. Anları kemāl-i luţf ⁽²⁴⁾ ve şefķat ile mer‘i ve maĥmi tıttup vücud-ı şerif ve enfāş-ı laţifleri bereķātında [26a] ⁽¹⁾ bulup “*luhumul ‘ulemāu mesmūmeten*” muķtezāsınca ĥātır-ı ‘ātırları nev‘ān rencide itmekden ⁽²⁾ be-ġāyet endāşe-yi ĥazer eyleye. ‘Ulemā-yı kirāma ri‘āyet cümleden ehemmdir. Ve tāife-yi ⁽³⁾ sipāh ve ‘asker ĥalkına vazife ve teraķķi ve in‘ām ve iĥsān ĥapularıñ küşāde ⁽⁴⁾ kıllup ifrāt ve tefriţden mücte[ni]b ola ve re‘aya ve berāya -ki vedāyi‘-i ⁽⁵⁾ ĥāliķu’l- berāyādur, añlaruñ cāniblerini dağı *kemā yenbaġı* mülāhazā eyleyüp ne añlarıñ ⁽⁶⁾ rüsüm-ı ‘örfiyesin defter ile ta‘yın olınan kimesnelerden men‘ ve ne añlardan ⁽⁷⁾ ziyāde bir ĥabbeyi nā-ĥaķ yere almaġa cevāz gösterüp “*ĥayral umūri evsetuhā*” ⁽⁸⁾ feĥvāsı üzre ĥālet-i mutavassıtāyı cānibiden ri‘āyet ve zürre‘ ve herāşı ⁽⁹⁾ bed‘ ve iĥdāşdan ĥıfz ve ĥırāset ve esīb-i rüzgārdan şıyānet idüp ⁽¹⁰⁾ “*el ĥalāyıķu vedāyi‘ullāhe fil arđı*” emānetdarlıġuñ diķķāt-ı tamām ve iĥtimām *mā-lā-ķelām* ⁽¹¹⁾ yerine getirüp *yevmen fe yevmen* tā‘mır-i bilād ve terfih-i ‘ibāddan ĥāli olmayup ⁽¹²⁾ muķaddemāt-ı nısfeti netice-yi sa‘ādet-i dāreyn mülāhazā eyleyüp şemerāt-ı niĥāl ⁽¹³⁾ mu‘addelini* meyve-yi bāġ-ı cennet gibi müteceddid ve muteda‘af olmaķ için mesāi-i ⁽¹⁴⁾ cemāle şarf eyleyüp bu ebyāt-ı huçeste-āşāruñ ĥubūb-ı me‘ānisin keşt-zar-ı ⁽¹⁵⁾ tabayı‘-ı deĥĥāķın-i cihānda dest-i nişān eyleye.

Nazm:

sebāi ki pişengān ⁽¹⁶⁾ ķaşend
pes ‘ayindekan mire bir daşend

cevāz-ı behr magende şed hadi hize
⁽¹⁷⁾ zebheksan mabķarım niz

ve ihyā-yı mevātda cediti belîğ ve sa‘y-i bî dirîğ⁽¹⁸⁾ tühûra getürüp “*men ehyā mine’l- arđi emvāten fehiye lehu*” ve da‘āvi-yi⁽¹⁹⁾ “*el erde lillāhi ve lirasūlihi şümme hiye lekum minni*” medlûlî ile t̄alibini behre-mend⁽²⁰⁾ verağibini berve-mend eyleyüp nevāhi ve beledānda h̄ālî ve mu‘aṭtal yer kıomayup⁽²¹⁾ şebn ve ābādan kalıvermesine himem-i ‘āliyesin mübezzel eyleye. Ve evkāt-ı hoceste⁽²²⁾ s̄a‘ati edā-yı ferāiz-i h̄ams birle h̄üb ve selām ve ‘azîmet tevekkül-i tamām ile⁽²³⁾ güzērān idüp vāki‘ olan umūrda soñra lücācet ve şulhda mülāyemet⁽²⁴⁾ şūretin maṭrūd t̄utup re‘y ve müşāvere-yi maṭbu‘adan soñra lāzım geleni⁽²⁵⁾ *h̄ālisen li vechillāhi te‘ālā ve taleben lisünnet-i rasūlihi’l- müctebā* icrā idüp [26b]⁽¹⁾ fırşatı fevt itmeyüp ğayret-i dīn-i İslām-i seyyidü’l- enāmı ‘*aleyhi efḍalu’t-*⁽²⁾ *teḥāyā ve’s- selām* için rev-i dost halleşüp ta‘t̄il ve tevfiķi⁽³⁾ kaṭ‘a’l-yed... revā görmeyüp “*elcennetu taḥte zılālî’s- suyūfî*”⁽⁴⁾ mesmūsın mücāhedesine beyān idüp “*felā tahsebennellezīne k̄atilū*⁽⁵⁾ *fî sebīlillāhi emvāten bel ehyāu* ‘*inde rabbihim ferihīne bimā ātāhumullāhi*⁽⁶⁾ *min faḍlihi*” fezāilinden kaçmayup “*ve cāhedū fî sebīlillāhi ḥaḳḳa*⁽⁷⁾ *cihādihî*” ḥuķūkunuñ iştifāsını ‘atıye-yi ‘uzmā ve vesīle-yi dīn⁽⁸⁾ ve dūnyā bilüp tevākūf ve iḥmālî revā görmeye ve māl-i ğanāimden⁽⁹⁾ h̄ams-i şer‘iyi ihrāc itdirüp ğuzāt-ı nuşret-şi‘ārdan⁽¹⁰⁾ piyāde ve süvāri *yahşebū istihḳaḳihim* tevzi‘ ve taḳşim eyleyüp⁽¹¹⁾ her birinüñ ḥaşşā-yı şer‘iyesin īfā eyleyüp ve kefere katelesiniñ⁽¹²⁾ meydān-ı cihādda merd olanlarınıñ müberrān-ı dīn-i mübīn⁽¹³⁾ “*men k̄atele k̄atilān felehu selbuhu*” ḥadīş-i şerīfi üzre ‘āmil olup⁽¹⁴⁾ ḥuķūķ-ı müsteḥāķına vāşıl eyleye ve ḥazāin-i emvāl-i leyyām-ı a‘dā-yı⁽¹⁵⁾ medferḥāmı ne denlû olursa defter eyleye. Beytülmal-i ḥaşşāya⁽¹⁶⁾ z̄abṭ itdürüp bir aḳçe ve bir ḥabbe naki ḳodurmayup cevāhir-i⁽¹⁷⁾ müteḳavvime ve aḳmişe-yi mütenevvi‘adan lāyık-ı iḥtişām-ı salṭanat olanı⁽¹⁸⁾ ğilmān ve cevāri-yi mergūbe ve maḳbūle birle cenāb-ı salṭanat-ı maime⁽¹⁹⁾ irsāl ve revāne eyleye ve durū‘-u esliḥā ecnāsından munteceblerin⁽²⁰⁾ başka t̄utup ve ğayrisini vaḳt-i ḥācetde bilā-vāzīfe ğazāya⁽²¹⁾ varan ğāzilere bahş idüp sufūf-ı ricālî müretteb eyleye. Ve şāyed⁽²²⁾ iḥtiyāc çekile diyü zāt-ı sūtūde saffātına gönderilen iki boğça⁽²³⁾ ḥabbeyi ve debbā-yı rūmi ve alaca-yı rūmi ve çatma ḳadife-yi pelengīyi⁽²⁴⁾ ve bir ḳabza altunlu kılıç ve bedevī semend-i sa‘ādet-mend cündiyāne-i semīn⁽²⁵⁾ raḥt ve çovmağla ve yüzbin dirḥem naḳdiyeden ğayri bin kıt‘a [27a]⁽¹⁾ cübbe ve cevşen ve hud ve bir kestuvan ve iki bin ḳabza kemān, ellişer⁽²⁾ oḳ ile memlū ca‘beleri ile bile ve bin beşyüz ḳubbesir ve üç bin⁽³⁾ ḳabza felh ve hançer ve iki ḳatar deve yükü sinan-ı ḥaşm-sitān ile⁽⁴⁾ merbūt gönder gönderildi. ‘Umdetu’l- ‘ayān **Ḳaracabalbān**⁽⁵⁾

Çavuş Zeyd ḳadreden bir cevceb defter aḥz idüp lāzım⁽⁶⁾ olduḳda ğuzat-ı nuşret-ayağdan

diriğ itmeyesiz. Sebîl-i ⁽⁷⁾ cihâdî meftûh kılasın ve resm-i bogça ve teşrîf-i şahân-ı ⁽⁸⁾ haşşâ ve ‘aşr-i berâtiye ve resm-i beyti ve yarlığ ve ‘âdet-i pervânedâr ⁽⁹⁾ ve huķûķ-ı defter-nüvis ve mufâvede-yi tuğrâyı damğa-yı hâhebde-yi ⁽¹⁰⁾ bâzu-pişkeş nevrüz ve teşrîfât-ı salyâne ve selâmât-ı mülükândan ⁽¹¹⁾ bilcümle şân-ı sa‘âdet fariğü’l- bâl ve mukza’l- âmâl kılup ⁽¹²⁾ hâtır-ı ‘âtırına ol bâbda cüzi ve külli nesne irüşüp dâimâ ⁽¹³⁾ huzûr-ı kalb ile uğur açıklığına ‘avn-ı ilâhî ve mu‘cizat-ı risâlet- ⁽¹⁴⁾ -penâhi te’yîdi ve hâzır ve gâib erenlerinüñ zâhir ve bâtın ⁽¹⁵⁾ hîmmetleri benim hayr du‘âm birle kendü ki bedreka ve kafadâr mülâhaza ⁽¹⁶⁾ eyleyüp “*ed‘û rabbeķum tazarru‘an ve hufyeten*” kelimât-ı tayyibesin güş ⁽¹⁷⁾ ve gerdenine hamâil şalup “*hasbiyallahü ve ni‘me’l- vekîl*” zikrini ⁽¹⁸⁾ tazkâr “*ni‘me’l- Mevlâ ve ni‘me’n-naşîr*” virdini tekrâr kılmakdan ⁽¹⁹⁾ hâli olmayup “*innellâheşterâ mine’l- mü‘minîne enfüsehüm ve emvâlehüm*” ⁽²⁰⁾ *bienne lehumu’l- cennete feyaķtelüne ve yuķtelüne va‘den ‘aleyhi haķķan* ⁽²¹⁾ *fi’t- tevrâti ve’l- incîli ve’l- furķân*” mu‘âmelesinüñ rîhî ile ⁽²²⁾ sūd-mend ve muhaşşılı’l- merâm “*ve ulâike lehumu’l- fâizun*” tevfiķi ile ⁽²³⁾ muvaffaķ ve şad-kâm olup devâm-ı devletim beķasına du‘â itmekde ⁽²⁴⁾ mesâi-yi cemîle zuhûra getürüp ve hidemâti’l- ‘uzmâda kıyâm-ı tām göstere. ⁽²⁵⁾ Şöyle belâlar tahrîren fi avâili şavâil ”*el hüķumu ... şemâne ve şemânîne veBimeķâmı Konye’l- maķrûm*”[27b]

(1) Huṭbe okunduğıdur nāmına ‘**Oṣmān Hān’ıñ**

(2) ‘**Oṣmān Beg**-i ‘āli-himem menşür-ı şāhi ve ṭabl ve ‘ilm-i pād-şāhi ile mu‘azzez ve muḥterem ⁽³⁾ olduķda, *ba‘de’l- istiḥāre ve istişāre* re’y-i şayyib ve fikr-i şābitleri ⁽⁴⁾ bunda karar eyledi ki sipeh-dārlik kārı iki emr ile, niżām ve cemiyet-i mulūk ⁽⁵⁾ iki aşl-i külli ile intizām bulur. Biri ri‘āyet-i ecnād u ‘asākir ve birisi ⁽⁶⁾ ḥimāyet-i ra‘iyet-i mü‘min ve kāfirdur. Bunlar tev‘emān olup birbirlerine metlā-yı zamāndur ⁽⁷⁾ Ve bir aşldur ki faşlı mümkün olmaz. Birisi olmayınca biriniñ daḥı vücūdu ⁽⁸⁾ müyesser olmaz. Netekim mülük-i piş-dāriyān “*lā ricāle illā bi’l- māli ve lā māle*” ⁽⁹⁾ *illā bi’r-ra‘iyyeti ve lā ra‘iyete illā bi’l- ‘adāleti ve la ‘adālete illā biḥūsni ḥimāyete* ⁽¹⁰⁾ dimişlerdür diyüp ḥimāyeleri olan mülük-i küffārdan fermān-ı serdār ve cedd-i meķārları ⁽¹¹⁾ **Harmankaya** ḥakimi **Köse Miḥāl** ve **Bilecik** tekuri ve emşāli ile mülāyemet ⁽¹²⁾ üzre olup ‘adāvetde muşırr ve dīn ve devlete muzır olan kāfirleri ⁽¹³⁾ bi‘ināyeti’l-meliki’l-ķādir mu‘āvenet-i ‘asākir ile ķāhir olup kemāl-i i‘timād ile ⁽¹⁴⁾ ḥarekāt eyledi.

Ve minhā

‘**Osmān Beg Gāzi’nūñ** ādl ⁽¹⁵⁾ u dād idüp himāyet-i ‘ibād ve zābt u rabt-ı ecnād eyledügi eṭrāf-ı bilādda ⁽¹⁶⁾ iṣṭihār bulmaqla küffāruñ ba‘zı nām-dārları hıdmet-kārlıgına tālup olup ⁽¹⁷⁾ ve erbāb-ı servet ve emvāl olan tüccār-ı küffār **Qaraca hisāra** gelüp ⁽¹⁸⁾ gitmege ve bey‘ u niṣrā itmege rā‘iyet oldılar. Bu ma‘nā mu‘cib-i keṣret-i ⁽¹⁹⁾ esbāb ve esliḥā-yı sipāhigeri ve mestekıb-i refāhiyyet ve tūrāngeri ⁽²⁰⁾ ra‘iyet ve leṣkeri olup rüz berüz eṣḥāb-ı māl ve menāl muṭma‘innu’l- ḥaṭır ⁽²¹⁾ ve fāriğal-bāl gelüp ‘azīm cemiyet olur oldı. Saḥla-yı ‘ümmet-i ḥāteme’n- nebiyyīn ⁽²²⁾ “ *el cemā‘atü ḥacce’l- mesākīne ve idü’l mü`minīn*” mazmūn-ı mübīnini mülāhaza ⁽²³⁾ idüp infāk ile **Şeyḥ Edebāli** ḥazretlerine varup cemā‘at namāzı kılmāğa ⁽²⁴⁾ iṣṭiyākların ‘arz eylediler. Şeyḥ daḥı bu murādların dāmād-ı ‘āli necādlarına ⁽²⁵⁾ bildirüp **Sultān ‘Alāaddīne** bir merd-i kārdan gönderüp bu fetḥ-i cedīde [28a] ⁽¹⁾ olan şehirde cāmī‘-i şerīf binā olunup ḳādı ve ḥaṭīb ta‘yīn olınmağ-ıçün ⁽²⁾ izin taleb olınsa münāsib fehmi olınur didiler . Ol kişverde cum‘a ⁽³⁾ kılmak ‘**Osmān Beg**’üñ daḥı aḳşā-yı merāmı olmağla şeyḥe cevāp virüp ⁽⁴⁾ ḳādı ve ḥaṭīb naşb itmekde sultāna murāhabeye ḥacet bu memleket *bi-‘ināyetillāh* ⁽⁵⁾ ḍarb-ı şemşīr ile fetḥ ve teshīr olunup dāru’l- ḥarb iken dāru’l- İslām itmişimdir ⁽⁶⁾ buyurdu. ḳādı ve ḥaṭīb daḥı naşb iderem. Şimdengerü her bilād ki fetḥ iderem ḳādı ⁽⁷⁾ ve ḥaṭībini kendü cānibimden naşb itsem gerekdür. Bā-vücūd ki **Sultān ‘Alāaddīn** ⁽⁸⁾ baña ṭabl ve ‘ilm virüp kişver-küşālığa icāzet virmişdür. Bu bābda daḥı müsābağa ⁽⁹⁾ itnese gerekdür. Ğayri ḳulları memālik-i maḥrūmesinde olan cemā‘atde ḥuṭbeyi ⁽¹⁰⁾ istiḳlālī kendü nāmılarına oḳudıyorlar. Bizüm ḥānedanımız ḥānedan-ı salṭanat- ⁽¹¹⁾ - mekān olduğundan ḳat‘-ı nazār ile’l-ān astāne-i salṭāna devlet-ḥāh ⁽¹²⁾ olup saḥa-yı mevāzi‘ de can-sipārılıklar vücūda getürölmüşdür. Şimdiki ḥalde ⁽¹³⁾ *biḥamdillāhi’l- meliki’l- müte‘āl* ‘avn-i ilāhiden Ğayri eḥşā-yı ḥamd olmayup “ğazādan ma‘āda ⁽¹⁴⁾ kārımız yoḳdur” diyü buyurdu. Ve **Qaracaḥisār’da** olan iḳṭa‘āt ⁽¹⁵⁾ ve müstemlekātı mücāhidāna taḳşīm ve temlik eyleyüp ve kiliselerin mesācid ve me‘ābid-i ⁽¹⁶⁾ İslāmiyeye tebdil eyledi. Ve bir vāsī‘ ve lāyık olanını cāmī‘-i şerīf idüp ⁽¹⁷⁾ ve imām ve ḥaṭīb naşb eyleyüp namāz-ı cum‘ā ve ‘ıydeyn edā olunup du‘ā-yı ḥuṭbede ⁽¹⁸⁾ destūr-ı selāṭin üzre zıkr ve elsāb-ı hümāyunları mezkūr olmaḳ fermān ⁽¹⁹⁾ eyledi. Ve altıyüz seksensekiz tāriḥinde ibtidāen **Qaracaşehīr’de** ⁽²⁰⁾

Sultān ‘Osmān nām-ı şerīfine huṭbeyi **Dursun Fakīh** nām ehl-i ‘ilm⁽²¹⁾ kıraat eyledi. ... nām fāzıl müteceddid iḥrā-yı aḥkām-ı şer‘iyye için⁽²²⁾ kâdı ta‘yīn idüp eyyām-ı ‘adāletinde herkes refāh-ı ḥāl ve ferāğ-ı bāl ile⁽²³⁾ rüzgār geçürdiler.

Zıkr-i nehb-i memālik-i küffār

⁽²⁴⁾ Ḥicret-i nebeviye ‘*aleyhi efdalu’t- teḥāyānuñ* altıyüz doḡsan birinci senesinde⁽²⁵⁾ ‘**Osmān Hān Ğāzi** hem-sāyeleri olan **Köse Mihail** kulağuzluğı ile [28b]⁽¹⁾ **Sakarya** nehrini **Saruḡaya** ve **Sorḡun** tarafından ‘ubur idüp **Şamsa Çavuş**⁽²⁾ istiḡbāl idüp önlerine düşdü. **Muṭurnı** ve **Sorḡun** ahālisi ile⁽³⁾ aṣınālığı olmağla biżzarūre **Sorḡunlu** ḡabūl-i zimmet eylediler. **Eyzen** köyünüñ⁽⁴⁾ ve **Yenice-i tarakçı** mülküne varup ta rāḡ ve yağma eyleyüp ve ḡulamān ve ḡavāridüñ⁽⁵⁾ mübālağa eṣīr alup teshīr-i ḡisāra müeyyed olmayup emīn ve sālim ve ḡānim⁽⁶⁾ maḡarr-ı āmālī **Ḳaracaḡisār**’a geldiler. Ve bu sözde **Köse Mihāl’üñ** vefādarlığı müṣāhade⁽⁷⁾ olunup **Bilecik** tekurundan rāyīḡa-yı nifāḡ istiṣmām olundu. Ve **Mihāl**’e ḡasedi⁽⁸⁾ olduğı filcümle bilindi. Ve ‘**Osmān**, zimām-ı salṡanatı elinde ve ṣahbāz-ı ḡilāfeti⁽⁹⁾ ḡolunda bildi. Ve muntaḡır-ı ‘ināyet-i rabbül-‘ izzet oldu.

⁽¹⁰⁾ Fıkr-i mekr-i kefere der-ḡaḡḡ-ı **Ğāzi ‘Osmān**

⁽¹¹⁾ Ol eyyāmda ki ‘**Osmān Hān** mülūk-i eṡrāf ile ḡaḡḡ-ı civāra ri‘āyet iderdi.⁽¹²⁾ **Köse Mihāl** cümleden ziyāde muvāneset idüp aḡyānen ‘**Osmān Hānı** ziyāfet itdürdi.⁽¹³⁾ Bir gün **Ḳalāyus** tekurunuñ kızını oğlına alıvirüp düḡün eyledükde düḡüne⁽¹⁴⁾ da‘vet eyledi. ol daḡı aḡlāḡ-ı kerīmesi ḡasebiyle düḡününe varup üç gün zevḡ⁽¹⁵⁾ ve ṣafā eylediler. Mülūk-ı küffār egerçi ‘**Osmān Beg**’e ḡadr ve ḡüzend itmege ḡasd eylediler.⁽¹⁶⁾ ‘Amma **Mihāl’üñ** miḡmānı olmağla cür‘et edemediler.

Sebeb-i feth-i ḡisār-ı Bilecik

Bir gün⁽¹⁷⁾ cümle mülūk-ı küffār **Köse Mihal** ile **Bilecik** tekurunu muḡāṡab idüp “mademki⁽¹⁸⁾ bu **Türk**’i aradan ḡaldırmayavuz emīn olamazız” didiler. **Mihāl** ‘āḡıl⁽¹⁹⁾ olmağla lā ve na‘m dimeyüp **Bilecik** ḡākimi münāsip görđi. Birḡaḡ günden soñra⁽²⁰⁾ **Bilecik** tekuru **Yarḡisār** tekurunuñ kızını alup düḡün itdükde **Mihāl**’i⁽²¹⁾ ḡönderüp ‘**Osmān Beg**’i düḡüne da‘vet itdiler. Sāde-derūn olmağla düḡüne⁽²²⁾ icābet va‘d eyledi. Mezkūr **Köse Mihal** gerçi daḡı müselmān olmamıṣıdı.⁽²³⁾ ‘Ammā kemāl-i meḡebbetinden ḡalvetde küffāruñ sū-i ḡaşdların iḡbār eyledi. ‘**Osmān Beg**⁽²⁴⁾ vāḡıf-ı sırr olduḡun kimesneye keṣf itmeyüp zāḡirān

şafâ-yı albile ⁽²⁵⁾ düğüne gidecek olup mübarek-bād için **Mihāl'i** gönderdi. Ve “‘avratları [29a] ⁽¹⁾ bile gönderelim ki anlar daı ‘avratlarıñızla başka düğün eylesünler ve yaylaya ⁽²⁾ gidecek zamānımızdur. Düğünden soñra yaylaya gidelüm ve ‘ādetimiz üzre amāl ⁽³⁾ ve eşalımız anda oyalım” didi.

Ve mine't- tedābirü'l- ud'a

⁽⁴⁾ Bu aber tekura vardıda “emīr-i **Türk** gāyet sāde-dildür; ehl ü 'iyālin ⁽⁵⁾ bize pişkeş gönderiyor” diyü nihānī mesrūr oldular ‘**Oşmān Beg** bir süri ⁽⁶⁾ oyun hediye gönderdi. Ve düğüne varmaya va' de eyledi. Mev' id-i mezbūr ⁽⁷⁾ arīb olduda şir-merdāndan biraç civānı hem-rāh idüp ve kır 'acūze ⁽⁸⁾ yerine kır dilāver ta'yīn eyledi ki 'avratlar libāşı ile amālī ve eşālī ⁽⁹⁾ īsāl eyleyeler. Zamān-ı mev'ūdda -ki mecma'-ı 'adüvviyeye yakın oldılar- ⁽¹⁰⁾ ekşer dilāverānı zenān-ı muhteşeme libāşıyla mülebbeş eylemişdi. Muaddemce ⁽¹¹⁾ tekura ādem gönderüp “bizüm 'avratlarımız nā-mareme görünmezler. īn-i ⁽¹²⁾ nüzülde miyān-ı ricālde libāş-ı zenān ile gelirler. Ve nezdik-i isār ⁽¹³⁾ gāyet tengdür. Zenān-ı müselmān ve kāfir için bir küşāde maal lāzımdır ki ⁽¹⁴⁾ şafā ile ras ve semā eyleyeler” diyü bildürdi. Tekūr-ı marūr ⁽¹⁵⁾ bu aberdan daı mesrūr olup **Bilecik** arībinde “**aan pıñarı**” nāmiyle ⁽¹⁶⁾ iştihār bulan sebze-zari mahāl-i cem'iyet olmaa arār virüp udüm-ı ⁽¹⁷⁾ ‘**Oşmān ān'a** intizār üzre iken ‘**Oşmān ān** nām-dār-ı bī-şümār süvār-ı ⁽¹⁸⁾ un-ar ile mecma'-ı küffāra teveccüh eyledi. Ve ihtişām olıcak eşālī ⁽¹⁹⁾ al'aya īsāl nāmi ile kır nefer-i merd-i şir zeni pire-zen esbaı ile ⁽²⁰⁾ mülebbeş idüp göndermişidi ki düğün malaası arasında al'aya daıl ⁽²¹⁾ oldılar. Ve merdān libāşına girüp arb-i şemşir ile al'ayı fet ve teşir itdiler. ⁽²²⁾ Ve müjde aber ile ‘**Oşmān Beg'e** ādem gönderdiler. ‘**Oşmān ān** ise envā'-ı hedāyā ⁽²³⁾ esbāb ve ālātla tekura mülāat itdükden soñra sipāhı ile ayme ve arem-gāhına ⁽²⁴⁾ varup müjde-yi fet-i isār rāhına nigāh üzre iken nā-gāh fet-i al'a aberi [29b] ⁽¹⁾ gelicek, tadīm-i amd-i perverd-gārdan soñra sekül-i zenān ile müskele olan ⁽²⁾ merdān müskele ile zārüret-i firār izhār eylediler. Tekur-ı marūr ilemizi ⁽³⁾ duyup açdılar sanup ardlarınca ilgār eylediler. **Sultān 'Oşmān** ⁽⁴⁾ “*el arbu ud'atun*” mu'cibi üzre kendüsi pusuda durup 'askerinden ⁽⁵⁾ bir firayı küffāra dāne ve dām eylediler. Küffār kemin-gāhdan gidikleri gibi ⁽⁶⁾ ‘**Oşmān Gāzi** pusudan ıup ardların aldı. aanlar daı durup ⁽⁷⁾ a' dāyı ortaya aldılar cümlesini ta' mā-yı

tiğ-i âteş-bâr itdükden soñra mu‘accelen ⁽⁸⁾ **Yarhisâr’a** ilgâr eyleyüp ihdâr olunan arusu yanınca olan ⁽⁹⁾ ebkâr ile giriftâr ve kıtâle taşaddi iden kefere ve fecereyi kılıçdan ⁽¹⁰⁾ geçürdiler. Ve hemân dem **Ṭurgut Alp Ğâzi’yi Aynagöl** kal‘ası muhâsarasına ⁽¹¹⁾ gönderdiler. Ol dahı **Aynagöl**’ü fetih eyledi. Bu sene-yi mübarekede -ki ⁽¹²⁾ altı yüz doksan sekiz târihidür **Bilecik** ve **Yarhisâr** ve **Aynagöl** nâm ⁽¹³⁾ üç hisâr-ı tamdar fetih olunup **Bilecik** tekuru ile **Ayna Niğola** ⁽¹⁴⁾ katl olunup **Yarhisâr** tekuru eşir ve mehtür oldu. ‘**Osmân Hân** dahı ⁽¹⁵⁾ bizzât a **Aynagöl** üzerine varup emvâl-i küffârı yağma itdürdi.

⁽¹⁶⁾ İttifâk-ı müverrihân-ı cihân dermeyân-ı cülûs-ı ‘**Osmân Hân**

⁽¹⁷⁾ Cülûs-ı ‘**Osmân Hân Ğâzi** altı yüz seksen sekiz târihinde kendü nâm-ı şerîfine ⁽¹⁸⁾ huṭbe okutup kâdı naşb itdügi zamândan ta‘yîn olunmağ münâsib iken ⁽¹⁹⁾ müverihinüñ altı yüz doksan doğuz târihinde ta‘yîn itdiklerine iki ⁽²⁰⁾ ‘illet beyân iderler. Biri “kırâat-ı huṭbe hemân **Karacaḥisâr’da** vaki olmağla ⁽²¹⁾ etrâf-ı memâlik ve bilâdda meşhûr olmamışidi” dirler. İkinci ‘illet ki ⁽²²⁾ ‘uqûla mülâyim görünür ol idi ki ‘**Osmân Hân** kendüye berât-ı ‘âlişan ihsân iden ⁽²³⁾ sultân hayâtda iken kendüye sultân didiklerin mekrûh görürdi. ⁽²⁴⁾ Ta ki tis‘ a tis‘ in ve şemâniyede **Sultân Ğazân** ‘ asker-i **Kirmân** ile [30a] ⁽¹⁾ leşker-i **Sultân** ‘ **Alâaddin Keykubâd** bin **Ferahruz**’ı münhezem idüp kendüsini giriftâr eyledi. Ancağ ⁽²⁾ beğaya-yı **Selâçukadan Ğâzi Çelebi** kalup ol dahı **Küfe** diyârına firâr eyledi. ⁽³⁾ Bu âvân-ı fetret-iqtirânda cümle **Türk** ve **Tacik** ve merdüm-ı dūr u nezdîk ittifâğ ⁽⁴⁾ idüp ‘**Osmân Ğâzi’yi** târih-i mezbûrda istiklâl üzre serîr-i saltanata ⁽⁵⁾ iclâş idüp bey‘at eylediler. Ve lihâzâ **Sultân** ‘**Osmân** dahı pād-şâh-ı cihân ⁽⁶⁾ olduğına nazm:

şükr-i hudâ ki server-i âhd ve zamân şadm
ve bir müntehâ-yı himmet-i hod ⁽⁷⁾ qarman şedm.

Der-mesned-i hilâfet aşhâb-ı Muştafâ
zıll-ı ilâhi ber sehuld-i cihân şedm.

⁽⁸⁾ hâl-i çevkest hâne-i dîn ez mübarizân.

İbn-i baht bes ki Yaḥya en candanmend

(9) diyü şükr-i kavli ve lisāni süyüf ve sinān ile şükr-i fı‘li eyleyüp ğazā ve cihādı (10) piş-nihād idüp a‘kâb-ı evlād-ı ‘āli-nejādı dahı mu‘tād eylediler. (11) *ta bad çenin bad ve ilā āhiruddehri ebedā*. Şimden-soñra sultān ‘**Osmān Hāniñ** (11) zamān-ı cülüsunda olan veķāyi‘ ve fütühātuñ beyānına şürü‘ eyleyelim.

(13) Zıkr-i dāmādī-yi **Sultān Orhān**

(14) **Sultān ‘Osmān Ğāzi’niñ** serir-i saltanat-ı cihān-bāniye cülüsü ve bu senede (15) üç nām-dār hisārı feth eyledügi iħbārı etraf-ı aqtarda iştihār (16) bulmağın dergāh-ı ma‘dilet-penāhiye mecma‘-ı ğazā ve sipāhi olduķda maķaddimen şikār (17) olunan duħter-i hākim-i **Yarħisār** olan bıkı-ı peri-ruħ-sārı ferzend-i ercümendi (18) olan **Orhān Hān’a** tezvıc eyledi. Ve ol duħter-i peri-peykerden (19) ve ol ma‘den-i güherden iki cevher-i enver mütevellid oldu ki biri **Süleymān** (20) **Paşa** ve biri **Sultān Murād Ğāzi** idi. Ve ol ħatun-ı muħteremeniñ nāmı (21) **Nilüfer’dür** ki **Burusa** qarībinde olan cisr-i **Nilüfer** aniñ ħayrātındandır. Ba‘de’l- mevt (22) **Bilecik’de Burusa’da Orhān Hān** türbesinde defn olunmuşdur.

(23) Zıkr-i serasker-i hān-ı **Orhān** dahı taķşim-i kura ve beldān

(24) **Sultān ‘Osmān** ba‘de’t- tezevvüc ferzend-i devlet-mendi olan **Sultān Orhān’ı** (25) ħuzūrına getirüp envā‘-ı nevāziş-i pederāneden soñra “benüm olğum, [30b] (1) *biħamdillāhi’l-melikü’l-mecīd* nevīd-i nuşret te’yīd-i ğazā-yı **Rum** -ki ħazret-i resül-i ħayyu kıyyüm (2) “ve *taguddüne’r- rume feyefetehallahü*” diyü buyurmuşdur- zāhir u nümāyān olacak (3) vaķtı gelüp ol ħidmet-i ħayr-ħātımet -ki bā’is-i devlet-i dünyā ve āhiretdür- (4) bezm-i hānedanımıza müyesser olacaķdur. Şimden soñra bize ve size ħuzūr ve ārām ħaramdur. (5) Cümlemize lāzım ve vācib olan tevsı‘-i dāire-yi **İslām** idüp diyār-ı küffār- (6) -leyāmı müselmānlara maķām eyleyüp me‘ābid-i erbāb-ı aşāmı, mesācid-i aşħāb-ı imān (7) ve İslām itmekdür. İmdi sen min-ba‘d şehriyār-ı asker-i nuşret-şi‘ār olup (8) vilāyet-i **Karacaşehri** -ki **Sultānōñi** dimekle ma‘rūfdur- anda qarār (9) eylesin. Ol memleket-i pür-men‘ati saña iħsān eyledim. Mutaşarrıf olup ğazā ve cihādı (10) mu‘tād eylesin” diyü buyurdu. **Eskişehir** eyāletini birāderi **Gündüz Alp’e** muķarrer (11) idüp **İnōñi** ile **Yundhisārı Ayķut Alp** ve **Yārħisār’ı** (12) **Ĥasan Alp’e** ve **Aynagöl** vilāyetin **Turgut Alp’e** erzani buyurdu. (13) Vilāyet-i **Bilecik** maħsulātını vech-i iħrācāt dervişān ve ferzendān-ı (14) **Şeyħ Edebālī’ye** -ki kıyın atası idi- iķtā‘ eyleyüp **Yenişehr’i** (15) kendüye dārü’s- saltanat eyledi. Ve küçük oğlı ‘**Alāaddīn**

Paşa'yı ⁽¹⁶⁾ **Bilecik'de** vâlidese yanında alıkoğı. Bu taqşım-i mülk ve māl, yedi yüz birinci ⁽¹⁷⁾ sāl-i kırk fâilde vuķu' buldu -ki cülüs-ı hümâyundan iki sene soñra idi-

⁽¹⁸⁾ **Qışşā-yı köpri hisār ve in' idām-ı Dündār Alp**

⁽¹⁹⁾ Devlet-i '**Osman Hān'da** nice zamān sipāh-ı mücāhidin teşhīr-i kişver-i müşrikīn ile ⁽²⁰⁾ müeyyed olmayup bir müddet meskenlerinde istirahat üzre olmışlar idi. ⁽²¹⁾ Günlerde bir gün **Sultān 'Osman** ruesā-yı leşker-i nuşret-nişāna fetḥ-i kelām idüp ⁽²²⁾ “çünkü ḥazret-i **Haķķ** salṭanat-ı **İslām'ı** bize sezā-vār ve elyaķ gördi; bize daḥı ⁽²³⁾ lāyıķ ve enseb, aķreb olan ḳal' aların fetḥini maṭlab itmekdür” didikde erkān-ı ⁽²⁴⁾ devleti “*semi'nā ve eṭa'nā*” diyüp “**Köprihisārını** teşhīre teveccüh idelim” diyü cümlesi ⁽²⁵⁾ tedbīr eylediler. İttifāk-ı cumhurdan soñra '**Osman Hān'ın** ' ammusı olan mezkūr ⁽²⁶⁾ **Dündar Alp** ol teveccühi mu' cibe görmeyüp ol ' azīmetin feshine sa' eyledi ve māni' [31a] ⁽¹⁾ olmaķ diledi. **Sultān 'Osman** ve tevābi' i ile mülāyemet ve naşīḫat idüp “Ġazāya ⁽²⁾ müteveccih olmamış-iken fesh-i ' azīmet münāsib degildir. Düşmen-i dīn işidüp leşker-i ⁽³⁾ **İslām'm** za' fina ḥaml iderler ve bu maḥalde ḳal' a-yı mezbūranuñ fetḥi āsāndur. Ma' ni ⁽⁴⁾ olmañuz” didiklerince mümāna' atda ısrār idüp bir vechile ḥuşūnet eyledi ki ⁽⁵⁾ herkes bu mertebe ' inādetden bir ma' na virir oldılar. **Sultān 'Osman** daḥı bu va' z-ı ⁽⁶⁾ nā-hem-vārından nifāk ve ḥased istifhām idüp mevād-ı ḡaḍabı müştedd oldı. Ol ⁽⁷⁾ mecma' -ı ricāilde zebān-ı ḥāl ve ḳāl ile beyt :

“ merābārı begü ta ḥāl u ḡam çist

⁽⁸⁾ ve zīşān ḥāşılı cüz derd u ḡam çist”

diyüp bu ḥālet-i ḡaḍab ve keşā-keşde ⁽⁹⁾ ḥilāf-ı ' amma raḡmen bir tīr-i dil-dūr biryab eyledi. Hemān ol sehm-i perān mürġ-i cānı ⁽¹⁰⁾ ḳafes-i teninden ṭayrān idüp **Köprihisār** reh-güzārında defn eylediler. ⁽¹¹⁾ Ve fetḥ-i ḳal' aya yüz tutup müddet-i hisār mümtedd olduķda “Yaḡmadur!” diyü nidā idürdüķde ⁽¹²⁾ ' asker-i nuşret-şī'ār, burūc-ı hisāra ' uruc idüp fetḥ eylediler. Ba' de **Marmara** ⁽¹³⁾ ḳal' ası üzerine varduķlarında ahālisi ten u cān ve ferzendi ⁽¹⁴⁾ eşīr olmamaķ şartıyla isti'mān eylediler. ' Afv olunup **Marmara** ḳal' ası daḥı ⁽¹⁵⁾ dāḥil-i dārü'l-**İslam** oldı.

⁽¹⁶⁾ Hisār-ı şehr-i **İznik** ve binā-yı ḳal' a-yı **Turgay**

⁽¹⁷⁾ **Sultān 'Osman** tevsī' -i bilād ve tefvīz-i sipāḥ ve ' ibād murād idinüp mu' temāt-ı ⁽¹⁸⁾ medāyin-i **Rūm** nüzhet-rusūmundan kesret ni'ām ve kıdem ile şehīr olan **İznik** ⁽¹⁹⁾ ḳal' asın

teshîre niyet ve ‘azîmet eyledi. Nevâhi ve kırasını ğaret u yağma ⁽²⁰⁾ idüp ƒal‘anıñ fethi mabeynde müşāvere ve mülāhazā eylediler. Ma‘lūm oldı ki ⁽²¹⁾ ğisār, üstivār olup suhūlet ile fethi düşvār olmağın, ğavāli-i şehri-⁽²²⁾ **İznik’de** bir muħakkem ƒal‘a binā eyleyüp içinde yüz nefer ādem iskān eylediler. ⁽²³⁾ ta ki şehriñ rāh-ı ma‘īšet-i mesdūd olup tederic ile zāhireleri ƒalmayup ⁽²⁴⁾ zebūn olalar. Ve ƒal‘a-yı mezbūraya muħācirīn-i evvelden **ƒurgay** ⁽²⁵⁾ nām dilāveri kırƒ nefer-i merdān-ı yegāne ile muħāfiz ta‘yīn eylediler. [31b]

⁽¹⁾ Ğāziler hakkına düş ğördügidür

⁽²⁾ **Sultān ‘Osmān İznik** ƒal‘asınıñ muħāşarāsı ešnāsında bir vāƒı‘a ğördi ki ⁽³⁾ *ma ğaseli menām* ğuşūl-i merāmı müş‘īr olup hānedān-ı **‘Osmāniyede** *vālıden ba‘de* ⁽⁴⁾ *veleden fütūhāt-ı İslāmiye* zuhūr itse gerekdir. Ama cümle fütūhātta leşkerinden ⁽⁵⁾ her birisi menāfi‘-i dīnī ve dūnyevīde şerīk ve şehīmdür. Ve rütbet-i cihād-ı ⁽⁶⁾ dergāh-ı rabbū’l-ibādda beğayet mu‘azzez olup mücāhidīn-i dīn ƒavm-i müsteħāƒ-ı tekrīm ⁽⁷⁾ ve tefhīmdir. Gerekdir ki āl-i **‘Osmān** Hudā-yı müste‘ān ile ‘ahd eyleyeler ki ⁽⁸⁾ herğiz ğuƒūƒ-ı ictihād-ı erbāb-ı cihādı ferāmuş eylemeyeler. Şöyle ki ⁽⁹⁾ bir mücāhid ecel-i mev‘ūdı ile yahud saff-ı ƒitāle dār-ı fenādan dār-ı ⁽¹⁰⁾ beƒāya rıhlet eyleye, evlādını maħrum itmeyüp “*ve elħaknā* ⁽¹¹⁾ *zürriyyetehüm* feħvasınca mütemetti‘ eyleyeler. Ve mīrāsından maħrūm eylemeyeler. Evlād-ı ⁽¹²⁾ sağırlar olursa kifāyet miƒdārın ma‘aşların rızƒ-ı pederden ⁽¹³⁾ muƒadder eyleyeler. Rüşd-i bulūğdan soñra nāmın defātir-i ‘askere ƒayd ⁽¹⁴⁾ eyleyeler. Beyt :

befer zend zindest nām-ı peder

zifer zend ğāşıl-ı nızām-ı peder.

⁽¹⁵⁾ **Sultān ‘Osmān** bu vāƒı‘a ile mülhem-i ğaybi olmağla oğlı **Orħān** ⁽¹⁶⁾ **Ğāzi’yi** ğuzūrına ğetürüp *alāmeleinnās* ğördüğü düşi ğay ile ⁽¹⁷⁾ taƒrīr eyleyüp “Bu işāret-i ğaybiye ile āmil olasın ve evlādına ⁽¹⁸⁾ sipāriş eyleyesin. Ve bu minvāl üzre vaşiyet eyleyesin ki *batnen ba‘de* ⁽¹⁹⁾ *batnın* bu vesāyānuñ ri‘āyetinde mubālağā eyleyeler.” dedi. ⁽²⁰⁾ ve “*femen beddelehu ba‘demā semiahu innemā işmuhu ‘Alā’d-dīni yubeddilūnehu* ⁽²¹⁾ *innellāhe semi‘ün ‘alīm*” āyet-i kerīmesini ƒırā’at eyleyüp ğatm-i kelām eyledi.

⁽²²⁾ İttifāƒ-ı kāfirān ve inħizām-ı **Edrenus**

⁽²³⁾ Yedi yüz altı senesinde **Burusa** ğākimi olan Edrenus-ı menhūs **Kestel** ⁽²⁴⁾ ve **Kite** tekurları ile ittifāƒ idüp ve mülūk-i **Frenk** ve küffār-ı deryā- ⁽²⁵⁾ -kenardan istimdād idüp za‘m-ı fāsıdleri ile ehl-i İslāmı aradan [32a] ⁽¹⁾ ref‘ u def‘ itmek niyeti ile **Koyunğisār’ı**

.....vāki oldu. İnnāyet-i ⁽²⁾ melik-i fettāh ile ‘asker-i **İslām** manşūr ve muzaffer olup **Kestel** tekuru katl olunup ⁽³⁾ **Kite** tekuru firār idüp **Ulubad** tekuru yanına gitdi. ‘**Osmān Hān Gāzi** ⁽⁴⁾ nehr-i **Ulubad** kenarına varup **Kite** tekurın taleb eyledi. Ol daḥı bizzarüre irsāl eyledi. ⁽⁵⁾ Lākin şol şartla verdi ki mādēm ki hıyāneti şadır olmya, ⁽⁶⁾ memleketde emīn ve sālīm otura ve muṭlaḳa **Sultān ‘Osmān** ve evlād-ı āli-nejād ⁽⁷⁾ **Ulubad** köprüsünden geçmeyeler. Ve *lihāzā* ol ‘ahd üzre hergīz selāṭin-i ⁽⁸⁾ āli-‘**Osmān** ol cisrden ‘ubūr itmezler. Ol cānibe sefer iḳtiżā itdikde ⁽⁹⁾ geşti ile giçerler. Tekur-ı mezbūrī pāre pāre idüp ḳal‘a ḳarşusunda şalb eylediler. ⁽¹⁰⁾ Ve **Kite** ḥisārını zābt eylediler. Bu fitne vü fesāda **Burusa** tekuru bā‘is olmaḡla **Burusa** ⁽¹¹⁾ etrāfını ḡaret idüp ḳal‘asınınteshīri tedbīrine mübāşeret eylediler. ⁽¹²⁾ Bu fetḫ-i mübīn seb‘i seb‘īn şuhūrunda vāki‘ oldu. Ve **Ayḳut Alp’in** oḡlı ⁽¹³⁾ **Ḳara ‘Ali’yi** gönderüp **Ulubad** ḳarībinde vāki‘ ‘**Alyos** cezīresin fetḫ eylediler. ⁽¹⁴⁾ Bu cezīreniñ fetḫi yedi yüz sekiz senesinde vuḳū‘ buldu.

⁽¹⁵⁾ Zīkr-i İslām **Mihāl** ve fütuhāt-ı ḥisār

⁽¹⁶⁾ ‘**Osmān Beg Gāzi** dört sene miḳdārı leşkerini dinlendürüp ve atlarını ⁽¹⁷⁾ semirdüp kendüler rahat olduḡdan soñra bir gün sipeh-sarān ‘**Osmān’a** ⁽¹⁸⁾ gelüp “Şimden soñra ḡazā ve cihāda mübāşeret idelim” didiler. **Sultān ‘Osmān** ⁽¹⁹⁾ leşkerin bu şevḳlerin işidüp ḡayet ḥazz eyledi. Evvelā müşāvere için ⁽²⁰⁾ **Köse Mihāl’i** da‘vet eyledi. Geldikde bilā-tekliḫ **İslām’a** gelüp bir ḳaç ⁽²¹⁾ dilāveri daḥı **İslām’a** gelmege sebeb oldu. Ol ecilden çerhaci ⁽²²⁾ ta‘yīn olunup yedi yüz on üç tārīḫinde **Leblebuci** ve **Mecece** ve **Lefke** ⁽²³⁾ ve **Aḳḫisār** ve **Geyve** ve **tekurpınarı** nam ḥisārları fetḫ eylediler. Ve **Baḡçehisār** ⁽²⁴⁾ ve **Ḳaragöz** ḥisārı ve **Ḳara ‘Ali bin Ayḳud Alp** fetḫ eyledi. Ba‘zı mülük ⁽²⁵⁾ nev-müslīm olmaḡla **Yenişehīr** suyu ile **Sakarya** nehri **Şamşa Çavuş’ı** iskān [32b] ⁽¹⁾ eylediler ki mürtedd ve ‘āşīşimdi ol maḡal **Çavuşoḡlı** ⁽²⁾ dimekle meşhūrdur.

Burusa’nıñ tedbīri teshīrindedür.

⁽³⁾ **Sultān ‘Osmān’uñ** fiṭrat-ı tabi‘isi ve hemīşe ‘ādeti bunuñ üzerine idi ki ⁽⁴⁾ bu diyāruñ fetḫ u teshīrine mübāşeret eylese evvela rey ve tedbir ile amel olup ⁽⁵⁾ tedbir nafi olmaḡiçün ebvāb-ı fetḫ ve zaferi miftāḫ-ı seyfi-ḳāṭı‘ ile ⁽⁶⁾ açardı. Ve şehr-i **Burusa-yı** behişt-āsānuñ ḳuşūrunda ḥuzūr idüp ebkār-ı cevāri ⁽⁷⁾ mişālleriniñ vişāli üzerinde olmaḡla ol şehr-i mu‘azzamuñ fetḫi aḳşā-yı meramı idi. ⁽⁸⁾ ve **Burusa’nıñ** tekur-ı maḳhurı ‘arşa-yı rezm-ḡāhdan firar itdükde **Burusa** ⁽⁹⁾ ḥisārına penāh itmişdi. Lakin tek durmayup hırs-ı tirḫurde gibi ehl-i

(10) **İslām'a** zarar kaşdından hāli degil idi. Ol ecilden fetḥ muḳaddematına (11) tedbīr idüp **Burusa** ḳal'asının iki tarafında birer ḳal' a bina eylediler. Birisi (12) ḳapluca ḳaribinde biri daḫı **Keşiş Dağı** dāmeninde olup birine ḳarındaşı (13) oğlu **Aktemur'ı** ve birisine oğlu gibi terbiye itdügi **Balbancıḳ** nam hāş ḳulını (14) muḫāfız eyleyüp yanlarınca bir miḳdār dilāver alıḳodı. Ol gürūh-ı ḳālilü'l- (15) -'aded iki canibden **Burusa** halkınıñ zehāirin ve sair zarūriyyāt-ı (16) me' aişlerinüñ yolların sedd idüp ve gah gah şebihun iderlerdi. (17) ḳal'ada olan küffār-ı ḫāk-sār “ ḫük-i nim-bismil ” gibi ḫarekete mecālleri (18) yoğidi. On bir sene bu minvāl üzre mu'azzeb olup yedi yüz (19) tegirmi beş tāriḫinde emān ile **Burusa** ḳal'asını **Sultān Orḫān Hān'a** (20) teslīm eylediler. Ve bu vāḳı'āt yedi yüz on üç senesiyle yedi yüz tegirmi beş (21) senesi mabeyninde vuḳu buldı.

Ve min āşār-ı şecā' a

(22) Yedi yüz on beş tāriḫinde **Orḫān Beg** leşkerine mekān ve meskenlerinde (23)istirāhatına icāzet virüp kendüsi daḫı **Eskişehir'de** iḳāmet üzre iken (24) bir ḫaber-i keder-eşer irişdi ki ḳavm-i **Tatar'dan Çavdaroğlu Ḳarahisār** (25) bazārını basup ḡarib şeherlunuñ esbāb u malların cümleten yağma ve ḡāret [33a] (1) ve ḫasāret eylemişler. Meger ki diyār-ı **Rum'da** ol zamān **Tatar'dan** bir gürūh (2) sākin olup çoḳluḳ olmaḡla her diyārda ta'arruz iderlerdi. Bu def' a (3) fırsat bulup vech-i meşrūḫ üzre bazārı ḡāret eylemişler. Ve ol ehl-i (4) fesādiñ ifsādına **Germiyānoğlu Şir 'Ali Beg** bā'is olmuş. (5) Zīrā devlet-i '**Oşmāni'ye** hemişe ḫased üzre olup '**Oşmān Gāzi'nüñ** (6) ve evlādınıña' dāsına reh-nümā olurlardı. **Orḫān Gāzi** (7) bu ḫaberi işitdiḡi sā'at yanında olanlar ile ve yaylaḳ ḳoñşuları olan (8) **Ayḳud Alp** ve **Şaltuḳ Alp** ile ilgār idüp **Onyashisārı** nām (9) maḫalde leşker-i **Tatar** ile muḳābil olup muḫārebe eylediler. **Orḫān** (10) **Gāzi** şecā'at-şi'ar olup şāni-i **Rüstem** ve **İsfendiyār** idi. (11) *Bi'ināyeti'l- melikü'l- ḳahḫār* leşker-i ḳālilü'l- miḳdār ile **Tatar'ı** tār u mār idüp (12) **Çavdaroğlu'nı** giriftār eylediler. Ve ehl-i şehre bazārın emvālinden ḡayri (13) esb u silāḫ ve süyūf u rimāḫdan mübālaḡā ḡanāim ile 'avdet eylediler. (14) **Sultān 'Oşmān** bu ḫaberi istima' itdükde bizzat **Ḳaracaşehri** teşrīf (15) re'āyaya istimālet ve **Orḫān Gāzi'ye** istiḫsān u āferin eyledi. (16) **Çavdaroğlu'nı** muḳayyed ve maḫbūs ḫuzūruna getürdüklerinde, “Egerçi bu **Türk** (17) sitem-kār siyāsete müsteḫaḳḳ olmuşdur ammā mekremet-i civān-merdī anı iḳtiżā (18) ider ki “*izā aḳḫarat 'alā 'adüvvike fec'ālil 'afve şükran li'l- ḳudret'*” (19) mefhūmınca **Çavdaroğlu'nı** luḫf ile ḫacl ve

şermende eylesin” dedi. ⁽²⁰⁾ **Orhān Beg** dağı cibilliyet-i pederi üzre mađtūr olmağın ‘ahd u mīşāk ile ⁽²¹⁾ itlak eyledi. Ol dağı sađ oldıķca devlet-i ‘**Oşmāniye**’ye ‘adāvet ⁽²²⁾ ve muđālefet üzre olmadı.

Zıkr-i veliyy-i ‘ahdi **Orhān Hān**

⁽²³⁾ **Sultān ‘Oşmān** ferzend-i ercümendi **Orhān Ğāzi’nün** “*rızāu’r- rabbi* ⁽²⁴⁾ *fī rızāu’l- vālid’* hadīs-i şerīfi mażmūnı ile āmil olup ve meydān-ı ğazā ve cihāda ⁽²⁵⁾ çabük-süvār olduğın huşuşan kıllit-i a’ vān ile **Çavdarođlu’nı** giriftār itdüği [33b] ⁽¹⁾ görüp kendüden soñra serdār-ı mücāhidān ve sultān-ı cihān olmağa layıķ ⁽²⁾ olacağın firāset ile müşāhade eyleyüp ‘*alā melei’n-nās* huzūrına getürüp ⁽³⁾ “Şimden-soñra ben pīr oldum. Hıdmet-i cihād -ki bu hānedanuñ mu‘ tādıdur- *kemā yenbağı* ⁽⁴⁾ *bi nefsihi* idemez oldum. Ol hıdmet-i hayr-hatemini saña işmarladım.” diyüp **Orhān** ⁽⁵⁾ **Ğāzi’yi** veliyy-i ‘ahd eyledi. **Ađca koca** ve **Ķoñur Alp** ve ‘**Abdurrahmān** ⁽⁶⁾ **Ğāzi** ve **Köse Mihāl’i** -ki bünyād-ı devletine çār erkān idiler- bile ta’ yīn ⁽⁷⁾ eyledi. Ve cümlesi ser-haylānı ‘aşāir u aķvām ve mübārizān-ı arsa-yı inñikāmı ⁽⁸⁾ emrine rām idüp “**Ķocaeli** ve **Aķyazı** memleketlerini fetħ u teşhīr eylesüz” diyü ⁽⁹⁾ fermān eyledi.

Ve min tedābiri’l-fütühāt ⁽¹⁰⁾

Orhān Ğāzi kendü ile me’mūr olan ğāziler ile müşāvere itdikde ⁽¹¹⁾ “Evvelā **Ķocaeli** tarafında sengrah olan ħal‘ ayı ħal‘ itmek gerekdür” didiler. ⁽¹²⁾ Ve şimdi mülk-i **Ķarahabeş** dimekle meşhūr olan ħal‘ anuñ fetħini münāsib gördiler. ⁽¹³⁾ Ve mevcūd olan leşkeri üç bölük idüp bir bölüğün **Orhān Ğāzi’nün** ⁽¹⁴⁾ sancağı altına yağın idüp bir bölüğünü **Bergühek** gencinde kemine ħodılar. Birini ⁽¹⁵⁾ dağı ħisāruñ ardına geçürüp pusuya ħodılar. Birkaç gün ehl-i ⁽¹⁶⁾ ħisār ile kār zār idüp bir gün ‘āciz-āne ve münkesir-āne firār şüretin ⁽¹⁷⁾ gösterdiler. Küffār ħal‘ adan çıkup ardlarına düşdüklerinde ħisār ardında ⁽¹⁸⁾ pusuda olan dilāverler -ki serdārlarına **Ķarahabeş** dirler- ħisārın ħapusu ⁽¹⁹⁾ önüne vardılar. Ve **Orhān Ğāzi**, kefer mahāl-i kemin-gāhı geçdiklerinde dönüp ⁽²⁰⁾ muđārebeye āĝāz eylediler. Kemin-gāhda olanlar dağı ħurüc idüp küffārı araya ⁽²¹⁾ alup münhezem eylediler. Arsā-yı rezm-gāhdan firār eylediler. Ķal‘ alarına taħaşşun-ı ⁽²²⁾ cān itdiler. Ķal‘ aya vardıklarında ħal‘ a ħapusunda mübārizler ħarşulayup ⁽²³⁾ bittemām küffār-leyāmını ve ħakimini kılıçdan geçürdiler. Ve ħal‘ ayı zabt idüp malını ⁽²⁴⁾ yağma idüp bī-nihāye cevāri ve ğılmān eşir eylediler. Ve ol ħal‘ anıñ eyāletini ⁽²⁵⁾ mezbūr **Ķarahabeşe** erzānı buyurmağla ol ħal‘ a **Ķarahabeş** ħal‘ ası dimekle meşhūr [34a] ⁽¹⁾ oldu.

Zıkr-i fetħ-i ħal‘ a-yı **Ķocaeli**

(2) **Orhān Gāzi, Karahabeş** al'ası fethinden sonra emān ile **Alpsuyı** (3) al'asın feth idüp iktā' arıyle **Koñur Alp'e** ihsān eyledi. Ba' de (4) şulh ile **Akhisār'ı** feth idüp serdārlarını **Kara 'Ali** ile vālid-i mācidine (5) gönderdi. Bu haberden **Sultān 'Osman** mesrūr-ı şādān olup bi'l-küllıye (6) meşālih-i feth-i al'a' ve dād u dihişi vilāyet u biā'ı **Orhān Gāzi'ye** (7) tefvīz idüp ve **Karatekin** al'asınıñfethine icāzet virdi. Ol hisār-ı (8) üstüvārı daı feth idüp hākim ve makūm ve şaır u kebiri eşir eylediler. (9) Ve duter-i tekur -ki hüsn-darlıda reşk-hür idituhfe arı ile babasına(10) gönderüp tekur-ı mahūrı pāre pāre idüp kilāb-ı ğuzātı daı cīfesinden (11) hişşe-dār eyledi. Ve eşirlerden bir midār ğilmān ve cevāriyi ğāzilerden satun (12) alup ol al'ada iskān eyledi. Ve **Şamşa Çavuş'ı** nıgeh-bān idüp (13) ve **İznik** al'asınıñ erafını nehb u ğāret ve ba u bostānların harāb itmek (14) hıdmetini **Koñur Alp** ile **Karahabeşe** fermān idüp kendüsi am-yāb (15) ve kam-rān, maarr-ı sa'ādetine 'avdet eyledi. Ve bu fütūhāt-ı **Orhānı** yedi yüz (16) on yedi senesinde vuū' buldu.

(17) **Sakarya** suyu kenārında feth olınan alā' zikridür.

(18) Yedi yüz on sekiz tārıhinde **Orhān Gāzi** babası **Sultān 'Osman** sobetinde (19) ışlayup ğazā ve cihād için murahaş oldudan-soñra **Aca Koca'yı** muhātab idüp (20) "anı arafa ğazā olunma evlādır?" diyü su'al eyledikde "Nehr-i **Sakarya** kenārında (21) al'alar feth olunursa **Trabzon** deryāsı sāhiline dek huşūn-ı müte'addit (22) suhūlet ile meftūh olma ābildir. **Koñur Alp** ile **Karahabeş** ol semte yaındur; (23) haber olunsun teayyud iderler" diyü cevāp virdi. **Orhān Beg** daı fütūhāta (24) evvela **Akhisār** canibinden şürū' idüp kelki al'asın feth idüp (25) ba' de **Kapucak** hisārıñ muhāsarā eylediler. Egerı tekurı 'inād eyledi lākin [34b] (1) eşnā-yı cenkde zam-ı mehlik irişmekle ol al'a daı feth olunup (2) ba' de **Kerasmete** al'asın emān ile alup muhāfazā-ı **Aca Hoca** (3) sipāriş eyledi. Ve nehr-i mezbūruñ cānib-i ğarbīsinde ta **İznikmid** şehrine (4) halīc-i **Kostantiniye** kenārına dek olan alā'-ı küffāruñ fütūhātını 'Abdurrahmān (5) **Gāzi'ye** işmarladı. Ve **Aca Hoca-yı** pişvā-ı mübārizān **Ayazı** (6) ve tevābi'ine ilār idüp ol memleketlerin ba'zı şulh ve tedbīr ve ba'zıların (7) darb-ı dest ve hıddet-i şemşir ile teshīr eyledi.

(8) Boynı üzöldügidür **Edrenus'uñ**

(9) **Sultān ‘Osmān Ğāzi’nüñ Bursa** feth itmek aqşā-yı merāmı idi. (10) lākin pīr olup huşuşan naqres ve veca’-i mefāşilden harekete çokluq (11) mecālî olmamağla **Orhan Ğāzi’yi** kām-i maqām idüp **Bursa** (12) fethine nāmzed eyledi. Ammā sipāriş buyurduğı muqaddem “**Edrenus** (13) tekuruñ haqqından gelesin. Zīrā ‘ammim **Aydoğdı Alp** merhūmı (14) **Edrenus’uñ** babası **Dimyus-ı** menhūs şehīd eylemişdi. Henüz añuñ intikāmı (15) alınmamışdır. Ve **Bursa** teshīrine ma’ni-yi kavīdir” diyü emr eyledi. **Orhan** (16) **Ğāzi** nāmdarlardan **Köse Mihal** ve **Turgud Alp** ve **Şeyh Mahmūd Ğāzi’yi** (17) ve **Ahi Hasan** ve ğayri ğāzileri yanına alup vilāyet-i **Edrenus** teshīrine (18) müteveccih oldı. **Edrenus-ı** menhūs muqāteleye kudreti olmamağın kal’ a (19) ve memleketin hālî koyup etbā’ u eşyası ile bir ğāib-i sa’ b kūha tehaşşun (20) eyledi. Leşker-i **İslām**, **Edrenus** kal’ asın boş bulmağla zabt eylediler. (21) Ve bir ehl-i vuqūf kāfirden girizgāhı olan maħallin haberin aldılar. (22) Ziyāde sa’ b-ı kuhistān olmağla **Orhan Beg** ve tevābi’ i piyāde olup (23) geyik-i kuh-sār gibi ol kūhda hıramān-revān oldılar. Ehl-i vilāyet (24) cānların ve malların şıyānet için itā’ at idüp istikbāl eylediler. (25) **Edrenus** leşkerinden me’yūs behāim-i vaḫşi gibi firār eylediler. [35a] (1) Hüsni ittifākdandır ki tekur-ı maḫhūr önüne ve ardına bakmayup (2) sür’ at ile firār iderken bir yüksek tağıñ zirve-yi ‘ālisinde (3) meyān-ı rāhda atınıñ ayağına taş toqunup atı ile (4) ve silāhı ile depeden aşığa düşüp esfel-i sāfilinde karar (5) eyledi. Ğāziler irişüp **Edrenus’uñ** nümū-dār-ı feth-i ğaybi için (6) başın tenden cüdā eylediler. Ve tamāmen mal ve menālini ve ehl u ‘iyālini (7) ğanīmet eylediler. Ve kal’ asını hāke beraber idüp re’ ayasını haraca (8) keddiler.

Zikr-i feth-i Bursa

(9) **Orhan Ğāzi** muzaffer ve manşūr olup **Edrenus** ğāilesin def’ itdikden-soñra (10) **Bursa** hisārınıñ teshīri için müteveccih oldı. Ve **Pınarbaşı** dimekle (11) ma’ ruf ser-çeşmede konup kal’ ayı muḫāsara eyledi. Egerçi ehl-i kal’ a (12) zebūn olup hālet-i maḫmaşada idiler. Lākin hākim-i kal’ a ve āyān-ı memleket (13) za’if ve nā-tuvān olmağ şeklin göstermeyüp “*kehareketi’- mezbūḫa*” bir miqdār (14) muḫārebeye āğāz itdiler. Ammā murādları **Orhan Ğāzi’den** emān taleb (15) itmek idi. Bu niyetleri ma’ lüm oluğda **Köse Mihāli** mu’ arefe-yi sābıkası (16) olmağla tekura gönderdi. Ol daḫı kah mülāyemet idüp ikrām (17) ve in’ām va’ d idüp ve kah taḫvīf u tehdīd ile ihām eyledi. (18) Ve sākinān-ı memlekete ‘ aqd-ı zimmet ile tesellī verdi. Ol kişverin tedbiri (19) **Şarşaruş** nām vezīrūñ elinde idi. ve ḫaddizātında ‘ ulūm-ı

nücüm ve kehânetden ⁽²⁰⁾ haber-dâr bir ehl-i firâset bir kimesne olmağla işlâh-ı zât elbiyye himmet eyledi. ⁽²¹⁾ Tekur-ı mezçur şulh ve şalağa bu şartla râzı oldu ki ehl u ‘iyâlini ⁽²²⁾ ve nefsi habîşi himâyet olunup emvâl ve ğılmân-ı haşşasıyla deryâ kenârına ⁽²³⁾ selâmetle ulaşalar, diyüp **Orhân Gâzi** kendü eliyle geştiye idhâl ⁽²⁴⁾ ve **İstâbul’a** irsâl eyleye. **Mihâl Gâzi** alınmasını **Orhân Beg** tarafından ⁽²⁵⁾ ta‘ahhüd ve kabûl eyledi. Tekur dağı i‘timâd idüp kendüyi deryâ kenârına [35b] ⁽¹⁾ ulaştırır cemâbate haqqı’l-himâye otuz bin fulori virüp hidmet-i **Orhân** ⁽²⁾ **Gâzi’ye** irsâl eyledi. **Orhân Beg** dağı ‘ahdine vefâ idüp tekuru ⁽³⁾ tevâbi‘ ve emvâl ve cevâhir ve nükdü ile emîn u sâlim **Gemlik’de** gemiye koyup ⁽⁴⁾ **İstâbul** tarafına gönderdiler. Ve hisâr-ı **Burusa’yı** feth ve teşhîr eylediler. Ve ehl-i zâbi‘ ⁽⁵⁾ ve muhterife-yi bazârı me‘mûn idüp re‘ayanuñ felez-i ahmeri gâret olunmadı. ⁽⁶⁾ Vezîr-i mezbûr dağı tekuruñ ve tevâbi‘ inüñ **Burusa’da** kalan defâin u hazâin ve sâir ⁽⁷⁾ metrûkâtüñ **Orhân Gâzi’ye** ‘arz eyledi. Ol dağı haqqulhimâye gelen otuz bin ⁽⁸⁾ altun ile me‘an ğuzât-ı **İslâm’a** taqşîm ve in‘âm eyledi. Bir vechile müteneffi‘ oldular ki ⁽⁹⁾ şehri yağma itseler, ol miqdâr muğtenim olmazlardı. Vezîr-i mezbûr dağı müselmân olup ⁽¹⁰⁾ re‘âyet olundu. Bu feth-i ‘azîm yedi yüz tegirmi beş senesinüñ avâhirinde vuqu‘ ⁽¹¹⁾ buldu El‘ahdetu ‘ale’r-râvi ⁽¹²⁾ Birgün meyân-ı mübârizân ve encümen-i ‘âkilânda vezîr-i nev-müselmândan **Orhân Hân** ⁽¹³⁾ su‘âl idüp “tekur-ı maqhûr mülk-i **Burusa’yı** teslîme ne ba‘iş oldu?” didikde ⁽¹⁴⁾ bu teslîm-i izdirârîye zâhiri ve bâtınî dört nev‘ sebep oldu. Evvel ⁽¹⁵⁾ sebep-i zâhiri **Sultân ‘Osmân’uñ** iki kal‘a binâ itdügüdür. Tadrîcle vilâyet ⁽¹⁶⁾ harâp olup re‘âyasını celâ-yı vağan eylediler. Ve derûn-ı kal‘ada kaçt u galâ ⁽¹⁷⁾ oldu. Hâl böyle iken tekur, şehirlüye sitem ve ta‘zîbten hâlî olmaz idi. ⁽¹⁸⁾ İkincisi hâkim-i mülk cem‘-i mâla meşğûl olup ‘âkıbet ve mâil-i hâl endîşesinden ⁽¹⁹⁾ gafil-idi. Tertîb-i meşâliḥ-i mülk ve ‘askere muqayyed olmayıp hemîşesini hazâin ⁽²⁰⁾ ve defâin-i nuḳûda şarf iderdî. ve sebebi bâtımınıñ birisi evkât-ı ‘ömrünü ⁽²¹⁾ gaflet ile geçürüp şöhret-perest olduğı idi. Ve müfsidlere mütâba‘at idüp ⁽²²⁾ re‘y-i fâsidleri ile bid‘atlar ihdâş idüp ve sitem-dîdelere hergîz merḥamet ⁽²³⁾ itmez idi. Fuḳarâ beddu‘â iderler idi. İkincisi oldur ki hemîşe sünnetullâh ile ⁽²⁴⁾ gerdiş-i sipihr-i devâir berḳarâr olmayıp bir devletüñ kevkeb-i se‘âdeti ğurûb ⁽²⁵⁾ eylese bir şâhib-i devletüñ necm-i ‘izzeti evc-i irtifa‘a su‘üd eyleser. [36a] ⁽¹⁾ Ve ‘âlem gah târik-i diyâr olup gah rûşen u pür-envâr olur. Yine teceddüd-i

leyl u neḥār ⁽²⁾ bu ma‘nāyı nümū-dārdur. Lā-cerem nice zamāndan beru bir diyār-ı celilü'l-ı‘tibār ⁽³⁾ maḥarr-ı küffār-leyām ve müsteḫḫarr-ı ‘abede-yi a‘zam olmağla pür-zalām idi. Bu eyyāmda ⁽⁴⁾ ehl-i **İslām’ın** şemsīr-i cihān-küşāları leme‘ānıyla münevver ve pür-ziyā oldu. Ol ecilden ⁽⁵⁾ erbāb-ı başiret, firāsetle kefereniñ zillet ve müslimīnūñ ‘izzetlerin taḫaddūs idiüp ⁽⁶⁾ tabi‘iyet eylediler” diyü cevāp virdi. **Orḥān Beg Ğāzi** ol şahşı mühimmāt-ı ⁽⁷⁾ dīn u devlette istiḥdām idüp mu‘temedi oldu.

⁽⁸⁾ İrtihāl-ı ḥazret-i ‘Osmān Ḥān

⁽⁹⁾ **Orḥān Ğāzi Burusa’yı** teshīrden-soñra pederiniñ hastalığını sormaq için ⁽¹⁰⁾ ‘acele ile **Sultān ‘Osmān Ğāzi** ḥuzūruna gelüp **Burusa** fethini tebşir eyledi. ⁽¹¹⁾ ‘**Osmān Ğāzi** oğlına ḥayr du‘ā idüp ḡāyet maḥzūz oldu. Ve vaşiyetler eyledi. ⁽¹²⁾ **Sultān ‘Osmān Ḥān** ḡāyet za‘af üzre olup ve sinn-i şerīfleri seb‘īn, ⁽¹³⁾ rivāyet-i uhrāda, ḳarīb-i şemānīn olmuş idi. Ve bir vāḳı‘a görüp dār-ı beḳāya ⁽¹⁴⁾ rıḫleti ḳarīb olmak üzere ta‘bīr idüp ve vaşiyet itmegi murād itmekle, bir gün ⁽¹⁵⁾ **Şeyḫ Edebāli** ve **Aḫi Şemseddīn** ve **Aḫi Ḥüseyn** ve **Turgut Alp** ve **Saltuḳ Alp** ⁽¹⁶⁾ Ve **Mevlānā Candarlu Ḳara Ḥālīl’i** ve **Ḳaraoğlan’ı** ve bunlara müşābih kibār-ı müslimīni iḥdār ⁽¹⁷⁾ idüp müvācehelerinde **Orḥān Ğāzi’ye** naşīhatler idüp vaşiyetler eyledi. ⁽¹⁸⁾ *Evvelā* cemi‘ veḳayi-i dīni ve dünyevīde ṭarīḳ-i müstaḳīm-i şerī‘at-ı **Muṣtafāvi’dēn** ⁽¹⁹⁾ ‘*Aleyhişşalātu vesselām* udül-ı inhirāf göstermeyüp fetevā-yı eimme-i mühtedīn ⁽²⁰⁾ Ve ‘ulemāy-ı müteşerri‘īni reh-nümā eyleyesin. *Şāniyen* cümle maḥkūmāt ve huddām ki dāimā ⁽²¹⁾ iḥsān u in‘ām mevāhibu’l-ilāhīde kendüne şerīḳ ve seḫīm bilesin. *Şālisen* ⁽²²⁾ ḳünki vedī‘et-i ḫilāfet, emānet-i ilāhidür. Sen daḫı emānet-dārılık şerāitini ⁽²³⁾ ri‘āyet idüp ‘adl-u dād üzere olasın. Ve her menāşıbı münāsibine virüp ⁽²⁴⁾ “ *etta‘zīmü’l-emrullāh ve şefḳat-ü ‘alā ḫalḳıllāh* “ serriştesin gereği gibi niḡāh eyleyesin. ⁽²⁵⁾ Ve cumhūr u ‘asākir ve re‘āyayı kendü evlād ve eḳāribin gibi bilüp nefsine her ne **[36b]** ⁽¹⁾ şanursañ añlara daḫı eyle şanasın. Celā-yı vaṭan idüp merḥamet ümīdiyle ⁽²⁾ ḥānedanına gelenlere dil-dārılıklar eyleyesin. Ve ḫādiş ile ḳadīmi yeksān görmeyesin. ⁽³⁾ Münāfiḳ ile müvāci‘i teşḫiş idüp, eyülere eyülük idüp yaramazları neşāyıḫ ile ⁽⁴⁾ eyülük yolına sülük itdiresin. Ve bilcümle her ḫalde rızā-yı rabbül‘ālemīn üzere olasın” diyüp ⁽⁵⁾ Ve buña beñzer naşīhatler vaşiyet eyledi. Ve yediyüz tegirmi altısınıñ evāil-i şuhūrunda ⁽⁶⁾ dār-ı dünyādan sarāy-ı ‘uḳbāya rıḫlet eyledi. ve **Şeyḫ Edebāli** -ki muḳtedā-yı cumhūr idi- ⁽⁷⁾ ve **Mevlānā Candarlu Ḳara Ḥālīl** -ki ḫākim-i şer’ ve

‘ālim-i meşhūr idi- ve **Dursun Faḳīh** ⁽⁸⁾ **Şeyḫ Ḥaṭīb** ve **Ḳāḍı Mevlānā Yaḫşı Faḳīh** -ki sancaḳ imāmı idi- ‘**Oşmān Beg** techīz ve tekfīnini ⁽⁹⁾ itmāmından soñra tabutunu ḥāke emānet koyup birkaç günden soñra ⁽¹⁰⁾ vaşıyyeti mu‘cibince **Burusa** şehrinde **Gümüşli** kümbetde defn eylediler. Kümbet-i mezḳur, şābıḳan ⁽¹¹⁾ ma‘bed-i ‘azīm-i müşrikān idi. **Sultān Orḫān** ol ‘ibādet-hāneyi mesācid ⁽¹²⁾ ve cevāmi‘ -i **İslām** a‘dādına idḥāl eyledi.

Vaşf ve ta‘rīf-i ḥazreti sultān

⁽¹³⁾ **Sultān ‘Oşmān Ğāzi** ḡāyet şāhiyu’l-vücūd olup şāhib-i ziyāfet idi. Biemrillāh ⁽¹⁴⁾ Vefāt ittükte şāmit u nāṭıḳ ism-i māl ıtlāḳ olunur. Her nesi var ise ⁽¹⁵⁾ cem‘ eylediler. Hemān birkaç tavla esb, tazı bulundı ki rāh-ı ḡazāda **Allāh** yoluna ⁽¹⁶⁾ beslerdi. Ve birkaç tavla kısraḳ bulundı. Netāc için saḳlardı. Ve birkaç süri ⁽¹⁷⁾ ḳoyunu var idi ki cihet-i meşālih-i ta‘ām-ı eyyām-ı cem‘iyet ve iṭ‘ām ve infāḳ-ı fuḳarā ⁽¹⁸⁾ sipāḫ ve ra‘iyet için tutardı. Şimdi **Burusa** ḥavālisinde yürüyen ḳoyunlar ⁽¹⁹⁾ teberrüken ol ḳoyunlardur ki *ilā yevmenā ḥāzā* beslenürler. Ve bir vechile tedbīr eylemişlerdür ki ⁽²⁰⁾ Külli maḫşül ḥāmil olup noḳsān-pezīr olmaz. Nefs-i nefisine maḫşüş bir ḳılıcı ile bir ḳat ⁽²¹⁾ cübbesi var idi.

Yerine büyük oḒı **Orḫān Ğāzi** pād-şāh olup ⁽²²⁾ küçük oḒı ‘**Alāaddīn Paşa** vezīr olup ma‘iyyet ile tefsī‘-i bilād ⁽²³⁾ ve ‘adl-u dād ile ruzḡār geçürdüler. *Raḫmetullāhi ‘aleyhim ecma‘in. [37a]*

[37b] ⁽¹⁾ İbtidā-yı ḳışsa-yı **Orḫān Ḥān**

⁽²⁾ Beyt:

da‘vet-i Yezdan çü bi ‘Oşmān resit
nevbet-i iḳbāl bi Orḫān Resit ⁽³⁾

şāhib-i re’s-i mie-yi sābi‘a olan ebu’l- mücāhidīn **Sultān ‘Oşmān-ı** cihād-āyin, ⁽⁴⁾ egerçi mazḫar-ı tecdīd-i dīn i seyyidü’l- mürselīn olup vilāyet-i **Rüm-ı** küfür-rusūmda bünyān-ı ⁽⁵⁾ imān ehl-i İslāma esās-ı cedīd te’sīs itmişdi. Ammā müserrī‘-i ecel muḳadder ⁽⁶⁾ peyḡam-ı raḫilde ta‘cil itmekle teşyīd idememiş idi. Ferzend-i sa‘ādet-ment olan ⁽⁷⁾ **Orḫān Ḥān** ol temele divārlar binā idüp zamān-ı salṭanatta eṭrāfında ⁽⁸⁾ büyü-t-i müte‘addit āyād eyledi. Evlād-ı ḡazā-mu‘tadları tadrīc ile medāyin u bilād icād ⁽⁹⁾ eyleyüp *ilā yevmenā ḥāzā* mecd u sa‘yilerdür. Tā bād-ı çenīn bādā ilā āḫirü’d-dehi ebedā

⁽¹⁰⁾ Cülüs-ı ḥazreti **Sultān Orḫān**

(11) Ebu'l- hulefâi ve's-selâtin **Sultân Orhân-ı** cihād-âyiniñ serîr-i salţanata cülüsü hicret-i nebevî (12) ‘*Aleyhi efdalü't-tehâyānuñ* yedi yüz yigirmi altı senesi şuhūrunuñ evâilinde vâkı‘ olup (13) otuz beş sene salţanat itmişdür. Vilâdet-i bi's-sa‘âdetleri altıyüz seksen (14) târihinde ta‘yîn olunup yediyüz altmış bir senesinde vefât itmişdir, diyü mervîdir. (15) Bu taqđırce seksen bir yıl ‘ömri olmuşdur *el ‘ahdetü ‘al’r-râvi*. Küçük birâderi (16) ‘**Alâaddîn Çelebi** kemâl-i inkıyâd ile münkâd olup **Orhân Gâzi**’ye bey‘at eyledi. (17) Ol dağı mesned-i vezâret-i ‘uzmâ-yı ‘**Alâaddîn Paşa**’ya sezâ-vâr görüp ittifâk (18) ve ittihâd üzre cihād idüp tevsî‘-i bilâd eylediler. Merhûm **Sultân ‘Osman**’dan kalan atları (19) ve koyunları birisini kabul itmeyüp “ğuzât-ı **İslâm** için merbûţ olup egnâm u eţ‘âm için dursun” (20) diyü emr eylediler.

Der-beyân-ı mu‘âşır-ı **Orhân**

(21) **Avân-ı cülüs-ı Sultân Orhân** da sultân-ı **İrân Ebu Sa‘îd Hân bin Hudâbende** idi. (22) Serhadd-i âb-ı **Emeviye’den** ve şehr-i **Belh** ve cânib-i **Şam’da** leb-i **Fırat’a** degin zir-i fermânide idi. (23) Ve **Rûm** da dağı pād-şâh idi. Ta **Erzincan** ve **Kemah** ve **Tokat** ve **Qazâbâd Amasya** (24) ve **Niksâr** vilâyet-i **Yunan’uñ** çoğı ki şimdi **Qaraman** dimekle meşhûrdur, zabtında idi. (25) Ve emîrû’l-umerâ-yı **Gazan Çoban Beg’in** oğı **Temurtaş’ı** serhadd-i **Rûm’da** vâli eylemişdi. [38a] (1) Mülk u mâl-ı **Selçukiyana** istilâ ile salţanat-ı **Rûm** dimağ-ı **Temurtaş’da** müteharrik (2) olup huţbeyi ve sikkeyi kendü nāmına eyledi. Büyük qarındaşı **Dimişk Hoca** (3) **Sultân Ebu Sa‘îd’uñ** hamele-i mülki olup babası **Emîr Çoban** emîrû’l- umerâ-yı hânedân-ı (4) **Cengiziyân** idi. Oğınu hûsn-i tedbîr ile ele getirüp der-zincîr hidmet-i sultâna (5) irsâl eyledi. Sultân dağı ferîdası ve babası hâtırı için cürmüni ‘afv idüp (6) memâlik-i **Rûm’ı** girü aña tefvîz eyledi. **Ebû Sa‘îd Hân, Dimişk Hoca’nuñ** taħakkümâtına (7) taħammül idemeyüp katl itmekle **Emîr Çoban Horasan’da** hirāsân olup sultân ile (8) **Qazvîn** sahasında muqâtele eyledi. Çünkü veliyy-i ni‘metine isan etmişidi. Mağlûb (9) olup **Horasan’a** firâr eyledi. Ba‘de sultânıñ fermânı ile melik **Giyâseddîn Gavr’i** (10) katl eyledi. **Temurtaş Mısır** sultânına ilticâ itmişidi. Ol dağı başın ve bir elni kesüp i‘lâm için **Sultan Ebû Sa‘îd’e** (11) gönderdi. Memâlik-i **Rûm’a** **Sultân Ebu Sa‘îd** mâlik oldı. Cülüs-ı **Ebu Sa‘îd** -ki (12) yedi yüz on yedide vâkı‘ olmuşidi- **Sultân ‘Osman’uñ** avâhir-i salţanatında idi. (13) Vefât idinceye degin -ki yedi yüz otuz altı idi-

Sultān Orhān Hān'ın ⁽¹⁴⁾ serir-i salṭanatı **Mısr-ı İslām'da** istiqlālî zamānına müsādif olmuşıdı. Ba' de ⁽¹⁵⁾ **Hülāgu Hān** evlādından birkaç ıfl-ı nā-tuvān ıalup beş altı yıla dek umerā ⁽¹⁶⁾ ve hıkemānuñ keşā-geşti ile ol eḫfālūñ istiqlālî daḫı mu' arız-ı zevālî ācāle irişdi. ⁽¹⁷⁾ Ve salṭanat-ı **Hülāgu Hāniyān** belki devlet-i **Cengiziyān** mülk-i **İrān'da** mütezil oldu.

⁽¹⁸⁾ Ve minhā

⁽¹⁹⁾ **Ebu Sa'id Hān'ın** vefātından soñra memālik-i **İrān** memlūk-i mülūk-i tavāyif oldu. ⁽²⁰⁾ Vezir-i **Ebu Sa'id, Muhammed bin Hoca Reşid**, aḫfād-ı **Hülāgu Hān'dan Edpa** nām hān-zāde-yi ⁽²¹⁾ serir-i ḫākaniye iclās eyledi. Ḥākim-i **Bağdād** olan 'Ali Paşa daḫı aña ⁽²²⁾ rağmen evlād-ı **Hülāgu'dan Mūsā** nām oğlanı taḫta geçürdi. Mezbūr 'Ali Paşa ⁽²³⁾ **Ebu Sa'id'ın** dayısı olmaqla şāhib-i iktidār olup **Merağa'da teḫabilü ferikayn** ⁽²⁴⁾ olup veziri şehid eylediler. Bir şahiy-vücüd olup nām u nişān-ı āl-i **Bermiki** şāhife-yi ⁽²⁵⁾ şahadan mahv eylemişıdı. *Rahimallāhu te'āla* . Mezbūr 'Ali Paşa, Tebriz ve **Sultāniye'ye** müstevlī [38b] ⁽¹⁾ oldu. Memālik-i Rüm'da **Temurtaş'ın** yerine **Emir Şeyh Hasan Celāyir** vāli idi -ki ⁽²⁾ vālidesi āli **Cengiz'den Ergun Hān'ın** kıızı ve babası **Hüseyn Görgen** idi -ki ⁽³⁾ **Geyhatu Hān'ın** emirü'l-umerāsı ekbuḫā-yı **Celāyir'ın** oğlı idi. Ol daḫı āl-i **Hülāgu'dan** ⁽⁴⁾ **Meḫmed** nām bir ıflı taḫta geçürüp **Altağ** nāhiyesinde **Mūsā Hān** ile muḫābil olup ⁽⁵⁾ yedi yüz otuz yedi senesinde **Mūsā'yı** katl idüp azacık müddetden soñra **Azerbaycān** ⁽⁶⁾ Ve **İrāk'da** istiklal üzre kendüsi pād-şāh oldu.

Ve minhā

⁽⁷⁾ Bu ešnāda **Temurtaş bin Çoban'ın Emir Şeyh Hasan** nām oğlı zamān-ı istisāl-ı **Çobaniyān'da** ⁽⁸⁾ **Ebu Said Hān'ın** emri ile **Kemāh** ıal'asında maḫbūs idi. Hurüc idüp evlād-ı ⁽⁹⁾ **Hülāgu'dan Süleymān** nām oğlanı yediyüz otuz sekiz tārīhinde pād-şāh eyledi. ⁽¹⁰⁾ Ve **Emir Şeyh Hasan Celāyir** ile muḫābil olduḫda **Hasan Celāyir** münhezem olup **Bağdad'a** düşdi. ⁽¹¹⁾ **Emir Şeyh Hasan Çobanī** mālîk-i **Azerbaycān** ve **İrāk** olup **Tebriz'de** cāmi' ve medrese ⁽¹²⁾ bināsıyla muḫayyed iken bir gice 'avratlarından ve kenizeklerinden ba'zıları, üleşemediklerinden, ⁽¹³⁾ ıatlu uyḫuda iken ḫāyelerin bir vechile sıḫtılar ki daḫı gözlerin açamadı. ⁽¹⁴⁾ Andan-soñra birāder-zādesi **Melik Eşref Çobanī** pād-şāh oldu. Yediyüz kırk ⁽¹⁵⁾

tārihinde **Emīr Şeyh Hasan Celāyir Bağdad**'da şeh-zādesini hal' idüp kendüsi ⁽¹⁶⁾ müstaķil pād-şāh oldu. Memālik-i **Irāk-ı 'Arab** ve **Diyārbekir** ve ba'zı memālik-i **Rūm'ı** ⁽¹⁷⁾ zābt idüp **Temurtaş'ıñ** kıızı dil-şād hatun -ki sultān **Ebu Sa'id'ıñ** ⁽¹⁸⁾ menķūhasıydı- nikāh eyledi. **Sultān Üveys** -ki **Memdūh Süleymān'dur-** ol ⁽¹⁹⁾ ħatundan mütevellid olmışdur.

Ve minhā

⁽²⁰⁾ Ve hemān bu tārihde serħadd-i **Rūm** ve **Şām'da** olan **Ķaraman, Emīr Şeyh Hasan Çoban'ıñ** ⁽²¹⁾ taķviyeti ile şeh-i **Ķonyā** ve **Engüri'ye** müstevlī oldılar. Devletleri ta' aşr-ı fātiħ-i ⁽²²⁾ **İstanbul Sultān Meħmed Ħān'da** munķarız oldu. Ve **Emīr Şeyh Hasan Celāyir Diyārbekir'ıñ** ⁽²³⁾ ħudūdunda ba'zı memleket-i **Rūm'a** müstevlī olduķda **Sultān Orħān** ile dostluķ ⁽²⁴⁾ idüp istimdād ider idi. Sałtanatı 'aşrında yedi yüz elli yedi tārihinde vefāt ⁽²⁵⁾ eyleyüp oğlı **Sultān Üveys Canşini** oldu. Zamān-ı **Sultān Orħān** da dört sene [39a] ⁽¹⁾ **'Irāk-ı 'Arab** ve **Diyārbekir'de** pād-şāh idi.

Ve minhā

Ve ol evķātda ⁽²⁾ mu'azzam memālik-i **Horasan** ħuşusan şeh-i **Heri** mülük-i **Ķur'dan Melik Hasan** bin **Melik** ⁽³⁾ **Ķiyāseddīn** taşarrufunda idi. Ve anlar umerā-yı **Tācik'den** olup selātin-i **Cengiziyān'a** ⁽⁴⁾ nezdik idiler. Ve memleket-i **Fāris** ve **Kirmān, Muħammed** bin **Muzafferūñ** taşarrufunda idi. Mezbūr **Şāh** ⁽⁵⁾ **Muħammedūñ** babası **Muzaffer** daħı egerçi merdüm-i **Tācik'den** idi, sultān **Muħammed Hudābende** ⁽⁶⁾ ħidmetinde idi. Mertebe-yi vażī' den menāşīb-ı refī' aya vuşul bulmuş-idi. Merdāneliđi ile ⁽⁷⁾ taħl ve 'ilm şāħibi olmışıdı. Ve ođlı **Muħammed** zamān-ı **Ebu Sa'id'de** babasınınñ ķāim-i maķāmı ⁽⁸⁾ olup sultānıñ vefātından soñra yedi yüz elli ħudūdunda hengām-ı zuħūr-i mülük-i ⁽⁹⁾ taᵛāyı' da, ol daħı memleket-i **Fāris** ve **Kirmān** ve **Yezd** ve **İsfahān'a** mālīk oldu. Ta zamān-ı ⁽¹⁰⁾ ħurūc-i **Timūr'a** dek fermān-fermā olup ođlı **Şāh Şuca'** zamān-ı **Timur'da** vefāt itdükde ⁽¹¹⁾ **Emīr Timur**, āl-i **Muzaffer'i** ħaldurup **Fāris'i** kendüye musahħar eyledi. Tāriħ-i mezbūrda ⁽¹²⁾ memleket-i **Diyārbekir'de** her bir şehirde bir kimesne ħākim oldu. **Mardin** ve **Van'da** selātin-i ⁽¹³⁾ **Artuķilerden** el **Manşūr Aħmed** ħükümet idüp **Hasankeyf** ve **Ħaz** ve **Beşiri'de** beķaya-yı ⁽¹⁴⁾ āl-i **Eyyüb** -ki **Mışır'da** ħākim idiler- vālī oldılar.

Ve minhā

(15) Salṭanat-ı **Selçukıyan** ol tāriḥde bir mertebe za‘ıf olmişidi ki hemān **Akşehir’de** (16) evlād-ı **Selāçuka’dan** bir vāli ḳalup ve **Sulṭān Mes‘ūd Selçuḳı**, ancak (17) **Semre** ve **Sinop** şehirlerinde ḥükümet iderdi. Memālik-i **Rüm’uñ** mā‘ dāsı (18) selāṭin-i **Selāçuka’dan** soñra mālīk-i tavāif olup ḳışlaḳ-nişinleriñ (19) kibārından **Aydın** nām kimesne **Aydın** ili memleketlerine ve **Menteşe** ve **Hāmīd** nām (20) beg-zādeler **Menteşe** ve **Hāmīd** memleketlerine vāli olup **Teke** nām şahş -ki **Egirdir** (21) şehriñ ket-hudā-zādesi idi- **Teke** ilini zabṭ eyledi. Mu‘azzam şehir-i **Antalya’dan** (22) **Saru Hān** ve **Ḳarasi** ki **Sulṭān Mes‘ūd-i Selçukıyanıñ** terbiyyet-i yaftaları (23) idiler. **Saru Hān** ve **Ḳarasi** memleketlerine vāli oldılar. Ve her birisi istiḳlāl (24) da‘vasın eylediler. Ve **Ḳastamoni** ile **Baḳır Küresi’n**, **Kötürüm Bayezid** nām beg-zāde (25) zabṭ eyledi. Ve bilād-ı **Ḳonyā** ve **Lārende** ve ḡayrileri mu‘azzam bilād-ı **Yunaniyān’dur**. [39b] (1) Evlād-ı **Ḳaraman** -ki memleket-i **Ermen**-zemīnde ser-ḡayl-ı ba‘zı **Türkān** yaylaḳ-nişīn idiler- (2) istiḳlālī ḥākim oldılar. Andan muḳaddem ekşer evḳāā **Ermeniyā**-yi kübrāda (3) ḳat‘-ı ṭarīḳ ile muḳayyedler olup tadrīc ile ve ḥükkām-ı **Şām’ı** i‘ānet (4) ve istiḥārı ile **Lārende** şehrine müstevli oldılar. İbtidā-yı ḥalde sikke (5) Ve ḥuṭbeyi selāṭin-i **Mışr** ismiyle muvaşşah idüp giderek tamam diyār-ı (6) **Yunan’a** -ki ḥālen **Ḳaraman** dimekle ma‘rūftur- vāli ve pād-şāh oldılar.

(7) Ve minhā

Tāriḥ-i cülūs-ı **Sulṭān Orḡān** **Mışr** u **Şām’da** **Elmelikü’n-nāşır** (8) **Meḡemmed** bin **Ḳalavun’uñ** üçüncü def‘ada olan salṭanatıñ avāsıtına musādıf olup (9) on dört seneden soñra vefāt eyledükde oḡlı **Elmelikü’l-maḡrūr Ebū Bekr** (10) sulṭān olup iki aydan soñra ḥal‘ olundu. Yerine **Elmelikü’l-eşref ‘Alāaddīn** (11) **Küçük** bin **Meḡemmed Ḳalavun** sulṭān olup altı ay salṭanat sürdi. Anıñ yerine **Elmelikü’n-nāşır** (12) **Şehābeddīn Aḡmed** bin **Meḡemmed** bin **Ḳalavun** sulṭān olup iki ay salṭanat eyledi. (13) Anıñ yerine **Elmelikü’ş-şālih ‘İmadeddīn Ebū Sa‘īd İsmāil** bin **Meḡemmed** bin **Ḳalavun** sulṭān (14) olup üç yıl bir ay salṭanat eyledi. Anıñ yerine **Elmelikü’l-kāmīl Sulṭān Şa‘bān** (15) bin **Ḳalavun** sulṭān olup bir sene pād-şāh oldu. Añuñ yerine **Elmelikül Muẓaffer** (16) **Hacı** bin **Meḡemmed Ḳalavun** pād-şāh olup bir yıl üç ay salṭanat eyledi. Añuñ yerine (17) memālik-i baḡriyenüñ on doḡuzıncısı **Elmelikün-nāşır Ebu’l-meḡāsin Sulṭān Ḳasım** (18) Bin **Meḡemmed** bin **Ḳalavun** pād-şāh oldu. Bir seneden soñra ḥal‘ olundu. Zamānında (19) **Mışr’da** bir mertebede ta‘ūn-ı ekber oldu ki her kişi maḡallesini ve evini ve ismini (20) bir tezkireye yazup başında götürürdi. Esvāk ve bazārda mevt irüşürse (21) ol

tezkireden kim olduğın bilüp evine ulaştırurlardı. Andan soñra **Elmeliküş-şālih** ⁽²²⁾ **Sultān Şālih bin Meħemmed bin Ķalāvun** pād=şāh oldı. Bunuñ zamānında yehūdiler divān ⁽²³⁾ hizmetinden men' olunup ve nasara ħamama girdüklerinde boyunlarına şalīb ⁽²⁴⁾ asarlardı. Ve kāfir ' avratları müselmānlar ħatunları ile me' an ħamama girmezlerdi. ⁽²⁵⁾ Ve **Zü'l-Ķadroĝlı'nı** giriftār eyledi. Müddet-i emāreti üç sene olup **[40a]** ⁽¹⁾ girü **Sultān Ħasan'ı** taħta geçürdiler. Bu def'a **Ħasan** altı yıl ve altı ay salṭanat ⁽²⁾ itdikden soñra ħal' ve ħatlı eylediler. Yerine **Elmelikül-mansūr Meħemmed bin Ħāci** iki yıl üç ⁽³⁾ ay salṭanat eyledi. Yerine **Elmelikü'l-eşref Sultān Şa'ban bin Ħüseyn bin** ⁽⁴⁾ **Meħemmed bin Ķalāvun** pādışāh olup on dört yıl ve iki ay salṭanat eyledi. ⁽⁵⁾ İbtidā anı boĝup bir çaha bıraktılar. **Sultān Orĝān Ğāzi** mezbūr **Sultān** ⁽⁶⁾ **Şa'ban'ıñ** müddet-i salṭanatınıñdoĝuzuncu senesinde vefāt eyledi. *Raħmetullāhi 'aleyhimā*

⁽⁷⁾ Taħt-ı şadn-i **Burusa** ve mevlid-i **Sultān Murād**

⁽⁸⁾ **Ebu'l-meĝāzi Sultān Orĝān Ğāzi** sultān-ı ' āli-şān olup rüz be rüz leşkeri ⁽⁹⁾ firāvān ve bāb-ı ' ālisi merci'-i ehāli ve e' āli olmaĝla dīvān itmek ⁽¹⁰⁾ için bir vāsi' mekān ve tenezzüh ve te' ayyüş için bir şehir-i firdevs-nişān ⁽¹¹⁾ lāzım olmışdur, diyü ' uĝelā ve āyān-ı devlet ile meşveret eyledikde, ⁽¹²⁾ pirān-ı ruzĝār-dīdelerden ba' zıları "benüm devletlü sultānım, pād-şāhāna ⁽¹³⁾ bir şehristānda mekān tutmak gerekdir ki ol şehirde hem taħşil-i māl ⁽¹⁴⁾ ve hem teshil-i vücūh-ı ma' işet-i ' umūm ricāl mülāhazā olına. Bunlarıñ ⁽¹⁵⁾ ħuşūli zira' at ve ħirāset ve ticāret ve sana' at ile olur. ⁽¹⁶⁾ Bu taħdirce şehir-i behişt-āsā-yı **Burusa'da** bunlarıñ ahālisi mevcūd ve müħeyyādur. ⁽¹⁷⁾ Bir şehir-i mu' azzāmdur ki etrāf u eknāfi mezāri' ve merāti olup kendüsi ⁽¹⁸⁾ baĝ u boştān u ĝülistān olup āb-ı zülāl her hānelerinde sel-sāldır. ⁽¹⁹⁾ Ekinciler murādları üzre eküp biçüp maħşūl alurlar ve aĝsā-yı ⁽²⁰⁾ maĝrib-zemīn ve memālik-i **Fransa'dan** ve serħadd-i şarĝi-yi **Türkistān** ta memleket-i ⁽²¹⁾ şeb-rengāni zeng, her kes dīnār-ı sūrah-i maĝribi ve derāhim-i ħāmeri ile ⁽²²⁾ ĝelüp ticāret iderler. Ve terāna ve derviş yaz ve ħış şafā ⁽²³⁾ ve ' ıyş idüp bī-teşvīş olacak köşeleri bī-ħaddür. ⁽²⁴⁾ Eyyām-ı ħarrāda soĝuĝ suları ve hengām-ı şitāda ħaplıcaları ⁽²⁵⁾ olup bilā-hard ve bī-minnet istihmām iderler" diyüp ve buña müşābih olduĝda **[40b]** ⁽¹⁾ Evşāf-ı cümlesin beyān idüp dāru's-salṭanat olmaĝa lāyık ve münāsibdür diyü ⁽²⁾ müttefiĝu'l-keleām oldular. **Sultān Orĝān** daĝı re' ylerin pend idüp ⁽³⁾ **Burusa** şehrini dāru'l-mülk eyledi.ve evlād-ı ' āli-nejādları taħt ⁽⁴⁾ idülüp içinde cāmi' ler ve medreseler binā eylemişlerdür. Ve selātın-i āl-i ⁽⁵⁾ '**Oşmān'dan** birkaç pād-şāhuñ medfenleri ol diyārda ziyāretĝāhdır. ⁽⁶⁾ Ve ol şehir-i ħümāyun, mübārek ve meymūn olup tāriħ-i cülūsları -ki ⁽⁷⁾ sittīn ve ' aşrīn ve sebā mieye şuhūrınıñevāili idi- bir ferzendi devlet-mendi ⁽⁸⁾ vücūda ĝeldüĝi ħaberin istima' eyleyüp şükr-i bī-payān eyledi. ⁽⁹⁾ Ve ol mevlūd-ı mes' ūduñ nām-ı

şeriflerin **Sultân Murâd** kodılar -ki ⁽¹⁰⁾ **Ġâzi Hüdâvendigâr** dimekle iştihâr bulmuşdur.⁽¹¹⁾

Fütûhât-ı ğuzât-ı nâmdarân

⁽¹²⁾ Muqaddimen **Sultân ‘Osmân** cennet-mekân **Sağarya** suyu kenârında qalâ‘ uñ ⁽¹³⁾ fütûhatını **Ķoñur Alp** ve **Ağça Hoca** ve ‘ **Abdurrahmân Ġâzi** ve **Ķarahabeş** ⁽¹⁴⁾ nâm sipeh-salârlara fermân eylemiş-idi. **Ķoñur Alp**, “**Osmân Ġâzi** hayatında ⁽¹⁵⁾ **Bolu** ve **Koñurpâ** ve **Ağyazi** ve **Mutırını’yı** kuvvet-i ba‘ zu ile feth eylemişidi. ⁽¹⁶⁾ Ve **Sağarya** nehriniñ der-bentlerin muhâfazâ için üç nâmdar ğâzi ⁽¹⁷⁾ alıkoymuşıdı. Şimdi ol vilâyet **Ķocaili** dimekle ma‘ rüfdur. Ve **Ağça** ⁽¹⁸⁾ **Hoca** dahı **Kandır** ve **Ermenibazarı** ve **Āyânköyü** memleketleri, ⁽¹⁹⁾ ğarb-ı şemşîr ile feth u teshîr itmiş idi. Anlara dahı muhâfızlar ta‘ yîn iddükden soñra ⁽²⁰⁾ bir ğün **Ağça Ķoca** ve **Ķoñur Alp** ile **Samandıra** qal‘ asınıñ fethi için ⁽²¹⁾ ittifağ eylediler. Zîrâ **Ķocaili** memleketin vasağında idi. Ve ol qal‘ ada ⁽²²⁾ küffâr ğuzât-ı **İslâm** ile ğarbe üçi ile söyleşüp izdirârdan hâli degil idi.

⁽²³⁾ Ve min ittifağâtü’l- ğaşene

⁽²⁴⁾ Ġünlerde bir ğün **Şamandıra** qal‘ ası tekurunuñ oğlı murd[âr] olmağla ehl-i qal‘ a ⁽²⁵⁾ cîfe-i ğabîsesiniñ defnü için qal‘ adan taşra çıkmışlar idi. [41a] ⁽¹⁾ Nâ-ğâh **Ağça Ķoca** ile **Ķoñur Alp**, mu‘ tamları üzre qal‘ a eğrafını tolaşup ⁽²⁾ cüft u cûda iken ğaber aldılar ki qal‘ a hâli imiş. Hemân *mütevekkilan* ‘*alellâh*’ ⁽³⁾ qal‘ a qapusuna dek sürüp ğişâr ile küffârîñ arasına ğirüp târ u mâr ⁽⁴⁾ eylediler. Kefere ğâkimlerin birağup her biri bir mağale penâh eylediler. Ba‘ zı ğâziler ⁽⁵⁾ tekurı esîr eylediler. Bir bölük ğâziler dahi ğiriftârlardan bir qaçın reh-nümâ ⁽⁶⁾ idüp bî-meşakğat muğâşara-yı evvel ğişârı taşarruf eylediler. Ve bu feth ğaberini **Sultân** ⁽⁷⁾ **Orğân’a** ‘ arz idüp tekurı qatl ile fûruğt bâbında izn taleb eyledüklerinde ⁽⁸⁾ “şatıluğ ağçası mühimmât-ı cihâda şarf olunsun” diyü fermân eyledi. ⁽⁹⁾ **Aydos** tekuru şatun almağ için **İstanbul** tekuruna i‘ lâm itdükde ⁽¹⁰⁾ imtinâ‘ idüp tekrâr ceng olunmağ emr eyledi. Leşker-i keşîr ile muğâbele olduklarında ⁽¹¹⁾ ğirü nuşret ğâzileriñ olup ba‘ de ağır bahâ ile **İznikmid** ğâkimine şatup ⁽¹²⁾ bahâsın yine **İznikmid** fethi mühimmâtına şarf eylediler. **Ķocaili** memleketi **Ağça Hoca’niñ** ⁽¹³⁾ müsteğarr-ı ğükümeti olup **İstanbul’a** qarîb civârı olmağla ekşer evğât ⁽¹⁴⁾ **İstanbul** nevâhisini nehb u ğâreğden hâli degiller idi.

⁽¹⁵⁾ Ve min müeşşîrür- rü ‘yâu’ş-şâliha

(16) **Koñur Alp** ile ‘**Abdurrahmān Ğāzi** fermān-ı **Sultān Orhān** ile **Şamandıra** ve **Aydos** (17)

çal‘ asınınteshirine me‘mür olunmağın yedi yüz yigirmi sekiz tārihinde (18) hişār-ı mezbūru muhāşara eylediler. İttifākāt-ı haseneden tekuruñ duhter-nīk- (19) -ahteri -ki hūsn u cemālde bī-mişāl idi- bir gice vākı‘asında görür ki (20) bir tārık ve ‘amīk çāh içine düşmiş feryād idüp çıkmāğa dermān ister. (21) Peder u māderinden ve akrabā vü müte‘allıqātından kimesne feryād-res olmaz. (22) Nā-gāh bir civān-ı nūrānī cāh kenārına gelüp ol duhteri çāhdan ihrāc (23) idüp ve pak libāslar giydirdi. Ol nigār-ı gül-ruhsār, hūbdan bī-dār (24) olup bu vākı‘ayı peder u māderine ve akrabasına söylemeyüp ta‘biri efkārında (25) dil-i efkār idi. bu eşnāda temāşā-gāh idüp hişārı muhāşara iden [41b] (1) sipāha nigāh itdükde görür ki vākı‘ada gördüğü civān-ı nūrānī -ki anı (2) çāhdan çıkarmış-idi; serdār-ı ‘asker-i ehl-i imān olan ‘**Abdurrahmān** idi. (3) Hemān kalbinde nūr-ı imān leme‘ān idüp ehl-i **İslām** silkinde intizām-ı dāime için (4) haṭṭ-ı **Fengī** ile gördüğü vākı‘ayı ve imāna gelmege rağbeti olduğun (5) tahtir idüp hem demiş ki “feth-i çal‘a maqşūd ise bir gün inhizām (6) şekli ile altından çalkup bir kaç gün gaybet eylesiz. Filān gice çal‘anıñ (7) filān tarafına gelesiz. Ben ol maḥalde kemend ile bir kaç dilāveri yukarıya (8) çıkarup çal‘anıñ fethi tarīkine delil olurum” diyü yazup ol kağıdı (9) bir taşā bağlayup hişārdan aşığa atar. Taş yuvalanup ‘**Abdurrahmān** (10) **Ğāzi**’nüñ atı oñüne düşer. Haṭ-şināslara okudup mażmunına vākıf (11) olıcağ **Akça Hoca** ile müşāvere ider. Bilcümle vākıf olanlar “bu (12) tezvīr degildür” diyüp evvelā kırbalara ve tevābi‘-i çal‘aya ateş urup gāyet (13) isti‘cāl ile çalkup gitdiler. Ehl-i çal‘a **Türk**’üñ pād-şāhlarına bir hāl (14) olmışdur ki böyle isti‘cāl ile kaçdılar, diyü zevk ve şafāya ve ‘ayş (15) ve nūşa meşğul oldılar. Şeb-i ma‘hūdda ‘**Abdurrahmān Ğāzi** seksen nefer-i (16) şīr-merdān ile pāy-ı hişāra geldikde duhter-i nīk-ahteri burç üzerinde (17) muntazır bulurlar. Ol maḥbūbe-yi vefādār, bir kemend berdār idicek ‘**Abdurrahmān Ğāzi** (18) kemende yapışup divār-ı hişāra ‘uruc eyledi. Ve bir kaç dilāver daḥı (19) çıkārup ol meh-lika ilkāsıyla ‘**Abdurrahmān** çal‘a derbānınıñ (20) başın kesüp miftāh-ı çal‘ayı alup hişārıñ kuyusını açdı. Ve refīkleri (21) olan gāzileri içerüye alup tekūruñ sarāyına hücüm idüp (22) mest ve medhūş cāme hābinda uyurken uyandırup tevābi‘i ile cem‘an (23) giriftār eylediler. Ve ol hişār-ı bī-nażiri müşrikīnden tahtir eyleyüp, irtesi, (24) ol duhter-i nev-müslimeyi gānāim-i bī-payān ile **Sultān Orhān**’a gönderdiler. (25) **Orhān Ğāzi** daḥı ol duhter-i peri-peykeri ‘**Abdurrahmān Ğāzi**’ye [42a] (1) izdivāc eyledi. Ve añlardan **Kara** ‘**Abdurrahmān**

nām bir ferzend-i sa‘ ādet-mend vücūda ⁽²⁾ gelüp şecā‘ atle bir vechile şöhret buldu ki **İstanbul** kâfirleriniñ ⁽³⁾ gözlerine hāb-ı rahāt harām olup, eţfāli, māderleri “**Qara ‘Abdurrahmān** ⁽⁴⁾ geldi” diyü qorqudurlar idi.

Beyān-ı feth-i İzinkemid

⁽⁵⁾ Yediyüz yigirmi sekiz tārîhinde **Ağca Hoca** ile **Qoñur Alp Gāzi** āhirete ⁽⁶⁾ intikāl itdükləri haberi gelmekle **Orhān Hān, Kocaili** memleketini oğlı **Süleymān Paşa’ya** ⁽⁷⁾ virüp ve **Sultānōñü** sancağını **Qoñur Alp** feth itdüği memālik ile **Sultān Murād’a** ⁽⁸⁾ ihsān idüp kendüsi **Yenişehir’den** qalkup **İznikmid** qal‘ası üzerine ⁽⁹⁾ varup muhāşara eyledi. Qal‘a-yı mezbūra beqāyā-yı qayāsıra-yı qadīmeden **Yalāqonya** nām ⁽¹⁰⁾ duhterüñ mülk-i mevrūsı idi. Ve şehri mezbür, bir küh-ı bülendüñ zirvesinde olup ⁽¹¹⁾ deryāya nāzır idi. Ve zamān-ı qadīmde şehri **Makedon** dimekle ma‘rūf olup **İskender** babası ⁽¹²⁾ **Filkos** taht idinmişdi. **İskender** anda tevellüd itmekle **İskender-i Makedoni** dirlerdi. ⁽¹³⁾ Şehr-i mu‘azzam idi. Şimdi dağı diyār-ı ‘Arab ve ‘Acem ve **Ermeniya**-yı kübrā ve şuđrādan ve ğayri ⁽¹⁴⁾ memleketlerden **İstanbul’a** gelenlerin miqberidür. Ve qoynunda bir tatlu sulu göl olup ⁽¹⁵⁾ “ađac deñizi” dimekle ma‘rūf dıraht-istān vāqi‘ olmışdur ki memālik-i **Rüm-ı Frenk** ⁽¹⁶⁾ ve **Mışr** ve sevāhil-i **Şām’a** ta hudūd-ı mağrib-zemīne varınca, bināya lāzım ağşab ⁽¹⁷⁾ ve elvāh ve sāir keresteyi, gemiler ile ol deryā-yı dırahtdan naql iderler. Böyle bir ⁽¹⁸⁾ pür-menfa‘at bir memleket idi. Ve **Yalāqonya’nuñ Qalavun** nām bir qarındaşı var idi. ⁽¹⁹⁾ Anıñ dağı **Qoyunhişarı** nām bir qal‘ası var idi ki şimdi aña dil dirler. ⁽²⁰⁾ **İstanbul** ile **İznikmid** arasında vāqi‘ olmağla feth olunması **İznikmid** teşhīrine ⁽²¹⁾ nāfi‘ mülāhaza olunmağın **Ayqud Alp** ile **Qara ‘Ali’yi** gönderdiler. Hīn-ı muhāşarada ⁽²²⁾ **Qalavun’a** bir tir-i cān-sitān dokunup helāk olmağla qal‘ayı āşān ile alup, ⁽²³⁾ başını teninden cüdā idüp, **Yalāqonya’ya** göndermek için **Sultān Orhān’a** ⁽²⁴⁾ gönderdiler. **Yalāqonya**, qarındaşınıñ hūn-alūd başını gördükde ‘ālem gözüne teng ⁽²⁵⁾ ve tār olup qal‘ayı muhāfazaya ‘adem-i qudretin mülāhaza idüp bi’z-zarūre **[42b]** ⁽¹⁾ emān taleb itmek fikrinde oldu. ‘**Abdurrahmān Gāzi** muqaddimen **Aydos** tekurını fūruht ⁽²⁾ için **İznikmid** qal‘asına varup medāhil ve mehāricini ma‘lūm idinmekle, maşşūr olanlar ⁽³⁾ muztarr oldılar ve **Yalāqonya** nāmerdlük itmekle cümlesi şulha rızā virüp, vezīri muqaddimen ⁽⁴⁾ **Orhān Hān’a** gelüp **Yalāqonya’yı** emīn ve sālīm geştiye qoyup **İstanbul’a** göndermek ⁽⁵⁾ şartıyla emān recā eyledi.

Sultān Orhān daḥı emān iḥsān idüp tevābi‘ u ḥavāşşı ile ⁽⁶⁾ **İstānbul’a** gönderdi. Çünki böyle bir zibā ve ma‘mūr şehr eshel vech ile ⁽⁷⁾ feth olundu. **Aydos** ḳal‘asını hedm idüp muḥāfazaların **İznikmid** ḳal‘asına ⁽⁸⁾ iḥrāc eylediler. Ve kiliselerin cevāmi‘ ve mesācid idüp bir ālisini medrese eyledi. Ve mezbūr ⁽⁹⁾ **Yalāḳonya’ya** maḥşūş bir vilāyet-i ma‘mūr vardı ki ismi ile mevsūm olup ⁽¹⁰⁾ yalāḳ āvā diyü meşhūr idi. Ol maḥalde bir ḥamām-ı yezdānī var idi ki anuñ ⁽¹¹⁾ sebebi ile ābādān idi. Netekim ḥikāyet olunur ki sevābiḳ ⁽¹²⁾ eyyāmda **İstānbul** ḥākiminüñ bir şāḥibe-yi camāl duḥteri olup ⁽¹³⁾ babasınınmaḥbūbesi iken *ḥāşāmine’s-sāmi‘īn* cūzzām maražına mübtelā ⁽¹⁴⁾ olup, eṭibbā ‘ilācında ‘āciz oldılar. Ol maraž sārī olmağla ⁽¹⁵⁾ aḳrabā arasından çıkarılıp tenhā köşeye irsāl iḳtiza itmekle ol ⁽¹⁶⁾ marīza, pederinden ab u havāsı laṭif, **İstānbul’a** ḳarīb bir maḥalde ⁽¹⁷⁾ mesken recā eyledi. Cüst u cū idüp bir havāsı hoş zemīn buldılar ki ⁽¹⁸⁾ şovuk şuları olduğundan ḡayri bir āb-ı kerem daḥı vāḳi‘ olmuş-idi -ki ⁽¹⁹⁾ şimdi **Yalāḳabād’da** olan meşhūr ilçedür -ki tañrıdan ḥemmām dirler- ⁽²⁰⁾ yılda bir kerre yaz eyyāmında **İstānbul’dan** ve eṭrāfindan marīz olanlar ...⁽²¹⁾ naḳş müşāhade iderler. İle’l-ān bu ḥāl üzredür. Ol duḥter ⁽²²⁾ içün maḥal-i mezbūrda bir saray-ı dil-küşā binā olunup, ba‘zı hidmet-kārlarla ⁽²³⁾ ol küşeye gönderdiler. Gāhi ḳayser daḥı geşti ile gelüp kızının ḥālin ⁽²⁴⁾ şorardı. Bir gün duḥter-i derd-mend, ḡam-gīn-i mest-mend, ḳaşruñ penceresinden ⁽²⁵⁾ şaḥraya nazar iderken nā-gāh gördi ki bir ḥük-i meflük ḥikke ve cerebe **[43a]** ⁽¹⁾ maražına mübtelā olup bir ḥāle varmış ki mūdān eşer ḳalmayup, eleminden ⁽²⁾ pencere ḳarşusunda bir ağaca ḳaşınıp, gövdesi pür-hūn olduğda, ḳarınca ⁽³⁾ ve mekesler üzerine üşdükde, kendüsini ol āb-ı kereme atup bir zamān ⁽⁴⁾ balcığına sürünüp girü mekanına gitdi. Kırk güne degin gelüp gitdi. ⁽⁵⁾ Ol maraždan ḥalāş oldı. Duḥter, bunı gördükde ol daḥı kırk ⁽⁶⁾ gün bu ‘ameli eylemekle *bi’ināyetillāhi te‘ālā* ol maraždan beri olup ḥüsni ⁽⁷⁾ evvelkiden ziyāde oldı. Vālid u māderi kızların şıḥḥat üzre ⁽⁸⁾ göricek, ol şuyuñ üzerin yapup maḥal-i mezbūrı ma‘mūr u ābād eylediler. ⁽⁹⁾ Henüz ol āb ve zemīn ma‘lūlen emrāz-ı balgāmī ve sevdāiye ḳāim-i maḳām-ı dārü’ş-şifādur ⁽¹⁰⁾ Ve ol vilāyetiñ cemā‘atine bā‘iş bunı daḥı rivāyet iderler ki **Sultān** ⁽¹¹⁾ **Osmān’uñ** zuhūrından şoñra ol maḥali taḥaḳḳuḳ idecek şa‘b yerler olmağla ⁽¹²⁾ Küffārīñ māl-dārları anda ḳarār eylemişler idi. Ve ol vilāyetün fethi ⁽¹³⁾ ve teşḫiri **Bī-nevā Baba** nām meczüb-ı ilāhinüñ kerāmeti te’şiri ile olduğı ⁽¹⁴⁾ daḥı mervīdür. Müşārunileyh **Bī-nevā Baba** ehlullāhdan bir merd-i abdāl ⁽¹⁵⁾ olup hemişe ḡāziler ile ḡāzāya bile giderdi. Bir ağaçdan kılıcı

(16) var idi. Amma demurdan ziyāde keserdi. Ve ekşer evkāt ol (17) vilāyetde havārīq- ‘ādāt izhār itmekle küffārdan cem‘-i keşir anuñ (18) kerāmāt ve taşarrufāt-ı meczubānesiyle dīn-i **İslām** kabūl eylemişler idi. (19) beyt:

zevi maķşūd ki şān beduġa mbytlbne
mazhareş āyine (20) ʔala‘ at der beşānest.

Ezkiran ba bekiran leşker kuġarest veli
(21) ez ezel taba bed ferest dervişanest.

Ol meczūb-ı haķķuñ ʔarārı (22) ol āb-ı keremuñ ʔabrinde vāķi‘ *rahmetullāhi ‘aleyh*. El hāşıl (23) esbāb-ı şūrī ve ma‘nevi ile ol memleket meftūh olduġda, ‘askere tımār virülüp (24) ve **Ermenibazarı** ve **ʔandırı**, **Aķbaş Ġāzi** ve **Baġşlu Ġāzi’ye** erzāni (25) olundu. Ve **Aġca Hoca** muķaddimen **ʔara Mürsel Ġāzi’yi İznikmīd** ile **Yalāķābād [43b]** (1) mā-beyninde deryā kenārlarını feth itmege göndermişidi. Darb-ı şemşiri ile (2) teşhīr itdüġi maġaller mezbūr **ʔara Mürsel’e** ‘ināyet olunup lübb-i deryāyı düşmen (3) gemilerinden muġāfaza fermān olundu. Tā feth-i **ʔoşantiniye** zamānına dek yüksek yerlerden (4) dīde-bānlık iderlerdi. Ve **İstānbul** rāhınıñüzlerinde deryā kenārında (5) **Hereke** nām bir ʔal‘a var idi. **Temurtaş Beg’uñ** pederi ‘**Ali Beg’i** ba‘zı ġāziler ile (6) fethine gönderdiler. Eşnā-yı cenk ve cidāle bir gözüne tır toķunmaġla yek-çeşm oldu. (7) Maġşūr olanlar ‘āciz olup ʔal‘ayı tslīm eylediler. **Hereke** ʔal‘ası şimdi vīrānedür.

(8) İbtidā-yı zühūr-ı sikke-yi şāh, ihtirā‘-ı külāh ve cünne ve sipāh

(9) Zamān-ı devlet-i Orġānīde ‘avn u ‘ināyet-i yezdānī ile ġānedān-ı **Oşmānī** derece-yi (10) ‘āli-şāniye irişmekle bir ġün vezīri olup birāderi olan ‘**Alāaddīn Paşa** (11) Feth-i kelām idüp sultān Orġāna ayıtdı: “*Elġamdülillāhi te‘ālā*.

Yevmen feyevmen livā-yı feth (12) ve cihān-bānī küşāde olup ‘asākir-i eṡrāf ve eknāf āsitāne-yi sa‘ādetiñüze (13) gelüp zīr-i livāñuzda cem‘ olacaķlar. Şimden-şoñra ʔa‘ide-yi pād-şāhān (14) üzre bir ʔaç ʔānun tertibi lāzım olmuşdur. Evvelā sikke, nāmıñıza (15) darb olunmaķ gerekdür. Şimdiye dek beķāyā-yı **Selācuķa’niñ** hātırı ri‘āyet olunurdu. (16) Ve dāru‘d-darb olmaġa lāyık şehr-i mu‘azzam feth olunmamış-idi. Bu hengāmda **Selācuķa** (17) kem-nām olup **Bursa** gibi bir şehr-i cennet-āsā meftūh oldu. Be-herġāl beyt:

(18) İsm-i şāhān be-sikke-i mümtāz ne sest
resm-i huṭbe nişān-ı i' zāzest

huṭbe ve sikke (19) ger nedār deşāh
farq çah budimiyān şāh ve sipāh

diyüp **Orhān Hān** (20) ve cümle a' yān vech-i münāsib görölüp şāhāyif-ı nuḳrā ve zehēbī sikke ile tezyīn (21) idüp bir yüzüne “*lā ilāhe illellāh ve Muḥammedün rasūlullāh*” ve bir tarafına ism-i **Sultān Orhān** (22) ibn-i **Osmān** yazup tārīḥ ile darb-ı **Burusa** diyü ḳazdılar. Ve bu ta' yīn-i sikke-yi cedīde, (23) yediyüz yigirmi ṭokuz tārīḥinde vuḳū' buldı. *Şāniyen* “cümle memālik-i **Rūm'da** (24) olan mülūk-ı ṭavāyif ve leşkerlerinüñ maḥşüş libās ve şī'ārları olup henüz bu ecnād-ı (25) cihād-mu' tāduñ maḥşüş libāsları olmayup, sipāh ile re' āyā mümtāz degillerdür. Ve ekşer [44a] (1) mülūk-ı **Rūm** başlarına zerduzi külāh ve tāc giyüp sipāhlarınıñekşeri ḳırmızı (2) kiçeden külāh giyerler ve ba' zıları zerha ve siyāḥ külāh giyerlerdi. Lāyık olan budur ki (3) siz “ḥayruş-şiyāb elbeyz” mefhūmunca hāş leşkerinüze beyāz kiçeden külāh giydirmekle (4) sünnet-i **Rasulullāh'a** ri'āyet idüp beynel-mülūk ser-efrāz olasız” didi. **Sultān** (5) **Orhān** bu re'yi daḥı pend idüp diyār-ı **Rūm'uñ** āb ve havāsı aḳşāsınca ki (6) keşret şüluc ve emṭardan ḥālī degildir. Ahālisiniñ libāsları peşmin ve şūf (7) saḳarlatḥ ve külāh-ı ḡadin olmaḳ münāsibdir” diyüp leşker-i ḥāşşına ve ḡulāmān-ı (8) maḥşüşalarına beyāz kiçeden külāh giysünler, diyü emr eyledi. **Yıldırım Bāyezid Hān** (9) zamānına dek şāh ve sipāh tāc-ı sefid giyerler idi. **Yıldırım Hān** cennet-mekān (10) emīrū'l-umerā olan **Timurtaş Paşa** tedbiri ile iltibās-ı libās ref'i için (11) pād-şāh ḳullarına nemed-i sefid ve umerā ve mīr-mīrān çākerlerine nemed-i sūrah ta' yīn (12) buyuruldı. Ammā važ' -ı üskuf -ki ma' rüfdur **Süleymān Paşa'nıñ** iḥtirā' idur ki (13) **Ḳoñurḥişāri'nı** fetḥ itdükde mal-ı ḡanāimini **Menlā Hünkār** dervīşleriniñ biri, (14) teberrüken götürdüḡi külāh ile ḡuzāt-ı islāma in'ām itmekle kendü külāhını (15) zerduzi işledüp, üskuf diyü nām ḳomışlar idi. Tā Ebu'l-fetḥ **Sultān** (16) **Meḥammed Hān** zamānına gelince āl-i **Osmān'dan** cümle şāhān ve şāh-zādegān, 'ulemā (17) ve meşāyihdan ḡayrı müteyezżān-ı erbāb-ı cāh ve ehl-i dīvān, 'azīm cem' iyyetlerde (18) ol külāh-ı üskufi giyerlerdi.

Huşuşan şāh-ı mülk-i nihād **Sultān Gāzi Murād** ⁽¹⁹⁾ zamānında şüyūc bulup tekellüfāt-ı talāduzı tezyīn olunup ba'zı seferlerde ⁽²⁰⁾ şāhān-ı **Oşmāniyān** üskufi tāt-ı sultān iderler idi. ⁽²¹⁾ Hālā **Burūsa'da** merākīd-ı pād-şāhān-ı **Oşmāniyānda** olan tāt-ı sultān ⁽²²⁾ üzre destār-ı **Yūsufi** şeklinde sarılmış olan 'imāmeler anlardan ⁽²³⁾ ğurfedür. Elhağ gevirleri bir tavr üzre devr itmişdür ki ne maħalde ⁽²⁴⁾ tamām olduğı zāhir degildür. Ğāyet mümezzīc ve hoş-nümādur. Çünkü ⁽²⁵⁾ müşārunileyh **Sultān Meħemmed Hān** taħt-ı saltanata cülüs buyurdu. Kendüleri [44b] ⁽¹⁾ ve şāh-zādeleri ve erkān-ı devlet ve 'uzemā-yı sipāh ve erbāb-ı şavlet ⁽²⁾ važc-ı mutavassıf üzre beyāz 'imāmeler şarınup, kāk ide-i destār ⁽³⁾ pendı şāyi' oldı. Ba' de **Sultān Süleymān** cennet-mekān zamānında ⁽⁴⁾ 'acūze ve **Selīmī** ve **Yūsufi** ve perīşānī ve kallāvī zuhūr idüp *fi zamānenā* ⁽⁵⁾ dürlü dürlü dilbendler hādış olmuşdur.

Ve minhā

⁽⁶⁾ 'Alāaddīn Paşa'nuñ üçüncü tedbiri bu oldı ki "çünkü ehl-i İslām ile ⁽⁷⁾ 'abede-yi eşnām mābeynlerinde 'adāvet-i dīnī ve dünyevī vāқи' oldı. ⁽⁸⁾ cihet-i tevsi' -i bilād ve maşlahāt-ı ğazā ve cihād için izdiyād-ı ecnād elbette ⁽⁹⁾ lāzım gelmişdür. **Türkler'in** nurside oğullarından günde birer aqça ⁽¹⁰⁾ 'ulufe ile bir miğdār piyāde 'asker taħrīr idüp nāmını "yaya" koyalım. ⁽¹¹⁾ Ve her yüz ādeme süvāri-salar idüp ve her miñ ādeme bir beg naşb ⁽¹²⁾ eyleyelim. Sefere varduklarınca 'ulufeler virüslün, sefer olmadığı ⁽¹³⁾ zamānda 'ulufeleri hazīneye qalup ancak mu'ayyen olan yerlerin ⁽¹⁴⁾ eküp biçüp 'işār ve resmden ve tekālifden mu'āf ve müsellemler olsunlar" ⁽¹⁵⁾ didi. **Orhān Hān** birāder-i su' d-aħterinüñ bu re'yin dağı ⁽¹⁶⁾ istihsān idüp piyādesine "yaya" ve yüzbaşı olan süvāra "hisān", ⁽¹⁷⁾ ve biñ başına "yaya begi" diyü nām koyup ve bu tūfeyi, kākı' asker olan ⁽¹⁸⁾ **Mevlānā Kara Halīl** taħrīr eyleyüp bu minvāl üzre 'asker-i **Orhāniye** ⁽¹⁹⁾ mülhağ oldılar. Giderek, cemā'at-ı mezbūra, seferlerde şenā' at üzre ⁽²⁰⁾ olmağın yeñiçeri zuhūrından soñra 'ulufe virülmeyüp hemān ... şürūc ⁽²¹⁾ üzre zirā' at ile geçinüp 'öşr ve resmden mu'āf idiler. Girü ⁽²²⁾ seferlerde hīdmet iderlerdi. Merħüm **Sultān Murād bin Selīm Hān** ... ⁽²³⁾ zamānında 'askere ihtiyāc olmamağla yaya ve müsellemler tūfesi mensūh ⁽²⁴⁾ olup ellerinde olan arāzi-yi miriden fūruħt olunup ⁽²⁵⁾ soñradan kendüleri dağı re'āya kayd olundılar. Ve çiftlikleri tūmār [45a] ⁽¹⁾ olup hālā mensūhāt didikleri ze'āmet ve tūmarlar anlarıñ āşāridur. ⁽²⁾ Donanma-yı hümāyuna eşerler, ma'nen girü cihāda hīdmet iderler. Merħüm 'Alāaddīn ⁽³⁾ **Paşa'nuñ** nef'i müteverrdür. Ve evlād-ı **Etrāk'dan** civānān-ı

çālākı intihāb idüp ⁽⁴⁾ leşker-i mücāhidāna ilhāk eylediler. Bu ʔāifeniñ nāmını “süvāri” ʔodılar. Kendülere ⁽⁵⁾ ve atlarına nafaqa için kifāyet miqdārı zemīn taʔ yīn eylediler. Maḥşūlın taşarruf ⁽⁶⁾ idüp ʔöşr ve resm ve takālif-i raʔ iyyeden muʔ āf olup sefer olduḡça zemīnleriniñ ⁽⁷⁾ zirāʔ ātını müteḡammiline göre esb ve ālet ile leşker-gāha gelüp rüz-ı cenkde süvārān-ı ⁽⁸⁾ mücāhidden maḥşüb olurlardı. Anlara daḡı piyāde ve müselleḡ gibi on neferde ve yüz neferde ⁽⁹⁾ ve biñ neferde birer salār taʔ yīn eylediler. Biñ başı olanlara sancaḡ ve ʔalem virdiler. Bu ʔāife ⁽¹⁰⁾ daḡı ḡālā mensūḡāta dāḡıldır. Lākin yaya begleri muḡarrer olup girü ḡaşların ʔabḡ ⁽¹¹⁾ iderler. Niḡāyet sefer-i ḡümāyuna aşmayup yeñiçeri ocaḡınıñ tekmīl pāye iden emek-dārlara ⁽¹²⁾ virmelü gelmişdür. Müteḡāʔ id olup pād-şāḡ-ı İslāmā duʔ a iderler.

⁽¹³⁾ Yeñiçeri gürūhunuñ zuḡūrı beyānidur

⁽¹⁴⁾ Müşārunileyḡā ʔ **Alāaddīn Paşa** ile ḡādlıʔ asker olan **Mevlānā Ḳara Ḳalīl** izdiyād-ı ʔ asker ⁽¹⁵⁾ bābında girü müşāvere idüp **Sultān Orḡānʔa** ʔ arz eylediler ki “ekşer ⁽¹⁶⁾ diyār-ı küffār ʔ anveten meftūḡ olmuşdur. Merd u zenleri *biḡarīḡuʔ-ı istirḡāk* ⁽¹⁷⁾ memlūk olmuşlardır. Cümlesi ḡullarıñız ve cāriyeleriñizdür. Evlād-ı ⁽¹⁸⁾ kefereden bir ḡaç biñ leşker iḡrācı şerʔ an ve ʔ aḡlan cāiz ve mümkin” didiler. ⁽¹⁹⁾ **Sultān Orḡān** beyt:

ey birāder ez tuḡāhem eyne meded

baş der fikr ⁽²⁰⁾ şalāḡ ez nik ve bed

diyüp yeñiçeri iḡdāşına fermān eyledi. Müşārunileyḡā ⁽²¹⁾ daḡı küffāruñ evlādından mürāḡıḡ ve nev-bülūḡ olanlardan bir miqdār oḡlan ⁽²²⁾ intihāb idüp nāmını “devşürme” ʔodılar. Baʔ de aʔ yān-ı memleket ve ehl-i ⁽²³⁾ şanʔat ve raʔ iyyetlere **Türkī** lisān öḡretüp ve ḡidmet ḡolayını bilmek için ⁽²⁴⁾ tevzīʔ idüp bir ḡaç seneden şoñra **Türk** üstünde olan oḡlanı ⁽²⁵⁾ cemʔ idüp “acemī oḡlanı” diyü nām ḡoyup baʔ de ḡapuya çıkarup [45b] ⁽¹⁾ ol ʔāife-yi cedīdeniñ nāmını “yeñiçeri” ʔodılar. Ve birer aḡça ʔ ulūfeden ḡaḡları ⁽²⁾ muḡābelesinde tevḡiler idüp seferde ve ḡazarda āl-i **Oşmānʔuñ** maḡbūl ḡulları oldılar. ⁽³⁾ Ve “*kulli mevlūdin yūledu ʔ alā fiḡraḡil İslāmī*” meḡḡūminca mücāvet ve mülāzemet-i muvaḡḡidān ile ⁽⁴⁾ Libāsın çerk ve şirkden ʔ āri olup hulūş üzre ehl-i imāndan olup ḡidmet-kārḡıḡ ⁽⁵⁾ ve cān-sipārḡıḡ yolunda cān-fedā olduḡları için seferde ve ḡazarda ḡāfız-ı ḡarīm-i bāriḡāḡ-ı ⁽⁶⁾ salḡanat, anlara tefvīz olundu. Baʔ zıları merātib-i ʔ aliyeye vüşul bulup mīr ⁽⁷⁾ u mirān oldılar. Bülend pāye-i vezārete ʔ urüc idüp

Bayram Paşa ile ⁽⁸⁾ **Qara Muştafâ Paşa** vezîr-i a‘zam oldılar. Muhaşşal: Cemâ‘at-ı mezbûranuñ ‘izzeti ve dîn ⁽⁹⁾ ve devlete hîdmetleri ma‘lûm-ı havaşş u ‘avâmdur.

Zîkr-i teshîr-i qal‘a-yı İznik

⁽¹⁰⁾ Şehr-i **İznik**, **Qostāntîniye’ye** nezdîk olup **İstanbul** tekurunuñ mülki idi. Merhûm ⁽¹¹⁾ **Sultān ‘Osmān** zamānında **Qara Tekin** ve **Targay** nām qal‘alara ve qarîbinde olan ⁽¹²⁾ **Ervād** nām kühsârda bir miqdār ecnād qonulup, hemîşe bişelerden çıqup ⁽¹³⁾ eṭrāf-ı şehre gâret ve yağma iderler idi. Bir mertebeye varmışıdı ki şehre ⁽¹⁴⁾ gâyet qarîb olan gölden balıq şayd itmeye qudretleri qalmamışıdı. “*El umûri* ⁽¹⁵⁾ *merhûneten bi veqâtiha*” fehvâsınca teshîri **Sultān Orhān** zamānında ⁽¹⁶⁾ taqdîr olmağla **İznik** qal‘asını muhâşara eylediler. Ehl-i hişār, qaḥṭ ve gālā ⁽¹⁷⁾ ve tāğundan muḫṭarr olmağla **İstanbul** tekuruna feryādcı gönderüp ⁽¹⁸⁾ imdād recā eylediler. Tekur daḫı leşker-i mevfûr tedarik idüp geştiler ile ⁽¹⁹⁾ irsāl eyledi. Ve tenbîh eyledi ki **Yalaqābād** sâhilinden çıqup **İznik’de** ⁽²⁰⁾ olan ehl-i **İslāmā** şebihûn eyleyeler. Cāsus-ı ehl-i **İslam İstanbul’da** bu tebdîre ⁽²¹⁾ vâqıf olmağla **Orhān Ğāziyi** haber-dār eyledi. Ol daḫı oğlı ⁽²²⁾ **Süleymān Paşa’yı** ta‘yîn idüp emr eyledi ki kemîn-gāhda müteraqqıb olalar. ⁽²³⁾ Küffār şebihûn itmezden mıqaddem bunlar küffāra şebihûn eyleyeler. İttifāқан geştiler ⁽²⁴⁾ sâhile yanaşdıqların zirve-yi kuhda olan dîde-bānlar **Süleymān Paşa’ya** ⁽²⁵⁾ haber virdiler. Ol daḫı seb-i târda küffāra şebihûn idüp begāyet

3. DİZİN

-A-

- āb** :far.i.Su
a. 17a24, 42b16, 43a9, 44a5
a.+a 7a17
a.+ı+kerem 42b18
a.+ı+kerem.e 43a3
a.+ı+kerem.ün 43a22o1
a.+ı+zülal 40a18
a.+(kenār-ı āb) 15b18
a.+(maşraba-yı āb) 16b14
a.+(ser-ḥadd-i āb-ı Ceyhun.dan) 18b21
- ābā** :A.i. (eb'in c.) babalar
a. 19b3, 21b13
- ābād** :far.s. mamur, bayındır.
a.+eylediler 43a8
- ābādān** :Far. s. Şen, mamur, bayındır
a.+eyledi 23a4, +idi 42b11,26a21
- ‘abd** :A.i.. Kul, köle

- a.+ı+(ḥaḳīr-i pūr-taḳşīr) 2a6
a.+ı+muḥliş.uñ 14b12
- abdāl** A.i. (bedil'in c.) dünyayla ilgisini kesmiş,
Tanrı'ya bağlanmış olan derviş
a. 16b17
a.+(merd-i abdāl) 43a14
- ‘abede** :A.s. (ābid'in c.) İbadet edenler
a.+(müstekḳarr-ı ‘abede-yi a‘ zām) 36a3
a.+yi+esnam 44b7
- ‘abīd** :A.i. Kullar, köleler.
a. 6a4
- ‘abīr** :A.i.. güzel koku.
a.+ı+izzet 24b19
- ācāl** a.i.. eceller, muayyen vadeler.
a.(zevāl+i+ācāl.e) 38a16
- ‘acele** :A.i.. Çabuk, çabukluk.
a. 36a10

‘**acemi oğlanı b.i.** Hıristiyan tebaadan alınıp yeniçeri olarak yetiştirilen çocuklar.
a. 45a25

‘**aceze** :A.i.. (āciz’in c.) güçsüzler, düşkünler, zayıflar.
a.+yi+(re‘āyā+yı+müşrikīn.i) 23a3

‘**acībe** :A.i.. Şaşılacak şey.
a.+(istifhām-ı ḥavādiş-i ‘acībe) 14b21

‘**āciz** :A.i.. güçsüz, zayıf, düşkün. 2. eli ermez, beceriksiz.
a. 43b7
a.+oldılar 42b14

‘**āciz-āne**:A.f.zrf. Alçakgönüllüce
a. 33b16

‘**acūze** :A.i.. kocakarı.
a. 29a7, 44b4

aç- f. açmak.
a. 10b23
a.-amadı 38b13
a.-ardı 32b6
a.-dı 41b20
a.-mayup 20b22
a.-up 16a20, 25a3

açıklık i. açıklık.
a.+ına 27a13

ad :i. isim
a.+ımı 6b4

a‘dā :A.i.. (‘Adūv’ün c.) Düşmanlar.
a.+(hazain-i emval-i leyyam-ı a‘da) 26b14
a.+sına 33a6
a.+sından 19b19
a.+yı 29b7
a.+yı+dīn.e 36b12
a.+yı+küffār.a 21b18

ādāb :A.i. (Edeb’in c.)terbiyeler, utanmalar.
2. Usuller yollar.

a.+ı+şer‘iat 15a5

‘**adālet** :a.i.. Hakka riayetkarlık, hakbilirlik, doğruluk.
a.+de+(eyyām-ı ‘adālet.inde) 28a22
a.+inde+(saye-yi adalet.inde) 18b15

‘**adālet-güster** :a.far.b.s. adalet dağıtan, çok adil.
a.+i 4a19, 19a13

adalet-‘unvān :A.b.i. Adaletiyle tanınmış.
a.+(divān-ı ‘adālet-‘unvān-ı āl-‘Osmān) 2a7
a.+(zamān-ı ‘adālet-‘unvān) 1b16

a‘dāt :a.i.. (‘adet’in c.) adetler, görenekler, usuller, alışkanlıklar.
a.+(ḥavārīk-ı a‘dāt) 15b12
a.+(ḥevārīk-ı a‘dāt) 43a17

‘**adāvet** a.i. Düşmanlık.
‘a. 20b1, 33a21, 5a19, 6a2, 7a15
‘a.+de 27b12
‘a.+e 13a16, 5a15
‘a.+i 10a1
‘a.+i+dīni 44b7

‘**add** :A.i.. Sayma, sayılma.
‘a.+idüp 20b4

‘**aded** :A.i.. Sayı
‘a. 32b15

‘**adem** :A.i.. yokluk, bulunmama.
‘a.+i+ḳudret.in 42a25

ādem :A.i.. Adam.
a. 10b3, 29a11, 29a22, 31a22, 5b25
a.+den 23b23
a.+e 44b11, 44b11
a.+e+(ṭıynet-i adem.e) 23b15
a.+leri 10a25

ādet :A.i.. görenek, usul, huy, alışkanlık.
a.+i 32b3

a.+i+idi 12a14
a.+i+memdüde.si 12a19
a.+i+pervānedar 27a8
a.+imiz 29a2
a.+itmekle 9b22
a.+leri 6b2
‘**ādil-āne** :A.f.b.zrf. hakka riayet ederek, adil bir şekilde.
‘a.+leri+(mīzāc-ı ‘ādil-āne.leri) 3a21
‘**adl** :A.i.. doğruluk, adalet.
a. 27b14
a.+(şāhid-i ‘adl) 14a24
‘**adl-āyin** :A.far.b.s. doğruluğu
‘a.+de+(‘Oşmān-ı ‘adl-āyin.de) 18b21
‘a.+selatin+i+adl+ayin 1b2
‘**adl u dād** : a.b.i. adalet.
‘a. 36a23, 36b23
adlu :s.adlı, isimlenmiş.
a. 20a12, 25b4
‘**adūv** :A.i.. düşman.
‘a.+den 13b6
‘**adūvviye** :A.i..düşmanlık.
‘a.+ye+(mecma‘-ı ‘adūvviye.ye) 29a9
‘**adv** :A.i.. düşmanlık
‘a. 28b15
āfākī :a.s. dış aleme ait
a.+ye 14b22
āferin :far.i. beğenme, takdir etme, alkışlama.
a.+eyledi 33a15
āfet :a.i.. büyük felaket, bela.
a.+den+(varta-yı āfet.den) 5b1
āf-tāb :far.i. güneş.
a.+ı+devlet.leri 10b14
a.+(pençe-yi āftāb) 14b8
a.+(taraz-ı āftāb-ı ‘ilm) 25a22
āf-tāb -mişāl: far.b.s. güneş gibi.
a.+(cemāl-i āftāb-mişāl) 12a25

‘**afv** :a.i.. bağışlama, affetme.
‘a.+eyledi 13b7
a.+idüp 38a5
a.+olunup 31a14
ağaç :i.ağaç.
a. 42a15
a.+dan 43a15
āgāh :far.s. bilgili, haberli, uyanık.
a. 16b6, 21a25
a.+eyledi 21a16, 7a11
ağāz :far.i. başlama.
a.+eylediler 33b20
a.+eylemişler 9a16
a.+ı+dasitan+ı+osman+han+gazi 3b10
a.+idüp 13a16, 13b22
a.+itdiler 35a14
ağır :s.hafifin zıddı.
a. 41a11
ağleb :a.s. daha, pek çok, kuvvetli, galip.
a.+i+eyyam 12a18
ağnām :a.i.. koyunlar..
a.+ını 10b25
ağaç i. ağaç.
a.+a 43a2
āh e. acıma ünlemi.
a.+itdi 5b15
ahāli :a.i.. (ehl’in c.) halk.
a.+si 28b2, 31a13, 40a16
a.+sinüñ 44a6
aḥbāb :a.i.. dost, bildik, tanıdık.
a.+ıtret-i ahabab 1b9
aḥbar :A.i.. (haber.’in c.) Haberler.
a. 7b16
a.+tetebbu+aḥbar.ı+al+i+osman.da 9b16
‘**ahd** : A.i.. söz verme.
a. 32a7, 33a20, 4a8
a.+eyledi 13b14, 15b17, 16b7

a.+eyleyeler 31b7
a.+i+sultan 19a16
a.+ine 35b2
a.+server-i ahd 30a6
‘**ahd-nāme**: A.f. b.i. verilmiş sözü gösterir belge.
a.+varağa-yı ‘ahd-nāme 16b14
āheng :far.i. uygunluk, düzen.
a.+i+cenk 13a18
a.+i+muhalefet 19b4
āher :a.s. başka, diğer, gayrı.
a. 13a12
a.+ün 3a23
aḥfād :A.i.. (ḥafīd’in c.) torunlar.
a.+i+hulagu+han.dan 38a20
āher a.z.başkası, diğeri.
a.+e 17a23
āhir :a.i.. Son. 2.Ahret günü.
a. 17b25, 18a6
a.+i 20a9
a.+i+(selatin-i selçukiye-i rum) 11a12
āhiret :A.i.. öbür dünya, öldükten sonra gidilecek
alem.
a. 12b15, 12b16
a.+dür 30b3
a.+e 42a5
a.+(zahr-ı ahiret) 25b21
ahirete intikal eyle- : b.f. ölmek.
a.-dükde 5a10
āhirüzzamān :a.b.i.dünyanın sonu.
a.+da 17b17
aḥkām a.i. (ḥukm’ün c.) hükümler.
a.+ehra-yı ahkam-ı şeriyeye 28a21
aḥlāk :A.i.. (ḥulq’un c.) insanda bulunan ruhi ve
zihni haller, huy, tabiat.
a. 11a16
a.+i+hamide 4a2
a.+i+kerime.si 28b14

aḥmāl :a.i.. (ḥıml’in c.) yükler. 2. ağır şeyle, eşya,
ağırlık.
a. 21a5, 29a2
a.+i 29a8
aḥmer :A.s. kırmızı, kızıl.
a.+i+felez- i+ahmer.i 35b5
aḥrā : a.s. daha uygun, daha münasip.
e.+yı+(ahkam-ı şeriyeye) 28a21
aḥsā :a.i.. sayma.
e.+yı+hamd 28a13
aḥşāb :a.i.. tahtadan yapma
a. 42a16
aḥter :far.i. yıldız
a.+i 41b16
a.+i+(duḥter-i nik-aḥter.i) 13a9
a.+ini 14b23
a.+üm 15a3
a. 41a19
aḥvāl :a.i.. (hal’in c.) haller, durumlar
a.+i+(ḥalk-ı ‘ālem) 16b25
a.+i+(selātin-i selaçuğa) 11b22
a.+(iclāl-i ‘iddet-i aḥvāl) 17a11
a.+in 5a15
aḥyān :a.i..(hīn’in c.) vakitler, zamanlar, sıralar.
a.+da 18b6
aḥyānā a.zf. ara sıra.
e.+a 28b12
aḥz a.i.. alma, kabul etme.
a.+i+intikam 1b18
a.+idüp 27a5
‘**āid** :a.s. ilgili,ilişkili, dolayı. 2. geri dönen.
a. 25a7
ak- f. akmak.
a.-ı 3a12
a‘kāb :a.i.. (‘aḳıb’in c.) oğullar veya torunlar.
a.+ı 13b10
a.+ (a‘kāb-ı selaçuğa) 19a24

a.+ı 14b15
a.+ı+efresyab.dur 11b13
a. 7b21, 30a10
a.+ı+oğuz han.dan 17a24
a.+ı+oguz hani.ye 17a21
a.+ı+yafes bin nuh 7a23
a.+ınuz 6a7
akārib :a.i.. (akraba'nın c.) akrabalar, hısımlar
a.+i 19b17
a.+i+saidelavakıb 24b7
akça i. para, akçe.
a. 40b17, 44b9, 45b1
a.+sı 41a8
akçe :i.para.
a. 26b16
akd :a.i.. sözleşme, kararlaştırma. 2.. nikah.
a.+ı+nikah+olundi 15a12
a.+ı+zimmet 35a18
a.+i+ülfet+usul.de 12b17
a.+(meclis-i akd-ı nikah.da) 15b13
akıbet : a.i.. nihayet, son.
a. 35b18
a.+i+hal 9a13
akıbet-endiş : a.far.b.s. sonundan endişe eden,
akıbetini düşünen.
a. 8b2
akıbetülemr :a.i.. işin sonu.
a. 7a16
akıl :a.s. akıllı kimse.
a. 28b18
a.+dandur+rah+ı+akıl.dandur 12b21
akılān :a.i.. ('akıl'ın c.) akıllı kimseler.
a.+meşveret-i akılan 3b19, 16b19
akıl-āne : a.f.b.zrf. akıllıcasına.
a.+delil+i+akılane 17a15
a.+da+encümen+i+akılan.da 35b12
a.+tab+ı+akılane 3a21

akl :a.i.. akıl, us.
a.+(sahib-i akl) 24b22
akıncı i. düşman ülkesine akın eden savaşçı.
a. 10a13
aklen :a.zrf. akıl ile, akıldan
a. 45a18
a. 4a6
akmişe : (kumaş'ın c.) kumaşlar.
a.+yi+mütenevvia.dan 26b17
akrabā :a.i.. aralarında soy yakınlığı olanlar.
a. 41a21, 42b15
a.+sına 41a24
akrān : a.i.. eş ve benzer olanlar, yaşlılar.
a. 12a4
a.+ı 23a23
akreb :a.s. daha yakın, en yakın.
a. 30b23
aks :a.i.. çarpma, çarpım geri dönme, yansıma.
a.+idür 15b7
akşā :a.s. son, en son, uzak.
a. 32b7, 28a3, 34b9, 40a18,
a.+sınca 44a5
aktār :a.i.. (kuṭr'un c.) taraflar, yanlar.
a.+da+(etraf-ı aktar.da) 30a15
akvām : a.i.. (kavm'ın c.) kavimler, milletler.
a. 13b2, 14a21, 733b, 9a7
a.+ı 13a10, 13a18
a.+ına 9b9
a.+(meyan-ı akvam-ı türkistan.da) 3b25
āl :a.i.. sülale. 2. aile 3. evlat.
a. 1b8, 2a7
a.+(hulasa-yı dudman-ı al-i Osman) 1b13
a.+i+bermik.i 38a24
a.+i+cengiz.den 38b2
a.+i+eyyub 39a14

a.+i+hulagu.dan 38b3
a.+i+mehemmed 20b12
a.+i+muzaffer.i 39a11
a.+i+osman 17b24
a.+i+osman.a 18a4
a.+i+osman.dan 44a16
a.+i+osman.uñ 45b2
a.+i+osmani 2a25

āl-i-Osman : osmanoğulları

a. 31b7
a.+a 18a4, 18a6
a.+da+(tetebbu-ı ahbar-ı al-i osman.da)
9b16
a.+dan 3a1
a.+idi+(hanedan-ı al-i osman.idi) 8a6
a.+(pad-şahan-ı al-i osman.a) 2b4
a.+(selatin-i cihad-ayin-i al-i
osman) 2b21
a.+(selatin-i Güzin-i al-i Osman) 2b11
a.+(divan-ı adalet unvan-ı al-i osman) 2a7

āl u aşhāb :a.i. aile ve arkadaşlar

a.+i+kiram 23b20

al-

f. almak
a.-ardın+alalar 21a15
a.-ardların+alıp 29b6
a.-dılar 29b7, 34b21, 41a2
a.-erlar 40a18
a.-i 2b8
a.-icazet+aldılar 5a20
a.-madı 6a22
a.-maga 26a7
a.-satun+almak 41a9
a.-satun+alup 34a12
a.-up 14a1, 20a4, 28b20, 28b5, 33b21,
34b2, 34b34b17, 41b20, 41b21, 42a22
a.-urdi 12a10
a.-urum 6b18

a‘lā :a.s. en yüce, en üstün.
a.+muz+(matlab-ı ala.muz) 5b12
a.+sı+(cedd-i ala.sı) 4b19
alaca i. iğdiş edilmiş at.
a.+yı+rumi 26b23

‘**alāmeleinnās a.b.i.** halk arasında.
a. 31b16, 33b2

‘**alāmet** : a.i.. iz, belirti, nişan.
a. 16a17

ālāt :a.i.. (alet’in c.) aletler.
a.+ı+karzar.ı 22b22
a.+la 29a23

‘**aleddevām** : a. zrf. devam üzere, devamlı.
a. 21a4

‘**alelfevr** a.b.zf. aceyleyle
a. 14b9

‘**alelhussūş** :a.zrf. hele, hususiyle, en çok.
a. 25a8

‘**ālem** : a.i.. dünya, cihan.
a. 23a15, 23a20, 36a1, 3b17, 42a24, 45a9
a.+(arif-i esrar-ı alem) 14b20
a.+den+(sahife-i alem.den) 20b16
a.+e 23b1
a.+(halk-ı alem) 18b14
a.+i+efruz 10b14
a.+i+harab.dan 15b18
a.+i+mana.da 16a7
a.+i+menam 2a20
a.+i+misal 2a18
a.+i+mülk.de 16a22
a.+i+sırrulhafiyyat 13b14
a.+lerinden 23a20

‘**ālem-i gayb** a.i.. gayb alemi, sadece Allah’ın
bilgisinde olan alem.

a.+(tedibat-ı alem-i gayb.dan) 13b13

‘**ālem-i menām** : uyku ve rüya alemi

a. 2a20
‘**ālem-i mişāl** : görünen alemin dışında, eşyanın misallerinin bulunduğu alem.
a. 2a18
‘**ālem-i sırrulhıfıyyāt** :a.i.. gizli sırlar alemi
a. 13b14
ālet : a.i.. vasıta, avadanlık.
a. 45a7
a.+i+tenasül.leriniñ 23a11
‘**aleyhi** : a.e.onun üzerine, ona.
a. 1b6
aliko- f. alıkoymak.
a.-dı 30b16, 32b14
a.-muşidi 40b17
alın i. alın.
a.+ına 17b10
alın- f. alınmak.
a.-mamışdur 34b15
a.-masına 35a24
a. 9b9
aliver- f. alıvermek.
a.-dı 6b10, 6b6
a.-üp 28b13
‘**āli** :a.s. yüce, yüksek.
a. 19a2
a.+(asl-ı ali-yi enbiya) 4b10
a.+(künbed-i ali bünyad.dur) 19a3
a.+(neseb-i ali) 7b24
a.+si+(bab-ı ali.si) 40a9
a.+si+(neseb-i ali.si) 4b3
a.+sinde+(zirve-yi ali.sinde) 35a2
a.+(ümme-i ali-yi selatin) 24a1
‘**āli-himem** : a.b.s. himmeti yüksek olan.
a. 27b2
‘**āli-makām** :a.b.s.makamı, derecesi yüksek.
a.+(sultan-ı ali-makam) 19b7
a.+a+(hıdmet-i şeyh-i ali-makam.a) 12a18

a.+dan 12a25
‘**āli-mikdār** :a.b.s. makamı yüksek.
a.+larınun+(amm-i ali-mikdar.ların) 5a15
a.+(şahzade-i ali-mikdar) 2a3
‘**āli-nejād** :nesebi, soyu yüce.
a.+ı +(akab-ı alinejad.ı) 30a10
a.+larına+(damad-ı ali-necad.larına) 27b24
a.+(evlad-ı ali-nejad) 32a6
a.+ından 2b19, 2b19
a.+ınun+(evlad ı ali-nejad.ınun) 9a8
‘**āli-cāh** a.far.b.s. makamı yüksek.
a.+dur+(padişah-ı ali-cah.dur) 15a21
‘**āli-cenāb** :a.far.b.s. cömert. 2.şerefli, haysiyetli kimse.
a.+a 15a9
a.+(şeyh-i ‘āli-cenāb -ı bī-ħicāb) 14b25
āli-kehr : a.b.s. makamı yüce.
a.+e+(şeyh-i āli-kehr.e) 12b14
‘**ālim** : a.i.. bilgin.
a. 24b13, 25b6
a.+i+faik.ler 17a1
a.+i(ilm-i ta‘ bīr) 14b20
a.+i+meşhur.idi 36b7
‘**āli-menāh** : a.far.b.s. makamı yüce
a. 4b14
30a10
a.+ları+(evlād-ı ‘āli-menāh.ları) 40b3
‘**āli-şān** a.far.b.s.şanı yüce
a.+(berat-ı ‘āli-şān) 29b22
a.+da+(halvethane-i şeyh-i ‘āli-şān).da 12a21
a.+dur 15a21
a.+ı+(tevki-i refi-i ‘āli-şān.ı) 24a5
a.+(nişan-ı şerif-i ‘āli-şān) 23b11
a.+(sulţān-ı ‘āli-şān) 40a8
a.+i+ye 43b10
‘**āliye** :a.s. yüksek, yüce.

a.+(menasıb-ı aliye) 24a22
a.+sin+(himem-i aliye.sin) 26a21
a.+ye+(meratib+i+aliye.ye) 45b6

alt i. alt.
a.+ına 14a13, 33b14
a.+ında 14a6, 828b
a.+ından 41b6

altı s. altı
a. 11a23, 19a3, 19a6, 19b15, 19b20, 19b6,
20a13, 20b25, 21b7, 22a10, 22a18, 29b17,
29b19, 31b23, 37b12, 38a15, 39b11, 40a1,
40a1, 4a21, 4a22, 4a22, 4a24
a.+idi 38a13
a.+sınuñ 36b5

altıncı s. altıncı
a. 22a10

altıyüz b.s. altı yüz
a. 28a19, 28a24, 29b12, 37b13

altmış s. altmış
a. 2a6, 37b14

altun :i. Altın.
a. 35b8
a.+lar 26b24

ama e. fakat, ama, lakin.
a. 12b17, 13a24, 13a8, 15b21, 16a16,
17a23, 19a22, 21a8, 21b2, 21b23, 31b4

a‘māl :a.i.. (‘amel’in c.) işler, davranışlar.
a.+(nasıye-yi amal-i osmani.de) 17a11

‘amel :a.i.. iş.
a. 17a18
a.+i 43a6

‘amīk : a.s. derin.
a. 41a20

‘āmīl : a.s. sebep. 2. işleyen, yapan.
a.+olasın 31b17
a.+olup 24a19, 26b13, 32b4, 33a24

āmīn :a.n. ya rab duamızı kabul et.

a. 15b3, 15b3, 7b24

‘amm :a.i.. amca.
a.+e+(didar-ı amm.e) 5a17
a.+e+(hilaf-ı amm.e) 31a9
a.+i+ali-mikdar.larınun 5a15
a.+i+büzürg-var.ların 5a20
a.+im 34b13
a.+ları 6b23

‘āmm a.s. genel, herkese ait.
‘ā. +(bār-i ‘āmm) 24a20

ammā :a.e. ama, fakat, lakin, şu kadar ki öyle ki.
a. 28b16, 28b23, 33a17, 34b12, 35a14,
37b5, 3a1, 43a16, 44a12, 5a7, 5b15, 5b7,
9a16

‘amme :a.s. umuma mahsus olan, kamu.
a.+si (kavaid-i amme.si) 25a7

‘amuca i. amca
a.+larun 6b16

ana : i. anne
a. 6a24
a.+sınun 6a22

ana z. ona.
a. 15a5, 19b11, 25a5, 38a21, 38a6, 42a19,
5a11, 6a23, 6b12, 6b16

anda :onda
a. 29a3, 30b8, 42a12, 43a12, 5a11

andan :ondan
a. 19a14, 38b14, 39b2, 39b21

anı :z. onu
a. 10a13, 14a12, 15a4, 19b22, 33a17,
40a5, 4a10, 7a7, 7a8

anlar :z.onlar
a. 11b16, 13a19, 18a1, 21a18, 29a1, 39a3
a.+a 5b6, 15a14, 36b1, 40b19, 45a8, 45b6
a. +dan 26a6, 42a1, 44a23
a.+ı 25b23

a.+uñ 5a18, 2b23, 16a13, 23b22, 25b19,
25b20, 25b20, 25b23, 26a5, 26a5, 3b5,
45a1

anun için onun için
a. 14a11

anunla onunla
a. 6b11

anî :onun
a. 14b13, 14b23, 16a12, 16a15, 16a16,
16a17, 16a23, 20a4, 23b24, 24a1, 25a16,
30a21, 34b14, 39b11, 39b13, 39b14,
39b15, 39b16, 3b7, 42a19, 42b10, 43a17

ancak :e. ancak, yalnız, sadece.
a. 20a10, 20b12, 30a1, 39a16, 44b13, 5a24

‘andelib :a.i. bülbül.
a.+i+gülistan 1b5

anlar z.onlar
a. 10b3, 8b8
a.+dan 6b23
a.+un 11a7

‘anveten a.zrf. zorla, cebren.
a. 45a16

ara i.ara.
a.+dan 31b25
a.+larında 7b15
a.+sına 41a3
a.+sında 11b3, 29a20, 42a20
a.+sından 42b15
a.+ya 33b20

ārā :a.i. (re’y’in c.) oylar.
a.3a23
a.+ı+sayyibe 11b3

‘Arabi :a.i. Arapça.
a.+lafz+ı+arabi 6b25

aradan :ortalıktan.
a.+götürmek 21b15

a.+kaldırmayavuz 28b18

‘arefe :a.i. dini bayramlardan bir önceki gün.
2. bir evvelki gün.
a.+i+damade 25b10

ārām :far.i. durma, eğlenme, dinlenme.
a. 21b10, 30b4, 8b11

araste :far.s. bezenmiş, süslenmiş.
a.+idüp 13a20
a.+oldı 7a14

arāzi :a.i. (arz’in c.) yerler, topraklar.
a.+yi+müberreb.den 44b24

ard :i. Arka, peş.
a.+ına 33b15, 35a1
a.+ında 33b17
a.+larına 23a7, 33b17
a.+larınca 29b3

ardın al- b.f. sonunu getirmek, yok etmek.
a.-alar 21a15
a.-ıp 29b6

arđıye a.i. zemin, yer yzü parçası.
a.+i+kübra+ve+sugra 8a14

ardlarına düş- b.f. takip etmek
a.+düşüp 10b2

arız
a.+ı+nemde.lere 23a11

āri :a.s. çıplak 2.hür.
a.+olup 45b4

‘arif :a.s. bilen, bilgili, irfan sahibi.
a.+i+(esrar-ı alem) 14b20

‘arifān : a.far.b.s. arifler, bilgililer.
a. 16b25
a.+(meczub-ı cezbe-yi arifan-ı
rahman) 16a3

‘arif-āne :a.f.zrf. arif olana yakışır şekilde.
a. 17b11
a.+dür+(delil-i arifane.dür) 17a15
a.+(emarat-ı arifane) 17b12

armağan i.hediye 2. Ödül
a. 21a7
‘arsā a.i.. yer, toprak.
a.+yı-intifa 733b
a.+yı-islam 15b20
a.+yı+rezmgah.dan 33b21
a.+yı+ruzmgah.dan 32b8
artur- :artırmak
a.-dı 23a23
‘arūs :a.i.. gelin.
a.+ı 29b8
a.+ı+saltanat.ı 17a9
‘arz :a.i.. bir büyüğe sunma.
a. 23b22
a.+eyledi 35b7
a.+eylediler 27b24, 45a15
a.+eyledükde 5a4
a.+idüp 41a7orhan.a
a.+olınmazdan 12b18
arzu :i. İstek, dilek.
a.+iderleridi 18a1
a.+sını 13a15
as- f. asmak.
a.-arlardı 39b24
‘asākır : a.i.. (‘asker’in c.) askerler.
a. 27b5, 36a25
a.+i+etraf 43b12
a.+i+müslimin 3a15
a.+muavenet+i+asakir 27b13
aşām a.s. kafirler.
a.+ı+(meabid-i erbab-ı aşāmī) 30b6
āsān far.s. kolay.
a. 42a22
a.+dur 31a3, 5b21, 6a11
a.+ı+ikbal.i 4b10
āsār :a.i.. (eşer’in c.) eserler 2.izler, nişaneler,
alametler. 3. abideler.

a. 2a10
a.+++ (rüsüm-ı asar-ı islam.ı) 3b1
a.+ı 11a6, 3a6, 7b16
a.+ı+kabiliyyet 22b18
a.+ı+müverrihin.den 7a24
a.+ı+şecaa 32b21
a.+ın 24a21
a.+uñ 26a14
a.+ı+++dur 45a1
āsāyış :far.i. rahat, huzur 2. güvenlik
a.+ı+ibad.a 3a16
aşhāb : a.i.. (sahib’in c.) arkadaşlar
a. 14a23, 1b8
a.+ı+haber.e 18b4
a.+ı+mustafa 30a7
a.+ı+ukul+ve+izan.a 3a20
a.+(mesaci-i ashab-ı iman) 30b6
āsīb :far.i. bela, afet, zarar, musibet.
a.+ı+ruzgar.dan 26a9
‘asker : a.i.. er, nefer, ordu.
a. 18a12, 18a2, 20a20, 21a14, 23a8, 26a3,
44b10
a.+de 18a9
a.+e 35b19, 43a23
a.+e+(defatir-i asker.e) 31b13
a.+e 44b23
a.+(izdiyad-ı asker) 45a14
a.+ı 22b23
a.+ı+derya-misal 15b2
a.+ı+imiş 9b6
a.+ı+islam 32a2
a.+ı+islam.uñ 21a15
a.+ı+nusret-eser 3a14
a.+ı+nusret+şiar 31a12
a.+ı+orhani.ye 44b18
a.+ı+sultan 23a6
a.+ı+inden 19b18, 29b4

a.+serdar+ı+asker 41b2
a.+şehriyar-ı asker-i nusret-şiar 30b7
a.+ün 9a15
a.+ün 19b10

aşl :a.i. asıl, kök, temel, soy, esas
a.+dur 27b7
a.+ı+ali+i+enbiya 4b10
a.+i+küllü 27b5

‘aşr : a.i. yüzyıl, çağ.
a.+da 8b5
a.+da+(vakt-i asr.da) 23a25
a.+ı+fatih 38b21
a.+ında 2b3, 38b24
a.+idi+hengam+ı+asr.idi 23a24
a. +larında 2a14

āsītān far.i. eşik. payitaht, İstanbul
a.+ı+müeyyedülbünyan 1b15
a.+yi+saadet.leri 5b4
e.+i+saltana 28a11

āsītāne :far.i. eşik, payitaht, istanbul
a.+yi+saadet.iñüze 43b12

āsūde-ḥāl :a.far.b.s. hali rahat olan.
a. 8b6

aş- f. aşmak, geçmek.
a.-mayup 45a11

aşağa :aşağıya
a. 41b9, 35a4

‘aşāir :a.i. (aşiret’in c.) aşiretler, kabileler,
oymaklar
a. 24b7, 733b, 8b25
a.+i 11b3, 8b17

‘āşık :a.s. aşık, sevdalı.
a.-ı 12b10

āşikār :far.s. belli, açık, meydanda.
a.+idüp 5b16

āşinālīk :i. Tanışklık.

a.+ı 28b3
a.+ları 9a25

‘aşk :a.i. sevgi.
a.+(bela-yı aşk) 12b7
a.+da+(rah-ı aşk.da) 13b11
a.+(esir-i zencir-i aşk) 12b3
a.+ını+(serahd-i aşk.ını) 14b23
a.+(sergüzeşt-i aşk-ı osmani) 12a6

‘aşk-bāz :a.far.b.s. aşkla oynayan, yalandan aşık
görünen
a.+(pisuca-yı tarik-i aşkbaz) 12a7

‘aşkıye :a.s. aşkla ilgili.
a.+(vakıa-yı aşkıye) 12a5

‘aşrīn s. onuncu
a. 40b7

at :i.at.
a. 8b23
a.+ı 35a3, 41b10, 8b20
a.+ı+şerif.i 23b24
a.+ınuñ 35a3
a.+ları 37b18
a.+larına 45a5
a.+larını 32a16

at- f. atmak.
a.-ar 41b9
a.-arlar 22a10
a.-up 43a3

atabegān :far.i.atabeyler.
a.+ı+faris 8a9

a‘tāf : (atf’in c.)merhametler, şefkatler.
a.+ı+samedani 11b25

āteş :far.i. od, hararet, kızgınlık, ateş.
a. 41b12
a.+ı+gam 12b24
a.+ı+mezalim.i 25b3
a.+ı+suzan 12b1
a.+tama-yı tig-i ateş-par 29b7

ateş-bār :far.b.s. ateş yağdıran.
a.+tama-yı tig-i ateş-bar 29b7

‘ātır :a.s. (güzel kokulu, hoş.
a.+ına+(hatır-ı atır.ına)27a12
a.+ları+(hatır-ı atır.ları) 26a1

ātiye : a.s. isyan eden, kafa tutan.
a.+yi+uzma 26b7

avāhir : a.i..(ahir’in c.) sonlar.
a.+i+saltanat.ında+idi 38a12
a.+inde 35b10

avāil : a.i.. (evvel’in c.) başlar, ilk zamanlar.
a. 30a11
a.+inde 19a12

‘avām :a.i.. herkes, kaba ve cahil halk, ayak
takımı.
a. 22a9

avān : a.i.. vakit, zaman.
a. 8a6
a.+ı+(cülus-ı sultan Orhan) 37b21
a.+ı+(fetret-i ktiran.da) 30a3
a.+(killet-i avan) 33a25

āvāre :far.s. serseri, boş gezen, işsiz güçsüz.
2.dağınık, perişan.
a. 25a11

avāsıř :a.i..ortalılar, orta zamanlar.
a.+ında 4a25

āvaz :far.i. ses, seda.
a. 6b25

avāze :far.i. yüksek ses 2. şöhret, ün.
a. +si 24b12

‘avd :a.i.. bir yerden dönme.
a.+eylediler 18a16
a.+i+sultan 22b8

‘avdet a.i.. bir yerden dönme
a.+eyledi 22b12, 34a15
a.+eylediler 18a10, 33a13
a.+idüp 8b8

‘avn :a.i.. yardım.
a. 43b9
a.+ı+ilahi 27a13
a.+i+ilahi.den 28a13

‘avrat a.i.. kadın,zevce. 2. gösterilesi ayıp yerler.
a. 6a25
a.+ı 7a10, 7a9
a.+lar 29a8
a.+ları 28b25, 39b24
a.+larımız 29a11
a.+larından 38b12
a.+larınınun 6b22
a.+larınızla 29a1
a.+ler 21a9

ay i. 30 günlük zaman dilimi.
a. 20a10, 20a15, 20a23, 20a5, 39b11,
39b12, 39b14, 39b16, 40a1, 40a3, 40a4
a.+dan 20a19, 39b10

aya Hıristiyan evliyası.
a. 17a4

ayağ :i. ayak
a. 23b2, 23b4
a.+ına 35a3
a.+larını 20a9

‘ayān : a.i.. belli, aşık.
a. 16a2, 16b20, 40b18, 43b20
a.+eyledi 14a10
a.+eyleñ 5b9
a.+ı 4a18
a.+ı+devlet 40a11
a.+ı+memleket 35a12, 45a22
a.+olmak 18b1

āyet : a.i.. Kur’an’ın cümleleri.
a.+ı+kerime.sin 15a10
a.+ı+kerime.sini 31b21

ayıt- :söylemek
a.-dı 43b11

āyin a.i.. merasim, tören.
a.+i+memleket+dari 3a25
a.+lerinde 20b2

āyine :far.i. ayna.
a. 43a19

‘ayn :a.i.. aslı, kendisi.
a.+(farz-ı ayn) 16b9
a.+ı+müsemma.dur 18a19

aynı a.i.. tıpkı, benzeri, aynısı.
a. 23a5

ayrıl- f. ayrılmak.
a.-up 19b18

ayru :s. ayrı
a. 6b23

‘ayş :a.i.. yaşama.
a. 41b14
a.+idüp 40a22

‘ayyār :a.s. hilekar, dolandırıcı, hırsız.
a. 14a7
a.+larda 13b20

‘ayyār-āne: a.f.b.zrf. dolandırıcılar gibi, hırsızca.
a.+(dekayık-ı sanay-ı ayyarane) 14a5

azacak s. azıcık.
a. 22b24, 9a21

azacık :s. Azıcık.
a. 23a8, 38b5

āzāde :far.s. hür, serbest.
a.+(cüvan-ı azade) 16a20
a.+idüp 13b8

a‘zam :a.s. en büyük.
a.+(müstekkarr-ı abede-yi azam) 36a3

‘azāmetlü :a.s. büyüklük sahibi.
a. 7a19

‘azīm :a.s. çok büyük.
a. 21b22, 27b21, 2a19, 9a15, 9a5
44a17
a.+i+gazve 10a6

a.+(feth-i azim) 35b10
a.+(mabed-i azim-i müşrikan.idi) 36b11
a.+(şecer-i azim) 14b4

‘azīme :a.s. çok büyük.
a.+(fetret-i azime) 19a15
a.+(fütuhāt-ı azime) 2a24

‘azīmet: a.i.. gitmr, gidiş.
a. 26a22, 8b8, 31a2
a.+eyledi 31a19, 9a7
a.+eylemişidi 9b25
a.+i+husumet+eylediler 13a21
a.+in 30b26, 16a14

‘azīmet eyle- :gitmek
a. 31a19
16a14

‘azīmüştān :a.b.s. şanı büyük.
a.+(sultan-ı azimüşşan) 3a24, 4b14

‘azīz : a.s. izzet sahibi, yüce, değerli.
a. 12a11
a.+ini+(mihman-ı aziz.ini) 13a24

‘azīzülvcüd : yüce varlık.
a. 15b11

‘azm :kasıt, niyet, karar.
a.+i+sefer+idüp 5a20

-B-

bāb :far.i. kapı 2. konu.
b. 2a19
b.+da 18b1, 27a12, 28a8, 2b5

b.+ı+ali.si 40a9
b.+ı+ceng+ü+cidal 13a16
b.+ı+küşadenüñ+birisi 2a21
b.+ı+saadetmayi.ne 17b8
b.+ında 24a24, 41a7orhan.a, 45a15
baba :far.i. baba, ata.
b.+muzdur 12b15
b.+muz 12b16
b.+ñuz 6b8 , 21a19
b.+sı 34a18, 34b14, 38a3, 38a5, 38b2,
39a5, 4b17, 6b23, 6b5, 9a5
b.+sına 34a9, 7a5
b.+sından 13a9
b.+sinun 11b2, 42b13, 7a11
b.+sinuñ 39a7
bād :f.e. olsun, olaydı.
b. 28b25, 30a11
ba' de a. zf. Sonra.
h. 18b25
b. 15a15, 18b19, 19b16, 21b4, 23b12,
31a12, 34a25, 34a3, 34b2, 38a14, 38a9,
41a11, 44b3, 45a22, 45a25, 4a1, 5b23,
8b15, 8b24
ba' de-ezān :a.b.zf. bundan sonra.
b. 2a5
ba' del-būlug : a.b.zrf. ergenlikten sonra.
b. 11b1
ba' del-cülūs:a.b.zrf. tahta geçişten sonra
b. 15b21, 16b16
ba' del-istihāre :a.b.zrf. istihareden sonra.
b. 27b3
ba' del-mevt :a.b. zrf. Ölümünden sonra.
b. 30a21
ba' del-vefāt a.b.zrf. ölümünden sonra.
b. 20b23
ba' del-yevm :a.b.zrf. o günden sonra.
b. 5b12

ba' det-tahkīk :a.b.zrf. araştırmadan sonra.
b. 3b8, 3b8
ba' det-tezevvüc :a..zrf. evlendikten sonra.
b.+ı+(ferzend-i devlet-mend.i) 30a24
ba' dez-zamān a.b. zrf. Bir zaman sonra.
b. 14a5
ba' de-zān a.b.zf. bundan sonra.
b. 13b14
bağ :far.i. bağ, bahçe.
b. 34a13, 40a18
b.+lar 14b6
b.+(meyve-yi bağ-ı cennet) 26a13
bağçe :far.i. bahçe.
b. 32a23
bağla- f. bağlamak.
b.-saflar+bağlayup 4a18
b.-yup 41b9
bahā :far.i. değer, kıymet, paha.
b. 41a11
b.+sın 41a12
bahādır far.i. yiğit.
b.+lar 9a1
baħr :a.i.. deniz.
b.+den 3a14
b.+(savahil-i baħr-i rum.da) 20b9
baħreyn : a.i.. iki deniz.
b. 1b12
baħriye :a.i.. denizi olan, deniz kıyısında.
b.+nūñ+(memalik-i bahriye.nūñ) 39b17
b.+(memalik-i bahriye-yi türkiyye.nūñ)
19b8
baħş :far.i. bağış, ihsan.
b.+idüp 26b21
baħşlu :far.s. bağışlayan,ihsan eden.
b. 7b20
baħt : far.i. talih, kader, kısmet.
b.+(gonce-yi baht-ı şahı.si) 16a16

bahtiyar:far.s. talihi gülmüş, mutlu.
b. 24a5
b.+şahan+i+bahtiyar+ve+hudavan 3a21

ba' id :a.s. uzak.
b. 25b6

ba' iş :a.s. sebep olan 2.icap ettiren. 3.gönderen.
b. 12b23, 21a1, 3b3, 43a10, 7a3, 9b25
b.+(ezan-ı bais-i tahrir-i kitab) 2a5
b.+i+devlet u dünya 30b3
b.+i+ibtida-i guzuv 20b20
b.+i+suhurat 25b12
b.+oldı 35b13
b.+olmagla 32a10
b.+olmuş 33a4
b.+olmuşdur 22a24, 5b9

bak- f. bakmak.
b.-mayup 35a1
b.-up 25b7

bakır :bakır madeni.
b. 39a24

bāl :far.i. kanat.
b. b.+(tair-i humayun.ı)16a19
16a20, 25a13

bāl :gönül, kalp, yürek.
b.+(ferag-ı bal) 28a22
bal+hace
b. 21b2

bālā :far.i. yukarı, üst.
b.+da 6a18

balcık :i. Çamur, balcık.
b.+ına 43a4

balık :i.balık.
b. 45b14

bām far.i. çatı, dam, kubbe.
b.+(küşe-i bam-ı halvethane-i şeyh) 12a24

baña :z. bana
b. 13a22, 15b16, 28a8, 6b17

bār :far.i. yük, meyve.
b. 2a2
b. 24a20

bāri-gāh : far.b.i. girmek için izin alınması
gereken yer, çadır, yüksek divan.
b.+(hafız-ı harim-i barigah-ı saltanat) 45b5

bas- f. basmak.
b.-up 32b25, 4a12

başiret : a.i.. ileri görüşlülük.
b.+(erbab-ı basiret)36a5

baş i. baş.
b. 45a19
b.+ı 45a9
b.+ın 35a6, 38a10, 41b20, 42a23
b.+ına 16a21, 16b5
b.+ını 10b1, 42a24
b.+la 10a8
b.+larına 44a1
b.+larının 44a13
b.+ında 39b20
b.+ında 3b13

başka :e. Diğer, gayri, öbür.
b. 10b16, 10b17, 26b20, 29a1

başla- f. başlamak.
b.-dılar 21b4

bātin :a.i.. iç, iç yüz. 2. gizli, görünmeyen.
b. 27a14
b.+ınıñ+(sebeb-i batın.inuñ) 35b20

bāține : a.i.. iç, iç yüz. 2. gizli, görünmeyen
b.+(mubahhar-ı havas-ı batne ve zahire).si
24b19

bātinī : a.s. içle ilgili, içe ait.
b. 35b14

baṭṭāl a.s. pek büyük.
b.+(zam-ı battal) 20b3

bā-vücūd-ki :f.a.b.s. böyle iken, bununla beraber.
b. 28a7

bāz a.zrf. gerisin geriye, tekrar.
b. 27a10, 44b11

bāz :a.s. açık.
b.+eyledi 13a16

bāzār : far.i. Pazar, çarşı, alışveriş.
b.+da 39b20
b.+ı 33a3, 40b18, 43a24
b.+ı+muhterife-yi bazar.ı 35b5
b.+ın 33a12
b.+ını 32b25

ba' zı :a. zrf. Birazı, bir kısmı, kimi.
b. 18a19, 27b16, 32a24, 34b6, 38b16,
38b23, 39b1, 3b3, 41a4, 42b22, 43b5,
44a20, 7a5, 8b12
b.+ından 4b7
b.+lar 9a21
b.+ları 38b12, 44a2, 45b6
b.+ların 34b6
b. 40a12

bāzū :far.i. kolun omuz ile dirsek arasındaki
kısmı, pazu.
b.+bī-kuvvet-i bazı 40b15
b.+sı+(kuvvet-i bazı.sı) 25a3

belki f.e. belki, umulur ki, ihtimal ki, hatta.
b. 18a1

bed : far.s. kötü, çirkin.
b. 26a9, 43a21ez, 45a20

bed-ahlāk : far.s. ahlakı kötü.
b. 3a12

bedāyi' ū'l-veḳāyi' a.b.i. hayretamiz hadiseler.
Bosnalı Hüseyin efendi'nin eseri.
b. 2a10
b.+de 11b23

bed-du'ā :f.a..b.i. biri hakkında kötü dua.
b.+iderler+idi 35b23

beden :a.i.. vücut, ten.
b.+i+necaset+maden.i 22a4

b.+inün 5b22

bedevī a.i.. çölde yaşayan, göçebe.
b. 26b24

bed-nām : far.b.s. namı kötü anılan.
b.+olmuşdur 22a5
b.+uñ+(sinn-i bednam.un) 22a8

bed-rāy far.b.s. kötü düşünceli.
b.+ita-yı bed-ray-ı hacl 25a8

bedreḳa far.i. yol dösteren, kılavuz.
b. 27a15

beg :i.bey.
b. 16b7, 18b24
b.+i 19b19

be-gāyet :pek çok, aşırı, son derecede.
b. 20a1, 26a2, 31b6, 45b25

beg-zāde : bey oğlu.
b. 39a24
b.+ler 39a20

behāim:a.i.. (behime'nin c.) hayvanlar.
b.+i+vaḥşi 34b25

behcet : a.i.. sevinç. 2. güzellik, şirinlik.
b. 14b9

be-her-ḥāl : f.a.b.zrf. her halde, mutlaka.
b. 17b4, 43b17, 6a6

behişt :far.i. cennet, uçmak.
b. 4b5

behişt-āsā : far.b.s. cennet gibi.
b.+ñun+(şehir-i burusa-yı behişt-
asa.ñun)
32b6
b.+(şehir-i behişt-asa-yı burusa.da) 40a16

behre-dār :far.b.s. behreli, hisseli, paylı.
b.+olurdu 12a19

behre-mend : far.b.s. behreli, hisseli, paylı.
b. 26a19
b.+olmaga 25b5

behre-ver :far.b.s. hisse ve nasibini almış.

b.+olan 24a9
behişti-mişāl :f.a.b.s. cennetlik gibi.
b.+mürg-i behişt-misal 16a18
beḳā :a.i.. devam, sebat, evvelki hal üzere kalma.
b.+sına 27a23
b.+ya+dar+ı+beka.ya 36a13
biḳāʿ :a.i.. (bukʿ a'nın c.) memleketler, ülkeler.
b. +ı 34a6
beḳāya : a.i.. geriye kalanlar.
b. 39a13
b.+ı+selaçuka.dan 8a13
b.+sı 17b3
b.+yı+(kayasara-yı kadime.den) 42a9
b.+yı+kıyasra.dan 20b1
b.+yı+selaçuka.dan 30a2
b.+yı+selaçukañuñ 43b15
bekle- f. beklemek.
b.-yenlere 5a21
beklet- f. beklemek.
b.-üp 5a12
bel :a.zf. bilakis.
b. 23b14
belā : a.i.. gam, keder, afet, musibet, gayet zor iş, büyük gaile, imtihan..
b.+lar 27a25
b.+yı+aşk 12b7
belge : i. İz, işaret, belge.
b. 22b10
beliğ : a.s. fasih, düzgün söz söyleyen kişi veya eser.
b. 26a17
b.+ı 24a3
belki zf. belki.
b. 12b21, 14b20, 38a17, 3b4
ben : z. Birinci teklik kişi zamiri
b. 24a19, 33b3, 41b7, 5b16, 5b7, 6a9, 6b17, 6b19

b.+den 13a22, 5b18
b.+üm 14a2, 15a2, 21a18, 27a15, 30a25, 40a12, 5b10, 5b9, 6b4
be-nām : far.s. namlı, ünlü, meşhur.
b. 21a18
bend :far.i. bağ, bağlama, rabıta.
b.+e 19b17
beni adem : a.b.i. ademoğulları
b.+de 15b15
beñizer :s. aynı, tıpkı, onun gibi.
b. 36b5
be-pende : far.b.s. bağlı, bağlanmış, kapılmış.
b.+yı+hab 14b14
ber-güzide :far.b.s. seçme, seçkin.
b.+yledüm 22b19
beraber far.b.s. birlikte, yan yana.
b.+idüp 19b11, 35a7
berāt :a.i.. rütbe, nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman.
b. 23b10
b.+ı+alışan 29b22
b.+ı+mezikin 23b9
b.+ı+şerif 4a25
berāyā a.i.. (beriyye'nin c.) halkın haraç vermeyen Müslüman kısmı. (beraya ve reaya:bütün halk.)
b. 26a4
ber-devām :f.a.b.s. devam üzere, devamlı, daimi.
b. 25a25
berekāt : a.i. (bereket'in c.) bolluklar. 2.
meymenetler, saadetler, mutluluklar.
b. 1b18
b. +ında 25b24
b.+iyle 6a14
berğus : far.i. pire.
b. 14a13
b.+a 14a3

berī : a.s. salim, kurtulmuş, temiz.
b.+olup 43a6

berīd : a.s. soğuk.
b. 5a11

berk : a.s. şimşek.
b.+i+hatif 24b21

ber-ķarār :f.a.b.s. kararlı, yerli, daimi, devamlı.
b.+olmayup 20a19, 35b24
b. 2a3

ber-murād :f.a.b.s. arzusuna kavuşan, dileğine
eren.
b. 24a23

berr :a.i.. kara, toprak.
b. 3a13

beru : e. beri.
b. 36a2, 10a7, 14b23, 23b5, 2a6

bervame
b.+yi+bikuvvet 25a12

bes :
b. 12b10, 12b11, 30a8, 4a16
b.+i+sissile+i+bes.i 7b2

besle- f. beslemek.
b.-rdi 36b16

beş s. beş.
b. 20a22, 32b19, 32b20, 32b22, 35b10,
37b13, 38a15, 8b25

beşaret : a.i.. müjde.
b.+i+gaybiyet 12a5
b.+i+mustafa 18a3

beşeriyet :a.i.. insanlık.
b.+den+cibilliyet+i+beşeriyet.den 23b23
b.+makdur+i+beşeriyet 24a21

beşyüz b.s. beş yüz.
b. 27a2

be-tac :far.i. taca.
b. 17a13

be-taht :far.i. tahta.

b. 17a13

bitarikulistirkak a.b.zf. düşmanı esir alarak.
b. 45a16

bey s. bey.
b. 27b18

bey^ç u nişra a.b.i. alış veriş, ticaret.
n.+itmege 27b18

beyan :açıklama, söz.
b. 14a10, 16b23
b.+eylemiş 7a22
b.+eyleyelüm 20b19
b.+hacet+i+beyan 20b17
b.+ı 12a5
b.+ı+feth-i iznikmid 42a4
b.+ıdur 45a13
b.+ına 30a12
b.+ider 13b20
b.+iderler 29b20
b.+idüp 26b4, 40b1, 5b8
b.+itdükde 14b14
b.+olınacak.dur 18a7
b.+olunan 20b15
b.+olındı 9a9
b.+olunan 2a21, 2b11
b.+olundı 2b10

bey^ç at : a.i.. kabul ve tasdik muamelesi.
b.+eyledi 37b16
b.+eylediler 30a5
b.+ı+saltanat 4a2, 4a22

beyāz : a.i.. ak 2. temiz
b. 23a20, 44a3, 44a8, 44b2

beyaza çıkarıl- : temize çekme.
b. 2a16

beyhūde : f.zrf. boş yere, manasız.
b. 23b5

beynelenām :halk arasında.
b. 12a15

beynelmülük : ülke arasında.
b. 44a4

beyt a.i.. iki dizeden oluşan nazım birimi.
b. 17a23, 18a23, 21a21, 22a13, 2a3, 31a7,
31b14, 37b2, 43a19, 43b17, 45a19, 4a7

beytülmal : a.b.i. maliye hazinesi.
b.+i+hassa.ya 26b15

bezl : a.i.. bol bol verme, saçma.
b. 11b5, 24b15
b.+i+ictihad+idüp 11a14

bezm :far.i. eğlenceli meclis.
b.+(esas-ı bezm) 3a25
b.+i+handan.ıımıza 30b4

bırak- :f. bırakmak.
b.+ortaya+bırakdı 5a13
b.-dılar 40a5
b.-up 41a4

bī :f.e. başına geldiği kelimelere –sız, -siz anlamı verir.

bi : a.e. önüne gelen sözcüklere e, ile anlamları katar.

bi-cānib : tarafına
b.+i+konya 22b8

bī-bāk : far.b.s. korkmayan, çekinmeyen, sakınmayan.
b. 9a25, 5a23

bī-ceng : far.b.s. savaşız, savaşmadan.
b. 21b6

bī-çun : far.b.s. eşsiz, emsalsiz.
b.+(halık-ı bicun)23b13

biç- f. biçmek.
b.-üp 40a18, 44b14

bi-dār :far.b.s. uyanık, uyumayan, uykusuz.
b. 14a18, 41a23
b.+oldukda 14b8

bid'at :a.i.. sonradan meydana çıkan şey.

2. peygamberden sonra dinde ortaya çıkan şey.
b.+lar 35b22

bidāyet :a.i.. baş, başlangıç.
b.+i+(devlet-i osmani.de) 19a21

biddefe'āt : a.zrf. defalarca.
b. 3b20

bī-didār : far.b.s. yüzüstü, yüzü olmayan.
b.+olup 14b3

bī-dil : far.b.s. gönülsüz. 2. korkak.
b. 12b10

bī-dīn : f.a.b.s. dinsiz.
b.+(kafir-i bidin) 20b2
b.+(tekur-ı bidin) 10a3

bī-dirig :far.b.s. esirgemeyen, elinden geleni yapan.
b. 26a17, 37b2, 37b2
b.+idüp 24a23
bi-diril :
b.+dür 3a16

biemrillāh : Allah'ın emriyle.
b. 36b13
b. 27a20

bi-gam : gamsız, tasasız.
b. 12b23, 14b24

bī-gāne : far.b.s. kayıtsız, aldırmayan.
b. 14a2
b.+ler 5a25

bī-hadd : f.a.b.s. hadsiz, sınırsız, pek çok.
b.+(hamd-ı bi-hadd) 1b1
b.+dür 40a22
b. 10b3

bihān :far.s. iyiler, iyi adamlar.
b.+(mürde-yi bihan) 25a11

biḥār :a.i.. (baḥr'in c.) denizler.
b.+(tüccar-ı bihar)15b1

biḥasebitakdir : a.b.zrf. kaderin takdirince.

b. 17b25
biḥasebizzamān : a.b.zrf. zamanca, zaman bakımından.
b. 2b11
bī-ḥicāb : f.a.b.s. utanacak bir şeyi plmayan.
b.+(şeyh-i ali-cenab-ı bi-hicab) 14b25
bī-ihtiyār : f.a.b.s. ihtiyarsız, iradesinde olmayan.
b.+i+ (emr-i bi-ihtiyar.ı) 12b3
bī-kār : far.b.s. işsiz. 2. bekar.
b. 9b5
bī-ḳarār : kararsız 2. rahatsız.
b.+oldı 13a1
bī-ḳıyās : f.a.b.s. ölçüsüz, sayısız.
b.+(şükr-i bi-ḳıyas) 23b13
bikr : a.i.. el değmemişlik, orijinallik.
b.+i+peri+ruhsar.ı 30a17
biḳuvvet : kuvvetle.
b.+(bervame-yi bi-kuvvet) 25a12
b.+i+bazu 40b15
bī-ḳuvvet : kuvvetsiz.
biküllü a.b.zf. toptan, tüm olarak.
b. 36b18
bil- f. bilmek.
b.-di 928b
b.-dinüz 5b11
b.-dürüp 14a25
b.-esün 36a21
b.-mezem 6b19
b.-üp 15b9, 16b9, 26b8, 36a25, 39b21
b. 45a23
b.-ünmesine 16a23
bilā-tevaḳḳuf : a.zrf. duraklamadan.
b. 25b9
bilā-vaḳīfe : a.zrf. görevsiz.
b. 26b20
bilād : a.i.. (belde'nin c.) memleketler, şehirler.
b. 28a6

b.+(cihet-i tevsi-i bilad) 44b8
b.+da 29b21
b.+da+(etraf-ı bilad.da) 27b15
b.+(bilad-ı islam) 18a1
b.+ (bilad+i+rum) 17b14
b.+i+konya 39a25
b.+i+sam+ve+rum.ı 17b19
b.+i+yunaniyan.dur 39a25
b.+icad 37b8
b.+(tamir-i bilad) 26a11
b.+(tefsi-i bilad) 36b22
b.+(tevsi-i bilad) 1b19, 31a17, 3a16

bilahard

b. 40a25

bilā-teklif : a. zrf. teklifsizce.

b. 32a20

bilā-teşbīh : a.zrf. benzetmeden.

b. 18b8

bilcümle : a.b. zrf. hep, bütün, toptan.

b. 11b8, 20b7, 27a11, 41b11, 7a22

bildür- : bildirmek.

b.-di 22a22, 29a14

b.-üp 27b25

bile : e. de, dahi.

b. 13b17, 27a2, 29a1, 43a15, 8a4

bīle far.i. küçük bahçıvan bıçağı şeklindeki ok temreni.

m. 33b6

bilḥamdi : a.b. zrf. övgüyle

b. 36b4

bilin- f. bilinmek.

b.-di 828b

bilcülliye : a.b.zrf. büsbütün, bütün bütün.

b. 17b3, 34a5

bīmāri : far.i. hastalık.

b.+yi+cismani.ye 13a4

bī-meşakkat : f.a.b.s. zahmetsiz, sıkıntısız.

b. 41a6
bī-minnet : f.a.b.s. minneti olmayan.
b. 40a24
bī-miṣāl : f.a.b.s. benzeri olmayan, eşsiz.
b.+idi 41a19
bin a.i. oğlu.
b. 18a12, 1b13, 26b25, 27a1, 27a2, 27a2,
2a17, 35b1, 35b7, 3a10, 8b14, 8b14
b. 39b18
binā a.i. 1. yapma, bina etme. 2. yapı.
b. 42b22
b.+eyledi 18a14, 19b12
b.+eylediler 32b11
b.+eylemişlerdür 40b4
b.+eyleyüp 16b17, 31a22
b.+idüp 15b22, 37b7
b.+itdügidür 35b15
b.+itmişdi 19a2
b.+olunup 28a1
b.+sıyle 38b12
b.+ya 42a16
b.+yı+devlet.lerine 11b17
b.+yı+kala+yı+targay 31a16
bī-nām : far.b.s. adsız, sansız.
b. 16b23
bī-naẓīr : f.a.b.a. eşi, benzeri olmayan.
b.+i+(hisar-ı bi-nazir.i) 41b23
binefsihi :a.b.zrf bizzat, kendi kendine.
b. 19b9, 33b4
bī-nihāyāt f.a.b.s. sonsuz.
b.+(sipas-ı bi-nihayat) 1b1
bī-nihāye f.a.b.s. sonsuz.
b. 33b24
biñ s. bin.
b. 45a18, 45a9
biñbaşı :i. Bin kişilik bir birliğin komutanı.
b.+na 44b17

bī-bād-bān far.b.s. yelkensis.
b.+geşti-yi bi-bad-ban 16b21
bī-bāk far.b.s. korkusuz.
bī-payān : far.b.s. sonsuz, tükenmez.
b.+(gurer-i ensiye-i bi payan) 1b11
b.+(derya-ı bi-payan) 2a20
b.+(ganaim-i bi-payan) 41b24
b.+(menba-ı ulum-ı bi-payan) 12a2
bī-pervā :far.b.s. korkusuz.
b.+cest u çalak-ı biperva 9a25
bir s. bir.
b. 10a22, 10a23, 10a7, 11a22, 11b1,
11b19, 11b9, 12a20, 12a25, 12a4, 12b1,
12b1, 12b1, 12b7, 12b8, 13a17, 13b21,
13b23, 13b3, 13b6, 14a1, 14a13, 14a17,
14a19, 14a19, 14a20, 14a5, 14a9, 14b12,
14b13, 14b25, 14b3, 14b4, 14b6, 14b7,
15a11, 15a21, 15a23, 15a3, 15b13, 15b16,
15b18, 15b22, 16a10, 16a18, 16a20, 16a3,
16a3, 16a6, 16a7, 16b1, 16b11, 16b13,
16b14, 16b14, 16b17, 16b22, 16b24, 16b3,
16b4, 17a14, 18a11, 18a13, 18a14, 18a18,
18a7, 18b10, 18b3, 19a1, 19a2, 19a21,
19a8, 19a9, 19b18, 19b19, 19b22, 19b4,
20a19, 20a23, 20a25, 20a5, 20a5, 20a6,
20b2, 20b22, 20b3, 21a16, 22b13, 22b16,
22b9, 23a10, 23a20, 24a1, 24a3, 24a5,
25a24, 26a16, 26a20, 26a7, 26b16, 26b16,
26b24, 27a1, 27a5, 27b25, 27b7, 28a16,
28b13, 28b16, 29a13, 29a5, 29b5, 2a11,
2a18, 2a19, 30a6, 30b20, 30b21, 31a22,
31a4, 31a5, 31a9, 31b2, 31b9, 32a17,
32a20, 32b14, 32b18, 32b24, 33a1, 33b13,
33b14, 33b16, 34a11, 34b19, 34b21,
35a13, 35a2, 35a20, 35a20, 35b24, 35b25,
35b8, 36a13, 36a14, 36a2, 36b19, 36b20,
36b20, 37b14, 37b15, 38a24, 38b12,

38b13, 38b4, 39a12, 39a12, 39a15, 39a16,
39b14, 39b15, 39b16, 39b18, 39b19,
39b20, 3b11, 3b13, 3b15, 3b22, 3b24, 3b4,
3b4, 40a10, 40a10, 40a13, 40a17, 40a5,
40b7, 41a19, 41a20, 41a22, 41a4, 41a5,
41a5, 41b13, 41b17, 41b18, 41b5, 41b6,
41b7, 41b9, 42a1, 42a10, 42a14, 42a17,
42a18, 42a18, 42a19, 42a2, 42a22, 42b10,
42b12, 42b16, 42b17, 42b18, 42b20,
42b22, 42b24, 42b25, 42b6, 42b9, 43a1,
43a14, 43a15, 43a2, 43a3, 43b10, 43b14,
43b17, 43b21, 43b21, 43b5, 43b6, 44a22,
44a24, 44b10, 45a18, 45a21, 45a24,
45b12, 45b13, 4a15, 4a16, 4a9, 4b10,
4b11, 4b12, 5a11, 5a11, 5a2, 5a24, 5b18,
5b22, 6a20, 6a20, 6a21, 6a21, 6a22, 6a6,
6b14, 6b14, 6b2, 7a1, 7a10, 7b21, 8a10,
8a11, 8b14, 8b22, 9a15, 9a16, 9a17, 9a21
b.+i 14b12, 17a15, 8a5
b.+inde 14b7
b.+isi 17a15
b.+lere 20a25

birāder kardeş.

b. 45a19, 7b19
b.+den+hasret+i+didar+i+birader.den
5b16
b.+i 21b2, 21b24, 21b25, 22a7, 30b10,
37b15, 43b10, 8b4
b.+i+sad+ahteri.nüñ 44b15
b.+inüñ 22a16
b.+inüzün 5b21
b.+ler 5b11, 5b21
b.+(meşhed-i şerif-i birader-i osman
beg.de) 22a2
b.+üm 5b10, 7a19

birāder-zāde :far.b.i. kardeşin oğlu, yeğen.

b.+si 22a18, 23a16, 38b14

birāderān far.i. (birader'in c.) kardeşler.

b.+ı+digeran.dan 8b8

birbiri b.z. bir biri

b.+lerine 11b16, 17b7, 27b6, 9a15

b.+leriyle 6a1, 7a16

b.+ñüz 5b13

berdār : far.s. salınmış, sarkıtılmış.

b.+idicek 41b17

birer s. birer.

b. 32b11, 44b9, 45a9, 45b1, 7a20

birgün zf. bir gün.

b. 35b12, 40b20, 40b24

bir z. biri.

b. 19b4, 25a11, 27b5, 29b20, 30a19,

30a20, 32b12, 41a4, 44a13, 8a9

b.+ne 24b3, 32b12

b.+ni 33b14

b.+nün 11a6

b.+nüñ 14b17, 24a6, 26b11, 27b7

b.+si 31b5, 35b20

b.+sine 32b13, 9a20

b.+sini 37b19

birinci s. birinci.

b. 28a24, 30b16

birisi z. birisi.

b. 27b5, 27b7, 2a22, 32b11, 39a23

birkaç b.s. birkaç.

b. 5a18,10a25, 14b8, 16b22, 19a22, 20a15,

20b5, 22a9, 22b6, 23a3, 23b1, 28b19,

29a7, 33b15, 36b15, 36b16, 36b16, 36b9,

38a15, 40b5, 8a4, 8b23

b.+ında 25b24

birle :e. ile

b. 24b8, 26a22, 26b18, 27a15

birliğ :i. birlik, teklik.

b.+ine 6b18

birun : far.i. dışarı, dış.
b. 12b12

biryab ?
b.+eyledi 31a9

bise
b.+lerden 45b12

bi'selkarār : a.b.s. ne kötü yer.
b.+mütevceh+i+biselkarar 22a1

bī-serān : far.s. başsızlar. Başiboşlar.
b.+i+memalik 17a17

bismil far.s. kesilmiş, boğazlanmış hayvan.
b. 32b17

bissa' ādet a.s. mutluluk verici.
b.+leri+viladet+i+bissaadet.leri 37b13

bī-şer'ī : f.a.b.s. şeratsız, dinsiz.
b.+yi+kavm+i+bişeri.yi 13b3

bişermlik far.t.b.i. utanmazlık.
b.+lerin 23a9

bī-şümār : far.b.s. hadsiz, sayısız, pek çok.
b. 15b3
b.+(ganim-i bi-şumar)10b4
b.+(namdar-ı bi-şumar) 29a17

bī-temhīd f.a.b.s. düzeltilmemiş,
düzenlenmemiş.
b.+i+risale 14b24

bī-teşvīş : f.a.b.zrf. karıştırmadan.
b.+olacak 40a22

bittemām : a.b.zrf. tamamıyla.
b. 33b23

biz z. biz.
b. 5b2, 9a21
b.+e 22b13, 29a5, 30b22, 30b22, 30b4
b.+üm 15b19, 21a18, 22b20, 28a10,
29a11, 5b11, 6a7, 7a7, 9a20, 22b1
b.+ümdür 10a12

bī-zār :far.s. rahatsız, bıkmış, usanmış.
b.+ım 5b17

bī-zevāl : zevalsız, son bulmayan.
b.+(kayyum-ı bizeval) 5a5

bizimle zf. bizimle beraber.
b. 22b2

bizzarūre : a.b.zrf. mecburen.
b. 10a24, 13b24, 22b11, 28b3, 32a4, 3b22,
42a25

bizzāt : kendi, kendisi.
b. 22b2, 29b15, 33a14

boğ- f. boğmak
b.-up 40a5

boğça i. bohça.
b. 26b22
b.+(resm-i boğça) 27a7

bostan : far.i. sebze bahçesi. 2. kavun, karpuz.
b. 40a18
b.+i+(hilafet-i intimañun)4b8
b.+lar 14b6
b.+ların 34a13

boş s. boş.
b. 34b20

boyun i. boyun.
b.+ı 34b8
b.+larına 39b23

bölük i. bölük, kısım.
b.+ini 33b14
b.+ün 33b13
b. 41a5, 5a24, 9a21
b.+idüp 33b13

böyle s.zf. böyle, bu şekilde.
b. 21a10, 22b13, 41b14, 42a17, 42a17,
42b6
b.+iken 35b17

bu s. bu.
b. 10a11, 10a15, 10a21, 10a22, 10a7,
10a8, 10b12, 11a10, 11b17, 11b18, 11b21,
12a11, 12a4, 12b12, 12b14, 12b16, 12b17,

12b21, 12b23, 12b7, 12b7, 12b9, 13a11,
13a3, 13a6, 13b12, 13b17, 13b20, 13b23,
13b25, 14a1, 14a16, 14a3, 14b11, 14b12,
14b18, 14b2, 14b20, 15a11, 15a11, 15a25,
15a8, 15a8, 15b10, 15b16, 15b19, 16a10,
16a24, 16a5, 16a9, 16b15, 16b18, 17a19,
17a22, 17a24, 17a6, 17a9, 17b1, 17b18,
17b18, 17b22, 17b4, 18a3, 18a6, 18b1,
18b13, 18b16, 18b18, 18b2, 20a15, 20a18,
20a21, 21a23, 21b11, 21b11, 21b6, 22a10,
22a11, 22a2, 22a22, 22a7, 22b14, 22b19,
23a24, 23a5, 23b7, 26a14, 27b18, 27b24,
27b25, 28a4, 28a8, 28b18, 28b6, 29a15,
29a4, 29b11, 2a20, 2a6, 2b5, 30a14, 30a3,
30b16, 31a3, 31a5, 31a5, 31a8, 31b15,
31b17, 31b18, 31b19, 32a10, 32a12,
32a14, 32a19, 32b18, 32b2, 32b20, 32b4,
33a14, 33a16, 33a2, 33a7, 33b3, 34a15,
34a5, 35a15, 35a21, 35b10, 35b14, 36a2,
36a3, 37b15, 38b20, 38b7, 3b21, 3b23,
40a1, 40a16, 41a24, 41a25, 41a6, 41b11,
42b21, 43a6, 43b16, 43b22, 43b24, 44a5,
44b15, 44b17, 44b18, 44b6, 45a4, 45a9,
45b20, 4a11, 4a13, 4a5, 4a6, 4b16, 4b23,
4b7, 4b7, 4b8, 5a13, 5a19, 5a24, 5a7, 5b1,
5b13, 5b16, 5b21, 5b21, 5b24, 5b5, 5b8,
6a17, 6b10, 6b11, 733b, 7a9, 7b2, 7b23,
7b25, 8b12, 9a12, 9a18, 9a19, 9a9, 9b15,
9b19, 9b24, 9b25, 9b7
b.+dur 12a6, 16a17, 44a2, 4b16, 5a25,
6a9, 9a19
b.+na 11a3, 18a22, 40a24
b.+nda 27b4
b.+nı 13b1, 43a10, 43a5, 5b9
b.+nlar 21b14
b.+nlara 36a16
b.+nları 16b15

b.+nuñ 20a1, 32b3, 39b22

b.+ña 36b5

b. 3b16

buçuk : yarım.

b. 20a23

budaklu : s. budağı olan.

b. 14b4

buhur-dār : far.b.s. nasipli, pay sahibi.

b.+olalar 2a3

bul- f. bulmak.

b. 4b16

b.-a 16b25

b.-dı 11a1, 17a6

b.-dılar 18a2, 42b17

b.-emn+u+eman+bulup 3b18

b.-encam+bulacakdur 17b18

b.-fırsat+buldı 10a22

b.-fırsat+bulup 14a5, 7a4

b.-iştidad+bulup 7a15

b.-iştihar+bulan 29a16, 6a15

b.-iştihar+bulmagın 30a16

b.-iştihar+bulmagla 27b16

b.-iştihar+bulmuşidi 20b4

b.-iştihar+bulmuşdur 40b10

b.-itmam+bulmuşidi 17b16

b.-izdiyad+buldı 13a14

b.-karar+buldı 3b21

b.-karar+bulup 11a10

b.-madı 14a17

b.-madın 21b15

b.-magla 34b20

b.-mamışlaridi 17b21

b.-mayup 12b25

b.-şifa+bulur 8b24

b.-şöhret+buldu 42a2

b.-şüyu+bulup 44a20

b.-up 11a1, 14a14, 15a6, 19b19, 26a1, 33a3
b.-ur 27b5
b.-urlar 41b17
b.-vuku+bulacak 3a17
b.-vuku+bulan 2a24, 2b25
b.-vuku+buldı 20a14, 21b7, 32b21, 35b11, 43b23
b.-vuku+buldu 30b17, 32a14, 34a16
b.-vuku+bulmagla 9a9
b.-vuku+bulmuşidi 21a3
b.-vuku+bulup 4a23
b.-vusul+bulmuş+idi 39a6
b.-vüsul+buldiklarında 5a14
b.-vüsul+bulup 45b6
b.-zafer+buldılar 9b4

bulun- f. bulunmak.

b.-dı 36b16
b.-duki 36b15
b.-masına 16a17
b.-up 21b1

buncileyin s. Bunun gibi.

b. 5a23

bunlar z. Bunlar.

b. 11b16, 27b6, 45b23
b.+un 40a14, 9b3

burç : a.i.. kale, hisar çıkıntısı, kule.

b. 41b16

burüc : a.i.. (burc'un c.) burçlar.

b.+ı+hisar.a 31a12

buyur- f. buyurmak.

b.+di 22b17
b.-dı 16b15, 28a14, 28a6, 30b10, 44a26, 9b15
b.-dılar 15a7
b.-di 16a24
b.-dugi 34b12

b.-dum 25b1

b.-erzani+buyurdı 30b12

b.-feth+u+teshir+buyurmuşlardur 3a15

b.-ihda+buyurup 24a16

b.-iltizam+buyurunuz 5b13

b.-irsal+buyurmuşlardur 15b2

b.-irsal+buyurup 23a23

b.-mişdur 30b2

b.-tayin+buyurdılar 23a21

b.-tayin+buyurdi 15a14, 15b23

b.-up 22b22

buyurul- f. buyurulmak.

b.-dı 44a12

b.-mişdur 25b23

b.-up 24a6

büldän : a.i.. (beled'in c.) şehirler, memleketler, iller.

b. 30a23

b.+(sultan-ı büldan-ı cihan.dur)3a2

b.+da 26a20

bülend : far.s. yüksek, yüce.

b. 45b7, 4a14

b.+e+(din-i islam-ı bülend.e) 10a7

b.+(mansıb-ı bülend) 4a6

b.+ün+(kuh-ı bülend.ün) 42a10

bülüg : a.i.. erginlik.

b.+dan+(rüşd-i bulug.dan) 31b13

b.+a+(hadd-i bulug.a) 6b5

bünyād :far.i. bina, yapı. 2. bina etme. 3. asıl, esas, temel.

b.+dur+(künbed-i ali-bünyad.dur) 19a3

b.+eyledi 5a12

b.+ı+devlet.ine 33b6

b.+idüp 18a13, 19a8

bünyān : a.i.. yapı, bina.

b. 37b4

b.+ı+devlet+i+ilhaniyan 19a14

bürehne : far.s. çıplak, yalın.
 b.ser ü pā+yı+bürehne 16a25

bürhanussalifin a.b.i. öncekilerin delilleri.
 b. 2a23

büryān : (bkz. biryan)
 b.+da+(ihzar-ı biryan.da) 5a2

büşrā :a.i.. müjde.
 b.+(temkin-i büşra) 14a25

büyüt :a.i.. (beyt'in c.) evler.
 b.+i+müteaddid 37b8

büyük s. büyük.
 b. 11a2, 22b13, 36b21, 38a2, 5a1

büzürg : far.s. büyük, ulu.
 b.+(mürg-i büzürg) 16b4

büzürg-āne :far.b.s. büyükçe.
 b.+(himem-i büzürg-ane) 11b1

büzürg-vār :büyük, ulu kişi.
 b. 5a15
 b.+ların+(amm-i bezirgüvar.ların) 5a20
 b.+larına+(valid+i+bezirgüvar.larına)
 12b18
 b.+(peder-i büzürg-var.larından) 5a14
 b.+(şeyh-i büzürg-var) 14b22

-C-

ca'be a.i.. ok kuburu, yelek, sadak.
 c.+leri 27a2

cadde a.i.. geniş, işlek büyük yol.

c. +i+tarikat.de11b25

cāh :a.i.. itibar, makam.
 c. 23a18, 41a20, 41a22, 4a8
 c.+müteyazzan+i+erbab+i+cah 44a17
 c.+nihal+i+cah 4b11,16b6

cāhil : a.s. bilgisiz.
 c. 25b6, 12b22

cāhiliye : a.s. cahilliğe ait.
 c.+sinden+gayret+i+cahiliye.sinden 21b9

cāiz : a.s. işlenmesine cevaz olan, olur, uygun.
 c. 45a18
 c.+görmeyüp 24a24

cālis :a.s. oturan, tahta çıkan.
 c.+olup 14b14

cāme :far.i. elbise, çamaşır.
 c. 41b22

cāmi' : Müslümanların ibadet yeri, mescit.
 c. 19a1, 19a8, 38b11, 42b8
 c.+i 18a15
 c.+i+mezbur 18a15
 c.+i+şerif 18a14, 28a1
 c.+ler 40b4
 c.+idüp 28a16

cān :can, ruh.2. hayat, yaşayış. 3. gönül.
 c. 10a7, 18a23, 31a13, 45b5
 c.+ı 15a23
 c.+i+mürg+i+can.ı 31a9
 c.+ınuzu 5b1
 c.+itdiler 33b22
 c.+ların 34b24
 c.+merasim+i+can+i+sipadide 24b24

cān-sipārī a.far.b.i. can vericilik, fedakarlık.
 s.+merasim+i+can+i+sipadide
 24b24

cān-sitān :far.b.s. can alıcı.
 c.+(tir-i can-sitan) 42a22

cān-fedā :far.b.s. canını vermeye hazır.

c.+oldukları 45b5
cāni : a.s. cinayet işleyen.
c.+(mezak-ı canı)25b20
cānib : a.i.. taraf, cihet, yan.
c. 9a17
c.+de 20b3, 21b21
c.+den 32b15
c.+e 32a8
c.+i+ahlat.dan 11a5
c.+i+galib.e 9a23
c.+i+garbi.sinde 34b3
c.+i+ilahi.den 25a20
c.+i+maglub 9b5
c.+i+rum.a 8b9
c.+i+seri.lerine 24b13
c.+i+sultan.dan 23a15
c.+i+şam.da 37b22
c.+i+şimal.e 6a12
c.+i+(şimal-i garbi.den) 17b19
c.+i+(şimali-i harbi)9b12
c.+iden 26a8
c.+imden 28a7
c.+inde 14b8
c.+inden 34a24, 7b14
c.+(kal^f -ı canib-i kuh.dan) 16a20
c.+lerini 26a5
canibeyn : a.i.. iki taraf.
c.+de 6a2
cāniş :
c. 12b10
cān-siparlık : i. canını feda etmek.
c.+lar 28a12
cāri :a.s. cereyan eden, geçen, akan, yürüyen,
yürürlükte.
c.+olmuşdur 18a20
cāriye :a.i.. para ile satın alınmış halayık,
hizmetçi kız. 2. harpte esire olmuş kız.

c.+ler 6b15
c.+leriñüzdür 45a17
cāsus :a.i.. hafiyeye, gizli bilgiler öğrenerek haber
veren kişi.
c.+ı 21a14, 21a16
c.+i+(ehl-i islam) 45b20
cay-gāh : far.i. yer. 2. mevki, rütbe.
c.+olup 15b24
cebābire a.i.(cebbar'ın c.) zorbalar, zalimler.
c. +ye 24a9
cebān :a.s. korkak, yüreksiz.
c.+emin+i+cebin 24b6
cedd :a.i.. dede, büyük baba.
c. 25b4
c.+i 4b17, 4b20, 4b21, 72b8,15a9
c.+i+ala.sı 4b19
c.+i+(ala-yı hanedan-ı al-i Osman) 8a5
c.+i+ali.si 4b15
c.+i+mekar.ları 27b10
c.+i+osman+gazi 8a24
c. 26a17
cedīd : a.s. yeni.
c.+(esas-ı cedit)37b5
cedīde :a.s. yeni.
c.+(feth-i cedide) 27b25
c.+nūñ+(taife-yi cedide.nūñ) 45b1
c.+(tayin-i sikke-yi cedide) 43b22
cehd : a.i.. gayret, çalışma.
c. 25b4
cehennem : a.i.. ahirette günahkar kulların
gideceği azap yeri, tamu.
c.+(kafir-i cehennem) 22a1
celā-yi vatan :doğduğu yerden ayrılma, ayırma.
c.+eylediler 35b16
c.+idüp 22a25, 36b1
celādet : a.i.. bahadırılık, kahramanlık, yiğitlik.
c. 24b12

celāl : a.i.. büyüklük, ululuk 2. hışım, kızgınlık.

c. 4b11

c.+e 23b14

c.+ün+tahalcah+i+celal.ün 16b6

celīlūlī'tibār :a.b.s. itibarı büyük.

c.+(diyar-ı celilūlītibar) 36a2

celle : a.n. "yüce ve aziz olun" anlamında dua.

c. 23b14

cem' : toplama, toplanma, topluluk.

c.+eylediler 36b18

c.+i+kesir 43a17

c.+i+mal.a 35b18

c.+idüp 21b19, 45a25, 7a6

c.+(ittifak-ı cem' -i sanadid) 14a21

c.+olacaklar 43b13

c.+oldılar 7a13

cemā'at :a.i.. topluluk.

c. 27b23

c.+de 28a9

c.+i+mezbura 44b19

c.+i+mezburañuñ 45b8

c.+i+mücahidin.ün 22a24

c.+ine 43a10

c.+un 7b17

c.+uñ 15b21

c.+uñ 4a10

cemāl :a.i.. yüz güzelliği.

c.+de 41a19

c.+e 26a14

c.+i 15a5

c.+i+afıtabmisal 12a25

c.+sahibe-yi cemal 42b12

cemi' : a.s. bütün.

c. 14a7, 24b7, 36a18

c.+i+(kabail-i oguz hani) 3b24

c.+(sani-i cemi' -i masnuat)23b14

cemīle : a.s. güzel, hoş.

c.+mesai+yi+cemile 27a24

cem' iyyet : a.i.. toplum.

c. 27b21, 36b17

c.+i+muluk 27b4

c.+(mahal-i cemiyet)29a16

c.+lerde 44a17

cem' iyyet-gāh : toplanılacak yer, toplantı yeri.

c.+ları 1019

cenāb : a.i.. şeref, onur, büyüklük terimi, hazret.

c.+i+hidmetinden 2a8

c.+i+(saltanat-ı maime) 26b18

ceng : far.i. savaş, vuruşma.

c. 21b1, 7a16, 8b7

c.+(aheng-i ceng) 13a18

c.+de 13b4

c.+de+(esna-yı ceng.de) 34b1

c.+de+(ruz-ı ceng.de)45a7

c.+eylediler 9b2

c.+eylen 22b15

c.+(gerd u gubar-ı ceng) 9b4

c.+itmegi 10a2, 21b16

c.+olunmak 41a10

c.+bab-ı ceng ü cidal 13a16

cennet : a.i.. uçmak. 2. bahçe.

c.+(meyve-yi bag-ı cennet)26a13

cennet-makām : yeri cennet olsun.

c. 7a25

c.+larına 22a7

cennet-rūsūm : kendisine cennet verilsin.

c.+a 7b23

cennet-āsā : cennet gibi.

c.+(şehir-i cennet-asa) 43b17

cennet-mekān : yeri cennet olsun

c. 40b12, 44a9, 44b3

c.+un 11a25

cerebe :a.i.. uyuz hastalığı, uyuzluk.

c. 42b25

cesed : a.i.. ölü vücut.

c.+den 32a8

c.+inde 14a11

c.+ini 14a9

cest :far.s.çabuk hareket eden.

cest u çalak çabuk, tez.

c 9a25

ceste ceste : f.zrf. yavaş yavaş.

c. 11b23

c. 2a14

cevâb : a.i.. yanıt, karşılık.

c. 16b13

c. 28a3

c.+virdi 34a23, 36a6

c.+virüp 6b19

cevâhir : a.i.. (cevhər'in c.) cevherler, kıymetli taşlar.

c. 26b16, 35b3

c.+den 14a8

cevâmi' : a.i.. (cami' in c.) camiler.

c.+i+islam.ı 36b12

cevâr :

c.+i 14a12

cevâri : a.i. (cariye'nin c.) cariyeler.

c. 33b24

c.+yi 34a11

c.+yi+mergube 26b18

cevâz : a.i.. caiz olma, izin, müsaade.

c. 26a7

c.-ı 26a16

cevceb :

c. 27a5

cevhər : a.i.. değerli taş. 2. maya, öz.

c.+i+anur 30a19

c.+i+dıraşan 14b7

cevşen : far.i. örme zırh.

c. 27a1

cezbe : a.i.. ruhun heyecana gelmesi 2. tarikat ehlinin kendinden geçmesi.

c.+(meczub-ı cezbe-yi arifan-ı rahman)16a3

cezîre : ada, yarımada.

c.+nüñ 32a14

c.+sin 32a13

cibilliyet : a.i. huy, yaradılış, fitrat.

c.+i+beşeriyet.den 23b23

c.+i+peder.i 33a20

cidâl : a.i.. savaş, mücadele.

c. 21b6, 8b7

c.+de 43b6

c.+eylediler 21b1

c.+i+şir+i+yezdaniye.ye 24b16

cife :a.i.. leş.

c.+i+habise 40b25

c.+sinden 34a10

c.+yi+ebdan.larından 25a10

ciger-küşe : evlat, sevgili.

c. 15a4

c.+lerini 5b15

cihād : a.i.. Allah yolunda savaş.

c. 16b9, 20b20, 2b16, 34a19, 3a11, 44b8, 8b12, 8b13, 9b12

c.+a 12b4, 32a18, 33a24, 45a2

c.+a+(rah-ı cihad.a) 16b8

c.+da 11a13

c.+da+(meydan-ı cihad.da) 26b12

c.+eyleyesün 9b15

c.+hidmet-i cihad 33b3

c.+ı 30a9, 30b9, 3a9

c.+i+ekber 12b6

c.+i+(hukuk-ı ictihad-ı erbab-ı cihad.ı) 31b8

c.+i+müşrikin+iderdi 16b16

c.+i+sebil-i cihadı 27a7

c.+idüp 37b18, 8b15
c.+ecnad-ı cihad-mutad.uñ 43b25
c.+mühimmat-ı cihad 41a8
c.+olmuş+idi 10a6
c.+selatin-i cihad-ayin-i al-i osman 2a22
cihad-āyin : a.far.b.s.işi cihad etmek olan.
c. 37b3
c.+dür+sultan+i+cihad+ayin.dür 15a23
c.+selatin+i+cihad+ayin+i+al+i+osman
2b21
c.+selatin+i+cihad+ayin+iai+i+osman
2a22
c.+uñ 37b11
cihān :far.i. dünya, alem.
c. 16b24
c.+a+(mülk-i cihan.a) 22a12
c.+da 26a15
c.+dur+(sultan-ı beldan-ı cihan.dur)3a2
c.+ı+(etraf-ı cihan.ı) 14b5
c.+(ittifak-ı müverrihan-ı cihan)29b16
c.+(meşhur-ı cihan)18b25
c.+(padişah-ı cihan)1b12, 30a5
c.+(sehuld-i cihan)30a7
c.+(sultan-ı cihan)33b1
c.+un+(serfiraz-ı cihan.uñ)16b5
cihān-küşa :far.b.s. fatih.
c.+ları+(şemşir-i cihan-küşa.ları) 36a4
c.+sı+(şemşir-i cihanküşa.sı) 17b5
cihān-bāh :
c.+ı+(layık-ı taht-ı cihanbah.ı) 3b25
cihān-baki
c.+(mesned-i cihanbaki)17a7
cihan-ban a.far.b.s. cihanı gören, gözeten.
c.+uñ 24a5
cihān-bāni : far.b.s. hükümdara ait.
c. 43b12

c.+ye+(serir-i saltanat-ı cihanbani.ye
)30a14
cihān-bīn : far.b.s. dünyayı gören.
c.+dide-i cihan-bin) 12a24
cihān-sitān :far.b.s. dünyayı zabt eden.
c.+ı+(tir-i cihanistan.ı) 24b21
c.+(tugra-yı gara-yı cihanistan)23b11
cihār-ı yār-ı ‘izām dört büyü büyük halife.
c. 23b20
cihat :a.i.. (cihet’in c.) taraflar, yönler.
c.+ı+muayyen.leri 15b24
c.+ı+vafiye 15b23
cihet :a.i.. sebep, vesile, ilgi. 2. taraf, yön.
c. +ı+(mesalih-i ta‘ām)36b17
c. 19b1
c.+den 4b10, 4b11
c.+ı+(tevsi-i bilad) 44b8
cilve-ger : a.far.b.s. cilve yapan.
c. 12a25
c.+olmuşdur 11b10
cismānī : a.s. bedenle ilgili.
c.+ye+(bimari-yi cismani.ye) 13a5
cisr a.i.. köprü.
c. 30a21
civān : far.s. genç.
c.+ı 29a7
c.+ı+nurani 41a22, 41b1
c.+larsız 5a24
civānān :far.s. (civan’ın c.) gençler.
c.+ı+çalak 45a3
c.+ı+saadetmendān 22b17
civān-merd : far.b.s. cömert, asil.
c.+ı+mekremet+i+civanmerd.i 33a17
civār : a.i.. çevre, yöre. 2. yakın yer, etraf.
c.+ı 41a13
c.+hakk+ı+civar.e 28b11

cizye : a.i.. eskiden Müslüman olmayan tebaadan alınan vergi.

c. 22b6

cū, cuy: far.i. arama, araştırma.

c.+eylediler 14a12

c.+rah+ı+huda+yı+cuy.da 16a4

cum‘a : a.i.. perşembeden sonra gelen gün.

c. 28a2

c. 28a17

cumhur : a.i.. halk, ahali, kamu.

c. 36a25

c.+dan+(ittifak-ı cumhur.dan) 30b25

c.+ı+ havass+u+avam.uñ17a5

c.+idi+(mukteda-yı cumhur.idi)36b6

c.+(ittifak-ı cumhur)11a19

cūş u hurūş : far.b.i. taşıp çoşma.

c.+itmekle 13b24

cūyān :far.s. arayıcı, arayan.

c.+oldı 16a25

cūy-bār :far.b.i. çay, dere, akarsu.

c.+lar 14b6

cūbbe :a.i.. eskiden giyilen bir üst giysi.

c. 27a1

c.+si 36b21

cūdā : far.s. ayrı, ayrı düşmüş.

c.+eylediler 35a6

c.+idüp 42a23

c.+olmayup 19a10

cūlūd : a.i.. (cild’in c.) hayvan derileri.

c.+ı 23a11

cūlūs :a.i.. tahta geçme.

c. 14a25, 19a15, 37b11, 44a26, 4a19

c.+(avan-ı cūlus-ı sultan orhan)37b21

c.+(dermeyan-ı cūlus-ı osman han)29b16

c.+ı 30a14

c.+ı+ebu+said 38a11

c.+ı+hazret+i+sultan+orhan 37b10

c.+ı+hazret+i+sultan+osman 4a16

c.+ı+hümayun.dan 30b17

c.+ı+osman+han+gazi 29b17

c.+ı+ebulmücahidin 18b21

c.+ları+(serir-i saltanat) 4a20

c.+ları (tarih-i cūlus.ları) 40b6

c.+tarih-i cūlus 20a13

c.+tarih+i+(cūlus-ı sultan Orhan) 39b7

c.+unda+(zaman-ı cūlus.unda)30a12

c.+undan 20b18

c.+vakt-i cūlus-ı sultan osman.a 3b14

cūmle :a.s. bütün, her, tüm.

c. 13b12, 13b23, 16a23, 17a17, 17b21,

21b16, 24b7, 25b7, 28b17, 30a3, 31b4,

36a20, 43b20, 43b23, 44a16, 9b9

c.+den 11a6, 26a2, 28b12

c.+ı+alem 21a21

c.+mize 30b5

c.+nün 11a18

c.+si 10a15, 30b24, 45a17, 733b

c.+sin+(evsaf-ı cūmle.sin) 40b1

c.+sini 29b7

c.+sinüñ 23a10

c.+(rezzak-ı cūmle mahlukat)23b14

c. 42b3, 4a4, 6a21, 7a21, 7a8

cūmleten :a.zrf.bütün, hep, tamamen.

c. 32b25

cūndiyane a.far.b.zf. iyi at binicisine yakışırçasına.

c.+ı+semin 26b24

cūnne a.i. kalkan

c. 43b8

cūnūd : a.i.. cūnd’ün c.) askerler, ordular.

c.+ı+(kadime-yi islamiyan.da)10a14

cūr’et : a.i.. cesaret, atılganlık, yiğitlik.

c. 24b12

c.+ı+idemediler 28b16

cūrm : a.i.. suç, günah.

c. 14b22

c.+üni 38a5

cüst u cü: far.b.i. arayıp sorma, araştırma.

c.+da 41a2

c.+idüp 42b17

cüvan : far.i. genç (bkz.civan)

c. 11b1

c.+ı+azade 16a20

cüvan-merdlik far.b.i. cömertlik.

c.+e 9a19

c.+idüp 13b7

cüz'i :a.s. az, çok az, bir parça.

c. 27a12

cüzzām a.i.. insan vücudunda onulmayan yaralar,
çıbanlar halinde beliren hastalık.

c. 42b13

-Ç-

çabük-süvār far.b.s. ata iyi binen.

ç.+olduğın 33a25

çah :far.i. kuyu, çukur.

ç.+a 40a5

ç.+dan 41a22, 41b2

çak : far.i. yarık, yırtık.

ç.+ı+deşt 3a13

çaker : far.i. köle, kul, cariye, yanaşma.

ç. 19b4

ç.+lerine 44a11

çal- f. çalmak, izinsiz almak.

ç.-up 14a8

çalak far.s. çabuk hareket eden, atik.

ç.+civanan-ı çalak 45a3

çalın- f. çalınmak.

ç.-up 23b2

ç. 23a25

çalış- f. çalışmak.

ç.-up 25b5

çam i. çam.

ç. 22a3

çar-erkān : dört rükün, dört temel.

ç.+idiler 33b6

çāre :far.i. yol, yardım.2.derman, şifa.

ç. 12b25

çarp- f. çarpmak

ç.-up 14a8

çasar :far.i. kayser 2. çar.

ç. 20b4

çatma s. çatma, bir yüt kumaş türü

ç. 26b23

çavuş : far.i. çavuş, onbaşıdan sonra gelen erbaş.

ç. 27a5, 28b1

çehre :far.i. yüz, sima.

ç.+yi+küşade 16a21

çek- f. çekmek.

ç.-diler 10b2, 23a7

ç.-düklerine 3b3

ç.-müzayaa+çeker 6a5

ç.-üp 19b17

çend : far.s. birkaç.

ç. 23b22, 5b6

çerāğ : far.i. fitil, mum, çıra.

ç.+ı+efruz+olup 12a17

çerhacı: far.i. ordunun ilerisindeki askere talim
yaptıran.

ç. 10a13

ç. 32a21

çık- f. çıkmak.

ç. 41a20

ç.-amaz+idi 13a24
ç.-armışlar+idi 40b25
ç.-dılar 13b3
ç.-dukları 21b1
ç.-ıp 29b6
ç.-up 19b23, 25a16, 33b17, 45b12, 45b19

çıkagel-b.f. çıkagelmek

ç.-diler 9a15

çıkarmak- f. çıkarmak.

ç.-asız 5b1

ç.-dı 19b14

ç.-duklarında 21a8

ç.-mışidi 41b2

ç.-up 20a11, 41b19, 41b8, 45a25, 8b21

çıkarmak-f. çıkarılmak.

ç.-up 42b15

çiftlik i. çiftlik.

ç.+leri 44b25

çok : s. Çok, fazla.

ç.+ı 37b24

çokluk : s. fazlalık, çoğunlukla.

ç. 33a2, 34b10, 6b22

çovmak :

ç. 26b25

çü : far.s. gibi

ç. 37b2

çün :f.e. gibi. 2. nasıl, nice. 3. çünkü, mademki.

ç. 22a14, 22b23, 23a23, 4a14, 9b21

çünkü :f.e. çünkü, zira, şundan dolayı ki mademki.

ç. 13a19, 13a9, 13b11, 15a8, 16a14, 18a1, 22b1, 30b22, 36a22, 38a8, 3b21, 42b6, 44a25, 44b6, 4a16, 5a17, 5b11, 6b5, 7a13, 9a18

-D-

de'āvi : a.i. (dava'nın c.) davalar.

d. 26a18

dād :far.i. adalet, doğruluk. 2. ihsan, vergi.

d. 21a22, 34a6

d.+(hemmülkzade-yi dad-ı merdi) 17a12

d.+idüp 27b15

dağ : i. dağ.

d.+ı 10b20, 32b12

d.+mı 10b20

d.+larda 14b5

dahı :e. de, bile.

d. 10a11, 10a21, 10a23, 10a24, 10a3, 10a5, 10b1, 10b15, 11a17, 11b16, 11b5, 12a14, 12a16, 12b21, 12b5, 12b8, 12b9, 13a25, 13a6, 13a7, 14a4, 15a6, 15b17, 16a14, 16b13, 16b2, 16b7, 17b12, 17b3, 18a11, 18a9, 18b1, 19a8, 19b2, 20a18, 20a5, 20b10, 20b12, 20b3, 21a15, 21a17, 21b14, 21b18, 22b2, 22b3, 23a5, 24a19, 24a2, 25b15, 26a5, 27b24, 27b7, 28a3, 28a6, 28a8, 28b14, 28b22, 29a1, 29a15, 29b11, 29b14, 29b6, 2a22, 2a25, 2b10, 2b3, 30a10, 30a2, 30a23, 30a5, 30b22, 31a14, 31a5, 32a21, 32a4, 32b12, 32b23, 33a20, 33a21, 33b15, 33b20, 34a10, 34a23, 34a8, 34b1, 35a16, 35a25, 35b2,

35b6, 35b7, 35b9, 36a22, 36b1, 37b17,
37b23, 38a10, 38a16, 38a21, 38a5, 38b13,
38b3, 39a5, 39a9, 3a8, 3b6, 40b18, 40b19,
40b2, 41a5, 41b18, 41b25, 42a13, 42a19,
42b18, 42b23, 42b5, 43a10, 43a5, 43a14,
44a5, 44b15, 44b25, 45a10, 45a21, 45a8,
45b18, 45b21, 45b25, 4a3, 4b20, 5a10,
5a16, 5a18, 5a3, 5b16, 6a1, 6b11, 6b11,
6b12, 6b15, 6b17, 6b19, 6b20, 6b21, 6b9,
7a11, 7a12, 7a13, 7b25, 8a11, 8a15, 8a19,
9a6, 9b17, 9b25

dāhīl :a.s. iç, içer,, içinde, içeri girmiş.
d. 14a5, 29a20
d.+dür 45a10
d.+i+darülislam 31a15
d.+i+derekat+i+esfelüssafilin+eylediler
1b10
d.+olup 11b19

dāima : a.zrf. devamlı.
d. 1b17, 27a12, 6b23, 9b18

dāire : a.i.. çember 2. sınır içi.
d.+(tevsi-i daire-i islam)19a18, 30b5

daķīka :a.i.. dakika.
d. 11b6, 24b25

dal- f. dalmak, kapılmak.
d.-mış+iken 13b25

đalālet : a.i.. sapkınlık.
d.+küffar+i+dalalet 8b7

đalālet -hāl : a.b.s. sapkın durumda olan.
d.+hükkam+i+küffar+i+dalalet+hal 15a22

đalālet-māil :a.b.s. sapkınlığa yönelen.
d.+(küffar-ı dalalet-mail) 20b4

dallu :s. dallı.
d. 14b4

dām :far.i. tuzak.
d.+eylediler 29b5

dāmād : far.i. damat, güveyi.

d. 12a3

d.+i+ali+necad.larına 27b24

dāmādi : far.i. damat olma, güveyilik
d.+(zıkr-idamadi-yi sultan Orhan) 30a13
d.+(zıkr-i damad-yi sultan Osman) 14b19

dāmāde :
d.+arafe+i+damade 25b10

dāmān : far.i. etek.
d.+ında 21b16

dāmen :etek.
d.+inde 32b12

damġa : far.i. damga, mühür.
d.+tugra+yı+damga 27a9

dānayān : far.i. (dānā'nın c.) bilenler, bilgililer.
d.+(ittifak-ı danayan)18a20

dāne :far.i. tuzak
d. 29b5

dār : a.i.. yurt. 2. ev. 3. yer.
d. 31b9

d.+i+beka.ya 36a13

d.+i+dünya.dan 36b6

d.+i+fena.dan 31b9

đarb : a.i.. dövme, vurma.2. para basma.
d. 20a9

d.+i+burusa 43b22

d.+i+dest 34b7

d.+i+şemşir 28a5, 40b19

d.+i+şemşir.i 43b1

d.+olunmak 43b15

dāru'd-đarb : a.b.i. para basılan yer, payitaht.
d.+olmaga 43b16

dāru'l-đarb : savaş, kavga meydanı. 2. küfür
memleketi.
d. 20a25, 28a5

dāru'l-đarīr : a.b.s. sıcak memleket
d.+(mesakin-i darülharir.in) 10b23

dāru'l-islām : a.b.i. İslam memleketi.

d. 28a5
d.+(dahil-i darüislam) 31a15
dāru'l-mülk : a.b.s. başkent, payitaht.
d.+eyledi 40b3
dāru's-saltana : a.b.i. saltanat yeri. Bursa, İstanbul,
Edirne gibi başkentler.
d. 40b1
d.+eyledi 30b15
dāru'ş-şifā : a.b.i. şifa yurdu, sağlık yurdu.
d.+dur 43a9
dāstān : far.i. destan, hikaye.
d.+(agaz-ı dasitan-ı Osman han gazi) 3b10
da' vā : a.i.. dava 2. mesele.
d.+ları 25b7
d.+sın 39a24
dāver : far.i. doğru ve insafılı hükümdar 2. Allah.
d. 22a12
da' vet : a.i.. çağrı.
d. 13a17
d.+eyledi 28b14, 32a20, 5b5
d.+itdi 6a1
d.+itdiler 28b21
d. 37b2
dayı :dayı.
d.+sı 38a23
debbā : a.i..
d.+yı 26b23
def' :a.i.. öteye itme, savma.
d. 25b3
d.+i 10a6
d.+ine 12b12
d.+itdükden 35a9
d.+itmek 32a1
def'a :a.i.. kere, kez, yol.
d. 10a22, 10b3, 10b3, 15a25, 18a11, 18a7,
20a15, 20a21, 20a22, 33a2, 40a1
d.+da 20a11, 39b8

d. 20a20
defāin :a.i.. (define'nin c.) hazineler.
d. 35b6
d.+i+nukud.a 35b20
defātir :a.i.. (defter'in c.) defterler.
d.+i+asker.e 31b13
defn : a.i.. ölüyü gömme.
d. 40b25
d.+eylediler 11a22, 31a10, 36b10
d.+itdiler 8b21
d.+olunmuşdur 30a22
defter : a.i.. defter.
d. 26a6, 27a5
d.+eyleye 26b15
d.+hukuk-ı defter 27a9
degil : e.değil
d. 15b8
d.+di 13a10
d.+dür 12b16, 14a2, 18b4, 20b17, 31a2,
3a20, 3b19, 41b12, 44a25, 5a19
d.+idi 32b10, 4022
d.+ler+idi 41a14
d.+lerdür 17b4, 43b25
d. 44a6
degin :e. dek, değin.
d. 10b5, 11a12, 16b18, 16b8, 17b22,
18b22, 19a6, 20a22, 22a2, 23b3, 37b22,
38a13, 3b14, 43a4, 7a17
dehateyn
d.+tabayı-ı dehateyn 26a15
dek : e. değin, kadar
d. 14a18, 15a3, 20a24, 21b19, 34a21,
34b4, 38a15, 39a10, 41a3, 43b15, 43b3,
44a9
dekāyık a.i..: ince işler
d.+i+(sanayı-ı ayyarane) 14a5
delālet : a.i.. delil olma, ulaştırma, gösterme.

d.+idecek 9a9
d.+ider 14b16
delil : kanıt. 2. ulaştırın.
d.+i 17a19, 17b11
d.+i+akılane 17a15
d.+i+evvel 11b11
d.+i+hardmendane 17a17
d.+i+ikamet 17a14
d.+i+kavi 11b10
d.+i+sani 11b24
d.+i+zahir 18a24
d.+olurum 41b8
d.+dür 17a15
d.+ün 17a16
dem : a.i.. kan.
d.+i+kebed.im 14a2
dem-sāz : far.b.s. arkadaş, dost, sırdaş.
d.+olur 7a1
demur :i. demir.
d.+den 43a16
deñiz :i. deniz.
d.+i 42a15
denlü :e. kadar, denli.
d. 20b21
d. 7a21
depe :i.tepe.
d.+den 35a4
der :f.e.-de, içinde.
d. 28b10, 30a7, 43a20, 45a19
der-beyān : f.a.b.i. beyanında.
d.+1+hakiman-ı mısır u şam 19b5
d.+1+hakiman-ı rum u şam 19a19
d.+1+ittifak-ı kafiran 21b8
d.+1+muasır-ı orhan 37b20
der-ḥakk :f.a.b.i. hakkında.

d.+1+osman+han 16b19
d.+meşveret.i+akılan+der+hakk+1+osman
+han 3b19
derāhim :a.i.. (dirhem'in c.) akçeler, paralar.
d.+1+kameri 40a20
der-bān : far.b.s. kapıcı, kapıya bakan.
d.+1mun 41b19
der-bend : far.b.i. boğaz, dar geçit.
d. 1018
d.+e 10a20
d.+i 16a6
d.+1+mezbur.un 1018
d.+inden 16b17
d.+ine 16b3
d.+1erin 40b16
derd : far.i. dert, gam, kedr, kasavet.
d. 31a8
derd-mend : far.b.s. der sahibi.
d. 42b24
derece :a.i.. mertebe, rütbe. 2. miktar.
d. 43b9
d.+yi+itibar.dan 19a25
derekāt : a.i.. (dereke'nin c.) basamaklar 2. en
aşağı katlar.
d.+(dahil-i derekat-ı esfelüssafilin)
1b10
der-gāh :far.b.i. tekke. 2. kapı yeri, kapı önü,
huzur.
d. 16a9
d.+1+madilet-penahiye 30a16
d.+1+rabbülibad.da 31b6
d.+na 1b2
derḥuşān : far.s. (derhuş'un c.) layık olanlar,
münasipler.
d. 17a11
d.+mah+1+derhuşan 14b3
d.+olalı 24b6

dermān : far.i. ilaç. 2. çare. 3. takat, güç.
d. 41a20

dermānde far.b.s. biçare, zavallı.
d.+lere 9a24

der-mesned : dayanağında.
d.+i+hilafet 30a7

der-miyān : far.b.i. ortada, arada.
d.+ı+cülus+ı+osman+han 29b16
d.+ı+mübeşşir+i+sani 16a1
d.+ı+müyesser+i+evvel 14b1
d.+olup 12a22

ders : a.i. ders.
d.+virürlerdi 19a10

derün : far.i. iç, içeri, dahil.
d.+ı+kala.da 35b16
d.+ın+raz-ı derun.ın 5b16, 13a6
d.-ı 18a23
d.+i+dil 2a4
d.+i+kala.da+idiler 13a20

derviş : far.i. Allah için dünyadan geçmiş veya bir tarikate mensup kişi.
d. 15b11, 15b17, 15b22, 4021, 44a13
d.+den 14b13
d.+lerden 12a11, 14b11
d.+lere 15b16, 16b12
d.+leri 16b12, 16b18

dervişān : far.i. (derviş'in c.) dervişler.
d.+(vech-i ihracat-ı dervişān) 30b13

deryā :far.i. deniz.
d. 10b4, 17b21, 35a22, 35a25, 43b1, 43b4
d.+(garık-ı derya-yı hab iken) 14a7
d.+ı+bi+payan 2a19
d.+(küffar-ı derya)31b24
d.+mesahil-i derya-ı frenk 17b19
d.+sı 34a21
d.+ya 42a11
d.+yı+dıraht.dan 42a17

d.+yı+hayrat.da 16b21
d.+yı+(leb-i derya.yı) 43b2

derya-mişāl : far.b.s. deniz gibi, çok kalabalık.
d.+(asker-i derya-misal)15b2

der-zencīr : far.b.s. zincire vurulmuş, bağlanmış.
d.+eylediler 14a14
d. 38a4

des : far.s. benzer.
d.+ine 19a23

dest : far.i. el.
d. 14b17
d.+darb+ı+dest 34b7
d.+dest+i+nişan+eyleye 26a15
d.+i+dua 5a4
d.+i+iktidar.larına 16a12
d.+i+perver 16a10

dest-girlik : far.b.i.elinden tutma, yardım etme.
d. 9a24

dest-nişān : far.b.i. birinin kılavuzluğu ile bir işe tayin edilen kimse.
d.+eyleye 26a15

destār : far.i. sarık.
d.+ı+yusufi 44a23
d.+(kaide-i destar) 44b2

destūr : far.i. iin, müsaade, ruhsat. 2. kanun, töre.
d.+ı+mezkur 15b25
d.+ı+selatin 28a18

deşt : far.i. çöl, bozkır, ova, kır.
d.+çak+ı+deşt 3a13

devābb : a.i.. (dabbe'nin c.) yük ve binek hayvanları.
d. 6a5
d. 10b25
d.+ımızun 6a11

devāir : a.i.. (daire'nin c.) daireler.
d. 35b24

devām : a.i.. daim olma, bir halde bulunma, sürme.

d.+ı+devlet.im 27a23

deve : i. deve.

d. 27a3

devlet : a.i.. bir hükümet idaresinde toplanmış siyasi güç ve topluluk. 2. saadet.

d. 15a16, 15b16, 2a15, 2a2

d.+ayan-ı devlet 40a11

d.+bais-i devlet-i dünya 30b3

d.+(bidayet-i devlet-i osmani.de) 19a21

d.+bünyan-ı devlet-i ilhaniyan)19a14

d.+e 27b12, 45b9

d.+(erbab-ı din ve devlet)4a17

d.+(erkan-ı devlet) 44b1

d.+(erkan-ı devlet.i) 30b24

d.+i+cengiziyen 38a17

d.+i+osman+han.da 30b19

d.+i+osmaniye 33a5

d.+i+osmaniye.ye 33a21

d.+i+sahib+i+devlet.i 3b18

d.+i+saltanat.üñ 15b19

d.+i+selçukıyan 3b21, 3b21

d.+im+devam-ı devlet.im 27a23

d.+in+sahib-i devlet.in 17a3

d.+inde+taht-ı devlet.inde 20a21

d.+ine+bünyad-ı devlet.ine 33b6

d.+ini 16a15

d.+leri 38b21, 8a12

d.+leri+aftab+i+devlet.leri 10b14

d.+leri+kar+i+devletleri 11a1

d.+liva+yı+mualla+yı+devlet+i+selaçuka 11b12

d.+muasır+i+devlet+i+sultan+osman 19a20

d.+müht+i+devlet 24a11

d.+müverrihin+i+devlet+i+süleymaniye.de n 7a18

d.+name+i+devlet+i+selatin+i+selçukıye 17b2

d.+te 36a7

d.+üñ 35b24

d.+üñ+sahib+i+devlet.üñ 35b25

d.+yümn+i+devlet+i+sultani 17b17

d.+zaman+i+devlet+i+orhani.de 43b9

d.+zelal+i+devlet 24b18

d.+zuhur+i+devlet+i+cengiz+hani.den 8a12

devlet-hāh a.far.b.s. mutluluğunu isteyen.
d. 28a11

devletlü : a.t.s. refah, saadet ve nimet sahibi.
d. 40a12

devlet-mend :far.b.s. devlet sahibi, nimet ve saadeti olan.
d.+i+badettezevvüc+i+ferzend+i+devlet mend.i 30a24
d.+i+ferzend+i+devletmend.i 40b7

devlet-yār : a.far.b.s. talihli, bahtiyar.
d.+un+hoşmend+i+devletyar.un 3a21

devr : a.i.. dönme, etrafını dolaşma.
d.+itdürürler 8b23

devşürme : eskiden gayrimüslimlerden alınarak yetiştirilen çocuklar.
d. 45a22

deyr : a.i.. manastır, kilise.
d. 3a3
d.+(tahrib-i deyr-i sevmenat) 2b25

dıraşşān :far.s. parlak, ışık saçan.
d.+cevher-i dıraşşān 14b7

dıraşşānde f.s. yanan, ışıldayan.
d.+ olup 22a3

dıraht : far.i. ağaç.
d.+dan+derya+yı+dıraht.dan 42a17

d.+ı+pürberg 14b13

d.+ı+tuba+misal.ün 14b5

dırahtistān : far.b.s. ağaçlık yer, orman.

d. 42a15

di- f. demek, söylemek.

d. 2b7, 40a24, 42a11

d.-di 14a4, 15b21, 22b21, 29a3, 31b19,

33a19, 44a4, 44b15, 5b10, 5b20, 6a25,

6b16, 6b19, 6b20, 6b9, 9a21, 9a24

d.-dikde 12b19, 30b23, 35b13, 6b8, 7a4

d.-dikleri 10a10, 45a1

d.-diklerince 31a4

d.-diklerine 13b17

d.-diler 20a8, 22b11, 28a2, 28b18, 32a18,

33b11, 45a18, 4a8, 5a16, 5b2, 5b24, 5b4,

9a23

d.-düklerin 29b23

d.-ledi 14b21, 31a1

d.-mekle 10b7, 12a15, 16a3, 16a7, 18a14,

18b25, 20b13, 20b4, 20b5, 22a5, 23a14,

30b8, 32b2, 33b12, 33b25, 35a10, 37b24,

40b10, 40b17, 42a15, 8a18, 8b16

d.-meyüp 12b9, 28b19

d.-miş 41b5

d.-miş+idim 5b19

d.-mişler 13b16

d.-mişlerdür 27b10

d.-ridi 6b24

d.-rler 10b10, 15b8, 18a22, 18b3, 29b21,

33b18, 42a19, 42b19, 5a11, 8b24

d.-rler+idi 11a3

d.-rlerdi 42a12

d.-rleridi 16b25

d.-yeyim 6b8

d.-yüp 12b13, 13b20, 14a2, 14b10, 20a8,

21a22, 21b15, 22b16, 22b2, 27b10, 30b24,

31a8, 33b4, 35a23, 36b4, 41b12, 43b19,

44a7, 45a20, 5a20, 7a8

dibāce : a.i.. başlangıç, önsöz.

d.+ı+kitab.da 17a1

didār : far.i. yüz, çehre.

d.+hasret+i+didar+ı+birader.den 5b16

d.+ı+amm.e 5a17

d.+nazar+ı+müşahede+i+didar 12b1

dīde :far.i. göz.

d.+ı+cihanbin 12a24

dīde-bān : far.b.s. gözcü.

d.+lar 45b24

dīde-bānlık : f.t.s. gözcülük.

d.+iderlerdi 43b4

diger :far.s. diğer, başka, öteki.

d. 18b20

digerān : far.s. (diger'in c.) diğerleri, başkaları.

d.+dan+biraderan+ı+digeran.dan 8b8

dihış :far.i. verme, veriş, bağış.

d. 34a6

dīk : far.i. horoz.

d. 13b24

dikil- f. dikilmek

d.-üp 23a11

dik̄kat : a.i..1. incelik, doğruluk, dakiklik,

2.ehemmiyet verme, inceleme.

d. 24b20

d.+ı+tamam 26a10

dil : far.i. gönül, kalp.

d. 21a25, 42a19

d.+(derun-i dil) 2a4

d.+dür 31a9

d.+ı+efkar.idi 41a25

d.+(teskin-i dil-i aşk.ına) 12b6

delal :a.i.. dellal yada dilal?

d. 12b20

dil-āver : far.b.s. yiğit, yürekli.

d. 11a8, 21b5, 29a8, 32b14, 41b18
d.+i 31a25, 32a21, 41b7
d.+ler 11a18, 11a6, 33b18
d.+lere 21a18
d.+merd+i+dilaver 13b6
dil-āverān : far.b.s. (dilaver'in c.) yiğitler.
d. 3b24
d.+ı 29a10
d.+ı+yegane 9b2
dil-āverlik : f.t.b.s. yiğitlik.
d. 9b23
dil-āviz : far.b.s. gönüle asılan, gönülçeken, güzel.
d.+ine 12a23
dil-bend : far.b.s. gönül bağlayan.
d.+ferzend+i+dilbend.in 15a6
d.+ler 44b5
dil-ber : gönlü alıp götürən güzel.
d. 21b12, 5a23
d.+(kuş-i dilber-i intizar.ma)12b24
dil-berān : far.b.s. (dilber'in c.) güzeller.
d.+ı+(mareke-yi hica) 24b1
dil-dāde : far.b.s. gönül vermiş.
d.+si 12b2
dil-dārlik : f.t.b.s. gönül alıcılık, ahbaplık.
d.+eyleyesün 36b2
dile- : i.istemek.
d.+rim 15a1
d.-di 13a9
d.-rüz 12b16
dil-firīb : far.b.s. Gönül aldatan, hileli.
dil-gīr : far.b.s. Gücenmiş, kırıgın.
d. 5a8
dil-kūšā : far.b.s. gönül açan, rahatlatan.
d.+saray-ı dilkūša 42b22
d.+sı+hıta+yı+dilkūša.sı 24a6
dil-nūvāz : far.b.s. gönül okşayan, hoş.
d.+ından+tabir+i+dilnivaz.ından 14b18

dil-za'me : f.a.b.s. gönül kırıcı.
d. 21a23
dimāg : a.i. dimağ, zihin, akıl.
d.+ı+temurtaş.da 38a1
dimekle zf. demekle
d. 39b6
dīn : a.i.. din.
d. 27b12, 36a7, 45b8, 7a7
d.+de+rah-ı din.de 20b21
d.+den+taassub-ı din.den 22b7
d.+düşmen-i din 31a2
d.+e+ada-yı din.e 36b12
d.+erbab-ı din ve devlet 4a17
d.+gayret-i din-i islam 26b1
d.+hane+i+din 30a8
d.+ı+islam 43a18
d.+ı+İslam-ı bülend.e 10a7
d.+ı+münif.leriniñ 23b24
d.+ı+müselmani.de 18b5
d.+ı+vekay-i din.i 36a18
d.+ibka-yı din-i mübin 25b19
d.+ihya-yı din-i mübin 3b13
d.+ilam-ı din-i islam 17b15
d.+imüz 7a7
d.+ine 21b14
d.+leri 24a2
d.+mazhar-ıtecdid-i din-i seyyidülmürselin
37b4
d.+müberra-ı din-i mübin 26b12
d.+mücahidin-idin 31b6
d.+sebele-yi din 26b7
d.+şir-merdan-ı din 12b6
d.+mekalid-i saltanat-ı din ü dünya 16a11
dīn-dār : a.far.b.s. dinine bağlı.
d. 4a1
dīnī : a.s. dine ait, dinle ilgili.
d.+adavet-i dini 44b7

d.+menafi-i dini 31b5
dinlendür- :dinlendirmek.
d.-üp 32a16
dir : f.zrf. çoktan, uzun müddet.
d. 3a3
dirhem : a.i.. gümüş para. 2. okkanın dörtyüzde biri.
d. 26b25
dirîg : far.i. esirgeme, eksik etme.
d. 26a17
d.+itmeyesiz 27a6
dişâr a.i.. elbise. (mec.) tabiat, karakter, huy.
v.+idinüp 25b3
dîvân a.i.. büyük meclis. 2. bir şairin şiirlerini içeren mecmua.
d. 39b22
d.+ehl-i divan 44a17
d.+ı 19b2
d.+ı+adalet+unvan+ı 2a7
d.+itmek 40a9
d.+larında 23a13
dîvâr :far.i. duvar.
d. 17a22
d.+ı+hisar.a 41b18
d.+lar 37b7
diyâr : a.i.. (dâr'ın c.)memleket, ülke.
d. 39b5
d.+a 6a8, 7a20
d.+da 18b10, 33a2, 40b5, 6a11
d.+dan 16b11
d.+feth-i diyar-ı küffar-leyyam 16a13
d.+ı 20b5
d.+ı+arab 42a13
d.+ı+ayz.a 5a21
d.+ı+celilülitibar 36a2
d.+ı+garb.uñ 17b18
d.+ı+kenan.un 5a12

d.+ı+küffar 30b5, 45a16
d.+ı+rum 7b22
d.+ı+rum.a 7b14, 9a1
d.+ı+rum.da 11a8, 33a1
d.+ı+rum.uñ 44a5
d.+ı+şark.a 8b25
d.+ı+şark.dan 8b13
d.+ma 30a2, 9b12
d.+ında 20b13
d.+ları 17b20, 3b23
d.+larında 20b8
d.+larını 10b24
d.+laruñ 17b21
d.+uñ 32b4
diyet : a.i. kan bahası.
d.+ı 25b14
diyü : zrf. diye.
d. 37b20, 10a12, 10a4, 10b8, 12b23,
13b25, 14b13, 14b17, 15a7, 15b15, 15b17,
16a24, 16b13, 16b15, 17a5, 17b6, 18a19,
20a1, 20a16, 21a15, 22a8, 22b5, 22b8,
23b6, 23b8, 26b22, 28a14, 29a14, 29a5,
2a10, 30a9, 30b10, 30b2, 30b24, 31a11,
33b8, 34a20, 34a23, 34b15, 36a6, 37b14,
40a11, 40b1, 41a8, 41b14, 41b8, 42a4,
42b10, 43b22, 44a15, 44a8, 44b17, 45a25,
4a10, 4a4, 5a6, 5b13, 5b20, 6a11, 6b4,
7a19, 7a22, 8b22, 8b7, 9a1, 9b15, 9b19
doğrul-: doğrulmak.
d.-dılar 21b17
doksan s. doksan.
d. 19a3, 19b15, 19b20, 20a13, 28a24,
29b12, 29b19, 4a21
d.+dan 11a15
dokun- f. dokunmak.
d.-up 42a22
dokuz s. dokuz.

d. 19a4, 29b19, 3a10, 4a21
d.+ıncısı 39b17
d.+idi 20a13
dokuzuncu s. dokuzuncu.
d. 40a6
donanma : i. deniz kuvvetlerinin tümü.
d.+y1+humayun.a 45a2
dost : far.i. birbirini seven kimseler, ahbab.
d. 11a9
d.+larına 7a12
d.+larıyla 7a5
d.+rev-i dost 26b2
d.+un 12a8
dostluk : ahbablık.
d. 13a22, 38b23
dök- f. dökmek
d.-ün 5b22
d.-üp 5b19
d. 5a9
dön- f. dönmek.
d. 10b6
d.-mezem 6b20
d.-üp 16b2, 25a8, 33b19, 5b1
dönüş i. dönüş.
d.+de 21a7
dört s. dört.
d. 19a3, 19b10, 20b25, 21b7, 2a17, 32a16,
35b14, 38b25, 39b9, 40a4, 7b15, 7b15,
8b2, 8b25, 8b4, 8b4
dört yüz b.s. dört yüz.
d. 9b2
döşeme i. döşeme.
d.+ler 21a7
du‘ā : a.i.. Allah’a yakarış.
d. 5a7
d.+dest-i dua 5a4
d.+iderler 45a12

d.+idüp 36a11
d.+itmekde 27a23
d.+m 27a15
d.+sı 22b21, 6a14
d.+y1+hutbe.de 28a17
d.+y1+peder 6a6
d.+y1+peder.e 5a3
dūd-mān far.b.i. soy sop, kabile ocak.
d.+hulasa-ı dudman-ı al i osman 1b13
d.+nasbiye-yi dudman-ı osmani 17b25
duhter : far.i. kız, kerime.
d. 15a3, 30a17, 34a9, 42b21, 42b24, 43a5
d.+i 41a22, 42b12
d.+i+nev-müslime.yi 41b24
d.+i+peri-peyker.den 30a18
d.+i+peri-peyker.i 41b25
d.+i nik-ahter 13a9, 14b23,41a18, 41b16
d.+ün 13a15, 42a10
duhül a.i. giriş, girme.
d. 13b21
d.+ı 9b7
dūr a.i. far.s. uzak.
d. 18b24
d.+olan 24a9
dūr u nezdīk far.s. uzak yakın.
m. 30a3
dur- f. durmak.
d.-mayup 32b9
d.-up 29b4, 29b6
d.-urlar 25b18, 25b22
durū‘ : a.i.. (dūr‘ın c.) zırhlar.
d.+u+esliha 26b19
düş-be-düş : f.b.zrf. omuz omuza.
d. 4a18
duy- f. duymak, işitmek.
d.-up 29b3
duyur- f. duyurmak, işittirmek.

d.-mişidi 22a8
düz : far.i. dikme.
d.+itmişdür 44a23
düğün :düğün, toy.
d. 29a20
d.+den 29a2
d.+e 28b13, 28b21, 28b21, 28b25, 29a6
d.+eyledükde 28b13
d.+eylesünler 29a1
d.+itdükde 28b20
d.+üne 28b14
d. 28b20
dünya : a.i.. yaşadığımız alem, cihan. 2.
doğumdan ölüme kadar geçen hayat.
d. 12b15, 26b8
d.+bais-i devlet-i dünya 30b3
d.+da 7a20
d.+dan+(dar-ı dünya.dan) 36b6
dünyevî : a.s. dünyayla ilgili.
d. 44b7
d.+de 31b5, 36a18
dürer : a.i.. (dürr'ün c.) inciler.
d.+i+ediyey+i+fırvan 1b11
dürlü : s. Türlü, çeşit çeşit.
d. 44b5, 44b5
düş- f. düşmek.
d. 31b1
d.+diler 18a3
d.+i 15b8, 31b16
d.-ardlarına+düşüp 10b2
d.-di 12b1
d.-dü 28b2
d.-dügi 22a5
d.-düklerinde 33b17
d.-en 22a9
d.-er 41b10
d.-meyüp 25b12

d.-miş 41a20
d.+mişidi 17b10
d.-takrib+düşdükce 9b19
d.-üp 23a7, 35a4
düşmân : far.i. hasım, düşman.
d. 11a9, 13a24
düşmen :far.i. düşman.
d. 43b2
d.+i+din 31a2
d.+lerine 9b4
düşnâm :far.i. sövme, sövüp sayma.
d.+idüp 22a9
düşür- f. düşürmek.
d.-di 38b10
d.-hake+düşürdiler 10b3
d.-üp 25a14
düşvâr : far.s. güç, zor.
d.+olmagnın 31a21
düzâh-makâm : yeri cehennem olsun.
d.+küffar-ı düzah-makam 1b18
ebdân :a.i.. (beden'in .) bedenler.
e.+a 18a21
e.+larından+cife+yi+ebdan.larından 25a10
ebedâ : ebediyen.
e. 30a11
ebkâr : a.i.. (bikr'in c.) bakireler.
e. 29b9
e.+i+havarı 32b6
ebvâb :a.i.. (bab'in c.) kapılar.
e.+i+feth 32b5
e.+i+inayet 11b8
ebyât :a.i.. (beyt'in c.) evler 2. beyitler.
e. 4a13
e.+ı 4a13
e.+ı+hoceste 26a14
eccâd :a.i.. (cedd'in c.) atalar, dedeler.
e.+ı 3a11

e. 2a12
e.+ı+cihad+mutad.larının 15a24
e.+ı+izam 7a25
e.+ı+osman+gazi 7b22
e.+ımızı 21b13
e.+ınuñ 19b3
ecel : a.i.. muayyen olan vade, ömrün sonu.
e.+i+mevud.ı 31b9
e.+i+mukadder 18a10
e.+i+tabi 19a11
e.+mesra-ı ecel 37b5
ecI : a.i.. sebep, illet.
ol ecilden: o sebepten.
e.+den 11b7, 15b9, 16a24, 17b24, 21a5,
32a21, 32b10, 36a4, 3b7, 9b14
e.+i+mevud.a 16b8
ecnād : a.i.. (cünd'ün c.) askerler.
e. 43b24, 45b12
e.+izdiyad-ı ecnad 44b8
e.+riayet-i ecnad 27b5
e.+zabt rabt-ı ecnad 27b15
ecnās : a.i.. (cins'in c.) cinsler, türler.
e.+ından 26b19
e. 23a1
edā' : a.i.. borç veya benzeri yükümlülükleri
yerine getirme. 2. tavır, usul, şive.
e. 3a23
e.+kılan 24b1
e.+olunup 28a17
e.+yı+(feraiz-i hams)26a22
e.+yı+(salat-ı teheecüd)14a18
a.+yı+dilāviz.ine 12a23
ed' iye : a.i.. (dua'nın c.) dualar, yakarışlar.
e.+dürer-i ediye-i firavan 1b11
edyān : a.i.. (din'in c.) dinler.
e. 24a2
efđal : a.s. daha, en faziletli.

e. 25b14
e.+i+samedaniye.ye 24b16
efkār : a.i.. (fıkr'in c.) fikirler, düşünceler.
e.+ı+sakibe.siyle 11b3
e.+ına 3a23
e.+ında 41a24
e.+idi+(dil-i efkar.idi) 41a25
eflāk : a.i.. (felek'in c.) felekler, gökler.
e. 20b7
e.+ı+hamele-i sakinan-ı eflak.ı 23b17
efna : a.s. faniler?
e. 25b10
efrāh : a.i.. (ferah'in c.) iç açılmaları,
sevinmeler.
e.+ı+reaya 17b10
efrašte far.s. yukarı kaldırılmış, yükseltilmiş.
i. 20b24
ş.+eyledi 20b24
efrüz : far.i. şule, parlıltı.
e.+çerag-ı efruz olup 12a17
efser : far.i. tac.
e.+ı+hilafet.i 23b16
efvā : a.i.. ağızlar.
e. 16a2
efzun : far.s. fazla, çok, aşkın.
e. 11b7
eger : f.e. eğer, şayet.
e. 15b16, 15b7, 21a21, 6a24, 6b18, 6b7,
7a22, 7a23, 7b10, 9a13, 9a13
egerçi : f.e. her ne kadar, olsa da, ise de.
e. 12b2, 13a7, 17a22, 18b11, 28b15, 2b11,
2b24, 33a16, 34a25, 35a11, 37b4, 39a5,
3a20, 4b3, 5a7, 5b14
eđnām : a.i.. koyunlar.
e. 37b19
eđakđ : a.s. daha haklı, en haklı.
e. 25a21

ehāli : a.i.. (ehl'in c.) bir yerde yaşayan halk.
e. 40a9

ehemm: a.s. daha önemli, en önemli.
e.+dür 26a2

ehille : a.i.. (hilal'in c.) yeni aylar, hilaller.
e. 25b10

ehl : a.i.. sahip, malik, mutasarrıf olan. 2. maharetli usta, kabiliyetli. 3. bir yerde oturan.

e. 23a9, 32b9, 33a3, 33b15, 45a22

e.+i+divan 44a17

e.+i+fırsat 35a20

e.+i+ha 14a23

e.+i+hisar 45b16

e.+i+hükümet 12b22

e.+i+ilm 28a20

e.+i+iman 3b15, 41b2

e.+i+iman.a 22a12

e.+i+iman.dan 45b4

e.+i+islam 41b3, 44b6

e.+i+islam.a 37b5, 45b20

e.+i+islam.ı 31b25

e.+i+islam.uñ 36a4

e.+i+iyal.ımıza 21b12

e.+i+iyal.i 22b25

e.+i+kala 35a11, 41b13

e.+i+müselman 23a8

e.+i+şehir.e 33a12

e.+i+şurañun 4a9

e.+i+tahkik.den 4b6

e.+i+tahkik.uñ 18a19

e.+i+tevarih 6a14

e.+i+vilayet 34b23

e.+i+vukuf 34b21

e.+i+zabi 35b4

e.+i 40b24

e.+ine 24a22, 24a25

e.+(kaide-i mukarrer- i mezhahir-i ehl-i cema) 12b20

ehl-i imān : iman edenler.

e.+meyan-ı ehl-ıman 9b23

e.+muin-i ehl-i iman 3b15

ehl-i İslām : İslam dinine mensup olanlar.

e.+casus-ı ehl-i islam 45b20

ehlāk : a.i.. (helak'ın c.) helak etmeler, yok etmeler.

e.+dan 25b11

ehlāl :

e.+dan 24a12

ehl u 'iyāl : ev halkı, çoluk çocuk.

e.+ini 35a21, 35a6

e.+in 29a4

ehlullāh : a.b.i. Allah dostları.

e. 14a17

e.+cahil-i handan-ı ehlullah 12b22

e.+da+(meyan-ı ehlullah.da)15b11

e.+dan 43a14

e.+dan+(müjde-yi ehlullah.dan) 16b6

e.+muhibb-i ehlullah 12a7

e.+(mücaleset-i ulema-yı ehlullah.dan) 11a16

eimme : a.i.. (imam'ın c.) imamlar.

e.+i+esna+aşere 2a12

ek- f. ekmek

e.-üp 40a18, 44b14

ekārib : a.i.. (akraba'nın c.) akrabalar.

e.+in 36a25

ekber : a.i.. daha büyük, en büyük.

e.+taun-ı ekber 39b19

ekinci : i. çiftçi.

e.+ler 40a18

ekl : a.i.. yeme.

e.+eylediler 18a16

e.+meyte-i ekl 20a2

eklan :a.i.
e. 24b2

ekmām :
e. 13b2

eknāf : a.i.. (kenef'in c.) taraflar, yanlar.
e. 40a17, 43b12

eknān :a.i.. (kinn'in c.) muhafazalar, pedeler. 2.
evler, odalar, çadırlar.
e.+dan 24b13

ekrem :a.s. en keremli.
e.+hazret-i resul-i ekrem 2a11

ekşer :a.s. daha çok, en çok.
e. 11b18, 12a17, 16b15, 18b6, 20b16,
25a2, 29a10, 39b2, 41a13, 43a16, 43b25,
45a15, 6a14, 8a13
e.+i 44a1
e.+i+bilad-ı islam 18a1
e.+i+bilad-ı rum 17b14
e.+i+memalik-i rum.ı 19a23
e.+in 10b5
e. 20b12

ekseriya : a.s. çoğunlukla.
e. 24a10

ektād : a.i.. cemaatler, topluluklar.
e. 28a14

el i.el.
e. 23a7, 39b9
e.+e 22b25, 38a4
e.+imle 5b18
e.+inde 15b9
e.+inde+idi 35a19
e.+inden 19b15, 20a4
e.+ine 13a24, 14a1, 16b9, 22b20
e.+iyle 35a23
e.+lerinde 10b15, 44b24

elbette zf. elbette.

e. 13a22, 13a22, 21b14, 22b14, 44b8,
5b18, 16b24

elbise a.i.. elbise.
e.+yi+himmet 35a20

elden
e. 25b10

elem :a.i.. ağrı, acı, sızı, sancı.
e.+inden 43a1

elfi :a.s. binlerce.
e. 15b3, 19b8

el-hakk :a.zrf. doğrusu, gerçekten.
e. 17a10, 44a24

el-hāşıl : a.zrf. hasılı, netice itibariyle, sözün
kısası.
e. 43a22ol

elhükumu
e. 27a25

elif :a.ha. arap alfabesinin ilk harfi.
e. 18b2

elli s. elli.
e. 19a6, 2a17, 38b24, 39a8, 4a22

ellinci s. ellinci.
e. 18a7

ellişer s. ellişer.
e. 27a1

elsab :
e.+ı+humayun.ları 28a18

elsine : a.i..(lisan'in c.) diller.
e.+i+havass+ve+avam.da 10b13

elṭāf : a.i.. (lütf'un c.) lütuflar.
e.+ı+sübhani 11b25

elvāh : a.i.. (levh'in c.) düz yüzeyler, tablolar,
levhalar.
e. 42a17

elyak :a.s. daha layık, daha uygun.
e. 17b2, 25a22, 30b22

elyevm : a.zrf. şimdi, bugün.
e. 12b15, 15a5

em- f. emmek.
e.-üp 6b2

emān : a.i..yardım isteme, aman
dileme.2.eminlik, korkusuzluk.
e. 1b17, 32b19, 34a2, 34b2, 35a14, 42b1,
42b5, 42b5
e.+bulup 3b18

emānet:a.i.. emniyet edilen kimseye bırakılan eşya
veya kimse.
e. 21a6, 21a9, 36b9
e.+i-ilahi.dür 36a22
e.+i-nübüvvet.i 5a1

emānet-dārlik :a.f.t.b.i. emanetçilik.
e. 36a22
e.+uñ 26a10

emārāt : a.i.. (emāre'nin c.) alametler, nişaneler.
e.+ı+arifane 17b12

emāret :emirlik.
e.+de 18a2
e.+i+müddet-i emaret.i 20a4, 39b25
e.+mesned-i emaret 25b1

emek-dār:t.far.b.s. bir işe emeği geçmiş kimse.
e.+lara 45a11

emīn :a.s. emniyet ve güven içinde. 2. kendisine
güvenilen.
e. 28b5, 2a4, 32a6, 35b3, 42b4, 4a7
e.+i+cebin 24b6
e.+i+selatın+ı+izam 23a19
e.+olamazuz 28b18

emīr : a.i.. bir kavmin ya da yerin başı,
yöneticisi.
e.+i+namdar.ı 19b22
e.+i+türk 29a4

emlāk :a.i.. (mülk'n c.) sahip olunan mal ve mülk.
e. 17a18

emmu :a.i.. amca.
e.+sı 30b25

emn :a.i.. emniyet ve güven içinde olma.
e. 1b17

emn u emān :korkusuzluk, güvenlik.
e. 3b17

emr :a.i.. iş, eylem 2. buyurma, buyruk.
e. 27b4
e.+eyledi 22b8, 34b15, 41a10, 44a8,
45b22
e.+eylediler 37b20, 37b20
e.+i 38b8
e.+i+biihtiyar.ı 12b3
e.+i+şerif.ine 2b15
e.+idüp 12b5
e.+ine 33b8
e.+ini 6b20
e.+mazhar-ı emr-i şerif 1b2

emrāz :a.i..(maraz'ın c.) hastalıklar.
e.+ı+balgam 43a9

emşāl :a.i.. (mesel'in c.) ata sözleri.
e.+de 13b16

emşāl :a.i.. (misl'in c.) benzerleri.
e.+i 27b11, 3b5, 5b14

emşār :a.i.. (mısr'ın c.) büyük şehirler,
memleketler.
e. 17b14

emṭār :a.i.. (matar'ın c.) yağmurlarlar.
e.+dan 44a6

emvāl : a.i.. (mal'ın c.) mallar.
e. 10b4, 27b17, 35a22, 35b3
e.+(ganāim-i emvāl-i helāl) 20b22
e.+(ḥazāin-i emvāl-i leyyām-ı a' dā)
26b26b14
e.+i 22b25
e.+i helal.i 16b9
e.+i-küffar.ı 29b15

e.+inden 12a12, 33a12
enām :a.i.. bütün mahlukat. 2. halk, insanlar.
e.+(kaffe-yi enām) 24b17
e.+(memalik-i enam) 24a25
enbiyā :a.i.. (nebi'nin c.) peygamberler.
e. 12b8
e.+(asl-ı ali-yi enbiya) 4b10
e.+(hatem-i enbiya) 23b25
e.+ı+güzin 23b23
encām :a.i.. nihayet, son.
e. 17b17
e.+ların 4a11
encümen :far.i. cemiyet, meclis, şura, komisyon.
e.+ı+akılan.da 35b12
endāşe :endişe, telaş.
e.+(endaşe-yi hazer) 26a2
e.+eyleye 26a2
ender :a.s. daha, pek, çok nadir.
e.+ile 12b24
endīşe :düşünce, vesvese, merak, kaygı.
e.+sinde 15a24
e.+sinden 35b18
e.+ye 18a3
ene :a.z. ben.
e. 1b5
enfās :a.i.. (nefes'in c.) soluklar, nefesler.
e.+ı+latif.leri 25b24
enfüs :a.i.. (nefs'in c.) ruhlar, canlar, yaşayanlar,,
nefisler.
e.+(halat-ı enfüs-i menam) 14b21
enhār : a.i.. (nehr'in c.) nehirler, ırmaklar.
e.+da+(rehgüzar-ı enhar.da) 14b6
enīn :a.i.. inilti, sızlanma.
e. 2a4
enşār :a.i.. (nāşır'ın c.) yardımcılar.
e.+ı+idiler 8a6
enseb :a.s. daha münasip, daha uygun.

e. 30b23
envā' :a.i.. (nev'in c.) türler, çeşitler.
e.+ı+hedaya 29a22
e.+ı+(nevāziş-i peder-āne.den) 30a25
e.+ı+' izam.da 18b5
e.+ı+zenb 24b24
e.+ı+istimalat.la 9a5
e.+ı+nevazeş 22b4
e. 13a8
envār :a.i..(nur'un c.) nurlar, aydınlıklar.
e.+ı+(sıhh-ı saadet) 17a10
enver a.s. çok parlak.
a.+cevher+ı+enver 30a19
enzār a.i.. bakışlar, bakalar.
e.+(manzur-ı enzar-ı ilahi) 4b7
er :i.rütbesiz asker, nefer.
e. 7b21
e.+lerin 7a4
erbab :a.i.. (rabb'in c.) sahipler, malikler.
2.muktedir, becerikli, layık.
e.++din 4a17
e.+hukuk-ı ictihad-ı erbab-ı cihad.ı 31b8
e.+ı+basiret 36a5
e.+ı+savlet 44b1
e.+ı+servet 27b17
e.+ı+tecirbe.ye 18b4
e.+ı+tılsimat 18a25
e.+(meabid-i erbab-ı asam.ı) 30b6
e.+(müteyazzan-ı erbab-ı cah) 44a17
ercurub ?
e. 21a8
ercümend far.s. ve i. Muhterem, şerefli,
itibarlı, haysiyetli, seçkin.
e.+ı+ferzend+ı+ercümend.i 30a17, 33a23,
8b2
e.+ı+mesned+ı+ercümend.i 4a6
eren :i. derviş, Hakk'a ulaşmış.

e.+lerinün 27a14
e.+lerün 24b3
eriş- :ulaşmak, yetişmek.
e.-di 38a16
erkān :a.i.. (rükn'ün c.) temeller, esaslar.
e. 30b23
e.+1+devlet 44b1
e.+1+devlet-i al i osman 13b10
e.+1+reman 16b20
erlik i.yiğitlik.
e. 24b2
ervāḥ :a.i.. (ruh'un c.) ruhlar, canlar.
e.+1+kisa.sı 25a10
e.+uñ 18a21
erzani far.i.hediye, ikram.
e. 22b22, 33b25, 43a24
e.+buyurdu 30b12
e.+kılup 25a23
esās :a.i.. temel.
e.+1+bezm 3a25
e.+1+cedid 37b5
eṣāṣ a.i.. döşeme, minder
e.+1+rezm.de 3a25
esb :far.i. at, beygir.
e. 33a13, 36b15, 45a7
e.+i+(müzeyyen-i şahane)23a22
esbāb :a.i.. (sebeb'n c.) sebepler.
e. 22b21, 27b19, 29a23, 32b25
e.+1+sūri 43a23
e.+riayet-i esbāb 3a24
eşer :a.i.. nişan, iz, alamet.
e. 43a1
esfelissāfilin :aşağıların aşağısı.
e.+de 35a4
e.+e 21b23
e.+dahil-i derekat-ı esfelüssafilin
eylediler 1b10

eshāb :a.i.. (sahib'in c.) sahip, malik ve
mutasarrıf olanlar.
e.+1+mal 27b20
eshel :a.s. daha kolay, en kolay.
e. 42b6
eşir :a.i.. tutsak.
e. 12b2, 28b5, 29b14
e.+eylediler 33b24, 34a8, 41a5
e.+itmegi 9b22
e.+lerden 34a11
e.+olmamak 31a14
eşkal :a.i.. (sıkal'ın c.) ağır yükler, ağırlıklar.
e.+ımız 29a3
e.+i 21a6, 21a8, 29a18, 29a8
e.+inde 10b4
esliḥā :a.i.. (silah'ın c.) silahlar.
e.+duru-u esliha 26b19
e.+y1-sipahiger.i 27b19
esmā' a.i.. (ism'in c.) isimler.
e.+da+meyan-ı müsemmiyat-ı esma.da
18a18
e.+y1 18a25
e.+nuñ e. 18a21
eşnā :a.i.. vakit, sıra, an, zaman.
e.+da 10a21, 15b10, 38b7, 41a25, 9b24
e.+1 saltanat 2a24
e.+sında 31b2, 9b7
e.+y1+cenk 43b6
e.+y1+cenk.de 34b1
e.+y1+hışm+u+gazab.da 5a8
e.+y1+kelimat.da 16a8
e.+y1+muḥāsara.da 18a9, 22b9
e.+y1+mükāleme.de 7a2
eşnām :a.i.. (sanem'in c.) putlar.
e.+abede+yi+esnam 44b7
esniye :a.i.. (sena'nın c.) övgüler, medihler.
e.+gurer+i+esniye+i+bi+payan 1b11

esrār :a.i.. (sırr'ın c.) sırlar.
e.+arif+i+esrar+i+alem 14b20
e.+ı+gaybi 18a5
e.+ı+gaybiye.ye 15b12

esrār-beram
e.+da+besrapirde+i+esrarberam.da 12b11

eşvāb :a.i.. (sevb'in c.) giysiler.
e. 6b15

esvāk :a.i.. (suk'un c.) çarşılar.
e. 39b20

eş :i. karı ya da koca.
e.+inūñ 22a7

eşcār :a.i.. (şeer'in c.) ağaçlar.
e.+ı+semere 18a15

eş- f. eşmek.
e.-erler 45a2

eşher :a.s. en meşhur.
e. 4b3

eşit- :iştirmek
e.-üp 31a2

eşk-bār : far.b.i. çok ağlama, göz yaşı dökme.
e.+idüp 13a6

eşkıyā :a.i..(şaki'nin c.) dağ hırsızları, haydutlar,
uğrular.
e.+ya 23a12

eşref :a.s. en şerefli.
e.+melik+eşref 8a18

eş- f. eşmek, eşelemek,kazmak.
e. 7a16

eşya' :a.i.. (şey'in c.) nesnelere, levazım.
e.+sı 34b19

et i. et.
e. 1b19
e.+inde 12a13

etābi' :a.i.. (etba'ın c.) tabi olanlar
2. hizmetçiler.
e.+i 9a24

eṭ'ām :a.i.. (taam'ın c.) yemekler, yiyecekler.
e. 37b19

etbā' :a.s. (tabi'nin c.) birinin ardından gidenler,
ona uyanlar.
e. 34b19
e.+ı 10a9, 10b21, 6a12, 9a7, 9b21
e.+ına 9b10

eṭfāl :a.i..(tıfl'ın c.) çocuklar.
e.+i 42a3
e.+ün 38a16

eṭibbā :a.i.. (tabib'in c.) tabipler, hekimler.
e. 42b14

eṭrāf :a.i. (taraf'ın c.) taraflar, yanlar, yönler.
e. 24b13, 40a17, 9b13
e.+asakir+i+etraf 43b12
e.+ı 25a2
e.+ı+aktar.da 30a15
e.+ı+bilad.da 27b15
e.+ı+cihan.ı 14b5
e.+ı+memalik 29b21
e.+ı+şehir.e 45b13
e.+ında 37b7, 42b20
e.+ını 32a11, 34a13, 41a1
e.+müluk+i+etraf 28b11

etrāk :a.i.. (türk'ün c.) Türkler.
e.+dan+evlad+i+etrak.dan 45a3
e.+serheylan+i+etrak 17a17

ev i. ev.
e.+e 6b14
e.+ine 39b21
e.+ini 39b19

evāhir :a.i.. (ahir'in c.) sonlar.
e.+i 4a21

evāil :a.i.. (evvel'in c.) ilk zamanlar, başlar.
e. 36b5
e.+ı+idi 40b7
e.+inde 37b12

evc :a.i.. en yüksek nokta.
e.+i+irtifa.a 35b25

ever- f. evlendirmek.
e.+di 22a14

evkâf :a.i.. (vakf'in c.) vakıflar.
e.+mütevfi-yi evkaf 16b17

evkât :a.i.. (vakt'in c.) vakitler.
e. 14a23, 18b6, 41a13, 43a16
e.+da 18b13, 39a1, 39b2
e.+de 8a23
e.+i+hoceste 26a21
e.+i+meadan.da 5a13
e.+i+ömr.üni 35b20
e.+ında 12a17
e.+tazyi-i evkat itmeyüp 2a9
e.+de 15b20

evlâ :a.s. daha uygun, daha layık, daha iyi.
e. 12b19, 13b16, 16a15, 5a25
e.+dur 34a20

evlād :a.i.. (veled'in c.) çocuklar. 2. sülale, nesil.
e. 10a9, 11b12, 14b15, 17a21, 31b11,
36a25, 38b8, 45a17, 6a12, 6a7, 9b10, 37b8
e.+a' kab u evlad-ı ali-nejad.ı 30a10
e.+ı 10b21, 11b15, 15a19, 2b19, 8b21
e.+i+akab.ı 7b21
e.+i+ali-nejad 32a6
e.+i+ali-nejad.ınınun 9a8
e.+i+ali-nejad.ları 40b3
e.+i+ayz.da 5a6
e.+i+etrak.dan 45a3
e.+i+hulagu.dan 38a22
e.+i+karaman 39b1
e.+i+sam 7a22
e.+i+selaçuka.dan 39a16
e.+i+yakub 5a13
e.+ına 31b17, 6a14
e.+ından 14b17, 38a15, 45a21, 4b22

e.+ını 7a20
e.+ınuñ 16a12, 33a6
e.+ı+al+i+nejadından 2b19
e. +ı+hulagudan 38a22
e.+a 15b24
e.+ınınun 10b12

evlād u 'ıyāl :a.b.i. çoluk çocuk.
e.+lerin 9b22

evleş- f.evlenme, yuva kurma.
e.-emediklerinden 38b12
e.+üp 7a16

evliyā :a.i.. (veli'nin c.) keramet sahibi kişiler,
Allah dostları.
e. 12b8

evrād :a.i.. (vird'in c.) devamlı anılan,
tekrarlanan sözler.
e.+kıraat+ı+evrad 14a18

evrāk :a.i.. (varak'in c.) kağıtlar, yapraklar.
e.+ı 14b4

evreng :far.i. taht.
e.+i+hakani 3a9

evşāf :a.i.. (vasf'in c.) vasıflar, özellikler.
e.+i+cümlesin 40b1

evvel :a.s. ilk, birinci. 2. eskiden, geçmiş.
e. 12b18, 13a8, 35b14
e.+delil+i+evvel 11b11
e.+den+(muhacirin-i evvel.den) 31a24
e.+dermeyan+i+müyesser+i+evvel 14b1
e.+ittifak+ı+evvel 9a14
e.+mareke+yi+evvel 22a6
e.+muhasara+yı+evvel 41a6

evvelā :a.s. ilk olarak.
e. 32a19, 32b4, 33b11, 34a24, 36a18,
41b12, 43b14

evvelki a.s. ilk, birinci.
e. 43a7, 7a2

ey ün. Seslenme ünlemi.

e. 14b10, 45a19, 5a5, 6a24
eyâlet a.i.. bir valinin idaresinde bulunan yer,
vilayet.
a.+inde 25b1
e.+ini 30b10, 33b24
e.+inüñ 23a22
eydiye :a.i.. (yed'in c.) eller.
e.+i+mütegallibe.den 3b23
eyi s. iyi.
i. 42b21
eyle- f. eylemek, etmek.
e. 29b3, 36b1
e.+afv+eyledi 13b7
e.+iktida+eyledük 2b6
e.+zabt+eyledi 39a21
e.+saltanat+eyledi 40a3, 40a4
e. 1b11, 28b4, 31a19, 32a24, 35b25,
37b20, 41a4
e.-abad+eylediler 43a8
e.-abadan+eyledi 23a4
e.-aferin+eyledi 33a15
e.-agah+eyledi 16b7, 21a16, 7a11
e.-agaz+eylediler 33b20
e.-agaz+eylemişler 9a16
e.-ahd+eyledi 13b14, 15b17, 16b7
e.-ahd+eyleyeler 31b7
e.-arz+eyledi 35b7
e.-arz+eylediler 27b24, 45a15
e.-arz+eyledükde 5a4
e.-avd+eylediler 18a16
e.-avdet+eyledi 22b12, 34a15
e.-avdet+eylediler 18a10, 33a13
e.-ayan+eyledi 14a10
e.-ayan+eylen 5b9
e.-ayat+eyledi 37b8
e.-azimet+eyledi 9a7
e.-azimet+eylemişidi 9b25

e.-baz+eyledi 13a16
e.-baz+eyleyelim 44b12
e.-ber+güzide+eyledüm 22b19
e.-beyan+eylemiş 7a22
e.-beyan+eyleyelim 20b19
e.-beyat+eyledi 37b16
e.-beyat+eylediler 30a5
e.-bina+eyledi 18a14, 19b12
e.-bina+eylemişlerdür 40b4
e.-bina+eyleyüp 31a22
e.-biryab+eyledi 31a9
e.-bünyad+eyledi 5a12
e.-cela-yı vatan+eylediler 35b16
e.-cem+eylediler 36b15
e.-cenk+eylediler 9b2
e.-cenk+eylen 22b15
e.-cidal+eylediler 21b1
e.-cihad+eyleyesün 9b15
e.-cu+eylediler 14a12
e.-cüda+eylediler 35a6
e.-dam+eylediler 29b5
e.-darulmülk+eyledi 40b3
e.-darüssaltanat+eyledi 30b15
e.-davet+eyledi 28b14, 32a20, 5b5
e.-defn+eylediler 11a22, 31a10, 36b10
e.-defter+eyleye 26b15
e.-derzencir+eylediler 14a14
e.-dest+i+nişan+eyleye 26a15
e.-di 35a20, 38a2, 6b11
e.-dildarlıklar+eyleyesün 36b2
e.-diler 39a24
e.-dügün+eyledükde 28b13
e.-dügün+eylesünler 29a1
e.-ekdam+eyledi 4a13
e.-ekl+eylediler 18a16
e.-emr+eyledi 22b8, 34b15, 41a10, 44a8,
45b22

e.-endaşe+yi+hazer+eyleye 26a2
e.-esir+eylediler 33b24, 41a5
e.-faş+eylediler 7a4
e.-faş+eyleme 14a3
e.-feramuş+eylemeyeler 31b8
e.-ferman+eyledi 28a19, 33b9, 41a8,
45a20
e.-ferman+eyledükde 5a2
e.-ferman+eylemişi 40b14
e.-feth+eyledi 19b16, 22b24, 29b11
e.-feth+eylediler 31a12, 32a13, 32a23
e.-feth+eyledügi 30a15
e.-feth+eyledükden 23b4
e.-feth+eylemişi 40b15
e.-feth+i+kelam+eyledükde 21a18
e.-fırar+eyledi 20a19, 30a2
e.-fırar+eylediler 33b21, 34b25
e.-ganimet+eylediler 35a7
e.-garet+eylemişler 33a3
e.-gaybet+eyleyesüz 41b6
e.-giriftar+eyledi 30a1, 39b25
e.-giriftar+eylediler 33a12, 41b23
e.-güzar+eyledi 16a6
e.-haberdar+eyledi 16a9, 45b21
e.-harekat+eyledi 27b14
e.-hasaret+eylemişler 33a1
e.-hatm+i+kelam+eyledi 31b21
e.-hazz+eyledi 32a19
e.-helak+eylediler 10b5
e.-himaret+eyleyüp 10b25
e.-hirsaset+eyleye 3b23
e.-hissedar+eyledi 34a11
e.-hitab+eyledi 22b17
e.-hitab+eylediler 4a5
e.-huşanet+eyledi 31a4
e.-hukur+eyledi 12b7
e.-hükümet+eylediler 19b5

e.-ıtlak+eyledi 33a21
e.-iclas+eyledi 38a21
e.-iclas+eylediler 4a19
e.-icra+yı+tedkik+eyleyüp 24b12
e.-idhal+eyledi 36b12
e.-ifa+eyleyüp 26b11
e.-iham+eyledi 35a17
e.-ihbar+eyledi 28b23
e.-ihrac+eylediler 42b8
e.-ihşan+eyledi 24a19, 34a3
e.-ihşan+eyledim 30b9
e.-ikram+eyledi 9b11
e.-ikta+eyleyüp 30b14
e.-iktiza+eyledi 22b14
e.-ilam+eylediler 14a24
e.-ilbas+eyledi 1b4
e.-ilgar+eyleyüp 29b8
e.-ilhak+eylediler 45a4
e.-inad+eyledi 34a25
e.-inam+eyledi 35b8, 9b10
e.-irad+eylediler 13a11, 17a19
e.-irşal+eyledi 32a4, 38a5, 45b19, 8b11
e.-irşal+eyleye 35a24
e.-isabet+eyleyeler 3b9
e.-isal+eyleyeler 29a9
e.-iskan+eyledi 34a12
e.-iskan+eylediler 31a22, 32b1
e.-istida+eyledi 8b12
e.-istikbal+eyledi 23b2
e.-istikbal+eylediler 34b24
e.-istima+eyledükde 9b8
e.-istima+eyleyüp 40b8
e.-istiman+eylediler 31a14
e.-istimdad+eyledi 13a7
e.-itizar+eyledi 5b25
e.-ittifak+eylediler 40b21, 7a9
e.-ittihaz+eyleye 25b21

e.-izdivac+eyledi 42a1
e.-izhar+eylediler 29b2
e.-izhar+i+şevk+eyledi 5b14
e.-kabal+eyledi 35a25, 4a11
e.-kabal+eyledim 5b8
e.-kabal+eylemişler 43a18
e.-kal+eyledi 10a13
e.-karar+eyledi 14b4, 27b4, 35a5, 38a9
e.-karar+eylemişler 43a12
e.-karar+eyleyesin 30b9
e.-karzar+eylediler 10a23
e.-kasd+eyledi 21a11
e.-kat+eylediler 20a9
e.-kat+eyleyesin 13a23
e.-katl+eyledi 19b19
e.-katl+eylediler 40a2
e.-kayd+eyleyeler 31b14
e.-kıraat+eyledi 15a10, 28a21
e.-kıraat+eyleyüp 31b21
e.-mahrum+eylemeyeler 31b11
e.-mahv+eylemişidi 38a25
e.-mahzem+eylediler 13b4
e.-makam+eyleyüp 30b6
e.-medrese+eyledi 42b8
e.-mekle 43a6
e.-mend+eyleyüp 26a20
e.-meşveret+eyledükde 40a11
e.-metuz+eylediler 21b16
e.-muadat+eylediler 19b4
e.-mubalaga+eyleyeler 31b19
e.-mufarakat+eylediler 8b8
e.-muhafız+eyleyüp 32b14
e.-muharebe+eylediler 33a9
e.-muhasara+eyledi 22b3, 35a11, 42a9
e.-muhasara+eylediler 34a25, 41a18,
45b16
e.-mukadder+eyleyeler 31b13

e.-mukatele+eyledi 38a8
e.-musahhar+eyledi 39a11
e.-mutad+eylediler 30a10
e.-mutad+eyleyesün 30b10
e.-mübaşeret+eylediler 32a11
e.-mübaşeret+eylese 32b4
e.-mübezzel+eyleye 26a21
e.-müjde+eyledi 15b15
e.-mükerrem+eyledi 23b19
e.-mülahaaza+eylediler 31a20
e.-mülahaaza+eyleyüp 26a5
e.-mülahaaza+eyleyüp 26a12, 27a16
e.-mülakat+eyledi 10a11
e.-mülebbes+eylemişdi 29a10
e.-mülhak+eylediler 19a23
e.-münhazem+eylediler 33b21
e.-müretteb+eyleye 26b21
e.-müstedam+eyle 5a6
e.-müşahade+eyledi 14a20, 16b4
e.-müşahade+eyleyüp 33b2
e.-müşavere+eyleyüp 9a18
e.-mütemetti+eyleyeler 31b11
e.-nakl+eyler 9b17
e.-namzed+eyledi 34b12
e.-namzed+eylediler 17a10, 6b17
e.-nasb+eylemişdür 4b1
e.-nasb+eyleyüp 28a17
e.-nasihat+i+pederane+eyleyüp 22b16
e.-neba+eyleyüp 16b17
e.-nezr+eyledi 16b11
e.-nigah+eyleyesün 36a24
e.-nikah+eyledi 38b18
e.-niyaz+eylemiş 5a7
e.-niyyet+eyledüm 14a3
e.-nuş+eyleyüp 21b24
e.-özürler+eyledi 22b6
e.-padişah+eyledi 38b9

e.-padişahlık+eyledi 20a23
e.-penah+eylediler 41a4
e.-pinhan+eyledi 13b23
e.-pinhan+eyleye 13b15
e.-r 10a17
e.-reca+eyledi 42b17, 42b5
e.-reca+eylediler 45b18
e.-ref+eylediler 23a13
e.-reh+nüma+eyleyesün 36a20
e.-rehin+eyledi 1b8
e.-revane+eyledi 23a1
e.-revane+eyleye 26b19
e.-rühlet+eyledi 36b6
e.-rica+eyledi 22a22
e.-sa+eyledi 30b26
e.-safa+eylediler 28b15
e.-salb+eylediler 32a9
e.-saltanat+eyledi 39b12, 39b14, 39b16
e.-saltanat+eylemişlerdür 4a24
e.-sarf+eylediler 41a12
e.-sarf+eyleyüp 26a14
e.-serdar+eyledi 10a14
e.-sermaye+yi+ruzgar+eyleyüp 24b9
e.-sipariş+eyledi 34b3
e.-sipariş+eyleyesün 31b18
e.-sual+eyledi 14b11
e.-sual+eyledükde 34a20
e.-sultan+eylediler 20a12
e.-suud+eyler 35b25
e.-şebihun+eyleyeler 45b20, 45b23
e.-şehid+eylediler 38a24
e.-şehid+eylemişdi 34b14
e.-şene+eyledi 20b24
e.-şermende+eyleyesün 33a19
e.-şikayet+eyledi 21b11
e.-şükr+i+bipayan+eyledi 40b8
e.-şükr+i+fili+eyleyüp 30a9

e.-şükrler+eyledi 14b18
e.-şüru+eyleyelüm 30a12
e.-taahhüd+eyledi 13a8
e.-tabiiyet+eylediler 36a6
e.-tabir+eyledi 14b17
e.-tagyir+eyledi 23b6
e.-tahassun+eyledi 34b20
e.-tahrir+eyleyüp 44b18
e.-takrir+eyledi 14b11
e.-takrir+eyleyüp 31b17
e.-taksim+eyleyüp 26b10
e.-taleb+eyledi 32a4
e.-taleb+eyledüklerinde 41a7orhan.a
e.-tarumar+eylediler 23a8
e.-tasarruf+eylediler 41a6
e.-tatbik+eyleye 14b22
e.-tathir+eyleyüp 41b23
e.-tayin+eyledi 10b17, 10b21, 21a13,
29a8, 733b
e.-tayin+eylediler 31a25, 45a5, 45a9
e.-tayin+eyleyüp 10a13
e.-teayün+eyledi 16b18
e.-tebdil+eyledi 28a16
e.-tebşir+eyledi 36a10
e.-tedbir+eylediler 30b25
e.-tedbir+eylemişlerdür 36b19
e.-tedbir+idüp 32b11
e.-tefviz+eyledi 38a6
e.-temlik+eyledi 16b12, 23a2
e.-temlik+eyleyüp 28a15
e.-tenbih+eyledi 14a4, 21a15, 45b19
e.-teshir+eyledi 34b7
e.-teshir+eylediler 35b4
e.-teshir+eyleyesüz 33b8
e.-teslim+eylediler 32b20, 43b7
e.-teslim+eylesünler 22b8
e.-teveccüh+eyledi 29a18

e.-tevs-i bilad eylediler 37b18
e.-tezvic+eyledi 30a18
e.-toy+eyledi 7a1
e.-uruc+eyledi 41b18
e.-vad+eyledi 28b22, 9a6
e.-vade+eyledi 29a6
e.-vali+eylemişdi 37b25
e.-vasıl+eyleye 26b26b14
e.-vasiyet+eyledi 36b5
e.-vasiyet+eyleyesün 31b18
e.-vasiyetler+eyledi 36a11, 36a17
e.-vefat+eyledi 19a14, 40a6
e.-vefat+eyledükde 11a19, 19b12, 39b9
e.-vefat+eyleyüp 18a10, 38b25
e.-veliy-i ahd eyledi 33b5
e.-yad+eyleyesün 16b15
e.-yardım+eyleyelüm 9a20
e.-yavuklu+eyledi 6b13
e.-yebab+eylediler 21b6
e.-yemin+eyledi 5a9
e.-yim 13b25
e.-yüp 37b9
e.-zabt+eylediler 32a10, 34b20
e.-zabt u rabt-ı ecnad eyleyedügi 27b15
e.-zamm+eyledüğinden 25a3
e.-zıkr+eyledük 2b3
e.-zuhur+eyledi 14b6, 19a15
e.-zuhur+eyleye 9a12
e. 38a10
e. 13b17
e.-üp 21a6
e. 3b9
eyne :a.e. nerede?
e. 45a19
eytām a.i. (yetim'in c.) Yetimler.
i.+hukuk-ı eytāmı 25b15
eyü s. iyi.

e.+lere 36b3
eyülük :i. iyilik.
e. 36b4
e.+idüp 36b3
eyyām :a.i.. (yevm'in c.) günler.
e. 16a10, 18b4
e.+a 16b18, 22a2
e.+agleb-i eyyam 12a18
e.+da 28b11, 36a3, 42b12
e.+adaletin.de 28a22
e.+fırsat 24b24
e.+hayavan.ında 3b6
e.+hilafet 17b16
e.+tasattulat 2a9
e.+ında 20a1, 42b20
e.+mürur-ı eyyam 18b3, 6a4
e.+da 40a23
e. 36b17
ez f.e. -den, -dan manasında ön takı.
e. 12b12, 22a15, 30a8, 45a19
ez-yed f.b.zf. elinden, tarafından.
e.+feth-i kala-yı ez-yed-i Osman han
22b12
ezān a.i.. bildirge.
e.+bais-i tahrir-i kitab 2a5
ezel başlangıcı olmayan geçmiş zaman,
öncesizlik.
e. 43a21ez
ez-kıyāş :f.a.b.zrf. mukayese ile.
e. 18b10
ezsubh başam
e. 12a18

fāide :a.i.. fayda, kazanç, yarar.
f. 25b11

fāik :a.s. üstün.
f.+ler+(alim-i faik.ler) 17a1

fā'il :a.s. işleyen, yapan. 2. etkin.
f.+de 30b17

fāiz :a.s.bir başarıya ulaşmış.
f. 12a12

faķir :a.s. zengin olmayan, yoksul.
f. 25b6

fāl a.i. talih, uğur, deneme, bir takım yollarla
insanın talihine dair şeyler söyleme.
f.+da 3a10, 14a23
f.+eyledi 10a13
f.+1+canib-i kuh.dan 16a20
f.+ola 9a14

fāli
f.+ler 21a7

fāriġulbāl :a.b.s. başı dinç, gönlü rahat.
f. 27a11, f. 27b21

farķ :a.i.. ayrılık, başkalık.
f. 24a16, 43b19
f.+1+mübarek.ine 23b16

farķ :a.i.. aşırılık, ölçüyü aşma.
f.+itmeyüp 24b25
f.+itmez+idi 11b6
f.+oldı 928b
f.+olmagla 25b12

Fāruķ-miṣāl :a.far.b.s. Hz. Ömer gibi.
f. 24b15

farz :a.i..Allah'ın kesin emri.
f.+1+ayn 16b9
f.+1+kifaye 16b9
f.+1+kifaye.idi 21b20
f. 21b20

faṣīh :a.s. güzel ve açık konuşan.

f.+zeban-ı fasih 16a8

fāsīd :a.s.kötü, fena, yanlış, bozuk.
f.+leri+(rey-i fasid.leri) 35b22
f.+za' m+fāsīdleri 31b25

faṣıl :a.i.. aralık, ara, bölme.
f. 25b8
f.+1 27b7
f.+olmayınca 25b7

fāṣ :far.i. duyurma, dile verme.
f.+eylediler 7a4
f.+eyleme 14a3
f.+itmez 14a2

fātīh :a.s. fetheden, açan.
f. 30b26
f.+asr+1+fatih 38b21
f.+i+kostantiniye 23b3

fāzıl :a.s. faziletli, erdemli.
f. 12a14, 28a21

fecere :a.s. (facir'in c.) fena huylular,
günahkarlar.
f. 15a24, 25a4
f.+den 20b12
f.+nün 9b22
f.+yi 29b9

feh̄m :a.i.. anlama, kavrama.
f.+idemey+idi 6b25
f.+idüp 8b3
f.+olunur 28a2

feh̄vā :a.i.. mana, mefhum, kavram.
f.+mukteza-ı fehva-ı hadis-i sahih-i
sultanulenbiya aleyhiefzaluttehaya 3b11
f.+sı 26a8
f.+sınca 18b24, 24a19, 31b11, 45b15, 9b1

felihāzā : a.zrf. şunun için.
f. 24a11

feles

f.+i+ahmer.i 35b5

felh : a.i.. ekme, çiftçilik.
f. 27a3

fenā :a.i.. yok olma, yokluk, geçip gitme.
f.+dan+(dar-ı fena.dan) 31b9

ferā'ine a.i. (fir'avn'ın c.) gururlu kibirli kimseler.
f. 24a9

ferāğ :rahatlık, boşluk.
f. 28a22

ferāğ-ı bāl:gönül rahatlığı
f. 28a22, f. 18b15

ferāğat :a.i.. hakkindan vaz geçme.
f.+idüp 20a16

ferāh a.s. rahatlık veren, hoş.
f.+dur+sahra+yı+ferah.dur 6a10

ferāh-nāk :a.far.b.s. sevinçli, mesut.
f.+olup 10a12, 14b18

ferāiz :a.i..(farz'n c.) farzlar.
f.+eda+yı+feraiz+i+hams 26a22

ferāmuş :far.i. unutma, hatırdan çıkma.
f.+eylemeyeler 31b8
f.+idüp 5b23, 5b23
f. 45b11

ferhunde :mübarek, kutlu, uğurlu.
f.+hüma+yı+ferhunde 16a19

ferhunde-fāl :falı kutlu, talihi uğurlu olan.
f.+sal-ı ferhunde-fāl 3a10

ferīd :a.s. tek, eşsiz.
f.+ola 3a18

ferīdā ertesi.
m.+sı 38a5

ferīkayn :iki taraf, iki grup.
f. 38a23
f.+telakı-yı ferikayn 8a22, 21b21

fermān :far.i. emir, buyruk. 2. yazılı emir, berat.
f. 11a19, 13b8, 28a18, 38a9
f.+eyledi 33b9, 41a8, 45a20
f.+eyledükde 5a2

f.+eylemişidi 40b14
f.+ı 15a22
f.+ı+ru+yı 3a25
f.+ı+serdar 27b10
f.+ı+sultan+orhan 41a16
f.+iderseñ 6b20
f.+idüp 34a14
f.+olundı 43b3

fermān-ber :far.b.s. aldığı emri yerine getiren.
f.+selatin+ı+fermanber 24b22

fermān-fermā :far.b.s. hükmü geçen, emri yürüten.
f.+olup 39a10, 8a18

fermān-revā :far.b.s. emri kabul edilen.
f.+idiler 20b10

fermānī :far.s. fermana ait, fermanla ilgili.
f.+de+ 37b22

fūruht far.i. satma, satış.
f. 41a7

feryād :far.i. yardım istemek için bağırıp çağırma.
f.+idüp 41a20

feryād-res :far.b.s. feryad edenin imdadına yetişen.
f. 41a21

feryādcı :f.t.s. feryad eden.
f. 45b17

ferzend :far.i. oğul, erkek çocuk.
f. 15a12
f.+badettezevvüc+i+ferzend+i+devletmen
d.i 30a24
f.+ı 31a13
f.+ı+devletmend.i 40b7
f.+ı+dilbend.in 15a6
f.+ı+ercümend.i 30a17, 33a23, 8b2
f.+ı+pakize+güher 15a15
f.+ı+saadet+mend 42a1
f.+ı+saadetment 37b6
f. 42a1

ferzendān :far.i. (ferzend'in c.) oğullar, çocuklar.

f. 30b13, 5a17

f.+i+mübarek 15a16

f.+i+şecaat+nişan.larında 7b16

fesād :a.i.. bozukluk.

f. 13b12

f.+a 32a10

f.+uñ+ehl+i+fesad.un 33a4

fetevā :a.i.. (fetva'nın c.) fetvalar.

f. 36a19

feth :a.i.. bir yeri alma. 2. açma.

f. 10a12, 18a10, 18a16, 21b6, 21b9,

22a11, 28a5, 29a21, 32b10, 32b4, 33b8,

35b4, 40b19, 41a6

f.+beyan+i+feth+i+izinkemid 42a4

f.+ebvab+i+feth 32b5

f.+eyledi 19b16, 22b24, 29b11, 32a24

f.+eylediler 31a12, 32a13, 32a23, f. 32a24

f.+eylediği 30a15

f.+eyledükden 23b4

f.+eylemişidi 40b15

f.+galib-i feth-i hindistan.dur 3a2

f.+i 31a20, 31a21, 31a3, 32a14, 40b20,

41a12, 41b8, 43a12

f.+i+aksa-yı meram.ı idi 32b7

f.+i+azim 35b10

f.+i+azimet 31a2

f.+i+cedide 27b25

f.+i+diyar-ı küffar-leyyam 16a13

f.+i+gaybi 35a5

f.+i+hisar 22b22

f.+i+kala 29a24, 34a6, 41b5

f.+i+kala.ya 31a11

f.+i+kala-yı ez-yed-i Osman han 22b12

f.+i+karahisar 22a11

f.+i+kostantin.e 14b17

f.+i+kostantiniye 18a4, 43b3

f.+i+mersuh.a 17b4

f.+i+mübin 32a12

f.+i+nam.dar 22a10

f.+iderem 28a6

f.+idüp 21b6, 34a24, 34a3, 34a4, 34a8

f.+inden 34a2

f.+ine 17b21, 30b26, 34a7, 34b12, 43b6

f.+ini 30b23, 33b12, 36a10

f.+itdüğü 16b11, 3a2, 42a7, 4b1

f.+itdügin 23b7

f.+itdükde 44a13

f.+itmek 34b9, 43b1

f.+itmekle 8a20

f.+itmişleridi 17b20

f.+liva-yı feth 43b11

f.+müjde-yı feth-i hisar 29a24

f.+mümtaz-ı feth 24a18

f.+namdar-ı feth 23a1

f.+olunan 34a17

f.+olundu 42b7

f.+olunmamışidi 43b16

f.+olunması 42a20

f.+olunup 29b13, 34b1

f.+olunursa 34a21

f.+sebeb-i feth-i+hisar-ı bilecik 28b16

f.+zıkr-i feth-i burusa 35a8

f.+zıkr-i feth-i kala-yı kocaili 34a1

feth-eşer :a.far.b.s. fetih belirten.

f.+haber-i feth-eser 23a5

feth-i kelām :söz açma.

f.+eyledükde 21a18

f.+idüp 30b21, 43b11

feth u teshīr :feth edip hükümrانlık altına alma.

f.+buyurmışlardur 3a14

fetret :duraklama, ara. 2. padişahsız geçen zaman.

f. 3b16

f.+i+azime 19a15

fetret-iḳtirān : a.b.s. fetihle bir arada gelen, içinde fetih bulunan.
f.+da+avan-ı fetret-iktiran.da 30a3

fetret-pezir a.far.b.s. fetret bulan, duraklama yaşıyan.
f.+kanun-i kadim-i fetret-pezir 17a23

fettāh :a.s. zafer kazanmış, üstün gelmiş. 2. feth eden
f.+melik-i fettah 32a2

fevāid a.i..(faide'nin c.) faydalar.
f.+inden 25b5

fevt :a.i.. kaybtme, elden çıkarma, kaçırma.
f.+itmeyüp 26b1

fevz :ai. Kazanma, galibiyet, muvaffakiyet.
f.+i+merame-i kitman 12b25

fezāil :a.i.. (fazilet'in c.) faziletler, erdemler.
f.+inden 26b6

fıḳdān :a.i.. yokluk, darlık, bulunmazlık.
f.+ı+kefaet 12b22

fıḳḳhiye :fıkıhla ilgili.
f. 36b8

fırḳa :a.i.. gurup, hizip, insan kalabalığı.
f. 25a8, 8a11
f.+ı+müslimin 1b7
f.+yı 29b5

fırşat :a.i.. uygun zaman, elverişli durum, imkan.
f. 17b21, 19b19, 25b12, 33a3
f.+buldı 10a22
f.+bulup 14a5, 7a4
f.+dan 22b24
f.+eyyam-ı fırsat 24b24
f.+gözedüp 10a7
f.+ı 26b1

fıḫrat :a.i.. yaratılış, tabiat, mizaç.
f.+ı+latife.si 24b19
f.+ı+tabi.isi 32b3

fı :a.e. -de, -da.
f. 44b4

fiavaili şevvāl şevvalın başlarında.
f. 27a25

fıkr :a.i.. fikir, düşünce. 2. idrak. 3. hatır.
f. 45a19
f.+i+meger 28b10
f.+i+sabit.leri 27b3
f.+inde 42b1
f.+inde+iiken 14a9

filān :a.i..herhangi bir şahıs, biri.
f. 41b6, 41b7

filcümle :a.zrf. herkesçe.
f. 28b

fi'len :a.zrf. fiili olarak, yaparak.
f. 4a11

filḫāl :a.zrf. şu anda, hemeni şimdi.
f. 14a1, 7a6
f.+ı+ıkkbal-misal 16b5

fırāḳ :a.i.. ayrılık, ayrı olma.
f.+dan 24a16

fırāḳ :a.i.. (fırka'nın c.) gruplar, taraflar, firkalar.
f.+ı+müşrikin 3a15

fırār :a.i.. kaçma.
f. 33b16
f.+da 10b1
f.+eyledi 20a19, 30a2
f.+eylediler 33b21, 34b25
f.+iderken 35a2
f.+idüp 10a24, 32a3
f.+itdükde 32b8
f.+itmişidük 5b3
f.+zaruret-i firar 29b2

fırāset :a.i.. derin bilgi. 2. binicilik ve at yetiştirme bilgisi.
f. 33b2
f.+ehl-i firaset 35a20

f.+le 36a5, 8b3
f.+üm 5b9
firāş :a.i.. döşek, yatak.
f.+ı+harir.de 14a6
firāvān :far.s. çok, bol, fzla, aşırı.
f. 40a9
f.+dürer-i ed' iye-i firavan 1b11
firdevs :a.i.. en yüksek cennet.
f. 21b22
firdevs-nişān : cennet gibi.
f.+şehr+i+firdevs+nişan 40a10
fisebilillāh : Allah yolunda.
f. 11a13
f.+guzat-ı fisebilillah olmakla 2b8
fitne :a.i.. bela, sıkıntı. 2. fesat, bozruculuk.
3. anarşi.
f. 13b12, 19a15, 32a10
f.+nün 12b12
fitne-engizlik :a.f.t.b.i. fesat çıkarıcılık.
f.+lerin 22a21
fitye :a.i.. (feta'nın c.) gençler, delikanlılar.
f. 12b9
fle
f. 33b25
fukarā :a.s. (fakir'in c.) fakirler, yoksullar.
f. 35b23
f.+infak-ı fukara 36b17
f.+sı 16b17
fulori eski bir para birimi
f. 35b1
furū' :a.i.. (fer'in c.) dallar.
f.+ı 4b8
fülān :herhangi biri.
f. 16a18, 16a18
fünün :a.i.. (fenn'in c.) fenler, bilimler.
f.+da 13b21
fürüg :far.i. nur, ziya, ışık.

f. 24a13

furuht :far.i. satma, satış.

f. 42b1

f.+olunup 44b24

fütühāt :a.i.. (feth'in c.) fetihler.

f. 18b19, 20b19, 2b23, 2b25

f.+a 34a23

f.+da 31b4

f.+ı 2b20

f.+ı+azime 2a24

f.+ı+gaybiye 11b8

f.+ı+guzat-ı namdaran 40b11

f.+ı+hisar 32a15

f.+ı+muhtelif.de 3a18

f.+ı+orhani 34a15

f.+ını 34b4, 40b13

f.+uñ 17b25, 30a12

f.+ı+islamiye 31b4

-Ġ,G-

- ġabtāt** g.+dur+(hengam-ı ġabtāt.dur) 24b24
- ġađab** :a.i.. öfke, kızgınlık.
g.+ı+murad-ı ġadab.ı 31a6
g.+halet-i ġadab 31a8
- ġadin** :a.zrf. yarın.
g. 44a7
- ġāfil** :a.s. ġaflette olan, içinde bulunduğu durumu idrak edemeyen.
g. 21a15
g.+idi 35b19
g.+idiler 18a5
g.+ler+idi 20b9
- ġaflet** :a.i.. ġafillik, dikkatsizlik.
g. 35b21
- ġāh** f.zf. bazen, zaman zaman.
k. 35a16, 35a17
- ġah ġah** :f.zrf. zama zaman
g. 12b8, 25a20, 32b16, 36a1, 36a1
- ġāhi** :arasıra, bazen.
g. 42b23
- ġāib** :a.s. görünmeyen, hazır olmayan, kayıp.
g. 27a14
g.+i+sab 34b19
- ġāile** :a.i.. uğraştırıcı dert, sıkıntı.
g.+sin 35a9
- ġalā** :pahalılık.
g. 35b16, 45b16
- ġalebe** :a.i.. ġalip olma, zafer.

- g. 10a21, 14a17
g.+si 17b20
- ġālib** :a.s. üstün, kazanan.
g.+dur 5a18
g.+e+canib+i+ġalib.e 9a23
g.+e+leşker+i+ġalib.e 9b1
g.+e+taraf+ı+ġalib.e 9a22
g.+i+feth+i+hindistan.dur 3a2
g.+iken 9b6
g.+olalar 9a21
g.+oldı 7a16, 9b3
g.+oldılar 9b5
g.+olup 14a19
g. 9b3
- ġālīz** :a.s. kaba, nezaket dışı.
g.+yemin+i+ġalīz 5b18
- ġam** :a.i.. keder, tasa.
g. 23b14, 31a7, 31a8
g.+ateş+i+ġam 12b24
- ġam-ġīn** :a.far.b.s. kederli, tasalı.
g. 42b24
g. 5b17
g.+iderdi 12b7
- ġam-ġūsār** :far.b.i. dert ortađı.
g. 14a16
- ġam-zede** :fa.far.b.s. ġamlı, tasalı.
g.+yi+makule.yi+mubaşeret+i+ġamzede.
yi 15a8
- ġanāim** :a.i.. (ġanimet'in c.) ġanimetler.
g. 33a13
g.+den+mal+i+ġanaim.den 26b8
g. +ını 44a13
g.+i+bipayan 41b24
g.+i+bişimar 10b4
g.+i+emval+i+helal 20b22
g. 9b9
- ġanī** :a.s. zengin.

g. 25b6
ġanīm :a.s. ganimet almış.
g. 28b5
ġanīmet :a.i.. savaşta elde edilen mal.
g.+eylediler 35a7
ġarb :a.i.. batı.
g. 18a15
g.+de 15a21
g.+uñ+diyar+i+ġarb.uñ 17b18
ġarbī :a.s. batıya ait, batıdaki.
g.+den+canib+i+şimal+i+ġarbi.den 17b19
g.+sinde+canib+i+ġarbi.sinde 34b3
ġāret :a.i.. yağma, akın, çapul.
g. 10b24, 31a19, 32b25, 34a13, 45b13,
9b22
g.+den 23a6
g.+eylemişler 33a3
g.+i+memalik+i+küffar 10a16
g.+idüp 32a11
g.+olunmadı 35b5
ġārīk :a.s. gark olmuş, batmış.
g.+i+derya+yı+hab+iiken 14a7
ġarīb :a.s. zavallı, çaresiz. 2. gurbetlik çeken.
g. 32b25
ġarībe :a.s. tuhaf, evvelce görülmemiş.
g.+zuhur+i+vakayı+i+garibe 14b21
ġarġ :a.i.. suya batma, batırma. 2. boğma,
boğulma.
g.+olduġı 8b20
ġarrā :a.s. parlak, şatafatlı.
g.+tugra+yı+garra+yı+cihanistan 23b11
ġars :a.i.. ağaç dikme, dikilme.
g.+idüp 18a15
ġānimīn :a. zf. ganimet almış olarak.
g. 10b6
ġavġa :far.i. kavga, dövüşme. 2. savaş.
g.+i+cengiziyān 8a16

ġayat :a.s. çok, pek fazla.
g. 1b1
ġayb :a.i.. gizli olan, göze görünmeyen.
g. 31b16
ġayb-āne :a.f.b.zrf. bilinmeyecek şekilde.
g. 22b21
ġaybet :a.i.. kaybolma.
g.+eyleyesüz 41b6
g.+i+istiklal+i+saltanat 11b21
ġaybī :a.s. göze görünmeyen şeylere ait.
g.+den+rical+i+gaybi.den 16a7
g.+esrar+i+gaybi 18a5
g.+feth+i+gaybi 35a5
g.+mülhem+i+gaybi 31b15
ġaybiye :a.s. : göze görünmeyen şeylere ait.
g.+fütuhāt+i+gaybiye 11b8
g.+işaret+i+gaybiye 31b17
g.+mübeşşir+i+gaybiye 16b4
g.+ye+esrar+i+gaybiye.ye 15b12
ġaybiyet :a.i.. gabya ait olma .
g.+beşaret+i+gaybiyet 12a5
ġāyet :a.s. çok, fazla, son derece.
g. 29a13, 29a4, 32a19, 36a11, 36a12,
36b13, 41b12, 44a25, 45b14, 9a17
ġayr :a.i.. başka, diġer.
g.+i+mahdud.dur 3a6
g.+ileri 39a25
g.+isini 26b20
ġayret :a.i.. çalışma, çabalama. 2. kıskanma,
çekememe. 3. mukaddesata saldırı
karşısındaduyulan asil heyecan.
g.+i+cahiliye.sinden 21b9
g.+i+din+i+islam 26b1
ġayrı :a.s. başkası, diġeri
g. 44a17
gayrı : a.s. başkası, diġeri

g. 12b13, 12b25, 12b9, 16a5, 25a3, 26b25, 28a13, 28a9, 2b23, 33a12, 34b34b17, 42a13, 42b18, 4b11, 6b22, 7a7, 7b25

ġayūr :a.s. çok gayretli.
g.+itmeyeler 32a8

ġazā :a.i.. din uğrunda savaş.
g. 11a13, 12b3, 20b24, 24b6, 2b16, 30a9, 30b9, 32a18, 34a19, 3a11, 8b13, 8b15, 9b12, 9b15
g.+da+rah-ı gaza.da 36b15
g.+dan 28a13
g.+idüp 10b22
g.+itmek 15a24
g.+maslahat-ı gaza 44b8
g.+mecma-ı gaza 30a16
g.+meydan-ı gaza 33a24
g.+olunmak 34a20
g.+ya 16a14, 31a1, 43a15, 8b12, 9b24
g.+yı+küffar-ı harbi 16a5
g.+yı+rum 30b1

ġazā-āyīn :a.far.b.s. işi gaza olan.
g.+ün 23b23

ġazā-mu‘tād :a.far.b.s. gazayı adet edinmiş.
g.+ları 37b8

ġazāb :a.i.. öfke, kızma.
g.+da+esna-yı hışm u gazab.da 5a8
g.+da+hin-i gazab.da 5b17

ġuzat :a.i.. (gazi'nin c.) gaziler.
g. 3a8
g.+fütuhāt-ı gazat-ı namdaran 40b11
g.+ı+kilab-ı gazat.ı 34a10
g.+ı+nusret+ayag.dan 27a6
g.+ı+nusret+şiar.dan 26b9

ġazāvāt :a.i.. (gaza'nın c.) gazalar.
g. 18b19, 19a17, 2b23
g.+da 16b15

ġāzi :a.s. gaza eden.

g. 10b6, 11a4, 17a8, 33a10, 33b6, 34b16, 40b16, 41a5, 7b19
g.+ler 22a19, 31b1, 33b10, 35a5, 41a4, 43a15, 43b5
g.+lerden 34a11
g.+lere 23a2, 26b21
g.+leri 21a13, 34b34b17, 41b21
g.+lerin 41a11
g.+nün 41b10
g.+nün+osman+gazi.nün 33a5
g.+osman+gazi 4a17
g.+osman+han+gazi 3b10
g.+ye 34b5
g.+yi 31b16, 33b5

ġazve :a.i.. gaza.
g. 10a6

ġazz u cihād :gaza ve cihad.
g.+ı 24b7

geç- fi. geçmek.
g.-diklerinde 33b19
g.-erler 32a9
g.-meyeler 32a7
g.-üp 10a4
g.-ürdiler 40a1

geçin- fi. geçinmek.
g.-üp 44b21

geçür- fi. geçirmek.
g.-di 38a22
g.-diler 28a23, 29b10, 33b23
g.-ruzgar+geçürdüler 36b23
g.-üp 33b15, 35b21, 38b4

gel- fi. gelmek.
g.-di 22b10, 42a4, 9a12
g.-dikde 41b16
g.-diklerinde 5a21, 8a4
g.-diler 28b6
g.-dügi 18b24, 4a25, 9b7

g.-dügüdür 23a15
g.-düginden 10a12
g.-dügünüz 5b1
g.-dük 22b5, 5b4
g.-dükde 32a20
g.-elüm 14a14
g.-esin 34b13
g.-esüz 41b7
g.-icek 29b1
g.-ince 44a16
g.-lazım+gelmekle 13a12
g.-lazım+gelmişdür 44b9
g.-mege 32a21
g.-mekle 10a22, 15a11, 42a6
g.-mişdür 15a6, 17b6
g.-mişidi 13b5
g.-mişler+idi 8a4
g.-rast+geldiler 5a21, 9a14
g.-rast+geldük 9a19
g.-üp 10b7, 16a12, 16b5, 17b8, 18b25,
20a20, 20a7, 22b10, 27b17, 27b21, 30b3,
32a18, 32a20, 36a10, 4021, 41a22, 42b23,
42b4, 43a4, 43b13, 45a7, 5a22, 5b25,
8b15
g.-ür 12b9, 5a22
g.-ürler 29a12
g.-vücuda+geldügi 23b23, 40b8
g.-vücuda+gelüp 42a2, 6a22
g. -en11a5, 35b7, 7b14, 8b13
g.+eni 26a24
g.+enlere 36b2
g.+enlerin 42a14
gelin i. gelin.
g.+den 7a2
g.+e 7a2
g.+i 7a3
g.+ler 7a4

g.+lerine 7a1
gemi i. gemi.
g.+ler 42a17
g.+lere 10b5
g.+lerinden 43b3
g.+ye 35b3
genc :far.i. hazine.
g.+i muhabbet.i 13b14
g.+i+kanaat 16b12
g.+i+virane 13b14
g.+inde 33b14
ger f.e. eğer, şayet.
g. 15b7, 21a22, 6b6
gerçi f.e. her ne kadar, ...ise de.
g. 28b22
gerd u gubār :far.b.i. toz toprak.
g.+i+cenk 9b4
gerden far.i. boyun.
g.+iña 27a17
gerden-keşān :far.b.s. inatçılar.
g. 16a23
gerdiş far.i. dönüş, dönme.
k. 35b24
k.+i+sipehr 17a22
gerek :i. lazım.
g.+dür 16a14, 16a19, 21b15, 28a9, 31b4,
31b7, 33b11, 3b8, 40a13, 43b15, 9a24
g.-dür 28a7
germ :far.s. sıcak.
g. 14a16
geşt-zār far.i. gezip dolaşam yeri, tenezzühgah.
k. 26a14
geşti :far.i. gemi.
g. 42b23
k.+i bi-bad-pan 16b21
g.+ler 45b18, 45b23
g.+ye 42b4

getür- f. getirmek.
g.-düklerinde 33a16
g.-eceklerdür 6a9
g.iman+getürdi 6b21
g.iman+getürmedi 6b11
g.iman+getürmekle 6b2
g.-memiş+iken 6b14
g.-üp 22b13, 22b25, 25b9, 26a11, 26a18,
27a24, 30a25, 31b16, 33b2, 38a4
g.-ürlerdi 21a7
g.vücuda+getürülmüştür 28a12

geydür- fi.giydirmek.
g.-di 41a23

geyik :i.geyik.
g.+i+kühsar 34b23

gılmân :a.i.. (gulam'ın c.) bıyığı çıkmamış
delikanlılar.
g. 26b18, 33b24, 34a11
g.+i+hassas.iyle 35a22

gibi :e. gibi.
g. 10a9, 11a17, 12b6, 13b22, 14b8, 16b21,
18a21, 18b8, 20b24, 21b1, 22b18, 24a1,
25a12, 26a13, 29b5, 32b13, 32b17, 32b9,
34b23, 34b25, 36a24, 36a25, 3b7, 43b17,
5a25, 8a9
g.+dür 14a2

gice :i. gece.
g. 10a20, 10a23, 12a21, 14a17, 14a5,
2a18, 38b12, 41a19, 41b6, 6a22, 6a22

giç :zrf. olması gereken vakitten sonra.
g. 22b5

giç- :fi. geçmek.
g.-dikleri 29b5

giçür- :fi.geçirmek.
g.-ruzgar+giçürmege 18b15

gir- fi. girmek.
g.-di 14a13, 14a9

g.-diler 14a14
g.-düklerinde 39b23
g.-en 16b9
g.-inceye 10b5
g.-mege 14a3
g.-mezlerdi 39b24
g.-üp 29a21, 41a3

gîrân :far.s. ağır, sakil.
g. 29b24

girdâr :far.i. meşguliyet, iş.
g. 14b22

giriftâr :tutulmuş, yakalanmış, esir.
g. 29b9
g.+eyledi 30a1, 39b25
g.+eylediler 33a12, 41b23
g.+i+maktiyet 13b5
g.+itdügi 33a25
g.+lardan 41a5

girîzân :far.s. kaçıcı, kaçan.
g. 25a10

girîz-gâh :far.i. kaçacak yer.
g.+ı 34b21

girü :i.zrf. 1. geri. 2. tekrar.
g. 14a4, 16b1, 17a24, 20a2, 25a6, 38a6,
40a1, 41a11, 43a4, 44b21, 45a10, 45a15,
45a2

git- fi. gitmek.
g.+ecek 28b25, 29a2
g.+elüm 29a2
g.-di 32a3, 43a4, 43a4
g.-diler 23a7, 41b13
g.-düklerin 22b1
g.-düklerinde 21a2, 21a5
g.-erdi 43a15, 6b23
g.-erek 39b5, 44b19
g.-erem 20a16
g.-erse 19a10

g.-ersiz 5a23
g.-mege 27b18
g.-üp 8b25
g. 14a9, 22b14
g.+dür 22b10
giy- fi. giymek.
g.-erler 44a2
g.-erler+idi 44a9
g.-erlerdi 44a18, 44a2
g.-sünler 44a8
g.-üp 44a1
giydir- fi. giydirmek.
g.-mekle 44a3
giyür- fi.giydirmek.
g.-üp 23b16
gizlü :s. Gizli, saklı.
g. 6b1
gizlüce:zrf. gizlice.
g. 6b16, 6b6
gonce :far.i. açılmamış çiçek, tomurcuk.
g.+yi+baht+ı+şahi.si 16a16
göçlegi
g.+ye 10a25
göl i. göl.
g. 42a14
g.+den 45b14
gönder i.ucuna bayrak veya sancak takılan direk.
k. 27a4
gönder- fi. göndermek.
g.-di 12b14, 12b23, 13b8, 28b25, 29a6,
34a5, 35a16, 38a11, 42b6, 7a12, 9a5
g.-diler 29a22, 29b11, 35b4, 41b24, 42a21,
42a24, 42b23, 43b6
g.-elüm 29a1
g.-ilen 26b22
g.-iyor 29a5
g.-mişdi 18a8

g.-mişdür 23b9
g.-mişdi 18a11, 29a20, 43b1
g.-üp 13a21, 21b11, 21b5, 22a20, 27b25,
28b21, 29a11, 32a13, 34a10, 3a14, 45b17,
5b25, 7a11, 9b14
g.-ildi 27a4
g. 42a23, 42b4
gönül :i. yürek, kalp, can.
g.+ünden 22a12
gör- fi. görmek.
g.-caiz+görmeyüp 24a24
g.-di 28b19, 30b22, 31b2, 42b25, 5b6,
6a23, 6b14, 9b8
g.-diler 13b1, 14a12, 33b12
g.-dügi 14b13, 31b16, 41b1, 41b4
g.-dügüdür 14a15, 31b1
g.-dükçe 16b15
g.-dükde 22a6, 42a24, 43a5
g.+düm 2a19
g.-icek 43a8
g.-meye 26b8
g.-meyelüm 5a25
g.-meyesin 36b2
g.-meyüp 26b3, 30b26
g.-mişdi 14b2
g.-ülüp 11a21
g.-üp 24a15, 33b1, 36a13, 37b17
g.-ür 14b12, 41a19, 41b1
g.-ürdi 29b23
göre e. göre.
g. 24a23, 45a7
görül- fi. görülmek.
g.-üp 25a22
g.-di 12b19, 23a25
görün- fi. görünmek.
g.-mezler 29a11
g.-ür 29b22

göster- fi. göstermek.
g.-di 22b14, 5a17
g.-diler 10a21, 33b17
g.-elüm 8b7
g.-meyup 36a19
g.-meyüp 35a13
g.-üp 25b4
g.-üp 26a7

götür- fi. götürmek, yok etmek.
g.-aradan+götürmek 21b15
g.-di 19b18
g.-dügi 44a14
g.-üp 21a9
g.-ürdi 39b20

gövde i. gövde.
g.+si 43a2

göz i. göz.
k.+leri 44a24
g.+üne 42a24, 43b6
g.+lerin 38b13, 42a3

göz gözi gör- :ortalık aydınlanmak.
g.-dükde 9b5

gözet- f. gözetmek, beklemek..
g.-fırsat+gözedüp 10a7

ğubār :toz.
g. 8b19

ğulām :a.i.. tüyü bıyığı çıkmamış delikanlı.
g. 24b22
g.+ları 19b4
g.+larında 8a8

gulāmān :a.i.. tüyü bitmemiş delikanlılar.
g. 44a7

gūna gūn :far.b.s. renk renk.
g.+keserha+yı+gunagun 18b7

gūr :far.i. mezar, kabir.
g.+dan 39a2
g.+ına+ser+i+gur.ına 22a8

ğurer :far.i. (gurre'nin c.) parlaklıklar.
g.+i+esniye+i+bi+payan 1b11

ğurfe :far.i. çardak, köşk.
g.+dür 44a24

ğurre :a.i..Arabi ayın ilk gecesi.
g. 2a18

ğurūb :a.i.. batma.
g. 2a15, 35b24
g.+ider 14b13

gūş :far.i. kulak. 2. işitme, dinleme.
g.+ı+hoş.ına 24a7, 27a16

gutcu
g. 12b20

ğuzāt :a.s. (gazi'nin c.) gaziler.
g.+ı+fisebilillah+olmakla 2b8
g.+ı+islam 1b17, 37b19, 4022
g.+ı+islam.a 35b8, 44a14
g.+ı+islam.ı 21b18
g.+ı+fisebilillah
g.+olmakla 2b8

ğazve a.i.. gaza, Allah yolunda savaş.
g.+bais+i+ibtida+i+guzuv 20b20

ğufte :far.i. söz.
g.+yi+kelimat+i+muhabbetfeza 15a8

ğüher :far.i. inci.
g.+den+maden-i güher.den 30a19

gül far.i. gül.
g.+i+reyhan 14b6

gül-ruhsār :far.b.s. gül yanaklı.
g.+nigar-ı gül-ruhsar 41a23

ğülbān :
g.+ı+inayet-i ilahi.de 16a16

gül-istān :gül bahçesi. 2. Sadi'nin meşhur eseri.
g. 40a18
g.+andelib-i gülistan 1b5

güm-rāh :far.b.s. yolunu kaybetmiş.
g.+olmuşlardur 12b10

gün i. gün.
g. 1019, 10a22, 12b7, 13a17, 14b25, 16b1, 18b24, 19b10, 20a6, 22b15, 28b13, 28b14, 28b16, 30b21, 32a17, 33b15, 33b16, 36a14, 41b5, 41b6, 42b24, 43a6, 43b10, 6a21, 6a22, 6a6, 6b14, 7a1
g.+de 44b9
g.+den 28b19, 36b9
g.+e 17a14, 43a4
g.+i 3a11
g.+lerde 30b21, 40b24
g.+lerden 16b1
g.+üñ 23a3

güne :far.i. türlü, çeşit.
g. 11b10, 12a22

günāh :far.i. Allah'ın emrine aykırı iş.
g.+ını 13b7

gün be gün :f.zrf. o günden beri.
g. 11b7

gürūh :far.i. cemaat, bölük, takım.
g. 17b7, 33a1
g.+ı+kalilüladed 32b14
g.+ı+mekruh 25a4
g.+ı+merdan.un 9a3
g.+ı+pür+şükr.e 4b11
g.+unuñ 45a13

gūyā :e. sanki.
g. 14a10

güzār :far.i. geçme, geçiş.
g.+eyledi 16a6

güzel s. güzel.
g.+siz 7a3

güzer :far.i. geçme, geçiş.
g. 8b18

güzerān :far.i. (güzer'in c.) geçmeler, geçişler.
g.+idüp 26a23

güzeşte :far.s. geçmiş, macera.

g.+yi+hikayet+i+güzeşte.yi 5b23
g.+yi+macera+yı+güzeşte.yi 5a16

güzīde :far.s. seçkin, seçilmiş.

g.+i+mevcudat 1b4

güzīn :far.s. seçen, seçilmiş, seçkin.

g.+nehamek+i+enbiya+yı+güzīn 23b23

g.+sahabe+i+güzīn 1b7

g.+selatin+i+güzīn+i+al+i+osman 2b11

-H-

hāb :far.i. uyku.

h. 15b7

h.+a 14a19

h.+bepende+yı+hab 14b14

h.+da 14b8

h.+dan 41a23

h.+ı+rahat 42a3

h.+ında 41b22

h.+iken+garık+ı+derya+yı+hab+
iken 14a7

hābbe :a.i.. dane, tane.

h. 26b16

h.+yi 26a7, 26b23

hāber :a.i.. son ve yeni havadis, bilgi.

h. 10a8, 12b14, 12b23, 13a21, 22b9,

29a22, 29a4, 41a2, 7a12

h.+den 29a15, 34a5

h.+e+ashab+ı+haber.e 18b4

h.+i 22a22, 33a7, 42a6

h.+i+feth+eser 23a5

h.+i+keder+eser 32b24

h. 29a24, 33a14

h.+in 34b21, 40b8, 4a17

h.+ini 41a6

h.+olunsun 34a23
h.+virdiler 45b25
haber-dār :a.far.b.s. haberli.
h. 35a20
h.+eyledi 16a9, 45b21
h.+itmekle 21a14
habīb :a.s. sevgili, seven.
h.+i+huda 23b19
habīr u āgāh :a.far.b.s. haberi olan.
h.+olsa 12a8
habīs :a.s. pis, kötü.
h.+i+nefs+i+habis.i 35a22
habīse :a.s. pis, kötü.
h.+cife+i+habise 40b25
h.+nüñ+nufus+u+habise.nün 25a10
hacā a.i. Üstad.
h. 40b18
hacc :a.i. İslamın beş şartından biri olan ve belli zamanda kabeyi ziyaret etme farızası.
h.+a 20a16
hāce :far.i. hoca, efendi, muallim.
h.+yi 21a17
hācet :a.i. ihtiyaç, lüzum, gereklilik.
h. 28a4, 9a23
h.+de+vakt+i+hacet.de 26b20
h.+i+beyan 20b17
hacl :a.i. utanma, sıkılma.
h. 33a19
h.+ita-yı bedra-yı hacl 25a8
hadāset : evvel, başlangıç. 2. tazelik, gençlik.
h.+i+sin.de 5b2
hadd :a.i. sınırlar. 2. derece.
h.+i+bulug.a 6b5
h.+i+tenkar.larında 8a8
haddizātında : a.t.b.zrf. esasında, zaten, aslında.
h. 35a19
hademe :a.i. (hadim'in c.) hadimler, hizmetçiler.

h. 6a4, 14a7
hādīmu'l-ḥaremeynū's-ṣerīfeyn iki şerefli
harimin (Mekke ve medinenin) hizmetçisi.
h. 1b12
hadi e. Haydi.
h. 26a16
hadīs-i şerif :a.i. peygamberimizin sözlerine verilen ad.
h., 9b1,26b13, 33a24 36b2
h. meşhur.un 17a2
h.+mukteza.ı fehva-yı hadis-i saḥīḥ
sultanulenbiya aleyhiefzaluttehaya 3b11
h.+olmuşdur 44b5
h.+olur 3b4
hadīse :a.i. vakız, yeni bir şey, ilk defa çıkan.
h.+yi+taşkbazi.si 23a14
hafā :a.i. gizli olma, gizlilik, kapalılık.
h. 27a9
hāfız :a.s. koruyan, saklayan.
h.+i+harim-i bari-gah-ı saltanat 45b5
-hāh far.s. isteyen.
h. 12b8
hāif :a.s. korkan.
h. 9a17
hāir :a.s. şaşırılmış, hayrette kalmış.
h 25b10
hāk :far.i. toprak.
h. 35a7
h.+düşürdiler 10b3
hākān :i. Türk hükümdarlarına verilen isim.
h.+ı 23b11
h.+olmaga 17b1
hākāni :s. Hakana mensup, hakan ile ilgili.
h.+evreng+i+hakani 3a9
h.+ye+serir+i+hakani.ye 38a21
hākāyık :a.i. (hakikat'ın c.) gerçekler, hakikatler.
h. 17a1

hakem :a.i.. iki taraf arasındaki uyuşmazlığı halletmek üzere hüküm veren kişi.
h. 16b24

hakikat :a.i.. gerçek.
h.+de+seccade+i+hakikat.de 12a1

hakikat-simā ' a. f. b. s. hakikat görünen.
h.+kelimāt+i+ hakikat-simā 'ların 4a9

hakim :a.s. hükmeden 2. kadı, vali, amir, hükümdar.
h. 34a8
h.+i 13a17, 13a23, 13a4, 22a24, 28b19, 31b23
h.+i+bagdad 38a21
h.+i+hırmankaba 13b4
h.+i+kala 35a12
h.+i+konstantin 10a1
h.+i+mezbur 13a14, 13a4
h.+i+mülk 35b18
h.+i+şer 36b7
h.+i+yarhisar 30a17
h.+idiler 39a14
h.+ine 13a21, 41a11
h.+ini 33b23
h.+inün 13a12, 13a19, 13a25, 13b5, 42b12
h.+lerin 41a4
h.+oldı 39a12
h.+oldılar 39b2

hakimān :a.i.. iki hakim
h.+der+(beyan-ı hakimān-ı mısır u şam)19b5
h.+der+(beyan-ı hakimān-ı rum u şam) 19a19

hakir :a.s. itibarsız, değersiz, aşağı, bayağı.
h.+abd-i hakir-i pür-taksir 2a6

hak :a.i.. Allah. 2. doğruluk, adalet. 3. birine ait olan şey.
h. 14b18, 15a7, 20b14

h.+e 19b11, 36b9, 5a9
h.+hazret+i+hak 30b22
h.+i 32b17
h.+inayet+i+hak 8b23
h.+ları 45b1
h.+sahra-yı hak-ı mezellet.e 25a13
h.+tealañun 6b18, 6b24
h. 11b25
h.+a 11b5, 24b15
h.+i+civare 28b11
h.+i+gazi+osman 28b10
h.+ımızda 6a6
h.+ına 31b1
h.+ında 25a16, 25b23, 4b6
h.+ından 34b13
h.+un+(meczub-ı hakk.un) 43a21ez

hakulhimāye :koruma veya korunma hakkı.
h. 35b7

hak-sār:far.b.s. toz toprak içinde kalmış.
h.+küffar-ı haksar 10b14, 24b8, 32b17
h.+un+(küffar-ı haksar.un) 10a5

hak te'ālā :yüce Allah.
h. 15b2, 22b15
h.+ya 6b1

hāl :a.i.. durum.
h. 31a7, 35b17, 40a2, 41b13, 42b21, 4a6
h.+akıbet+i+hal 9a13
h.+de 28a12
h.+de+ibtida+yı+hal.de 39b4
h.+e 43a1
h.+i+çevkest 30a8
h.+i+pürmelal.de+iiken 13a3
h.+in 13a5, 22b5, 42b23
h.+ince 24b3
h.+mail-i hal 35b18
h.+refah-ı hal 18b15, 28a22
h.+zeban-ı hal 31a7

ḥalʿ :tahttan indirme.
h.+idüp 19b23, 38b15
h.+olunmuşdur 20b16
h.+olundı 39b10, 39b18

ḥalā :a.zrf. şimdi, şu anda.
h. 15a4, 18a14, 19a2, 19b11, 44a22, 45a1,
45a10

ḥalāş a.i.. kurtulma, kurtarma.
h.+oldı 43a5

ḥālāt :a.i.. (hal'in c.)
h.+ı+enfüs-i menam 14b21

ḥalef :a.i.. babanın yerine geçen oğlu. 2.bir
mevkiye birinden sonra gelen.
h. 15a13

ḥālen :a.zrf. şimdi, şu zamanda.
h. 39b6, 3a6, 4b13, 6a9

ḥālet :a.i.. hal, suret, keyfiyet, nitelik.
h.+i+gadab 31a8
h.+i+mahmasa.da+idiler 35a12
h.+i+mutavassıta.yı 26a8

ḥālīk :a.s. yaratan, yaratıcı.
h.+ı+bicun 23b13
h.+ı+kainat 1b1

ḥālī :a.s. تنها, boş, sahipsiz yer.
h. 1b19, 26a11, 26a20, 32b10, 34b19,
4022, 41a14, 44a6
h.+imiş 41a2
h.+olmayup 27a19
h.+olmaz 3b5
h.+olmaz+idi 35b17

ḥālīc :a.i.. denizin ırmak gibi karaya sokulmuş
kesimi.
h.+i+kostantiniye 34b4

ḥālīfe :a.i.. birinin yerine geçen kimse. 2.
peygamberimizden sonra halkı idare eden
yöneticiler.
h.+razık-ı halife-yi rubʿ -ı meskun 23b13

h.+yi+muhterem.i 23b19

ḥālīkulberāyā :a.s. yaratılmış olanların yaratıcısı.
h.+dur 26a5

ḥalk : a.i.. insanlar. 2.yaratma,yaratılma.
h.+ahval-ı halk-ı alem 16b25
h.+ı+alem 18b14
h.+ına 26a3
h.+ını 24a15
h.+ının 32b15

ḥall :a.i.. çözme, karışık meselenin içinden
çıkma.
h. 24b3
h.+i 5b21
h.+idüp 3a23

ḥallāk a.i.. yaratıcı, Allah.
h.+ibad-ı hallak 1b16

halleş- fi.hal hatır sorma.
h.-üp 26b2

ḥalvet a.i.. yalnız, تنها kalma.
h.+de 28b23

ḥalvet-hāne :yalnız kalma yeri.
h.+i+şeyh-i alişan.da 12a21
h.+küşe-i bam-ı halvet-hane-i şeyh 12a24

ḥamāil :a.i.. nusha.
h. 27a17

ḥamām:a.i.. umumi banyo yeri.
h.+a 39b23, 39b24
h.+ı+yezdani 42b10

ḥamd :a.i.. Allah'a olan şükran duygularını
belirtme.
h. 23b13
h.+ehsa-yı hamd 28a13
h.+ı+bi+hadd 1b1
h.+takdim-i hamd 29b1

ḥamele:a.s. (hamil'in c.) taşıyanlar.
h.+i+mülk.i 38a3
h.+i+sakinan-ı eflak.ı 23b17

ḥamīd :a.s. hamd eden.
h. 39a19, 39a20

ḥamīde:a.s. övülmüş.
h.+ahlak-ı hamide 4a2

ḥāmil :a.s. taşıyan.
h.+olup 36b20

ḥaml :a.i.. taşıma.
h.+iderler 31a3

ḥamle :a.i.. ileri atılma, atak.
h.+idüp 9b1

ḥams :a.i.. beş.
h. 19b16
h.+eda-yı feraiz-i hams 26a22
h.+i+şeriy.i 26b9

ḥān :far.i. hakan, hükümdar.
h. 7a14
h.+cemi-i kabail-i oguz hani 3b24
h.+ı 20b14
h.+ım 21a18
h.+idi 19a6
h.+itmiş 7a20
h.+kara+han 6a18
h.+kaynı+han 6a15
h.+lar 15a22
h.+oldı 19a12
h.+un 6b10, 6b13, 6b6
h.+uñ 20a13
h.+zıkr-i ser-asker-i han-ı orhan 30a23
han+osman
h.+uñ 23b10

ḥānān :far.i. (han'ın c.) hanlar, hakanlar.
h.+ı+türkistan.a 4b12

ḥançer :a.i.. ucu sivri, iki yanı keskin bıçak.
h. 27a3

ḥāne :far.i. ev.
h. 8b25
h.+i+din 30a8

h.+i+şeyh-i büzürg-var.da 14a17
h.+lerinde 40a18
h.+lerini 23a2
h.+yi+şeyh.de 12a17
h.+yi+şeyh+edeali.de 14b2

ḥanedān : far.i. kökten asil ve büyük sülale.
h.+al+i+osman 7b22
h.+dan 17b1
h.+emirülumera-yı hanedan 38a3
h.+ı+al+i+osman.idi 8a6 h.+ı+ehlullah
12b22
h.+ımıza+(bezm-i hanedan.ımıza)30b4
h.+ı+hilafet.imüzüñ 22b20
h.+ı+kaynı+hani 4a1
h.+ı+nübüvvet.ün 5a19
h.+ı+osmani 15a17, 43b9
h.+ı+osmaniye.de 31b3
h.+ı+saltanat 28a10
h.+ı+şahi 4b7
h.+ımız 28a10
h.+ına 36b2
h.+ianat-ı hanedan-ı osmani 17b17
h.+larında 19a15
h.+netice-i hanedan-ı oguz hani 17a7
h.+uñ 14b17, 33b3
hanedan-ı kaynı hani
h. 4a1

ḥanefi :a.s. Ebu Hanife'nin mezhebine mensup.
h. 19a9

ḥān-gāh :far.b.i. tekke.
h. 15b23

hani zf. nerde, hani
h. 17a20

ḥāniş :a.s. ettiği yemini terine getirememesi.
h.+olam 5b20

ḥānlık :f.t.i. han olma, hükümdarlık.
h.+idüp 19a6

h.+itmişdür 19a4
hānumān :ev bark.
h.+larından 25a11
hān-vāde far.b.i. hükümdar oğlu, şehzade.
h.+i+neseb+i+ali 7b23
h.+yi+selaçuka.yı 11b19
h.+yi 38a20
harāb :a.s. yıkık, viran.
h. 21b6
h.+dan+alem+i+harab.dan 15b18
h.+itmek 34a13
h.+olup 35b16
harāc :a.i.. eskiden Müslüman olmayan tebedan
alınan vergi.
h. 18b8
h. 35a7
h.+kesdi 23a3
harāc-güzār :a.far.b.s. haraç verici.
h.+ı+küffar 10b19
harām :a.s. dinen yasak olan.
h.+dur 30b4
h.+olup 42a3
haraset
h.+i+mmkl.de 18b14
harb :a.i.. savaş, cenk.
h. 4022, 8b7, 28a5
h.+i+şemir 29a21
harbī :a.s. harbe ait, harple ilgili.
h. 10b18, 10b22
h.+gaza-yı küffar-ı harbi 16a5
hired-mendānefar.b.s. akıllıca, akla yakın.
h.+delil-i hired-mendāne 17a17
harekāt :a.i.. askeri manevra.
h.+eyledi 27b14
h.+ından 8b3
hareket :a.i.. davranış 2. yola çıkma.
h.+e 34b10, 32b17

h.+idüp 22b3
hare :a.i.. herkesin giremeyeceği özel alan. 2.
eş, zevce.
h.+i+seray.ımda 15a2
hār-gāh :a.far.b.s. dikenlik yer.
h.+ı 19a9
hāribīn a.s. (hārib'in c.) kaçanlar, kaçınanlar.
h. 1b10
harīm :a.s. mukaddesat. 2. evin özel yerleri.
h.+hafız+i+harim+i+barigah+i+saltanat
45b5
harīr :a.i.. ipek.
h.+de+fıraş+i+harir.de 14a6
harrā a.s. sıcak, yakıcı.
h.+da+eyyam+i+harra.da 40a23
hārisān a.i.. (haris'in c.) koruyucular, bekçiler.
h.+ı+tarik 5a22
hās :a.s. özel, hususi.
h. 32b13, 44a3
h.+ların 45a10
hasād :a.i.. ekin biçme.
h. 13b12
hasail :a.i.. hasletler, özellikler.
h.+ı+osmaniye.si 24b15
hasāret a.i.. zarar, ziyan.
h.+eyleyüp 10b25
h. 21a11
h.+eylemişler 33a1
hasb a.zrf. göre, binaen, cihetiyle.
h.+ınca 17b9
hasbī :a.s. karşılıksız, menfaatsiz.
h.+istihkak-ı hasbi 11b2
haseb :a.i.. sebep, miktar.
h.+iyle 28b14
hased :a.i.. kıskançlık, çekememe.
h. 31a6, 33a5
hasene :a.i.. iyilik, iyi hal. 2.s. güzel, hoş.
h. 40b23

h.+den+(ittifakat-ı hasene.den) 41a18
h.+suret-i hasene 9a9
hāşıl :a.s. husule gelen, ortaya çıkan.
h.+ı+nizam+ı+peder 31b14
hāşılı :a.zrf. neticede, sonunda.
h. 31a8
hāşin :a.s. kuvvetli, sağlam.
h.+hazz-ı hasin 5a11
h.+un+hıss-ı hasin.un 8b16
hāsır :a.s.
h. 13b21
hāşm-sitān a.far.b.s. düşman alan, düşmanı yok eden.
h. sinan+ı+hasmsitan 27a3
hāşret :a.i.. özlem.
h. 5b15
h.+ı+didar+ı+birader.den 5b16
hāşş :a.s. özel. 2.saf, halis.
h.+ına+leşker+i+hass.ına 44a7
hāşş u ‘āmm :a.b.i. seçkinler ve cahil halk.
h.+meşhur+ı+hass+u+amm 23a14
hāşşā :a.s. birine özel nitelik.
h. 23a20
h.+kabza-yı şemşir-i hassa 16b14
h.+teşrif-i şahan-ı hassa 27a8
h.+ya+(beytülmal-i hassa.ya) 26b15
h.+yı+mahsusa.sı 17b6
h.+yı+şeriye.sin 26b11
h.+iyle+(gılman-ı hassa.siyle) 35a22
hāştalık :a.far.i. sağlığını kaybetme, maraz.
h.+ını 36a9
hāste :far.s. hasta.
h.+olsa 8b23
hāşā :a.e. asla, katiyen.
h. 42b13
hatar :a.i.. tehlike.
h.+ı+sefer+i+pür+hatar.ı 5b8

hātem :a.i.. mühür.
h.+ı+enbiya 23b25
hātemennebiyyīn a.i.. peygamberlerin sonuncusu (Hz. Muhammed)
h.+sahla-yı ümmet-i hātemennebiyyin 27b21
hātır :a.i.. zihin, fikir. 2. keyif, hal. 3. gönül.
h. 12b7
h.+ı 38a5, 43b15
h.+ı+atır.ına 27a12
h.+ı+atır.ları 26a1
h.+ın 13a5, 22b5
h.+ına 12b7, 9a12
h.+larında 11a9
hātib :a.s. konuşan, hitap eden.
h. 28a1, 28a17, 28a4, 28a6, 36b8
h.+ini 28a7
hātif :a.s. göz kamaştırıcı.
h.+berk-i hatif 24b21
hātir :a.s. tehlikeli.
h.+de+(mevzi-i hatir.de) 5a23
hātm-i kelām :sözü bitirme.
h.+eyledi 31b21
hāt-şinās :a.far.b.s. yazı okuyan, yazı bilen.
h.+lara 41b10
hāt :a.i.. yazı.
h. 22b9, 23b8
h.+ı+frengi 41b4
hatta :a.zrf. bundan başka, fazla olarak, dahi, bile.
h. 18a13, 21a3, 7a18
hātūn :a.i.. kadın.
h.+dan 38b19
h.+ı+iffetpenah 12b14
h.+ı+muazzama.yı 6b21
h.+ı+muhtereme 12b19
h.+ı+muhtereme.nūn 30a20

h.+ları 39b24

ḥavā :a.i.. hava.
h.+sı 42b16, 42b17, 44a5

ḥavādīs :a.i.. (hadis'in c.) olaylar, haberler.
h. 3b3
h.+i+ruzgar.dan 20b8
h.+istifham+i+havadis+i+acibe 14b21

ḥavāli :a.i.. etraf, civar, çevre, yöre.
h.+i+şehir 31a21
h.+sinde 36b18
h.+yi+ayna+ögi 25a1

ḥavārī :a.i. yardımcı.
h.+ebkar+i+havarı 32b6

ḥavārīk :a.s. (harika'nın c.) harikalar, şaşırtıcı şeyler.
h.+i+adat 15b12

ḥavārid :a.s. (haride'nin c.) bakireler.
h.+üñ 28b4
45b9

ḥavaş :a.s. seçkinler.
h. 22a9
h.+i+rical.den 14a23
h.+(mubahhar-ı havas-ı batıne)24b19

ḥavaş u 'avām :a.b.i. seçkinler ve sıradan halk.
h.+dur+malum+i+havas+ve+avam.dur
h. 17b7, 24b17
h.+cumhur-ı havas u avam.üñ 17a5
h.+muvafakat-ı kulub-ı havas u avam
14a21
h.+olup 22a4
h.+da+(elsine-i havas u avam.da) 10b13

ḥavf :a.i.. korku.
h.+ından 6b1
h.+idüp 5b20
h.+itmeyüp 21a20

ḥayāt :a.i.. yaşam.
h.+da 29b23

h.+ında 21a19

ḥayavān:a.s. diri, canlı.
h.+ında+(eyyam-ı hayavan.ında) 3b6

ḥāye :a.i.. yumurta.
h.+lerin 38b13

hayf a.i.. hayıflanma.
c. 25b12

ḥayl :a.i.. takım, zümre, sürü.
h. 6a4

ḥayli :far.s. epeyce, çokça.
h. 10a6

ḥayme :a.i.. çadır.
h. 29a23

ḥayr :a.s. iyilik, iyi oluş, faydalı.
h. 22b21, 27a15, 9a13,

ḥayr-du'ā :a.b.i. biri hakkında iyilik isteme.
h.+sın 12a10, 36a11

ḥayr-ḥatem :a.b.i. güzel son.
h.+ini+(hidmet-i hayr-hatem.ini)33b4

ḥayr-ḥātımet :a.b.s. güzel son.
h.+hidmet+i+hayr+hatımet 30b3

ḥayrān a.s. çok beğenen
h. 12a23
h.+kalmışım 5b20

ḥayrāt Ar. i. (hayırın c.) Hayırlar.
h.+da+derya+yı+hayrat.da 16b21
h.+ındandur 30a21

ḥayr-ḥāh a. f. b. s. Hayır isteyen.
h. 24b5

ḥayvancık i. Zavallı hayvan.
h. 14a1

ḥazā'in a.i. (hazinen'in c.) Hazineseler.
h. 35b19, 35b6
h.+i+emval+i+leyyam+i+ada
26b26b14
h.+i+mülk.e 13b22

h azar a.i. Barış ve güven zamanı.
h.+da 45b2, 45b5

h z ne a.i. Hazine.
h.+i+mülk.e 14a3

h zer a.i. Sakınma, kaçınma.
h.+endaŖe-yi hazer 26a2

h zm a.i. Kesin karar, sebat, direnme.
h.+ı tem m 21a25

h zır a.s. Huzurda, meydanda, göz
 n nde bulunanlar.
h. 21b1, 27a14
h.+olanlar 6b4
h.+olup 7a12
h.+olurdu 12a9

hüzün a.s. Hüzünlü, kederli.
h.+oldı 5a8

h z ne a.i. Devlet malının, devlet parasının
saklandığı yer.
h.+ye 44b13

hazret a.i.. saygı saymak amacıyla
büyüklere verilen unvan.
h. 17b22, 1b15, 1b6, 2a12
h.+cülus-ı hazret-i sultan orhan
37b10
h.+cülus-ı hazret-i sultan osman
4a16

h.+i+ebulmeyhahin 20b18
h.+i+hak 30b22
h.+i+mehemmed+mustafa 1b6
h.+i+osman 17b24
h.+i+osman.uñ 17b18
h.+i+osman+gazi 15b5
h.+i+resul-i hayyu kayyum 30b1
h.+i+resul+iekrem 2a11
h.+i+Ŗeyh.e 13a13
h.+i+Ŗeyh+edebali.n n 12b15
h.+i+Ŗeyh+i+b zg var 14b14

h.+i+Ŗeyh-i kebir 14b20
h.+irtihal-ı hazret-i Osman han
36a8

h.+leri 18a9, 3a8
h.+lerine 27b23
h.+lerinün 15a20, 15b10
h.+mücerred-i+hazret+i+osman
18a4

h.+neseb+i+hazret+i+sultan 4b2

h zz a.i. HoŖlanma, zevklenme, sevinç.
h. 12a12
h.+eyledi 32a19
h.+i+hasin 5a11
h.+id p 9a4

had set a.b.i. tazelik, geelik.
s.+de+(hadaset-i sinn.de) 5b3

hed y  a.i. (hediyeler) Hediye.
h. 21a4, 22b3
h.+enva-ı hedaya 29a22
h.+i+dua.yla 8b10

hediyeler a.i. Armağan.
h. 29a6

hedm a.i. Yıkma, harab etme.
h.+id p 42b7

h k m- ne a. zf. Hikmetli bir Ŗekilde.
h. 17b12

hel k a.i. Mahvolma, yokolma.
h.+eylediler 10b5
h.+its n 6b8
h.+olmagla 42a22
h.+olmıŖlardur 5a24

hel l a.i. Kullanılması dinen caiz olan.
h.+ganaim-i emval-i helal 20b22
h.+i+emval-i helal.i 16b9
h.+v cuh-ı helal 12a12

hem e. Bağlama edatı.

h. 12b16, 12b17, 40a13, 40a14, 41b5, 4a1

hemān a. zf. Hemen, şimdi.
h. 14b4, 15a7, 15a9, 22b14, 23a25, 29b20, 31a9, 36b15, 38b20, 39a15, 41a2, 41b3, 44b20, 5b25, 5b6, 6a15, 6a16, 6b15, 8b19

hemān-dem a. f. b. zf. Hemen, şimdi, şu anda.
h. 29b10

hem-hāne f. b. s. Bir evde oturan.
h. 15a2

hem-dem far.b.i.Sıkı fıkı, can ciğer arkadaşlar.
h. 12a16

hemīşe f. zf. Daima, her vakit, her zaman.
h. 15a24, 25a8, 32b3, 33a5, 35b23, 43a15, 45b12
h.+sinüñ 35b19

hemmām a.s. Çok gamlı, çok kederli.
h. 42b19

hem-rāh f. a. b. i. Yol arkadaşı, yoldaş.
h.+idüp 29a7

hem-sāye far.b.i.Komşu.
h.+lerden 21a4
h.+leri 20a25, 28a25
h.+si 21b10

hem-sohbet f. a. b. i. Sohbet akadaşı.
h.+i 12a16

henane
h.+i+te‘āli 25a6

hengām far.i.Zaman, sıra, vakit, mevsim.
h.+da 16a18, 43b16
h.+ı+asr.idi 23a24
h.+ı+gabtat.dur 24b24
h.+ı+ihtilal.de 17b4
h.+ı+subh.da 14a19
h.+ı+şita.da 40a23

h.+ı+zuhur+i+müluk 39a8

heniyyet-simān yüz güldüren.
s.+ların+(kelimat-ı henıyyet-siman.ların) 4a9

henüz f.zf. şu ana dek.
h. 16a16, 19b21, 22a8, 34b14, 43a9, 43b24, 6b14

her s. Bütün.
h. 11a6, 11b7, 12a8, 12a22, 13b11, 19a10, 19b4, 22b15, 23b22, 24a2, 24a23, 24a4, 24a6, 24b3, 25a11, 26b11, 28a6, 2a15, 2a15, 2b3, 31b5, 33a2, 36a23, 36a25, 36b14, 39a12, 39a23, 39b19, 3b12, 3b15, 3b6, 3b9, 40a18, 40a20, 41a4, 44b11, 44b11, 4a3, 5b6, 6b20, 6b24, 8a9, 9a12, 9a13

herāşi a.i. (haris’in c.) Çifçiler.
h. 26a8

herçend f. b. zf. Her ne zaman.
h. 16b8

hergiz f. zf. Asla.
h. 31b8, 32a7, 35b22

her-hālde f. a. t. b. zf. Her durumda.
h. 36b4

herkes zm.
h. 28a22, 31a5
h.+e 16a15

heşt-behişt İdris bitlisinin meşhur eseri.
h. 2b5, 4b5
h.+ün+(ravzat-ı heşt behişt.ün) 7b25

havā a.i. Hava.
h.+ya 8b19

hevā-dār f. b. s. Etrafi açık, havdar.
h.+ları 7a13

havārık a.s. (harika’nın c.) Harikalar.

	h.+ı+a ^c dāt 43a17
heycā	far.i. savaş, kavga. h.+dilberān-ı ma ^c reke-yi heyca 24b1
heyhāt	a. ünl. Yazık, ne yazık. h. 3a13
heyten	h.+şemşir-i heyten.de 14b7
hezār	f. s. Binlerce, Pek çok. h. 25b12
hezīmet-eşer	a. f. b. s. Hezimete uğrayan, sonu hezimete olan. h.+leşker+i+hezīmet+eşerine 21b25
hezm	a.i. Bozma, bozguna uğratma a. 3a24
hıfz	a.i. 1. Saklama. 2. Ezberleme. h. 18b14, 22b20, 26a9 h.+iderlerimiş 16b18
halleder mülkühü	hükümdarlığını sonsuza dek korusun! h.+i+mülk.e 4b14
hıramān	f. s. Salına salına yürüyen. h. 12b24 h.+olup 38a7
hıramān-revān	f. b. s. Salına salına yürüyen h.+oldılar 34b23
hırasıet	a.i. Bekleme, koruma. h. 26a9 h.+i 22b20
hırası	f. s. Tırmalayan. h.+sebeb-i hırası 14a12
hırka	a.i. Kalın kumaştan yapılmış, içi pamuklu uzun ceket. h.-y1 12b12
hırs	far.i. ayı. h.+ı+tir-hurde 32b9

hırs	a.i. Sonu gelmeyen arzu. h.+kemāl-i hırs 13b21
hırsuz	i. Hırsız. h.+ı 14a14
hırsn	a.s. Kale. h.+ı+hırsn.ün 8b16
hırsn	a.i. Öke, kızgınlık h. 6a4 h.+eşnā+yı+hırsn+u+ gāzāb.da 5a8
hıtta	a.i. Memleket, diyar, ülke. h.+yı+dilküşāsı 24a6 h.+yı+yed 24b4 h.+şahan-ı hıtta-yı iran 18b20 h.+yı+beyd 25a1 25a24
hıyānet	a.i. Hainlik. h.+i 32a5
hicret	a.i. Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göç etmesi. h.+zaman.ı+hicretten 3b14 h.+i+nebevi 37b11 h.+i+nebeviye 15a18, 28a24, 2a17 h.+i+nebeviyenün 21b6 h.+ün 18a7 h.+ün 22a17
hicrī	a.s. Hicir takvim. h.+nün 11a23
hiç	f. zf. Yok denecek kadar az. h. 4a15
hiçbir	s. hiçbir. h. 14a16, 16a4
hiddet	a.i. Öfke, keskinlik. h. 24b20 h.+i+şemşir 34b7
hidemātu'l-‘uzmā	a.i. büyük hizmetler. h.+da 27a24

ẖidmet a.i. 1. İş görme, birinin işini görme.
2. İş, görev, hizmet.
h.+i+şeyh-i ‘āli-maḳāma 12a18
h. 24a25, 45a23
h.+cenab-ı hidmetinden 2a8
h.+i 9b7
h.+i+cihad 33b3
h.+i+hayr+hatem.ini 33b4
h.+i+hayr+hatimet 30b3
h.+i+orhan 35b1
h.+i+sultan.a 38a4
h.+iderler 45a2
h.+iderlerdi 44b22
h.+inde 11b5
h.+inde+idi 39a6
h.+ini 34a14
h.+itmek 10a8
h.+leri 45b9
h.+de olup 2a7

ẖidmet-kār a. far.b.i.Hizmet eden, hitmeçi.
h.+larla 42b22

ẖidmet-kārlik a. f. t. b. i. Hizmetçilik.
h. 45b4
h.+ına 27b16

hiḳāye a.i. 1. Anlatma. 2. Olmuş bir hadise.
h.+si 25b20

hiḳāyet a.i. Anlatma.
h.+i+güzeşteyi 5b23
h.+i+şehir+engiz 5b5
h.+iderdi 9b19
h.+idüp 5a16
h.+olunur 42b11

hiḳke a.i. kaşıntı, kaşınma.
h. 42b25

hiḳmet a.i. Derin bilgi.
h.+ketb+i+hiḳmetde 23b21

h.+i+hüdā 11b12

hiḳmet-encām a. b. s. Sonu hiḳmetle biten.
h.+kelām-ı hiḳmet-encām 18a22

hilāf a.i. 1. Karşı ikma, muhalefet etme.
2. Karşı, zıt.
h.+i+amm.e 31a9
h.+i+mutad 6b3

hilāfet a.i. Halifelik, peygamber vekili olarak Müslümlünlüğü koruma vazfesi.
h.+bostan+i+hilafet+i+intimañun 4b8
h.+dermend+i+hilafet 30a7
h.+eyyam+i+hilafet 17b16
h.+i 17b18, 18a8, 828b
h.+i+efser+i+hilafet.i 23b16
h.+imüzüñ+hanedan+i
hilafet.imüzüñ 22b20
h.+menşur+i+hilafet 23b25
h.+vediet+i+hilafet 36a22

hil‘at a.i. Eskiden padişah tarafından takdir amaçlı giydirilen elbise, kaftan.
h.+i+hilḳati 23b15

ẖile a.i. Oyun, aldatma, hile.
ẖ. 25a5
ẖ.+mizi 29b2

hilḳat a.i. Yaratılış, yaratma.
h.+i+hil‘at+i+hilḳat.i 23b15

ẖimāye a.i. Koruma, kollama.
h.+leri 27b10

ẖimāyet (bkz: ẖimāye)
h.+i+ibad 27b15
h.+i+raiyyet+i+mümin 27b6
h.+inde+saye+iḳimāyet.inde 8b6
h.+olunup 35a22

ẖimem a.i. (ẖimmet’in c.) H̱immetler.

himmət h.+i+aliye.sin 26a21
h.+i+bezirgane 11b1
a.i. Yardım, gayret, emek, çalışma,
çabalama
h. 12a9
h.+imüz 15b19
h.+leri 27a15
h.+münteha-yı himmet-i hod 30a6

himmət-hümā a. b. s.himmət gösteren
h. 3a16

hīn a.i. Zaman, esna, sıra.
h. 29a11
h.+i+muhasara.da 42a21
h.+i+nevbet.de 23b3
h.+i+gazab.da 5b17
h.+de 25b15

hirās far.i.Korku.
h. 21b4

hīrāset a.i. Çifçilik.
h.+eyleye 3b23
c. 40a15

hişār a.i. 1. Kuşatma etrafına alma. 2.
Kale.
h. 29a12, 29b13, 32a23, 33b17,
34a7, 41a3
h.+a+buruc-ı hisar.a) 31a12
h.+a+(divar-ı hisar.a) 41b18
h.+a+(pay-ı hisar.a) 41b16
h.+a+(teshir-i hisar.a) 28b5
h.+dan 13b3, 41b9
h.+(ehl-i hisar) 33b16, 45b16
h.+(feth-i hisar) 22b22
h.+(fütuhāt-ı hisar) 32a15
h.+ı 21b5, 30a15, 30b11, 32a24,
41a25, 41a6
h.+i+berusa.yı 35b4
h.+i+binazir.i 41b23

h.+i+mezbur.ı 41a18
h.+i+şehir-i iznik 31a16
h.+ı üstü-vār
h.+ın 33b18
h.+ına 32b9
h.+ını 32a10
h.+ınuñ 35a10
h.+ları 32a23
h.+müjde-yi feth-i hisar 29a24
h.+sebeb-i feth-i hisar-ı bilecik
28b16
h.+uñ 33b15, 34a25

hişşe-dār a. far.b.i.Hisse sahibi, hissesi olan.
h.+eyledi 34a11

hişāb a.i. Bir veya birçok kimseye
ağızdan veya yazı ile söyleme.
h. 6a23
h.+eyledi 22b17
h.+eylediler 4a5
h.+ile 23b18

hiżmet (bkz: hiżmet)
h. 23a18
h.+i+sultan.a 23a1
h.+inden 39b23

hōd f. zm. Kendi.
h. 7a2
h.+münteha+yı+himmət i hod 30a6

hōd-bīn f. b. s. Kendini beğenmiş, bencil.
h.+(zahid-i hod-bin) 12b11

hōr f. s. Değersiz, aşağı, bayağı.
h. 24a13

hoş f. s. Hoş, güzel.
h. 16a21, 42b17, 44a25, 5b24, 6b25
h.+ına+(guş-ı hoş.ına) 24a7

hoş-dīl f. b. s. Gönlü hoş.
hnlü h. 21a23

hoş-mend far.b.s. gönlü hoş.

h.+i+devletyar.un 3a21
hoş-mend-ane hoşça, güzel.
t.+yi+delil.ün 17a16
hoş-simā far.b.s. güzel yüzlü.
s. 16a21
hūb f. s. Güzel, hoş, iyi
h. 26a22
hubb a.i. Sevgi, muhabbet.
h. 25b18
hubt
h. 14a12
hubub
h.+i+me' anisin 26a14
huccāc a.i. (hacı'nın c.) Hacılar.
h.+(rahzan-ı huccac-ı zevilibtiyac)
15b1
hucet a.i. Delil.
h.+e 14a23
huceste f. s. Uğurlu, hayırlı.
h.+(ebyat-ı hoceste) 26a14
h.+(evkat-ı hoceste) 26a21
hudā far.i.Allah.
h. 36a20
h.-y1 4a16
h.+habib-i huda 23b19
h.+hikmet-i hudave 11b12
h.+merd-i huda 16a7
h.+rah-ı huda-y1 cuide 16a4
h.+ya 6a24
h.+ya+(inayet-i huda.ya) 15b10
h.+y1+müstean 31b7
hudā-perestlik far.b.i.Allah'a tapma.
h.+i 6b1
hudā-bend f. b.s. Allah'a bağlı.
h. 19a12
h.+e 19a17
huda-vān

h. 3a21
hudūd a.i. (hadd'in c.) Sınırlar.
h.+i+islam 24a25
h.+i+magrib+zemin.e 42a16
h.+i+rum 8a11
h.+unda 38b23, 39a8, 8a14
hūk far.i. domuz.
h.+i+mefluk 42b25
hukūk a.i. (hakk'ın c.) Haklar.
h.+i+defter 27a9
h.+i+ictihad+i+erbab+i cihad.1
31b8
h.+i+itam.1 25b15
h.+i+müstehak.ına 26b26b14
h.+unuñ 26b7
hulāşā a.i. Bir şeyin özü.
h.+i+dudman+i+al+i osman 1b13
hulefā' a.i. (halife'nin c.) Halifeler.
h.+i+abbasiye.den 2b18, 2b8
h.+i+nebevi 2b22
h.+i+emeviye 2a13
h.+i+raşidin 2a12
hulūl a.i. Girme, yanaşma.
h. 14b3, 16b7
hulūş a.i. Gönül temizliği.
h. 45b4
hūn a.i. Kan.
h. 21b12
hūn-alūd far.b.s. Kana bulanmış.
h. 42a24
hūn-hār far.b.s. Kan dökken.
h. 29a18
hud'a a.i. hile.
h. 29a4
hürmet a.i. Saygı.
h.+idüp 5b11
hurrem u şādān a. far.b.s. Mutlu mesut, şen.

hursend h.+olup 9a3
f. s. Kanaat eden
h. 24a13

hürşid far.i. Güneş.
h. 11b2

hurüc a.i. Çıkış, çıkma
h. 14a7, 17a25, 19a15
h.+i+(leşker-i cengiz hani.de) 18b5
h.+i+teymur.a 39a10
h.+idüp 17b5, 33b20, 38b8, 8b13

husrev-ane far.b.zf. padişaha yakışırca.
h. 23a22

huşul a.i. Üreme, türeme, çıkma.
h.+ı 40a15
h.+i+meram.ı 31b3
h.+ünde 13a7

huşümet a.i. Düşmanlık.
h.+azimet-i husumet eylediler
13a21

huşün a.i. (hısn'ın c.) Kaleler.
h. 34a21

huşüş a.i. Konu.
h.+a 7a9
h.+da 18b16, 3b9
h.+ı 3b6
h.+ında 7a8

huşüsan a. zf. Hususi olarak özellikle.
h. 13a10, 21b10, 33a25, 34b10,
39a2, 44a18

huşye a.i. Erkeklik bezi.
h.+lerini 23a10

huşünet a.i. Sertlik, kabalık.
h.+eyledi 31a4

huşbe a.i. Cuma namazlarından evvel,
bayram namazlarından sonra
hatibin minberde halka verdiği dini
öğüt.

h. 19b6, 27b1, 43b18
h.+de+(dua-yı hutbe.de) 28a17
h.+i+(nam-ı nami.lerine) 4a24
h.+(kıraat-ı hutbe) 29b20
h.+okutup 29b18
h.+yi 28a20, 28a9, 38a2, 39b5,
43b18

huşür a.i. Hatıra gelme, akla gelme.
h.+eyledi 12b7

hüve a.z. 3. teklik kişi zamiri (o)
h. 17a16

hüveyda far.s. açık, apaçık, besbelli.
h.+olmuşidi 18b7

huşür a.i. 1. Rahat. 2. Hazır bulunma.
h. 30b4
h.+ı+kalb 27a13
h.+ına 4a5, 6a1
h.+idüp 32b6
h.+una 22b13, 30a25, 31b16,
33a16, 33b2, 36a10

hüccet a.i. Senet, vesika, delil.
h.+i+risalet 23b24

hücre ar. i. Göz, odacık.
h.+sine 13b24

hücüm a.i. Saldırış, saldırma.
h 16b23
h.+idüp 41b21
h.+itmekle 3b17
h.+undan 22b11

hükemā a.i. (hakim'in c.) Hakimler.
h. 13b15
h.+yı+türk.den 6a18
h.+ñuñ 38a16
(bkz: hükemā)

hükām h.+ı+(küffar-ı dalalet-hal) 15a22
h.+ı+şam.ı 39b3
h.+ına 24a2

hüküm	a.i. Hüküm, emir. h.+i 23b12
hükümet	a.i. Devlet, yönetme, yönetim. h. 17b23 h.+ehl+i+hükümet 12b22 h.+eylediler 19b5 h.+i+müstekarr+i+hükümet.i 41a13 h.+i+süruri 5a5 h.+i+şam 18a1 h.+iderdi 39a17 h.+idüp 11b3, 39a13 h.+inde+(zaman-ı hükümet.inde) 25b6 h.+inden+(taht-ı hükümet.inden) 13a12
hulefairaşidin	a.b.i. Raşit halifeler, ilk dört büyük halife. r.+hulefa+i+raşidin 2a12
hümā	far.i. Saadet, kutluluk. h.+mürg-i hüma 16a21 h.+yı+ferhunde 16a19
hümāyün	a.i. Padişaha ait. h. 25a20 h.+a+(donanma-yı humayun.a) 45a2 h.+a+(sefer-i humayun.a) 45a11 h.+ları+(elsab-ı humayun.ları) 28a18 h.+(tair-i humayun+i) 16a19 h.+dan+(cülus-ı hümayun.dan) 30b17 h.+(imtizac-ı hümayun) 15a11 h.+(şehir-i humayün) 40b6
hünkār	far.i. Padişah, sultan, hükümdar. h.+dur+(metla-yı hünkār.dur) 44a13

hüsn	a.s. Güzel, iyi. h.+i+ittifakat.dan 16b1 h. 15a5, 41a19 h.+i 43a6 h.+i+itikad 2b16 h.+i+tedbir 38a4
hüsn-dārılık	a.f.t.b.i. güzellik sahibi olma. h.+da 34a9
hüsnī	a.s. Güzelliğe ait, güzellikle ilgili. h. 35a1
hüsrevān	far.i. (husrev'in c.) padişahlar. h. 4b12

-I-

ısrır-	f. ısırmak ı.-up 14a10
ışlāh	a.i. İyileştirme, güzelleştirme. ı.+i+zat 35a20
ısmarla-	f. ısmarlamak. ı.-dı 34b5 ı.-dım 33b4 ı.-dum 22b20
ışrār	a.i. Ayak direme. ı.+idüp 31a4
‘ıfāret	a.i. Atarlık, aktarlık. ı.+riyaset-i kitab-ı itaret 2a8
ıtlāk	a.i. Salıverme, koyuverme. ı.+eyledi 33a21 ı.+olunur 36b14
‘ıtret	a.i. Nesil, zürriyet. ı.+i+ahbabı 1b9

‘ıyāl	a.i. Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler. 1.+ımız+(ehl-i iyāl.ımız) 21b12
‘ıydeyn	a.i.. (‘ıyd’ın tesniyesi) iki bayram, kurban ve ramazan bayramı. 1. 28a17
ıztırab	a.i. Acı, elem, azap, sıkıntı. 1.+a+(zeyl-i ıztırab.a) 12b25
ıztırār	a.i. Mecburiyet, çaresizlik. 1.+dan 4022
ıztırārī	a.s. Mecburi. 1.+ye+(teslim-i ızdırarı.ye)35b14

-İ-

i‘ānāt	a.i. (ianet’in c.) Yardım için toplanan paralar, yardım paraları. i.+ı+hanedan+ı+osmani 17b17
i‘ānet	a.i. Yardım. i. 39b3
ibā	a.i.. çekinme, kaçınma. i. +eyleyüp 3b9
‘ibād	a.i. (abd’in c.) 1. ağabeydler, kullar. 2. İbadet edenler. i. 31a17 i.+a+asayış+i+ibad.a 3a16 i.+dan+terfiye+yi+ibad.dan 26a11 i.+himayet+i+ibad 27b15 i.+ı+hallak 1b16 i.+ı+şekur.ı 24a9
‘ibād-āne	a.b.zf. kullara yakışırca. i. 15b21
‘ibādet-hāne	a. far.b.i.İbadet yeri, ibadet evi.

ibkā’	i.+yi 36b11 a.i. Devamlı, sürekli kılma. i.+sında 25b11 i.+yı+din+i+mübin 25b19
‘ibret	a.i. Kötü bir olaydan alınan ders. i.+mucib+i+ibret 23a12
ibtidā’	a.i. Başlama, başlangıç. i. 40a5, 8b13 i.+bais+i+ibtida+i+guzuv 20b20 i.+sı 15b5 i.+yı+hal.de 39b4 i.+yı+kıssa+yı+orhan+han 37b1 i.+yı+mesaf+ı+osman+han 21a12 i.+yı+zuhur+ı+sikke+yi+şah 43b8
ibtidāen	a. zf. Başlangıç olarak. i. 28a19
ibtilā’	a.i. Bir şeye düşkün olma, düşkünlük. i.+dur 12b8
icābet	a.i. Kabul etme, kabul edilme. i. 28b22
icābet	a.i.. duaya cevap verme. i. 5a7
icāzet	a.i. İzin, ruhsat. i. 28a8, 8b12 i.+aldılar 5a20 i.+virdi 34a7 i.+virüp 32b23
iclā’	a.i. Uzaklaştırma, sürme. i.+sına+kamraniye+yi+icla.sına 14a22
iclāl	a.i. Saygı gösterme, ikram. i.+ı+iddet+i+ahval 17a11
iclās	a.i. Oturma, oturtulma i.+eyledi 38a21 i.+eylediler 4a19 i.+idüp 30a5

icmāl a.i. Kısaltma, özetleme.
i.+un 4b16

icmālen a. zf. Ksaltarak, özetleyerek.
i. 2b3

icrā' a.i. 1. akıtma, akıtılma. 2. Yapma,
yerine getirme, bir işi yürütme.
i. 18b12
i.+idüp 26a25
i.+ya 15a25
i.+yı+(şer-i metin.i) 25b19
i. +yı tedkik eyleyüp 24b12

ictihād a.i. 1. Bir kimsenin, bir şeyden
mana veya hüküm çıkararak, o iş
hakkındaki görüşü, fkri. 2. Gücü
kuvveti yettiği kadar çalışma.
i.+(hukuk-ı ictihad-ı erbab-ı
cihad.ı) 31b8
i.+ları 16a13
i.+meslek-i ictihad 16b8

iç i. bir şeyin iç kısmı.
i.+inde 11a23, 23a3, 31a22, 40b4
i.+ine 41a20

iç- fi. içmek.
i.-erem 6a25
i.-mezem 6a25

içeru zf. içeri.
i. 41b21

içre zf. içeri.
i. 24a25

içün e. için.
i. 10a6, 13a15, 13a9, 14a11, 15b14,
15b2, 15b22, 16b12, 16b17, 16b3,
19a2, 19b2, 21a13, 22a17, 23a1,
23a10, 23a12, 23b9, 26a13, 26b2,
28a21, 28b25, 29a13, 32a19,
34a19, 34b24, 35a10, 35a5, 36a9,
36b16, 36b18, 37b19, 37b19, 38a5,

3b13, 40a10, 40a10, 40b16, 40b20,
40b25, 41a9, 42a23, 42b2, 42b22,
44a10, 44b8, 45a23, 45a5, 45b5,
5a9, 5b4, 6b3, 7a19, 8b11

'iddet a.i. Kocasından ayrılan kadının,
tekrar başkasıyla evlenebilmek
zorunda bulunduğu, yani üç defa
hayiz görüp temizleninceye kadar
geçen zaman.
i.+iclal+i+iddet+i+ahval 17a11

ide gel- b.f. edegelmek, yapagelmek.
i.-ittihaz+idegelmişlerdür 3b2

idecek ol- b.f. edecek olmak.
i.-mübayaat+idecek+oldılar 3b24

irtiqa a.i.. yüksek dereceye ulaşma.
i.+sına 14a24

idhāl a.i. Dahil etme, içeri skma.
i. 35a23
i.+eyledi 36b12

idin- fi. edinmek. (yardımcı fiil)
i.-malum+idinmekle 42b2
i.-murad+idinüp 3a12
i.-pişe+idinmişdi 16a5
i.-taht+idinmişdi 42a12
i.-tahtgah+idindi 19a8
i.-visar+idinüp 25b3

idügü z. ne olduğu, aslı.
i. 4b19

idün- fi. edinmek. (yardımcı fiil)
i.-malum+idindükde 13a18
i.-murad+idünüp 31a17
i.-vezir+idüdü 19b22

idür- fi. ettirmek. (yardımcı fiil)
i.-nida+idürdükde 31a11

ifā' a.i. Ödeme, yerine getirme.
i. 25b15
i.+eyleyüp 26b11

‘iffet	a.i. Temizlik, namus. i.+den+maden+i+iffet.den 15a15
‘iffet-penāh	a. far.b.s. Namuslu, iffetli. i.+hatun+i+iffetpenah 12b14
ifrāt	a.i. aşırı gitme, pek ileri varma. i. 26a4
ifsād	a.i. Fesada uğrama, uğratılma. i.+ına 33a4
ifşā	a.i.. ortaya çıkarma, açma. e.+i+raz.dan 13b12
ihām	a.i. Vehme düşürme. i. 18a18 i.+eyledi 35a17
iḥbār	a.i. Haber verme bildirme i.+eyledi 28b23 i.+ı 30a15 i.+ı+kütüb+i+tevarih 7a24 i.+itdügi 16b4
ihdā’	a.i. Hediye etme, hediye verme, hediye gönderme. i.+buyurup 24a16
iḥdār	a.i. Hazırlama. i. 36a16 i.+olunan 29b8
iḥdāş	a.i. Meydana getirme, ortaya çıkarma. i.+dan 26a9 i.+ına 45a20 i.+idüp 35b22
iḥfa’	a.i. Saklama, gizleme. i.+yı+sırr.ı 14a4
iḥlāş	a.i. Doğru, temiz, halis. i.+kemal+i+ihlas 12a9
iḥmāl	a.i. önemsememe, terk etme. i.+ı 26b8
iḥmām	a.i. kederlendirme, üzme. i. 1b19

iḥrāc	a.i. Bir yerden çıkarma, uzaklaştırma. i. 41a22 i.+eylediler 42b8 i.+ı 45a18 i.+iderler 21a11 i.+itdurup 26b9
iḥrācāt	a.i. (ihrac’ın c.) Bir yerden çıkarmalar. i.+vech+i+ihracat+i+dervişan 30b13
iḥsān	a.i. 1. İyilik eme. 2. Bağışlama, bağış. i. 24a18, 26a3, 36a21 i.+eyledi 34a3 i.+eyledim 30b9 i.+ı 20b15 i.+ından+maide+i+ihsan.ından 24a8 i.+iden 29b22 i.+idüp 23a20, 42a8, 42b5
iḥtilāf	a.i. Ayrılık, uymayış, anlaşmazlık. i.+ı 4b23
iḥtilāl	a.i. Bozukluk, bozulma, karşıklık, düzensizlik. i.+de+hengam+i+ihtilal.de 17b4 i. 11b17
iḥtilāḫ	a.i. Karışma, katışma. i.+ı 13a14
iḥtimām	a.i. Süpürme, süpürülme. i. 26a10
iḥtinām	a.i.. sona erme, bitme. i. 17a6
iḥtirā’	Benzeri görülmemiş bir şey icadetme. i. 43b8 i.+ıdur 44a12

ihtişām	a.i. Tatana, debdebe, şanlı görünüş. i. 23b5 i.+layık+i+ihtişām+i+saltanat 26b17 .+olıcak 29a18	iki	i. 12a23, 16a6, 16b9, 28a5, 29b23 s. Birden sonra gelen sayı ve bu sayıyı gösteren rakam. i. 11b10, 12a5, 14a16, 14a23, 15a12, 17a14, 17b13, 19a1, 19a8, 19a9, 19b15, 20a10, 20a5, 20a9, 21b21, 23b4, 26b22, 27a1, 27a3, 27b4, 27b5, 29b19, 2a19, 2a21, 30a19, 30b17, 32b11, 32b15, 35b15, 39b10, 39b12, 3b4, 40a2, 40a4, 7a20, 9a14, 9a19, 9a9
ihtiyāc	a.i. Muhtaçlık, yoksulluk. i. 26b22 i.+olmamağla 44b23	ikinci	s. ikinci. i. 11a2, 20a11, 29b21 i.+si 35b18, 35b23
ihtiyār	a.i. Seçme, seçilme, katılma. i.+a 5b9 i.+olunmak 3b22	ikrām	a.i. 1. Ağır lama. 2. Bir şeyi hediye armağan olarak verme. i. 23a17, 35a16 i.+eyledi 9b11 i.+larını 25b21
iḥvān	a.i. (ah'ın c.) Sadık, samimi, candan dostlar. i. 13b23, 16b22 i.+i+sadakat+nişan 5b2	iḳrār	a.i. Söyleme. i.+idüp 6b18
iḥyā'	a.i. Diriltme, canlandırma, kuvvetlendirme. i.+yı+(din-i mübin) 3b13 i.-y1 26a17	iḳtā'	a.i.. padişahın toprak bağışlaması. i. 34a3 i.+eyleyüp 30b14
iḥzār	a.i. Hazırlama, hazır etme. i.+i+büryanda 5a2	iḳtidā'	a.i. Tabi olma, uyma. i. 3b9 i.+eyledük 2b6
iḳāmet	a.i. Oturma. i. 32b23 i.+delil+i+ikamet 17a14 i.+idüp 8b17 i.+leridür 15b21	iḳtidār	a.i. Güç yetme; yapabilme. i.+larına+(dest-i iktidar.larına) 16a12 i.+sahib-i iktidar 38a23
iḳbāl	a.i. 1. Birine doğru dönme. 2. Baht, talih. i. 11a4, 15a16, 17a10, 22b18, 37b2 i.+i+(asan-ı ikbal.i) 4b10 i.+i+ram 24b22 i.+mazhar-ı ikbal 16a22	iḳtirān	a.i. Yakın gelme, yaklaşma. i. itse 16b22 i.+da+zaman+i+nusret+i iktiran.da 19a20
iḳbāl-miṣāl	a. b. i. baht açıklığı gibi. i.+(filhal-ı ikbal+misal) 16b5	iḳtizā'	a.i. 1. Lazım gelme, gerekme. 2. İhtiyaç, gereklilik.
iḳdām	a.i.. gayret ve ebatla çalışma. e.+eyledi 4a13		
iken	bağ fiil. İken.		

i. 33a17
i.+eyledi 22b14
i.+ider 5b9
i.+itdükde 32a8
i.+itmekle 42b15
i.+yı+kabiliyet 11a4
i.+yı+kaza 11b12
i.+yı+saltanat 24a21
il i. il, şehir.
19b1, 19b1, 21a2
i.+i 39a19
i.+inde 10a2
i.+ini 39a21
i.+inüñ 22a23
i'lä a.i. Yükseltme, yüceltme.
i. 7b24
i.+yı+(ilam-ı iman) 16b10
i.+yı+kelimetullah.a 24b15
i.+yı+şan.ından 11b6
'ilāc a.i. Derde deva olan şey, ilaç
i.+ında 42b14
ilāhī a.s. Allah'a mensup, Allah'a ait.
i. 30a7
i.+avn-ı ilahi 27a13
i.+de+(gülban-ı inayet+i+ilahi.de
16a17
i.+den+avn+i+ilahi.den 28a13
i.+den+canib+i+ilahi.den 25a20
i.+dür+emanet+i+ilahi.dür 36a22
i.+manzur+ı+enzar+ı+ilahi 4b8
i.+mevhibe+i+ilahi 4a10
i.+nün+meczub+ı+ilahi.nün 43a13
i.+sünnet+i+ilahi 3b14
i'läm a.i. Bildirme, anlatma.
i.+eylediler 14a24
i.+ı+din-i islam 17b15
i.+(i'la-yı ilam-ı iman) 16b10

i.+itdükde 41a9
ilbās a.i. Giydirme, giydirlme.
i.+eyledi 1b4
ilçe i. Kaza, ilçe.
i.+dür 42b19
ile e. Birlikte, beraber.
i. 10a1, 10a10, 10a16, 10a17, 10a2,
10a23, 10a25, 10a9, 10b18, 10b21,
10b4, 10b7, 11a17, 11a20, 11a25,
11a4, 11a8, 11b12, 11b13, 11b18,
11b19, 11b2, 11b6, 12a5, 12a5,
12a9, 12b1, 12b13, 12b14, 12b20,
12b22, 12b6, 13a14, 13a18, 13a4,
13b14, 13b2, 14a10, 14a17, 14a2,
14a5, 14b17, 14b24, 15a1, 15a16,
15a2, 15a20, 15a24, 15b1, 15b12,
15b13, 15b18, 16a13, 16a7, 16a8,
16b14, 16b16, 16b2, 17a20, 17a22,
17a9, 17b17, 17b2, 18a10, 18a12,
18b10, 18b15, 18b3, 19a1, 19a11,
19a7, 19b17, 1b10, 1b18, 1b19,
20a20, 20a7, 20b13, 20b14, 20b15,
20b22, 20b3, 21a1, 21a19, 21a2,
21a25, 21a3, 21a4, 21a7, 21b13,
21b19, 22a19, 22a21, 22b23,
22b25, 22b25, 22b4, 22b5, 23a5,
23a8, 23b1, 23b25, 23b7, 23b8,
24a11, 24a3, 24a4, 24a6, 24b12,
24b17, 24b18, 24b19, 24b20,
24b20, 24b24, 24b7, 25a1, 25a24,
25a3, 25b16, 25b2, 25b20, 25b20,
25b24, 25b7, 25b8, 26a19, 26a22,
26a6, 27a13, 27a2, 27a2, 27a21,
27a22, 27a3, 27b11, 27b13, 27b13,
27b2, 27b23, 27b4, 27b5, 28a22,
28a25, 28a5, 28b11, 28b17, 28b2,
28b24, 29a12, 29a14, 29a18,

29a19, 29a19, 29a21, 29a22,
29a23, 29a8, 29b1, 29b13, 29b2,
29b24, 29b9, 2a10, 2b16, 2b22,
30a9, 30b11, 30b19, 31a1, 31a18,
31a21, 31a23, 31a25, 31a7, 31b15,
31b16, 31b17, 31b24, 31b25, 31b7,
31b9, 32a1, 32a2, 32a25, 32a9,
32b19, 32b4, 32b5, 33a11, 33a13,
33a19, 33a20, 33a24, 33a25, 33a7,
33a8, 33a9, 33b10, 33b10, 33b16,
33b2, 34a14, 34a2, 34a22, 34a22,
34a4, 34a4, 34a9, 34b19, 34b2,
34b7, 35a17, 35a18, 35a2, 35a3,
35a4, 35b21, 35b22, 35b23, 35b3,
35b8, 36a10, 36b2, 36b20, 36b22,
36b23, 36b3, 36b3, 37b16, 37b8,
38a1, 38a16, 38a4, 38a7, 38a9,
38b10, 38b21, 38b23, 38b4, 38b8,
39a24, 39a6, 39b24, 39b3, 39b3,
39b4, 3a23, 3b20, 3b25, 3b8, 4022,
4022, 40a11, 40a15, 40a20, 40b15,
40b19, 40b20, 41a1, 41a10, 41a11,
41a16, 41a16, 41a3, 41a7orhan.a,
41b11, 41b13, 41b14, 41b16,
41b22, 41b24, 41b4, 41b6, 41b7,
42a17, 42a20, 42a21, 42a22, 42a5,
42a7, 42b11, 42b23, 42b5, 42b6,
42b9, 43a13, 43a15, 43a23, 43a25,
43b1, 43b20, 43b22, 43b25, 43b5,
43b9, 44a10, 44a14, 44b10, 44b21,
44b6, 45a14, 45a7, 45b18, 45b3,
45b7, 4a20, 4a25, 4b25, 5b12,
5b13, 5b14, 5b22, 6a12, 6a4, 6b25,
7a13, 7a15, 7b14, 8a21, 8b12,
8b13, 8b17, 8b18, 8b19, 8b20,
8b23, 8b25, 8b7, 9a1, 9a20, 9a7,
9b10, 9b21, 9b23, 9b3

ile'l-ān a. b. zf. Şu ana kadar.
i. 13b10, 15b23, 23a13, 28a11,
8b22

ileri zf. ileri.
i. 10b1

ilet- fi. Bildirmek.
i.-düklerinde 23a17

ilgār i. akın.
i.+eylediler 29b3
i.+eyleyüp 29b8
i.+idüp 33a8, 34b6

ilhāk a.i. Katma, katılma; karışma;
karıştırma.
i.+eylediler 45a4

ilhām a.i. Allah tarafından insanın
gönlüne bir şey doğrulma.
i.+oldu 2a20
i.+tercüman-ı lisan-ı ilham 14a25

ilkā a.i. kavuşturma.
i. 41b19

'illet a.i. Hastalık, kusur.
i. 29b20, 29b21
i.+i+müstakile 11b22

'ilm a.i. 1. Bilme, biliş, bir şeyin
doğrusunu bilme. 2. okuyarak
öğrenilen bilgi.
i. 28a8, 39a7, 4a25
i.+(alim-i ilm-i tabir) 14b20
i.+ehl+i+ilm 28a20
i.+i+merdane 20b24
i.+i+padişahi 27b2
i.+i+tevarih 2a10
i.+taraz+i+afitab+i+ilm 25a22

iltibās a.i. İki şeyin birbirine benzemesi.
i.+i+libas 44a10

ilticā' a.i. Sığınma.
i.+itmişidi 38a10

iltifāt a.i. 1.yüzünü çevirip bakma. 2. Hatır sorma, gönül alma.
i. 22b5
i.+itmedi 6b9
i.+ları 11a14

iltizām a.i. Gerektirme, gerekli sayma.
i.+buyurula 5b13

imām a.i. Önde olan, önder.
i. 28a17
i.+ı+idi 36b8

‘imāme a.i. Sarık.
i.+ler 44b2

īmān a.i. 1. İnanma, inanç. 2. İslam dinini kabul etme.
i. 37b5
k.+a 16a23
i.+a+(ehl-i iman.a)22a12
i.+dan+(ehl-i iman.dan) 45b4
i.+ehl-i iman 41b2
i.+getürdi 6b21
i.+getürmedi 6b11
i.+i‘ la-yı ilam-ı iman 16b10
i.+kabal+i+iman 1b9
i.+mesacid-i ashab-ı iman 30b6
i.+nur-ı iman 41b3

‘imāret a.i. Umran, bayındırlık.
i.+de 17b23

imdād a.i. Yardım isteme.
i. 45b18, 9a24
i.+ı 9b3
i.+ımuz 9a20
i.+ıñuza 22b5

imdi zf. Şimdi.
i. 30b7

imtinā a.i. çekinme, kaçınma.

i.+idüp 41a10

imtizāc a.i. uyuşma, kaynaşma.
i. 15a1
i.+ı+hümayun 15a11

‘inād a.i. ısrar, ayak direme, dediğinden vazgeçmeme.
i.+eyledi 34a25
‘i. +ından 31a5

in‘ām a.i. nimetlendirme, nimet verme.
i. 26a3, 35a17, 36a21
i.+eyledi 35b8, 9b10
i.+idüp 16b14
i.+itmekle 44a14

‘ināyet a.i. yardım, destek.
i. 32a1, 9a6
i.+ebvab-i inayet 11b8
i.+gülban-ı inayet-i ilahi.de 16a16
i.+i+hak 8b23
i.+i+huda.ya 15b10
i.+i+yezdani 43b9
i.+muntazır-ı inayet-i rikkal 928b
i.+nazar-ı inayet 11b6
i.+olunup 43b2

infāk a. i nafaka verip geçindirme.
i. 12a13, 27b23, 30a3
i.+ı+fukara 36b17

inhirāf a.i. dönme, sapma.
i. 36a19
i.+itmeyüp 25b14

inhiṭāṭ a.i.düşme, aşağı inme, aşağılanma.
i.+a 8a7 11b14

inhizām a. i hezimete uğrama, bozulma, yenilme.
i. 41b5
i.+ı+celaleddin.e 8a23
i.+ı+edre 31b22

in‘idām a.i. yok olma.

inkıyād i.+ı+dünder+alp 30b18
a.i. boyun eğme, itaat etme.

inkisār i.+kemal-i inkıyad 37b16
a.i. kırılma, gücenme.
i. 10a23

insān a.i. Ademoğlu.
i.+un 3b5

intifa‘ Menfaatlenme, faydalanma.
i.+arsa+yı+intifa 33b/7

intihā’ a.i. Nihayet bulma, sona erme.
i.+bulur 4b16, 4b16
i.+sına 15b6

intiāhāb a.i. Seçme, seçilme.
i.+idüp 45a22, 45a3

intikāl a.i. Bir yerden bir yeregeçme,
göçme.
i.+i 13a12
i.+itmekle 17a23
i.+itdikleri 42a6
i. +i 24b20

intikām a.i. Öc alma.
i.+ahz-ı intikam 1b18
i.+ı 22a17, 34b14

intikāmen a. zf. İntikam, öc alarak.
i. 22a7

intimā’ a.i.. birine veya bir yere mensub
olma.
i.+ñun+(bostan-ı hilafet-i
intima‘ .un)
i. 4b8

intisāb a.i. 1. Bir kimseye mensup olma. 2.
Bir yere bağlanma, kapılma.
i.+ider+oldılar 17b8
i.+itdiñiz 5b7
i.+ları 18a5

intişār a.i.. yayılma.
i. 23b22

intizām a.i. Tertipli, düzgün olma.
i. 16b25, 27b5
i.+ı 41b3

intizār a.i. 1. Bekleme, beklenilme. 2.
Gözleme, gözlenilme.
i. 29a17
i.+ına+(kuş-i dilber-i intizar.ına)
12b24

inzāl İnme, indirilme.
i.+i 16a22

inzivā’ a.i. Bir köşeye çekilme, çekilip
hiçbir şeye karışmama.
i.+dan+(niyam-ı inziva.dan) 17b5

irād a.i. Söyleme.
i.+eylediler 13a11, 17a19

‘irfān Bilme, anlama.
i.+a 16b10
i.+dan+(valiyan.ı vilayet i
irfan.dan) 16a2

irgür- fi.eriştirmek.
i.-di 24a8

iri s. Büyük, kocaman.
i. 14b9

iriş- f. erişmek.
i.-di 22b9, 32b24, 6b5
i.-diler 23a7
i.-dükde 12b24, 23a24, 5b5
i.-mekle 23a5, 34b1, 43b10
i.-üp 27a12, 35a5
i.-ürsa 39b20

irişdir- f. erişirmek.
i.-di 10a25, 16b6

irsāl a.i. Gönderme, gönderilme,
yollama.
i. 26b19, 42b15
i.+buyurmuşlardur 15b2
i.+buyurup 23a23

	i.+eyledi 32a4, 35b2, 38a5, 45b19, 8b11
	i.+eyleye 35a24
	i.+iderdi 21a5
	i.+idüp 3a15
irtesi	s. Ertesi.
	i. 41b23
irtibāt	a.i. Bağlanmış, bağlanma.
	i.+ına 18a24
irtifā'	a.i. Yükselme.
	i. 24b18
	i.+a+evc-i irtifa.a 35b25
irtihāl	a.i. Göçme, göç etme.
	i.+ı+ hazret+i+osman+han 36a8
	i.+i+gazan.dan 19a16
irtikā'	Yukarı çıkmak, yükselme.
	i.+sına 24b18
irtikāb	a.i. Yükselme.
	i.+itmişdi 20b25
işābet	a.i. Rast gelme, yerini bulma.
	i.+eyleyeler 3b9
	i.+itmiş+idi 8a23
	i.+i+ārāññuñ 17a14
işāl	a.i. ulaştırma, ulaştırılma.
	i. 29a19
	i.+eyleyeler 29a9
işām	a.i.. suç, günah.
	i.+a 4a13
ise	e. ise.
	i. 25a5, 29a22, 36b14, 3b4, 4b18, 6a8, 6b9, 7a21, 7a5, 9a13
isim-vār	a.far.b.s. namlı, şanlı.
	i.+olup 20a21
iskān	a.i. Yerleştirme, mesken etme.
	i. 32a25
	i.+eyledi 34a12
	i.+eylediler 31a22

iskāta	a.i.. yok etme.
	i. 11b13
ism	a.i. ad, isim.
	i. 18a19, 18a24, 2a10, 36b14, 42b9
	i.+i 43b18
	i.+i+osman 18b17
	i.+i+sultan+orhan 43b21
	i.+i+şerif.i 15a13
	i.+ini 39b19
	i.+inüñ 18b1
	i.+iyle 39b5
ismet	a.i. Masumluk, günahsızlık.
	i.+ün 12b18
işneteyn	a.i.. iki kadın.
	i.+den 13b20
iste-	f. Arzulamak, dilemek.
	i.-dükleri 21a9
	i.-mez 22a25
	i.-r 22b1, 41a20
	i.-rdim 6b16
istek	i. Arzu, dilek
	i. 1018
isti'āne	a.i. Yardım isteme.
	i. 11b16
isti'cāl	a.i. Acele ettirme, çabuklandırma.
	i. 41b13, 41b14
istid'ā	a.i. Yalvararak isteme.
	i.+eyledi 8b12
isti'dād	a.i. Kabiliyet, yetenek.
	i.+ına 24a23
istidlāl	a.i. Bir delilden hüküm çıkarma.
	i. 16a23
iştifā'	a.i. Seçkinlik.
	i.+mihr-i sipehr-i istifa 1b6
	i.+sını 26b7
	i.+yı+mukarrerat 19b2
istifham	a.i. anlamaya çalışma sorma.

i.+ı+havadis-i acibe 14b21
 i.+idüp 31a6
istiğāse a.i. yardım isteme.
 i.+itmekle 11b16
istiḥāk a.i. hak etme, layık olma.
 i.+kemal-i istihak 17b2
istihdām a.i. Kullana, hizmeti kabul etme.
 i.+idüp 36a7
istiḥāk a.i. Hakkı olma, hak kazanma.
 i.+ı+hasbi 11b2
istihmām a.i. Bağlı bulunduğu topluluğa dayalı işler için her türlü sıkıntıya düşme.
 i.+iderler 40a24
istiḥsān a.i. Beğenme, güzel bulma.
 i. 33a15
 i.+idüp 44b16
 istiḥvān kardeşler
 i.+a 18b3
 i.+lar 18b16
istiḳāmet a.i. Doğruluk, doğru hareket.
 i.+ine 17a14
istiḳbāl a.i. Karşımla.
 i.+eyledi 23b2
 i.+eylediler 34b24
 i.+idüp 22b4, 28b2
istiḳlāl a.i. Bağımsız olma.
 i. 17b9, 18a2
 i. 11a1, 19b4, 30a4, 38b6, 39a23, 8a10
 i.+gaybet-i istiklal-ı saltanat 11b21
 i.+i 28a10, 38a14, 38a16
istiḳlālī a.s. Bağımsızlık üzere.
 i. 23b8, 39b2
istilā a.i. Bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme.
 i. 38a1

i.+yı+cengiziyan 11b13
isti' lām a.i. Bilgi isteme.
 i.+dur 16a24
istima' a.i. İşitme.
 i.+eyledükde 9b8
 i.+eyleyüp 40b8
 i.+itdükde 22a23, 33a14, 4a9
isti' mālāt a.i. (istimal'ın c.) Kullnımlar, kullanışlar.
 i.+la+(enva-i istimalat.la) 9a5
istimālet a.i. Gönü çekme, teselli etme.
 i. 33a15
istimān a.i. Aman dile, sığınma.
 i.+eylediler 31a14
istimdād a.i. Yardım isteme.
 i.+eyledi 13a7
 i.+ider+idi 38b24
 i.+idüp 31b25, 8a21
 i.+(zıkr-i istimdād-ı Osman) 22a15
istirahāt a.i. Raha etme, dinlenme.
 i. 30b20
 i.+ına 32b23
istişāl a.i. Kökünden koparıp çıkarma, kökünü kurutma.
 i.+zaman+ı+istisal+ı+ çobaniyan.da 38b7
istişāre a. i Danışma, meşveret etme.
 i. 27b3
istişmām a.i. Hissetme. 2. Karine ile anlama.
 i.+olundı 728b
istiḳāat a.i. Takt, kudret, güç yetme.
 i.+i 16a15
istithar a.i. temizlenme.
 i.+ı 39b4
isti 'zān a.i. İzin isteme.
 i. 12b19

‘iŝyān	a.i. İtaatsizlik, emire boyun eğmeme. 2. Ayaklanma. i.+itmişidi 38a8	i. 11a9, 12b6, 1b3, 28b20, 28b24, 33b16, 35b23, 3b21, 41a6, 5a4, 5b23, 7a7 i.-add+idüp 20b4
iş‘ār	a.i. Haber verme. i. 44b14	i.-adet+itmekle 9b22 i.-afv+idüp 38a5
iŝārāt	a.i. (iŝret’in c.) i.+i+mearif 17b12	i.-agaz+idüp 13a16, 13b22 i.-agaz+itdiler 35a14
iŝāret	a.i. iz, alemet, nişan. i. 14b15 i.+i+gaybiye 31b17	i.-ah+itdi 5b15 i.-aheng+i+cenk+idüp 13a19 i.-ahz+idüp 27a5
iŝit-	f. işitmek. i.-di 15a9 i.-diler 4a17 i.-dügi 33a7 i.-üp 32a19	i.-araste+idüp 13a20 i.-arz+idüp 41a7orhan.a i.-arzu+iderleridi 18a1 i.-aŝıkar+idüp 5b16 i.-avdet+idüp 8b9
iŝlet-	f. iŝletmek. i.-üp 44a15	i.-azade+idüp 13b8 i.-azm+i+sefer+idüp 5a20
iŝmām	a.i. Biraz duyurma, çıtlatma. i.+i+padişahane 22b16	i.-bahş+idüp 26b21 i.-beraber+idüp 19b11, 35a7
iŝtidād	a.i. Ŝiddetlenme, büyüme. i.+bulup 7a15	i.-beyan+ider 13b20 i.-beyan+iderler 29b20
iŝtigāl	a.i. Meşgul olma, uğraŝma. i. 8b7	i.-beyan+idüp 16b24, 26b4, 40b1, 5b8 i.-beyan+itdükde 14b14
iŝtiĥār	a.i. Yayılma, şöhret bulma. i. 30a15 i.+bulan 29a16, 6a15 i.+bulmagla 27b16 i.+bulmişidi 20b4 i.+bulmuşdur 40b10	i.-bezl+i+ictihad+idüp 11a14 i.-bidirig+idüp 24a23 i.-bilad+icad 37b8 i.-bina+idüp 15b22, 37b7 i.-bina+itdügüdür 35b15 i.-bina+itmişdi 19a2
iŝtiyāk	a.i. Şevk duyma, arzulama. i. 5a17 i.+inuz 5a18 i.+ları 5a18 i.+ların 27b24	i.-birdar+idicek 41b17 i.-bölük+idüp 33b13 i.-bünyad+idüp 18a13, 19a8 i.-cami+i+şerif+idüp 28a16 i.-can+itdiler 33b22
it	i. köpek. i. 22a7	i.-cela+yi+vatan+idüp 36b1 i.-cem+idüp 21b19, 45a25, 7a6
it-	f. etmek (yardımcı fiil)	i.-cenk+itmegi 10a2, 21b16

i.-cihad+i+müşrikin+iderdi 16b16
i.-cihad+idüp 37b18, 8b15
i.-cila+yı+vatan+idüp 22a25
i.-cuş+u+huruş+itmekle 13b24
i.-cüda+idüp 42a23
i.-cüret+idemediler 28b16
i.-cüst+u+cü+idüp 42b17
i.-cüvanmerdlik+idüp 13b7
i.-dad+idüp 27b15
i.-darek+idüp 45b18
i.-davet+itdi 6a1
i.-davet+itdiler 28b21
i.-davet+itdüğüni 13a18
i.-def+itdükden 35a9
i.-def+itmek 32a1
i.-defn+itdiler 8b21
i.-delalet+idecek 9a9
i.-delalet+ider 14b16
i.-didebanlık+iderlerdi 43b4
i.-dikden 29b7
i.-diler 25a5
i.-dirig+itmeyesiz 27a6
i.-divan+itmek 40a9
i.-dostluk+idüp 38b24
i.-dua+iderler 45a12
i.-dua+idüp 36a11
i.-dua+itmekde 27a23
i.-duz+itmişdür 44a24
i.-dügi 13b5
i.-dükden 14a19
i.-dükleri 23a9, 2b23
i.-düşnam+idüp 22a9
i.-ecek 17b6
i.-emr+idüp 12b5
i.-esir+itmegi 9b22
i.-eşkıbar+idüp 13a6
i.-eyülük+idüp 36b3

i.-fart+itmeyüp 24b25
i.-fart+itmez+idi 11b6
i.-fasl+idüp 25b9
i.-faş+itmez 14a2
i.-fehm+idemez+idi 6b25
i.-fehm+idüp 8b3
i.-feragat+idüp 20a16
i.-ferman+iderseñ 6b20
i.-ferman+idüp 34a14
i.-feryad+idüp 41a20
i.-feth+i+kelam+idüp 30b21, 43b11
i.-feth+iderem 28a6
i.-feth+idüp 21b6, 34a24, 34a3, 34a4, 34a8
i.-feth+itdügi 16b11, 3a2, 42a7, 4b1
i.-feth+itdügin 23b7
i.-feth+itdükde 44a13
i.-feth+itmek 34b9, 43b1
i.-feth+itmekle 8a20
i.-feth+itmişleridi 17b20
i.-fevt+itmeyüp 26b1
i.-fırar+iderken 35a2
i.-fırar+idüp 10a24, 32a3
i.-fırar+itdükde 32b8
i.-fırar+itmişidük 5b3
i.-gamgin+iderdi 12b7
i.-garet+idüp 32a11
i.-gars+idüp 18a15
i.-gayur+itmeyeler 32a8
i.-gaza+idüp 10b22
i.-gaza+itmek 15a24
i.-giriftar+itdügi 33a25
i.-gurub+ider 14b13
i.-güzeran+idüp 26a23
i.-haberdar+itmekle 21a14
i.-hal+idüp 19b23, 38b15
i.-hall+idüp 3a23
i.-haml+iderler 31a3

i.-hamle+idüp 9b1
i.-han+itmiş 7a20
i.-hanlık+idüp 19a6
i.-hanlık+itmişdür 19a4
i.-harab+itmek 34a13
i.-hareket+idüp 22b3
i.-havf+idüp 5b20
i.-havf+itmeyüp 21a20
i.-hazz+idüp 9a4
i.-hedm+idüp 42b7
i.-helak+itsün 6b8
i.-hemrah+idüp 29a7
i.-hıfz+iderlerimiş 16b18
i.-hidmet+iderler 45a2
i.-hidmet+iderlerdi 44b22
i.-hidmet+itmek 10a8
i.-hikayet+iderdi 9b19
i.-hikayet+idüp 5a16
i.-hitab+idüp 14a3, 14b25, 15a9, 5b6, 6a24
i.-hucum+itmekle 3b17
i.-hurmet+idüp 5b11
i.-huruc+idüp 14a8, 17b5, 33b20, 38b8, 8b13
i.-huzur+idüp 32b6
i.-hücum+idüp 41b21
i.-hükümet+iderdi 39a17
i.-hükümet+idüp 11b3, 39a13
i.-ısrar+idüp 31a4
i.-ıyş+idüp 40a22
i.-iclas+idüp 30a5
i.-icra+idüp 26a25
i.-ifa+idüp 25b16
i.-ihbar+itdügi 16b4
i.-ihdar+idüp 36a17
i.-ihdas+idüp 35b22
i.-ihrac+iderler+iken 21a11
i.-ihrac+idüp 41a23

i.-ihrac+itdurup 26b9
i.-ihsan+iden 29b22
i.-ihsan+idüp 23a20, 42a8, 42b5
i.-ikamet+idüp 8b17
i.-ikrar+idüp 6b18
i.-iktiza+ider 33a18, 5b10
i.-iktiza+itdükde 32a8
i.-iktiza+itmekle 42b15
i.-ilam+itdükde 41a9
i.-ilgar+idüp 33a8
i.-iltica+itmişidi 38a10
i.-iltifat+itmedi 6b9
i.-imtina+idüp 41a10
i.-inam+idüp 16b14
i.-inam+itmekle 44a14
i.-infak+idüp 30a4
i.-inhiraf+itmeyüp 25b14
i.-intihab+idüp 45a22, 45a3
i.-intikal+itmekle 17a23
i.-intisab+itdünüz 5b7
i.-irsal+iderdi 21a5
i.-irsal+idüp 3a16
i.-irtikab+itmişdi 20b25
i.-isabet+itmiş+idi 8a23
i.-isan+itmişidi 38a8
i.-istifham+idüp 31a6
i.-istigase+itmekle 11b16
i.-istihdam+idüp 36a7
i.-istihmam+iderler 40a24
i.-istihsan+idüp 44b16
i.-istikbal+idüp 22b4, 28b2
i.-istima+itdükde 22a23, 33a14, 4a9
i.-istimdad+ider+idi 38b24
i.-istimdad+idüp 31b25, 8a21
i.-itaat+idüp 34b24
i.-itibar+idüp 2b7
i.-itimad+idüp 35a25

i.-ittifak+idüp 17a19, 31b24
i.-izhar+idemeyüp 6b1
i.-izhar+itmekle 43a17
i.-kabul+itmek 4a6
i.-kabul+itmemek 4a10
i.-kabul+itmeyüp 37b19
i.-kaim+i+makam+idüp 34b11
i.-kal+itmek 33b11
i.-kar+idinüp 24b8
i.-karar+idemeyüp 21b10, 8a20
i.-karar+idüp 25b2, 8a11, 8a8
i.-kasd+idüp 14a13
i.-kasd+itdüklerince 25a13
i.-katl+idüp 38b5
i.-katl+itmekle 38a7
i.-kesr+idüp 9b3
i.-kıyam+itdükde 20a9
i.-kıyam+itmekle 12a18
i.-kifayet+ider 15b19
i.-küngüre+itdiler 23a12
i.-lemean+idüp 41b3
i.-mahsur+iderdi 11b5
i.-mahsur+idin 22b15
i.-makam+idüp 25b21
i.-makbule+idüp 6b21
i.-makbur+idüp 19a23
i.-mamur+idüp 19a7
i.-matlab+itmekdür 30b23
i.-mecruh+idüp 5b22
i.-medrese+idüp 19a9
i.-mege 17a18, 28b15
i.-mehebbet+itmedi 6b12
i.-mekde 19a18
i.-mekdür 30b7
i.-memun+idüp 35b5
i.-memur+idüp 23b18
i.-merdanelik+idüp 13b2

i.-merhamet+itmez+idi 35b23
i.-mesacid+idüp 42b8
i.-mişimdür 28a5
i.-muhasara+iden 41a25
i.-muhasara+idüp 18a13, 19b10
i.-muhasara+itmişdür 22b11
i.-muhatab+idüp 28b17, 34a19
i.-muhaviyed+idüp 10a20
i.-mukarrer+idüp 10a3, 30b11
i.-murad+idinüp 5a1
i.-murad+itmekle 36a14
i.-muvaneset+idüp 28b12
i.-muvaşşah+idüp 39b5
i.-mübaşeret+idelüm 32a18
i.-mübaşeret+idüp 7a14
i.-müfarakat+idüp 5a10
i.-mülhaza+idüp 13a5, 14b21, 27b23, 42a25
i.-mülakat+idüp 16a8
i.-mülakat+itdükde 13a4
i.-mülakat+itdükden 29a23
i.-mülakat+itmekle 10b8
i.-mülayemet+idüp 35a16
i.-mülebbes+idüp 29a20
i.-münhazam+idüp 19b10
i.-münhazem+idüp 30a1
i.-mürur+idüp 10a3
i.-müsabaka+idüp 28a9
i.-müşahade+iderler 42b21
i.-müşahade+idüp 22b18
i.-müşahade+itmişidi 14b3
i.-müşahade+itsen 16a19
i.-müşahade+idüp 14b9
i.-müşavere+ider 41b11
i.-müşavere+idüp 45a15, 6a6
i.-müşavere+itdükde 33b10
i.-mütabaat+idüp 11b4, 35b21

i.-nakl+iderler 42a17
i.-nakl+idermiş 9b19
i.-nakz+ı+ahd+idüp 22b9
i.-nakz+ı+ahd+itmiş 22b2
i.-nam+idüp 20a16
i.-namerdlik+itmekle 42b3
i.-nasb+iderem 28a6
i.-nasb+itdüğü 29b18
i.-nasb+itmekde 28a4
i.-nasb+itsem 28a7
i.-nasihat+idüp 31a1
i.-nasihatler+idüp 36a17
i.-nazar+iderken 42b25
i.-necade+i+nigah+itmekle 12b2
i.-nigah+itdükde 41b1
i.-nigehban+idüp 34a12
i.-nişra+itmege 27b18
i.-niyyet+itdügüm 2a18
i.-nüzul+idüp 8b17
i.-nüzul+itdiler 1018
i.-pare+pare+idüp 32a9, 34a10
i.-paye+iden 45a11
i.-penah+itmişdi 32b9
i.-pend+idüp 40b2, 44a5
i.-pervaz+iderek 16a20, 16b4
i.-piş+i+nihad+idüp 3a9
i.-pişbihad+idüp 30a10
i.-raiyyet+idüp 18b14
i.-ram+idüp 33b8
i.-reayet+idüp 9a5
i.-redd+i+sual+idüp 12b20
i.-ref+itmesine 25b4
i.-rencide+itmekden 26a1
i.-riayet+iderdi 28b11
i.-riayet+ideyim 15b17
i.-riayet+idüp 36a23, 44a4
i.-riayet+itdüğü 13a15

i.-rica+idüp 8b11
i.-rivayet+ider 4b7
i.-rivayet+iderler 43a10, 9a1
i.-rivayet+idüp 9b18
i.-sakıt+itmişler+idi 11b20
i.-salar+idüp 44b11
i.-saltanat+itdükden 40a2
i.-saltanat+itmişdür 37b13
i.-sarf+iderdi 35b20
i.-sarf+idüp 24b15
i.-sayd+itmeye 45b14
i.-sedd+idüp 32b16
i.-serdar+idüp 18a11
i.-seyr+ider 6b15
i.-sıyanet+idüp 26a9
i.-sipariş+itmekle 20a6
i.-sirayet+idüp 3b16
i.-sohbet+idüp 14a17
i.-sual+idüp 35b13, 5a15
i.-sulh+ı+suri+idüp 18a16
i.-suud+itdüğü 8b20
i.-süluk+ittüresin 36b4
i.-şebihun+iderlerdi 32b16
i.-şebihun+idüp 45b25
i.-şebihun+itmek 10a16
i.-şebihun+itmezden 45b23
i.-şebihunlar+etmişdür 21a20
i.-şehadet+idüp 14a24
i.-şüru+idelüm 18b19
i.-şüru+idüp 34a24
i.-şüru+itdükde 9a11
i.-taaccüb+idüp 6b4
i.-taarruz+iderlerdi 33a2
i.-tabir+idüp 36a14
i.-tac-ı sultan iderler+idi 44a21
i.-tacil+itmekle 37b6
i.-tagyir+itmek 21b14

i.-tahakkuk+idecek 43a11
i.-tahakküm+iderlerdi 18b9
i.-tahammül+idemeyüp 20a6, 38a7
i.-tahrik+itmege 22a23
i.-tahrir+idüp 41b5, 44b10
i.-taht+idülüp 40b4
i.-taht+idüp 19a1
i.-takaddüs+idüp 36a5
i.-taklid+idüp 25a25
i.-taksim+idüp 23a2
i.-taleb+idüp 12a9
i.-taleb+itmek 42b1
i.-taleb+itmek+idi 35a15
i.-tanım+itmişüm 15a5
i.-tarumar+idüp 33a11
i.-tasaddi+iden 29b9
i.-tasallut+idüp 11b17
i.-tasarruf+idüp 19a23, 45a6
i.-tatbik+itmek 3b8
i.-tavır+idüp 22a13
i.-tayin+idüp 13a14, 19a9, 28a22, 45b22
i.-tayin+itdük 2a16
i.-tayin+itdükden 40b19
i.-tayin+itdüklerine 29b19
i.-tayran+idüp 31a10
i.-tazyi-i evkat itmeyüp 2a9
i.-tebşir+u+ilam+iderlerdi 17b7
i.-tecdid+i+ahd+idüp 22b6
i.-tecdid+idüp 13a15
i.-tecribe+idemezler 3b7
i.-tedbir+idüp 32b11
i.-tedvin+itmege 2a18
i.-tefviz+idüp 34a7
i.-tehniyet+idüp 15b14
i.-tekaddüm+itmekle 5a3
i.-tekayyud+iderler 34a23
i.-tekrar+idüp 4a12

i.-telif+idüp 2a11
i.-temaşagah+idüp 41a25
i.-tenbih+itmişti 10a5
i.-tenezzül+itmeyüp 22b8
i.-terbiye+itdüğü 32b13
i.-tercih+ideler 25b15
i.-tertib+itmişlerdür 8a1
i.-teshir+i+memalik+idecegin 8b3
i.-teshir+idüp 21b13
i.-teshir+itdüğü 43b2
i.-teshir+itmişidi 40b19
i.-tesir+itdiler 29a21
i.-tesis+itmişdi 37b5
i.-teşhis+idüp 36b3
i.-teşyid+idememiş+idi 37b6
i.-teveccüh+idelüm 30b24
i.-teveccüh+idüp 9b24
i.-tevellüd+itmekle 42a12
i.-tevsi+i+daire+yi+islam+idüp 30b5
i.-tevzi+idüp 45a24
i.-tezyin+idüp 43b21
i.-ticaret+iderler 4021
i.-tulu+idüp 14b12
i.-ubur+ider+iken 8b18
i.-ubur+idüp 28b1
i.-urac+idüp 31a12
i.-uruc+idüp 45b7
i.-ülfet+itmenüzdür 5b12
i.-ümid+iderem 5a5
i.-üp 14b25, 15a2, 15a5, 45b2
i.-vad+idüp 35a17
i.-vefa+yı+mevud+idüp 15b22
i.-vefat+idinceye 20a22, 38a13
i.-vefat+idüp 19a11, 8b1
i.-vefat+itdükde 19a4, 39a10
i.-vefat+itmişdür 37b14
i.-vefat+ittükde 36b14

i.-vesile+iderler 18b1
i.-yagma+iderleridi 45b13
i.-yagma+idüp 31a20, 33b24
i.-yagma+itdürdi 29b15
i.-yagma+itseler 35b9
i.-yakın+idüp 33b14
i.-yakınlık+iderem 6b7
i.-yardım+itmekdür 9a22
i.-zabt+iderler 45a11
i.-zabt+idüp 10b24, 33b23, 38b17
i.-zabt+itdürüp 26b16
i.-zıkr+idelim 6a17
i.-zıkr+idelüm 17b11
i.-zıkr+idüp 18b19, 6b24
i.-ziyade+idüp 23a19
i.-ziyafet+iderdi 28b12
i.-zuhur+idecek 18a6
i.-zuhur+iden 3b7
i.-zuhur+ider 14b13
i.-zuhur+idüp 15a15, 25a15
i.-zuhur+itse 31b4
i' tā' a.i. Verme, ödeme.
i.+yı+(bedra-yı hac) 25a8
itā' at a.i. Uyma, boyun eğme.
i.+idüp 34b24
it'ām a.i. Yedirme.
i. 12a13
itdür- f. yaptırmak, ettirmek.
i.devir+itdürürler 8b23
ithām a.i. Birini suçlama.
i. 36b17
i' tibār a.i. 1. Saygı gösterme. 2.
Ehemmiyet verme.
i.+dan+derece+yi+itibar.dan 19a25
i.+ı 25a24
i.+idüp 2b7
i' tiḳād a.i. İnanç, akide.

i.+hüsn+i+itikad 2b16
itilāf u iltiyām a.i. Alışma, uyuşma, uygunluk.
i. 5b13
i' timāda.i. Güvenme.
i.+ı 7a10
i.+idüp 35a25
i.+kemal-i itimad 27b13
i' timād-dār a. f. b. Kendisine dayanılan,
güvenilen.
i.+ım 4a16
i' tizār a.i. Özür dileme.
i. 5b4
i.+eyledi 5b25
itmām a.i. Tamamlama.
i.+bulmuşidi 17b16
i.+ından 36b9
ittifaḳ a.i. Birleşme, uyuşma, sözleşme.
i. 12a10, 13b2, 17a18, 37b17
i.+dan+(husn-ı ittifakat.dan) 16b1
i.+dandur 35a1
i.+derbeyan-ı ittifak-ı kafiran 21b8
i.+eylediler 40b21, 7a9
i.+ı+cem+i+sanadid 14a21
i.+ı+cumhur 11a19
i.+ı+cumhur.dan 30b25
i.+ı+danayan 18a20
i.+ı+evvel 9a14
i.+ı+kafiran 31b22
i.+ı+müverrihan 4a19
i.+ı+müverrihan-ı cihan 29b16
i.+ı+müverrihin 4a20
i.+idüp 31b24
i.+la 4a4
i.+olunmuşdur 4b19
ittifaḳan a. zf. Birleşerek.
i. 16a5, 45b23
ittifaḳāt a.i. (ittifak'ın c) Birleşmeler.

ittihād i.+ı+hasene.den 41a18
a.i. Bir olma, birleşme.
i. 18a18, 37b18

ittihāz a.i. 1. Edinme. 2. Kabul etme.
i.+eyleye 25b21
i.+ide+gelmişlerdür 3b2

iyād a.i.. kuvvetlendirme, güçlendirme.
a.+eyledi 37b8

iyāl (bkz: ıyal)
i.+i+ehl-i iyal.i 22b25
i.+lerine 23a9

‘izām a.i. (azim’in c.) Büyükler.
u.+da+(enva-ı izam.da) 18b5
u.+dan+(sahabe-yi izam.dan) 18a8
i.+dan+(ulema+ı+izam.dan) 4b4
i.+(ecdad-ı izam) 7a25
i.+emin-i selatin-ı izam 23a19
i.+sadat-ı izam 25b17

i‘zāz a.i. Değer verme, yüceltme.
i. 23a17, 25b21

izdivāc a.i. Evlenme.
i.+eyledi 42a1
i.+ı+yemun.uñ 15a11
i.+namzed-i izdivac-ı osman
beg gazi 14b25

izdiyād a.i. Artma, çoğalma.
i.+buldı 13a14
i.+ı+ecnad 44b8
e.+ı+asker 45a14

izhār a.i. Ortaya çıkarma, meydana
çıkarma.
ı.+ı+şecaat 13b2
i.+eylediler 29b2
i.+ı+şevk+eyledi 5b14
i.+idemeyüp 6b1
i.+itmekle 43a17

izn a.i. İzin, müsaade, ruhsat.

i. 28a2
i. 41a7orhan.a

‘izz a.i. Yücelik, ululuk.
i.+mazhar+ı+izz+u+şeref 15a13

‘izzet (bkz: ‘izz)
i.+abir+ı+izzet 24b19
i.+ı 45b8
i.+ı+(necm-i izzet.i) 35b25
i.+ı+suri 5a5
i.+lerin 36a5

‘izzet-rüsum a.b.s.izzetli, aziz
i.+a+(rum-ı izzet-rüsum.a) 8b5

-K-

kabāil a.i. (kabilenin c.) kabileler,
oymaklar.
ķ. 8b24
ķ.+cemi.i+kabail+ı+oguz+hani
3b24
ķ.+den 8a4
ķ.+ı+türkistan 8a13
ķ. 24b7

kābil a.s. İmkan dahilinde, mümkün.
k.+dür 34a22

kabīle a.i. aynı soydan gelen ve bir başa
itaat eden topluluk, boy, oymak.
k.+ı+kaynı+han.un 8a24
k.+ı+kaynı+hamı 8a5
k.+ı+kaynı+hani 8a15
k.+ı+namdar 8a4

	k. 9a18
ķābiliyet	a.i. anlama, anlayış, kabul edilebilirlik, yetenek. k. 24a23 k.+iktiza+yı+kabiliyet 11a4 k. 11a25 k.+asar+ı+kabiliyyet 22b18
ķablelcūlūs	a. b. zf. tahta geçmeden önce. k. 20b24
ķabr	a.i. mezar, kabir. k.+inde 43a22ol
ķabūl	a.i. 1. alma. 2. içeri alma. 3. razı olma. k.+i+zimmet 28b3 k. 17a10 k.+eyledi 35a25, 4a11 k.+eyledim 5b8 k.+eylemişler 43a18 k.+i+iman 1b9 k.+itmek 4a6 k.+itmek 4a10 k.+itmeyüp 37b19
ķabza	a.i. 1. tutamak yeri, tutacak, sap. 2. pençe. 3. tutam, avuç. k. 26b24, 27a1, 27a3 k.+sın 24a25 k.+yı+şemşir-i hassa 16b14 k.+yı+tasarruf 20b15 k.+yı+tasarruf.a 6a8
ķaç	s. kaç tane k. 32a20, 3b4, 41a5, 41b18, 41b6, 41b7, 43b14, 45a18, 45a24
ķaç-	f. kaçmak. k.-dılar 29b3, 41b14 k.-mayup 26b6 k.-up 14a8 k.-anlar 29b6

ķadar	e. kadar. k. 13b24 k.+ınca 16a15
ķadātulenām	a.b.s. istekleri yerine getiren. k. 25b8
ķadem	1. ayak. 2. adım. 3. ayak basma. k. 23b1 k.+i 20a2, 24a1 k.+lerin 15a16
ķāđı	a.s. Hüküm veren, kadı. k. 4b1 28a1, 28a22, 28a4, 28a6, 28a6, 29b18
ķāđı-‘asker	o.b.i.eskiden ilmiye, mülkiye ve askeriyedeki yüksek rübeli kişi, kazasker. k. 44b17, 45a14
ķāđıyūlķuzāt	a. b. s. Kadıların başı, şeyhülislam. k. 20a6
ķadife	i. bir tür giysi. k.+yi+belengi.yi 26b23
ķadīm	a.s. Eski, önceki. k.+de+zaman+ı+kadim.de 42a11 k.+i 36b2 k.+kanun-i kadim-i fetret-pezir 17a23 k.+millet-i kadim 21b13
ķadīme	a.s. eski, önceki. k.+cünud-ı kadime-yi islamiyyan.da 10a14 k.+de+(tevarih+i+kadime.de) 17a19 k.+den+(bekaya-yı kayasara-yı kadime.den) 42a9
ķāđir	a.s. Gücü yeten, muktedir. k. 17b4
ķadr	a.i. 1. değer, kıymet. 2. onur, şeref. 3. miktar.

	k.+e+şeb-i kadr.e 12a20 k.+i+(maişet-i zaruri)16b13
ķafā-dar	a. far.b.s. Aynı kafada olanlar. k. 27a15
ķafes	a.i.kafes (mec. beden.) k.+i+ten.inden 31a10
kāffe	a.i. hep, bütün, cümle k.+yi+enam 24b17
kāfi	a.s. Yeterli. k. 16b12
kāfir	a.i. hakkı tanımayan, bilmeyen. 2. Allah'a inanmayan. 3. nankör, inkar eden. k. 18b25, 29a13, 39b24 k.+den 34b21 k.+dur 27b6 k.+i+bidin 20b2 k.+i+cehennem 22a1 k.+inun 42a2 k.+ler 18b10 k.+leri 22a23, 27b12 k.+leridi 6a21 k.+lerinüñ 19b15 k.+üñ 22a6
kāfirān	a.i. (kafir'in tesniyesi)iki kafir. k.+derbeyan-ı ittifak-ı kafiran 21b8 k.+ittifak-ı kafiran 31b22 k.+maznagit-i kafiran 21a24
kağıt	i. kağıt. k.+ı 41b8
ķāhir	a.s. 1.Kahreden, zorlayan. 2. üstün gelen, ezen. k.+olup 27b13
ķaht	a.i. kıtlık, kuraklık. k. 20a1, 35b16, 45b16
ķā' id	a.s. Serasker, kumandan. k.+i+zafer 24b23

ķā' ide	a.i. 1. esas, temel. 2. usul nizai yol. k. 12b19, 17a18 k.+i+destar 44b2 k.+i+islam 18b12, 18b12 k.+i+mezbura 2b1 k.+i+müverrihan 2b12 k.+yi+padişahan 43b13
ķāil	a.s. 1.Söyleyen, diyen. 2. razı olmuş, boyun eğmiş. k. 24b22
ķāim	a.s. 1.Ayakta duran. 2. birinin yerini tutan. k. 5a6 k.+lerine 28a10
ķāim-maķām	birinin yerini dolduran. k.+idüp 34b11, 20b23, 39a7,11a20, 43a9
kāināt	a.i. varlığın tamamı. k.+halık-ı kainat 1b2
ķāl	a.i. söz, laf. k. 31a7
ķal'	a.i. koparma, sökme, yerinden çıkarma. k. 15b2 k.+itmek 33b11
kal-	f. kalmak. k. 2a10 k.-an 35b6, 37b18 k.-dı 8b2 k.-hayran+kalmışım 5b20 k.-magla 19b19 k.-mamışidi 45b14 k.-mayup 22b11, 31a23, 43a1 k.-mışlaridi 19a25 k.-up 19a22, 30a2, 38a15, 39a16, 44b13
ķal'a	a.i. kale, hisar.

k. 31a22, 32a9, 32b11, 33b22,
33b25, 34a17, 34b1, 34b18, 35b15,
40b21, 40b24, 41a1, 41a2, 41a3,
41b19, 43b5
k.+bina+yı+kala+yı+targay 31a16
k.+da 22b6, 32b17, 34a12
k.+da+(derun-ı kala.da) 35b16
k.+da+idiler+(derun-i kala.da idiler
)13a20
k.+dan 33b17, 40b25
k.+ehl-i kala 35a11, 41b13
k.+feth-i kala 29a24, 34a6, 41b5
k.+feth-i kala-yı ez yed-i osman
han 22b12
k.+hakim-i kala 35a12
k.+ı+caber 8b21
k.+ı+küffar.uñ 34b4
k.+lar 34a21
k.+lara 45b11
k.+ları 15b1
k.+ların 30b23
k.+larına 33b21
k.+sı 29b10, 31a13, 31a14, 34a2,
3a12, 40b24, 42a19, 42a8, 43b7
k.+sın 31a19, 34a24, 34a3, 34b2,
34b20
k.+sına 13b8, 19b16, 20a17, 21a6,
42b2
k.+sında 19b24, 38b8
k.+sından 20a11
k.+sını 22b24, 32b19, 35a7, 42b7,
45b16, 8a20
k.+sınun 32b11, 40b20, 41a17
k.+sımuñ 31b2, 32a11, 34a13, 34a7
k.+ya 29a19, 29a20, 33b22
k.+ya+feth+i+kala.ya 31a11
k.+ya+tevabi+i+kala.ya 41b12

k.+yı 19b14, 22b15, 22b16, 22b8,
29a21, 33b11, 33b23, 35a11,
42a22, 42a25, 43b7
k.+yı+mezbura 42a9
k.+yı+mezbura.ya 31a24
k.+yı+mezburañuñ 31a3
k.+yı+miftah-ı kala.yı 41b20
k.+zıkr+i+feth-i kala-yı kocaili
34a1
k.+zıkr-i teshir-i kala-yı iznik 45b9
kalb a.i. 1. yürek. 2. gönül.
k. 5b14
k.+huzur+ı+kalb 27a13
k.+inde 14b9, 41b3
k.+ine 12b1
k.+safa+yı+kalb 28b24
k. 13b24
kaldur- f. kaldırmak.
k.-aradan+kaldırmayavuz 28b18
k.-up 39a11
qalem-rev a. far.b.i.bir kimsenin, bir
hükümdarın sözünün geçtiği yer.
k.+ı+saltanat.a 9a11
kalıç far.i. küçük halı.
k. 26b24
kalıl a.s. Az.
k. 3b6
kalile a.s. Az.
k.+müddet+i+kalile 19a25
kalilülmikdâr az miktarda.
k.+idiler 21b19
k.+leşker-i kalilülmikdar 33a11
kalık- f. kalkmak.
k.-up 23a7, 41b13, 41b6, 42a8, 9b5
kallavî a.s. kule gibi, kallavi.
k. 44b4
kalıver- b.f. kalıvermek.

ḳam^ç k.-masına 26a21
a.i. ezme, kırma , zabt etme.
k.+ı+bünyan-ı küfr 4a12

ḳamerī a.s. aya özgü, ayla ilgili.
k.+derahim-i kameri 40a21

ḳāmet a.i. boy, endam.
k.+ı+pür-istikamet.e 24a14

kām-rān far.b.s. İsteğine kavuşmuş, mutlu,
kamını süren.
k. 34a15
k.+lardur 13b10

kām-rānī far.i. mutluluk.
k.+rütbet-i kamrani 17a21

kām-rāniye far.i. mutluluk.
k.+yi+icla.sına 14a22

kam-şaye
k. 22b16

kām-yāb far.b.s. kamını bulmuş, mutlu,
bahtiyar.
k. 15a9, 34a14

kan i. kan.
k.+ın 5b19
k.+ını 5a9, 5b22

ḳanā^ç at a.i. kismete razı olma.
k.+genc-i kanaat 16b12
k.+ider+idi 20b23

ḳanādīl a.i. (kandil'in c.) kandiller.
k. 22a2

kandan z. nereden.
k. 5a22

kande z. Nerede.
k. 19a10, 5a23

kangı s. Hangi.
k. 34a20, 6a8

ḳānūn a.i. bir devletin koyduğu yasa.
k. 23b6, 43b14
k.+ı+oguz+hani 17a18

k.+ı+kadim+ı+fetretbezir 17a23

kap- f. kapmak.
k.-up 14a8

kapluca i. kaplıca, şifalı su kaynağı.
k.+ları 40a23

kapu i. kapı.
k.+laruñ 26a3
k.+sı 33b18
k.+sına 41a3
k.+sında 33b22
k.+ya 45a25

kār far.i. 1.iş, iş güç. 2. kazanç
k.+ı+devletleri 11a1
k.+ı+saltanat 11b13, 8a7
k.+ımız 28a14
k.+ında 22b19
k.+idinüp 24b8
k.+ları 10a16

kara i. kara parçası, toprak.
k.+taksim-i kara 30a23

ḳarābet a.i. yakınlık, hısımlık, akrabalık.
k. 15a2
k.+imüz 5b11

ḳarār a.i. 1. durma. 2. rahat. 3.
devamlılık, sürme. 4. neticeye
bağlama.
k. 30b8, 35a4
k.+buldı 3b21
k.+bulup 11a10
k.+eyledi 14b4, 27b4, 38a9
k.+eylemişler 43a12
k.+ı 43a21ez
k.+idemeyüp 21b10, 8a19
k.+idüp 25b2, 8a11, 8a8
k.+virüp 22a17, 29a16

karavul i. nöbetçi, gözcü.
k.+ları idi 18a12

kardaş i. kardeş.
k.+ı 6b6

kār-hāne far.b.i. iş yeri, iş yapılan yer.
k.+yi 4a14

karı i. eş, avrat, karı.
k. 27b4

kārın i. karın, batın.
k.+ını 22a7

karınca i. karınca.
k. 43a2

karındaş i. kardeş.
k.+ı 19b19, 32b12, 38a2, 42a18,
6a20, 6b10, 6b13
k.+ımın 5b18
k.+ımın 42a24
k.+ları 19b17

karışdır- f. karıştırmak.
k.-ayım 5b19
k.-un 5b23

qarīb a.s. Yakın.
k. 12a11, 19b11, 25b6, 41a13,
42b16, 45b14, 5a21
k.+i+semanın 36a13
k.+inde 10b7, 13a13, 19b16,
29a15, 30a21, 32a13, 32b12,
45b11, 8b16, 9b11
k.+oldukda 29a7
k.+olmak 36a14

qarīn a.s. 1. yakın. 2. bir şeye sahip olan.
k. 1b8, 24b16, 5a7
k.+inde 24b6

qars a.i. ısırma.
k.+lisan-ı kars 14a10

karşu i. karşı.
k. 23b1, 2a19
k.+larına 5a22
k.+sında 32a9, 43a2

karşula- f. karşılamak.
k.-yup 33b22

kār-zār far.i. cenk, kavga, savaş.
k.+idüp 33b16
k.+ı+alat+ı+karzar.ı 22b22
k.+eylediler 10a23

kasaba i. kasaba.
k.+sında 11a21

kaşd a.i. 1. niyet, kurma. 2. bile bile
yapma. 3. bir işe bilerek, isteyerek
girişme.
k.+eyledi 21a11
k.+eylediler 28b15
k.+ın 25a5
k.+ından 32b10, 7a11
k.+idüp 14a13
k.+itdüklerince 25a13
k.+ların+(su-i kasd.ların) 28b23

kaşr a.i. saray, köşk.
k.+un 42b24

kaşın- f. bir yere sürtünmek suretiyle
kaşıntısını gidermek.
k.-up 43a2

kaṭʿ a.i. kesmek.
k. 39b3
k.+eylediler 20a9
k.+eyleyesin 13a23
k.+ı+nazar 28a11
k.+ında 6a15

qatar a.i. bir biri ardınca sıralanmış
hayvan dizisi.
k. 27a3

qatele a.i. (katīl'in c.) ölüler.
k.+sinüñ 26b11

qatīʿ a.s. Kesen, kesici.
k.+miftah-ı seyf-i katı 32b5

kātib a.i. yazan, yazıcı, katip.

katl k.+le 24a1
a.i. öldürme.
k. 21a11, 41a7orhan.a, 6b1
k.+eyledi 19b19
k.+eylediler 40a2
k.+i 7a8
k.+idüp 38b5
k.+itmekle 38a7
k.+olındı 7a14
k.+olunup 32a2
k.+olunup 29b14
k.+verese+yi+katl 25b14

ķavā' id a.i. (ka'ide'nin c.) kaideler,
kurallar, esaslar.
k.+i+amme.si 25a7

ķavānīn a.i. (kanun'un c.) kanunlar.
k.+i+raiyyet+perver.i 3b1

ķavī a.s. Kuvvetli, sağlam.
k.+delil-i kavi 11b10
k.+dür+(mani-yi kavi.dür) 34b15
k.+ray+i+kavi 22a14

ķaviyyūlcenān a.b.s. cesaretli, yürekli.
k.+olup 23a6

ķavlen a. zf. Sözle, sözlü olarak.
k. 4a11

kavī a.s. Sözle, sözlü olarak
k.+şükr+i+kavli 30a9

ķavm a.i. insan topluluğu.
k. 7a15, 9a18
k.+i+bişeri.yi 13b3
k.+i+müstehak-ı terkim 31b6
k.+i+tatar 10b1
k.+i+tatar.dan 32b24
k.+ün 11a5
k.+üz 9a21

kayasıra a.i.. (kayser'in c.) bizans ve rum
hükümdarları.

k.+bekaya-yı kayasıra-yı
kadimededen 42a9

ķayd a.i. bir şeyi yazma, yazılma.
k. 31b13
k.+olundılar 44b25

ķayınata i. bir kimsenin eşinin babası.
k.+muz 12b17
k.+sı+idi 30b14

ķayser a.i. eski roma ve Bizans
hükümdarlarının lakabı.
k. 42b23

ķayserī a.far.b.i. hükümdarlık.
k.+müstehak-ı mansıb-ı kayseri
3b4, 4a4
k. 11b9
k.+(taht-ı kayseriye) 4a19

ķayyūm a.s. Allah'ı isimlerinden.
Yıklmayan, sarsılmayan Allah.
k.+i+bizeval 5a5

kaz- f. kazmak.
k.-dılar 43b22

ķazā a.i. kaderin vakti geldiğinde
gerçekleşmesi.
k.+iktiza.yı kaza 11b12

ķazīyye a.i. teklif, öneri, önerme.
k.+den 13a11

ķebed a.i. karaciğer.
k.+im+dem+i+ķebed.im 14a2

ķebīr a.s. Büyük.
k.+hazret+i+şeyh+i+ķebir 14b20
k.+i 34a8
k.+i+leşker+i+ķebir.i 9b2

ķebūd far.i. gök rengi, mavi.
k.+da+zir+i+ķūmbed+i+
ķebud.da 3a4

ķed-bānū far.b.i. evin hanımı, gelin.
k. 15a6

keder-eşer a.b.s. üzücü etkisi olan.
k.+haber+i+keder+eser 32b24

ked-ḥudā far.b.i. 1.evin erkeği. 2. efendi.
k.+olacak 15a7
k.+yı+alem 15b15
k. +sız 16b24

ked-ḥudā-zāde far.b.i. kahya çocuğu.
k.+si+idi 39a21

kefāet a.i. bir şeyin dengi, eşi olma.
k.+fikdan+i+kefait 12b22

kefere a.i.. (kafir'in c.) kafirler.
k. 15a24, 18b8, 20b12, 25a4,
26b11, 29b9, 33b19, 41a4, 9b22
k.+den+evlad+i+kefere.den 45a18
k.+nüñ 36a5

kehānet a.i.. gaypten gahber verme, bir şeyi
önceden bildirme.
k.+den 35a19

kūlah far.i. külah.
k. 43b8

kelām a.i.. söz, lakırdı.
k. 26a10
k.+i+hikmet+encam 18a22
k.+i+saltanat+encam.ları 17a6
k.+i+saltanat+encam.ların 4a11
k.+muhassal-ı kelam 11a7

kelimāt a.i.. (kelime'nin c.) kelimeler,
sözler.
k. 5b14, 5b24
k.+da+esna+yı+kelimat.da 16a8
k.+dan 21a23
k.+güfte-yi kelimat-ı muhabbet-
feza 15a8
k.+i+heniyyet+siman.ların 4a9
k.+i+şevkengiz 12a22
k.+i+tayyibe.sin 27a16

kelimetullāh a.b.i. Allah kelimesi, Allahın adı.

k.+a+ila+yı+kelimetullah.a 24b15

kem-nām far.b.s. namsız, şöhretsiz, adı sanı
belirsiz.
k.+olup 43b17
k. 26a5, 33b3

kemāl a.i.. olgunluk, yetkinlik, tamlık,
eksiksizlik.
k.+i+hırs 13b21
k.+i+ihlas 12a9
k.+i+inkıyad 37b16
k.+i+istihak 17b2
k.+i+itimad 27b13
k.+i+lutf 25b23
k.+i+muhabbet.inden 28b23
k.+i+sekine 25b2
k.+i+zahidan 12a1
k.+in 15a6

kemān far.i. yay.
k. 27a1

kemend far.i. uzakta bulunan bir şeyi tutup
çekmek için atılan ucu ilmekli uzun
ip.
k. 41b17, 41b7
k.+e 41b18

kemer a.i.. bele takılan kuşak.
k. 23a22

kemīn far.i. pusu.
k.+e 21a14
k.+e 33b14

kemīn-gāh far.b.i. pusu yeri.
k.+da 33b20, 45b22
k.+i+mahal-i kemingah.ı 33b19
k.+dan 29b5

kenār a.i.. kıyı, çevre.
k.+dan 31b25
k.+i+ab 15b18
k.+i+fırat.da 8b18

k.+ına 10b4, 32a4, 34b4, 35a22, 35a25, 41a22
k.+ında 34a17, 34a20, 40b12, 43b4, 6b14
k.+larında 17b21
k.+larını 43b1
kendü z. Kendi.
k. 12a13, 13a13, 14a1, 14b3, 21b14, 27a15, 28a10, 28a7, 29b17, 33b10, 35a23, 36a25, 38a2, 44a14, 5b18
k.+din 33b1
k.+lere 18a5, 24b25, 25a6, 3b1, 45a4
k.+leri 44a26, 44b25
k.+lerini 17b24
k.+ne 36a21
k.+nüñ 14b22, 23a19
k.+nüzi 5b7
k.+si 13a9, 19b23, 20a16, 22b22, 29b4, 30b15, 32b23, 34a14, 38b15, 38b6, 9a24
k.+sini 30a1, 43a3
k.+ye 16b9, 21b18, 25a7, 29b22, 29b23, 39a11, 9a4
k.+yi 10a25, 13a25, 16b5, 20b3, 35a25, 6a25
kenef far.i. tuvalet, ayakyolu.
k.+de 20a9
kenizek far.i. küçük cariyeye.
g.+lerinden 38b12
kerāmāt a.i.. (keramet'in c.) kerametler.
k. 43a18
kerāmet a.i.. Allah dostlarında görülen olağanüstü haller.
k.+i 43a13

kerem a.i.. cömertlik, el açıklığı, lütuf, bağış.
k.+ab-ı kerem 42b18
k.+e+(ab-ı kerem.e) 43a3
k.+ün+(ab-ı kerem.ün) 43a22ol
kereste i. yapılarda kullanılacak ağaç.
k. 42a17
kerīm a.s. kerem sahibi, cömert.
k.+bin+kerim+ishak+bin+ibrahim 4b15
kerīme a.s. 1. ulu, büyük. 2. cömert.
k.+si+(ahlak-ı kerime.si) 28b14
k.+sini+(ayet+i+kerime.sini) 31b21
kerrāt a.i.. (kerre'nin c.) kereler, defalar.
k. 21a19, 21a3
kerre a.i.. kere, defa, kez.
k. 3b4, 42b20, 8b23
kes far.i. kimse, kişi.
k. 40a21
kes- f. 1.kesmek. 2. bağlamak.
k.-diler 35a8
k.-erdi 43a16
k.-haraca kesdi 23a3
k.-üp 38a10, 41b20
keserha
k.+yı+gunagun 18b7
keşir a.s. çok, fazla.
k.+cem-i kesir 43a17
k.+leşker-i kesir 41a10
kesr a.i.. kırma, kırılma, paralama.
k.+idüp 9b3
keşret a.i.. çokluk.
k. 21b15, 31a18, 44a6, 6a4, 6a7
k.+mucib-i kesret 27b18
kestuvan
k. 27a1
keşā-keş far.b.i. çekişme, münakaşa.

keşf k.+de 31a8
k.+i 38a16
a.i.. 1.açma, ortaya çıkarma. 2.
bulma.
k. 15b12
k.+itmeyüp 28b24

keşfülesrâr a.b.i. sırların ortaya çıkması.
k.+minnet-i netaic-i keşfülesrar
13a2

keşiş far.i. papaz, karabaş.
k. 32b12

ketb a.i.. yazma.
k.+i+hikmet.de 23b21

kevkeb a.i.. yıldız.
k.+i+mesud.uñ 15a12
k.+i+saadet 24b6
k.+i+seadet.i 35b24
k.+lemean-ı kevkeb 17a10

kevn a.i.. varlık.
k. 1b17

kıdem a.i.. . kadim olma, eskilik. 2.
öncelik.
k. 31a18

kıl- f. kılmak, yapmak.
k.-eda+kılan 24b1
k.-erzani+kılup 25a23
k.-küşade+kılup 26a4
k.-maga 27b23
k.-mamuh+kılasın 27a7
k.-up 23b17, 27a11

kılanuz
k. 22a1

kılıç i. kılıç.
k.+ı 36b20
k.+dan 29b9, 33b23
k.+ı 43a15

kılın- f. kılınmak.

k. 28a3

killet a.i.. azlık, az olma.
k.+i+avan 33a25

kıl- f. kılmak, yapmak.
k. 24a24
k.-dan 27a18

kıraat a.i.. okuma.
k.+eyledi 15a10, 28a21
k.+eyleyüp 31b21
k.+ı+evrad 14a18
k.+ı+hutbe 29b20
k.+olunup 4b1

kırba a.i.. deriden yapılmış su kabı.
k. 41b12

kırk i. kırk
k. 20a22, 29a19, 29a7, 29a8,
31a25, 38b14, 3a10, 43a4, 43a5,
4a23, 4b16, 7b15, 8b4
k.+sal+i+kırh 30b17

kırmızı i. al, kırmızı.
k. 44a1

kışaş a.i.. (kıssa'nın c.) kıssalar,
hikayeler.
k.+dan 25b14

kışm a.i.. bölüm, kısım.
k.+ı 17a4

kısraq i. dişi at.
k. 36b16

kışşa a.i.. hikaye, rivayet.
k.+ibtida+yı+kıssa+yı+orhan+han
37b1
k.+yı 14a10
k.+yı+köpri+hisar 30b18

kış i. kış mevsimi.
k. 4021

kışla- f. kışı geçirmek.
k.-maga 9b13

k.-rlar+idi 8a16
k.-yup 34a19
kıslak kış geçirilen yer, kışla.
k. 10b20, 39a18
k.+dan 21a2
k.+ı 6a19
k.+ların 10b16
kıṭ'a a.i.. parça, bölüm, cüz.
k. 26b25
kıṭāl a.i.. vuruşma, biribirni öldürme,
savaş.
k. 20b22
k.+de+saff+ı+kıṭal.de 31b9
k.+e 29b9, 8b7
kıy-
k.-mayalum 5a25
kıyām a.i.. 1. ayağa kalkma. 2. bir işe
başlama.
k. 20a8
k.+ı+tam 27a24
k.+itmekle 12a18
kıyāmussā'at a.b.i. kıyamet zamanı.
k. 7b24
kıız i. kız.
k. 6b15, 6b19, 6b8
k.+a 6b6, 6b9
k.+ı 38b17, 38b2
k.+ın 28b20, 6b10, 6b6
k.+ını 28b13, 6b13
k.+ının 42b23
k.+ların 43a7
k.+larını 6b16
ki e. ki.
k. 1018, 10a15, 11a12, 11a23,
11a3, 11a6, 11b12, 12a11, 12a20,
12b10, 12b11, 12b14, 12b15,
12b16, 12b16, 12b21, 12b7, 13b14,

13b20, 14a10, 14a11, 14a12,
14a17, 14a20, 14a21, 14b10,
14b11, 14b12, 14b15, 14b16, 14b2,
14b21, 14b23, 14b3, 15a1, 15a17,
15a21, 15a23, 15a3, 15b11, 15b7,
16a11, 16a17, 16a19, 16a6, 16a9,
16b11, 16b25, 16b4, 16b7, 17a17,
17a19, 17a20, 17a6, 17b13, 17b14,
17b19, 17b24, 17b25, 18a18,
18a18, 18a20, 18a25, 18a3, 18a4,
18a5, 18b10, 18b2, 18b2, 18b3,
18b4, 19a5, 19b6, 19b8, 1b16, 1b2,
1b7, 1b9, 20a13, 20b24, 20b5,
20b6, 21a1, 21b18, 22b17, 22b9,
23b12, 23b15, 23b21, 24b24, 24b6,
25b1, 25b10, 25b14, 25b17, 25b22,
26a15, 26a4, 27a15, 27b4, 27b7,
28a6, 28a7, 28b11, 29a1, 29a13,
29a20, 29a8, 29a9, 29b11, 29b21,
29b22, 29b24, 2a1, 2a19, 2a21,
2a6, 30a19, 30a21, 30a6, 30a8,
30b1, 30b14, 30b17, 30b3, 30b8,
31a20, 31a23, 31a4, 31b18, 31b2,
31b7, 31b7, 31b8, 32a5, 32a5,
32b1, 32b24, 32b3, 33a1, 33a18,
33b18, 33b3, 33b6, 34a9, 35a1,
35a21, 35b23, 35b8, 36b17, 36b19,
36b19, 36b6, 36b7, 36b8, 37b24,
38a11, 38a13, 38b1, 38b13, 38b17,
38b18, 38b2, 39a14, 39a15, 39a20,
39a22, 39b1, 39b19, 39b6, 3a10,
3a12, 3a18, 3a2, 3a20, 3a22, 3a4,
3b21, 3b23, 3b25, 3b3, 3b8, 40a13,
40a17, 40b6, 40b9, 41a19, 41a19,
41a2, 41b1, 41b14, 41b5, 42a15,
42a19, 42a2, 42b10, 42b11, 42b17,
42b18, 42b19, 42b25, 42b9, 43a1,

43a10, 43a19, 44a12, 44a12, 44a2, 44a24, 44a5, 44b6, 45a15, 45a3, 45b13, 45b19, 45b22, 4a15, 4a5, 4a9, 4b16, 4b17, 4b7, 5a11, 5a25, 5a5, 5b10, 5b12, 5b21, 5b6, 6a10, 6a16, 6a18, 6a23, 6a7, 6a9, 6b14, 6b16, 6b16, 7a2, 7a24, 7a9, 7b12, 7b15, 7b2, 7b21, 7b23, 8a7, 9a11, 9a12, 9a12, 9a14, 9a14, 9a15, 9a19, 9a20, 9a21, 9b11, 9b21, 9b25, 9b5, 9b5

kibār a.s. (kebir'in c.) büyükler.
k.+ı+müslimin.i 36a16
k.+ından 39a19

kiçe i. keçe.
k.+den 44a2, 44a3, 44a8

kifāye a.s. yeterli görülen.
k.+farz-ı kifāye 16b9
k.+idi+(farz+ı+kifāye.idi) 21b20

kifāyet a.i.. yeterlik, yetme.
k. 31b12, 45a5
k.+ider 15b19

kilāb a.i.. (kelb'in c.) köpekler.
k.+ı+gazat.ı 34a10

kilise i. Hıristiyan tapınağı.
k.+lerin 28a15, 42b8

kim z. kim.
k. 13b23, 2a4, 39b21
k.+e 13b25

kimesne z. Kimse.
k. 21a8, 35a20, 39a12, 39a19, 41a21, 6b25
k.+lersiz 5a22
k.+nüñ 15a23
k.+ye 28b24
k.+yi 24a23

kimse z. kimse, kişi.

k.+ye 35a23

kin far.i. gizli düşmanlık, garaz.
k. 1b10
k.+şemşir+i+kin 1b10

kirām a.s. (kerim'in c.) ulular, şerefliiler.
k.+a+(ulema-yı kiram.a) 26a2
k.+al u ashab-ı kiram 23b20
k.+ulema-yı kiram 25b22

keşīfe a.s. kaba, yoğun.
k.+sı+ervah-ı keşīfe.si 25a10

kişi i. zat, kimse.
k. 39b19

kişver far.i. iklim, memleket, ülke.
k. 15b16, 17b15, 20b22
k.+uñ 35a18
k.+de 28a2
k.+lerün 6a13
k.+teshir-i kişver-i müşrikin 30b19
k.+ler 20a25
k.+a 28a8 k. 22b19
k.+da 19a17

kişver-küşālık fatihlik.

kişver-küşāyi far.b.i. memleket feth edicilik.
k.+de+kişver-küşāyi.de 3b1

kitāb a.i.. kitap.
k.+da+(dibace-i kitab.da)17a1
k.+e(zan-ı bais-i tahrir-i kitab 2a5
k.+ı+müstetab.da 4b5
k.+larda 2b6
k.+riyaset-i kitab-ı ataret 2a8

ko- f. koymak, bırakmak.
k.-dı 14a4
k.-dılar 10b3, 10b9, 20a1, 33b14, 33b15, 40b9, 45a22, 45a4, 45b1, 6b5
k.-mak 7a8
k.-mayup 26a20

	k. -mişlaridi 44a15 k. -n 6b4 k. -nam+komak 6b3 k. -rlaridi 21a6 k. -yup 21a8		
koç yigit	i. yiğit, bahadır. k. +lerin 24b2		
koç-	f. sarılmak, kucaklamak. k. -dı 5b15		
koçuş-	f. karşılıklı sarılıp kucaklaşmak. k. -up 6a2		
kodur-	f. koydurmak. k. -meyüp 26b16		
kol	i. kol. k. +ı 20a12 k. +ına 20a5 k. +ında 15b9 k. +ını 32b13 k. +larından 19b21, 20a3		
kol-	f. şikayet etmek. k. -dılar 7a5		
kolay	s. Zorun zıddı, basit. k. +ını 45a23		
koltıg	i. koltuk. k. +ından 14b3 k. +undan 14b12		
kon-	f. yerleşmek. k. -dı 16b5 k. -up 23b6, 35a11 k. +a 16a21		
konul-	f. bırakılmak. k. -up 45b12		
koñşu	i. komşu. k. +ları 33a7 k. +larından 7a10 koñur+alp+gazi k. 42a5		
		korkut-	f. korkmasına yol açmak. k. -urlar+idi 42a4
		koy-	f. bırakmak. k. -alım 44b10 k. -alum 29a3 k. -up 21a14, 34b19, 35b3, 36b9, 42b4, 44b17, 45a25
		koyun	i. sine, bağır. k. +unda 42a14 k. +ına 14a4, 14a9
		koyun	i. koyun. k. 29a6 k. +ından 14a13 k. +lar 36b18 k. +lardur 36b19 k. +ları 37b19 k. +u 36b17
		köñlek	i. gömlek. k. +üñe 13b17
		köprü	i. köprü. k. +sünden 32a7
		kös	far.i. davul. k. 23a15, 23a20, 23a25
		köşe	i. köşe. k. 40a22 k. +ye 42b15
		köy	i. köy. k. +i 40b18 k. +ünüñ 28b3
		kral	i. hükümdar. k. +ı 20b6 k. +ları 20b10, 20b11, 20b6 k. +ların 15a22
		kubbesir	k. 27a2
		quddisesirruh	“Allah sırrını mübarek etsin” manasında veliler için kullanılır.

ķudret k. 15a14
a.i. gũç, kuvvet.
k.+de 4a3
k.+i 20b21, 34b18
k.+in+adem-i kudret.in 42a25
k.+leri 45b14

ķudũm uzak bir yerden gelme, ayak basma.
k. 4a12
k.+ı+mamadelet 17a3
k.+ları+(şeref-i kudum.ları)15a16
k.+un 9b8
k.+undan 9a3
k. 29a16
k.+leri 7b23

kũh far.i. dağ.
k.+a 34b19
k.+da 34b23
k.+da+(zirve-yi kuh.da) 45b24
k.+dan+(kal-ı canib-i kuh.dan) 1
6a20
k.+ı+bũlend.ũn 42a10
k.+ı+domaniç 21b16

kũh-istũn far.b.i. dağlık yer.
k.+olmağla 34b22

kũh-sũrdađlık, dağ tepesi.
k.+a 16a6,
k.+da 45b12
k.+geyik-i kũhsar 34b23

kul i. kũle, kul.
k. 25a14
k.+ları 28a9, 45b2
k.+ları+idũk 5b2
k.+larına 44a11
k.+larıñuz 45a17

kulaguzluk i. kılavuzluk, rehberlik.
k.+ı 28a25

kulak i. kulak.

k.+tutup 12a23

kulluk i. kul olma, kũlelik.
k.+a 5b7

ķulũb a.i.. (kalb'in c.) kalpler.
k.+muvafakat+ı+kulub+ı+
havass+u+avam 14a21
k.+una 21b3

ķurũ a.i.. (kariye'nin c.) kũyler,
kasabalar.
k. 15b23
k.+sını 31a19
k. 15b25

ķuşũr a.i.. (kasr'in c.) saraylar, kũşkler.
k.+unda 32b6

gũş far.i. kulak, işitme.
k.+ı+(dilber-i intizar.ına) 12b24

kũşe far.i. kũşe, bucak.
k.+ye 42b23

ķutelũ a.s. (katil'in c.) öldũrũlmũş
kimseler.
k. 21b22

nuķũd a.i.. nakitler, paralar.
k.+ı 35b3

ķuvvet a.i.. gũç,takat, kudret.
k. 10b25, 21b15, 4a3, 9a16
k.+de 9a8
k.+ı+bazu.sı 25a3
k.+ı+mutehayyile 24b20

kuyu i. kuyu.
k.+sunu 41b20

kũbrũ a.s. bũyũk.
k. 42a13
k.+da+ermeniya+yi+
kũbra.da 39b2

kũbra ve sugra a.s. bũyũk ve kũçũk.
k.+ardiye-i kũbra ve
sugra 8a14

küçük s. Küçük.
k. 21b24, 30b15, 36b22, 6b5, 7a3, 7a7, 7a9, 8b4

küdüret a.i.. gam, tasa, kaygı.
k. 6a2

küfe far.i. kamıştan veya ağaçtan örülmüş sepet.
k. 30a2

küffâr a.s. (kâfir'in c.) kafirler.
k. 21b16, 21b24, 29b5, 33b17, 33b23, 4022, 45b23
k.+a 10a21, 29b5, 45b23, 45b25
k.+a+(ada-yı küffar.a) 21b18
k.+a+(mecma-ı küffar.a) 29a18
k.+a+(müluk-i küffar.a)21b10
k.+da+(serhadd-i küffar.da) 22b19
k.+dan 10b22, 23b7, 43a17
k.+dan+(memalik-i küffar.dan)
16b11
k.+dan+(müluk-i küffar.dan)27b10
k.+diyar-ı küffar 30b5, 45a16
k.+feth-i diyar-ı küffar-leyyam
16a13
k.+garet-i memalik-i küffar 10a16
k.+gaza-yı küffar-ı harbi 16a5
k.+haracgüzar-ı küffar 10b19
k.+hükkam-ı küffar-ı dalalet-hal 15a22
k.+ı 33b20
k.+ı+dalalet 8b6
k.+ı+dalalet+mail 20b4
k.+ı+derya 31b24
k.+ı+düzah+makam 1b18
k.+ı+emval-i küffar.ı 29b15
k.+ı+freng.i 19b14
k.+ı+haksar 10b14, 24b8, 32b17
k.+ı+haksar.un 10a5

k.+ı+leyyam 8b11
k.+ı+püsudun 21a25
k.+ın 21a14
k.+makarr-ı küffar-leyyam 36a3
k.+muluk-ı tavaif-i küffar 20b8
k.+müluk-ı küffar 28b15, 28b17
k.+reaya-yı küffar-ı müşrikin 18b8
k.+teshir-i memalik-i küffar 17b6
k.+tevabi-i küffar 10b18
k.+tüccar-ı küffar 27b17
k.+un 1019, 10a22, 41a3, 43a12, 9b12
k.+uñ 15b1, 23a2, 27b16, 28b23, 45a21
k.+uñ+(kala-ı küffar.uñ)34b4
k.+uñ+(müluk-i tavaif-i küffar.uñ) 21b3
k.+zıkr-i nehb-i memalik-i küffar 28a23

küfrân a.i.. inkar etme, nankörlük etme.
k.+ı+nimet 4a10

küfr-rusûm kafir.
k.+da+vilayet+i+rum+i+ küfür+rusum.da 37b4

külâh far.i. ucu sivri, yüksek başlık,
külâh.
k. 44a1, 44a14, 44a2, 44a2, 44a3, 44a7, 44a8
k.+ı+eskuf.i 44a18
k.+ını 44a14

küllî a.s. umumi, bütün, genel.
k. 27a12, 9a4, k. 36b20
k.+asl+i+küllî 27b5

kümbed far.i. kubbe, üstü yuvarlak bina veya çıkıntı.
k.+zir-i kümbed-i kebud.da 3a4
k. 36b10

	k.+i+mezkur 36b10
	k. 19a2
	k.+i+ali-bünyad.dur 19a3
küğüref.	i. kubbenin tepesi, en yüksek yeri.
	k.+itdiler 23a12
-küsar	dağıtan, gideren.
	k. 27a24
küstah	far.s. hayasız, edepsiz, saygısız.
	k. 21b12
küşade	far.s. açık.
	k. 26a3, 29a13
	k.+bab+i+küşadenün+birisi 2a21
	k.+çehre+yi+küşade 16a21
	k.+olup 43b12
	k.+olurdu 11b8
küşe	far.i. köşe, bucak.
	k.+i+(bam-ı halvethane-i şeyh)
	12a24
kütüb	a.i.. (kitāb'ın c.) kitaplar.
	k.+ihbar-ı kütüb-i tevarih 7a24

-L-

lā	a.e. olumsuzluk edatıdır.
	l. 28b19
lā-büdd	a.zf. lazım, gerekli.
	l. 16b22
lā-cerem	a.zf. şüphesiz, elbette.
	l. 14b22, 17a8, 24a8, 36a2

lafz	a.i.. söz.
	l. 18a24
	l.+ı+arabi 6b25
	l.+ı+rasanende-i ibn-i haşim.den
	18a23
	l.+ı+sarih 16a8
lahza	a.i. gözücuyla bakacak kadar geçen zaman.
	l. 12b1, 5b25
la'ın	a.s. lanetlenmiş, aşağılık.
	l.+müşrik+i+lain 21a2
lākin	a.e. fakat.
	l. 12b3, 13b23, 14b11, 17b21,
	18a5, 18b12, 20b22, 22b7, 23b24,
	2a16, 2b13, 2b7, 32a5, 32b9,
	34a25, 34b10, 35a12, 3a24, 45a10,
	4a24, 4b4, 5b17, 6b19
lāmi'	a.s. parlayan.
	l.+olup 24a12
lāşe	far.i. leş.
	l.+yi+murdar.ını 22a6
laţif	a.s. yumuşak, hoş, güzel, nazik.
	l. 42b16
	l.+leri+(enfas-ı latif.leri) 25b24
laţife	a.s. yumuşak, hoş, güzel. 2. a.i.. şaka, nükte.
	l.+si+(fitrat-ı latife.si) 24b19
	l.+yi 17b13
	l.+yi+saniye 18a17
	l.+yi+ula 17b13
lāyık	a.s. liyakati olan, uygun.
	l. 11a21, 17a6, 24a15, 24a16,
	28a16, 30b23, 33b1, 40b1, 43b16,
	5a19
	l.+ı+(ihtişam-ı saltanat) 26b17
	l.+ı+(taht-ı cihanbah.ı) 3b25
	l.+olan 44a2, 9a19

layıka a.s. uygun olan.
l.+hedaya-yı layıka 22b4

lâzım a.s. gerek, gerekli.
l. 30b5, 26a24, 27a5, 42a16, 4a7
l.+dur 16b24, 29a13
l.+gelmekle 13a12
l.+gelmişdür 44b9
l.+olmuşdur 3b23, 40a11
l.+olmuşdur 43b14

lâzime a.i.. gerek.
l.+sin 24b1

leb far.i. dudak.
l.+i+derya.yı 43b2
l.+i+fırat.a 37b22

leblebuci leblebici.
l. 32a22

leme'ân a.i.. parıldama.
l.+ıyle 36a4
l.+i+kevkeb 17a10
l.+idüp 41b3

leşker far.i. asker.
l. 13a18, 31a2, 43a20, 45a18,
45b18, 9b6
l.+den 9a20
l.+huruc-ı leşker-i cengiz hani.de
18b5
l.+i 27b20, 33b13, 3b17, 40a8
l.+i+cengiziyan.dan 3b21
l.+i+galib.e 9b1
l.+i+hass.ına 44a7
l.+i+hezimet+eser.ine 21b25
l.+i+islam 34b20
l.+i+kalilülmikdar 33a11
l.+i+kebir.i 9b2
l.+i+kesir 41a10
l.+i+mogol 23a5
l.+i+mogolistan 23a6

l.+i+mücahidan.a 45a4
l.+i+mücahidin.ün 17b20
l.+i+sultan 30a1
l.+i+tatar 33a9
l.+i+tatar.dan 9b9
l.+i+türk+i+tatar 8b14
l.+i+zaif 9b4
l.+inden 31b4, 34b25
l.+ine 32b22
l.+ini 32a16
l.+iñüze 44a3
l.+lerinün 43b24
l.+ruesa-yı leşker-i nusret nişan.a
30b21
l.+ün 32a19

leşker-gâh far.b.i. ordugah, ordu yeri.
l.+a 45a7

leţâif a.i.. (laţife'nin c.) latifeler,
güzellikler.
l.+inden 18a5

nevâhi a.i.. (nahiye'nin c.) nahiyeler,
kasabalar.
l. 31a19

leyâl a.i.. (leyl'in c.) geceler.
l.+i+mübareke.den 12a20

leyl u nehâr a.b.i. gece gündüz.
l.+teceddüd+i+leyl+u+nehar 36a1
l. 10a15
l.+imar+i+leyl+ü+nehar 15b3

leyle a.i.. gece.
l.+i+mübareke.de 12a20

-leyyam a.s.levmedilmiş, lanetlenmiş.
l.+ı 30b6
l.+ımı 33b23l.+feth-i diyar-ı küffar-leyyam
16a13
l.+hazain-i emval i leyyam ı ada 26b26b14

l.+küffar-leyyam 8b12
l.+makarr-ı küffar-leyyam 36a3
libās a.i.. elbise.
l. 43b24
l.+ı 29a8
l.+ı+ 45b4
l.+ı+zenan 29a12
l.+ına 29a21
l.+iltibas-ı libas 44a10
l.+iyle 29a10
l.+lar 41a23
l.+ları 43b25, 44a6
lihāzā a.zf. bunun için, bu yüzden.
l. 30a5, 32a7
lisān a.i.. dil.
l. 45a23
l.+ı+kars 14a10
l.+ı+takrir 18a19
l.+tercüman-ı lisan-ı ilham
14a25
lisānī a.s. dille yapılan, sözlü.
l. 30a9
livā a.i.. sancak.
l.+mühimmat-ı liva 23a21
l.+yı+eskişehir.den 25a23
l.+yı+feth 43b11
l.+yı+(millet-i seyyidülenam.
uñ) 17b15
l.+yı+(mualla-yı devlet-i
selaçuka) 11b12
l.+zir-i livañuzda
l. 43b13
luğat a.i.. 1. sözlük. 2. kelime. 3. dil.
l.+de 18b2
l.+ı+kıbtıyan.dur 6a16
l.+ı+türki.de 4b17

luğ a.i.. hoşluk, güzellik, iyilikle
muamele.
l. 33a19
l.+kemal-i lutf 25b23
lücācet a.i.. ayak direme, çekişme.
l. 26a23
lüzūm a.i.. gerek.
l.+una 17a3
ma' adā a.s. başka.
m. 28a13
ma' āş a.i.. geçimi sağlayacak para, aylık.
m.+ların 31b12
mabāiş a.i.. (meb 'uş'un c.) mahzurlar.
m.+yi 12b23
ma' bed a.i.. ibadet yeri.
m.+ı+(azim-i mişrikan.idi) 36b11
mā-beyn a.i.. iki şeyin arası, aradaki, ara.
m. 2a8
m.+de 31a20
m.+imüzden 12b22
m.+inde 19a7, 32b21, 43b1
m.+leri+sahib+i+
mabeyn.leri 10b19
m.+lerinde 20b4, 21a10, 44b7
mu' accelen azf. Acele olarak, acilen.
m. 29b7
ma-cerā a.i.. cereyan eden, olup geçen şey.
m.+yı+güzeşte.yi 5a16
mācid a.s. şan ve şeref sahibi.
m.+ı+(valid-i macid.i) 11b4
m.+ine+(valid-i macid.ine) 34a4
ma' da a.e. başka, gayri.
m.+sı 39a17
mu' addel a.s. tadil edilmiş, düzeltilmiş, eski
hali değiştirilmiş.

ma' delet m.+ini 26a13
a.i.. adalet.
m.+kudum-ı mamadelet 17a3

ma' delet-niṣān a.b.s. adaletiyle tanınmış.
m.+uñ 17a25

mādem a.bağ. çünkü, değerli ki
m. 32a5
m. 28b17

ma' den a.i.. maden.
m.+i+güher.den 30a19
m.+i+iffet.den 15a15

māder far.i. anne.
m.+i 43a7
m.+inden 41a21
m.+ine 41a24
m.+leri 42a3

ma' dilet-penāhī a.far.b.s. adaletli.
m.+dergah+i+madiletpenahiye
30a16

ma' dūd a.s. sayılmış, sayılan.
m.+dur 3a5

mağdūb a.s. gazap olunmuş, kendisine
kızılmış olan.
m.+uñ+(ṣahs-ı magdub.uñ) 25b11

mūfīd a.s. faydalı.
m. 25b12

mağlaṭa a.i.. zihin karıştıran saçmasapan
söz.
m.+sı 29a20

mağlūb a.s. yenilmiş.
m. 38a8, 9b3
m.+iken 9a20
m.+olan 9b6 m. 9b3
m.+canib-i maglub 9b5

meflūk a.s.yoksun, miskin..
m.+huk i magluk 42b25

mağmūm a.s.gamlı, tasalı.

m.+olup 22b11

mağrib-zemīn a.b.i. batı, batıdaki yerler.
m.+e+(hudud-ı mağrib-zemin.e)
42a16
m.+(aksa-yı mağrib-zemin) 40a19

mağribī a.s.batiya ait, batıdaki.
m. 40a20

mağrūr a.s. gururlu, kibirli.
m.+tekur+i+magrur 29a14, 29b2

mefṭūr a.s. yaratılmış.
m.+olmanın 33a20

māh far.i. ay.
m. 6a3
m.+de 28b6
m.+i+derhuṣan 14b3
m.+i+münir 14b12
m.+i+nevā 15a3

maḥall a.i.. yer.
m. 23a13, 29a13, 32b1
m.+de 12a11, 18b18, 19b12,
21a25, 33a9, 41b7, 42b10, 42b16,
44a24, 5a11, 6a17, 8b12, 9a9
m.+e 1018, 41a4, 5a21
m.+i 10b20, 43a11
m.+i+cemiyet 29a16
m.+i+kemingah.ı 33b19
m.+i+mezbur.da 42b22
m.+i+mezbur.ı 43a8
m.+i+şübhe 3b19
m.+in 20b15
m.+ler 43b2
m.+ler+idi 9b14
m.+in 34b21
m.+inde 18a7

maḥalle a.i.. bir şehir veya kasabanın
bölündüğü kısımlardan her biri.
m.+sini 39b19

maḥallet a.i. yer
m.+i+üngür 20b6

muhıbb a.s. seven, dost.
m.+i 16b15

maḥbūb a.s. sevgili.
m.+ı 13a23
m.+ına+(muanak-yı maḥbub.ına)
13b22

maḥbūbe a.s. sevgili.
m.+mahtube+i+maḥbube 13a11
m.+si 42b13
m.+yi+vefadar 41b17

maḥbūs a.s. habs edilmiş.
m. 19b18, 33a16
m.+idi 38b8

maḥdūd a.s. sınırlı.
m.+dur+gayr+i+maḥdud.dur 3a6

maḥfi a.s. gizli.
m.+oldı 14a6

māhir a.s. maharetli, hünerli.
m. 12a14, 13b21

maḥḳūḳ a.s. doğrultulmuş, doğru yapılmış.
m.+dur 17b20

maḥkūm a.s. kendisine hükmedilen.
m. 34a8

maḥkūmāt a.s. (maḥkum'un c.) maḥkumlar.
m. 36a20

maḥḳūr a.s. hakir, aşağılanmış.
m.+tekur+i+maḥkur 22b6

memlü a.s. dolu, doldurulmuş.
m. 21a7

maḥmaşa a.i.. açlık, açlıktan zayıf düşme.
m.+da+idiler.halet+i+
maḥmasa.da+idiler 35a12

maḥmi a.s. himaye eden, koruyan kimse.
m. 25b24

maḥmil a.i.. anlam yükleme, anlayış.

m.+de 31a3

maḥmiye a.i.. muhafazalı büyük şehir.
m.+i+ankara 25a1

mahnuz m. 36b20

maḥrūm a.s. isrediğini elde edememiş.
m.+eylemeyeler 31b11
m.+olmagla 5a8

maḥrūme a.s. nasipsiz, bahtsız, istediğine ulaşamamış.
m.+sinde+memalik+i+mahrume.
sinde 28a9

maḥsūb a.s. sayılan, hesap edilen.
m.+olurlardı 45a8

maḥşūl a.i.. hasıl olan, elde edilen, ürün.
m. 36b20, 40a18
m.+ın 45a5

maḥşūlāt a.i..Mahsul'un c.) mahsuller,
ürünler.
m.+ını 30b13

maḥşūr a.s. kuşatılmış.
m.+iderdi 11b5
m.+idin 22b15
m.+olan 22b6
m.+olanlar 42b2, 43b7

maḥşūşa a.s. birine veya bir şeye has olan.
m. 42b9, 43b24, 43b25
m.+imiş 17a21

maḥşūşa a.s. hususi olan.
m.+larına+gulaman+i+maḥsusa.ları
na 44a8
m.+sı+hassa+yı+maḥsusa.sı 17b6

maḥṭūbe a.i.. evlenmek için istenen kadın.
m. 13a10

ma'ḥūd a.s. ahdolunmuş, bilinen,
sözleşilen.
m.+a+menzil+i+maḥud.a 16b1

maḥv m.+da+şeb+i+mahud.da 41b15
m.+un+saadet+i+mahud.uñ 16b7
a.i.. yok etme, ortadan kaldırma.
m.+eylemişidi 38a25

mūnhazem a.s. inhizama uğramış, bozulmuş.
m.+eylediler 13b4

maḥzūz a.s. hazzetmiş, hoşlanmış.
m.+oldı 36a11
m.+olup 9b8

māide a.i.. sofrası.
m.+i+ihsan.ından 24a8
m.+sine 24a20

ma‘iyyet a.i.. birinin emri altındakiler.
m. 36b22

māil a.s. hevesli, istekli, düşkün.
m.+i+hal 35b18

ma‘īşet a.i.. geçinme, geçim.
m.+i+(rah-ı maişet.i) 31a23
m.+i+umum 40a14
m.+(kadr-i maişet-i zaruri) 16b13

mie a.i.. yüz.
m.+i+sabia 37b3

maḳām a.i.. 1. durulan yer. 2. bulunulan
memuriyet ve görev mevki.
m. 22a1, 22a3, 23a23, 8b11
m.+da 17a6
m.+eyleyüp 30b6
m.+i+(kaim-i makam.ı) 20b23,
39a7
m.+ınca 24b3
m.+idüp 25b21

maḳām-salār a.b.far.b.i. makamların en üstü.
m.+ında 24a11

maḳarr a.i.. karar edilen, durulan yer.
m.+seg-i makar-ı hakarın 22a4
m.+i+(küffar-ı leyyam) 36a3
m.+i+saadetine 34a15

maḳber a.i.. mezar, mezarlık.
m. 20b22

maḳbūl a.s. kabul edilen.
m. 45b2

maḳbūlen a.zf. kabul edilerek.
m. 16a9

maḳbūle a.s. kabul edilmiş.
m. 26b18
m.+idüp 6b21

maḳbūr a.s. kabre konmuş, gömülmüş.
m.+idüp 19a23

maḳdūr a.i.. güç, kuvvet, kudret.
m. 11b5
m.+i+beşeriyet 24a21

maḳhūr a.s. kahrolmuş, mağlup olup
bozguna uğratılmış.
m. 13b4
m.+i+tekur-ı makhur.ı 22b24,
32b8, 34a10
m.+tekur-ı makhur 35a1, 35b13
m.+un+(tekur-ı makhur.un) 10a1

maḳşūd a.s. kasd olunan, maksat, arzu.
m. 41b5, 43a19
m.+un 13a6

maḳūle a.i.. takım, çeşit, soy.
m. 10a11, 10a7, 18b13, 5a19, 5a22,
5b21, 9b7
m.+yi+mubaşeret+i+gamzede.yi
15a8

muḳziyu’l-āmāl a.b.s. emelleri yerine getiren.
m. 27a11

māl a.i.. 1. varlık, servet. 2. birinin
tasarrufunda bulunan değerli şey. 3.
para, nakit.
m. 30b16, 35a6, 36b14, 8b7
m.+a 18a2
m.+a+(cem-i mal.a) 35b18

m.+eshab-ı mal 27b20
m.+ı+ganagı 44a13
m.+ı+selçukiyan.a 38a1
m.+ımıza 21b12
m.+ını 33b23
m.+ı+ganaim.den 26b8
m.+ların 21a10, 32b25, 34b24
m.+lerine+(netice-i mal.lerine)
9a13
m.+tahsil-i mal 40a13
mā-lā-kelām a.b.s. söz götürmez, diyecek yok.
m. 26a10
māl-dār a.s. malı olan, zengin.
m.+ları 43a12
mālik a.s. 1.sahip olan. 2.hükümdar.
m. 18a2
m.+ı+azerbaycan 38b11
m.+ı+horasan 39a2
m.+idi 20a24
m.+oldı 38a11, 39a9, 7a18
ma' lülen a.zf. malul, sakat olarak.
m. 43a9
ma' lüm a.s. bilinen, belli.
m.+ı+havas+ve+avam.dur 45b9
m.+idindikde 13a18
m.+idinmekle 42b2
m.+ola 14a12
m.+oldı 31a20
m.+oldukda 35a15
m.+olicek 13b1
m.+olmuşidi 17b14
m.+olur 12a5
mā-melek a.i.. nesi varsa, varı yoğu.
m.+in 24b14
mefūh a.s. açık, açılmış.
m.+kılāsın 27a7
ma' mūr a.s. imar edilmiş, bayındır.

m. 23a4, 42b6, 43a8
m.+idüp 19a7
m.+vilayet-i mamur 42b9
ma' mūre a.s. bayındır yer.
m.+nüñ 25a2
ma' nā a.i.. 1.anlam. 2. iç yüz.
m. 11b21, 27b18, 31a5
m.+da 3b21
m.+da+alem.i+mana.da 16a7
m.+dan 13a11
m.+sını 6b25
m.+nuñ 18a24
ma' nen a.zf. iç varlık bakımından, ruhça
gönülce.
m. 45a2
mānend far.i. benzer, eş.
m.-i 18a23
ma' nevī a.s. made dışı olan, manaya ait.
m. 14b15, 43a23
m.+murabata-yı manevi 15a1
māni' a.s. men eden, geri bırakan, engel.
m. 31a3
m.+merd-i mani 16a8
m.+yi+kavi.dür 34b15
manşib a.i.. devlet hizmeti, memuriyet.
m.+ı 11a24
m.+ı+bülend 4a6
m.+müstehakk-ı mansıb-ı kayseri
4a4
manşūr a.s. Allah'ın yardımıyla üstün
gelmiş.
m. 32a2
m.+olup 24a10, 35a9
manzūr a.s. bakılan, görülen.
m.+ı+(enzar-ı ilahi) 4b7
m.+ı+Osman beg 14b23
maraz a.i.. hastalık.

m. 42b14
 m.+dan 43a5, 43a6
 m.+ına 42b13, 43a1
ma' reke a.i.. savaş meydanı.
 m.+de 21b1
 m.+dilberan-ı mareke-yi heyca
 24b1
 m.+ye 9a18
 m.+yi+evvel 22a6
mülük a.i. (mülk'ün c.) mülkler, ülkeler.
 m. +i+tavaif 39a18
marîz a.s. hasta.
 m. 42b20
marîza a.i.. hastalık.
 m. 42b16
ma' rûf a.s. 1. herkesçe bilinen. 2. meşhur
 ünlü. 3. Dinin uygun bulunduğu.
 m. 10b7, 20b13, 24b21, 35a11,
 42a11, 42a15, 8b16
 m.+dur 16a7, 20b5, 30b8, 40b17,
 44a12
 m.+idi 8a18
 m.+olmuş+idi 11a17
 m.+olup 11b1, 18a14
 m.+tur 39b6
mā-şadak a.b.s. tasdik olunan, aynı, tıpkı.
 m.+masadak+ı+vaki+olmuşdur
 18b17
mışdak a.i.. bir şeyin doğruluğunu belirten
 şey, ölçüt.
 m.+ınca 25a15
maşdar a.i.. kaynak, temel.
 m.+ı 25b17
maşlahat a.i.. 1.iş, emir, husus. 2.yararlılık.
 m.+ı+gaza 44b8
maşrûf a.s. sarf olunmuş, harcanmış.
 m. 3a16

maşraba a.i.. su içme kabı.
 m.+yı 16b18
 m.+yı+ab 16b14
maşbu'a a.s. hoş, güzel, latif.
 m.+dan+(müşavere-yi matbua.dan)
 26a24
maşlab a.i.. istek, talep, arzu.
 m.+ı+ala 5b11
 m.+ına 13b11
 m.+itmekdür 30b23
maşmağ a.i.. göz dikilen , gözetilen yer.
 m.+ı+nazar 15b19
maşrûd a.s. tard edilmiş, kovulmuş.
 m. 26a24
mā-verā a.i.. bir şeyin ötesi, ard, geri.
 m.+sında 8b16
mieye a.i.. yüz.
 m. 40b7
 m.+yi+sabiañuñ 17a3
mazmûn a.i..mana.
 m.+ın 26b4
maşhar a.i.. bir şeyin görüldüğü, çıktığı
 yer. 2. nail olma.
 m. 12a1
 m.+ı+emr-i şerif.i 1b2
 m.+ı+ikbal 16a22
 m.+ı+izz+u+şeref 15a13
 m.+ı+tecdid-i din-i
 seyyidülmürselin 37b4
 m.+olup 5a3
mazlûm a.s. zulme uğramış.
 m.+dan 25b3
mazmûm a.s. ilave olunmuş.
 m. 12b21
mazmûn 1. gizli mana. 2. ödenmesi gereken
 para.
 m. 11b21

	m.+ı 33a24 m.+ı+mübin.ini 27b22 m.+ı+sadakatnumun.undan 17a2 m.+ına 41b10 m.+ınca 17a24
me'ābid	a.i.. (mabed'in c.) mabetler. m. 28a15 m.+i+erbab-ı asam.ı 30b6 m.+i+müteaddide.sinden 3a5 m.+olmuşdur 3a4 m.+tamir-i meabid-i ehl-i taat 16b10
ma'ādān	a.i.. (ma'ād'in c.) sonlar. m.+da+evkat+i+meadan.da 5a13
ma'a-hāzā	a.zf. bununla birlikte, böyleyken. m. 25b9
me'al	a.i.. açıklama, daha iyi anlaşılmasını sağlama. m.+i+hāl-i- Ertuğrul Ğāzi 10b11
ma'āyiş	a.i.. (maişet'in c.) maişetler, geçimler. m.+i 6a11 m.+lerinün 32b16
me'an	a.zf. beraber olarak. m. 39b24, 35b8
me'āni	a.i.. (mana'nın c.) manalar. m.+sin+(hubub+i+meani.sin) 26a14
ma'ārif	a.i.. (marifet'in c.) 1. marifetler, bilimler. 2. bilgi, kültür. m.+inden 12a19 m.+işarat-ı mearif 17b12
mebde'	a.i.. bir şeyin başlangıcı. m. 7b1
mebīt	a.i.. geceleyecek yer. m.+i+melik.e 14a5

mebzül	a.s. bol, çok. m. 24a22
mecāl	a.i.. güç, kuvvet, takat. m. 12b13 m.+i 34b11 m.+leri+(haeke-yi mecal.leri) 32b17
mecālis	a.i.. (meclis'in c.) meclisler, toplantılar. m.+inde 9b19
mecd	a.i.. büyüklük, ululuk, şan ve şeref. m. 13b1, 19a18
mecīd	a.s. şan ve şeref sahibi. m. 15b18
meclis	a.i.. toplantı, toplantı yeri. m.+de 16b22 m.+i+akd-ı nikah.da 15b13 m.+ine 5b5
mecma'	a.i.. toplanılan yer. m.+i+adüvviye.ye 29a9 m.+i+gaza 30a16 m.+i+küffar.a 29a18 m.+i+rical.de 31a7
mecmū'a	a.i.. 1. toplanıp biriktirilmiş şeylerin tümü. 2. seçilmiş yazılardan oluşan yazma kitap. m. 2a11 m.+da 4b23
mecrūha	a.s. yarılmış, cerh edilmiş. m.+idüp 5b22
mecūd	a.s. övülmüş. m.-i 12a4
meczūb	a.i.. Allah sevgisinden dolayı kendinden geçmiş kimse. m.+i+(cezbe-yi arifan-ı rahman) 16a3 m.+i+hakk.un 43a21ez

meczûb-âne m.+ı+ilahi.nün 43a13
a.far.b.zf.kendinden geçmiş olarak.
m.+siyle 43a18

medâhil a.i.. (medhal'in c.) medhaller,
girişler.
m. 42b2

medâyin a.i.. (medine'nin c.) şehirler,
beldeler.
m. 37b8
m.+i+rum 31a18

meded a.i.. yardım, imdat.
m. 45a19

medfen a.i.. defnolunan yer, kabir.
m. 19a2
m.+leri 40b5

medferham
m.+ı 26b15

medhüş a.s. dehşete düşmüş, korkuya
kapılmış.
m. 41b22

medlül a.s. 1.delil getirilmiş şey.
2. delalet olunan, gösterilen şey.
m.+ı 26a19
m.+ını 24b12

medrese a.i.. eskiden içinde ders verilen yer.
m. 38b11
m.+eyledi 42b8
m.+idüp 19a9
m.+ler 40b4

medreseli a.t.b.s. medreseye giden.
m. 19a1, 19a8

mefâşil a.i.. (mafsal'in c.) mafsallar,
eklemler.
m. veca^c -ı mefâşil 34b10

mefhüm a.i.. sözden çıkarılan mana.
m.+ı 24a11
m.+ınca 12b5, 33a19, 45b3

m.+un 24b9
m.+unca 44a3
m.+uñ 25b3

meftüh a.s. açılmış, açık.
m. 11b8
m.+oldı 43b17
m.+oldukda 43a23
m.+olmak 34a22
m.+olmuşdur 45a16
m.+olup 2a19

meger f.e. meğer, oysa, ki, halbuki.
m. 25b14, 33a1

meges a.i.. sinek.
m.+ler 43a3

meḥāric a.i.. (mahrec'in c.) mahreçler,
çıkışlar.
m.+ini 42b2

meḥebbet a.i.. sevgi.
m. 4a1, 5b24
m.+itmedi 6b12

meh-lika far.b.s. ay yüzlü güzel
m. 34b1 41b19

mehtur
m.+oldı 29b14

meḳālid a.i.. (meklad'in c.) kilitler.
m.+i+saltanat+i+din+ü+dünya
16a11

mekān a.i.. yer, makam.
m. 13a13, 1b17, 23b11, 28a11,
32b22, 40a10
m.+ına 43a4
m.+tutmak 40a13

mekār
m.+ları+cedd+i+mekar.ları 27b10

mekārim a.i.. (kerem'in c.) keremler, iyi
ahlaklar, cömertlikler.
m.+i+ahlak 11a16

mekāsib	a.i.. (mekseb'in c.) kazanılan şeyler.. m.+i+tayyibe.siyle 12a13	m.+i+bahriye+yi+türkiye.nüñ 19b8 m.+i+enam 24a25
mekr	a.i.. hile, tuzak. m.+fikr+i+mekr 28b10 m. 21a20, 25a5 m.+inden 21a3	m.+i+fırladan 40a19 m.+i+ıraq+i+arab 38b16 m.+i+iran 38a19 m.+i+islamiye.ye 25a3 m.+i+küffar.dan 16b11 m.+i+mahrume.sinde 28a9 m.+i+mısr+u+şam.da 19b7 m.+i+müselman.uñ 18b6 m.+i+rum 42a15 m.+i+rum.a 38a11 m.+i+rum.da 19a20, 38b1, 3b17, 43b23 m.+i+rum.ı 38a6, 38b16 m.+i+rum.uñ 39a17 m.+i+şam 18b22 m.+i+şimali 6a9 m.+i+tedbir+i+memalik.i 20a12 m.+imizi 21b13 m.+müluk+i+memalik+i+iran+ve+ 8a12 m.+teshir+i+memalik+i+küffar 17b6 m.+teshir+i+memalik+idecegin 8b3 m.+zıkr+i+nehb+i+memalik+i+küf far 28a23
mekremet	a.i.. ikramda bulunma. m.+i+civanmerd.i 33a17	
mekrüh	a.s. kerih görülen, hoş olmayan. m. 29b23 m.+güruh-ı mekruh 25a4	
mektüb	a.i.. yazılmış şey, name. m.+lar 21b11	
mele'	a.i.. halk, topluluk m.+i+zaman-ı hanedan-ı al-i osman 7b21	
melik	a.i.. mal ve mülk sahibi, hükümdar. m. 14a11, 14a6, 8a17 m.+e+(mebiyet-i melik.e) 14a5 m.+i+fettah 32a2 m.+i+giyaseddin 38a9 m.+i+(tac-ı melik.i) 14a8 m.+in 14a9 m.+ün 14a13	
memālik	a.i.. (memleket'in c.) ülkeler, diyarlar. m. 42a7 m.+biserayan-ı memalik 17a17 m.+de 20b11 m.+e 23b7 m.+i+(memalik-i rum.ı) 19a23 m.+etraf+i+memalik 29b21 m.+garet+i+memalik+i+küffar 10a16 m.+i+acem.de 8a19 m.+i+bahriye.nüñ 39b17	
		memdüde a.s. uzatılmış, uzun zaman sürdürülmüş. m.+si+adet+i+memdude.si 12a19
		meme i. meme. m.+sini 6a22
		memlekāt a.i.. (memleket'in c.) memleketler. m.+ı 28a15
		memleket a.i.. 1. ülke. 2. şehir, kasaba.

m. 28a4, 40a19, 43a23
m.+ayan+ı+memleket 35a12,
45a22
m.+de 32a6, 8a10
m.+e 9b7
m.+e+sakinan+ı+memleket.e
35a18
m.+i 10b19, 23a4, 41a12
m.+i+bermenamet.i 30b9
m.+i+darülabd.den 11b20
m.+i+diyarbekir.de 39a12
m.+i+ermen+zemin.de 39b1
m.+i+faris 39a4, 39a9
m.+i+rum.a 38b23, 9a7
m.+i+turan+zemin 7b1
m.+idi 42a18
m.+in 34b19, 40b21
m.+ini 42a6
m.+lerden 19b13, 42a14
m.+lerdür+(meşhur-ı memleket.lerdür)
11a7
m.+leri 40b18
m.+lerin 9b22
m.+lerine 21a19, 39a19, 39a20, 39a23
m.+lerini 33b8
m.+lerün 34b6
memleket-dari a.far.b.i. memleket sahibi olma.
m.+ayin-i+ emleket-dari 3a25
memleketdarlık memleket sahibi olma.
m. 22b18
memlu a.s. dolu, doldurulmuş.
m. 27a2
memlük a.s. sahiplenilmiş, köle.
m.+i+müluk-i tavayif 38a19
m.+olmuşlardur 45a17
me'mün a.s. emin bulunan, korkusuz,
tehlikesiz.

m.+idüp 35b5
m.+olmuşlar+idi 8a17
me'mür a.i. 1. emir alan. 2. bir işle
vazifelendirilmiş kimse.
m.+ı+küsur 15b16
m.+idüp 23b18
m.+olan 33b10
m.+olunmagnın 41a17
men' a.i. yasaklama, engelleme.
m. 26a6
m.+olunup 39b23
menâfi' a.i. (menfaat'in c.) yararlar,
faydalar.
m.+i+dini 31b5
menâl a.s. nail olunan, ele geçirilen şeyler.
m.+ini 35a6
menâm a.i. uyku.
m.+alem-i menam 2a20
m.+halat-ı enfüs-i menam 14b21
m.+ı+saltanat+encam 14a19
menâşib a.i. (mansıb'ın c.) mansıplar.
m.+ı 36a23
m.+ı+aliye 24a22
m.+ı+refia.ya 39a6
menâzil a.i. (menzil'in c.) menziller.
m. 9a12
menba' a.i. kaynak.
m.+ı+(ulum-ı bipayan) 12a2
menhi a.s. yasaklanmış.
m.+olan 25b17
menhūs a.s. uğursuz.
m. 34b14, 34b18
m.+edrenus-ı menhus 31b23
menküb talihsiz, düşmüş.
m. 25a12
menkūha a.i. nikahlı kadın.
m.+sıydı 38b18

menķūl	a.s. nakledilen anlatılan Şey. m.+dur 6a18	merām	m.+da+(vesade-i merak.da) 44a22 a.i.. istek, maksad, niyet. m.+1+(aksa-yı meram.1) 28a3 m.+1+(husul-i meram.1) 31b3 m.+1+idi 34b9 m.+1+idi+(feth-i aksa-yı meram.ıdi) 32b7
mensūb	a.s. bir Şeye nisbeti olan. m. 10b19, 7a22	merāsım	a.i.. resmi tōrenler. m.+i+(can-ı sipadide) 24b24
mensūhāt	a.i.. yaya ve mūsellem teŐkilatının kaldırılmasıyla hūkumete intikal eden timarlar. m. 45a1 m.+a 45a10	merati‘	a.i.. (merta’in c.) ıayırılar, otlaklar. m. 40a17, 10b23
menşe’	a.i.. bir Şeyin neŐet ettiği, ııktığı yer. m. 7b1	merātıb	a.i.. (metebe’nin c.) mertebeler. m.+i+aliye.ye 45b6 m.+i+seniyye.yi 24a22
menŐūr	a.i.. bir sultanın verdięi vezirlik, mūŐirlik ve kadiyulkudatlık rūtbelerinin tevcihini havi ferman. m.+i+hilafet 23b25 m.+i+mezbur 23b7 m.+i+saltanat 17a4 m.+i+Őahi 27b2	merbūı	a.s. bağlı, rabt olunmuş. m. 27a4 m.+olup 37b19
menūı	a.s. bağlı. m.+dur 12b18	merci‘	a.i.. dōnūlecek yer. m.+i+ehali 40a9
menzil	a.i.. 1. varılacak yer. 2. ev. 3. konak. 4. mesafe. m.+e 12a10, 6a5 m.+i 13a13 m.+i+mahud.a 16b1 m.+i+mezbur.da 8b17 m.+inde 13a3 m.+ūñ+(paye-yi menzil.ūñ) 23a19	mercū	a.s. reca edilen, umulan, istenen. m. 2a1 m.+dur 3a18, 5b12
menzilet	a.i.. 1. derece, rūtbe. 2. ev, hane. m.+i+padiŐahi 17a20 m.+ini 23a23	merd	far.i. 1. adam, insan. 2. yięit. 3. erkek. m. 45a16, 40b24 m.+hem-mūlk-zade-yi dad ı merdi 17a12 m.+i+abdal 43a14 m.+i+dade 17a12 m.+i+dilaver 13b6 m.+i+huda 16a7 m.+i+kārdan 27b25 m.+i+mani 16a8 m.+i+merdane 9b2 m.+i+namdar 8b4 m.+i+peng 16a10 m.+nefer-i merd-i Őir 29a19
merāhıl	a.i..(merhale’nin c.) merhaleler, mesafeler, konaklar. m.+de 9a12		
merak	a.i.. 1. bir Şeyi anlamak iıin duyulan arzu.		

merdan m.+olanlarınıñ 26b12
f.i. merd'in c.) yiğitler.
m. 12b9, 29a21
m.+a+(meydan-ı merdan.a) 4a12
m.+ı+müsekkel 29b2
m.+nefer-i merdan-ı yegane 31a25
m.+şir-i merdan-ı din 12b6
m.+un(+güruh-ı merdan.un) 9a3

merd-âne f.b.zf. erliğe yakışırca.
m. 20b21, 21b1, 4a12
m.+ilm+i+merdane 20b24
m.+merd+i+merdane 9b2

merd-ânelik f.t.b.i. mertlik, yiğitlik.
m.+i 39a6
m. 5a14
m.+idüp 13b2
m.+le 11b1

merdüm far.i. insan, adam.
m. 30a3
m.+i+tacik.den+idi 39a5

merdüm-âzârlık f.t.b.i. insan inciticilik.
m. 5a13

mergübe a.s. rağbet edilmiş, beğenilmiş.
m.+cevari+yi+mergube 26b18

merhamet a.i.. acıma, şefkat gösterme.
m. 35b22, 36b1

merhem a.i.. deriye sürülen ilaç.
m. 24a11

merhüm a.s. Allah'ın rahmetine kavuşmuş,
ölmüş.
m. 20b21, 21a19, 37b18, 44b22,
45a2, 45b10
m.+ı 34b13

mer'î a.s. gözetilen, korunan.
m. 25b24

merîd a.s. sert, inatçı.
m. 14a16

mersüm a.s. adı geçmiş.
m.+a+(feth-i mersuh.a)17b4

mertebe a.i.. rütbe, derece.
m. 31a5, 39a15
m.+de 12b16, 39b19
m.+den 10b12
m.+sine 5a14
m.+ye 45b13
m.+yi+vezi.den 39a6

mervî a.s. rivayet olunan.
m. 23b5
m.+dur 11a23
m.+dür 37b14, 43a14

merzubân a.b.i. sınır beyi, hudut muhafızı.
m. 24b4

mesâcid a.i.. (mescid'in c.) mescitler.
m. 28a15, 36b11, 3a4
m.+i+ashab-ı iman 30b6
m.+idüp 42b8

meşaff a.i.. harb, savaş, cidal.
m.+ibtida-yı mesaf-ı osman+han
21a12

mesâhil a.i.. sahiller.
m.+i+derya+ı+frenk 17b19

mesâi a.i.. çalışma.
m. 26a13,
m.+i+meşkure.leri 24b4
m.+yi+cemile 27a24

mesâkin a.i.. (mesken'in c.) meskenler.
m.+i+darülharirin 10b23

meşâlih a.i.. (maslahat'in c.) maslahatlar,
işler, faydalar.
m.+tertib-i mesalih-i mülk 35b19
m.+i 36b17, 34a6

mesdüd a.s. seddolunmuş, kapanmış.
m.+olup 31a23

meşel a.i.. özlü söz.

mesken m.+i+meşhur.dur 15b7, 9a22
a.i.. oturulacak yer, hane.
m. 42b17, 7b1, 8b11
m.+i 9b25

müşkilât m.+lerinde 30b20, 32b22
a.i.. (müşkil'in c.) müşküller,
zorluklar.
m. 3a22

meskûn a.s. oturulan yer.
m.+razık-ı halife-yi rub^c -ı meskun
23b13

meslek m.+sultan+i+rebi+i+meskun 15b6
a.i.. gidilen, tutulan yol, gidiş.
m.+i+ictihad 16b8
m.+i+tahrir.e 3b3

meslûk a.s. süluk olınan, girilen yol.
m. 24b23

mesmû^c a.s. işitilen şey.
m.+ı 10a8, 21b9
m.+umuz 17a20

mesned a.i.. 1. istinad edilen, dayanılan şey.
2. rütbe, derece, paye.
m. 24a17, 37b17
m.+i+cihanbaki 17a7
m.+i+emaret 25b1
m.+i+ercümend.i 4a6
m.+i+hilafet 30a7
m.+i+kayseriye 11b9
m.+i+saltanat 2a2
m.+i+saltanat.ına 14a22
m.+i+saltanat-ı mevrusi.sinde
19a22
m.+i+sezavar-ı mesned-i serveri
4a4
m.+oldı 31a6
m.+üñ 17a22
m.+i+kayseri+ye 11b9

mesned-nişinyân a.far.b.s. yüksek bir
mertebede bulunanlar..
n. 24a17

mesrûr a.s. sürurlu, memnun, mutlu.
m. 14b18, 15a9, 34a5
m.+oldular 29a5
m.+olup 29a15

mest far.s. sarhoş.
m. 41b22

mest-mend far.b.s. sarhoş.
m. 42b24

müste^c kib a.s. birinden korunma isteyen.
m.+i+refahiyyet 27b19

müstevlî a.s. 1. istila eden, kuşatan. 2. salgın.
m. 38a25
m.+oldılar 38b21
m.+oldukda 38b23
m.+olup 21b4

mestür a.s. örtülü, gizli, saklı.
m. 14b24,

meştür a.s. satırılanmış, yazılmış.
m.+dur 3a1, 17a19

mes^c üd a.s. mutlu, saadetli.
m.+un+(kevkeb-i mesud.üñ)15a12
m.+un+(mevlud-ı mesud.un)40b9

meşakkat a.i.. sıkıntı, zahmet, mihnet.
m.+ı+rakıban 13b12

meşâyiḥ a.i.. şeyhler.
m. 9b16
m.+dan 44a17

meşgûl a.i.. bir işle uğraşan.
m.+oldılar 41b15
m.+olup 35b18

meşhed a.i.. birinin şehid olduğu veya bir
şehidin gömüldüğü yer.
m.+i (şerif-i- birader-i Osman
beg.de) 22a2

16a2 m.+salikan-ı meşhed-i mükāşefe

meşhed-kām a.far.b.i.
m. 25b20

meşhūn a.s. doldurulmuş, dolu.
m. 8b10

meşhūr a.s. şöhretli, ünlü, tanınmış.
m. 10b13, 15b13, 16a3, 22a3,
33b25, 42b19, 9b23
m.+dur 32b2, 37b24
m.+dur+(mesel-i meşhur.dur) 9a22,
15b7
m.+ı+cihan 18b25
m.+ı+hass+u+amm 23a14
m.+ı+memleket.lerdür 11a7
m.+idi 42b10
m.+idi+alim-i meşhur.idi 36b7
m.+ları 7b17
m.+olan 33b12
m.+olmamışidi 29b21
m.+olup 8b22
m.+un+(hadis-i şerif-i meşhur.un)
17a2
m.+olacakdur 14b14

meşhūra a.s. herkesçe bilinen.
m.+rivayet-i meşhura 5a2

meşkūre a.s. övgüye değer, beğenilmiş.
m.+leri+(mesayi-i meşkure.leri)
24b4

meşrūh a.s. şerh olunmuş, açıklanmış.
m.+vech+i+meşruh 33a3

meşveret a.i.. istişare, danışma.
m.+eyledükde 40a11
m.+i+akılan 16b19
m.+i+akılan 3b19

mütefevviķ a.s. üstün gelen, üstün.
m. 24a2

meñin a.s. dayanıklı, sağlam.
m.+i+icra+yı+şer+i+metin.i 25b19

metrūkāt a.i.. (metruk'un c.) bırakılan şeyler,
miraslar.
m.+uñ 35b7

müşevver a.s. istişare sonucu
kararlaştırılan.
m.+eylediler 21b16

me'vā a.i.. yurt, mesken, yer.
m.+sı 7b1

müvaci
m.+i 36b3

mevat a.i.. 1. cansız, şeyler, 2. işlenmemiş
toprak.
m.+da 26a17

mevazi a.i.. (mevzi'nin c.) mevziler.
m.+de (saha-yı mevazi.de) 28a12

mevcūd a.s. 1. var olan, bulunan. 2. hazır
olan.
m. 14a8, 40a16
m.+dur 12b21
m.+idi 18a9
m.+olan 33b13

mevcūdāt a.i.. (mevcud'un c.) var olan şeyler,
varlıklar..
m.+güzide-i mevcudat 1b5

meveddet a.i.. sevgi.
m. 5b24

mevfur a.s. çoğaltılmış, çok, bol.
m.leşker-i mevfur 45b18

mevhibe a.i.. hibe olarak verilmiş, bağış.
m.+i+ilahi 4a9

mev' id a.i..1. söz verilen yer. 2. verilen
söz.
m.+i+mezbur 29a6

mevķi' a.i.. yer, mahal.
m.+de 10b7

mevlid m.+e 10b8
a.i.. doğum zamanı.
m.+i+sultan+murad 40a7
m.+i+şerif.leri 4a22

mevlūda.s. doğan, doğmuş.
m.+i+mesud.un 40b9

mevrūs a.s. miras olarak bırakılan.
m.+i+mülk+i+mevrus.ı 42a10

mevrūşī a.s. mirasla bırakılmış.
m.+sinde (mesned-i saltanat-ı
mevrusi.sinde) 19a22

mevşūf a.s. vasfolunmuş vasıflanmış.
m. 11b1, 24b20

mevsūm isimlendirilmiş, ad verilmiş.
m. 42b9

mevt a.i.. ölüm.
m. 39b20

mev'ūd a.s. vaad edilmiş.
m.+a+(ecl-i mevud.a) 16b8
m.+a+(mevzi-ı mevud.a) 16b2
m.+da+(zaman-ı mevud.da) 29a9
m.+i+(ecel-i mevud.ı) 31b9
m.+i+nebevi 14b16, 18a3

mevzi' a.i.. bir şey konacak yer, yer.
m.+de 10a10, 21b17
m.+i+mevud.a 16b2
m.+i+hatir.de 5a23
m.+yi+mezbur.da 21b21

meyān a.i.. ara, orta, aralık. (bkz. miyān)
m. 15b14
m.+i+(akvam-ı türkistan.da) 3b25
m.+i+(ehl-i iman.ı) 9b22
m.+i+ehlullah.da 15b11
m.+i+mübarezan 35b12
m.+i+(müsemmiyat-ı esma.da)
18a18
m.+i+rah.da 35a3

m.+i+rical.de 29a12
m.+ımızda 15a1
m.+ında 22b17, 23a23
m.+ından 11b15

mezdān a.i.. geniş, açık, düz yer, alan.
m.+i+cihad.da 26b12
m.+i+gaza 33a24
m.+i+merdan.a 4a12
m.+mübarezan+i+meydan 24b1

meyl a.i.. eğilme, yönelme.
m.+inden 13a8

meymūn a.s. yümünlü, bereketli.
m. 40b6

meyte a.i.. hayvan leşi.
m.+i+ekl 20a2

me'yūs a.s. ye'se kapılmış, ümitsiz.
m. 25a12, 34b25

meyve far.i. meyva, yemiş.
m.+sin 18a16
m.+yi+bag+i+cennet 26a13

mezāhir a.i.. (mazhar'ın c.) nail olmalar.
m.+ kaide-i mukarrere-i mezahir-i
ehl-i cema 12b20

mezāk a.i.. zevk, lezzet.
m.+i+cani 25b20

mezālim a.i.. (malzeme'nin c.)zulümler, can
yakmalar.
m.+i+(ateş-i mezalim.i) 25b3

mezār a.i.. kabir.
m.+ı 8b23
m.+i+türk 8b22

mezāri' a.i.. (mezra'nın c.) mezarlar,
tarlalar.
m. 10b23, 40a17
m.+den 15b23, 15b25

mezbūr a.s. adı geçen, yukarıda söylenmiş
olan.

m. 13b6, 19b22, 19b23, 21a10, 33b25, 38a22, 38a25, 39a4, 40a5, 42b8, 43b2
m.+a 19b24
m.+alaaddin-i mezbur 11a20
m.+cami-i mezbur 18a15
m.+da+(mahal-i mezbur.da) 42b22
m.+da+(menzil-i mezbur.da) 8b17
m.+da+(mevzi-yi mezbur.da) 21b21
m.+da+(sene-yi mezbur.da) 19b9
m.+da+(tarih-i mezbur.da) 30a4, 39a11
m.+dan 13a7
m.+hakim-i mezbur 13a14, 13a4
m.+ı+(hisar-ı mezbur.ı) 41a18
m.+ı+(mahal-i mezbur.ı) 43a8
m.+ı+(tekur-ı mezbur.ı)32a9
m.+menla hadid-i mezbur 7a18
m.+menşur-ı mezbur 23b7
m.+mevid-i mezbur 29a6
m.+mihal-i mezbur 13b8
m.+şehir-i mezbur 42a10
m.+un 3a5
m.+un+(derbend-i mezbur.un)
1018
m.+un+(nehr-i mezbur.un) 34b3
m.+vezir-i mezbur 35b6
mezbūra
a.s. adı geçen, yukarıda söylenmiş olan.
m.+cemaat-ı mezbura 44b19
m.+da 3a3
m.+kaide-i mezbura 2b1
m.+kala-yı mezbura 42a9
m.+tayfa-ı mezbura 10a17
m.+ya+(kala-yı mezbura.ya) 31a24
mezellet
a.i.. aşağılık.

m.+e+(sahra-yı hak-ı-mezellet.e)
25a13
mezkūr
a.s. zikredilen, adı geçen.
m. 10b13, 20a14, 20a17, 28a18, 28b22, 30b25
m.+destur-ı mezkur 15b25
m.+dur 18a15
m.+kümbet-i mezkur 36b10
m.+olup 14b23
m.+rekab-dar-ı mezkur 9b18
m.+tekur-ı mezkur 35a21
mışra‘
a.i.. bir manzumenin her bir satırı.
m.+ında 13b19
mieye
a.i.. yüz.
m.+de+res.i+mieye.de 3b15
m.+yi+sabia.da 3b16
m.+yi+sabiañun 3b18
miftāh
a.i.. anahtar.
m.+ı+kala.yı 41b20
m.+ı+seyf-i katı 32b5
mihmān
far.i. misafir, konuk.
m.+ı+aziz.ini 13a24
m.+olmuşıdı 12a21
m.+umuz 22a24
mihmānī
far.i. misafirlik.
m. 3a22
mihr
far.i. güneş.
m.+ı+(sipehr-i istıfa) 1b6
mihr-bān
far.b.s. şefkatli, merhametli.
m.+ı+hürremsera.dan 12b13
mikber
a.s. uğrak yeri.
m.+idür 42a14
miḳdār
a.i.. 1. kıymet, değer. 2. ölçü.
m. 14a19, 32b14, 34a11, 35a13, 35b9, 44b10, 45a21, 45b12
m.+ı 11b7, 32a16, 45a5, 8b14, 8b25

milel m.+i+ruzgar 19a21
m.+ın 31b12

millet a.i.. (millet'in c.) milletler.
m.+i+müselman.uñ 18b7

millet a.i.. 1.ulus. 2. din ve mezheb. 3. topluluk.
m.+ayan-ı mülk ve millet 4a18
m.+i+kadim 21b13
m.+i+nebevi.ye 3b16
m.+liva-yı millet-i seyyidülenam.uñ 17b15

mümkün a.s. imkan dahilinde, mümkün.
m. 45a18

min i. bin.
m. 23a4, 32b21, 4a14

min ba' d a.zf. bundan sonra.
m. 13b8, 3a17, 30b7

minhā a.e. ondan.
m. 15b4, 38a16, 38b19, 38b6, 39a1, 39a14, 39b7, 3b24, 44b5

minnet a.i.. 1. bir iyilik karşısında duyulan borçluluk. 2. iyiliği başa kakma.
m.+i 16a4
m.+i+netaic-i keşfülesrar 13a2

minvāl a.i.. tarz, yol, suret, şekil.
m. 17b22, 31b18, 32b18, 44b18

miñ i. bin.
m. 44b11, 44b11

mīr far.i. amir, baş, kumandan.
m. 45b6
m.+i+esn.den 31b11, 44a11

mīrān far.i. (mir'in c.) mirler, başlar, kumandanlar.
m.+oldılar 45b7, 44a11

mīrāş a.i.. ölen birisinden geriya kalan mal mülk.
m.+ından31b11

mīr-zā far.b.i. emir oğlu, beyzade.
m.+ları 20b14

misāfir a.i.. konuk.
m. 25b7

mīşāk a.i.. sözleşme, anlaşma.
m. 33a20

mişāl a.i.. örnek, numune.
m.+üñ 16a22

mişl a.i.. benzer, eş.
m.+i 3a5

müşrikān a.i.. (müşrik'in c.) müşrikler.
m.+idi+mabed+i+azim+i+mişrikan .idi 36b11

mizāc a.i.. huy, tabiat.
m.+ı+adilane.leri 3a21

mū far.i. kıl.
m.+den 43a1

müteferriķa a.s. çeşitli.
m.+dan+(mülük-i müteferrika). dan 2b3

mu'ādāt a.i.. karşılıklı düşmanlık.
m.+eylediler 19b4

mu'āf a.i.. ayrı tutulan.
m. 44b14
m.+idiler 44b21
m.+olup 45a6

muahḥar a.s. tehir edilmiş, sonraya bırakılmış.
m.+olmagla 2b12

mu'āhid a.i.. antlaşma yapanların her biri.
m.+müşrikan+ı+muahhid 22b1
m.+oldı 22b7

mu'allā a.s. yüce, ulu.
m.+(liva-yı mualla-yı devlet-i selaçuka) 11b12

mu'ānaķa a.i.. kucaklaşma, sarmaş dolaş olma.

mu' annid m.+yi+mahbub.ına 13b22
a.s. inatçı.

mu' ārefe m.+olmuşlar 22b2
a.i.. tanışma.

mu' ārız m.+yi+sabıka.sı 35a15
a.s. karşı gelen.

mu' āşır m.+ı+zevali 38a16
a.s. aynı çağda olanlar, çağdaş.
m.+derbeyan-ı muasır-ı orhan
37b20
m.+ı+(devlet-i sultan Osman) 1
9a20

mu' aṭṭal m.+ı Osman gazi 18b18
a.s. kullanılmaz, battal.
m. 26a20

mu' āvenet a.i.. yardımlaşma.
m.+e 9a23
m.+i+asakir 27b13
m.+in 16a15
m.+ine 10a22

mu' avven a.s. yardım gören.
m.+olur 22b15

mu' yyen a.s. açık, beyan edilmiş.
m.+leri+(cihat-ı muayyen.leri)
15b24
m.+olan 44b13
m.+olmuşıdi 14a22

mu' ayyin a.s. açıklayan, beyan eden.
m. 15b3

mu' azzam a.s. büyük, azametli.
m. 39a2, 39a21, 39a25
m.+dur+(şehir-i muazzam.dur)
40a17
m.+idi+(şehir-i muazzam.idi) 6a20
m.+şehir-i muazzam 42a13, 43b16
m.+un+(şehir-i muazzam.un) 32b7

mu' azzama a.s. azametli, büyük.

mu' azzeb m.+yi+(hatun-ı muazzama.yı) 6b21
a.s. azap gören, acı çeken.
m.+olup 32b18

mu' azzez a.s. 1. izzet ve şeref sahibi. 2.
yüceltilmiş, değer verilmiş.
m. 23b19, 25b19, 27b2
m.+olup 31b6

mubahḥar a.s. buharlaşmış.
m.+ı+(havas-ı batıne) 24b19

mubālağa a.i.. abartma, olduğundan çok
gösterme.
m.+eyleyeler 31b19

mübāşeret a.i.. bir işe başlama, girişme.
m.+ mubaşeret-i gamzede.yi 15a8

mu' cebince a.zf. gereğince.
h. 17b18

mūcib a.s. icab eden, gerektiren. 2. sebep,
vesile.
m.+i 29b4
m.+i+ibret 23a12
m.+i+kesret 27b18
m.+ince 12b20, 36b10

mūcibe a.s. icap eden, gerektiren.
m. 30b26

mu' cizāt a.i.. (mucize'nin c.) mucizeler.
m.+ı+risalet 27a13

mufāraḳat a.i.. ayrılma.
m.+eylediler 8b8

mufaṣṣal a.s. ayrılmış, fasılalanmış.
m.+dan+(vec' -i mufassal.dan)
34b10
m.+ı 12a4

muḡālaṭa a.i.. ağız kalabalığı.
m.+yı 14a11

muḡannem a.s. ganimet almış.
m.+olup 10b4

muḡtenim a.s. ganimet alanlar.

muḥabbet m.+olmazlardı 35b9
sevgi.
m. 11a14
m. +genc-i muhabbet.i 13b14
m.+i 13a1
m.+inden+(kemal-i
muhabbet.inden) 28b23
m.+lerinde 12b15

muḥabbet-fezā a.far.b.s. sevgi artırıcı
m.+güfte-yi kelimat-ı
muhabbet-feza 15a8

muḥāceret a.i.. hicret, göç etme.
m.+inden 5b17

muḥācirīn a.i.. (muḥaciri'in c.) muḥacirler.
m.+i+evvel.den 31a24

maḳādir a.i.. (mikdar'in c.) mikdarlar.
m. 25b7

muḥāfāza a.i.. koruma, saklama.
m. 40b16, 43b3
m.+ı+agca+koca 34b2
m.+ların 42b7
m.+ya 42a25

muḥāfız a.s. muhafaza eden, koruyan. 2. i.
bekçi.
m. 31a25
m.+eyleyüp 32b14
m.+lar 40b19

muḥaḳḳaḳ a.s. hakikati, doğruluğu belli olmuş.
m.+oldı 9b5
m.+olmuş+olur 4b23
m.+olmuşdur 7a24

muḥakkem a.s. tahkim edilmiş,
kuvvetlendirilmiş.
m. 31a22

muḥālaḳa a.i.. karışma, uyuşma.
m.+yı+suriye 15a1

muḥālefet a.i.. muhaliflik, uygunsuzluk,
aykırılık.
m. 20b1, 33a22
m.+aheng-i muhalefet 19b4
m.+e 15a23
m.+olup 11b15
m. 43b21

muḥammen a.s. tahmin edilen, sanılan.
m.+olalı 25a9

muhammer
m. 24b19

muḥārebe a.i.. savaşma, harbetme.
m. 20b22, 21a3, 21b22, 9a16
m.+eylediler 33a9
m.+ye 33b20, 35a14, 7a11
m.+idüp 10a20

muḥāşara a.i.. kuşatma, etrafını çevirme.
m.+da+(esna-yı muhasara.da) 18a9
m. 22b10
m.+da+(esna-yı muhasara.da) 22b9
m.+da+(hin-ı muhasara.da) 42a21
m.+eyledi 22b3, 35a11, 42a9
m.+eylediler 34a25, 41a18, 45b16
m.+iden 41a25
m.+idüp 18a13, 19b10
m.+sı 31b2
m.+sına 29b10
m.+yı+evvel 41a6

muḥaşşāl a.zf. hasılı, hulasa.
m.+ı+kelam 11a7
m. 45b8

muḥaşşıl a.i.. tahsil eden, tahsildar.
m.+lar 19b3

muḥassılulmerām a.b.s. arzuları yerine getiren.
m. 27a22

muḥāḫab a.i.. kendisine hitap edilen.
m.+idüp 28b17, 34a19

muḥattem a.s. mühürlenmiş.
m.+dür 23b25

muḥibb a.s. seven, sevilen.
m.+i+ehlullah 12a7

muḥliş a.s. ihlâsa ermiş, sadece Allah'ın
rızasını isteyen.
m.+un+(abd-i muhlis.un) 14b12

muḥliş-âne a.f.b.zf. ihlâslıca.
m. 21a5

muḥtâc a.s. ihtiyaç sahibi.
m.+olmayalar 3a23

muḥtâr a.s. seçilmiş, seçkin.
m.+sünnet-i nebiyy-i muhtar 14b24

muḥtelife a.s. çeşitli.
m.+de+(fütuhât-ı mütelife.de) 3a18

mühimmât a.i..lüzumlu şeyler.
m.+ı 16b12

muḥterem a.s. saygı değer.
m. 25b19, 27b2
m.+i+(halife-yi muhterem.i)23b19
m.+olurlar 24a11

muḥtereme a.s. saygı değer.
m.+hatun-ı muhtereme 12b19
m.+nüñ+(hatun-ı muhtereme.nüñ)
30a20

muḥterife a.i.. sanatkar, iş sahibi.
m.+yi+bazar.ı 35b5

muḥteşem a.s. ihtişam sahibi, görkemli.
m.+nekare-yi velvele-yi
muhteşem 25a23

muḥteşeme a.s. ihtişamlı, görkemli.
m.+zenan-ı muhteşeme 29a10

muḥaddire a.s. uyuşturan.
m.+yi 12b17

mu'în a.s. yardımcı.
m.+i+ehl+i+iman 3b15

muḳâbele a.i.. karşılama.

m. 21b17, 24b8
m.+de+iken 23a5
m.+olduklarında 41a10
m.+sinde 23a18, 45b2
m.+sine 8a22

muḳâbil a.s. karşısında, karşılayan.
m. 9a15
m.+oldukda 38b10
m.+olup 33a9, 38b4

muḳaddem a.s. 1. takdim edilen, sunulan. 2.
öne alınan, önce.
m. 34b12, 39b2, 8b10, 45b23
m.+idi 19a16
m.+olan 20b19
m.+olmagla 4b25
m.+ce 29a10

muḳaddemât a.s. (mukaddem'in c.) 1. öne
alınanlar. 2. sunulanlar
m.+ı+hubb+ı+nebevi 25b18
m.+ı+nısfet.i 26a12
m.+ına 32b10
m. 25b18, 25b18

muḳadder a.s. 1. kaderde takdir olunan. 2. güç
yeten.
m. 37b5
m.+ecel-i mukadder 18a10
m.+eyleyeler 31b13
m.+idi 18a4
m.+olmamagla 18a10

muḳaddime a.i.. ileri geçiren, öncülük eden,
başlangıç.
m. 22a10

muḳaddimen a.zf. başlangıç olarak.
m. 40b12, 43a25, 30a16, 42b3

mukârene a.i.. birleşme, cinsi münasebet.
m.+sinden 15a12

muḳarreb a.s. yakın, yaklaşmış.

mukarrer m. 20b12
a.s. 1. kararlaştırılmış. 2. anlatılmış.3. sağlam.
m. 14a22, 30b10, 7a24
m.+dür 12b22, 15b25, 18a18, 5a18
m.+idi 11a15
m.+idüp 10a3
m.+olup 19b1, 45a10

mukarrerät a.s. (mukarrer'in c.) kararlaştırılan Şeyler, kararlar.
m.+istifa+yı+mukarrerat 19b2

mukarrere a.s. anlatılmış.
m.+i+(mezahir-i ehl-i cemal) 12b20

mukätele a.i.. savaşma, harbetme.
m. 21a3
m.+eyledi 38a8
m.+ye 21b17, 34b18, 9a16
m.+yi 24b8

mukayyed a.s. 1. kayıtlı, bağlı 2. bir işe ehemmiyet veren.
m. 19b18, 2a1, 33a16
m.+iken 38b12
m.+ler 39b3
m.+olmayup 25b8
m.+olup 2b22
m.+olmayup 35b19

mukırr a.s. ikrar eden, doğruyu söyleyen.
m.+ı+emali 28b6

muktedä a.s. kendisine uyulan, önder.
m.+yı+cumhur.idi 36b6

muktezä a.i.. iktiza etmiş, lazım gelmiş.
m.+ı+(fehva-ı hadis-i sahih-i sultanulenbiya aleyhiefzaluttehaya) 3b11
m.+sınca 26a1,14b16
m.+yı+(zat-ı saadet-i semayen. dür) 25b1

müm far.i. mum.
m. 14a11

mümä-ileyh a.b.z. adı geçen, kendisine işaret edilen.
m. 20a19

münfehim a.s. anlaşılan, kavranan.
m.+olan 17a2

munfasıl a.s. ayrılmış, ayrı, bitişik olmayan.
m. 25a8

munęarız a.s. arkası gelmeyen, biten, sönen.
m.+oldı 38b22

munęavı a.s. söz dinleyen, itaat eden.
m. 17b3

muntazır a.s. gözleyen, bekleyen.
m. 41b17
m.+ı+inayet-i rikkal 928b
m.+lar 17a4
m.+olup 15b6
m. 24b18

muräbaęa a.i.. 1. düşmanı gözetleme, tehlike karşısında uyanık olma. 2. bağlanma, rabıta irtibat kurma.
m. 2b22
m.+yı+manevi 15a1

muräd a.s. arzu, istek.
m. 13b20, 15b18
m.+ı 22b10
m.+ı+gadab.ı 31a6
m.+idinüp 3a11, 5a1
m.+idünüp 31a17
m.+itmekle 36a14
m.+ları 35a14, 40a18
m.+ların 27b24
m.+larınca 15b17

murähabe a.i..
m.+ye 28a4

murahęař a.s. izinli.

murdār m.+oldukdan 34a19
a.s. mundar, kirli, pis.
m.+ını+(laşe-yi murdar.ını) 22a6

muşāberet a.i.. sabretme, katlanma.
m. 12b5

muşādıf a.s. tesadüf eden, rastlayan.
m.+olmuşidi 38a14
m.+olup 39b8

muşāheret a.i.. evlenme ile oluşan akrabalık.
m.+i+nisbet.i 15a2

musahḥar a.s. ele geçirilmiş.
m.+eyledi 39a11

mskr
m. 20b10

muşannif a.s. tasnif eden, sınıflayan.
m.+ı 2b5

muşarraf a.s. sarf olunmuş, harcanmış.
m.+eyleye 16b10

muşırr a.s. ısrar eden.
m. 27b12

müş‘ir a.s. işaret eden, haber veren.
m.+olup 31b3

mu‘tād a.s. itiyad edilmiş, adet edilmiş.
m.+eylediler 30a10
m.+eyleyesün 30b10
m.+hilaf-ı mutad 6b3
m.+ı 2b17, 3a11
m.+ıdur 33b3
m.+ları 41a1
m.+larımuñ 15a25
m.+olmagla 2b16

mutaşarrıf a.s. kendinde kullanma hak ve
selahiyeti olan.
m.+olup 30b9

mutavassıt a.s. orta, ortalama.
m.+vaz+ı+mutavassıt 44b2

mutavassıta a.s. orta, ortalama.

mu‘teber m.+yı+halet+i+mutavassıta.yı 26a8
a.s. itibar edilen, değer verilen..
m. 14b10

mu‘tebere a.s. itibar edilen, değer verilen.
m.+den+tevarıh+ı+mutebere.den
17b14

müteżā‘if a.s. kat kat artan.
m.+olmak 26a13

mu‘azzamāt a.s. (mu‘azzam’ın c.) büyükler.
m. 17b14
m. 31a17

mu‘temed a.s. kendisine güvenilen, itimad
edilen kimse.
m.+oldı 36a7

mu‘ṭī a.s. itaat eden.
m.+olup 2b16

münkād a.s. inkıyad eden, boyun eğen.
m.+olup 2b16

muṭlakā a.zf. kesinlikle, her halde.
m. 32a6

muṭtali‘ a.s. öğrenmiş, haber almış.
m. 15b12
m.+oldukdan 13b13

muttaşıl a.s. ulaşan, kavuşan.
m. 3a15, 7b24
m.+ola 4b12

muṯafaḳat a.i.. uygun görme.
m.+ı+(kulub-ı havas u avam)
4a21
m.+ı+(tevfik-ı rabbani) 16b2

muṯaffaḳ a.s. başarıya ulaşmış.
m. 27a23

muṯahḫidān a.i.. (muṯahḫid’in c.) muṯahḫidler,
Allahın birliğine inananlar.
m.+mülazemet-i muṯahḫidan 45b3

muṯāneset a.i.. birbirine alışıp beraber yaşama.
m.+idüp 28b12

muvaşşah a.s. süslenmiş, süslü.
m.+idüp 39b5, 39b6

muẓaffer a.s. zafere ulaşmış.
m. 24a10, 35a9, 39a5
m.+i+(al-i muẓaffer.i) 39a11
m.+olmagla 21b3
m.+olup 32a2

muẓāharet a.i.. arka çıkma, yardım etme,
koruma.
m. 24b23

muẓayyık a.s. tazyik eden, zorlayan.
m. 16a6

muẓır a.s. zararlı.
m. 27b12

muẓtarib a.s. ızdırıp çeken.
m.+olmuşlar+idi 9a17

muẓtarr a.s. çaresiz kalmış, mecbur olmuş.
m.+oldılar 42b3
m.+olmagla 45b17

mübālağa a.i.. abartma.
m. 28b5, 33a13

mübārek a.s. bereketli, kutlu, uğurlu.
m. 24a1, 40b6, 8b22, 9b8
m.+ferzendan-ı mübarek 15a16
m.+ine+(fark-ı mübarek.ine) 23b16

mübārek-bād a.far.b.i. “mübarek olsun” deme,
tebrik etme, kutlama.
m. 28b25

mübāreke a.s. bereketli, uğurlu, kutlu.
m.+de+(leyle-i mübareke.de) 12a20
m.+de+(saat-i mübareke.de) 15a11
m.+de+(sene-yi mübareke.de)
29b11
m.+den+(leyal-i mübareke.den)
12a20

mübāriz a.i.. savaşçı.
m. 7b15

m.+ler 33b22

mübārizān a.i..(mübāriz’in c.) savaşçılar.
m. 733b
m.+meyan-ı mübarezan 35b12
m.+pişvar-ı mübarezan 34b5
m. 24b1, 30a8
m.+ı+(din-i mübin) 26b12

mübāşeret a.i.. bir işe başlama, girişme.
m.+eylediler 32a11
m.+eylese 32b4
m.+idelüm 32a18
m.+idüp 7a13
m.+olındı 2b20, 7b23

mübāya‘at a.i.. alış veriş, ticaret.
m.+idecek+oldılar 3b24

mübeddel a.s. tebdil edilmiş, değiştirilmiş.
m.+olup 6a3

mīrī a.s. kamuya ait.
m.+den+(arazi-yi miri.den) 44b24

mübeşşir a.s. müjdeleyici.
m.+dermeyan-ı mübeşşir-i sani
16a1
m.+i+gaybiye 16b4
m.+i+saltanat.idi 14a20

mübeyyen a.s. açıklanmış.
m. 24a6

mübezzel a.s. tebzil edilmiş, bollaştırılmış.
m.+eyleye 26a21

mübīn a.s. apaçık.
m. 24a16
m.+feth-i mübin 32a12
m.+ibka-yı din-i mübin 25b19
m.+ihya-yı din-i mübin 3b13
m.+ini+(mazmun-ı mübin.ini)
27b22
m.+müberra-ı din-i mübin 26b12

mübtelā a.s. tutulmuş, bağlanmış.

m. 42b13
m.+olmuş 13a5
m.+olup 43a1
m.+olup 42b14

mücāhede a.i.. cihad etme, hak yolunda savaşma.
m. 2b21
m.+müz 21b20
m.+sine 26b4

mücahedet a.i.. . cihad etme, hak yolunda savaşma.
m. 12b5

mücāhid a.s. Allah yolunda cihad eden.
m. 31b9
m.+den+(süvaran-ı mücahid.den) 45a8
m.+lere 22b1

mücāhidān a.s. (mücahid'in c.) mücahitler.
m.+a 23a2, 28a15
m.+a+(leşker-i mücahidan.a) 45a4
m.+serdar-ı mücahidan 33b1

mücāhidīn a.s. (mücahid'in c.) mücahidler.
m.+i+din 31b6
m.+sipah-ı mücahidin 30b19
m.+ün+(cemaat-ı mücahidin.ün) 22a24
m.+ün+(leşker-i mücahidin.ün) 17b20

mücāleset a.i.. bir mecliste toplanma.
m.+i+(ulema-yı ehlullah) 11a16

mücāvet
m. 45b3

mücāvir a.s. komşu.
m.+e 25b7

mücāzāt a.i.. bir suçā karşılık ceza çekirme.
m.+ı 23a9

mücerreb a.s. tecrübe olunmuş, denenmiş.

m.+dür 8b24

mücerred a.s. tecrid edilmiş, yalnız bırakılmış..
m. 20b22
m.+i+hazret-i osman 18a4

mücmel a.s. kısa ve öz anlatılmış.
m.+ün 12a4

mücteb a.s. seçilmiş, seçkin.
m.+ola 26a4

müdārā far.i. yüze gülme, dost gibi görünme.
m. 21b4

müdde'ī a.s. iddia eden.
m. 12b21

müddet a.i.. süre, zaman.
m. 30b20, 8b17
m.+den 14b23, 38b5
m.+i+emaret.i 20a4, 39b25
m.+i+hisar 31a11
m.+i+kalile 19a25
m.+i+saltanat 2a16
m.+i+saltanat.ı 20a10
m.+i+saltanat.inun 40a6

müderriş a.s. ders veren, ders okutan.
m. 19a9

müdedeb a.s. tedip edilmiş, terbiyesini almış.
m. 13b13

müeyyed a.s. desteklenmiş, teyid edilmiş.
m.+olmayup 28b5, 30b20

müeyyedülbünyān a.b.s. sağlam binalar.
m.+asıtan+i+müeyyedülbünyan 1b15

müfārađat a.i.. ayrı düşme, ayrılma.
m.+idüp 5a10

müfazāl a.s. tafzil edilmiş, başkalarına üstün tutulmuş.
m.+oldugumuz 2a8

müfsid a.s. ifsad eden, bozan.

müheybā m.+lere 35b21
a.s. hazır, hazırlanmış.
m.+dur 40a16

mühimm a.s. ehemmiyetli, önemli.
m. 16b3

mühimmāt a.s. (mühimm'in c.) 1. lüzumlu
şeyler. 2. savaş malzemeleri.
m. 36a6
m.+ı+cihad 41a8
m.+ı+liva 23a21
m.+ına 41a12

mühr far.i. mühür, imza.
m.+i 23b8
m.+i+devlet 24a11
m.+i+nübüvvet 23b25

müjde far.i. muştı, sevinç haberi.
m. 29a22
m.+eyledi 15b15
m.+yi+ehlullah.dan 16b6
m.+yi+fera 14b10
m.+yi+(feth-i hisar) 29a24

mükāleme a.i.. karşılıklı konuşma.
m.+de+esna+yı+mükāleme.de 7a2
m.+yi 6b11

mükāşefe a.i.. 1. Allah dostlarına gizli sırların
bildirilmesi, 2.ortaya çıkma,
keşfolunma.
m. 14a23
m.+salikan-ı meşhed-i mükāşefe
16a2

mükāşifān mükāşefede bulunanlar.
m.+dan+zümre+i+mükāşifan.dan
12a1

mükellef a.s. bir şeyi yapmaya, bir şeyi
vermeye yükümlü olan.
m. 20b5

mükerrerem a.s. kendisine ikram edilmiş, değer
verilmiş.
m.+eyledi 23b19

mülāhaza a.i.. düşünme, düşünce.
m. 27a15, 27b22
m.+eylediler 31a20
m.+eyleyüp 26a5
m.+eyleyüp 26a12
m.+idüp 13a5, 14b21, 42a25
m.+olına 40a14
m.+olunmagın 42a21

mülāhıķ a.s. bitişik, yapışık.
m. 9b12

mülāķat a.i.. görüşme, kavuşma.
m. 16a7
m.+eyledi 10a11
m.+itdükde 13a4
m.+itdükden 29a23
m.+itmekle 10b8
m.+oldukda 22b4

mülāyemet a.i.. kaynaşma.
m. 21b4, 26a23, 27b11, 31a1
m.+idüp 35a16

mülāyim a.s. uygun.
m. 29b22

mülāzemet a.i.. bir yere veya birine sıkı sıkı
bağlanma.
m.+i+muvahhidan 45b3
m.+i+taat 11a16
m.+ine 5b4

mülebbes a.i.. giydirilmiş.
m.+eylemişdi 29a10
m.+idüp 29a20

mülhāķ ilhak edilen, katılan.
m.+eylediler 19a23
m.+oldılar 44b19

mülhem a.s. ilham edilen.

mühlik m.+i+gaybi 31b15
a.s. ilhak eden, katan.

mülk m.+olasız 10a4
a.i.. 1. bir kimsenin malik olduğu taşınmaz malı. 2. bir devletin ülkesi.
m. 27b13, 38a1
m.+ayan-ı mülk ve millet 4a18
m.+de+(alem-i mülk.de) 16a22
m.+e+(hazain-i mülk.e)13b22
m.+e+(hazene-i mülk.e) 14a3
m.+e+(hülle-i mülk.e) 4b14
m.+hakim+i+mülk 35b18
m.+i+burusa.yı 35b13
m.+i+cihan.a 22a12
m.+i+hamele-i mülk.i 38a3
m.+i+idi 45b10
m.+i+iran.da 38a17
m.+i+mevrus.ı 42a10
m.+i+rum 11b18
m.+i+vesi 6a10
m.+leri 7a17
m.+selatin-i mülk-i suri 14b15
m.+şah-ı mülk-i nihad 44a18
m.+taksim+i+mülk 30b16
m.+tertib-i mesalih-i mülk 35b19
m.+üne 28b4
mülk+ve+millet
m. 4a18

mülük a.i.. (melik'in c.) hükümdarlar, melikler.
m. 20b2
m.+ı 20a25
m.+ı+fas 20b13
m.+ı+(tavaif-i küffar) 20b8
m.+i+iran 18b18
m.+uñ 20b16

m. 2b9, 32a24, 43b24
m.+cemiyet+i+muluk 27b4
m.+hengam-ı zuhur-ı mülük 39a8
m.+ı+küffar 28b15, 28b17
m.+ı+memalik-i iran ve 8a12
m.+ı+rum 44a1
m.+i+avar.dan 39a2
m.+i+etraf 28b11
m.+i+freng 31b24
m.+i+küffar.a 21b10
m.+i+küffar.dan 27b10
m.+i+mezburañun 2b4
m.+i+müteferrika.dan 2b2
m.+i+pişdadiyan 27b8
m.+i+(ruy-ı zemin.ün) 4b19
m.+i+selaçuka 8a7
m.+i+(tavaif-i küffar.uñ) 21b3
m.+i+türkistan 4b20
m.+memluk-i mülük-ı tavayif 38a19

mülük-âne a.f.zf. hükümdar gibi, hükümdara yakışacak şekilde.
m.+dan+(selamat-ı mülükane.dan) 27a10

mümāna'at a.i.. mani olma, engelleme.
m.+da 31a4

mümtedd a.s. uzayan, süren.
m.+olup 14a16

mü'min a.s. iman eden, inanan.
m.+himayet-i raiyet-i mümin 27b6

mümkün a.s. imkan dahilinde, mümkün.
m.+dür 18b2, 3a22
m.+olmaz 27b7
m. 12b16

mümtâz a.s. imtiyazlı, ayrı tutulmuş. 2. seçkin.
m. 11a18
m.+ı+feth 24a18
m.+ına 43b18
m.+reaya-yı mümtaz 43b25

münâfık a.s. iki yüzlü, inanmayıp inanmış görünen.
m. 36b3

münâfi a.s. zıt, aykırı, uymaz.
m.+dür 23b6
m.+i 2b11

münâsebet a.i.. 1. uygun olma.
m.+e 18a24

münâsib a.s. uygun.
m. 23a25, 28a2, 31a2, 33b12, 9b13
m.+dür 18a22, 44a7
m.+idi 2b13
m.+iken 29b18
m.+ine 36a23
m.+olan 6a9, 9a21
m.+vech-i münasib 43b20
m. 13b17, 28b19

mensûh a.s. hükmü olmayan.
m. 44b23

müncerr a.s. neticelenen, sona eren.
m.+olmagla 8a22

münevver a.s. aydınlanmış.
m. 24a14, 36a4

münhazem a.s. bozguna uğramış.
m.+idüp 19b10
m.+eylediler 33b21
m.+idüp 30a1
m.+olup 38b10

münîf a.s. yüksek, ulu, büyük.
m.+lerinün+(din-i münif.lerinüñ)
23b24

münîr a.s. parlak, nurlu.
m.+mah-ı münir 14b12

münkād a.s. inkiyad eden, boyun eğen.
m.+olup 37b16

münkesir a.s. kırılgın, gücenmiş..
m. 25a13

münkesir-âne a.zf. kırılgınca.
m. 33b16

müntehâ a.s. bir şeyin varabildiği en uzak yer.
m. 4b12, 4b4
m.+olur 7b2
m.+yı+(himm-i hod) 30a6

müntehâb a.s. seçilmiş.
m.+ların 26b19

mürahiğ bülüğ çağına ermiş erkek çocuk.
m. 45a21

mürde far.s. ölü, ölmüş.
m.+yi+bihan 25a11

müretteb a.s. tertib edilmiş, düzenlenmiş.
m.+eyleye 26b21

mürg far.i. kuş.
m.+i+behşebi-misal 16a18
m.+i+büzürg 16b4
m.+i+can.ı 31a9
m.+i+hüma 16a21

mürîd a.i.. bir şeyhe bağlı olan kimse.
m.+lerinden 15b11

mürselât a.s. (mürsele'nin c.) irsal olunan, gönderilen şeyler.
m. 21a4

mürûr a.i.. geçme.
m.+ı+eyyam 18b3, 6a4
m.+ı+zamanla 6a12
m.+idüp 10a3

mürüvvet a.i.. insaniyet, mertlik, yiğitlik.
m.+e 9a19

müsābaqa a.i.. bir birini geçmeye çalışma.
m. 28a8

müşāberet-pīşe a.far.b.s. sabırlı olmayı huy edinmiş.
m.+si 12b4

müsābıqan a.zf. yarışarak.
m. 24b25

müsekkel a.s.
m.+merdan-ı müsekkel 29b2
m.+olan 29b1

müsellem a.i.. vergiden muaf olan acemi askerler sınıfı.
m. 44b23, 45a8
m.+olsunlar 44b14

müselmān a.i.. Müslüman.
m. 6b22
m.+ehl-i müselman 23a8
m.+lar 18b10, 39b24
m.+lara 18b9, 30b6
m.+oldı 13b9
m.+olmuşıdi 18b12
m.+olup 35b9
m.+uñ+(memalik-i müselman.uñ) 18b6
m.+uñ+(milel-i müselman.uñ) 18b7
m.-olmamışıdi 28b22

müselmānī a.s. müslümana ait, müslümanlıkla ilgili.
m.+de+(din-i müselmani.de) 18b5
m.+dür+(müsnen-i müselmani.dür) 4a1

müsemmā a.s. isimlenmiş.
m. 2a10, 4b11
m.+sına 18a21, 18b1
m.+ya 18b17
m. nuñ18a24, 18a25

müsemmiyāt

m.+(meyan-ı müsemmiyat-ı esma.da) 18a18

müslime a.s. islama gimiş, Müslüman.
m.+idi 7a9

Müslimīn a.s. (müslim'in c.) Müslümanlar.
m.+uñ 36a5
m.+asakir-i müslimin 3a15
m.+fırka-ı müslimin 1b7
m.+i+kibar-ı müslimin.i 36a16
m.+şüheda-yı müslimin 21b22

müserri' a.s. süratlendiren, hızlandıran.
m.+i+ecel 37b5

müsnen
m.+i+müselmani.dür 4a1

müstaķill a.s. başlı başına, kendi başına, bağımsız.
m. 38b16
m.+olmuşlar 8a11

müstaķile a.s. başlı başına, bağımsız, ayrıca.
m.+illet+i+müstaķile 11b22

müstaķīm a.s. dosdoğru.
m.+tarik+i+müstaķim+i+şeriat+i+mustafavi.den 36a18

müsteķāb a.s. hoş, güzel bulunan.
m.+da+kitab+i+müstetab.da 4b5

müste'ān a.s. kendisinden yardım istenen, Allah.
m.+huda-yı müstean 31b7

müstecāb a.s. kabul edilmiş.
m.+dur 6a7

müstedām a.s. devam eden, sürüp giden.
m.+eyle 5a6

müstehaķķ a.s. hakk eden.
m.+ına 15a7
m.+ına+(hukuk-ı müstehak.ına)26b14

m.+kavm-i+(müstehak-ı terkim)
31b6
m.+olanı 25b9
m.+i+(mansıb-ı kayseri) 4a4
m.+i+(sedir-i huda.yı)17a7
m.+olmuşdur 33a17
müstekarr a.i.. karar kılınan, devamını
sağlayan yer, makam.
m.+i+hükümet.i 41a13
m.+i+(abede-yi azam) 36a3
müstevfî a.s. istifa eden.
m.+yi+evkaf 16b17
müstevlî a.s. istila eden, kuşatan.
m. 3a12
m.+oldılar 39b4
müsveddât a.i.. (müsvedde'nin c.)
müsveddeler, karalamalar.
m. 2a21
müsvedde a.i.. karalama.
m. 2a16
müşâbih a.s. benzer.
m. 36a16
m.+oldukda 40a24
müşâhede a.i.. görme, şahit olma.
m. 16b3, 25b11
m.+eyledi 14a20
m.+eyleyüp 33b2
m.+iderler 42b21
m.+idüp 22b18
m.+itsen 16a19
m.+olundı 8b20
m. 14b2
m.+idüp 14b9
m.+nazar-ı müşâhede-i didar 12b1
müşârun-ileyh a.b.s. kendisine işaret edilen, adı
geçen.

m. 10a17, 11a19, 15a14, 20a14,
20a24, 25a25, 43a14, 44a26, 8b5,
9b10, 9b16, 9b23
müşârunileyhâ (bkz. müşârun-ileyh)
m. 45a20
müşârunileyhi- bi'l-benân : parmakla gösterilen.
b. 9b23
müşâvere a.i.. danışma, istişare etme.
m. 17a18, 31a20, 32a19
m.+eyleyüp 9a18
m.+ider 41b11
m.+idüp 45a15, 6a6
m.+itdükde 33b10
m.+itdükden 3b20
m.+olundukda 6b3
m.+yi+matbua.dan 26a24
müşerref a.s. şereflenmiş, şeref sahibi.
m.+olup 18b23
müşkil a.s. zor, güç, çetin.
m. 5b21
müşrik a.s. Allah'a şirk koşan.
m.+i+lain 21a2
müşrikân a.s. (müşrik'in c.) müşrikler.
m.+i+muahhid 22b1
müşrikîn a.s. (müşrik'in c.) müşrikler.
m. 21b19, 21b23
m.+cihad-ı müşrik'in iderdi 16b16
m.+den 41b23
m.+e+(zümre-yi müşrik'in.e) 25a9
m.+firak-ı müşrik'in 3a15
m.+i+(aceze-yi reaya-yı
müşrik'in.i) 23a3
m.+idi 20b3
m.+reaya-yı küffar-ı müşrik'in 18b8
m.+teshir-i küşud-ı müşrik'in 30b19
m.+ün 10b25
m.+zümre-i müşrik'in 1b9

müştaḳ a.s. iştıyak duyan, arzulayan.
m.+olan 13b22

müştemil a.s. iştimal eden, içine alan,
kapsayan.
m.+dür 17b13

mütāba‘at a.i.. birine tabi olma, ardından
gitme.
m. 20b16
m.+idüp 11b4, 35b21

mütābakat a.i.. uygun olma, uygunluk.
m.+ı 18b1

müte‘ addid a.s. sayısız, pek çok.
m.+büyüt-i müteaddid 37b8
m. 34a21

müte‘ addide a.s. sayısız, pek çok.
m.+sinden+(meabid-i müteaddide.
sinden) 3a5

müte‘ allikāt a.s. (müteallik’in c.) yakın
kimseler.
m.+ından 41a21

müteallik a.s. ilgili, alakalı.
m. 25b8

müte‘ āyin a.s. teayn eden, ortaya çıkan.
m. 15b12

mütecāviz a.s. tecavüz eden, geçen, aşan.
m. 11a15

müteceddid a.s. yenilenen, teceddüd eden.
m. 26a13, 28a21

mütefekkir a.s. tefekkür eden, düşünen.
m.+diler 21a3
m.+ler+idi 17a5

müteḡallibe a.s. galip gelen.
m.+den+(eydiye-i müteḡallibe.
den) 3b23

müteḡammil a.s. tahammül eden, üstlenen.
m.+ine 45a7

müteḡarrık a.s. hareket eden.

m. 38a1

müteḡayyile a.s. hayal kurma merkezi,
muhayyile.
m.+(kuvvet-i mutehayyile) 24b20

müteḡaddimīn a.s. (müteḡaddim’in c.) evvelden
gelip geçenler, eski insanlar.
m.+ün 3b8

müteḡā‘ id a.s.teḡāüd eden, emekli olan.
m.+olup 45a12

müteḡā‘ idīn a.s. teḡāüd edenler, emekliler.
m.+e+(selatin-i müteḡaidin.e) 2b18

müteḡavvime a.s.eḡri ve bozuk iken düzeltilmiş,
doḡrultulmuş.
m.+cevahir-i müteḡavvime 26b17

mütemekkin a.s. temekkün eden, yerleşen, yer
tutan.
m. 24a18
m.+olan 10a2
m.+olmuşlar+idi 8a10
m.+olup 5a11

mütemerridīn a.s. (mütemerrid’in c.) inat edenler.
m.+(firka+yı+mütemerridin) 25a9

mütemetti‘ a.s. faydalanan, kar eden, kazanan.
m.+eyleyeler 31b11

müteneffī‘ a.s. faydalanan, menfaatlenen.
m.+oldular 35b8

mütenevvi‘a a.s. çeşitli, türlü.
m.+dan+(akmişe+yı+mütenevvia.d
an) 26b17

müterāḳḳıḅ a.s. bekleyen, gözleyen, uman.
m. 17a4
m.+olalar 45b22

mütereddid a.s. tereddüt eden.
m.+oldı 13a25

müteselsil a.s. zincirleme devam eden.
m. 4b11
m.+ola 7b24

müteşerri'în a.s. şeriat ve fıkıhta derin bilgisi olan.
m.+i+(ulema-yı müteşerri' in.i)
36a20

mütevārid a.s. tevatüd eden, gelen.
m.+dür 16a17

müteveccih a.s. teveccüh eden, yönelen.
m. 10a9
m.+i+biselkarar 22a1
m.+oldı 22b23, 34b18, 35a10,
6a12, 9a1
m.+olmamışiken 31a2
m.+olup 18a12, 8b9
m.+olurlar 6a8

mütevekkilan+alellah
m. 41a2

mütevellī a.s. birinin yerine geçen.
m. 38a25

mütevellid a.s. doğan.
m.+oldu 30a19
m.+olmuşdur 38b19

müteverr a.s. tevatürle anlatılan.
m.+dür 45a3

mukẓiyyān a.i. (mukẓi'nin c.) hükmü yerine getirenler
m.+i+erbab+i+cah 44a17

müteẓāyid a.s. tezayüd eden, artan.
m.+olup 15a17

mütezelzil a.s. sarsılan.
m. 19a14
m.+oldı 38a17, 3b22
m.+olmagla 8a13

müttaḳīn a.s. (müttaḳi'nin c.) Allah'tan korkan, sakınan.
m.+olup 7b15

müttefiḳ a.s. birleşmiş, anlaşmış.
m.+olmuşlardur 4b21

m.+olup 10a2

müttefiḳulkelām a.b.s. aynı sözde birleşenler
m.+oldular 40b2
m. 21a22

müvācehe a.i.. yüzleşme, yüz yüze gelme.
m.+lerinde 36a17

müvāfiḳ a.s. uygun.
m. 13a10

müverihīn a.s. (müverrih'in c.) tarihçiler.
m.+üñ 29b19

müverrihān a.s. (müverrih'in c.) tarihçiler.
m. 4b6
m.+ittifak-ı müverrihan 4a19
m.+ittifak-ı müverrihan-ı cihan
29b16

müverihīn a.s. (müverrih'in c.) tarihçiler.
m.+üñ 29b19
m.+kaide-i müverrihan 2b12
m. 4b23, 8b12
m.+den+(asar-ı müverrihin.den)
7a24
m.+i+devlet-i süleymaniye.den
7a18

m.+i+salife 2b6, 3b2
m.+ittifak-ı müverrihin 4a20

müyesser a.s. kolay gelen, kolaylaşan.
m. 18a6
m.+dermeyan-ı müyesser-i evvel
14b1
m.+ola 18a5
m.+olacakdur 14b17, 30b4
m.+oldı 5a3, 6a14
m.+olmamışdur 2b24
m.+olmayup 18a16
m.+olmaz 27b8
m.+olup 18a2, 22a10
m.+olursa 15b16

müzākere	a.i.. görüşme. m. 16b23
müzāyaka	a.i.. sıkıntı, darlık, mihnet. m.+çeker 6a5
müzeyyen	a.s. süslenmiş. m. 15a21, 24a4 m.+esb-i müzeyyen-i şahane 23a22

-N-

na' am	a.e. evet. n. 20a8
nā-bud	far.b.s. yok olan, bulunmayan.. n.+dur 3a5
nā-çār	far.b.s. çaresiz. n.+olup 13a1
nā-danlık	f.t.b.i. bilgisizlik. n.+ımuздan 5b3
naf	far.i. göbek. n.+i+osman+beg.den 14b4
nafaqa	a.i.. yiyecek parası, geçimlik. n. 45a5
nāfi'	a.s. faydalı, karlı. n. 42a21 n.+olmagiçün 32b5
nāfiye	a.s. gideren, yok eden. n.+tertib-i nafiye 17b23
nāfizülkelām	a.b.s. sözü geçen. n. 16b24
nā-gāh	far.b.s.zf. ansızın. n. 12a23, 29a24, 41a1, 41a22, 42b25, 9a14
nā-ħaqq	f.a.b.s. haksız. n. 26a7
nehb	a.i.. yağma, çapul. n. 10b24
nā-hemvār	far.b.s. uygunsuz.

	n.+den 31a6
nāhiye	a.i.. küçük bölge. n.+sinde 38b4
nā-ħāh	f.b.zf. istemeden. n. 12b8
nāim	a.s. uyuyan, uykuda. n. 14a6
nāmiyāt	a.i.. n. 23b19
naqdiye	a.s. nakde mensup, parasal. n.+den 26b25
nāki	a.s. temiz, pak n. 26b16
naqqāre	a.i.. dümbelek. n. 23a20 n.+yi+(velvele-yi muhteşem) 25a23
naql	a.i.. bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma. n.+eyler 9b17 n.+iderler 42a17 n.+idermiş 9b19
naqs	a.i.. noksanlık, kusur. n. 42b21
naqz	a.i.. bir sözleşmeyi yok sayma. n.+idüp 22b9 n.+itmiş 22b2
na'leb	n. 25a9
nām	far.i. 1. isim, ad. 2. ün, lakab. n. 10b20, 10b8, 15a3, 15b11, 16a10, 17a4, 18a13, 19b21, 20a1, 20a5, 21a16, 21a18, 21b17, 21b5, 22a1, 22a19, 28a20, 28a21, 28b19, 29b12, 31a25, 32a23, 32b13, 33a8, 35a19, 38a20, 38a22, 38a24, 38b4, 38b7, 38b9, 39a19, 39a19, 39a20, 39a24, 40b14, 42a1, 42a18, 42a19,

	42a9, 43a13, 43b5, 44a15, 44b17, 45a25, 45b11, 45b12, 4b5, 6a19, 7b21, 8b2 n.+dar+(feth-i nam.dar) 22a10 n.+ı nami.lerine 4a24 n.+ı 11a2, 19a11, 19a5 n.+ı+peder 31b14 n.+ı+şerif.i 12a15 n.+ı+şerif.ine 19b6, 28a20, 29b17 n.+ı+şerif.lerin 40b9 n.+ı+şerif.lerinüñ 23b22 n.+ıdur 4b18 n.+ın 31b13 n.+ına 20b2, 27b1, 38a2 n.+ını 44b10, 45a22, 45a4, 45b1, 6b4 n.+ıñuza 43b14 n.+i 29a19 n.+idüp 20a16 n.+iyle 22a3, 29a15 n.+komak 6b3 n.+ları 10b13, 11a7, 20b16		n.+lar 7b21 n.+lardan 34b16 n.+ları 27b16 n.+merd+i+namdar 8b4 n.+nefer+i+namdar 21a13 n.+olan 24b2 n..ı 19b22
		nām-dārān	far.b.s. (namdar'ın c.) namdarlar, n.+fütuhāt+i+gazat+i+namdaran 40b11
		nāme	far.i. mektup. n. 9a5 n.+i+devlet-i selatin+i+ selçukiye 17b2 n.+i+sadakat-numun.la 8b10
		nā-mer'ī	f.a.b.s. saygı gösterilmeyen, kabul edilmeyen. n.+i 16a4
		nā-merdlik	f.t.b.i. alçaklık. n.+itmekle 42b3
		nāmī	far.s. namlı, şöhretli. n.+lerine+(nam+i+namı. Lerine) 4a24
nā-mahrem	f.a.b.s. 1. nikah düşmeyen, yabancı erkek. n.+e 29a11		nā-mübārek f.a.b.s. mübarek olmayan, uğursuz. n. 20a2
namāz	far.i. namaz. n.+a 20a8 n.+ı 27b23 n.+ı+cuma 28a17 n. 20a8		nām-zed far.b.s. aday. n. 17a9 n.+eyledi 34b12 n.+eylediler 6b17 n.+i+izdivac-ı osman beg gazi 14b25
nām-dār	far.b.s. namlı, ünlü, yiğit. n. 11a5, 30a15, 40b16 n.+dan 7b15 n.+ı+bişmar+şivar 29a17 n.+ı+feth 23a1 n.+ını 16b11 n.+kabile+i+namdar 8a4		naşarā a.i.. Hıristiyanlar. n. 39b23 naşb a.i.. bir memurluğa tayin . n. 11a24 n.+eylemiştir 4b1 n.+eyleyüp 28a17

n.+ı+alem 16a12
n.+iderem 28a6
n.+itdügi 29b18
n.+itmekde 28a4
n.+itsem 28a7yiğitler.
naşbiye a.i.. memurluk.
n.+yi+duduman+ı+osmani 17b25
nâşır a.s. yardımcı.
n. 15b3
nâşiye a.i.. ileri gelen.
n.+yi+amal+i+osmani.de 17a11
nâşiye a.i.. alın.
n.+ñde 22b17
naşîb a.s. Allah'ın kısmet ettiği şey.
n. 18a5
n.+olacakdur 2b5
naşîhat a.i.. öğüt verme, öğüt.
n.+idüp 31a1
n.+ler 36b5
n.+eyleyüp 22b16
n.+idüp 36a17
naşş a.i.. Kuran ayetlerinin delil olarak
bulunanı.
n.+ı+şerif 2b17
nâtiq a.s. konuşan, söyleyen.
n. 36b14
nâ-tüvân far.b.s. zayıf, güçsüz.
n.+olmak 35a13
n.+tıfl+ı+natuvan 38a15
nâ-ümîd far.b.s. ümitsiz.
n.+olmuşken 9b4
n.+olup 18a10
nazar a.i.. bakış, bakma.
n. 15b19
n.+ı+inayet 11b6
n.+ı+müşahede-i didar 12b1
n.+ı+ukela-yı selime.de 11b10

n.+iderken 42b25
n.+kat^c-ı nazar 28a11
nâzır a.s. bakan.
n.+idi 42a11
naẓîr a.s. bakan.
n.+idi 11b2
naẓm a.i.. vezinli kafiyeli söz.
n. 26a15
n. 30a6
f. 12b10
ne z. ne.
n. 12b23, 26a5, 26a6, 35b13,
36a25, 44a24, 5a15, 5a22, 5b9,
6b20, 7a21, 9a13
n.+dür 7a3
n.+si 36b14
nebevî a.s. peygambere ait, peygamberle
ilgili.
n. 25b18
n.+hicret-i nebevi 37b11
n.+hulefa-ı nebevi 2b22
n.+mevud-ı nebevi 14b16
n.+mevud-i nebevi 18a3
n.+millet-i nebevi.ye 3b16
nebeviye a.s. peygambere ait, peygamberle
ilgili.
n.+hicret-i nebeviye 15a18, 28a24,
2a17
n.+nün+(hicret-i nebeviye.nün)
21b6
nebî a.s. haber getiren, peygamber.
n. 7b13
n.+sünnet-i nebiyy-i muhtar 14b24
nebr a.i.. korkup çılgılık atma, haykırma.
n. 31a9
necâset-ma^cden a.b.s. pislik kaynağı.

n.+i+(beden-i necaset-maden.i)22a4

necāt a.i.. kurtulma.
n. 25a16

necīb a.s. soyu temiz, nesli pak.
n.+idi+(yed-i necib.i idi) 19b8

necm a.i.. yıldız.
n.+i+izzet.i 35b25

nedāmet a.i.. pişmanlık.
n.+le 5b15

ne denlū s.ne kadar.
n. 25a4, 26b15

nef a.i.. fayda.
n.+i 45a3

nefer a.i.. er, asker.
n. 31a22, 7a20
n.+de 45a8, 45a8, 45a9
n.+i 41b15
n.+i+merd-i şir 29a19
n.+i+merdan-ı yegane 31a25
n.+i+namdar 21a13

nefir cemaat, topluluk
n. 23a20
n.+i+ām+idüp 10a5

nefis a.s. pek hoş.
n.+ine+(nefs-i nefis.ine) 36b20

nefs a.i.. 1. ruh, can. 2. kendi, şahıs.
n. 42b21
n.+i+birgin 12b6
n.+i+habis.i 35a22
n.+i+nefis.ine 36b20
n.+i+şehvet-endiş.e 12b5
n.+ine 36a25

nehb a.i.. yağma, çapul.
n. 23a6, 34a13
n.+zıkr-i nehb-i memalik-i küffar 28a23

nehb u gāret yağma, talan, çapul.
n. 21a11
n.+den 41a14

nehr a.i.. ırmak.
n.+i+avlubad 32a4
n.+i+fırat 8b16
n.+i+fırat.dan 8b17
n.+i+mezbur.un 34b3
n.+i+sakarya 34a20
n.+ini 28b1
n.+inün 40b16

nehy a.i.. yasaklama.
n.+i 25b16

nejād far.s. soy, nesil, neseb.
n. 1b16, 20b14

neli
n. 30a20

nemed far.i. keçe, kebe.
n.+lere+(arız-ı nemde.lere) 23a11
g.+i+sürah 44a11
g.+i+sefid 44a11

nemk
n. 23b9

nerm far.s. yumuşak.
n.+olup 5b14

neşāyih a.i.. (nasihat'in c.) nasihatler, öğütler.
n. 36b3

neseb a.i.. soy, sülale..
n. 4b5, 5b8, 25b17
n.+i+ali 7b24
n.+i+ali.si 4b3
n.+i+hazret-i sultan 4b2

nesebī a.s. soya ait, soyla ilgili.
n. 11b2

nesl a.i.. nesil, soy.
n.+inden 4b22, 5b10

nesne i. nesne, varlık.
n. 27a12, 4a9

nestur
n. 6a11

neşter far.i. hekim bıçağı.
n. 5b22

netâc a.i.. hayvanın kendi kendine doğurması.
n. 36b16

netâic a.i.. ((netice'nini c.) neticeler.
n.+minnet-i netaic-i keşfülesrar
13a2

netekim zf. nitekim.
n. 18a7, 27b8, 42b11, 4b2

netîce a.i.. sonuç.
n.+i+(hanedan-ı uğur hani) 17a7
n.+i+mal.lerine 9a13
n.+si 25b17, 8a21
n.+yi+(saadet-i dareyn) 26a12

nev' a.i.. tür, çeşit.
n. 35b14

nev-müselmân f.a.b.s. yeni müslüman olmuş.
n.+dan+(vezir-i nev-müselman.
dan) 35b12

nev-müslim f.a.b.s. yeni müslüman olmuş.
n. 18b12, 32a25

nev-müslime yeni müslüman olmuş kadın.
n.+yi (duhter-i nevmüslime.
yi)41b24

nevâdir a.s. (nadire'nin c.) seyrek
bulunanlar.
n. 3b7
n. 2a14, 2a25

nevâhi a.i.. (nahiye'nin c.) 1. nahiyeler,
bölgeler,2. etraf, civar.
n. 26a20
n.+de 16a9, 21b3

n.+i+hayrit.de 8a22
n.+si 25a24
n.+sinde 8a15
n.+sini 25a2, 41a14
n.+ye 10b9

nevâle a.i.. nasip, talih, kısmet.
n. 23b14

nev'an a.zf. tür olarak.
n. 26a1, 25b11

nevâzişfar.i. okşama, gönül alma.
n.+enva-i nevaziş 22b4
n.+enva-ı nevaaziş-i pederane.
den 30a25

nevbet a.i..1. nöbet. 2. muayyen vakitlerde
hususî çalınan ezgi.
n. 23b2
n.+de+(hin-ı nevbet.de) 23b3
n.-i 37b2

nev-bülûğ f.a.b.s. bülûğ çağına yeni girmiş.
n. 45a21

nevîd far.i. iyi, sevinçli haber, müjde.
n. 30b1

nevm a.i.. uyku.
n. 14a19

nev-rûz far.b.i. güneşin koç burcuna girdiği
gün olan 21 mart yani baharın
başlangıcı
n. 27a10

nezdik far.s. yakın.
n. 29a12, 45b10
n.+idiler 39a4

nezz a.i.. adakta bulunma.
n.+eyledi 16b11

nısfet a.i.. yarımlik, yarım olma.
n.+i+(mukaddemat-ı nısfet.i) 26a12

ni'âm a.i.. (nemet'in c.) nimetler.
n. 31a18

nicād a.i.. boy pos, endam.
n. 12b12

nice s. nasıl.
n. 11a6, 13b25, 14b23, 18b7,
30b19, 36a2, 3a3, 6a3, 8b17
n.+ler 5a24
n.+leri 20b16

niçün s. niçin.
n. 12b21, 5a23

nidā a.i.. seslenme, çağırma.
n. 24a7, 25a16
n.+idürdükde 31a11

nifāk a.i.. ikiyüzlülük, münafıklık.
n. 31a6, 24b19
n.+ını 5a4
n.+rayıha-yı nifak 28b7

nigāh far.i. bakış, bakma.
n. 29a24
n.+eyleyesün 36a24
n.+itdükde 41b1
n.+itmekle 12b2

nigār resim gibi güzel sevgili.
n.+ı+gül+ruhsar 41a23

nigeh-bān gözcü, bekçi.
n.+idüp 34a12

nihād far.i. tabiat, huy, yaratılış.
n.+şah-ı mülk-i nihad 44a18

nihāl far.i. taze, düzgün fidan.
n.+i+cah 4b11,16b6
n.+i+umr 2a2
n.+semerat-ı nihāl 26a12

nihān far.s. gizli.
n. 18b4
n.+ı 28b16, 29a5
n.+ı+(raz-ı nihān.ı) 13b23, 14a10

nihāyet a.i.. son.
n. 45a11

nīk far.s. iyi, hoş, güzel.
p.+merd-i nik-nām 16a10

nikāh a.i.. evlilik akdi.
n.+a+taalluk+u+nikah.a 13a8
n.+akd+ı+nikah+olundi 15a12
n.+da+meclis+i+akd+ı+nikah.da
15b13
n.+eyledi 38b18
n.+ı+şeri 12b12

niķris a.i.. ayak parmaklarında,
topuklarda ve mafsallarda meydana
gelen ağırlı hastalık.
n. 34b10

nīm far.s. yarı, yarım.
n. 32b17

ni' mā a.i.. (nimet'in c.) nimetler.
n. 10b25

ni' met a.i.. iyilik, lütuf, ihsan, bağış.
n.+i+şükran+ı+nimeti 24b17
n.+i+uzma 4a11
n.+küfran+ı+nimet 4a10

nīrān a.i.. (nar'ın c.) cehennem.
n.+da 9b23

nişār u ibtār : a.b.i. çokça saçıp dağıtma.
e. 1b16

nisbet a.i.. bağılılık, ilgi.
n.+i 18a21
n.+olmak 18b17
n.+le 21b19

nişān far.i. nişan, iz, belirti.
n. 12a20, 16b23, 38a24
n.+ (dest-i nişan eyleye) 26a15
n.+ı+(şerif-i alişan-ı sanmi) 23b11
n.+ (ihvan-ı sadakat-nişan) 5b2

-nişin ... oturan
t.+lerüñ 39a18

niyām a.i.. (naim'in c.) uykuda olanlar.

niyāz n.+i+inziva.dan 17b5
far.i. yalvarma, yakarma.

niyyet n.+eylemiş 5a6
a.i.. niyet, meram.
n. 31a19
n.+i 32a1
n.+leri 35a15
n. 4a13, 8b7
n.+eyledüm 14a3
n.+i 8b13, 8b18
n.+itdügüm 2a18
n.+olunmuşdur 3a18

nizām a.i.. düzen, usul, tertip yol.
n. 16b25, 27b4

nöbet a.i.. (bkz. nevbet)
n. 14b8
n.+i+tabl 23a25

nukra
n.+sahayıf.i+nukra 43b20

nuķūd a.i.. (nakd'in c.) nakitler, paralar.
n. 23a1
n.+a+(defain-i nukud.a) 35b20

nuķūl a.i.. (nakl'in c.) nakletmeler.
n.+tevarūd-i nukul-ı sariha 4b13

nun a.i.. Osmanlı alfabesinin yirmi sekizinci harfi.
n. 18b2

nūr a.i.. ışık.
n.+i+iman 41b3
n.-i 12b10
n.+ye 25a12

nūrānī a.s. parlayan, nurlu.
n.+civan+i+nurani 41a22
n.+kanadil+i+nurani 22a3

nurside
n. 44b9

nuşret a.i.. yardım.

n. 10a12, 30b1, 41a11
n.+peyk-i nusret 24b23
n.+zaman+i+nusret+i+iktiran.da 19a20

nusret-ayağ ayağıyla yardım gelen.
n.+dan+(gazat-ı nusret-ayag.dan) 27a6

nusret-eser yardım getiren.
n.+asker-i nusret-eser 3a14

nusret-karin yardıma yakın
n.+zaman-ı nusret-karin 2a23

nusret-nişan yardım etmesiyle tanınmış.
n.+ruesa-yı leşker-i nusret-nişan.a 30b21

nusret-şiar devamlı yardım eden.
n.+asker-i nusret-şiar 31a12
n.+gazat-ı nusret-şiar.dan 26b9
n.+şehriyar-ı asker-i nusret-şiar 30b7

nüş far.i. içme, içki
n.+a 41b15
n.+eyleyüp 21b24

nübüvvet a.i.. peygamberlik.
n. 5a3
n.+den+(saadet-i nübüvvet.den) 5a7
n.+i+emanet-i nübüvvet.i 5a1
n.+mühr-i nübüvvet 23b25
n.+ün+(hanedan-ı nübüvvet.ün) 5a19

nücüm a.i.. (necm'in c.) yıldızlar.
n.+ulum-ı nücüm 35a19

nüfūs a.i.. (nefs'in c.) insanlar, kimseler.
n. 25a9

nüker far.i. kul, köle.(bkz. nüger)
n.+leri 7a5
n.+lerine 7a12

-nūmā	far.s. gösteren, bildiren n.+dur 44a25
nūmāyān	far.s. görünen, meydana, açık. n. 17a11 n.+olacak 30b2 n.+oldı 14b8 n.+olmuşıdi 14b16 n.+olup 12a25
nūmū-dār	:far.b.i. görünücü, örnek. g. 35a5 a.+dur 36a2
-nūvis	far.s. yazan, yazıcı anlamında takı.. n. 27a9
nūzhet-rusūm	n.+undan 31a18
nūzūl	inme, iniş. n.+de+(hin-i nuzul.de) 29a12 n.+idüp 8b16 n.+itdiler 1018
-O-	
ocak	i.ocak. o. 24b25 o.+ınuñ 45a11
oğlan	i. oğul, erkek çocuk. o. 45a21, 6a25 o.+ı 38a22, 38b9, 45a24
oğlancık	i. küçük erkek çocuk o. 6a23, 6b2, 6b3 o.+lar 21a9

oğul	i. erkek evlat. o.+ı 18a8 o. 6a21 o.+ı 11a2, 18a11, 19a12, 19a5, 19b12, 20b23, 21b2, 30b15, 31b15, 32a12, 32b13, 32b13, 37b25, 38b25, 38b7, 39a10, 39a7, 39b9, 45b21, 8b9 o.+ı+ıdi 38b3 o.+ına 6b12 o.+ını 38a4, 39b25 o.+ınun 11a2 o.+lar 11a17 o.+ları 8b24 o.+larına 10b16 o.+larından 44b9 o.+u 36b21, 36b22, 40b24, 42a6, 5a1 o.+um 22b18, 30a25 o.+una 28b13, 36a11
oğulluk	i. oğul sayma, oğul olma. o.+a 5b7
oğur	i. o.+dan 13b3 o.+un 4b17
oğ	i. ok. o. 27a2
oku-	f. okumak. o.-dı 4a13 o.-dup 41b10
okun-	f. okunmak. o.-dugı 19b6 o.-dugidur 27b1
okut-	f. okutmak. o.-hutbe+okutup 29b18 o.-ıyorlar 28a10
ol	s. o.(işaret sıfatı)

o. 10b17, 10b22, 10b8, 10b9, 11a5, 11a8, 11b7, 12a10, 12a16, 12a21, 12a7, 12b17, 12b19, 12b2, 13a11, 13a7, 13b3, 13b4, 14a1, 14a10, 14a23, 14b11, 14b15, 14b17, 14b2, 14b22, 14b5, 14b5, 14b7, 15a12, 15a15, 15a16, 15b23, 15b25, 15b5, 15b9, 16a14, 16a19, 16a21, 16a22, 16a8, 16b16, 16b18, 16b2, 16b5, 16b5, 16b7, 17a17, 17a23, 17b1, 17b20, 17b24, 17b24, 18a14, 18a9, 18b6, 19a20, 19a3, 19a8, 19b2, 1b1, 1b10, 1b11, 1b16, 1b17, 1b19, 1b4, 1b9, 20a5, 20b24, 21a1, 21a17, 21a2, 21a5, 21b1, 21b3, 22a23, 22a24, 22a25, 22a3, 22a4, 22a8, 22b1, 23a12, 23a13, 23a13, 23a18, 23a3, 23b13, 23b18, 23b9, 24b4, 25a12, 25b11, 25b15, 27a12, 28a2, 28b11, 28b14, 29b11, 29b22, 2a1, 2a2, 2a21, 2a4, 2a6, 30a18, 30a19, 30a2, 30a20, 30b26, 30b26, 30b3, 30b9, 31a6, 31a9, 32a21, 32a4, 32a7, 32a8, 32a8, 32b1, 32b10, 32b14, 32b7, 33a1, 33a21, 33a3, 33b24, 33b25, 33b4, 34a12, 34a22, 34a7, 34b1, 34b23, 34b6, 35a16, 35a18, 35b7, 35b9, 36a4, 36a6, 36b11, 36b19, 37b17, 37b7, 38a10, 38a16, 38b18, 38b3, 39a1, 39a15, 39a9, 39b21, 3b20, 3b7, 40a13, 40b17, 40b21, 40b5, 40b6, 40b9, 41a22, 41a23, 41b17, 41b19, 41b23, 41b24, 41b25, 41b7, 41b8, 42a17, 42b10, 42b14, 42b15, 42b21, 42b23, 43a10, 43a11, 43a12, 43a16, 43a21ez, 43a23, 43a3, 43a5, 43a5, 43a6, 43a8, 43a9, 44a18, 45a25, 45b1, 45b21, 45b25, 4a10, 4a18, 4a8, 6a11, 6a13, 6a23, 6a5, 6b11, 6b21, 6b6, 7a17, 7a5, 7b13, 8a15, 8a17, 8a23, 8a4, 8b22, 8b23, 8b5, 9a12, 9a3, 9b13, 9b14, 9b17, 9b2, 9b25
o.+acak 15a6

o.+dur 17b13, 18a18, 23b12, 35b23, 3b3,
4a4
o.+idi 9a11, 9a14, 9b21
ol ecilden o sebepten.
o. 7a15
ol- f. olmak.
o. 10a1, 11a18, 11a24, 11b15, 11b9, 11b9, 12a2, 12b3, 13b10, 13b13, 13b4, 13b7, 18a7, 18b23, 1b7, 2a13, 2a22, 2a25, 3a7, 42a11, 42b14, 4a7, 5a7, 6b2, 7b1, 7b17, 8b6
o.-a 15b3, 17a8, 18a21, 18b3, 25b13, 4a10
o.-acagin 14a25
o.-acak 17b25
o.-acaklardur 14b15
o.-aciz+oldilar 42b14
o.-afv+olunup 31a14
o.-agah+olsa 12a8
o.-akd-ı nikah olundi 15a12
o.-amaz 16b24
o.-amil+olasın 31b17
o.-amil+olup 24a19, 26b13, 32b4, 33a24
o.-an 15a1, 15a14, 15a21, 15b1, 16a22, 17a1, 17a2, 17a8, 17b21, 18a3, 18b18, 19a2, 19a5, 19b11, 19b13, 20a25, 21a24, 21b10, 21b18, 21b3, 22a1, 22a24, 23b5, 24b5, 25b8, 27b10, 27b12, 27b17, 28a1, 28a14, 28a25, 28a9, 29b8, 30a12, 30a18, 30a21, 30a24, 30b23, 30b25, 31a18, 31b23, 32b17, 33b18, 34b21, 39b8, 41b2
o.-anı 26b17
o.-anımı 28a16
o.-anlar 33b20
o.-araste+oldı 7a14
o.-ari+olup 45b4
o.-asın 23b8, 36a23, 36b4
o.-asız 5b10

o.-avuz 15a2
o.-ayan+olmak 18b1
o.-azimetin+olmuşdur 16a14
o.-bais+oldı 35b13
o.-bais+olmagla 32a10
o.-bais+olmuş 33a4
o.-bais+olmuşdur 22a24, 5b9
o.-bednam+olmuşdur 22a5
o.-behredar+olurdu 12a19
o.-behremend+olmaga 25b5
o.-behrevar+olan 24a9
o.-beri+olup 43a6
o.-berkarar+olmayup 20a19, 35b24
o.-beyan+olunan 20b15
o.-beyan+olunan 2a21, 2b12
o.-beyan+olundu 2b10
o.-bezir+olmaz 36b20
o.-bidar+oldukda 14b8
o.-bididar+olup 14b3
o.-bikarar+oldı 13a1
o.-bina+olunup 28a1
o.-biteşviş+olacak 40a22
o.-buhur+dar+olalar 2a3
o.-calis+olup 14b14
o.-canfeda+oldukları 45b5
o.-cari+olmuşdur 18a20
o.-caygah+olup 15b24
o.-cem+olacaklar 43b13
o.-cem+oldılar 7a13
o.-cihad+olmuş+idi 10a6
o.-cilveger+olmuşdur 11b10
o.-cuyan+oldı 16a25
o.-cüda+olmayup 19a10
o.-çapkusuvar+olduğun 33a25
o.-dahil+oldılar 29a21
o.-dahil+olup 11b19, 14a6
o.-daruddarb+olmaga 43b16

o.-delil+olurum 41b8
o.-demsaz+olur 7a1
o.-dıraşande+olup 22a3
o.-derhuşan+olalı 24b6
o.-dermeyan+olup 12a22
o.-dı 12b2, 15b7, 19a1, 20a10, 22a11,
22a2, 23a14, 27b21, 31a15, 35b17, 38b25,
39b19, 42b1, 44b6, 6b22
o.-dıgı 43a13
o.-dikca 33a21
o.-dılar 21a22, 29a9, 45b2, 6a6, 9b24
o.-dugı 10a9, 13b1, 18a21, 20b21, 3a12,
3b18, 7a10, 828b
o.-dugıdur 12a4
o.-dugın 39b21, 41b4
o.-dugında 4b20
o.-dugından 28a11, 42b18
o.-dugi 24a1
o.-dugun 22a25, 28b24
o.-duguna 30a6
o.-dukça 45a6
o.-dukda 21b9, 27a6, 27b3, 30a16, 31a11
o.-dukdan 32a17
o.-dukları 20b17
o.-dukların 16b23
o.-dur+olan 24a9
o.-dülnevah+olup 28a12
o.-düşvar+olmagın 31a21
o.-emin+olamazuz 28b18
o.-erzani+olındı 43a25
o.-esir+olmamak 31a14
o.-fal+ola 9a14
o.-fart+oldı 928b
o.-fart+olmagla 25b12
o.-farz+ı+ayn+olmuşdur 21b20
o.-fasl+olmayınca 25b7
o.-fatih+olmak 31a1

o.-ferahnak+olup 10a12, 14b18
o.-ferman+ferma+olup 39a10, 8a18
o.-galib+olalar 9a21
o.-galib+oldı 7a17, 9b3
o.-galib+oldılar 9b5
o.-galib+olup 14a19
o.-gark+olduğı 8b20
o.-gümrah+olmuşlardur 12b10
o.-hadis+olmuşdur 44b5
o.-hadis+olur 3b4
o.-hakan+olmaga 17b1
o.-hakim+oldı 39a12
o.-hakim+oldılar 39b2
o.-hal+olundı 39b10
o.-halas+oldı 43a5
o.-hali+olmayup 27a19
o.-hali+olmaz 3b5
o.-hali+olmaz+idi 35b17
o.-han+oldı 19a12
o.-hanis+olam 5b20
o.-haram+olup 42a3
o.-harap+olup 35b16
o.-haste+olsa 8b23
o.-havass+u+avam+olup 22a4
o.-hazır+olanlar 6b4
o.-hazır+olup 7a12
o.-hazır+olurdı 12a9
o.-hazin+oldı 5a8
o.-helak+olmagla 42a22
o.-helak+olmuşlardur 5a24
o.-hıraman+olup 38a7
o.-hıraman+revan+oldılar 34b23
o.-hidmetde 2a7
o.-hurrem+u+şadan+olup 9a3
o.-huveyda+olmuşıdi 18b7
o.-in 5b24
o.-icek 4b21

o.-idemez+oldum 33b4
o.-ihtişam+olıcak 29a18
o.-ihtiyac+olmamağla 44b23
o.-ihtiyar+olunmak 3b23
o.-ilham+oldu 2a21
o.-isimvar+olup 20a21
o.-ittifak+olunmuşdur 4b19
o.-kahir+olup 27b13
o.-karib+oldukda 29a7
o.-karib+olmak 36a14
o.-katl+olındı 7a14
o.-kaviyyülcenan+olup 23a6
o.-kedhüda+olacak 15a7
o.-kem+nam+olup 43b17
o.-kıraat+olunup 4b1
o.-kuhistan+olmagla 34b22
o.-küşade+olup 43b12
o.-küşade+olurdı 11b8
o.-lami+olup 24a12
o.-layık+olacagın 33b2
o.-layık+olan 44a2
o.-lazım+olmuşdur 3b23, 40a11
o.-lazım+olmuşdur 43b14
o.-madı 33a22
o.-madığı 44b12
o.-madugından 16a4
o.-maga 29a16, 33b1, 40b1
o.-magala 40b24
o.-magın 10a1, 10b20, 12b4, 44b20
o.-magla 10b18, 12a3, 12b3, 13a23, 15b6,
17b3, 18a5, 18b12, 19b21, 20a2, 25a7,
28a3, 28b16, 28b19, 28b21, 28b3, 31b15,
32b7, 33a2, 35a16, 35a20, 36a3, 40a9,
41a13, 42b14, 43a11, 6b25
o.-maglub+olan 9b6
o.-maglup+olup 38a9
o.-magmum+olup 22b11

o.-magtur+olmagın 33a20
o.-mahfi+oldı 14a6
o.-mahrum+olmagla 5a8
o.-mahsub+olurlardı 45a8
o.-mahsur+olan 22b6
o.-mahsur+olanlar 42b2, 43b7
o.-mahzuz+oldı 36a11
o.-mahzuz+olup 9b8
o.-mak 15b6
o.-makla 38a23
o.-malik+oldı 38a11, 39a9, 7a18
o.-malik+oldılar 18a3
o.-malum+ola 14a12
o.-malum+oldı 31a20
o.-malum+oldukda 35a15
o.-malum+olicek 13b1
o.-malum+olmuşıdi 17b14
o.-malum+olur 12a5
o.-mamagın 34b18
o.-mamagla 34b11
o.-mani+olmanuz 31a4
o.-mansur+olup 24a10, 35a9
o.-marik+i+tavaif+olup 39a18
o.-maruf+olmuşıdi 11a17
o.-maruf+olup 11b1, 18a14
o.-masadak+i+vaki+olmuşıdur 18b17
o.-ması 11a20, 4b22
o.-mayınca 27b7
o.-mayup 13b24, 21a16, 26a11, 28a13, 43b25, 6b23
o.-maz 41a21, 7a8
o.-mazhar+olup 5a3
o.-meabid+olmuşıdur 3a4
o.-meftuh+oldı 43b17
o.-meftuh+oldukda 43a23
o.-meftuh+olmak 34a22
o.-meftuh+olmuşıdur 45a16

o.-meftuh+olup 2a19
o.-mehtur+oldı 29b14
o.-memluk+i+müluk+i+tavayif+oldı 38a19
o.-memluk+olmuşılardur 45a17
o.-memun+olmuşılar+ıdi 8a17
o.-memur+olan 33b10
o.-menhi+olan 25b17
o.-merbut+olup 37b19
o.-merd+olanlarınıñ 26b12
o.-mesdud+olup 31a23
o.-mesned+oldı 31a6
o.-mesrur+oldular 29a5
o.-mesrur+olup 29a15
o.-müstevli+oldılar 38b21
o.-mestuli+oldukda 38b23
o.-mestuli+olup 21b4
o.-meşgul+oldılar 41b15
o.-meşgul+olup 35b18
o.-meşhur+i+afak+olacakdur 14b15
o.-meşhur+olan 33b12
o.-meşhur+oldı 34a1
o.-meşhur+olmamışıdi 29b21
o.-meşhur+olup 8b22
o.-mevcud+olan 33b13
o.-mezkur+olup 14b23
o.-miş+ıdi 36a13, 9b25
o.-mişıdur 10a16, 15a4, 17a20, 22b21, 3b15, 41b14, 4a22
o.-mişıdi 12b3, 17a23, 39a7
o.-mişılardur 7b22
o.-mişılarıdi 30b20
o.-mihman+olmuşıdi 12a21
o.-miriran+oldılar 45b7
o.-mişıdi 21a1
o.-muaf+olup 45a6
o.-muahhar+olmagla 2b12
o.-muahhid+oldı 22b7

o.-muannid+olmuşlar 22b2
o.-muavven+olur 22b15
o.-muayyen+olan 44b13
o.-muayyen+olmuşidi 14a22
o.-muazzeb+olup 32b18
o.-muazzez+olup 31b6
o.-mufazzal+oldugumuz 2a9
o.-mugannem+olup 10b4
o.-mugtenim+olmazlardı 35b9
o.-muhakkak+oldı 9b5
o.-muhakkak+olmuş+olur 4b23
o.-muhakkak+olmuşdur 7a24
o.-muhalefet+olup 11b15
o.-muhammen+olalı 25a9
o.-muhtac+olmaylar 3a23
o.-muhterem+olurlar 24a11
o.-mukabele+olduklarında 41a10
o.-mukabil+oldukda 38b10
o.-mukabil+olup 33a9, 38b4
o.-mukaddem+olan 20b19
o.-mukaddem+olmagla 4b25
o.-mukadder+olmamagla 18a10
o.-mukarrer+olup 45a10
o.-mukayyed+olmayup 25b8
o.-mukayyedler+olup 2b22
o.-mukayyet+olmayup 35b19
o.-munaggem+olan 17a2
o.-munkarız+oldı 38b22
o.-muntazır+olup 15b6
o.-muraahas+oldukdan 34a19
o.-musadif+olmuşidi 38a14
o.-musadif+olup 39b8
o.-muşgir+olup 31b3
o.-mutadı+olmagla 2b17
o.-mutasarrıf+olup 30b9
o.-mutedaaf+olmak 26a13
o.-mutemedi+oldı 36a7

o.-muti+ve+münkad+olup 2b16
o.-muttali+oldukdan 13b13
o.-muttasıl+ola 4b12
o.-muvaşşah+idüp 39b6
o.-muzaffer+olmagla 21b3
o.-muzaffer+olup 32a2
o.-muztarib+olmuşlar+idi 9a18
o.-muztarr+oldılar 42b3
o.-muztarr+olmagla 45b17
o.-mübaşeret+olındı 7b23
o.-mübaşeret+olundı 2b20
o.-mübeddel+olup 6a3
o.-mübtela+olmuş 13a5
o.-mübtela+olup 43a1
o.-mücteb+ola 26a4
o.-müeyyed+olmayup 28b5, 30b20
o.-mülakat+oldukda 22b4
o.-mülhak+oldılar 44b19
o.-mülhik+olasız 10a4
o.-mümeted+olup 14a16
o.-mümkin+olmaz 27b7
o.-münasib+olan 6a9, 9a22
o.-münavvah+olup 44b24
o.-müncer+olmagla 8a22
o.-münhezem+olup 38b10
o.-münkad+olup 37b16
o.-münteha+olur 7b2
o.-müsekkel+olan 29b1
o.-müsellem+olsunlar 44b14
o.-müselman+oldı 13b9
o.-müselman+olmuşidi 18b12
o.-müselman+olup 35b9
o.-müslüman+olmamışidi 28b22
o.-müstakil+olmuşlar+idi 8a11
o.-müstehak+olanı 25b9
o.-müstehakk+olmuşdur 33a17
o.-müstevli+oldılar 39b4

o.-müşabih+oldukda 40a24
o.-müşahade+olundu 8b20
o.-müşavere+olundukda 6b3
o.-müştak+olan 13b22
o.-mütekaid+olup 45a12
o.-mütemekkin+olan 10a2
o.-mütemekkin+olmuşlar+idi 8a10
o.-mütemekkin+olup 5a11
o.-müteneffi+oldular 35b8
o.-müterakkıb+olalar 45b22
o.-müterddid+oldı 13a25
o.-müteselsil+ola 7b24
o.-müteveccih+oldı 22b23, 34b18, 35a10, 6a12, 9a1
o.-müteveccih+olmamışiken 31a2
o.-müteveccih+olup 10a10, 18a12, 8b9
o.-müteveccih+olurlar 6a8
o.-mütevellid+oldu 30a19
o.-mütevellid+olmuşdur 38b19
o.-mütezayid+olup 15a17
o.-mütezelzil+oldı 3b22
o.-mütezelzil+olmagla 8a13
o.-müttakin+olup 7b15
o.-müttetik+olmuşlardur 4b21
o.-müttetik+olup 10a2
o.-müttetikulkelam+oldular 40b2
o.-müyesser+ola 18a5
o.-müyesser+olacakdur 14b17, 30b4
o.-müyesser+oldı 5a3, 6a14
o.-müyesser+olmamışdur 2b24
o.-müyesser+olmayup 18a16
o.-müyesser+olmaz 27b8
o.-müyesser+olup 18a2, 22a10
o.-müyesser+olursa 15b16
o.-naçar+olup 13a1
o.-nafî+olmagiçün 32b5
o.-namdar+olan 24b2

o.-nasib+olacakdur 2b5
o.-natuvan+olmak 35a13
o.-naümid+olmuşken 9b4
o.-naümid+olup 18a10
o.-nerm+olup 5b14
o.-nisbet+olmak 18b17
o.-niyyet+olunmuşdur 3a18
o.-nümayan+olacak 30b2
o.-nümayan+oldı 14b8
o.-nümayan+olmuşidi 14b16
o.-nümayan+olup 12a25
o.-padişah+ola 18b10
o.-padişah+olacagı 17b9
o.-padişah+olan 22a20
o.-padişah+oldı 19b20, 19b23, 20a21, 38b14, 38b16, 38b6, 39b15, 39b18, 39b22
o.-padişah+olmagla 18b13
o.-padişah+olmasına 16a23
o.-padişah+olup 36b21, 39b16, 40a4, 4a23
o.-peşiman+olup 5b3
o.-peyda+olmuşdur 16a11
o.-pir+oldum 33b3
o.-pir+olup 34b10
o.-piyade+olup 34b22
o.-pür+ziya+oldu 36a4
o.-pürenvar+olur 36a1
o.-pürhun+oldukda 43a2
o.-raci+olup 25a6
o.-raiyet+oldılar 27b18
o.-razi+oldı 35a21
o.-razi+olmayup 6b8
o.-reayet+olundu 35b10
o.-refik+olup 16b16
o.-reh+nüma+olurlardı 33a6
o.-revan+olup 14b6
o.-revane+oldılar 21b23
o.-revgerdan+olmayup 13b9

o.-sa 16a13
o.-sadır+olmıya 32a5
o.-sadır+olup 5b18
o.-sahih+olmuş 18b3
o.-sakin+oldugu 5a12
o.-sakin+olup 33a2, 9b21
o.-salik+olup 16b8
o.-sarf+olunsun 41a8
o.-sebeb+oldı 32a21
o.-sebeb+olmuşdur 5a15
o.-sebepe+oldı 35b14
o.-sekine+olmuş 18b3
o.-sengrah+olan 33b11
o.-serbülend+olmasını 16a24
o.-serefraz+olasız 44a4
o.-sıhhat+bezir+oldılar 18b16
o.-sultan+oldı 20a4
o.-sultan+olup 19b13, 39b10, 39b11,
39b12, 39b14, 39b15
o.-sun 23b15, 23b21
o.-süru+olundı 2b1
o.-sürur+olmak 22a12
o.-şadan+olup 21a23, 34a5
o.-şadkam+olup 27a23
o.-şayi+oldı 44b3
o.-şehid+oldı 21b2
o.-şermisar+oldı 13b6
o.-şibergir+oldılar 21b12
o.-şikeste+dil+olurlar 18b11
o.-şikeste+olmuş 18b16
o.-şikeste+olup 18b6
o.-şöhret+perest+oldugu+idi 35b21
o.-tabi+olan 22b1
o.-tafzil+olmagın 2b18
o.-tahrir+olunmak 2b13
o.-takdim+ve+tafzil+olundı 2b9
o.-takdir+olmagla 14b20, 45b16

o.-talip+olup 27b16
o.-tamam+oldugu 44a25
o.-tamam+olinca 23b2
o.-tar+olup 42a25
o.-tarik+i+diyar+olup 36a1
o.-tastir+olundı 4b24
o.-tayin+olunan 26a6
o.-tehir+olunup 4b23
o.-tevam+olup 4b25
o.-tevaman+olup 27b6
o.-tercüman+i+lisan+i+ilham+oldılar
14a25
o.-tertib+olup 23a11
o.-tımara+olup 45a1
o.-uben 20b23
o.-up 10a15, 10b1, 10b13, 10b14, 11a15,
11a4, 11a6, 11b7, 12a12, 12a14, 12a16,
12a8, 12b25, 13b13, 13b5, 14a6, 15a23,
15a24, 15a9, 15b20, 15b3, 15b8, 16b21,
17a19, 17a4, 17b19, 17b20, 17b23, 17b3,
18b8, 18b9, 19a13, 19a15, 19a18, 20a2,
20a25, 20a5, 20b12, 20b15, 20b6, 20b7,
21a25, 21b25, 23b22, 23b5, 24b17, 25a11,
25a12, 27b12, 27b20, 28b25, 31a21,
32b12, 33a10, 33a5, 36a12, 36b13, 37b4,
38a2, 38a23, 38a24, 38a24, 38b11, 39a3,
39a8, 39b25, 39b3, 3b6, 40a17, 40a18,
40a24, 40a8, 40b6, 41a11, 41a13, 41a24,
42a10, 42a14, 42b12, 42b9, 43a15, 43b24,
43b7, 45b10, 45b4, 4a2, 4a3, 4b10, 4b22,
4b8, 6a19, 6a20, 6a5, 6a8, 8a25, 8a5, 8b3,
9a16, 9a17, 9a8, 9b16
o.-ur 15b15, 15b7, 18b2, 27b21, 40a15
o.-urdu 12a11
o.-urlar 22b2
o.-urlaridi 8a14
o.-ursa 26b15, 31b12, 3b6

o.-vacib+olan 30b5
o.-vakıf+olanlar 41b11
o.-vakıf+olicek 41b11
o.-vakıf+olmagla 45b21
o.-vakıf+olup 24a2
o.-vakıfe+olup 7a10
o.-vaki+olan 26a23, 2a14, 2a24, 9b11
o.-vaki+oldı 21b21, 32a1, 44b7
o.-vaki+oldu 32a12
o.-vaki+oldukda 8a23
o.-vaki+olmagla 10a24, 29b20, 42a20,

8b19

o.-vaki+olmakdan 3b5
o.-vaki+olmuşdur 3a13, 42a15
o.-vaki+olmuşıdi 21a1
o.-vaki+olmuşıdi 38a12, 42b18
o.-vaki+olup 11b17, 21b22, 37b12, 4a21
o.-vali+oldılar 39a14, 39a23
o.-vali+olup 39a20
o.-vasıl+olsun 15a7
o.-vezir+olup 36b22
o.-veziri+olup 43b10
o.-yek+çeşm+oldı 43b3
o.-yek+dil+olup 3b25
o.-zahir+oldı 8b21
o.-zahir+oldu 2a20
o.-zahir+olup 14b7
o.-zaif+olmuşıdi 39a15
o.-zaif+olup 19b3
o.-zayi+olmamışdur 24b4
o.-zebun+olalar 31a24
o.-zebun+olup 35a12
o.-zebun+u+darr+olur 10b15
o.-zıkr+olınan 6a18
o.-zıkr+olunacakdur 4b2
o.-zıkr+olunmaga 3a18
o.-ziyade+oldı 43a7

o.-ziyade+olmagla 13a1

o.-alar 12b17

olan

s. olan.

o. 10b22, 10b24, 14a11, 14a8, 15a22,
2b19, 2b3, 30a17, 33a7, 34b4, 37b3, 37b6,
38a21, 3a22, 3b20, 41b21, 42b19, 42b21,
43b10, 43b24, 44a10, 44a22, 44a23,
44b16, 44b17, 44b24, 45a14, 45a24,
45b11, 45b14, 45b20, 45b24, 4b14, 4b6,
6a2, 8a13, 8b5, 9a19, 9b17, 9b25
o.+lar 33a7, 42b20
o.+lara 45a9
o.+lardan 45a21

olanca

s. olanca, ne kadar varsa.

o. 8b24

olın-

f. olunmak

o.-arz+olunmazdan 12b18
o.-beyan+olundu 9a9
o.-ceng+olunmak 41a10
o.-darb+olunmak 43b15
o.-defn+olunmuşdur 30a22
o.-fehmi+olunur 28a2
o.-ferman+olundu 43b3
o.-feth+olınan 34a17
o.-feth+olundu 42b7
o.-feth+olunmamışıdi 43b16
o.-feth+olunması 42a20
o.-feth+olunup 34b1
o.-feth+olunursa 34a21
o.-füruhat+olunup 44b24
o.-garet+olunmadı 35b5
o.-gaza+olınmak 34a20
o.-haber+olunsun 34a23
o.-hal+olınmışdur 20b16
o.-hal+olundu 39b18
o.-hikayet+olunur 42b11
o.-himayet+olunup 35a22

o.-ıtlak+olunur 36b14
o.-icra+olınmazidi 18b13
o.-inayet+olunup 43b2
o.-katl+olunup 32a2
o.-kayd+olundılar 44b25
o.-memur+olunmanın 41a17
o.-men+olunup 39b23
o.-mülhaza+olına 40a14
o.-mülhaza+olunmanın 42a21
o.-riayet+olunurdu 43b15
o.-sa 28a2
o.-şart+olınmışidi 21a10
o.-şefkatler+olunup 24b3
o.-tabir+olundugı 15b8
o.-tahrir+olundı 23b10
o.-takdir+olunursa 7b11
o.-tayin+olunup 19b3
o.-tayin+olunup 32a22
o.-tefviz+olundı 45b6
o.-terbiye+olınmışdur 14a2
o.-tezyin+olunup 44a20
o. - magın 24b13, 3b14
o.- magla 15a4, 6b22
o.- makla 32a25
olun- f. olunmak.
o.-dı 17a15
o.-eda+olunup 28a17
o.-feth+olunup 29b13
o.-ihdar+olunan 29b8
o.-istişmam+olundı 728b
o.-katl+olunup 29b14
o.-tayin+olunmak 29b18
o.-tekrim+olunır+iiken 8a25
o.-teshir+olunup 28a5
o.-up 42b22, 728b
o.-zıkr+olunacakdur 7b15
o.- -up 2a7, 30b7, 38a3, 38a9

o. 9b12
on s. on.
o. 19a1, 19a11, 19a12, 19a6, 19a8,
20a15, 20a19, 32a22, 32b18,
32b20, 32b22, 34a16, 34a18,
38a12, 39b17, 39b9, 3a11, 40a4,
45a8, 7a20
ordu i. ordu.
o.+sına 10a12, 10b6
o.+sunda 19a8
o.+yı+sultan.a 10a9
ortanca s. Orta yaştaki.
o. 6b10
orta s. orta.
o. 29b7
o.+bırakdı 5a13
otur- f. oturmak.
o.-a 32a6
o.-acakdur 23b7
o.-dı 19b24
o.-mişdi 14a18
otuz s. otuz.
o. 19a13, 19b10, 35b7, 37b13,
38a13, 38b5, 38b9, 3b3
oyna- f. oynamak.
o.-r+iiken 20a7
öğret- f. öğretmek.
ö.-üp 45a23
ölen s. ölen.
ö.+ler 3a24
ölük ö. 10b7
‘ömr a.i.. ömür, yaşama, yaşayış, hayat.
ö.+de 5a19
ö.+i 3b5
ö.+sürdiler 6a4
ö.+tul+i+ömr 9b16

	ö.+üni+(evkat-ı ömr.üni)35b20
	ö.+leri 3a18
	ö. 37b15
	ö.+leri 15b3
öñ	s. ileri, ön taraf.
	ö.+lerine 28b2
	ö.+ünde 8b21
	ö.+üne 12b8, 35a1, 41b10
	ö.-üne 33b19
öp-	f. öpmek.
	ö.-di 5b15
öpüş-	f. öpmek.
	ö.-üp 6a2
‘örf	a.i.. adet, gelenek.
	ö.+rüsüm-ı örfiye.sin 26a6
‘öşr	a.i.. onda bir hisse, onda bir alınan vergi, öşür.
	ö. 44b21, 45a6
	ö.+i+bevâbiye 27a8
‘özr	a.i. bir kusur veya suçun hoş görülmesini gerektiren sebep.
	ö.+ler 22b5

	-P-
pād-şāh	far.b.i. padişah, hükümdar.
	p. 20a18, 23b8, 2a15, 4b13, 7a19
	p.+a 23b5
	p.+eyledi 38b9
	p.+ı+ali+şan 2a1
	p.+ı+alıcāh.dur 15a21
	p.+ı+cihan 1b12, 30a5
	p.+ı+islam 3a6
	p.+ı+islam.a 45a12
	p.+ı+zi+şevket 6a20
	p.+ı+zicah 11b9
	p.+ı+idi 37b23, 39a1
	p.+lar 23b3
	p.+lara 2b23
	p.+ları 7a21
	p.+larına 41b13
	p.+larun 3a6
	p.+ola 18b10
	p.+olacağı 17b9
	p.+olan 22a20
	p.+oldı 19b20, 19b23, 20a21, 38b14, 38b16, 38b6, 39b15, 39b18, 39b22
	p.+olmagla 18b13
	p.+olmasına 16a23
	p.+olup 36b21, 39b16, 40a4, 4a23
	p.+un 2b3, 40b5
	p.+uñ 17a4
pād-şāhān	far.b.i. (pad-şah’ın c.) padişahlar, hükümdarlar.
	p.+a 40a12
	p.+dan 2b12
	p.+ı+al-i osman 2b4

p.+i+ali+şan.un 2b20
p.+kaide-yi padişahan 43b13
p. +i osmaniyan.da 44a22
pād-şāh-āne f.b.zf. padişaha yakışırca.
p.+den+(ikram+i+padişahane.den)
23a18
p.+işmam-ı padişahane 22b16
p.+teşrifat-ı padişahane 9b10
pād-şāhī far.s. padişahla ilgili., padişaha ait.
p.+ilm-i padişahi 27b2
p.+menzelet-i padişahi 17a20
p.+ye+(rütbet-i padişahi.ye) 23b6
pād-şāhlık f.t.b.i. hükümdarlık.
p. 15b14
p.+eyledi 20a23
pāk far.s. temiz.
p. 24a2, 41a23
pākīze-güher far.b.s. halis, saf inci.
p.+ferzend-i pakize-güher 15a15
pāre pāre far.b.s. parça parça.
şp.+idüp 32a9, 34a10
pay far.i. ayak.
p.+i+hisar.a 41b16
pāye far.i. rütbe, derece.
p.+i+vezaret.e 45b7
p.+iden 45a11
p.+yi+menzil.ün 23a19
pāy-dār far.b.s. iyice yerleşmiş, sağlam,
devamlı, sürekli.
p. 2a2
peder far.i. baba.
p. 41a21, 41a24
p.+den+(rızk-ı peder.den) 31b12
p.+dua-yı peder 6a7
p.+e+(dua-yı peder.e) 5a3
p.+i 11a24, 43b5, 4b17
p.+i+büzürg-var.larından 5a14

p.+i+cibilliyet-i peder.i 33a20
p.+i+tamm 15a4
p.+inden 42b16
p.+inün 36a9
p.+veliyi-ahd-i peder 11a4
peder-āne far.b.s. baba gibi.
p.+den+(enva-ı nevaziş-i
pederane.den) 30a25
pehlū ber-pehlū far.b.s. yan yana.
p. 4a18
penç far.s. beş.
p. 20b3
pelengī far.s. leopara ait, leopar derisinden
yapılmış.
b.+yi+(kadife-yi belengi.yi) 26b23
penāh far.i. sığınma, sığınacak yer.
p.+eylediler 41a4
p.+itmişdi 32b9
penāhī far.s. sığınacak yer.
p. 27a14
pencere far.i. pencere.
p. 43a2
p.+sinden 42b24
pençe far.i. yırtıcı hayvanların ön
ayaklarıyla tırnakları.
p.+yi+afıtab 14b8
pend far.i. nasihat, öğüt.
p.+i 44b3
p.+idüp 40b2, 44a5
perī-peyker far.b.s. peri yüzlü.
p.+den+(duhter-i peri-peyker.den)
30a18
p.+i+(duhter-i peri-peyker.i) 41b25
peri-ruḥşār far.b.s. peri yanaklı.
p.+i+bikr-i peri-ruhsar.ı 30a17
perişānī far.s. dağınık, karışık.
p. 44b4

pertevān far.i. (pertev'in c.) ışıklar, parlaklıklar.
p. 12b10

pervāne-dār far.b.i. kılavuzluk.
p.+adet+i+pervanedar 27a8

pervāz far.i. uçma.
p.+iderek 16a20, 16b4

-perver far.s. besleyen, besleyici.
p. 18b24
p.+dest-i perver 16a10
p.+i+kavanin-i raiyet-perver.i 3b1

perverd-gār besleyen, besleyici, Allah.
p.+dan 29b1

pes far.i. arka. Pes-i perde: perde arkası, görünmeden.
p. 15a4, 18b16, 26a16
y.+de 15a4

pesendīde far.s. beğenilmiş.
p.+si+siret+i+pesendide.si 4a2

peşimān far.s. pişman.
p. 13b6, 5b17
p.+olup 5b3

peşmin far.i. yünden, yapağıdan yapılma elbise.
p. 44a6

peydā far.i. meydanda, açıkta.
p.+olmuşdur 16a11

peygām far.i. haber.
p.+i+rahil.de 37b6

peygām-ber far.b.s. haber getiren, peygamber.
p.+i 21b14

peyk far.i. haber ve mektup getirip götürən.
p.+i+nusret 24b23

peykerperi far.b.s. peri yüzlü.
p. 12b2

peynir i. peynir.

p. 21a7

pinhān far.s. gizli.
p. 3a20
p.+eyledi 13b23
p.+eyleye 13b15

pīr far.s. yaşlı, koca.
p.+oldum 33b3
p.+olup 34b10

pīrāhen far.i. Gömlek.
a.+ında+iiken 14a4
a.+ından 14a1

pīrān far.s. (pir'in c.) pirlar, yaşlılar.
p.+i+(ruzgar-dide.lerden) 40a12
p.+sehm+i+piran 31a9
p.+serheylan-ı piran-ı ruzgar-dide 3b20

piş-nihād far.b.s. ilk tabiat, huy.
p.+idüp 3a9
p.+idüp 30a10

piş-dāriyān far.b.s. öncekiler, önden gidenler.
p.+müluk+i+pişdadiyan 27b8

pīşe far.i. meslek, sanat.
p.+idinmişdi 16a5

pīş-keş far.i. peşkeş, hediye, armağan.
p. 27a10, 29a5

pīş-vā far.i. reis, başkan.
p.+i+mübarizan 34b5 p.+yı+(tarik-i aşk-bazı 12a7

piyāde far.i. yaya.
p. 26b10, 44b10, 45a8
p.+olup 34b22
p.+sine 44b16

post far.i. tüylü hayvan derisi.
p.+larından 23a10

pusu i. pusu, tuzak.
p.+da 29b4, 33b18
p.+dan 29b6

pūşide	p.+ya 33b15 far.s. örtülmüş, örtü. p. 18b4, 3a20
put-perest	far.b.s. puta tapanlar. p. 18b9
pür	far.s. dolu. p. 24b13
pür-berg	far.b.s. yaprağı bol. p. 2a2, p.+dıraht-ı pür-berg 14b13
pür-cūd	çok cömert. p.+ları+(vücut-ı pür-cud.ları) 15a20
püre	far.i. pire. p. 14a4, 14a1, 14a14, 14a9 p.+yi 14a1, 14a4
pür-envār	f.a.b.s. nurlarla dolu, çok parlak. p.+olur 36a1
pür-hūn	far.b.s. kan içinde. p.+oldukda 43a2
pür-ızdırār	f.a.b.s. sınıntısı çok. p. 12b3
pür-ibtihāc	f.a.b.s. çok sevinçli. p.+ın+tac+i+pür+ibtihac.ın 24a16
pür-istikāmet	f.a.b.s. dosdoğru. p.+e+(kamet-i pür-istikamet.e) 24a14
pür-melāl	f.a.b.s. kederli, üzüntülü. p.+de+iken.(hal-i pürmelal. de iken) 13a3
pür-menfa' at	far.a.b.s. verimli. p.+i+(memleket-i pür-menfa' at.i) p. 30b942a18
pür-şāh	far.b.s. yaprağı bol. p.+i+(şemşir-misal) 14b16
pür-şükr	çok şükreden. p.+e+(güruh-ı pür-şükr.e) 4b11
pür-takşīr	f.a.b.s. kusuru çok.

pür-tedbīr	p.+abd-i hakir-i pür-taksir 2a6 f.a.b.s. tedbirli. p. 11b2
pür-zalām	f.a.b.s. çok karanlık. p.+idi 36a3
pür-ziyā	f.a.b.s. bol ışıklı. p. 24a14 p.+oldu 36a4 p.+dıraht+i+pürberg 14b13
puşu	i.pusu, tuzak. p. +dan 21a25
pūyān	far.s. dalmış, kendini kaptırmış. p. 16a25

-R-

rabb	a.i.. Allah. r.+den+(takalif-i raiyye.den) 45a6
rabbāni	Allah'tan gelen. r.+muvafkat-ı tevfik-ı rabbani 16b2
rabbe'l-ālemīn	a.b.i. alemlerin rabbi, Allah. r. 7b24
rabbū'l-ālemīn	a.b.i. alemlerin rabbi, Allah. r.+rıza-yı rabbūlalemin 36b4
rabbū'l-ibād	a.b.i. kulların rabbi. r.+da+(dergah-ı rabbūlibad.da) 31b6
rabbū'l-izzet	a.i.. yüce Allah. r.+muntazır+i+inayet+i+rabbul'izzet 28b9
rāci'	a.s. dönen. r.+olup 25a6
rağb	a.i.. r. 21b3
rağbet	a.i.. azu, istek, iyi karşılanma. r.+i 41b4

rāgibeyn a.i.. (ragıb'ın tes.) isteyenler, arzulayanlar.
v.+i 26a20

rağmen a.zf. zıddına, ...diği halde.
r. 31a9, 38a22

rāh far.i. yol.
r. 24b14, 28b4
r.+da+meyan+i+rah.da 35a3
r.+de 12b9
r.+i+akıl.dandur 12b21
r.+i+aşk.da 13b11
r.+i+cihad.a 16b8
r.+i+din.de 20b21
r.+i+gaza.da 36b15
r.+i+huda+yı+cuide 16a4
r.+i+maışet.i 31a23
r.+ına 29a24
r.+ınuñ 43b4

rāhat a.i.. üzüntüsüz, tasasız, kedersiz br halde bulunma.
r. 32a17
r.+hab+i+rahat 42a3

rahıl a.i.. göçme, göç.
r.+de+peygam+i+rahil.de 37b6

rahmān a.i.. Allah'ın isimlerinden, çok merhametli.
r.+meczub-ı cezbe-yi arifan-ı rahman 16a4

rahmet a.i.. acıma, merhamet etme.
r.+ünden+(sıla-yı rahmet.ünden) 24a9

raht far.i. at takımı.
r. 26b25

rāh-zen far.b.s. yol kesen, eşkıya.
r.+i+(huccac-ı zevilibtihac) 15b1

ra'ıyyet a.i.. bir hükümdarın emri altındaki halk.

r. 27b20, 36b18
r.+himayet-i raiyet-i mümin 27b6
r.+oldılar 27b18
r.+idüp 18b14
r.+kavanin-i raiyet-perver.i 3b1
r.+lere 45a23

rağş a.i.. . hora tepme, dans etme.
r. 29a14

rām far.s. itaat eden, boyun eğen.
r.+idüp 33b8
r.+ikbal-i ram 24b22

rast far.s. 1.doğru 2. tesadüf etme.
r. 15b7
r.+geldiler 5a21, 9a14
r.+geldük 9a19

rasūlullāh a.b.i. Allahın elçisi, Hz. Muhammet.
r.+a+sünnet-i rasulullah.a 44a4

ratbullisān a.b.s. yumuşak sözlü.
r. 24b17

ravzāt a.i.. (ravza'nın c.) ravzalar bahçeler.
r.+i+heşt+behişt.ün 7b25

ray a.i.. 1. rey, görüş. 2. sancak, bayrak.
r.+i+kavi 22a14,
r.+i+sayyib 24b22
r.+razık-ı halife-yi rub' -ı meskun 23b13

rāyiha a.i.. koku.
r.+yı+nekak 728b

rāz far.i. sır.
r.+dan+(eftine-i raz.dan) 13b12
r.+i+derun.ın 5b16
r.+i+derun.un 13a6
r.+i+nihan.ı 13b23, 14a10
r.+ını 13b17

rāzi r.-ı 18a23
a.s. rıza gösterme.
r.+oldı 35a21
r.+olmayup 6b8

rāzık a.s. rızık veren.
r.+ı+halife-yi ray-ı meskun 23b13

re'āyā a.i.. (raiyyet'in c.) bir hükümdar idarsi altında olan halk.
r. 26a4, 44b25
r.+aceze-yi reaya-yı müşrikin.i 23a3
r.+efrah-ı reaya 17b10
r.+sını 35a7, 35b16
r.+ya 33a15
r.+yı 36a25
r.+yı+(küffar-ı müşrikin) 18b8
r.+yı+mümtaz 43b25
r.+nuñ 35b5

ri'ayet a.i.. uyma, tabi olma.
r. 9a6
r.+idüp 9a5
r.+olundu 35b10

recā a.i.. 1. ümit, umma. 2. yalvarma. 3. istek, dilek.
r.+eyledi 42b17, 42b5
r.+eylediler 45b18
r.+sında 15b6

redd-i su'āl a.b.i. isteği geri çevirme.
r.+idüp 12b20

ref' a.i.. 1. kalkındırma, yüceltme. 2. yukarı kaldırma. 3. lağvetme, kaldırma.
r. 32a1
r.+eylediler 23a13
r.+i 44a10
r.+idüp 5a4
r.+itmesine 25b4

r.+tevki-i refi-i alişan.ı 24a5
r.+ idüp 5a4

refāh a.i.. bolluk, rahatlık.
r.+ı+hal 18b15, 28a22

refāhiyyet a.i.. bolluk, rahatlık.
r.+mestekıb-i refahiyyet 27b19

ref' a a.s. yüksek, yüce.
r.+ya+(menasıb-ı refia.ya) 39a6

refik a.s. arkadaş, yoldaş.
r.+leri 41b20
r.+olup 16b16

refit far.i. gitme, gidiş.
r. 12b12

reh-nümā far.b.s. yol gösteren.
r.+eyleyesün 36a20
r.+olurlardı 33a6
r. 41a5

reh-güzār geçit, geçecek yol.
r.+ı+enhar.da 14b6
r.+ı+osmani 16b2
r.+ında 31a10

rehin a.s. rehin edilmiş, br şeye garanti olarak alıkonmuş.
r. 24b16
r.+eyledi 1b8

rikāb-dār far.b.s. hükümdar ata binerken üzensini tutan.
r.+ı+mezkur 9b18
r.+ından 9b18

remān far.i. sürü.
r.+erkan-ı reman 16b20

reme far.i. 1. sürü.
r.+leri 6a5

rencide far.s. güvenmiş.
r.+itmekden 26a1

rengin far.s. renkli, boyalı.
r. 21a7

re's	a.i.. baş. r.+i+mieye.de 3b15 r.+sahib+i+res 37b3
resm	a.i.. 1. yazma, çizme. 2. eser, alamet. 3. suret. r. 45a6, 4a14 r.+den 44b14, 44b21 r.+i 43b18 r.+i+bogça 27a7
resmiyyet	a.i.. resmlik, ciddilik. r.+i 27a8
resül	a.i.. peygamber, yalvaç. r.+hazret-i resul-i ekrem 2a11 r.+hazret-i resul-i hayyukayyum 30b1
reşk-ḥor	far.b.s. kıskanç. r.+idi 34a9
rev giden.	far.i. gitme, gidiş. fīz-rev:çabuk r. 24b23
rev (ru)	far.i. yüz, çehre. r.+i+dost 26b2 r.+a+(kalem-i rev-i saltanat.a) 9a11
revā	far.s. yakışır, uygun, yerinde. r. 26b3, 26b8
revāk	a.i.. kemeraltı, sundurma, saçak altı. r.+i+revani 25b20
revān	far.s. yürüyen, giden. r.+olup 14b6
revāne	far.s. giden, yürüyen. r.+eyledi 23a1 r.+eyleye 26b19 r.+oldılar 21b23
revānī	değerli, rağbetli. r.+revak-ı revani 25b20

revende	far.s. giden. āyende vü revende: gelen giden. r.+yi 12a13
reviş	far.i. gidiş, yürüyüş. r. 11b19
re'y	a.i.. rey, görüş. r. 17a14,26a24, 27b3, 32b4 r.+i 44a5 r.+i+fasit.leri 35b22 r.+in 44b15 r.+leri 3b21, 3b8 r.+lerin 40b2
reyhān	a.i.. fesleğen. r.+gül-i reyhan 14b6
rezm	far.i. kavga, savaş, cenk. r.+de+(esas-ı rezm.de) 3a25
rezm-gāh	far.b.i. savaş meydanı. r.+dan+(arsa-yı rezm-gah.dan) 32b8, 33b21
Rezzāk	a.i.. bol bol rızık veren, Allah. r.+i+cümle+mahlukat 23b14
riḥlet	a.i.. göç, yolculuk. r.+eyledi 36b6 r.+i 36a14
rızā	a.i.. hoşnutluk, memnuluk. r.+sı 4a17 r.+sına 12b18 r.+virüp 42b3 r.+yı+rabbülalemin 36b4
rızq	a.i.. azık, yiyecek, cecek şey. r.+i+peder.den 31b12
ri'āyet	a.i.. 1.sayma, saygı gösterme. 2. gütme, gözetme. 3. ağırlama. r. 24b3, 26a2, 26a8 r.+i 25b20 r.+i+esbab 3a24

r.+i+ecnad 27b5
r.+iderdi 28b11
r.+ideyim 15b17
r.+idüp 36a23, 44a4
r.+inde 31b19
r.+ine 25a21
r.+itdüğü 13a15
r.+olunurdu 43b15
ricā (bkz. recā)
r.+eyledi 22a22
r.+idüp 8b11
ricāl a.i.. (recul'un c.) adamlar.
r. 40a14
r.+de 16a3
r.+de+ 31a7
r.+de+(meyan-ı rical.de) 29a12
r.+den 21a8
r.+den+(havas-ı rical.den) 14a23
r.+i+gaybi.den 16a7
r.+i+(sufuf-ı rical.i) 26b21
rīḥ a.i.. yel, rüzgar.
r.+ı 27a21
rimāh a.i.. (rumh'un c.) mızraklar,
kargılar.
r.+dan 33a13
risāle a.i.. kısa yazılmış küçük kitap.
r.+bitemhid+i+risale 14b24
risālet a.i.. peygamberlik.
r.+hüccet-i risalet 23b24
r.+mucizat-ı risalet 27a13
rivāyet a.i.. söylenti bir haberin hikayesi.
r. 17b18
r.+de 11a22, 23b7, 4b3, 8b14
r.+i+menla+idris 9b15
r.+i+meşhura 5a2
r.+i+uhra.da 36a13
r.+ider 4b7

r.+iderler 43a10, 9a1
r.+idüp 9b18
riyāset a.i.. reislik, baş olma.
r.+i+(kitab-ı itaret) 2a8
rū(y) far.i. yüz, yüzey.
r.+müluk-i ruy-ı zemin.ün 4b19
r.+i+zemin.den 25b4
rub'-ı meskūn o.i. dünyanın dörtte biri.
r.+i+(sultan-ı rub'-ı meskun) 15b6
ruesā a.i.. (reis'in c.) reisler, başlar.
r.+yı+(leşker-i nusret-nişan.a)
30b21
rū-gerdān far.b.s. yüz çeviren.
r.+olmayup 13b9
rūḥu'l-emīn a.b.i. Cebrail (as)
r. 2a4
Rumī Rum'a özgü, Rum'a ait.
r. 26b23
r.+i+(alaca-yı rumi) 26b23
rusūm a.i.. (resm'in c.) resimler, izler,
nişanlar.
r.+i+asar+i+islam.ı 3b1
rūşen far.s. aydın, parlak.
r. 36a1
ru'yā a.i.. düş, rüya.
r.+da+(suret-i ruya.da) 14b20
r.+yı+salih.a.i.di 14b2
r.+yı+salih.a.ñ 14a20
rūz far.i. gün.
r.+i+cenk.de 45a7
rūz-be-rūz f.b.zf. günden güne.
r. 1b19, . 10b14, 13a1, 19b3,
27b20, 40a8
ruz-efzūn far.b.s. uzun ömürlü, ömrü uzatan.
r.+u 24a12
rūzgār far.i.1. zaman, devir. 2. dünya.
r. 28a23

r.+da 3b4
r.+da+(sahife-i ruzgar.da) 2b25
r.+dan+(esib-i ruzgar.dan) 26a9
r.+dan+(havadis-i ruzgar.dan 20b8
r.+geçürdüler 36b23
r.+giçürmege 18b15
r.+mikdar+i+ruzgar 19a21
r.+sahife+i+ruzgar 2a9
r.+seramder.i+ruzgar 4a3
r.+tekallübat+i+ruzgar 17a22
rūzgār-dīde far.b.s. çok devirler görmüş,
tecrübeli.
r.+lerden+piran+i+ruzgar+dide.
lerden 40a12
r.+serheylan.i+piran+i+ruzgar+
dide 3b20
rūfte far.i. süpürme, süprüntü.
r.+i+bazmi 17a24
rūstem-vārī f.b.zf. Rūstem gibi.
r. 24b2
rūsūm a.i.. (resm'in c.) usul, merasim.
r.+i+örfiye.sin 26a6
rūşd a.i.. doğruyu bulup gitme. 2. balığ
olma.
r. 11a25
r.+i+bulug.dan 31b13
rūtbe a.i.. 1. sıra, derece. 2. memurluk
mekii.
r. 11b7, 24b3
r.+i+saltanat+vusul.lerine 9a8
r.+yi+şehriyari.ye 14a24
rütbet (bkz. rürbe)
r. 23a18
r.+i+cihad 31b5
r.+i+kamrani 17a21
r.+i+padişahi.ye 23b6

-S-

sa' a.i.. çalışma.
s.+eyledi 30b26
sa'âdet a.i.. mutluluk.
s.+e+sahib+i+saadet.e 17a9
s.+i+istiftah.ı 18a6
s.+i+mahud.uñ 16b7
s.+i+nübüvvet.den 5a7
s.+i+uzma.dur 16a16
s.+ine+(makarr-ı saadetine)34a15
s.+iñüze+(asitane-yi saadet.iñüze)
43b12
s.+istiftah.ı 18a6
s.+kevkeb-i saadet 24b6
s.+leri+(estane-yi saadet.leri)5b4
s.+mukteza-yı zat-ı saadet-i
semayen.dür 25b1
s.+sipehr-i saadet 24a12
s.+şan-ı saadet 27a11
s.+ün 3b13
sa'âdet-encām a.b.s. güzel son.
s.+da 16a11
saadet-i dāreyn a.b.i. dünya ve ahiret mutluluğu.
s.+netice-yi saadet-i dareyn 26a12
saadet-mend kutlu, talihli, mutlu
s. 42a1, 25a25, 26b24
s.+ferzend-i saadetmend 37b6
s.+i+alicağ-ı osman 24b5
saadetmendān a.far.b.s. kutlular.
s.+civanan-ı saadetmendān 22b17
saadet unvan a.b.s. kutlu, talihli, mutlu.
s.+da 17b1
s.+i+belig+i+saadet+unvan.ı 24a3
saadet-mayi
s.+bab+i+saadetmayi.ne 17b8

saadet-siman s.+dür+(mukteza-yı zat-ı saadet-semayen.dür) 25b1

sā' at a.i.. saat, zaman.
s. 14b4, 33a7
s.+i 26a22
s.+i+mübareke.de 15a11

sā' ati'l-қыям a.b.i. kıyametin kopma zamanı.
s.+ila+saatilkıyam 5a6

şa' b a.s. çetin, zor, güç.
s. 43a11
s.+gaib-i sab 34b19
s.+i+kuhistan 34b22

sabā-refār far.b.s. rüzgar gibi hafif ve çabuk giden
s. 10b1

şabāvet a.i.. sabilik, çocukluk.
s.+inden+(zaman-ı sabavet.inden) 11a25

sābıķ a.s. geçen, geçmiş.
s.+dur 11a13

sābıķa a.s. geçen, geçmiş.
s.+sı+(muarefe-yi sabıka.sı) 35a15
s.+yı+(vekayi-i sabıka.yı) 3b2

sābi' a a.s. yedinci.
s.+da+(mieye-yi sabia.da)3b16
s.+maiye+i+sabia 37b3
s.+nuñ 17a3, 3b18

şābit a.s. değişmeyen, yerinde duran.
s.+leri+(fıkr+i+sabit.leri) 27b3

şābit-ķadem a.b.s. kararlı, yerinden kımıldamayan.
s.+üz 12b16

sa' d a.. kutluluk, uğur.
s. 15a3

sa' d-ahter a.far.b.s. talih yıldızı.
s.+inüñ+(birader-i sad-

ahteri.nüñ) 44b15

şadāķat a.i.. doğruluk, bağlılık.
s.+ihvan+i+sadakat+nişan 5b2

şadāķat-numūna.far.b.s. doğruluk örneği.
s.+la+(name-i sadakat-numun.la) 8b10
s.+mazmun-ı sadakatnumun.undan 17a2

sādāt a.i.. (seyyid'in c.) seyitler, ulular.
s.+i+izam 25b17

sāde-derūn far.b.s. saf, içi temiz.
s. 28b21

sāde-dīl far.b.s. temiz kalpli.
s. 13a6
s.+dür 29a4

saded a.i.. konuşulan asıl mevzu.
s.+e 14a14

şademāt a.i.. (sadme'nin c.) sadmeler, çarpmalar.
s.+i+cengiziyen.dan 8a19

şādıķ a.s. 1. doğru. 2. sadakatlı.
s.+idi 13b11

şādıķan a.s. (sadık'ın c.) saik olanlar.
s. 36b10

şādıķ-vār doğru.
s. 24b14

şādır a.s. çıkan, sudur eden.
s.+olmıya 32a5
s.+olup 5b18

şadr a.i.. göğüs, yürek.
s.+ında 24a18

şaf a.i.yan yana dizilmiş insanların oluşturduğu sıra.
s.+i+kıtıl.de 31b9
s.+lar 7a14,13a20
s.+lar+baglayup 4a18

safā a.i.. gönül şenliği, neşe, eğlence.

s. 23b15, 29a14, 4021, 41b14
s.+eylediler 28b15
s.+sema+eyleyeler 29a14
s.+ya 6a3
s.+y1+kalb 28b24
şafvet a.i.. saflık, temizlik.
s. 23b15
sağ s. Hayatta, canlı.
s. 33a21, 7a8
şağır a.s. küçük.
s. 34a8
s.+ler+evlad+ı+sagır.ler 31b12
şaḥā a.i.. meydan alan.
s.+dan 38a25
s.+sında 38a8
s.+y1+mevazi.de 28a12
şaḥabe a.i.. Hz. Peygamber'in arkadaşları.
s.+i+güzün 1b7
s.+y1+uzam.dan 18a8
şaḥāyif a.i.. (sahife'nin c.) sayfalar.
s. 43b20
şaḥīb a.s.1. sahip.2. koruyan. 3. arkadaş.
s.+i 39a7
s.+i+akl 24b22
s.+i+devlet.i 3b18
s.+i+devlet.in 17a3
s.+i+devlet.ün 35b25
s.+i+iktidar 38a23
s.+i+mabeyn.leri 10b19
s.+i+res 37b3
s.+i+saadet 3b13
s.+i+saadet.e 17a9
s.+i+temiz 12a11
s.+i+uluvv-i şan 12a3
s.+i+ziyafet.idi 36b13
s.+sultan-ı sahib-i efendar 3b22
s.+i+saadetün+ 3b13

şaḥibe a.s. sahip.
s.+y1+camal 42b12
şaḥīb-kırān a.far.b.i. her zaman başarı kazanan
hükümdar.
s. 3b15
s.+uñ 24a3
şaḥīfe a.i.. sayfa.
s. 38a24
s.+i+alem.den 20b16
s.+i+ruzgar 2a9
s.+i+ruzgar.da 2b25
şaḥīḥ a.s. doğru, sağlam.
s.+mukteza-ı fehva-ı hadis-i sahih
3b11
s.+olmuş 18b3
şaḥīḥa a.s. sahih, doğru.
s.+tevaful-ı ahbar-ı sahiha 4b13,
4b13
sāḥil a.i.. deniz veya göl kenarı, kıyı.
s.+e 45b24
s.+inden 45b19
s.+ine 34a21
şaḥīy-vücūd a.b.s. cömert, eli açık kimse.
s. 38a24
şaḥīyu'l-vücūd a.b.s. cömert, eli açık kimse.
s. 36b13
şaḥrā a.i.. çöl, badiye.
s.+da 9a15
s.+sında 10a4
s.+sından 3a13
s.+ya 42b25
s.+y1+ferah.dur 6a10
s.+y1+(hak-ı mezellet.e) 25a13
şaḥrā-niḥīn a.far.b.s. çölde yaşayan, bedevi.
s. 10b24
şaḥrā-niḥīyān .far.b.s. çölde yaşayanlar,
bedeviler.

sa‘i s.+sultan-ı sahranişiyān 6a19
a.s. çalışan.
s.+lerdür 37b9

saidelavakıb s.+akarib+i+saidelavakıb 24b7

sāir a.s. diğer, başka, gayri..
s. 15b16, 20b11, 22b21, 23a1,
23a12, 23a21, 24a2, 2a13, 2b18,
2b2, 2b9, 32b15, 35b6, 3a6, 42a17

sakarlat s. 44a7

şākib a.s. yırtan, delen.
s.+şahab-ı sakıb 24b21

sākıt a.s. düşen, düşmüş., hükümsüz.
s.+itmişler+idi 11b20

şākibe a.s. delen, yırtan.
s.+siyle+(efkar-ı sakibe.siyle)11b3

sākin a.s. oturan.
s. 12a11
s.+olduğı 5a12
s.+olup 33a2, 9b21

sākinān a.s. (sakin’in c.) oturanlar.
s.+hamele-i sakinan-ı eflak.ı 23b17
s.+ı+memleket.e 35a18

sakla- f. korumak, gizlemek.
s.-rdı 36b16

sāl far.i. yıl.
s. 18b21, 6a3
s.+ı+ferhan.da 3a10
s.+ı+kırh 30b17

sal- f. aşağı bırakmak, sarkıtmak.
s.-up 27a17

şālāh a.i.. 1. düzelme, iyileşme, yilık. 2.
barış, rahatlık.
s. 13b1, 45a20
s.+a 35a21
s.+da 26a23

salār far.i. baş, kumandan, başbuğ.
s. 45a9
s.+idüp 44b11
s.+ları+idi 20b11

şālāt a.i.. namaz.
s.+eda-yı salat-ı teheecüd 14a18

şalavāt a.i..(salat’ın c.) Hz. Peygamber’e
ve onun soyundan gelenlere okunan
dua.
s. 1b4, 23b19

şalb a.i.. asma, darağacına çekme.
s.+eylediler 32a9

sālīfe a.s. geçen, geçmiş.
s.+müverrihin-i salife 2b6, 3b2

sālīfū’l-beyān a.b.s. beyanı geçmiş, bildirilmiş.
s.+sultan-ı salifülbeyan 2b19

şālīha a.s. Salih, doğru.
s.+idi+(ruya-yı saliha.idi) 14b2
s. 14a20

sālīk a.s. süluk eden, giden.
s.+ı+kamgin 15b13
s.+olup 16b8

sālīkān a.s. (salik’in c.) salıklar, gidenler.
s.+ı+meşhed+i+mükaşefe 16a2

sālīm a.s. 1. sağ, sağlam. 2. eksiksiz, tam.
s. 28b5, 32a6, 35b3, 42b4

sālīmīn a.s. (salim’in c.) sağlamlar,
eksiksizler.
s. 10b6

şālīb a.i.. haç.
s. 39b23

şālīşen a.s. üçüncü olarak.
s. 36a21

selsāl a.i.. tatlı ve hafif su.
s.+dur 40a18

salṭanat a.i.. sultanlık, padişahlık,
hükümdarlık.

s. 40a1
s.+a+(serir-i saltanat.a) 14b14,
20b18, 30a4
s.+a+(taht-ı saltanat.a) 44a26
s.+(cenab-ı saltanat-ı maime 26b18
s.+da) 20a18
s.+da+(zaman-ı saltanat.da)18b23
s.+dan 19b22, 20a15
s.+esna-ı saltanat 2a24
s.+eyledi 39b12, 39b14, 39b16,
40a3, 40a4
s.+eylemişlerdür 4a24
s.+gaybet-i istiklal-ı saltanat 11b21
s.+hafız-ı harim-i barigah-ı
saltanat 45b6
s.+hanedan-ı saltanat 28a10
s.+ı 20a4, 38b24
s.+ı+hülagu+haniyan 38a17
s.+ı+islam.ı 30b22
s.+ı+müddet-i saltanat.ı 20a10
s.+ı+osmaniyan 15a19
s.+ı+rum 38a1
s.+ı+selçukiyan 39a15
s.+ı+urus-ı saltanat.ı 17a9
s.+ı+zaman-ı saltanat.ı 828b
s.+ı+zimam-ı saltanat.ı 15b9
s.+ına+(mesned-i saltanat.ına)
14a22
s.+ında+idi+(avahir-i saltanat
ında idi) 38a12
s.+ınun+(müddet-i saltanat.
mun) 40a6
s.+idi+(mübeşşir-i saltanat.
idi) 14a20
s.+iktiza-yı saltanat 24a21
s.+itmişdür 37b13
s.+kar-ı saltanat 8a7

4a11 s.+kelam-ı saltanat-encam.ların
s.+ları 2b4
s.+ları+(kar-ı saltanat.ları)11b14
s.+larınun 4a22
s.+mekalid-i saltanat-ı din ü dünya
16a11
s.+menşur-ı saltanat 17a4
s.+mesned-i saltanat 2a2
s.+mesned-i saltanat+ı+
mevrusi.sinde 19a22
s.+serir-i saltanat 37b11, 4a17
s.+serir-i saltanat-ı cihanbani.ye
30a14
s.+serir-i saltanat-ı mısır-ı islam.da
38a14
s.+sürdi 39b11
s.+ta+(zaman-ı saltanat.ta) 37b7
s.+un+(devlet-i saltanat.uñ)15b19
s. +ı+hülagu+haniyan 38a17
saltanat-encām saltanatla biten
s.+ları+(kelam-ı saltanat-encam.ları
17a6
s.+menam-ı saltanat-encam 14a20
salṭanat-vüṣūl saltanata ulaştırın.
s.+lerine+(rütbe-i saltanat-vüsul.
lerine)9a8
salyāne tanzimattan önce bir kısım
memurlara verilen yıllık vazife.
s.+teşrifat-ı salyane 27a10
şamedānī a.s. hiçbir şeye muhtac olmayan
Allah!a ait.
s. 23b12
s.+ataf-ı samedani 11b25
şāmit a.s. suskun.
s. 36b14
san- f. zannetmek.

s.-up 25b11, 29b3
s.-ursan 36b1

şanā'at a.i.. sanat, zanaat, ustalık, hüner.
s. 40a15

şanādīd a.i.. (sandīd'in c.) ileri gelenler,
başlar.
s.+ittifak-ı cemi' -i sanadid 14a21

şan'at a.i.. sanat, ustalık, hüner, marifet.
s.+ehl-i sanat 45a23

şanāyi' a.i.. (sanat'in c.) sanatlar.
s.+dekayık-ı sanayı-ı ayyarane
14a5

sancāk i. 1. alay bayrağı. 2. eski bir idari
birimi
s.+ı 33b14
s.+ını 42a7
s. 23b1, 36b8, 45a9
s.+ını 22b19
s. 25a24

sanıl- f. sanılmak.
s.-up 41a8

şānī a.s. ikinci.
s. 33a10
s.+delil-i sani 11b24
s.+dermeyan-ı mübeşşir-i sani 16a1
s.+i+(cemi' -i masnuat) 23b14
s.+idi+ sultan alaaddin+i+sani idi
19a21

şāniye a.s. ikinci.
s.+latife+yi+saniye 18a17
s.+suret+i+saniye 9b20

şāniyen a.zf. ikinci olarak.
s. 36a20, 43b23

saña z. "sen" zamirinin datif halı.
s. 15b16, 22b20, 30b9, 33b4, 4a7,
6b7

sarāy far.i. saray, köşk.

s.+ı+dilküşa 42b22
s.+ı+ukba.ya 36b6
s.+ına 41b21

şarf a.i.. harcama.
s.+eylediler 41a12
s.+eyleyüp 26a14
s.+iderdi 35b20
s.+idüp 24b15
s.+olunsun 41a8

sarḥ a.i.. köşk.
s.+i 40a20

sarıl-
s.-miş 44a23

sarın-
s.-up 44b2

sāri a.s. bulaşıcı.
s. 42b14

şarḥ a.s. açık.
s.+lafz-ı sarīh 16a8

şarḥa a.s. açık.
s.+tevarüd-i nukul-ı sarīha 4b13

sāriḳ a.i.. hırsız.
s. 13b21

sarḳ a.i.. hırsızlık, çalma.
s.+ı 14a2

sat- f. satmak
s.-up 41a11

satın al f. satın almak.
s. 34a11

satranc i. satranç oyunu.
s. 20a7

satun al- f.satın almak.
s.+almak 41a9

satvet a.i.ezici kuvvet, güç..
s. 11a9

şavāḥil a.i.. (sahil'in c.) sahiller.
s.+de 19b13

şavlet s.+i+bahr-i rum.da 20b9
a.i.. kuvvetli hücum, saldırma.
s.+erbab-ı savlet 44b1

sa‘y a.i.. çalışma.
s. 1b19
s.+i 13b1
s. 15a25

say- f.saymak.
s.-ıp 27b3
s.-i 26a17

şayd a.i.. avlanmak, av.
s.+itmeye 45b14

sāye 1. koruma, sahip çıkma. 2. yardım.
3. gölge.
s.+i+himayet.inde 8b6
s.+sinde 14b5
s.+sine 16b6
s.+yi+adalet.inde 18b15

sāye-bān far.b.s. gölgelik, büyük çadır.
s. 23a10
s.+a 23a12
s.+ı 23a13

sa‘yi a.s. çalışan
s. 11b5
s.+idi 19a18

şayyib s. 24b22

sayyibe s. 3b8
s.+ara-ı sayyibe 11b3

seb‘a a.i.. yedi.
s. 40b7

sebeḳā a.s. (sabık’ın c.) geçenler.
s.+nuñ 4b6

sebeb a.i.. neden, sebep.
s. 11b4
s.+i 42b11

s.+i+batın.inuñ 35b20
s.+i+feth-i hisar-ı bilecik 28b16
s.+i+hıraş 14a12
s.+i+zahiri 35b15, 35b14
s.+oldı 32a21
s.+olmuşdur 5a15

seb‘i a.i.. yedi.
s. 32a12

sebīl a.i.. yol.
s. 27a6

seb‘in a.s. yetmiş.
s. 2a7, 32a12, 36a12

sebük-bār :far.b.s. yükü hafif.
s. 10a15

sebze-zār far.b.i. yeşillik, sebzelik.
s. 29a16

seccāde a.i.. üzerinde namaz kılınan küçük kilim.
s.+i+hakikat.de 12a1

şedā far.i. ses.
s. 24a7

sedd a.i.. kapatma, tıkama.
s.+idüp 32b16

sedīr a.i.. karyola.
s. 14a6
s.+den+(taht-ı sedir.den) 14a7
s.+e+(taht+ı+sedir.e) 14a14
s.+i 14a6
s.+müstehakk-ı sedir-i huda.yı 17a7
s.+ün 14a13

sefer a.i.. 1. yolculuk. 2. savaşa gitme. 3. savaş.
s. 32a8, 44b12, 45a6
s.+azm-i sefer idüp 5a20
s.+de 45b2, 45b5
s.+e 44b12, 9b25
s.+i+humayun.a 45a11

sefid s.+i+pür+hatar.ı 5b8
s.+lerde 44b19, 44b22
far.s. beyaz, ak.
s.+gad-ı sefid 44a11
s.+tac-ı sefid 44a9

şekm a.i.. güç kuvvet.
s. 22a7

şehir a.i.. tanyerinin ağarmasından biraz
öncesi.
s.+e 14a18

sehīm a.s. pay sahibi.
s. 36a21
s.+dür 31b5

sehm a.i.. ok.
s.+i+perān 31a9

sekīne a.i.. 1. rahat, karar. 2. gönül
rahatlığı. Allah tarafından indirilen
ve kalbe güven veren ilahi yardım.
s.+kemal-i sekine 25b2
s.+olmuş 18b3

sekiz s. sekiz.
s. 19b6, 22a18, 29b12, 29b17,
32a14, 34a18, 38b9, 41a17, 42a5,
4a24

şekl a.i.. suret, şekil.
s.+i+zenan 29b1

seksen s. Seksen.
s. 11a23, 18a12, 19b6, 20b25,
21b7, 22a10, 22a18, 29b17, 37b13,
37b15, 41b15, 4a24, 8b14

seksensekiz s. seksen sekiz.
s. 28a19

selām a.i. 1. barış, rahatlık. 2. sonu iyi ve
hayırlı çıkma.
s. 26a22

selāmāt a.i. (selam'ın c.) selamlar.
s.+i+mülukan.dan 27a10

selāmet a.i. salimlik, eminlik.
s.+le 35a23
e.+e+çıkıkarasız 5b1

selāṭin a.i. (sultan'ın c.) sultanlar.
s.+emin+i+selatin+i+izam 23a19
s.+i+al+i+osman 40b4
s. 16b22, 32a7, 39a12
s.+destur+i+selatin 28a18
s.+e 2b9
s.+i+cengiziyān 18b9
s.+i+fermanber 24b22
s.+i 2b3
s.+i+adl+ayin 1b2
s.+i+al+i+osman 2b7
s.+i+cengiziyān.a 39a3
s.+i+cihad-ayin-i al-i osman 2a22,
2b21
s.+i+Güzin-i al-i osman 2b11
s.+i+harzemşah 8a8
s.+i+mezburañun 11b14
s.+i+mısr 39b5
s.+i+mülk-i suri 14b15
s.+i+mütekaidin.e 2b18
s.+i+selaçuka.dan 39a18
s.+i+selaçukañun 11a14
s.+i+selçukıyan.un 8a6
s.+i+selçukıyan.dan 2b13
s.+name+i+devlet+i+selatin+i+
selçukiye 17b2
s.+takvıyet-i selatin-i selçukıyan
11a8

selb a.i. kapma, zorla alma.
s.+i 9b9

sem^ç a.i..1. işitme. 2. kulak.
s.+i+ayz.a 5b5

semā^ç a.i.. Mevlevi müritlerinin dönerek
yaptıkları zikir.

semā s.+eyleyeler 29a14
a.i.. gökyüzü.
s.+ya+su-yı sema.ya 5a4

šemāne a.i.. sekiz.
s. 27a25

šemānīn a.i.. seksen.
s. 2a8
s.+karib-i semanin 36a13
s. 27a25

šemāniye a.s. sekiz.
s.+de 29b24

semend a.i.. çevik ve güzel at.
s. 24b22, 26b24

şemerāt a.i.. (semer'in c.) meyve, mahsul,
verim.
s.+ı+nihal 26a12
s.+ındandır 7b25

şemere a.i.. meyve.
s.+yi+şecere-yi yusb 25b17

semīn a.s. semiz.
s.+cebdiyane-i semin 26b24

semirt f. semiz hale getirmek.
s.-üp 32a17

semt a.i.. taraf, cihet, yön.
s.+e 34a22
s.+inde 8b15

sen z. İkinci teklik zamiri.
s. 15b14, 15b15, 30b7, 36a22
s.+i 22b18, 6b17, 6b18, 6b19, 6b7,
6b8
s.+i+makar-ı hakarın 22a4
s.+ün 6a24, 6b19
s.+üñ 16a14, 22b17, 22b20

sene a.i.. yıl.
s. 19b6, 20a15, 20a5, 2a6, 30b17,
32a16, 32b18, 37b13, 38b25,
39b15, 39b25, 4a23

s.+de 30a14, 4b1
s.+den 39b18, 39b9, 45a24
s.+nüñ 32b2
s.+si 19a12, 32b21, 37b12
s.+sidür 15a18
s.+sinde 18a7, 19b15, 19b20,
20b25, 21b7, 22a18, 28a24, 31b23,
32a14, 34a16, 37b14, 38b5, 40a6,
4a22, 4a23
s.+sinden 19a3
.+sine 19a6
s.+sinün 4a21
s.+sinüñ 35b10
s.+siyle 32b20
s.+yi+mezbur.da 19b9
s.+yi+mübareke.de 29b11

seng far.i. taş.
s.+i+rāh 33b11

seniyye a.s. yüksek, yüce.
s.+yi+(meratib-i seniyye.yi) 24a22

ser far.i. baş.
s. 733b
s.+i+gur.ına 22a8
s.+ine 16a22

serahd s.+i+aşk.ını 14b23

ser-āmed far.b.s. ileri gelen, başta olan.
s.+i+ruzgar 4a3

ser-ā-pā f.b.zf. baştan ayağa.
s. 16a25

ser-‘asker f.a.b.i. başkumandan.
s.+zıkr-i ser-asker-i han-ı orhan
30a23

ser-bülend far.b.s. başı yüksek, yüce.
s.+olmasını 16a24

ser-çeşme far.b.i. çeşme başı, pınar.
s.+de 35a11

serdār far.i. asker, başı, kumandan.
s. 22a1, 6a13
s.+eyledi 10a14
s.+ferman-ı serdar 27b10
s.+ı 8a25
s.+ı+asker 41b2
s.+ı+mücahidan 33b1
s.+idüp 18a11
s.+ları 8a5
s.+larına 33b18
s.+larını 34a4

ser-engüş **far.b.i. baş parmak.**
s. 3a22

sidre-makām. a.i.. en yüksek makam.
s. 25b21

ser-efrāz far.b.s. benzerinden üstün olan.
s.+olasız 44a4

ser-firāz far.b.s. benzerlerinden üstün olan
s.+ı+cihan.uñ 16b5
s.+ı+elf 17b15
s.+ı+idi 11a18

ser-gerdān far.b.s. (ser-gerde'nin c.) elebaşları.
s. 16b21, 25a11

ser-güzeşt far.b.i. macera, serüven.
s.+ı+(aşk-ı osmani)12a6

ser-ḥadd f.a.b.i. serhat, hudut, sınır boyu.
s.+de 21b11
s.+den 22a25
s.+ler 9b13
s.+ı+ab-ı ceyhun.dan 18b21
s.+ı+küffar.da 22b19
s.+ı+rum 38b20
s.+ı+rum.da 37b25
s.+ı+şarkī+türkistan 40a19
s.+ı+emeviye.den 37b22

ser-ḥayl far.b.i. kervancı başı, reis.
s. 39b1

ser-haylān far.b.i. (ser-hayl'in c.) başlar,
reisler.
s. 16b20, 33b7
s.+ı+etrak 17a17
s.+ı+piran-ı ruzgar+dide 3b20

serī a.s. çabuk, hızlı.
s. 21a22
s.+leri+(sinn+i+seri.leri) 36a12
s.+lerine+(canib+i+seri.lerine)
24b13

serīr a.i.. taht.
s. 15a18, 23b16
s.+ı+hakani.ye 38a21
s.+ı+saltanat 37b11, 4a17
s.+ı+saltanat.a 14b14, 20b18, 30a4
s.+ı+saltanat+cülus.ları 4a20
s.+ı+saltanat-ı cihanbani.ye 30a14
s.+ı+saltanat-ı mısır-ı islam.da
38a14
s.+ı+süruri.de 14a25

ser-māye far.b.i. anamal.
s.+ı+ruzgar 24b9

ser-rişte far.b.i. ipucu, tutamak.
s.+sin 36a24

server far.i. baş, reis, ulu.
s.+ı+ahd 30a6
s.+üñ 16a22

serverān far.i. (server'in c.) serverler, başlar.
s. 16b20

serverī far.i. başkanlık, reislik.
s.+seza-var-ı mesned-i serveri 4a4

serverlik f.t.i. reislik.
s.+ı 6a13

şervet a.i.. zenginlik, varlık.
s.+erbab-ı servet 27b17

sev- f. sevmek.
s.-erdi 6b10

s.-erdim 7a7
s.-erem 6b19, 6b7
s.-ersen 6a24, 6b18
s.-medim 6b17
s.-mesine 7a3
sevābiḳ a.s. (sabık'ın c.) geçenler.
s. 42b11
sevāhil a.i.. (sahil'in c.) sahiller.
s.+i+şam.a 42a16
sevdā a.i.. 1. açırnı sevgi, aşk. 2. istek,
arzu.
s.+sında+idi 10a8
s.+yı+tac 22a13
s. 43a9
seyf a.i.. kılıç.
s.+miftah+i+seyf+i+katı 32b5
seyr a.i.. 1.eğlenmek amacıyla bakma.
s.+ider 6b14
seyyāh a.i.. gezgin.
s.+ı+rum 17b4
seyyār a.s. gezici, gezen, dolaşan.
s.+idi 19a11
seyyid a.i.. efendi, ileri gelen, baş.
s.+i+veled-i adem 1b5
seyyidü'l-enām a.b.s. halkın efendisi.
s.+uñ+(liva-yı millet-i
seyyidülenam.uñ) 17b15
s.+verese-yi seyyidülenam 25b22
sezā far.s. yakışır, yaraşır.
s. 24a15
sezā-vār far.b.s. münasip, uygun, yaraşır.
s. 11a21, 17a6, 17b2, 25a22,
30b22, 37b17, 4a8
s.+ı+mesned-i serveri 4a3
sıçra- f. atlamak.
s.-dı 14a1
s.-yup 14a11, 14a13, 14a9

sıġ- f. sıġmak.
s.-mayup 6a5
sıḥḥ a.i.. sıhhati sağlık.
s.+envar-ı sıhh-ı saadet 17a10
sıḥḥat a.i.. sağlık, afiyet.
s. 43a7
sıḥḥat-pezīr a.far.b.s.sıhhat bulan.
s.+oldılar 18b16
sık- f. sıkmak.
s.-tılar 38b13
sılā a.i.. akrabaya gidip gelme.
s.+yı+rahmet.ünden 24a9
sırr a.i.. sır, giz.
s.+a 15a14
s.+ı 13b25, 14a3
s.+ı+hair 25b10
s.+ı+ihfa+yı+sırr.ı 14a4
s.+ını 7a4
s.+vakıf+i+sırr 28b24
sırrulhafıyyāt a.b.i. gizli sırlar.
s. 13b14
şıyānet a.i.. koruma, himaye etme.
s. 34b24
s.+idüp 26a9
şıyānet-sipāh a.far.b.s. koruyan, koruyucu.
s. 18b14
sikke a.i.. madeni para.
s. 39b4, 43b14, 43b18, 43b20
s.+ibtida-yı zuhur-ı sikke-yi şah
43b8
s.+mükellef-i sikke 20b5
s.+tayin-i sikke-yi cedide 43b22
s.+yi 38a2
silāḥ a.i.. silah.
s. 33a13
s.+ı 35a4
silik far.i. sıra, dizi..

	s.+inde 41b3
silsile	a.i.. ard arda olan şeylerin oluşturduğu sıra. s.+yi+karabet.imüz 5b11 s.+i+bes.i 7b2
sinan	a.i.. mızrak. s. 30a9, s. +i+haşm-sitân 27a3 s. 24b21
sîne	far.i. göğüs. s.+sinde 13b15
sinn	a.i.. yaş. s.+i+bednam.un 22a8 s.+i+seri.leri 36a12 s.+i+şerif.i 11a15
sinnen	a.zf. yaşça, yaş bakımından. s. 2a7
sipâh	far.i. asker. s. 26a3, 36b18, 43b19, 43b25, 43b8, 44a9 s.+a 17b10 s.+i+mücahidin 30b19 s.+larınuñ 44a1 s.+tefviz+i+sipah 31a17 s.+uzema+yı+sipah 44b1 s.+a 41b1
sipâhî	far.i. timar sahibi süvari askeri. s. 20b5, 29a23, 30a16
sipahi-ger	far.b.s. asker donatan. s.+i+esliha+yı+sipahiger.i 27b19
sipâriş	far.i. ismarlama. s. 34b12 s.+eyledi 34b3 s.+eyleyesün 31b18 s.+itmekle 20a6
cân-sipârlık	f.t.b.i. canını feda etme. s. 45b5

sipās	far.i. şükür. s. 23b13 s.+i+bi+nihayat 1b1
sipeh-salār	far.b.i. askerlerin başı. s.+lara 40b14
sipeh-dārlik	f.t.b.i. baş askerlik. s. 27b4, 9b23
sipeh-sārān	far.b.i. askerlerin başları, komutanlar. s. 32a17
sipeh-şiken	far.b.s. asker kıran., ordular dağıtan. s.+i 11a9
sipihr	far.i.1. gök. 2. talih. s. 17a22, 35b24 s.+i+saadet 24a12 s.+mihir+i+sipehr+i+istifa 1b6
sirāyet	a.i.. bulaşma, geçme, yayılma. s.+idüp 3b16
sīret	a.i.. birinin iç hali, gidişi, tavrı. s.+i+pusendide.si 4a2
sirr	a.i.. gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey, sır. s. kitmān-ı sirr 12b25
sitem	far.i. zulüm, haksızlık. s. 35b17
sitem-dīde	a.far.b.s.zulüm görmüş. s.+lere 35b22
sitem-kār	far.b.s.zulmeden, s. 33a17
sitem-kārlik	f.t.b.i. zalimlik. s.+ların 23a9
sittīn	a.s. altmış. s. 40b7
siyāh	a.s. siyah, kara. s. 22b9, 44a2
siyāset	a.i.. memleket idaresi.

s. 25b9
s.+e 33a17
siz z. İkinci çokluk kişisi.
s. 22b14, 44a3, 5a17, 5a22, 5a24,
5b10, 5b6, 7a2
s.+den 12b19, 7a3
s.+e 22b15, 22b21, 30b4, 5a25
s.+i 5a25, 5b7
s.+ün 6a7
s. 5a18
'sm a.i.. Osmān isminin kökü.
s. 18b2
soğuk s. soğuk.
s. 40a23
şoḥbet a.i.. görüşüp konuşma, arkadaşlık
etme.
s.+i+üns.de 12a22
s.+idüp 14a17
s.+inde 12a9, 34a18
soḥra zf. sonra.
s. 10b12, 13b13, 14a19, 17a20,
18b11, 19a14, 19a24, 19b18,
20a15, 20a19, 22a11, 22b24,
23a18, 25b11, 26a23, 26a24,
28b19, 29a2, 29a23, 29b1, 29b7,
2b13, 2b19, 2b23, 2b9, 30a25,
30b25, 31b13, 32a17, 33b1, 34a19,
34a2, 35a9, 36a9, 36b9, 36b9,
38a19, 38b14, 38b5, 39a18, 39a8,
39b10, 39b18, 39b21, 39b9, 3b21,
40a2, 40b19, 43a11, 44b20, 45a24
s.+dan 13b9, 44b25
s.+idi 30b17
soḥraki s. sonra olan.
s. 7a2
sor- f. sormak.
s. 36a9

s.-ardı 42b24
s.-dı 13a5, 7a2
s.-up 22b5
sovuḡ s. soğuk.
s. 42b18
soy i. sülale, nesep.
s. 1b15
söyle- f. demek, söylemek.
s.-di 6b4
s.-meyüp 41a24
s.-sem 13b25
s.-yüp 6b7
s. 13b17
söyleş- f. karşılıklı konuşmak, muhabbet
etmek.
s.-üp 4022
söz i. söz, kelam.
s.+de 28b6
s.+üm+tutmadılar 6b17
s.+ünden 13a24, 6b20
su i. su.
s. 40a23, 6b14
s.+ları 42b18
s.+yı 34a17, 40b12
s.+yı+sema.ya 5a4
s.+yın 43a8
s.+yu 32a25
su'āl a.i.. soru sormak..
s.+eyledi 14b11
s.+eyledükde 34a20
s.+idüp 35b13, 5a15
subḥ a.i.. sabah.
s.+da+(hengam+i+subh.da) 14a19
s.+tug-ı subh 25a22
subḥ-gāh a.far.b.i. sabah vakti.
s.+da+(vakt-ı subh-gah.da) 16a18
sūd-mend far.b.s. faydalı, karlı, kazançlı.

s. 27a22

şudür a.i.. çıkma.
s. 25a15

suf a.i.. sof, yün, yapağı.
s. 44a6

sufûf a.i.. (saff'ın c.) sıralar, diziler.
s.+ı+rical.i 26b21

suğrâ a.s. küçük.
s.+dan 42a13

suhret a.i.biriyle alay etme, maskaralık.
s.+bais-i suhrat 25b12

suhûlet a.i.. kolaylık.
s. 31a21, 34a22

su'î kaçd a.b.i sinsice plan kurarak öldürme düşüncesi
s.+ların 28b23

su'-i tedbîr kötü tedbir.
s.+lerinden 3b9
s. 11b18

şulbî a.s. sulbundan olan.
s. 22b18

sulh a.i.. barış.
s. 34a4, 34b6, 35a21
s.+a 42b3
s.+ı+suri+idüp 18a16

sultân a.i.. hükümdar, padişah.
s. 10a11, 10b15, 10b7, 11b5, 1
6a3, 17a24, 1b13, 20a11, 22a22,
22b11, 23a24, 23a7, 29b23, 29b23,
30b21, 38a5, 38a7, 39b13, 3a7,
40a5, 41a6, 43a10, 44a4, 9a3, 9b8
s.+a 10b19, 20a8, 22b9, 23a17,
23a5, 28a4, 3b24
s.+a+(esmane-i sultan.a) 28a11
s.+a+(hadib-i sultan.a) 38a4
s.+a+(hizmet-i sultan.a) 23a1
s.+a+(ordu-ı sultan.a) 10a9

s.+ahd-i sultan 19a16
s.+alaeddin-i selçuki.den 4a25
s.+asker-i sultan 23a6
s.+avd-i sultan 22b8
s.+cülus-ı hazret-i sultan osman
4a16
s.+dan 22a22
s.+dan+(canib-i sultan.dan) 23a15
s.+ı 22b4, 23b11
s.+ı+ali+makam 19b7
s.+ı+alışan 40a8
s.+ı+azimuşşan 3a24
s.+ı+azimüşşan+ibrahim+han 4b14
s.+ı+(beldan-ı cihan.dur) 3a2
s.+ı+cihad+ayin.dür 15a23
s.+ı+cihan 33b1
s.+ı+gazan-ı asker 29b24
s.+ı+iran 18b22, 37b21
s.+ı+islam 8b5
s.+ı+rub^c-i meskun 15b6
s.+ı+sahib-i efendar 3b22
s.+ı+sahranışiyan 6a18
s.+ı+salifülbeyan 2b19
s.+ına 38a10
s.+neseb-i hazret-i sultan osman
4b2
s.+oldı 20a4
s.+olup 19b13, 39b10, 39b11,
39b12, 39b15
s.+osman 32a6
s.+osman.un 4b3
s.+osman+gazi.nün 4a20
s.+tac-ı sultan 44a22
s.+um 40a12
s.+un 38a9
s.+uñ 39a8, 39b8
s.+zaman-ı sultan orhan.da 38b25

	s. 10b6
sultanul berreyn	iki karanın sullatı
	s. 1b12
sulu	s. suyu olan, su katılmış.
	s. 42a14
sun-	f.arz etmek.
	s.-up 24a25
şüret	a.i.. 1. biçim, kılık. 2. tarz, tavır.
	s. 9a12
	s.+i+hasene 9a9
	s.+i+ruya.da 14b20
	s.+i+saniye 9b20
	s.+i+ula 9a10
	s.+in 10a21, 26a24, 33b16, 5a17
	s.+i 23b9
sürah	far.s. kırmızı.
	s.+gad-ı sürah 44a11
sūrī	a.s. görünürde olan.
	s.+esbab+i+suri 43a23
	s.+izzet+i+suri 5a5
	s.+selatin+i+mülk+i+suri 14b15
	s.+sulh+i+suri+idüp 18a16
şu'ūd	a.i.. yukarı çıkma, yükselme.
	s.+eyler 35b25
	s.+itdügi 8b20
sūzān	far.s. yakan, yakıcı.
	s. 12b24
	s.+ateş-i suzan 12b1
sübḥāne	a.s. her türlü noksandan uzak olan Allah.
	s. 20b14
sübḥānī	Allah'tan olan.
	s.+elṭaf-ı sübhani 11b25
şübüt	a.i.. sabit olma.
	s. 14b4
sükün	a.i.. oturup dinlenme.
	s. 8b11

şülūc	a.i.. (sele'in c.) kararlar.
	s. 44a6
şülūk	a.i.. bir yola girip gitme.
	s.+ittüresin 36b4
	s.+ünde 16a5
şünnet	a.i.. 1. adet, iyi ahlak. 2. Hz. Peygamber'in yaşayış tarzı.
	s.+i+ilahi 3b13
	s.+i+nebiyy-i muhtar 14b24
	s.+i+rasulullah.a 44a4
	s.+ini 15a25
şünnetullāh	a.b.i. Allahın kanunu.
	s. 35b23
şür-	f. 1. sürmek, 2. geçirmek.
	s.-di 19b14
	s.-ömr+sürdiler 6a4
	s.-saltanat+sürdi 39b11
	s.-üp 41a3
şür'at	a.i.. hız.
	s. 24b20, 35a2
şürī	i. sürü.
	s. 29a5, 36b16
şürūr	a.i.. neşe, sevinç.
	s. 14b9
	s.+i+adalet+küster.i 4a18
	s.+i+idi 11a5
	s.+ları 17a22
	s.+olmak 22a12
şürūrī	a.s. sevinçli.
	s.+de+(serir-i süruri.de)14a25
	s.+hükümet-i süruri.yi 5a5
şürün-	f. sürünmek.
	s.-üp 43a4
süt	i. süt.
	s.+üni 6a25
sütüde	far.s. övülmüş.
	m.+da+(zat-ı sütüde) 26b22

sütüde-şifât	f.a.b.s. vasfı övülmüş. s. zât-ı sütüde-şifât 26b12
sütür	far.i. binek ve yük hayvanı. s. 17a1
süvārān	far.i. (süvari'nin c.) süvariler. s. 45a7
süvārī	far.i. atlı asker. s. 26b10, 44b11, 44b16, 45a4
süyüf	a.i.. (seyf'in c.) kılıçlar. s. 30a9, 33a13
-Ş-	
şa' bān	a.i.. Arabi ayların sekizincisi, üç ayların ikincisi. ş.+un 40a6
şādān	far.s. sevinçli. ş.+olup 21a23, 34a5
şād-kām	far.b.s. çok sevinçli. ş.+olup 27a23
şāfi'	a.s. Şafi mezhebinden olan. ş. 19a9
şāh	far.i. padişah. ş. 14b13, 39a10, 39a4, 43b19, 44a9 ş.+ı+mülk+i+nihad 44a18 ş.+ı+ziikbal.e 16a14 ş.+ibtida+yı+zuhur+ı+sikke+yi+şah 43b8 ş.+lar 15a22 ş.+laruñ 14b7
şahab	a.i.. akan yıldız. ş.+ı+sakıb 24b21
şāhān	far.i. (şah'ın c.) şahlar. ş. 43b18, 44a16 ş.+ı+bahtiyar 3a20 ş.+ı+hıttā+yı+ıran 18b20 ş.+ı+osmaniyan 44a21

şāh-āne	ş.+teşrif-i şahan 27a7 f.b.zf. şaha yaraşırca. ş.+esb-i müzeyyen+i+şahane 23a22
şāh-bāz	far.b.i. yiğit, şanlı, gösterişli adam. ş. 828b ş.+ı devlet.i 15b9
şāhī	far.s. şaha ait, şahla ilgili. ş.+hanedan-ı şahı 4b7 ş.+menşur-ı şahı 27b2 ş.+si+(gonce-yi baht-ı şahı.si)16a16
şāhid	a.s. gören, tanık olan. ş. 14a23
şahş	kişi, kimse. ş. 39a20 ş.+ı 36a6 ş.+ı+magdub.uñ 25b11
şāh-zāde	far.b.i.padişah oğlu. ş.+ı+ali+mikdar 2a3 ş.+leri 44b1
şāh-zādegān	(şah-zade'nin c.) şehzadeler. ş.+ı+lema 44a16
şakīk	a.s. ana baba bir erkek kardeş. ş.+ı+şefik 5b12
şāl	far.i. şal. ş.+lerinün 32b7
şān	far.i. nam, şöhret. ş. 43a19 ş.+ı+saadet 27a11 ş.+ına 5a19 ş.+ından+(ıla-yı şan.ından) 11b6
şark	a.i..doğu. ş. 15a21 ş.+a+(diyar+ı+şark.a)8b25 ş.+dan+(diyar+ı+şark.dan)8b13
şarkī	a.s. doğudaki, doğuya ait.

	ş.+serhadd-i şarki-yi türkistan 40a19		ş.+laında+ferzendan+i+şecaat+ nişan.larında 7b16
şart	a.i.. koşul, şart. ş.+ıyla 31a14, 42b5 ş.+la 32a5, 35a21 ş.+olınmışidi 21a10	şecā' at-şi'ār	a.b.s. yiğitlikle tanınmış. ş. 33a10
şāyed	f.e. eğer, olaki. ş. 26b21	şecer	a.i.. ağaç. ş.+i+azim 14b4
şāyi'	a.s. duyulmuş, herkesçe bilinmiş. ş.+oldı 44b3	şecere	a.i.. soy ağacı, neseb. ş.+semere+yi+şecere+yi+yusb 25b17
şdn	ş.+taht+i+şdn+i+berusa 40a7	şefeteyn	a.i.. iki dudak. ş.+dür 13b20
şeb	a.i.. gece. ş.+i+kadr.e 12a20 ş.+i+mahud.da 41b15 ş.+i+tār.da 45b25	şefkat	a.i.. acıma, merhamet. ş. 25b24 ş.+inden 6b13 ş.+olunup 24b3
şeb-hūn	far.b.i. gece baskını. ş. 21a13, 21b4 ş.+eyleyeler 45b20, 45b23 ş.+iderlerdi 32b16 ş.+idüp 45b25 ş.+itmek 10a16 ş.+itmezden 45b23 ş.+etmişdür 21a20	şehādeta	a.i.. 1. şahitlik etme. 2. şehit olma. ş.+idüp 14a24 ş.+şeref-i şehadet 21b24
şebn-garran	ş. 19a2	şehāmet	a.i.. akıllı ve yiğit olma. ş. 4a2
şeb-rengān	far.b.s. gece renkli, karanlık. ş. 40a20	şehirli	a.t.s. şehirli. ş.+nun 32b25 ş.+ye 35b17
şeb-tā-be-rūz	f.b.zf. geceden gündüze kadar. ş. 12a17	şehīd	a.i.. din ve yüksek bir ülkü uğruna ölen, savaşta ölen, şehit. ş.+eylediler 38a24 ş.+eylemişdi 34b14 ş.+oldı 21b2
şecā' a	a.i.. şecaatler, yiğitlikler. ş.+asar.ı+şecaa 32b21	şehr	a.i.. şehir, büyük belde. ş. 31a18 ş.+de 19b4, 28a1, 39a12 ş.+lerinde 39a17 ş.+lerini 19b15, 7a17 ş. 23a4, 42b6 ş.+de 40a13 ş.+e 45b13
şecā' at	a.i.. yiğitlik. ş. 4a2 ş.+ızhar+i+şecaat 13b2 ş.+le 42a2		
şecā' at-nişān	a.b.s. yiğitlikle tanınmış.		

§.+e+(ehl-i şehir.e) 33a12
 §.+e+(etraf-ı şehir.e) 45b13
 §.+(hisar-ı şehir-i İznik) 31a16
 §.+i 32a25, 35b9, 3a2
 §.+i+antalya.dan 39a21
 §.+i+(behiştasa-yı berusa.da) 40a16
 §.+i+(burusa-yı behişt+asañun)
 32b6
 §.+i+cennetasa 43b17
 §.+i+firdevs+nişan 40a10
 §.+i+heri 39a2
 §.+i+humayün 40b6
 §.+i+iznik 45b10
 §.+i+konya 38b21
 §.+i+kütahya 10b17
 §.+i+mezbur 42a10
 §.+i+mezbura.da 3a3
 §.+i+milh 37b22
 §.+i+muazzam 42a13, 43b16
 §.+i+muazzam.dur 40a17
 §.+i+muazzam.idi 6a20
 §.+i+muazzam.un 32b7
 §.+i+tebriz.i 19a1
 §.+in 19a7, 19b11
 §.+inde 36b10
 §.+ine 34b3, 39b4
 §.+ini 40b3
 §.+inün 9b11
 §.+inüñ 20b1, 39a21
 §.+kostantiniye+şehri 3a2
 §.+ün 31a23
 §. 3a5
 §.+i+mezbura.da 3a3
 §.-i 42a11
 §.+i 18a13
şehir-engiz bir şehrin güzelliğini anlatan eser.
 §.+hikayet-i şehir-engiz 5b5

şehristān far.b.i. büyük şehir.
 §.+da 40a13
şehir-yār far.b.i. paışah, hükümdar.
 §.+i+asker-i nusret-şiar 30b7
şehir-yāri far.b.i. padişahlık.
 §.+rütbe-yi şehriyari.ye 14a24
şehvet-endiş a.far.b.s. şehvetini, arzularını
 düşünen.
 §.+e+(nefs-i şehvet-endiş.e) 12b5
şeh-zāde (bkz. şāh-zāde)
 §.+sini 38b15
şekl a.i.. biçim, suret.
 §.+inde 44a23
 §.+i 41b6
 §.+idür 23b10
 §.+in 35a13
şikem a.i.. karın, mide.
 §.+inde 14b13
 §.+ine 14b3
şekür a.s. çok şükreden
 §.+i+ibad-ı şekur.ı 24a9
şem^ç a.i.. mum.
 §.+i nūrānī 25a12
şemşir far.i. kılıç.
 §. 16b16, 16b18
 §.+darb+i+şemşir 28a5
 29a21, 40b19
 §.+hiddet-i şemşir 34b7
 §.+i+ 1b10
 §.+i+cihan+küşa.ları 36a4
 §.+i+cihanküşa.sı 17b5
 §.+i+darb-ı şemşir.i 43b1
 §.+i+heyten.de 14b7
 §.+i+zafer+tesir 1b18
 §.+i+zafer+tesir.leriyle 3a14
 §.+kabza-yı şemşir-i hassa 16b14
şemşir-mişāl far.b.s. kılıç gibi.

şenâ'at ş.+pürşah-ı şemşir-misal 14b16
a.i.. kötülük, fenalık.
ş. 44b19

şerr a.i.. kötülük.
ş.+dür 9a13

şer' a.i.. Allah'ın emri..
ş.+hakim-i şer 36b7
ş.+i+şerif.e 25b8
ş.+icra-yı şer'-i metin.i 25b19

şerâit a.i.. (şart'ın c.) şartlar, koşullar.
ş.+ini 36a22

şer'an a.zf. dini olarak, şeriatçe.
ş. 45a18, 4a6

şeref a.i.. büyüklük, yükseklik, ululuk.
ş.+i+islam.la 18b23
ş.+i+kudum.ları 15a16
ş.+i+şehadet 21b24
ş.+i+şuyuu+idi 23b24

şer'i a.i.. şeriat, din.
ş.+de 12b21
ş.+nikah+i+şeri 12b13

şer'i a.s. şeraite ait, şeraitle belirlenmiş.
Hams-i şer'i: şeraitin belirlediği
beşte birlik ganimet payı.
ş.+i+hams+i+şeriy.i 26b9

şerî'at a.i.. doğru yol, Allah'ın emri.
ş.+tarik+i+müstakim+i+şeriat+i+
mustafavi.den 36a18

şerî'at+perver a.far.b.s. Allah'ın emirlerine uyan.
ş. 19a13

şerîf a.s. şerefli, yüce.
ş. 25b6
ş.+berat-ı şerif 4a25
ş.+cami-i şerif 18a14, 28a1
ş.+e+(şer'-i şerif.e) 25b8
ş.+i+(hadis-i şerif.i) 26b13, 33a24
ş.+i+(ism-i şerif.i) 15a13

ş.+i+(nam-ı şerif.i) 12a15
ş.+i+(sinn-i şerif.i)11a15
ş.+ine+(emr-i şerif.ine) 2b15
ş.+ine+(nam-ı şerif.ine) 17a5,
19b6, 28a20, 29b17
ş.+leri+(mevlid-i şerif.leri) 4a22
ş.+lerin+(nam-ı şerif.lerin)40b9
ş.+lerinün+(nam-ı şerif.lerinün)
23b22
ş.+mazhar-ı emr-i şerif 1b2
ş.+meşhed-i şerif-i birader-i
Osman beg.de 22a2
ş.+nass-ı şerif 2b17
ş.+nişan-ı şerif i alışan ı sami
23b11
ş.+vücut-ı şerif 25b24

şerik a.i.. ortak, eş.
ş. 31b5, 36a21

şer'iyе a.s. şeraite ait.
ş.+de+(umur-ı şeriye.de) 12a14
ş.+sin+(hassa-yı şeriye.sin) 26b11

şer'iyye a.s. şeraite ait.
ş.+ehra-yı ahkam-ı şeriyye 28a21

şerlik a.t.i. kötülük.
ş.+e 25b1

şermende far.b.s. utangaç.
ş.+eyleyesün 33a19

şerm-sâr far.s. mahçup, utangaç.
ş.+oldı 13b6

şerr a.i.. kötülük.
ş.+i+zalim.i 25b3

şevâhid a.i.. (şahid'in c.) şahitler.
ş. 17b12

şevk a.i.. şiddetli arzu.
ş. 14a18
ş.+izhar-ı şevk eyledi 5b14
ş.+lerin 32a19

şevk-engiz keyif koparan, sevinç veren.
ş.+kelimat-ı şevkengiz 12a22

şevket a.i.. büyüklük, heybet.
ş. 11a1, 9a17

şevvāl a.i.. Arabi ayların onuncusu.
ş.+ınun 3a10

şeyh a.i.. müritleri olan tasavvuf ehli.
ş. 13a10, 13a14, 13a15, 27b24
ş.+de+(hane-yi şeyh.de)12a17
ş.+e 14b9, 28a3
ş.+e+(hazret-i şeyh.e) 13a13
ş.+halvet-hane-i şeyh-i alişan.da
12a21
ş.+hazret-i şeyh-i kebir 14b20
ş.+hıdmet-i şeyh-i ali-makam.a
12a18

ş.+i+alicensab-ı bihicab 14b25
ş.+i+alikehr.e 12b14
ş.+i+büzürg-var 14b22
ş.+i+sanān 12b9
ş.+i+tarikat.ün 12a16
ş.+ün 12a23, 13a11, 13a3

şeyn a.i.. leke, ayıp, kusur.
ş. 26a21

şi'ār a.i.. ayırıcı işaret..
ş. 24b7, 25b3
ş.+ları 43b24

şīr-gīr far.b.s. aslanı tutacak kadar kuvvetli.
ş.+oldılar 21b12

şifā a.i.. sıhhate kavuşma hastalığının geçmesi.
ş.+bulur 8b24

şikār far.i. av.
ş. 30a16
ş.+a 6b23
ş.+da+idi 7a6

ş.+da+iken 19b18
ş.+ımızdur 21a19

şikār-gāh far.b.i. avlanma yeri.
ş.+da+iken 7a12

şikāyet a.i.. şikayet, yakınma.
ş.+eyledi 21b11

şikeste far.s. kırık.
ş.+olmuş 18b16
ş.+olup 18b6

şikeste-dīl far.b.s. kalbi kırılmış.
ş.+olurlar 18b11

şimāl a.i.. kuzey.
ş. 20b10
ş.+canib-i şimal i garbi.
den 17b19

şimālī a.s. kuzeydeki.
ş.+canib-i şimali-i harbi 9b12
ş.+memalik-i şimali 6a10

şimār a.i. şenlendirme, bayındır hale getirme.
i.+ı+leyl+ü+nehar 15b3

şimden-soñra b.zf. şimdiden sonra, artık.
ş. 14a14, 20b17, 21b20, 30a11, 30b4, 32a18, 33b3, 43b13, 5b8, 7b22

şimden-gerü b.zf.bundan sonra
ş. 28a6

şimdi zf. şimdi, şu zamanda, halen.
ş. 12b12, 16a6, 23b6, 36b18, 37b24, 40b17, 42a13, 42a19, 42b19, 43b7, 5b19, 5b3, 6b17, 7a7, 9a19
ş.+ye 15a3
ş. 28a12, 4a5
ş. 33b12
ş. 21b19, 43b15

şimsir far.i. kılıç (bkz. şemşir)

şir ş.+i+zerrin 23a22
far.i. aslan.
ş.+cidal-i şir i yezdaniye.ye 24b16
ş.+i+merdan-ı din 12b6
ş.+nefer-i merd-i şir 29a19

şitā a.i.. kış.
ş.+da+(hengam-ı şita.da) 40a23

şol s. şu.
ş. 23b19, 32a5

şöhret a.i.. tanınma, herkesçe bilinme, ün.
ş.+buldu 42a2
ş.+i+tam+bulmuşidi 12a15

şöhret-perest şöhrete çok değer veren.
ş.+olduğı+idi 35b21

şöyle s. şöyle.
ş. 17b14, 27a25, 31b8

şühüd a.i.. (şahid'in c.) şahitler.
ş.+ı 14a20

şuhūr a.i.. (şehr'in c.) aylar.
ş.+ınun 40b7
ş.+unda 19a11, 32a12, 36b5, 4a21
ş.+unuñ 37b12

şūrā a.i.. danışma kurulu.
ş.

şuyūh a.i.. (şeyh'in c.) yaşlılar.
ş. 12b9

şübhe a.i.. şüphe, kuşku.
ş.+mahal.i+şübhe 3b19

şühedā a.i.. (şehid'in c.) şehidler.
ş.+yı+müslimin 21b22

şükr a.i.. görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnetdarlık.
ş. 1b1
ş.+den 45b4
ş.+i+bıkıyas 23b13
ş.+i+kavli 30a9
ş.+nazm+ı+şükr+i+huda 30a6

ş. i+bipayan +eyledi 40b8
ş. +i+fili +eyleyüp 30a9
ş.+eyledi 14b18

şükran a.i.. teşekkür etme, iyilik bilme.
ş.+ı+nimeti 24b17

şürū' a.i.. başlama.
ş. 44b20
ş.+eyleyelüm 30a12
ş.+idelüm 18b19
ş.+idüp 34a24
ş.+itdükde 9a11
s.+olındı 2b1

şürūh a.i.. (şerh'in c.) şerhler, izahlar.
ş. 44b20

şüyū' a.i.. duyulma, yayılmış, bilinme, dağılma.
ş.+şeref+i+şuyuu+idi 23b24
ş.+bulup 44a20

-T-

tā f.e. kadar, dek, değin.
t. 10b2, 10b9, 11a11, 14a17, 14a18, 16b25, 17b22, 18b22, 23b3, 28b4, 29b24, 30a11, 31a23, 31a7, 34b3, 37b23, 38b21, 39a9, 3b8, 40a19, 42a16, 43b3, 44a15, 7a17, 8a7

ta' accüb a.i.. şaşakalma.
t.+idüp 6b4

ta' ahhüd a.i.. üstüne alma, yapılması için söz verme.
t. 35a25
t.+eyledi 13a8

ta'alluk a.i.. 1. ilişki, ilgi. 2. sevme, alaka duyma.
t.+ı 18a21
t.+u+nikah.a 13a8

ta'ām a.i.. yemek.
t. 36b17, 37b9

ta'arruz a.i.. saldırma.
t.+iderlerdi 33a2

ta'aşşub a.i.. bir şeye aşırı taraftar olma.
t.+ı+din.den 22b7

ta'aşşuk a.i. birbirine aşık olma
t. 14a16

tā'at a.i..Aalah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet.
t.+mülazemet+i+taat 11a16

tab' a.i.. tabiat, mizaç, fitrat.
t.+ı+akilane 3a21

tābān far.s. ışıklı, parlak.
t. 14b3, 24b6

tabāyi' a.i.. (tabiat'ın c.) tabiatler.
t.+ı+dehateyn 26a15

tābi' a.s. uyan,tabi olan.
t. 21b18
t.+olan 22b1

tabī'ī a.s. tabiat icabı olan, olağan, alışılmış.
t.+ecel-i tabi 19a11
t.+isi+(fitrat-ı tabi.isi) 32b3

tābi' in a.i.. 'tabi'in c.) Peygamber efendimizi göremeyip onu görenleri (sahabeyi) görmüş olan kimseler.
t. 2b8
t.+den 2b22

tābi' iyet uyma, arkasından gitme.
t.+eylediler 36a6

tā' bīr a.i.. 1. rüya yorma. 2. ifade etme, anlatma.
t.+alim+i+ilm+i+tabir 14b20
t.+eyledi 14b17
t.+i 12b16
t.+i+dilnivaz.indan 14b18
t.+i+efkar.indan 41a24
t.+idüp 36a14
t.+inden 14b11, 18a19
t.+inün 15b5
t.+olundugı 15b8

tabk a.i.. (tıbķ) uygunluk.
t.+ınca 25a5

tabl a.i.. davul.
t. 27b2, 28a8, 39a7, 25a23
t.+nevbet-i tabl 23a25

tabl-hāne a.far.b.i. büyük davul.
t. 23a21

tabur i.yaklaşık üç yüz askerden oluşan bir birlik
t.+ımuza 10a4

tābūt a.i.. ölü taşınan sandık.
t.+unu 36b9

tāc a.i.. hükümdarların başlarına giydikleri cevahirli başlık.
t. 44a1
t.+ı+melik.i 14a8
t.+ı+pür+ibtihac.ın 24a16
t.+ı+sefid 44a9
t.+ı+sultan 44a22
t.+sevda-yı tac 22a13
t. +ı+sultan +iderler+idi 44a21

ta' cīl a.i.. acele ettirme, çabuklaştırma.
t.+itmekle 37b6

tafaşşul a.i.. ayrışma.
t.+ı+tafazzul.ları 2b10

tafazzul a.i.. faziletlenme.

tafşıl t.+tafassul+ı+tafazzul.ları 2b10
a.i.. etraflıca bildirme.
t.+i 4b16, 4b2

tafzıl t.+zıkr-i tafsil-i ayz bin ishak 4b24
a.i.. birini diğlerinden üstün tutma.
t.+olmagnın 2b18
t.+zıkr-i tafzil-i al-i osman 2b10

tağ i. dağ.
t.+lar 14b5
t.+uñ 35a2

tağdiye a.i.. gıdalandırma.
t.+siyle 24b14

tāgūn a.s. (tāgī'nin c.) azgın kimseler.
t. 20a2
t.+dan 45b17

tağyır a.i.. değıştirme.
t.+eyledi 23b6
t.+itmek 21b14

taħakkuķ a.i.. gerçekliğı anlaşılma, hakikati
ortaya çıkma.
t.+idecek 43a11

taħakküm a.i.. baskın olma, zorbalık etme.
t.+iderlerdi 18b9

taħakkümāt a.i.. (taħakküm'ün c.) zorbalıklar.
t.+ına 38a6

taħammül a.i.. dayanma, katlanma.
t.+idemeyüp 20a6, 38a7

taħaşşun a.i.. korunma.
t. 33b21, 34b19

taħıyyāt a.i.. (taħıyye'nin c.) hayır dualar,
taħıyyeler.
t. 1b4

taħkık a.i..s. 1. doğruluğunu araştırma. 2.
doğru, gerçek, hak.
t. 24b12
t.+den+(ehl-i taħkik.den) 4b6
t.+un+(ehl-i taħkik.uñ)18a19

taħrıb t +ara-yı sayyibe.lerine 3b8
a.i.. harap etme, yıkma.
t.+i 21b9
t.+i+(deyr-i sevmenat) 2b25

taħrıķ a.i.. harekete geçirme.
t.+itmege 22a23

taħrıř a.i.. yazma, yazılma.
t. 2a25, 2b1
t.+e+meslek-i taħrir.e 3b3
t.+eyleyüp 44b18
t.+ezan-ı bais-i taħrir-i kitab 2a5
t.+i 4b24
t.+idüp 41b5, 44b10
t.+olundı 23b10
t.+olunmak 2b13

taħrıren a.zf. yazarak.
t. 27a25

taħşıl a.i.. hasıl etme, ele geçirme,
toplama.
t.+i+mal 40a13

taħt far.i. hükümdarlık makamı.
t. 11b18, 40b3
t.+a 38a22, 38b4, 40a1
t.+i+devlet.inde 20a21
t.+i+hükümet.inden 13a12
t.+i+kayseri.ye 4a19
t.+i+osmani.yi 3a9
t.+i+saltanat.a 44a26
t.+i+sedir.den 14a7
t.+i+sedir.e 14a14
t.+i+şadani+i+burusa 40a7
t.+idinmişdi 42a12
t.+idüp 19a1
t.+layık-ı taħt-ı cihanbah.ı 3b25
t.-ı 4a14

taħt-gāh far.b.i. taħt yeri.
t. 19a7

tahtır a.i.. hatırlatma.
t. 13b25

tahvif a.i.. korkutma.
t.+i+tehdid 35a17

tahzir a.i.. men etme, sakındırma..
t. 13b17

taife a.i.. 1. bölük, takım,güruh.2. kabile,
kavim.
t. 26a2, 45a9
t.+nüñ 45a4
t.+si 44b23
t.+sinün 20b11
t.+yi+cedide.nün 45b1
t.+i 44b17

tair a.i.. kuş.
t.+i+humayun+ı 16a19

taqaddüs a.i.. mübarek, kutlu kılma.
t.+idüp 36a5

tekâlif a.i.. (tekliḥ'in c.) yükümlülükler.
t.+i+rab.den 45a6

taqdım a.i..1. sunma. 2. öne geçirme.
t.+i+hamd 29b1
t.+olundı 2b9

taqdır a.i..1. beğenme,2. değer biçme.
3. Allah'ın kaderiyle tesbit etmesi.
t. 40a16
t.+i+zülcelal 8b19
t.+olmagla 14b20, 45b16
t.+olunursa 7b11
t. 37b15, 4b12

taqlid a.i..benzemeye veya benzetmeye
çalışma.
t.+idüp 25a25

taqrīb a.i.. vesile, bahane.
t.+düşdükce 9b19

taqrır a.i.. 1. anlatma. 2. yerleştirme,
sağlamlaştırma.

t.+eyledi 14b11
t.+eyleyüp 31b17
t.+lisan+i+takrir 18a19

taqşim a.i.. bölme, kısımlara ayırma.
t. 28a15, 35b8
t.+eyleyüp 26b10
t.+i+kara 30a23
t.+i+mülk 30b16
t.+idüp 23a2

taqvıyet a.i.. güçlendirme, destekleme.
t.+i 38b21
t.+i+selatin+i+selçukiyan 11a8
t.+i+sünnet+i+seyyidülenam 15b20

taladuzı
t.+tekellüfat+i+taladuzı 44a20

taleb a.i.. isteme, istek.
t. 28a2, 35a14
t.+de+(bürehne-yi tarik-i taleb.de)
16a25
t.+eyledi 32a4
t.+eyledüklerinde 41a7
t.+idüp 12a9
t.+itmek 42b1
t.+de 13b1
t.+eyledi 14a12

talebe a.i.. öğrenci, çırak.
t.+ye 19a10

taḻi' a.i.. talih.
t. 24a12
t.+i 9a8

taḻib a.s. isteyen, talep eden, istekli.
t.+ini 26a19
t.+olup 27b16

ta' lım a.i.. öğretme.
t. 15a5

tämm a.s. noksansız, bütün, tatam.
t.+kıyam-ı tam 27a24

ṭamaʿ t.+şöhret-i tam bulmuşidi 12a15
a.i.. açgözlülük.

tamām t.+yı+(tig-i ateş-bar 29b7
a.s. tamam, tam, eksiksiz olma.
t. 10b25, 16a13, 22b25, 21a25
t.+dikkat-ı tamam 26a10
t.+olduğı 44a25
t.+olınca 23b2
t.+tevekkül-i tamam 26a22

tamāmen a.zf. tam olarak.
t. 35a6

ṭamar a.i.. damar.
t.+ını 5b22

taʿmīr a.i.. onarma, bozuk şeyi düzeltme.
t.+i+bilad 26a11
t.+i+meabid+i+ehl+i+taat 16b10

tenʿīm a.i.. nimetlendirme.
t.+itmişüm 15a5

tañrı i. tanrı, ilah, Allah.
t.+dan 42b19
t.+ya 6b16, 6b7
t.+yı 6b18, 6b19

tap- f. tapmak, ibadet etmek.
t.-alar 6b17
t.-arsan 6a24, 6b7

tar s. dar.
t.+olup 42a25,

tār far.s. karanlık.
t.+şeb-i tār.da 45b25

ṭaraf a.i.. 1. yan, yön. 2. bölge, yer,
memleket. 3. aralarında
anlaşmazlık veya savaş olan iki
kısmıdan her biri. 4. (birinin) yanı.
t. 9a16
t.+a 34a20
t.+dan 11b7
t.+ı 1019

t.+ı+ayz.a 5a16
t.+ı+galib.e 9a22
t.+ına 35b4, 41b7, 43b21, 9b14
t.+ında 11b25, 14b16, 20b10,
32b11, 33b11
t.+ından 19b2, 23a16, 28b1, 35a24,
8a25
t.+larda 10b22

ṭarafeyn a.i.. iki taraf.
t.+den 7a14

tarğ
t. 4a25

tarḥ a.i.. kurma, tertipleme, düzen.
t.+ını 5a13

taʿrīf a.i.. etrafıyla anlatma. Bildirme.
t. 36b12

tārīḥ a.i.. tarih.
t. 2a15, 43b22
t.+de 22a10, 38b20
t.+i+cülus 20a13
t.+i+cülus.ları 40b6
t.+i+(cülus-ı sultan+Orhan) 39b7
t.+i+mezbur.da 30a4, 39a11
t.+i+viladet.idür 11a24
t.+idür 29b12
t.+iidi 19b7
t.+inde 19a13, 28a19, 29b17,
29b19, 32a22, 32b19, 32b22,
34a18, 37b14, 38b15, 38b24, 38b9,
41a17, 42a5, 43b23
t.+ine 19a4
t.+ulema-ı tarih 4b20
t. 39a15

ṭarīḥ a.i.. yol.
t. 39b3, 41a20
t.+bürehne-yi tarik-i taleb.de 16a25
t.+harsan+ı+tarik 5a22

t.+i 34a9
t.+i+müstakim-i şeriat-ı
mustafavi.den 36a18
t.+ine 41b8
t.+ini 24b23
t.+iyle 34a3
t.+uñ 16a5
t.+ile 21b4
t. 11b17, 18b2, 5b21

tārik
a.s. terk eden.
t. +i+diyār +olup 36a1

tarīkāt
a.i.. (tarīk'in c.) Allah'a ulaşma
gayesiye girilen tasavvufi meslek.
t. +de 11b25
t.+i 15a5
t.+ün+(şeyh-i tarikat.ün) 12a16

tār ü mār
f. b.s. karmakarışık
t. 41a3
t.+eylediler 23a8
t.+idüp 33a11

taşaddi
a.i.. bir işe girişme, başlama.
t.+iden 29b9

taşalluṭ
a.i.. musallat olma, sataşma.
t. 11b16
t.+ı 25a9

taşarruf
a.i.. sahip olma, dileğince
davranma.
t. 45a5
t.+a+(kabza-yı tasarruf.a) 6a8
t.+eylediler 41a6
t.+ında 10b18, 20b7
t.+ında+idi 39a4
t.+idüp 19a23
t.+kabza+yı+taşarruf 20b15
t.+larıdur 18a25
t.+unda+idi 39a3

taşarrufāt
a.i.. (tasarrf'un c.) tasarruflar.

t. 43a18

tasattulat
t.+eyyam+i+tasattulat 2a9

taşfır
a.i.. satıra geçirme, yazma.
t.+olundu 4b24

taş
i. taş.
t. 22a9, 35a3, 41b9
t.+a 41b9

taş-
f.taşmak.
t.-madı 20a1

taşak-bazi
t.far.b.i.hayalarla oynayan.
t.+si+hadise-yi taşakbazi.si 23a14

taşra
i. dış, merkezden olmayan.
t. 40b25
t.+dan 13a20
t.+ya 21a25

taşbık
a.i..1. uydurma, yakıştırma. 2.
uygulama.
t.+eyleye 14b22
t.+itmek 3b8

taşhır
a.i.. temizleme.
t.+eyleyüp 41b23

taş'ıl
a.i.. çalışmaya ara verme.
durdurma.
t. 26b2

tatlu
s. tatlı, lezzetli.
t. 14a7, 38b13, 42a14

taş'ün
a.i.. veba.
t.+ı+ekber 39b19

taşvāif
a.i.. (tāife'nin c.) bölükler,
takımlar, taifeler.
t.+da 39a9
t.+muluk-ı tavaif-i küffar 20b8
t.+müluk-i tavaif-i küffar.uñ 21b3
t.+memluk-i müluk-i tavayif 38a19
t. 43b24

tavla
i. at ahır.

ṭavr t. 36b15, 36b16
a.i.. hal, eda, gidiş, davranış,
davranma.
t. 44a23
t.+idüp 22a13

tavran- f. davranmak.
t. 20b21

tayfa a.i.. (bkz. Taife)
t.+dur 10a15
t.+i+mezbura 10a17
t.+sı 10a14
t.+sına 10a13

ta'yīn a.i.. atama, bir işle görevlendirme.
t. 33b6, 44a11
t.+buyurdılar 23a21
t.+buyurdi 15a14, 15b23
t.+eyledi 10b17, 10b21, 21a13,
29a8
t.+eylediler 31a25, 45a5, 45a9
t.+eyleyüp 10a13
t.+i+sikke-yi cedide 43b22
t.+idüp 13a13, 19a9, 28a22, 45b22
t.+itdük 2a16
t.+itdükden 40b19
t.+itdüklerine 29b19
t.+olınan 26a6
t.+olınmagiçün 28a1
t.+olunup 19b3
t.+olunmak 29b18
t.+olunup 32a22

ṭayrān uçma.
t.+idüp 31a10

ṭayyibāt a.i.. (tayyibe'nin c.) gzellikler,
temiz şeyler.
t.+i+emval 12a12

ṭayyibe a.s. güzel, temiz, hoş.

t.+siyle+(mekasib-i tayyibe.siyle)
12a13
t.+si+(tıynet-i tayyibe.si) 24b18
t.+sin+(kelimat-ı tayyibe.sin
)27a16

taẓı i. av köpeği.
t. 36b15

ta'zīb a.i.. azap etme, eziyet çektirme.
t.+ten 35b17

ta'zīm a.i.. yüceltme, saygı gösterme.
t. 23b1, 23b5, 8a25

ta'zīr a.i.. özür bildirme, vesile ve bahane
arama.
t. 13a10

teẓkār a.i.. hatırlama, anma.
t. 27a18

taẓyīr a.i.. zayı etme, boşa harcama.
t.+i+evkat+itmeyüp 2a9

te'āyūn a.i.. ortaya çıkma, belirme.
t. 16b17

ta'ayyūş a.i.. yaşama, geçinme.
t. 40a10

tebār far.i. asıl, soy.
t. 5b8

tebdīl a.i.. değiştirme, başka bir hale
getirme.
t.+eyledi 28a16

teberrūk a.i.. mübarek sayma, uğur kabul
etme.
t. 23b9

teberrūkāt a.i. (teberūk'un c.) mübarek
saymalar.
t. 22b3

teberrūken a.zf. mübarek sayarak.
t. 10b8, 16b18, 36b19, 44a14

te'bid a.i.. ebedileştirme, sonsuzlaştırma,
devam ettirme.

tebşîr t. 30b1
a.i.. müjdeleme.
t. 14a24
t.+eyledi 36a10
t.+iderlerdi 17b7

teybîn a.i.. açıklama, beyn etme.
t. 2a15

tecdîd a.i.. yenileme.
t.+idüp 13a15
t.+din-i seyyidülmürselin 37b4
t.+i+ahd+idüp 22b6

teceddüd a.i.. yenilen, tazelenme.
t.+i+leyl+u+nehar 36a1

techîz a.i.. donatma.
t. 36b8

tecrîbe a.i.. tecrübe, deneme, sınama.
t.+idemezler 3b7

tedâbir a.i.. (tedbir'in c.) tedbirler.
t.+i+sayibe.leri 3a23

tedârük a.i.. tedarik, hazırlama, bulma.
t. idüp 45b18

tedbîr a.i.. bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol, çare.
t. 11b18, 13a10, 32b4, 32b5, 34b6
t.+den 12b13
t.+e 45b20
t.+eylediler 30b25
t.+eylemişlerdür 36b19
t.+hüsni-i tedbir 38a4
t.+i 35a18, 44a10, 44b6
t.+i+memalik.i 20a12
t.+i+teshir.indendür 32b2
t.+idüp 32b11
t.+inde 5b20
t.+indedür 21b14
t.+ine 32a11

te'dîbât a. (te'dib'in c.) edeplendirmeler.

tedrîc t.+ı+alem-i gayb.dan 13b13
a.i.. dere derece, basamak basamak ilerleme.
t. 21b13, 2b4, 31a23, 37b8, 39b3
t.+le 35b15

tedvîn a.i.. kitap haline getirme.
t.+itmek 2a18

teessüf a.i.. eseflenme, keetlenme, dert yanma.
t. 25b12

tefekkr a.i.. düşünme.
t.+e 13b25

tefhîm a.i.. büyük sayma.
t.+dür 31b7

tefrîf a.i.. tersine aşırılık, ortalamanın çok altında kalma.
t.+den 26a4

tevsi' a.i. toprakları genişletme.
t.+i+bilad 36b22

tefvîz a.i.. 1. sipariş eme, ısmarlama. 2. dağıtım.3. her şeyi Allah'tan bekleme.
t. 25a25
t.+eyledi 38a6
t.+i+sipah 31a17
t.+idüp 34a7
t.+olundı 45b6

teğirmi s. yirmi.
t. 32b19, 32b20, 35b10, 36b5

tehdîd a.i.. birinin gözünü korkutma.
t. 35a17

teheccüd a.i.. gece ibadeti.
t.+eda+yı+salat+ı+teheccüd 14a18

te'hîr a.i.. erteleme, sonrayabırakma.
t. 24a24
t.+olunup 4b23

tehniyet a.i.. tebrik etme, kutlama, “hoş geldin!” deme.
t.+idüp 15b14

tek s. bir adet.
t. 32b9

teķābūl a.i.. karşı karşıya olma.
t. 38a23

teķaddūm a.i.. ne geçme.
t.+itmekle 5a3

tekālīf a.i.. (teklif’in c.) vergiler.
t.+den 44b14

teķallūbāt a.i.. (tekallüb’ün c.) deęişmeler,
başkalaşmalar.
t.++ruzgar 17a22

taķayyūd a.i.. çalıřma, çabalama, üstüne
düşme, dikkatli davranma.
t. 34a23

tekellūfāt a.i.. (tekellūf’ün c.) tekellüler,
zorluklarakatlanmalar.
t.+1+taladuzı 44a20

teķfīn a.i.. kefenleme.
t.+ini 36b8

teķmīl s. tam, eksiksiz, bütün, hep. 2.a.i..
tamamlama, kemale erdirme.
t. 45a11
t.+i 4a22

teķrār a.i.. bir şeyi iki veya daha çok
yapma.
t. 27a18, 41a10
t.+idüp 4a11

teķīm a.i.. saygı gösterme.
t. 8a25, 31b6

teķur i. bizas hükümdarı veya kale
kumandanı.
t. 10a22, 34a9, 45b18
t.+a 29a11, 29a23, 29a4, 35a16

t.+ı 22b25, 27b11, 32a2, 32a3,
32a3, 34a25, 41a5, 41a7orhan.a
t.+1+aynagül 21a14
t.+1+beykarı 32a23
t.+1+bidin 10a3
t.+1+istanbul 10a24
t.+1+magrur 29a14, 29b2
t.+1+mahkur 22b6
t.+1+makhur 35a1, 35b13
t.+1+makhur.ı 22b24, 32b8, 34a10
t.+1+makhur.un 10a1
t.+1+mezbur.ı 32a9
t.+1+mezkur 35a21
t.+in 32a4
t.+ina 41a9
t.+ını 42b1
t.+inun 40b24
t.+ları 31b24
t.+u 21a4, 28b20, 29b13, 29b14,
32a10, 35b2, 41a9
t.+un 41a18, 41b21
t.+una 21b11, 45b17
t.+undan 22a16, 728b
t.+unı 23a17
t.+unu 28b17
t.+unuñ 21b25, 22a21, 28b13,
28b20, 45b10
t.+uñ 34b13, 35b6
t. 35a25, 35b17
t.+i 20b25

telāķī a.i.. bir birine karşı gelip buluşma,
karşılaşma.
t.+1+ferikeyn 8a22
t.+yı+ferikayn 21b21

te’līf a.i.. kitap, eser yazma.
t. 2b1
t.+idüp 2a11

temām	s. tamam. t. 39b5
temāşā-gāh	far.b.i. bakıp seyretme, gezme yeri. t.+idüp 41a25
temekkün	a.i.. yerleşm, yer tutma. t. 23b17, 25b2
temel	i. esas. t.+e 37b7
temessük	a.. tutunmai sarılma. t. 14a16 t.+den 12b25
temkîn	a.i.. ağır başlılık. t.+i+büşra 14a25
temlîk	a.i.. sahiplenme. t.+yledi 16b12, 23a2 t.+yleyüp 28a15
temsîl	a.i.. örnek olay, misal. t. 13b18 t.+i 13b17, 13b20
ten	i. beden, vücut. t. 31a13 t.+den 35a6 t.+inden 42a23 t.+inden+(kafes-i ten.inden) 31a10
tenbîh	a.i.. uyarma, uyarı. t. 10a4, 3a19 t.+yledi 14a4, 21a15, 45b19
teneşir	a.i.. ölü yıkama yeri t.+e 13b23
tenezzüh	a.i.. gezinti. t. 40a10
tenezzül	a.i.. kendine akırı düşen bir ii veya durumu kabul etme. t. 22b7
tenhā	far.s. yalnız, ıssız, boş. t. 42b15
teng	far.s. dar, sıkıntılı yer veya şey.

	t.+ dür 29a13
ter	far.s. yaş, ıllak, rutubetli. t. 15b18
terāhî	a.i.. gecikme. t.+yi 24a24
terakķî	a.i.. yükselme, ilerleme. t. 26a3
terbiye	a.i.. 1.besleyip büyütme. 2. görgü kazandırma. t.+itdügi 32b13 t.+olunmuşdur 14a2
terbiyet	a.i.. 1.besleyip büyütme. 2. görgü kazandırma. t. 11b6 t.+i+yafta.ları 39a22
tercîh	a.i.. üstün tutma, daha çok beğenme. t.+ideler 25b15
tercemān	a.s. açıklayan, ifade eden. t.+i+lisan+i+ilham 14a25
terfîh	a.i.. refah verme, bollukta yaşatma. t.+i+ibad.dan 26a11
terk	a.i.. bırakma, vazgeçme. t.+idüp 7a7
tarrār	a.i.. yankesici. t. 13b21
tertîb	a.i.. 1. dizme sıralama, düzene koyma. 2. düzen. t.+i 43b14 t.+i+dil+garib 7b25 t.+i+mesalih-i mülk 35b19 t.+i+nafiye 17b23 t.+itmişlerdür 8a1 t.+olup 23a11
tesāmet	a.i.çarpışma. t. 13b12

tesellî a.i.. avutma, avundurma.
t.+virdi 35a18

teshîl a.i.. kolaylaştırma.
t. 40a14

teshîr a.i.. alma, feth etme, ele geçirme
t. 11b18
t.+den 36a9
t.+e 30b24, 31a19
t.+eyledi 34b7
t.+eylediler 35b4
t.+eyleyesüz 33b8
t.+i 32a11, 35a10, 43a13, 45b15
t.+i+hisar.a 28b5
t.+i+küşud-ı müşrikin 30b19
t.+i+memalik-i küffar 17b6
t.+i+memalik idecegin 8b3
t.+idüp 21b13
t.+indendür+(tedbir-i
teshir.indendür) 32b2
t.+ine 32b4, 34b15, 34b34b17,
41a17, 42a20
t.+itdügi 43b2
t.+itmiş 40b19
t.+olunup 28a5
t.+zıkr-i teshir-i kala-yı iznik 45b9

te'sîr a.i.. etkileme, etki.
t.+i 43a13
t.+itdiler 29a21

te'sîrât a.i.. etkilemeler, etkiler.
t.+ına 18a25

te'sîs a.i.. kurma, bina etme.
t.+itmişdi 37b5

teskîn a.i.. sakinleştirme, dindirme.
t.+i+dil+i+aşk.ına 12b6

teslîm a.i.. 1. bir şeyi yerine veya sahibine
verme. 2. dayanamayıp pes etme.
t.+e 35b13

t.+eylediler 32b20, 43b7
t.+eylesünler 22b8
t.+i+ızdırarı.ye 35b14

teşhîş a.i.. tanıma, ark etme, ayırma.
t.+idüp 36b3

teşrif a.i.. şerefİndirme, şeref verme.
t. 33a14
t.+buyurdıkları 3a10
t.+i+şahan 27a7

teşrîfât a.i.. (teşrif'in c.) teşrifler.
t.+i+padîşahane 9b10
t.+i+salyane 27a10
t.+i+sultani 23a24

teşyîd a.i.. yükseltme, yüceltme.
t.+idememiş+idi 37b6

tetebbu' a.i.. bir şeyi etrafıca tetkik etme,
mahiyetini anlamaya lçalışma.
t.+ahbar.ı+al+i+osman.da 9b16

tevâbi' a.i.. (tabi'nin c.) tabi olanlar, tebea.
t. 22b25, 35b3, 42b5
t.+i 31a1, 34b22, 41b22
t.+i+kala.ya 41b12
t.+i+küffar 10b18
t.+idür 20b6
t.+inden 21b5, 3a13, 8b15
t.+ine 34b6
t.+inün 35b6
t.+ni 7a6

tevâfuquyuma, uygun gelme.
t.+i+ahbar-ı sahiha 4b13

tevâkufa.i.. durma, eğlenme, bekleme.
t. 26b8

tevârih a.i.. (tarih'in c.) tarihler.
t.+i+mutebere.den 17b14
t.+ehl-i tevarih 6a15
t.+i+kadime.de 17a19
t.+ihbar-ı kütüb-i tevarih 7a24

tevārūd t.+ilm-i tevarih 2a10
a.i.. arka arkaya gelip birikme.
t.+i+nukul-ı sariha 4b13

tevātūr a.i.. bir haberin ağıdan ağza
dolaşarak yayılması.
t. 17a20

tevdī' a.i.. bırakma, emanet etme.
t. 5a1

teveccüh a.i.. 1. çevrilme, yönelme,
doğrulma. 2. bir yere doğru hareket
etme. 3. güleryüz ve yakınlık
gsterme.
t. 9a7
t.+eyledi 29a18
t.+i 30b26
t.+idelüm 30b24
t.+idüp 9b24
t.+le 18b11

tevekkül a.i.. işi Allah'a bırakıp kadere razı
olma.
t. 13b2
t.+i+tamam 26a22

tevellüd a.i.. doğma, doğuş.
t.+itmekle 42a12
t.+i 4b25

tev'em a.i.. ikiz.
t.+olup 4b25

tev'emān a.i. ikizler
t.+olup 27b6

tevfik a.i.. Allah'ın yardımına kavuşma.
t.+i 14b22, 27a22
t.+i 26b2
t.+muvafkat-ı tevfik-ı rabbani 16b2

tevkī' a.i. padişahınnişanlı buyruğu
t.+ler 45b2
t.+i+refi+i+alışan.ı 24a5

tevsi' a.i.. genişletme.

t. 15b19
t.+cihet-i tevsi-i bilad 44b8
t.+i 10b16
t.+i+bilad 1b19, 31a17, 3a16
t.+i+daire+yi+islam 19a18, 30b5
t.+eylediler 37b18

tevzī' a.i.. koyma, vaz etme.
t. 26b10
t.+idüp 45a24

teyemmün a.i.. müarek ve uğurlu sayma.
t. 23b9

te'yid a.i.. kuvvetlendirme, destekle.
t. 16a15
t.+i 27a14
t. 4a12

tezekkür a.i.. hatıra getirme.
t. 21a22

tezkire a.i.. tezkere, pusula, not.
t.+den 39b21
t.+ye 39b20

tezvīc a.i.. evlendirme, eş alma.
t.+eyledi 30a18

tezvīr a.i.. ara bomak için yapılan
koğuculuk.
t.+lerinden 21a20
t. 41b12

tezyīn a.i.. üsleme, zinetlendirme.
t. 43b20
t.+olunup 44a20

tıfl a.i.. çocuk.
t.+ı 38b4
t.+ı+natuvan 38a15

tılsımāt a.i.. (tılsım'ın c.) tılsımlar.
t.+erbab-ı tılsımat 18a25

tımār far.i. beslediği sipahilerle savaşa
giden beylere verilen arazi.
t. 43a23, 44b25

	t.+lar 45a1
tırāz	a.i.. elbiselere ipek ve sırmayla yapılan süs. 2. süs. t.+ı+afıtab-ı ilm 25a22
tıynet	a.i.. yaratılış, huy. t.+i+adem.e 23b15 t.+i+tayyibe.si 24b18
ticāret	a.i.. alış veriş. t. 40a15 t.+iderler 4021
tīg	far.i. kılıç. t.+i 14b17
tig	far.i. kılıç. t. 24b21 t.tig-i ateş-bar 29b7
tīr	far.i. ok. t. 43b6 t.+i+can+sitan 42a22 t.+i+cihanistan.ı 24b21
tir-ḥurde	far.b.s. ok yemiş, okla vurulmuş. t.+hırs-ı tir-hurde 32b9
tis' a	s. dokuz. t. 29b24
tis' in	s. doksan. t. 29b24
tīz	far.s. tez, çabuk. t. 24b23
tīz-revlik	f.t.b.i. çabuk yürüme. t. 24b20
togrul-	f. yönelmek, hareket etmek. t.-dugıdur 8a2 t.-dugından 9a4
tokun-	f. dokunmak. t.-magla 43b6 t.-up 35a3
tokuz	s. dokuz. t. 43b23

tolaş-	f. dolaşmak. t.-up 41a1
top	i. güllesiyle etki eden tahrip gücü yüksek ağır bir silah. t. 22b21
toprak	i. toprak. t.+a 5b19, 5b23
toy	i. düğün. t.+eyledi 7a1
toyla-	f. düğün yapmak. t.-yup 24b14
tūbā-miṣāl	a.far.b.s. Tuba ağacı gibi. t.+ūñ+(dıraht-ı tuba-misal.ūñ) 14b5
tuğ	far.i. tuğ. t.+ı+subh 25a22
tuğrā	i. tura, madeni paralardaki baskı. t.+sı 24a4 t.+yı+damga 27a9 t.+yı+gara-yı cihanistan 23b11
tuhfe	a.i.. hediye, armağan. t. 1b4, 34a9
tuhūm	far.i. tohumlar? t.+da 17b15
tuhr	a.i.. temizlik. t. 23b22 t.+a 26a18
tūl	a.i.. uzunluk. t.+i+ömr 9b16
tulū'	a.i.. ay, güneş vb.nin doğması. t. 2a15 t.+idüp 14b12
tulum	i. tulum. t.+lar 21a7
tur-	f. durmak. t.-dı 23b2 t.-mıṣidi 20b21

	t.-urlaridi 23b4
turfa	a.s. görülmemiş, yeni, taze. t. 1b4
tut-	f. tutmak. t.-ardı 36b18 t.-ardi 14b24 t.-arım 6b20 t.-dı 14b5 t.-din+tutmuş 7a8 t.-kulak+tutup 12a23 t.-maya 14a13 t.-mekan+tutmak 40a13 t.-sözüm+tutmadılar 6b17 t.-up 24a22, 24b24, 25b15, 25b19, 25b24, 26a24, 26b20 t.-yüz+tutmuşdı 11b14 t.-yüz+tutup 31a11, 8a7
tutuk	f.i. çadır, büyük perde, örtü. n. 12b17
tüccār	a.i.. ticaretle uğraşan. t.+ı+bihar 15b1 t.+ı+küffar 27b17
tüfeng	i. tüfek. t. 22b21
tüm	s. bütün. t. 10a21
türbe	tanınmış kişilerin mezarı üzerine yapılan yapı. t.+sinde 30a22

-U-

u	ve bağlacının diğer bir kullanımı. u. 12b12, 1b16, 1b19, 1b8, 25a8, 27b5, 2b2, 31a7, 31a8, 6a3, 9b12 u.+i+kelken.den 14a9
‘ubūdiyēt	a.i.. kulluk.

	u. 20b17
‘ubūr	a.i.. bir suyun öte tarafına geçme. u.+ider+iken 8b18 u.+idüp 28b1
‘udūl	a.i.. sapma, yoldan çıkma. u. 36a19
uğra-	f. uğramak. u.-dı 16b1
uğur	i. kol. u. 27a13
uğrā	a.s. başka, diğer. u.+da+(rivayet-i uhra.da) 36a13
‘uğbā	a.i.. ahiret, öbür dünya. u.+ya+(saray-ı ukba.ya) 36b6
‘uğelā	a.i.. (akı’ın c.) akıllı kimseler. u. 40a11 u. +yı+selime +de 11b10
‘uğūl	a.i.. (akl’ın c.) akıllar. u.+a+(ashab-ı ukul u izan) 3a20
ūlā	a.s. ilk, evvel. u.+latife+yi+ula 17b13 u.+suret+i+ula 9a10
ulaş-	f. ulaşmak, kavuşmak. u.-alar 35a23
ulaşdır-	f. ulaştırmak, yetiştirmek. u.-urlardı 39b21 u.+an 35b1
‘ulemā	a.i.. (alim’in c.) alimler. u.+ı+izam.dan 4b4 u.+ı+rum.dan 9b16 u.+ı+tarih 4b20 u.+mücaleset-i ulema-yı ehlullah 11a16 u.+şah-zadegan-ı lema 44a16 u.+yı+kiram 25b22 u.+yı+kiram.a 26a2 u.+yı+müteşerriin.i 36a20

	u. 28b4
‘ulūfe	a.i.. sipahi ve yeniçerilere ayda bir verilen maaş. u. 44b10, 44b20 u.+den 45b1 u.+ler 44b12 u.+leri 44b13
‘ulūm	a.i.. (ilm’in c.) ilimler. u.+1+nücum 35a19 u.+menba-ı ulum-ı bipayan 12a2
‘uluvv-i şān	a.b.s. şanın yüceliği. u.+sahib-i uluvv-i şan 12a3
um-	f. ummak, ümid etmek. u. 2a4
‘umdetula‘ yān	bir memleketin ileri gelenlerinin dayandığı kimse. u. 27a4
umerā	a.i.. (emir’in c.) emirler, devlet yöneticileri. u. 38a15, 44a11 u.+y1+tacik.den 39a3 ü. 20a7 ü.+sı 20a6 ü.+y1 19b16
‘ömr	a.i.. ömür. u.+nihal-i umr 2a2
‘umūm	a.i.. a.s.1. hep, bütün, cümle, herkes. 2. genel olma. u. 3b16 u.+maışet-i umum 40a14
‘umūmen	a.zf. bütün, hep, herkese olduğu gibi. u. 4a17
umūr	a.i.. emirler, işler. u.+dan 26a23 u.+1 20a5, 25b8, 3b7 u.+1+şeriye.de 12a14

un	i. un. u. 5a15
ur-	f. vurmak. u.-up 23b16, 41b12
‘urūc	a.i..yukarı çıkma, yükselme. u.+idüp 31a12 u.+eyledi 41b18 u.+idüp 45b7
uşūl	a.i.. (asl’in c.) asıllar, kökler. u. 4b8
‘uşşāk	a.i.. (aşık’in c.) aşıklar. u. 13b22
uyandur-	f. uyandırmak. u.-up 41b22
uyhu	i. uyku. u.+da+iken 14a7, 38b13
uyu-	f. uyumak. au.-r+iken 41b22
‘uzemā	a.i.. (azim’in c.) büyükler, ulular. u.+y1+sipah 44b1
‘uzmā	a.s. büyük, ulu. u.+atiye-yi uzma 26b7 u.+dur+(saadet-i uzma.dur) 16a16 u.+y1+(zaaret-i uzma.y1) 37b17 u. ni‘met-i uzma 4a11
	-Ü-
ü	a.e. ve bağlacı. ü. 1b17, 1b17, 2a2
üç	s. üç. ü. 1019, 10a20, 11a2, 19a16, 19a3, 19a6, 19b20, 20a22, 27a2, 28b14,

	29b13, 30a15, 32a22, 32b20, 33b13, 39b14, 39b16, 39b25, 40a2, 40b16, 4a23, 6a20, 6a22, 6a22 ü.+i 4022		ü.+vaz-ı üskuf 44a12
üçüncü	s. üçüncü. ü. 39b8 ü. 20a20, 44b6	üslüb	a.i.. tarz, yol, biçim usul. ü. 11a10, 22b14, 9b15
üçyüz	b.s. üçyüz. ü. 21b5	üst	i. üst. ü.+ünde 45a24 ü.+üne 39b8
ügünce	ü. 24b23	üstâz	far.i. üstad, muallim, öğretmen. ü. 3b2
ülfet	a.i.. alışma, kaynaşma. ü.+itmeñüzdür 5b12	üstüvâr	far.s. sağlam, kuvvetli, dayanılır. h.+ı hisar-ı üstü-var 31a21, 34a8
ülfet-uşul	a.b.s. ülfet ve uyuşma getiren. ü.+de+(akd+-i ülfet-usul.de) 12b17	üş-	f. üşüşmek. ü.-üdükçe 43a3
ümîd	far.i. ümit, umut. ü.+dür 6a7, 7b23, 9a21 ü.+iderem 5a5 ü.+ini 13a23 ü.+iyle 36b1	üzer	i. üzer. ü.+inde 32b7, 43b4 ü.+ine 13a19, 19b9, 21a24, 22a17, 22b10, 23b15, 23b21, 31a13, 3a15, 43a3 ü.+ine+idi 32b3 ü.+lerine 21a21 ü.+inde 41b16 ü.+ine 42a8, 9a15 ü.+in 43a8 ü.+ine29b15 ü.+inedür 18a20
ümîd-vâr	far.b.s. ümitli kişi. ü.+idük 17a25 ü.+idi 15b10	üzre	e.zf. üzere. ü. 11a10, 11b4, 12a19, 14a6, 14b13, 15b25, 15b8, 16b4, 17a18, 17b6, 17b9, 19b5, 1b17, 20b17, 22b15, 23a19, 23b15, 23b2, 23b4, 24a22, 25a7, 25b18, 26a8, 26b13, 27b12, 28a18, 29a2, 29b4, 2b1, 2b12, 30a4, 30b20, 31b18, 32a7, 32b18, 33a20, 33a22, 33a3, 33a5, 36a12, 36a14, 36a23, 36b4, 37b18, 38b6, 3a11, 40a18, 41a1, 43a7, 43b14, 44a23, 44a24, 44b18, 44b19, 44b2, 44b21, 45b4, 5a2,
ümmet	a.i.. 1. bir peygambere inananlar. 2. aynı dili konuşan kimseler topluluğu. ü.+i+ali+selatın 24a1 ü.+sahla-yı ümmet-i hatemennebiyyin 27b21		
üsküf	i. Eski başlıklardan birinin adıdır. Boru şeklinde ve bir endazededen fazla uzunlukta olup başa giyilince yarısı arkaya doğru sarkan Yeniçeri börkü. ü. 44a15 ü.+i 44a21 ü.+i+külâh-ı üskuf.i 44a18		

5b24, 6a3, 6a4, 6a8, 6b2, 8a10,
9a17, 9b15
ü.+dür 15a25, 42b21, 4b4
ü.+idi 17b22
ü.+idiler 20b1
ü.+iken 29a17, 29a24, 32b23
üzül- f. koparılmak.
ü.-dügüdür 34b

-V-

vācib a.s. yapılması şeran lüzumlu olan.
v.+olan 30b5
v.+olmuşdur 4a7

va' d a.i.. söz verme, üstüne alma,
verilmiş söz.
v.+eyledi 28b22, 9a6
v.+idüp 35a17
v.+inden 25b13

va' de a.i.. bir iş için önceden belirtilen
zaman.
v.+eyledi 29a6

vāfi a.i.. a.s. yeter, tam, elverir.
v.+dür 16b13

vāfiye a.s. yeter, tam, elverir.
v.+cihat-ı vāfiye 15b23, 12a12

vaḥṣī a.s. yabani, insandan kaçan.
v.+behaim-i vaḥṣī 34b25

vaḳ' a a.i.. olay, hadise.
v. +ñuñ14b11

vaḳā a.i.. ağırbaşlılık, ciddiyet, temkin.
v. 25b10, 25b2

vaḳāyi' a.i.. (vakıa'nın c.) olaylar,
hadiseler.
v.+zuhur-ı vaka-yı garibe 14b21

vāḳı' a a.i..1. vuku bulmuş, olmuş bitmiş iş,
gerçek. 2. rüya.

v. 12a4, 14a15, 31b15, 31b2,
36a13, 22b14
v.+da 41b1
v.+sında 14b12, 41a19, 6a23
v.+yı 41a24, 41b4
v.+yı+taalluk 14a16
v.+yı+vakıa'ñuñ 15b5
vāḳı' āt a.i.. (vakıa'nın c.) başa gelen, olan
hadiseler.
v. 32b20, 3a22

vāḳıf a.s. bir işten haberli olan.
v. 14b20, 41b10
v.+ı+sırr 28b24
v.+olanlar 41b11
v.+olmagla 45b21
v.+olup 24a2

vāḳıfān a.s. (vakıf'ın c.) vakıf olanlar.
v.+ı 17a1

vāḳıfe a.s. bir işten haberdar olanlar.
v.+olup 7a10

vāḳı' a.s. 1.vuku bulan, olan. 2. geçen,
geçmiş.
v. 11b22, 32a13, 43a22ol
v.+olan 26a23, 2a14, 2a24, 9b11
v.+oldı 21b21, 44b7
v.+oldu 32a12
v.+oldukda 8a22
v.+olmagla 10a24, 29b20, 42a20,
8b19
v.+olmakdan 3b5
v.+olmuşdur 3a13, 42a15
v.+olmuşıdi 21a1
v.+olmuşıdi 38a12, 42b18
v.+olup 11b17, 21b22, 37b12, 4a21
vāḳt a.i.. 1. vakit, zaman. 2. saat, günün
değişik zamanları. 3. mevsim. Çağ,
zaman. 4. muayyen, belirli zaman.

v.+de 24a4
v.+de 14a20
v.+i 17b6, 30b3
v.+i+asr.da 23a25
v.+i+cülus-ı sultan osman.a 3b14
v.+i+hacet.de 26b20
v. +i+subhgah +da 16a18
v.+i 14a18
vāli a.i.. bir vilayeti idare eden en büyük memur.
v. 39a16, 39b6
v.+eylemişdi 37b25
v.+idi 38b1
v.+oldılar 39a14, 39a23
v.+olup 39a20
v.+si 21a2
vālid a.i.. baba.
v. 43a7
v.+i+büzürg-var.larına 12b18
v.+i+macid.i 11b4
v.+i+macid.ine 34a4
vālide a.i.. anne.
v. 6a23
v.+si 30b16, 38b2
vāliyān a.i.. (vali'nin c.) valiler.
v.+i+(vilayet-i irfan.dan)16a2
var i. mevcut, bulunan.
v. 36b14, 7a21, eksik
v.+dı 20a17
v.+dur 12b23, 15a3
v.+idi 11a2, 16a4, 20b14, 20b2, 21a16, 36b21, 42a18, 42a19, 42b10, 42b9, 43a16, 43b5, 6a21
v. 36b17
var- f. ulaşmak, kavuşmak.
v.-alum 21a21
v.-am 6a10

v.-an 26b21
v.-dikda 29a4
v.-diklarında 33b22
v.-dılar 33b19
v.-dukda 9a2
v.-duklarınca 44b12
v.-duklarında 31a13
v.-ınca 10b2, 42a16, 19a4, 25a24
v.-madı 6b12
v.-maga 22a17
v.-maya 29a6
v.-maz 6b22
v.-mış 43a1
v.-mışdı 14a19
v.-mışıdi 16b3, 45b13
v.-up 10b5, 13b24, 14b9, 19b16, 19b9, 21a20, 27b23, 28b14, 28b4, 29a24, 29b15, 32a4, 42a9, 42b2, 4a5, 6a1, 6b15, 8b5
varağa a.i.. tek, yaprak, tek kağıt.
v. 16b13
varta a.i.. tehlike, içinden çıkılması güç iş.
v.+yı+afet.den 5b1
vasat a.i.. orta.
v.+ında 40b21
vaşf a.i.. özellik, sıfat.
s. 36b12
vāřıl l. ulaşan, erişen,kavuşan.
v.+eyleye 26b26b14
v.+olsun 15a7
vāřıf a.s. geniş, açık, enli, bol.
v. 28a16, 40a10
vaşiyet a.i.. bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediğı şey.
v.+eyledi,36a11, 36a17, 36b5
v.+eyleyesün 31b18

	v.+i 36b10		13b8, 14a10, 14a12, 14a16, 14a16,
	v.+itmeg.i 36a14		14a18, 14a18, 14a20, 14a21,
važ'	a.i.. tayin etme.		14a21, 14a22, 14a22, 14a23,
	v. 31a5		14a23, 14a23, 14a24, 14a25,
	v.+dan 13b21		14a25, 14a4, 14a7, 14a8, 14a9,
	v.+i+eskuf 44a12		14b13, 14b15, 14b15, 14b15,
	v.+i+mutavassıt 44b2		14b15, 14b17, 14b18, 14b20,
vāzi'	a.s. 1. temelini koyan, kuran.		14b21, 14b24, 14b3, 14b4, 14b4,
	v. 25b6		14b4, 14b5, 14b5, 14b6, 14b6,
vazı'	a.s. alçak, bayağı, adi.		14b7, 14b9, 15a11, 15a13, 15a13,
	v.+mertebe-yi vazı' .den 39a6		15a16, 15a2, 15a21, 15a21, 15a21,
vazıfe	a.i.. görev.		15a22, 15a22, 15a23, 15a24,
	v. 26a3		15a25, 15a4, 15a5, 15a5, 15a5,
ve	far.e. ve.		15a6, 15a8, 15a9, 15b1, 15b12,
	v. 10a12, 10a13, 10a17, 10a6,		15b12, 15b18, 15b19, 15b20,
	10a8, 10a9, 10b12, 10b13, 10b16,		15b23, 15b25, 15b3, 15b4, 15b7,
	10b16, 10b18, 10b20, 10b20,		15b9, 16a12, 16a13, 16a13, 16a15,
	10b21, 10b23, 10b23, 10b24,		16a17, 16a18, 16a19, 16a2, 16a2,
	10b24, 10b25, 10b25, 10b4, 10b6,		16a21, 16a21, 16a23, 16a25, 16a3,
	11a1, 11a13, 11a14, 11a14, 11a16,		16a8, 16b10, 16b10, 16b11, 16b13,
	11a16, 11a17, 11a18, 11a19, 11a2,		16b14, 16b15, 16b16, 16b18,
	11a21, 11a25, 11a3, 11a4, 11a5,		16b20, 16b20, 16b22, 16b23,
	11a7, 11a9, 11a9, 11b1, 11b10,		16b23, 16b25, 16b25, 16b6, 16b7,
	11b13, 11b13, 11b16, 11b2, 11b2,		16b8, 17a1, 17a10, 17a10, 17a10,
	11b22, 11b25, 11b3, 11b5, 11b6,		17a11, 17a11, 17a11, 17a12,
	11b7, 11b8, 11b8, 11b8, 12a1,		17a12, 17a13, 17a15, 17a17,
	12a12, 12a12, 12a13, 12a13,		17a18, 17a18, 17a18, 17a20,
	12a14, 12a14, 12a16, 12a18,		17a20, 17a21, 17a21, 17a21,
	12a22, 12a25, 12a4, 12a9, 12b1,		17a22, 17a25, 17a4, 17a5, 17a6,
	12b15, 12b17, 12b20, 12b21,		17a7, 17b10, 17b10, 17b12, 17b12,
	12b22, 12b24, 12b24, 12b25, 12b4,		17b12, 17b14, 17b14, 17b15,
	12b5, 12b7, 12b8, 12b9, 12b9,		17b15, 17b17, 17b2, 17b22, 17b23,
	12b9, 13a10, 13a11, 13a15, 13a18,		17b23, 17b23, 17b24, 17b8, 18a14,
	13a21, 13a22, 13b1, 13b11, 13b12,		18a18, 18a19, 18a2, 18a2, 18a24,
	13b12, 13b12, 13b16, 13b16, 13b2,		18a24, 18a24, 18a25, 18a3, 18a5,
	13b2, 13b2, 13b21, 13b23, 13b25,		18a8, 18b1, 18b10, 18b14, 18b14,
	13b25, 13b3, 13b4, 13b4, 13b6,		18b14, 18b18, 18b18, 18b19, 18b2,

18b22, 18b4, 18b4, 18b6, 18b6,
18b7, 19a13, 19a14, 19a15, 19a15,
19a17, 19a18, 19a24, 19a25,
19a25, 19a8, 19a9, 19b1, 19b1,
19b10, 19b10, 19b11, 19b14,
19b14, 19b14, 19b17, 19b18, 19b3,
19b4, 19b4, 19b4, 1b1, 1b1, 1b1,
1b11, 1b11, 1b12, 1b17, 1b4, 1b6,
1b7, 1b8, 1b8, 1b9, 20a2, 20a24,
20a25, 20b1, 20b10, 20b10, 20b11,
20b12, 20b13, 20b14, 20b17,
20b19, 20b20, 20b22, 20b22, 20b7,
20b7, 20b7, 20b7, 20b7, 20b7,
20b8, 20b9, 20b9, 20b9, 21a11,
21a11, 21a17, 21a17, 21a17,
21a18, 21a20, 21a23, 21a3, 21a6,
21a7, 21a7, 21a7, 21a8, 21a9,
21b1, 21b10, 21b11, 21b12, 21b12,
21b12, 21b12, 21b13, 21b15,
21b16, 21b17, 21b21, 21b22, 21b4,
21b4, 21b6, 21b6, 21b9, 22a11,
22a11, 22a12, 22a16, 22a19,
22a19, 22a22, 22a9, 22b15, 22b16,
22b17, 22b18, 22b19, 22b19,
22b20, 22b20, 22b20, 22b21,
22b21, 22b22, 22b24, 22b25,
22b25, 22b3, 22b5, 22b9, 23a1,
23a1, 23a12, 23a15, 23a16, 23a16,
23a17, 23a17, 23a18, 23a19,
23a20, 23a20, 23a21, 23a21,
23a21, 23a21, 23a22, 23a22,
23a23, 23a25, 23a3, 23a4, 23a4,
23a4, 23a6, 23a7, 23a8, 23a8,
23a8, 23a9, 23a9, 23a9, 23b1,
23b1, 23b11, 23b12, 23b13, 23b13,
23b13, 23b14, 23b14, 23b15,
23b17, 23b19, 23b19, 23b19, 23b2,

23b20, 23b20, 23b21, 23b22,
23b24, 23b25, 23b25, 23b7, 23b8,
23b9, 24a10, 24a10, 24a10, 24a11,
24a12, 24a12, 24a14, 24a14,
24a15, 24a16, 24a18, 24a18, 24a2,
24a20, 24a21, 24a22, 24a23,
24a24, 24a25, 24a4, 24a5, 24a7,
24b1, 24b10, 24b12, 24b12, 24b13,
24b15, 24b16, 24b17, 24b18,
24b19, 24b2, 24b20, 24b20, 24b20,
24b20, 24b21, 24b21, 24b22,
24b22, 24b22, 24b23, 24b23,
24b25, 24b3, 24b3, 24b3, 24b3,
24b6, 24b6, 24b7, 24b7, 24b8,
24b8, 25a1, 25a1, 25a11, 25a11,
25a12, 25a13, 25a13, 25a15,
25a15, 25a16, 25a2, 25a2, 25a2,
25a22, 25a23, 25a23, 25a25,
25a25, 25a4, 25a4, 25a5, 25a5,
25a6, 25a7, 25a9, 25a9, 25b1,
25b1, 25b10, 25b10, 25b11, 25b12,
25b17, 25b19, 25b19, 25b2, 25b2,
25b20, 25b21, 25b22, 25b24,
25b24, 25b24, 25b3, 25b3, 25b4,
25b6, 25b6, 25b6, 25b6, 25b6,
25b6, 25b7, 25b7, 25b9, 26a10,
26a11, 26a13, 26a17, 26a17,
26a18, 26a2, 26a20, 26a20, 26a20,
26a21, 26a21, 26a22, 26a22,
26a23, 26a24, 26a3, 26a3, 26a3,
26a3, 26a4, 26a4, 26a4, 26a6,
26a8, 26a8, 26a9, 26a9, 26a9,
26b10, 26b10, 26b11, 26b16,
26b17, 26b18, 26b18, 26b19,
26b19, 26b2, 26b20, 26b21, 26b23,
26b23, 26b23, 26b24, 26b24,
26b25, 26b25, 26b26b14, 26b7,

26b8, 26b8, 26b8, 27a1, 27a1,
27a1, 27a1, 27a10, 27a10, 27a11,
27a12, 27a13, 27a14, 27a14,
27a14, 27a15, 27a17, 27a2, 27a2,
27a22, 27a22, 27a23, 27a24,
27a25, 27a25, 27a3, 27a3, 27a7,
27a7, 27a8, 27a8, 27a8, 27a8,
27a9, 27a9, 27b10, 27b11, 27b11,
27b12, 27b12, 27b15, 27b15,
27b17, 27b17, 27b18, 27b18,
27b19, 27b19, 27b19, 27b2, 27b2,
27b2, 27b20, 27b20, 27b21, 27b3,
27b3, 27b4, 27b5, 27b6, 27b7,
28a1, 28a14, 28a15, 28a15, 28a15,
28a15, 28a16, 28a16, 28a17,
28a17, 28a17, 28a18, 28a19,
28a22, 28a4, 28a5, 28a6, 28a7,
28a8, 28b1, 28b15, 28b15, 28b19,
28b2, 28b25, 28b4, 28b4, 28b4,
28b4, 28b5, 28b5, 28b6, 29a1,
29a12, 29a13, 29a14, 29a18, 29a2,
29a21, 29a21, 29a22, 29a23,
29a23, 29a3, 29a3, 29a6, 29a7,
29a8, 29b10, 29b12, 29b12, 29b14,
29b21, 29b24, 29b5, 29b9, 29b9,
2a12, 2a12, 2a12, 2a13, 2a13,
2a13, 2a15, 2a15, 2a15, 2a2, 2a23,
2a24, 2a25, 2a3, 2a3, 2a8, 2b1,
2b1, 2b10, 2b16, 2b17, 2b19, 2b2,
2b2, 2b2, 2b2, 2b2, 2b22, 2b23,
2b25, 2b6, 2b8, 2b9, 30a12, 30a14,
30a16, 30a18, 30a19, 30a20,
30a20, 30a23, 30a3, 30a3, 30a5,
30a6, 30a6, 30a9, 30a9, 30a9,
30b11, 30b12, 30b13, 30b15,
30b16, 30b18, 30b2, 30b2, 30b22,
30b23, 30b24, 30b26, 30b3, 30b4,

30b4, 30b5, 30b7, 30b9, 31a1,
31a1, 31a11, 31a13, 31a13, 31a16,
31a17, 31a17, 31a18, 31a19,
31a19, 31a19, 31a20, 31a24, 31a3,
31a6, 31a7, 31a8, 31a8, 31b11,
31b17, 31b18, 31b20, 31b22,
31b24, 31b24, 31b5, 31b5, 31b5,
31b7, 32a1, 32a10, 32a10, 32a12,
32a15, 32a16, 32a18, 32a2, 32a22,
32a22, 32a23, 32a23, 32a23,
32a23, 32a24, 32a24, 32a6, 32a6,
32a6, 32a7, 32b13, 32b15, 32b16,
32b20, 32b21, 32b22, 32b25,
32b25, 32b3, 32b4, 32b4, 32b6,
32b8, 33a1, 33a10, 33a12, 33a13,
33a13, 33a13, 33a15, 33a16,
33a19, 33a20, 33a22, 33a24,
33a24, 33a3, 33a6, 33a7, 33a8,
33b1, 33b12, 33b13, 33b16, 33b19,
33b23, 33b23, 33b24, 33b24, 33b5,
33b5, 33b6, 33b8, 33b8, 33b9,
34a11, 34a11, 34a12, 34a13,
34a13, 34a13, 34a13, 34a15,
34a15, 34a19, 34a5, 34a6, 34a6,
34a6, 34a7, 34a8, 34a8, 34a8,
34a9, 34b10, 34b15, 34b16, 34b16,
34b19, 34b19, 34b21, 34b22,
34b24, 34b3, 34b34b17, 34b34b17,
34b5, 34b6, 34b6, 34b6, 34b7,
35a1, 35a10, 35a12, 35a13, 35a17,
35a17, 35a18, 35a19, 35a19,
35a21, 35a22, 35a22, 35a24,
35a25, 35a4, 35a6, 35a6, 35a6,
35a7, 35a9, 35b12, 35b14, 35b16,
35b16, 35b17, 35b18, 35b19,
35b20, 35b20, 35b21, 35b22,
35b24, 35b3, 35b3, 35b3, 35b3,

35b4, 35b4, 35b4, 35b5, 35b6,
35b6, 35b6, 35b8, 36a1, 36a1,
36a11, 36a12, 36a13, 36a14,
36a15, 36a15, 36a15, 36a15,
36a16, 36a16, 36a16, 36a18,
36a20, 36a20, 36a21, 36a21,
36a23, 36a25, 36a25, 36a25,
36a25, 36a3, 36a4, 36a5, 36a7,
36b12, 36b12, 36b12, 36b14,
36b14, 36b16, 36b17, 36b17,
36b18, 36b19, 36b2, 36b23, 36b4,
36b5, 36b5, 36b6, 36b7, 36b7,
36b7, 36b8, 36b8, 37b17, 37b18,
37b19, 37b19, 37b22, 37b22,
37b23, 37b23, 37b23, 37b23,
37b24, 37b25, 37b8, 37b9, 38a1,
38a16, 38a16, 38a17, 38a2, 38a24,
38a25, 38a5, 38b10, 38b11, 38b11,
38b12, 38b16, 38b16, 38b19, 38b2,
38b20, 38b20, 38b21, 38b22, 38b6,
38b6, 39a1, 39a1, 39a1, 39a12,
39a13, 39a13, 39a14, 39a16,
39a17, 39a19, 39a19, 39a20,
39a22, 39a23, 39a23, 39a24,
39a25, 39a25, 39a25, 39a3, 39a4,
39a4, 39a7, 39a7, 39a9, 39a9,
39a9, 39b19, 39b19, 39b20, 39b23,
39b24, 39b25, 39b3, 39b4, 39b5,
39b6, 39b7, 39b7, 3a11, 3a14,
3a15, 3a16, 3a16, 3a20, 3a21,
3a21, 3a22, 3a22, 3a23, 3a24,
3a25, 3a25, 3a25, 3a3, 3a4, 3a9,
3a9, 3b1, 3b1, 3b18, 3b2, 3b24,
3b24, 3b9, 4021, 4021, 4021, 40a1,
40a10, 40a10, 40a11, 40a14,
40a15, 40a15, 40a15, 40a16,
40a17, 40a17, 40a18, 40a18,

40a18, 40a19, 40a19, 40a2, 40a20,
40a22, 40a23, 40a24, 40a24, 40a4,
40a7, 40a9, 40b1, 40b13, 40b13,
40b13, 40b15, 40b15, 40b16,
40b17, 40b18, 40b18, 40b19,
40b21, 40b23, 40b3, 40b4, 40b4,
40b6, 40b6, 40b7, 40b7, 40b9,
41a15, 41a19, 41a20, 41a21,
41a21, 41a21, 41a23, 41a24,
41a24, 41a6, 41b12, 41b14, 41b14,
41b15, 41b18, 41b20, 41b22,
41b23, 41b4, 42a1, 42a10, 42a11,
42a13, 42a13, 42a13, 42a13,
42a14, 42a16, 42a16, 42a17,
42a17, 42a18, 42a25, 42a7, 42b16,
42b2, 42b20, 42b25, 42b3, 42b4,
42b5, 42b6, 42b8, 42b8, 42b8,
43a10, 43a12, 43a13, 43a16,
43a18, 43a23, 43a24, 43a24,
43a24, 43a25, 43a3, 43a7, 43a8,
43a9, 43a9, 43b12, 43b12, 43b16,
43b18, 43b19, 43b20, 43b20,
43b21, 43b21, 43b22, 43b24,
43b24, 43b25, 43b4, 43b6, 43b8,
43b8, 43b9, 44a1, 44a11, 44a11,
44a13, 44a16, 44a17, 44a17, 44a2,
44a2, 44a25, 44a5, 44a6, 44a6,
44a7, 44a7, 44a9, 44b1, 44b1,
44b1, 44b1, 44b11, 44b11, 44b14,
44b14, 44b14, 44b16, 44b17,
44b17, 44b21, 44b23, 44b25, 44b4,
44b4, 44b4, 44b4, 44b5, 44b7,
44b8, 44b8, 45a1, 45a16, 45a17,
45a18, 45a18, 45a20, 45a21,
45a22, 45a23, 45a23, 45a3, 45a5,
45a6, 45a6, 45a7, 45a8, 45a8,
45a9, 45a9, 45b1, 45b11, 45b11,

45b13, 45b16, 45b17, 45b19, 45b2,
45b3, 45b3, 45b5, 45b5, 45b7,
45b8, 45b9, 4a1, 4a1, 4a11, 4a11,
4a12, 4a13, 4a13, 4a14, 4a16,
4a18, 4a18, 4a2, 4a2, 4a2, 4a25,
4a3, 4a3, 4a4, 4a6, 4a6, 4a7, 4b11,
4b11, 4b11, 4b12, 4b12, 4b13,
4b16, 4b6, 4b8, 4b8, 5a20, 5a22,
5a23, 5a25, 5a5, 5a6, 5a8, 5b15,
5b15, 5b17, 5b17, 5b17, 5b23,
5b24, 5b8, 6a1, 6a10, 6a10, 6a11,
6a12, 6a12, 6a13, 6a19, 6a2, 6a2,
6a24, 6a25, 6a4, 6a4, 6a4, 6a5, 6a7,
6a7, 6b12, 6b19, 6b21, 6b22, 6b23,
6b24, 6b7, 728b, 733b, 733b, 733b,
7a12, 7a14, 7a16, 7a17, 7a17,
7a21, 7a22, 7a23, 7a24, 7a24, 7a4,
7a5, 7b1, 7b1, 7b1, 7b1, 7b13,
7b16, 7b16, 7b18, 7b18, 7b18,
7b18, 7b18, 7b19, 7b19, 7b19,
7b19, 7b2, 7b20, 7b20, 7b20, 7b20,
7b20, 7b20, 7b20, 7b20, 7b21,
7b21, 7b24, 828b, 828b, 8a11,
8a14, 8a14, 8a16, 8a16, 8a17,
8a25, 8a6, 8a6, 8a8, 8a9, 8a9, 8a9,
8a9, 8b1, 8b1, 8b1, 8b11, 8b11,
8b11, 8b12, 8b13, 8b15, 8b20,
8b25, 8b4, 8b7, 8b7, 8b7, 8b8,
928b, 9a12, 9a13, 9a13, 9a16,
9a17, 9a17, 9a17, 9a18, 9a19,
9a22, 9a24, 9a24, 9a25, 9a4, 9a6,
9a6, 9a7, 9a7, 9b10, 9b10, 9b11,
9b12, 9b13, 9b15, 9b16, 9b16,
9b16, 9b2, 9b2, 9b22, 9b22, 9b23,
9b23, 9b23, 9b4, 9b5, 9b6, 9b9,
9b9, 9b9

ve minhā a.zf. bağlama edati

v. 27b14

veca' a.i.. ağrı, sızı.
v.+ı+mefasıl.den 34b10

vech a.i... üslup, tarz.
v. 42b6
v.+i+(ihracat-ı dervişan) 30b13
v.+i+meşruh 33a3
v.+i+münasib 43b20

vehile a.zf. tarzda, şekilde, usulde.
v. 14b11, 14b2, 2a20, 31a4, 35b8,
36b19, 38b13, 42a2, 4a3, 4a5, 4b7,
7b2, 7b25, 9b19
v. 13b23, 18a18

vedāyi' a.i.. (vedia'nın c.) emanetler.
v. 26a4

vedī' et a.i.. emanet.
v.+i+hilafet 36a22

vefā a.i.. 1. sözünde durma, sözünü
yerine getirme. 2. dostluğu devam
ettirme.
v.+idüp 35b2
v.+yı+mevud 15b22

vefā-dār a.far.b.s. vefalı.
v.+mahbube-yi vefa-dar 41b17

vefā-dārlik a.f.t.b.i. vefalı olma.
v.+ı 28b6

veffākān a.i..
v. +uñ 18a25

vefāt a.i.. ölme, ölüm.
v. 19a13, 38b24
v.+eyledi 40a6
v.+eyledükde 11a19, 19b12, 39b9
v.+eyleyüp 18a10
v.+ı 11a23
v.+ı+süleyman+şah 8b24
v.+ı+zaman.ına 20a24
v.+ından 38a19, 39a8

v.+idinceye 20a22, 38a13
v.+idüp 19a11, 8b1
v.+itdükde 19a4, 39a10
v.+itmişdür 37b14
v.+ittükde 36b14
vega far.i. savaş, kavga.
g. 24b1
vekâyi' a.i.. (vakıa'nın c.) vakıalar, olaylar,
savaşlar.
v. 30a12, 3b5
v.+i 20b19
v.+i+din.i 36a18
v.+i+sabika.yı 3b2
velas
v. 20b7
velâyet a.i.. velilik, dostluk.
v.+i 22a25
veled a.i.. çocuk.
v.+seyyid-i veled-i adem 1b5
v.+üm 14a2
velîyyiahd a.b.i. veliaht, tahtın varisi.
v.+ı 19a5
v.+i+peder 11a4
v.+zıkr-i veliyy-i ahd-i Orhan han
33a22
v.+eyledi 33b5
veliyyini' met a.b.i. velinimet, birine yaşadığı
sürece yardım ve ihsanı olan kimse.
v. e 38a8
velvele a.i.. gürültü, patırtı, yaygara,
şamata.
v.+nekare-yi velvele-yi muhteşem
25a23
ver- f. vermek.
v.-di 32a5
v.-up 35b1

vereşe a.i.. (varis'in c.) varisler,
mirasçılar.
v.+yi+katl 25b14
v.+yi+seyyidülenam 25b22
veş
v. 44b20
vesâir a.i.. ve diğerleri.
v. 10b9
vesâyâ a.i.. (vasiyyet'in c.) vasiyetler.
v. 31b19
vesî' a.s. geniş, büyük.
v.+mülk+i+vesi 6a10
veşik a.s. çok sağlam, kuvvetli.
v. 9b16
vesîle a.i.. yol, vasıta, sebep.
v.+iderler 18b1
s.+yi+din 26b7
vezâret a.i.. vezirlik.
v.+e+paye-i vezaret.e 45b7
v.+i+uzma.yı 37b17
vezîr a.i.. valilik, vekillik gibi yüksek
rütbede bulunan, paşa unvanını
taşıyan yönetici.
v.+i 38a24, 42b3
v.+i+ebu+said 38a20
v.+i+mezbur 35b6, 35b9
v.+i+muhasal 45b8
v.+i+nev+müselman.dan 35b12
v.+idüdi 19b22
v.+olup 36b22
v.+üñ 35a19
v.+olup 43b10
vifak u ittifak a.b.i. birlik beraberlik.
v. 6a3
viķâyet a.i.. koruma, sahip çıkma.
v.+i+esas+ı+bezm 3a24
vilâdet a.i.. doğum.

vilāyet

v.+i+bissaadet.leri 37b13
v.+idür+(tarih-i viladet.idür) 11a24
a.i.. il, memleket.
v. 11a17, 34a6, 35b15, 40b17
v.+de 43a17, 8b22
v.+ehl+i+vilayet 34b23
v.+i+ahlat.da 8a17
v.+i+aynagül 20b25
v.+i+bilecik 30b13
v.+i+edrenus 34b34b17
v.+i+karaca+şehir.i 30b8
v.+i+mamur 42b9
v.+i+rum-ı küfür-rusun.da 37b4
v.+i+yunan.uñ 37b24
v.+in 30b12
v.+ine 22b10
v.+lere 19b2
v.+ün 43a10, 43a12
v.+valiyan-ı vilayet-i irfan.dan
16a2
f. vermek.
v.+rıza+virüp 42b3
v.-cevab+virüp 6b19
v.-cevap+virdi 34a23, 36a6
v.-ders+virürlerdi 19a10
v.-diler 45a9
v.-düm 22b20
v.-esin 13a22
v.-eyim 15b16
v.-haber+virdiler 45b25
v.-icazet+virüp 32b23
v.-karar+virüp 22a17, 29a16
v.-mege 22b7
v.-mekde 13a25
v.-mekle 16b13
v.-mişdür 28a8
v.-teselli+virdi 35a18

vir-**virāne**

v.-üp 24a20, 28a3, 28a8, 36a23,
42a7
v.-ür+oldılar 31a5
v.-ürdi 12a21
v.-ürlerdi 18b8, 21a9
a.i.. far.i. yıkılmış, harap olmuş yer.
v.+dür 43b7
v.+genc-i virane 13b14

vird

a.i.. belli zamanlarda okunması
adet olmuş kur'an cüzleri, duaları.
v.+ini 27a18

viril-

f. verilmek.
v.-en 24b25
v.-meyüp 44b20
v.-sün 44b12
v.-üp 43a23

virmeltü-gel-

f. verilegelmek.
v. 45a12

vişāl

a.i.. ulaşma, kavuşma.
v.+i 32b7

vuķūʿ

a.i.. olma, oluş, meydana gelme.
v. 35b10
v.+bulacak 3a17
v.+bulan 2a24, 2b25
v.+buldı 20a14, 21b7, 32b21,
43b23
v.+buldu 30b17, 32a14, 34a16
v.+bulmagla 9a9
v.+bulmuşidi 14a21, 21a3
v.+bulup 4a23
v.+undan 22a11

vuķūf

a.i.. anlama, bilme, öğrenme,
haberli olma.
v.+ehl-i vukuf 34b21

vuşūl

ulaşma, gelme, varma, erişme.
v.+bulmuş+idi 39a6
v.+buldiklarında 5a14

	v.+bulup 45b6
vü	f.e. ve.
	v. 12b8, 13b12
vücüd	a.i.. 1. var olma, varlık. 2. insan veya hayvan gövdesi.3. ten.
	v. 38a24
	v.+a 42a1
	v.+a+geldi 15a13
	v.+ı+pürcud.ları 15a20
	v.+ı+şerif 25b24
	v.+u 27b7
	v.+um 24a13
	v. 9b7
	v.+a+geldüğü 40b8
	v.+a+gelüp 6a21
	v.+a+getürülmişdür 28a12
	v.+a+ geldüğü 23b23
	v. +a+gelüp11b25
vücüh	a.i.. (vech'in c.) vecihler, yönler, tarzlar.
	v. 40a14
	v.+ı+helal 12a12
	-Y-
ya	e. ya
	y. 7b24
yād	far.i. anma, hatırlama.
	y.+eyleyesün 16b15
yādigār	far.i. birini veya bir şeyi hatırlatacak şey..
	y.+ı+ruzgar 7b17
yafta	far.i. bir şeyin cinsini belirten kağıt.
	y.+ları+(terbiyyet-i yafta.ları) 39a22

yağ	i. yağ.
	y. 21a7
yağma	far.i. talan, çapul.
	y. 31a19, 32b25
	y.+dur 31a11
	y.+eyleyüp 28b4
	y.+iderleridi 45b13
	y.+idüp 33b24
	y.+itdürdi 29b15
	y.+itseler 35b9
	y. 28b4
yağşı	s. güzel.
	y. 36b8
yahud	f.e. ya da, veya.
	y. 31b9
yağa	i. bir suyun iki kıyısı.
	y.+sına 25a16, 8b18
yağın	s. yakın.
	y. 29a9
	y.+dur 34a22
	y.+idüp 33b14
yakınlık	i. yakınlık.
	y.+iderem 6b7
yalnız	s. yalnız.
	y. 19b19, 3a4
yan	i. yan, civar.
	y.+ına 32a3, 34b34b17, 6a1, 6b12, 6b15, 6b22, 7a13, 9a5
	y.+ınca 29b8
	y.+ında 22a25, 30b16, 33a7
	y.+larınca 32b14
	y.+undan 19a10
yanaş-	f. yanaşmak.
	y.-dukların 45b24
yani	a.e. demek, şu demek, sözün kıyası.
	y. 12a7, 22a7, 2a6
yap-	f. yapmak.

yapış- y.-up 43a8
f. yapımak.

yaprak y.-up 41b18
i. yaprak.
y. 14b7

yar i. uçurum.
y. 8b18, 8b19

yar- f. yarmak
y. 30b11
y.ıñ 22a8

yaramaz s. işe yaramaz.
y.+ları 36b3

yārān far.i. (yar'ın c.) sevgililer, dostlar.
y. 16b22
y.+ından 13b23

yardım i. yardım.
y. 22a22
y.+eyleyelüm 9a20
y.+ına 13b5
y.+itmekdür 9a22

yarlık i. bağışlamak.
y. 27a8
y.+ı 24a3

yaş i. yaşanan her sene.
y.+ında 19b21, 3b6, 4a23, 6b2

yavuklu i. sevgili.
y.+eyledi 6b13

yay- f. yaymak.
y.-up 7a19

yaya i. yaya.
y. 44b10, 44b16, 44b23

yaya begi ordudaki yaya sınıfının başı.
y.+leri 45a10
y. 44b17

yayla i. yazın geçirildiği otlağı bol yer.
y.+ya 29a1, 29a2

yayla- f. yazı geçirmek için yaylaya çıkmak.
y.-yup 8a16, 9b13

yaylak i. yayla.
y. 10b16, 10b21, 33a7
y.+a 21a2, 21a5
y.+ı 6a19

yaylak-nişin yaylada yaşayanlar.
y.+idiler 39b1

yaz i. yaz mevsimi.
y. 4021, 42b20

yaz- f. yazmak.
y.-dukları 2b6
y.-up 39b20, 41b8, 43b22, 9a5

yazıl- f. yazılmak
y.-acakdur 11b23
y.-up 2b9
y.-ur 17a5

yebab far.s. harap, virane, yıkık.
y.+eylediler 21b6

yed a.i.. el.
y.+hıta+yı+yed 24b4
y.+i+necib.iidi 19b8

yedi s. yedi.
y. 18a13, 19a11, 19a12, 19a12, 19a13, 19a3, 19a6, 19b21, 32a22, 32b18, 32b20, 32b20, 32b22, 34a15, 34a16, 34a18, 35b10, 37b12, 38a13, 38b24, 38b24, 38b5, 38b5, 39a8, 41a17, 42a5, 4a22, 4a23
y.+de 38a12

yedinci s. yedinci.
y. 3a11, 4b16

yediyüz b.s. yedi yüz.
y. 30b16, 31b23, 32a14, 36b5, 37b14, 38a12, 38b14, 38b9, 43b23

yegāne	far.s. tek, biricik. y. 24b2 y.+dilaveran-ı yegane 9b2
yek-çeşm	far.b.s. tek gözlü. y.+oldı 43b6
yek-dil	far.b.s. tek yürek. y.+ olup 3b25
yek-sân	far.b.s. bir, beraber. y. 25b7, 36b2
yemân	a.i.. and içme, and. y.+eyledi 5a9 y.+i+galiz 5b18 y.+ün 5b21
yemûn	a.s. yümünlü, uğurlu, bereketli. y.+un+(izdivac-ı yemun.uñ) 15a11
yeñiçeri	i. Orhan Gazi zamanında kurulan düzenli ordu. y. 44b20, 45a11, 45a13, 45a20, 45b1
yer	i. 1.yer, zemin, 2. mekan. 3. makam. y. 26a20 y.+deki 12a8 y.+e 13a12, 14a1, 21a9, 5b19, 5b22 y.+inden 14a11 y.+ine 11a20, 14a14, 14b7, 19b12, 19b19, 20a17, 21b22, 25b9, 26a11, 29a8, 36b21, 38b1, 39b10, 39b11, 39b13, 39b14, 39b15, 39b16, 40a2, 40a3 y.+ler 43a11 y.+lerden 43b3 y.+lere 4b1 y.+leri 25a13 y.+lerin 44b13
yarar	s. işe yarar. y 10a15

yeşil	s. yeşil. y. 14b7
yetmiş	s. yetmiş. y. 21a13, 7a15
yezdānī	far.s. Allah'a ait, Allah'tan. y.+hamam-ı yezdani 42b10 y.+inayet-i yezdani 43b9
yezdāniye	far.s. Allah'a ait, Allah'tan. y.+ye+(cidal-i şir-i yezdaniye. ye) 24b16
yık-	f. yıkmak. y.-up 19b11
yıkıl-	f. yıkılmak. y.-up 8b19
yıl	i. sene. y. 14a16, 18a13, 19a16, 19a4, 19a6, 20a22, 37b15, 39b14, 39b16, 3b13, 40a1, 40a2, 40a4, 7a15 y.+a 38a15 y.+da 3b4, 42b20 y.+dan 19b18, 19b22, 23b5
yıllık	s. yıl için. y. 22b6
yigirmi	s. yirmi. y. 37b12, 3b3, 41a17, 42a5, 43b23, 4a23, 8b14
yine	zf. yine, gene. y. 20a16, 20a21, 2a20, 36a1, 41a12
yirleş-	f. yerleşmek. y.-üp 20b8
yohsa	e. yoksa. y. 13a22, 6a25
yok	i. yok, mevcut olmayan. y.+idi 32b18 y.+dur 12b13, 15a23, 28a14, 9a23 y.+iken 9b1
yol	i. yol

y.+a 5b1
y.+da 5a24
y.+ı 16b1, 5a21
y.+ları 12b8, 22a9
y.+ların 32b16, 5a12
y.+una 36b15, 36b4
y.+unda 45b5
yor- f. rüya tabir etme.
y.-andadır 15b8
yori- f. yürümek.
y.-rsız 5a23
y.-yup 10a17
yu- f. yıkamak.
y.-rlar 6b15
yukaru zf. yukarı.
y.+ya 41b7
yurt i. vatan, memleket.
y. 24b25
y.+lar 10b17
yūsufi a.s. Hz. Yusuf'a ait, onun gibi.
y. 44b4
y.+destar-ı yusufi 44a23
yuvan- f. yuvarlanmak.
y.-up 41b9
yük i. yük, ağırlık, eşya.
y.+ü 27a3
yüksek s. yüksek.
y. 14b5, 35a2, 43b3
yümn a.i. uğur, bereket.
y.+i+(devlet+i+sultani) 17b17
yürü- f. yürümek.
y.-diler 21a24
y.-dü 13a19
y.-yüp 23b1
y.+yen 36b18
yüz s. yüz sayısı.

y. 11a23, 19a11, 19a12, 19a13,
19a3, 19a3, 19a6, 19b15, 19b20,
19b6, 20a13, 20b25, 21b7, 22a10,
22a18, 22b14, 23b4, 29b17, 29b19,
31a22, 32a22, 32b18, 32b20,
32b20, 32b22, 34a15, 34a18,
35b10, 37b12, 38a13, 38b24, 38b5,
39a8, 3b12, 3b4, 3b6, 41a17, 42a5,
44b11, 45a8, 4a21, 4a22, 4a22,
4a24, 7b15, 8b25, 8b4
yüz çehre, sima.
y.+lerin 5b6
y.+tutmışdı 11b14
y.+tutup 31a11, 8a7
y.+üne 11b8, 43b21
yüz- f. yüzmek.
y.-üp 23a10
yüzbaşı b.i. yüz kişilik bir birliğin
komutanı.
y. 44b16
yüzbin b.s. yüz bin.
y. 26b25

-Z-

za'f a.i..1. zayıflık, kuvvetsizlik. 2.
düşkün olma, meyilli olma.
z. 36a12
z.+i+osman+big.den 13a4
z.+ına 31a3
zabı a.i.. idaresi altına alma, kendine
mal etme.
z. 18b14, 45a10

	z.+eyledi 39a21, 39a25
	z.+eylediler 32a10, 34b20
	z.+ında+idi 37b24
	z.+idüp 10b23, 33b23, 38b17
	z.+itdürüp 26b16
	z.+ı+mülk 17b3
zabt u rabt	a.b.i. düzen disiplin. z.+ı+ecnad 27b15
zafer	a.i.. düşmanı yenme, üstün gelme. z. 22a11 z.+buldılar 9b4 z.+kaid+i+zaferpişrev 24b23
zafer-te'sîr	a.b.s. zafere ulaştırın. z.+şemşir+i+zafer+tesir 1b18
zâhid	a.s. aşırı sofu. z.+i+hodbin 12b11
zâhir	a.s.l. görünen, açık, meydana. 2. görünen kısım, dış alem. z. 15b5, 18b7, 27a14, 30b2, 44a25 z.+delil+i+zahir 18a24 z.+oldı 2a20, 8b21 z.+olup 14b7
zâhire	a.s. görünen, dışta. b.+si+mubahhar-ı havas-ı batıne ve zahire.si 24b19 z.+leri 31a23
zâhiren	a.zf. görünüşte. z. 28b24 z. 13a7
zâhiri	a.s. görünen. z. 35b14 z.+sebeb+i+zahiri 35b15
zahm	a.i.. yara. z. 34b1
zahm-hürde	a. far.b.s. Yaralı. h. 21a19
zahr	a.i.. azık.

	z.+ı+ahiret 25b21
za'îf	a.s. zayıf, kuvvetsiz. z. 11b15, 35a13, 9a17 z.+leşker+i+zaif 9b4 z.+olmuşidi 39a15 z.+olup 19b3
zâlim	a.s. zulmeden. z.+i+(şerr-i zalim.i) 25b3
za' m	z.+ına 14a1 z.+ı+battal 20b3 z.+ı+faid.leri 31b25
zamân	a.i.. 1. vakit, an. 2. çağ, devir. 3. dönem. z. 19a22, 24a2, 2b7, 30a6, 30b19, 33a1, 39a9, 43a3, 6b24 z.+da 10a11, 10b17, 16a18, 18a6, 20b12, 3b20, 44b13, 8a17 z.+dan 10a7, 25a16, 29b18, 36a2 z.+dur+(metla-yı zaman.dur)27b6 z.+ı 15a11, 15a6, 17b25 z.+ı+adalet+unvan 1b16 z.+ı+beni+ümeyye.ye 17b22 z.+ı+cülus.unda 30a12 z.+ı+devlet+i+iktiran.da 12a10 z.+ı+devlet+i+orhani.de 43b9 z.+ı+ebu+said.de 39a7 z.+ı+hicret.den 3b14 z.+ı+hükümet.inde 25b6 z.+ı+islam 2a13 z.+ı+istisal+i+çobaniyan.da 38b7 z.+ı+kadim.de 42a11 z.+ı+mevud.da 29a9 z.+ı+nusret-iktiran.da 19a20 z.+ı+nusret+karin 2a23 z.+ı+osman+beg+gazi.de 7b16 z.+ı+saadet+unvan.da 17b1, 17b1

z.+1+sabavet.inden 11a25
z.+1+saltanat.da 18b23
z.+1+saltanat.ı 828b
z.+1+saltanat.ta 37b7
z.+1+selçukıyan.da 20b24
z.+1+sultan+mahmud+1+
gaznevi.de 8a3
z.+1+sultan+orhan.da 38b25
z.+1+timur.da 39a10
z.+1+mızdur 29a2
z.+1+ına 11a12, 23b3, 38a14, 43b3,
44a9, 44b4
z.+1+ına+vefat+1+zaman.ına 20a24
z.+1+ında 17b18, 18a8, 20a14, 39b18,
39b22, 44a20, 44b23, 44b3, 45b11,
45b15
z.+1+ından 11a11
z.+1+ıñuzdur 15a7
z.+1+la+mürur+1+zaman.la 6a13
z.+1+larında 3a22

zamîn a.s. kefil olan.
z. 36b1

zamm a.i.. artıkma, katma, ekleme.
z.+eyledüğinden 25a3

zâr f.a. ağlayan, inleyen.
z. 5b17

zarar a.i.. zarar, ziyan.
z. 32b10

zarûret a.i.. mecburiyet, zorunluluk.
z.+1+fırar 29b2

zarûrî a.s. mecburi, çok gerekli, zaruri.
z. 16b3
z.+kadr-i maişet-i zaruri 16b13

zarûriyyât a.i.. (zaruri'nin c.) zaruri olan
şeyler.
z. 32b15

zât a.i.. 1. kişi, kimse. 2. kendi, öz,
nefs.
z.+1+mestu.da 26b22
z.+1+ıslah+1+zat 35a20
z.+1+mukteza-yı zat-ı saadet-i
semayen.dür 25b1
a.+1+şerif.i 23b24

zâviye a.i.. küçük tekke.
z. 15b22, 16b17

zâyi' a.s. ziyan olmuş.
z. 17a14
z.+ehl-i zayi' 35b4
z.+olmamışdur 24b4

ze'âmet a.i.. Osmanlılar devrinde sipahilere
verilen en büyük timar.
z. 45a1

zebân far.i. dil.
z.+1+fasih 16a8
z.+1+hal 31a7

zebûn far.s. zayıf, güçsüz, aciz.
z.+olalar 31a24
z.+olup 35a12
z.+olur 10b15

zehair
z.+in 32b15

zehebî a.s. altından yapıma, altınla ilgili.
z. 43b20

zelâl
z.+1+devlet 24b18

zemîn a.i.. yer.
z. 22a5, 25a16, 42b17, 43a9, 45a5
z.+den+ruy+1+zemin.den 25b4
z.+1+lerinüñ 45a6
z.+ün+müluk+1+ruy+1+zemin.ün
4b19

zen far.i. kadın.
z.+1+leri 45a16

zenān far.i. (zen'in c.) kadınlar.
z.+i+muhteşeme 29a10
z.+i+müslüman 29a13
z.+libas+i+zenan 29a12
z.+sekl+i+zenan 29b1

zenb a.i.. günah, suç, kabahat.
z.+enva+i+zenb 24b24

zencir far.i. zincir.
z.+i+aşk 12b3

zeng far.s. zenci.
z. 40a20

zennī a.s. kadına ait.
z. 21a16

zer-dūzī a.far.b.s. sırmalı.
z. 44a1, 44a15

zerha
z. 44a2

zerrin a.s. altın gibi sarı ve parlak..
z.+şimenber+i+zerrin 23a22

zevāli a.s. zevale ait, zevali olan.
z.+muarız+i+zevali 38a16

zevi'l-ibtihāc a.b.s. sevinçli, gönlü açılmış.
z.+rahzan+i+huccac+i+zevilibtihac 15b1

zevk a.i.. tatma, tad, hoşça giden hal.
z. 28b14, 41b14
z.+den 14a18

zeyl a.i.. ilave etme, artırma.
z.+i+işībār.a 12b25

zill a.i.. koruma sahip çıkma.
z.+i+ilahi 30a7

zī-şevket a.b.s. şevketli, yüce.
z.+padişah+i+zi+şevket 6a20

zibā süslü, yakışıklı, güzel.
z. 42b6

zī-ikbāl a.b.s. ikbal sahibi bahtı açık.
z.+e+şah+i+ziikbal.e 16a14

zıkr a.i.. 1. anma. 2. bildirme.
z. 18b18, 28a18
z.+eyledük 2b3
z.+i+damad-ı sultan orhan 30a13
z.+i+damad-ı sultan osman 14b19
z.+i+(feth-i burusa) 35a8
z.+i+(feth-i kala-yı kocaili)34a1
z.+i+(İslam-ı mihal)32a15
z.+i+(istimdad-ı osman) 22a15
z.+i+(nehb-i memalik-i küffar) 28a23
z.+i+(ser-asker-i han-ı Orhan) 30a23
z.+i+(tafsil-i ayz bin ishak) 4b24
z.+i+(tafzil-i al-i osman)2b10
z.+i+(teshir-i kala-yı İznik) 45b9
z.+i+veliyy-i ahd-i Orhan han 33a22
z.+idelim 6a17
z.+idelüm 17b11
z.+idüp 6b24
z.+idür 17a16, 34a17
z.+ine 18b19, 2b20, 7b23
z.+ini 27a17
z.+olunan 6a18
z.+olunacakdur 4b2, 7b15
z.+olunmaga 3a18

zilhicce a.i.. Arabi ayların on ikincisi.
z. 2a17

zillet a.i.. aşağılık, hakirlik.
z. 36a5

zimām a.i.. yular. (mecz.) yönetim.
z.+i+saltanat.ı 15b9

zimmēt a.i.. sahip çıkma, koruma zorunda olma.
z.+akd+i+zimmēt 35a18
z.+kabal+i+zimmēt 28b3

zinhār a.zf. asla, katiyen, sakın.
z. 14a3

zīr far.i. alt, aşağı.
z.+i+fermani.de 37b22
z.+i+kümbed+i+kebud.da 3a4
z.+i+livañuzda 43b13
z.+i+fermani.de 37b22

zīrā f.e. çünkü, şundan dolayı ki..
z. 15a2, 15b7, 17b2, 22a5, 2b21,
2b4, 33a5, 34b13, 40b21

zirā' at a.i.. ekincilik, çiftçilik.
z. 40a15, 44b21
z.+ını 45a7

zırve a.i.. doruk, bir şeyin en üst noktası.
z.+sinde 42a10
z.+yi+ali.sinde 35a2
z.+yi+kuh.da 45b24

zī-şān a.b.s. şanlı.
z. 31a8

ziyā a.i.. ışık.
z.+siyle 24a14

ziyāde a.s. fazla, çok.
z. 21b15, 26a7, 28b12, 34b22,
43a16, 7a3, 9a16, 9b8
z.+i+zuefa.dan 17b3
z.+idüp 23a19
z.+oldı 43a7
z.+olmagla 13a1
z.+siyle 18b2

ziyāfet misafir yedirip içirme.
z.+e 13a17
z.+iderdi 28b12
z.+idi+sahib+i+ziyāfet.idi 36b13

ziyāret a.i.. görmeye, görüşmeye gitme.
z.+e 5a20

ziyāret-gāh a.b.i. ziyaret yeri, türbe.
z.+dur 40b5, 8b22

zu'afā a.i.. (zaif'in c.) zayıflar, güçsüzler.
z.+ya 9a23
z.+dan+ziyade.i+zuefa.dan 17b3

zuhūr a.i.. ortaya çıkma.
z. 44b4, 16a13
z.+a 27a24
z.+eyledi 14b6, 19a15
z.+eyleye 9a12
z.+hengam-ı zuhur-i müluk 39a8
z.+ı 3b13, 45a13
z.+ı+devlet-i cengiz hani.den 8a12
z.+ı+vakayı-ı garibe 14b21
z.+ından 43a11, 44b20
z.+ıyla 3b17
z.+ibtida-yı zuhur-ı sikke-yi şah
43b8
z.+idecek 18a6
z.+iden 3b7
z.+ider 14b13
z.+idüp 15a15, 25a15
z.+itse 31b4
z.+u 15b13
z.+una 17a25
z.+undan 15b19, 16b7

zülāl a.i.. saf, hafif, soğuk, tatlı su.
z.+ab+ı+zülal 40a18

zülcelāl a.b.s. celal sahibi Allah.
z.+takdir+i+zülcelal 8b19

zülqadr a.b.s. kudret sahibi Allah.
z. 39b25

zümre a.i.. bölük, takım, cemaat, topluluk.
z.+den 24b4, 8a15
z.+i+mükaşifan.dan 12a1
z.+i+müşrikin 1b9
z.+i+müşrikin.e 25a9

zürnā' a.i.. ziraatçiler, çiftçiler.
z. 26a8

Toplam kelime: 20103
Geçerli kelime: 20086
Geçersiz kelime: 17
Alt madde: 12172
Madde: 5712

4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ

4.1 KİŞİ ADLARI DİZİNİ

‘**Abdurrahman Gāzi** Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethini gerçekleştirmiştir. a. 33b5, 34b4, 41b19, 41b9, 7b19, 21a17, 40b13, 41a16, 41b15, 41b17, 42b1 a.+ye 41b25 a.+idi 41b2

‘**Abdülmelik bin Mervān** Emevi halifesi. a. 18a11

Ādem İlk yaratılan insan, ilk peygamber. a.+seyyid+i+veled+i+adem 1b5

Ağca Hoca Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethini gerçekleştirmiştir. a. 42a5 a. 34b5, 43a25, 7b17

Ağca Koca (bkz. Akça Hoca) a. 33b5, 40b20 a.+muhafaza+i+agca+koca 34b2 a.+y1 34a19

Ahi Hasan Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethinde bulunmuştur. a. 34b17

Ahi Hüseyin Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethinde bulunmuştur. Aynı zamanda Osman Gazi’nin istişare ekibindedir.

a. 36a15

Ahi Şemseddin Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethinde bulunmuştur. a. 36a15

Akbaş Osman Gazi’nin dilaverlerinden. olup pek çok kalenin fethinde bulunmuştur. a. 7b19

Akbaş Gāzi (bkz. Akbaş) a. 43a24

Akça Hoca (bkz. Ağca Hoca) a. 40b13, 41b11 a. 41a12

Akça Koca (bkz. Ağca Hoca) a. 41a1

Aktemur Osman Gazi’nin yeğeni. a. 22a18, 23a16 a.+ı 32b13

‘**Alāaddīn** Alaaddin Keykubat, Anadolu Selçuklu devletinin son hükümdarı. a.+i+mezbur 11a20 a.+ün 10b6, 8a21

‘**Alāaddīn Çelebi**. Orhan Gazi’nin küçük kardeşi. Ağabeyi Orhan Gazi’ye vezirlik etmiş, önemli yenilikler yapmış büyük devlet adamı. a. 37b16

‘**Alāaddīn Hān** (bkz. Alaaddin Keykubat) a. 22a15

‘**Alāaddīn Keykubād bin Feramuzı** a. 30a1

<p>‘Alāaddīn Keykubād bin sultan Giyaseddin Keyhüsrev Anadolu Selçuklu Devleti’nin büyük hükümdarı.I. Alaattin de denir. a. 11a10</p>	<p>n.+nuñ 21a24</p>
<p>‘Alāaddīn Paşa (bkz.Alaaddin Çelebi) a. 45a2, 15a15, 36b22, 43b10, 45a14 a.+ya 37b17 a.+y1 30b15 a.+nuñ 44b6</p>	<p>‘Ayz Hz. İshak (a.s.) ın oğlu, Hz. Yakub’un ikiz kardeşi. Hemen bütün tarihçiler Osmanoğulları soyunu Ayz’a , ondan da Hz. İbrahim (as)ve Hz. Nuh(as) a dayandırır. Diğer adı Kaynı Han’dır ki Oğuz’un dedesidir. a. 4b21, 4b25, 5a10, 5a3, 5a8, 6a12, 6a6 a.+a 5b24, 5a1 a.+a+diyar+1+ayz.a 5a21 a.+a+taraf+1+ayz.a 5a16 a.+da+evlad+1+ayz.da 5a6 a.+dur 6a16 a.+un 5b14, 5b2, 6a14 a.+uñ 4b25 a.+zıkr+i+tafsil+i+ayz+bin+i shak 4b24</p>
<p>‘Ali Beg Orhan Gazi’nin dilaverlerinden, Temurtaş Beg’in babası. a.+i 43b5</p>	<p>‘Ayz bin İshāk (bkz. Ayz) a. 4b18, 4b18, 4b22, 7b11</p>
<p>‘Ali Paşa Orhan Gazi döneminin ilk yıllarında Bağdat halimi. Ebu said’in dayısıdır. Bermikilere son vermiştir. a. 38a21, 38a22, 38a25</p>	<p>-B-</p>
<p>Artun Osman Gazinin kadın casusu. a. 21a16</p>	<p>Bahşlu Gazi Orhan Gazi’nin komutanlarından. b.+ye 43a24</p>
<p>Aydogdı Alp Ertuğrul Gazi’nin kardeşi. a. 34b13</p>	<p>Balabancık Osman gazi’nin oğlu gibi yetiştirdiği evlatlığı. b. 32b13</p>
<p>Ay kud Alp Osman Gazi’nin komutanlarından. a. 21a18, 33a8, 23a16, 42a21, 7b18, 30b11 a.+ün 32a12</p>	<p>Balhavend Şeyh Edebalı’nın kızı b. 15a3</p>
<p>Ayna nikola Osman bey devrinde İnegöl tekfuru a. 21a1, 21a10, 22a21, 29b13 a. +nuñ21b9, 21a24</p>	<p>Battal Gazi Emevi Halifesi Abdülmelik bin Mervan’ın İstanbul kuşatmasına gönderdiği</p>

orduda hazır bulunan
komutanlardan biri.
b. 18a12

Baybars Çaçengir Osman Gazi devrinde
Mısır ve Şam hakimi olan
Muhammed bin kalavanın
evlatlığı. Bir ara tahta da
geçmiştir.
b. 20a12

Baybars El-Çaçengir El-Mansuri (bkz.
Baybars Çaçengir)
b. 20a18

Sultān Oşmān ibn-i Ertuğrul bin Süleymen
Şah bin **Qaya Alp** bin **Kızıl Boğa** bin
Baytemur bin **Qanlıka** ibn-i **Fuğrā** bin
Karanbu bin **Baysungur** bin **Balgay** bin
Soyğur bin **Toqtemur** bin **Nasak** ibn-i
Hamīde bin **Aktalak*** bin **Devrān** bin
Qarhān bin **Nāsu** bin **Yalavāc** bin **Baybig**
bin **Fuğrā** bin **Davğamış** bin **Küç big** bin
Artuğ bin **Qamāri** bin **Çektemur** bin **Foruğ**
bin **Kızıl Boğa** bin **Namāk** bin **Bāşūa** bin
Hürşar bin **Baysu** İbn-i **Fuğrā** bin **Sutenc** bin
Hārisa bin **Qurulmuş** bin **Qorhād** bin **Balçık**
bin **Qamas** bin **Qara Oğlan** bin **Süleymān**
Şah bin **Ferāhlu** bin **Borlu Hān** bin
Baytemur bin **Qormış** bin **Gök Alp** bin **Oğuz**
bin **Qara Hān** bin **Qaynı Hān** (Ayz) bin **H.**
İshāk bin **Hāzret-i İbrāhīm** aleyhi's-selām
İbn-i Tāreğ bin **Tāhur** bin **Sāruğ** bin **Ergün**
bin **Fāli** bin **Abir** (Hūd 'aleyhi's-selām)
ibn-i **Şāliḥ** bin **Erfahşed** bin **Sām** bin **H.**
Nūḥ

(Osman Gazinin soy kütüğü.)
b. 7b6-7b13

Bayram Paşa Orhan Gazi döneminde ilk
devşirmelerden olup

veziriazamlık payesine
ulaşmıştır.
b. 45b7

Binevā Baba Orhan Gazi döneminde
şimdiki Yalova ve İznik
 taraflarında pek çok kale ve
kasabanın fethinde manevi
desteği görülen bir derviş.
b. 43a13, 43a14

-C-

Celāleddīn Harzemşahların meşhur
hükümdarı.
c. 8a21
c.+e+inhizam+i+celaleddin.e 8a23
c.+sultan+celaleddin 8a19

Cengiz Büyük Moğol imparatoru.
c.+den+al+i+Cengiz.den 38b2
c.+i+bitemeyyüz.ün 8b3

Cengiz Hānī Cengiz Hana bağlı.
c.+de+huruc+i+leşker+i+cengiz+ha
ni.de 18b5
c.+den+zuhur+i+devlet+i+cengiz+h
ani.
den 8a12

Cünühi Nejād: Osman beyin tahta çıktığı
sıralardaki Kırım hanı.
c. 20b13

-Ç-

Çavdaroğlı Tatarlardan bir komutan.
Askerin istirahat ve dağınk
zamanında Karahisar
bazarını basınca Orhan
Gazi'nin hışmına uğramışsa
da Osman Gazi'nin

- merhamet ve mürüvvetiyle başını kurtarmıştır.
ç. 32b24
ç.+nı 33a16, 33a19
ç.+nı 33a12, 33a25
- çakan pıñarı** Bilecik kalesi yakınında bir sebze bahçesi.
ç. 29a15
- Ca'ber** Kalesi Halep yakınlarında Fırat kenarında bir kale. Ertuğrul Gazinin babası Süleyman Şah'ın türbesi oradadır.
ç. 8b16, 8b21
- Çoban Beg** Çobani hanedanının kurucusu
ç.+ün 37b25
- Dilşad Hatun** Orhan Gazi döneminde İran padişahlarından Temurtaş'ın kızı. Ebu Said Han'ın nikahlısı idi. Ancak daha sonra Hasan Celayir nikahlamıştır.
d. 38b17
- Dimişk Hoca** Gazan Han'ın oğlu, Temurtaş'ın büyük kardeşi.
d. 38a2, 38a6
- Dimyus** Bursa tekfurı Edrenus kafirinin babası. Osman Gazi'nin amcası Aydoğdu Alp'i şehit eden kafir.
d. 34b14
- Durgud Alp** Osman Gazi'nin komutanlarından.
d. 21a17
- Dursun Fakih** Osman Gazi adına ilk hutbeyi okuyan alim.
d. 28a20, 36b7, 37b19
- Dündar** Ertuğrul Gazi'nin üç kardeşinden biri.
d. 8b1
- Dündar Alp** (bkz. Dündar)
d. 30b26, 8b4
d.+inidam+i+dündar+Alp
30b18
- Eba Eyyub el-ensari** Hz. Peygamber'i medinede evinde altı ay misafir eden, Muaviye döneminde İstanbul kuşatmasına ileri yaşına rağmen katılan ve şehit olan büyük sahabi. Türbesi bugün ismini kendisinden alan Eyüp'tedir.
e. 18a9
- Ebu Bekr** Orhan Gazi döneminde İran hükümdarlarından. Muhammed bin kalavan'ın oğlu. Lakabı Elmelikü'l-Mansur'dur.
e. 39b9
- Ebu Sa'îd** İlhanlı hükümdarlarından Sultan Mahmud (Olcayto)un oğlu.
e. 19a12
e.+cülus+i+ebu+said 38a11
e.+de+zaman+i+ebu+said.de
39a7
e.+e 38a10
e.+üñ 38a23
e.+vezir+i+ebu+said 38a20
- Ebu Sa'îd Hân** (bkz. Ebu Sa'îd)
e. 38a6
e.+uñ 38a19, 38b8

Ebu Sa'īd Hān bin Hūdābende (bkz. Ebu

Sa'īd)

e.+idi 37b21

Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han II.

Mehmet. İstanbul Fatih.

e. cennet+mekan.un 3a1

e. 44a15

m.+ına 44a16

Ebu'l-ḥulefāi ve's-selātin Osman Gazinin

oğlu Orhan gazi için kullanılır.

("halifeler ve sultanlar babası"
anlamında.)

e. 37b11

Ebu'l-meḡāzi Sultan Orhan Gazi (bkz.

Ebu'l-ḥulefāi ve's-selātin)

e. 17a8, 40a8

Ebu'l-meḡāsin Sultān Ḥasan Orhan Gazi

döneminde İran hükümdarlarından.

Muhammed Kalavan'ın oğlu.

e. 39b17

Ebu'l-mücāhidin Osmanlı Devletinin

kurucusu Osman gazi için kullanılır.

"mücahidler babası" anlamında.

e. 2b14, 37b3

e.+cūlus.i+ebulmücahidin

18b21,20b18

e.+nün 7a25

Edebali Osman Gazi'nin kayınpederi,

Orhan Gazi'nin dedesi olan

bilge ve şeyh.

e. 12a15

edpa

e. 38a20

Edrenus Bursa tekfur.

e. 31b22, 34b12, 34b18,

34b20, 34b25, 35a9, 41a16

e.+1+menhus 31b23

e.+(inhizam-ı edrenus)

31b22

e.+uñ 34b14, 34b8, 35a5

Efrasyab Türklerin meşhur kahramanı

Alp Er Tunga'nın şehnamede geçen
ismi.

e.+dur+(akab-ı efresyab.dur) 11b13

Elmansur Ahmed Van ve Mardin'de

hükümler olan Artuklu

hükümdarlarında.

e. 39a13

Elmelik Elmansur Seyfeddin Osman Gazi

adına hutbe okunduğu dönemde

Mısır ve Şam hakimi.

e. 19b7

Elmelikül mansur hüsameddin laçintül

mansuri Osman Gazi adına hutbe

okunduğu dönemde Mısır ve Şam

hakimlerinden olup Zeyneddin

Ketebga'dan tahtı almıştır.

e. 20a3

Elmelikül mansuri muḡammed bin kalavun

Kalavun Hanedanı'nın kurucusu ve

Memluk sultanı. Osman Gazi adına

hutbe okunduğu dönemde Mısır ve

Şam hakimlerinden olup

Muhammed Kalavun olarak bilinir.

Üç kez ahta geçip kırk beş yıl

hükümdarlık yapmıştır.

e. 20a10

elmelikül-eşref Alaaddin Muhammed bin

kalavun'un torunu.

e. 39b10, 40a3

elmelikükamil şa' bān Muhammed bin

kalavunun kardeşi.

e. 39b14

elmelikül-mansur Muhammed bin haci

Muhammed kalavunun
torunlarından.
e. 40a2

elmelikülmuzaffer Muhammed kalavunun

torunlarından
e. 39b15

elmelikün nasır mehemmed bin kalavan bkz.

Elmelikül mansuri muhämmed bin
kalavun
e. 19b20, 39b11, 39b7

elmeliküssalih İsmail Muhammed

kalavunun oğlu.

e. 39b13, 39b21

elmelikünnasır Hasan Muhammed

kalavunun oğlu

e. 39b17

Emir Çoban Al-i Cengiz’de emirler emiri,

Osman Gazi döneminde Horasan
hakimi.

e. 38a3, 38a7

emir muhenna bin isa Osman gazi

devrindeki Arap
emirlerinden.

e.+y1 19b17

emir şeyh hasan Çobanlı hanedanının

kurucusu ve İlhanlılar’ın
önemli komutanlarından olan
Emir Çoban’ın torunu.

e. 38b7

emir şeyh hasan celayir İlhanlılar’ın

son Anadolu umum valisi ve
Celayirliler hanedanının
kurucusudur.

e. 59a/14

e. 38b1, 38b10, 38b15,

38b22

emir şeyh hasan çobanī (bkz. emir

şeyh hasan)

e.+1 38b11

e.+uñ 38b20

Emir Timur Avrupa dillerinde Tamerlan

veya Tamerlane diye
tanınmıştır. Türk-Moğol
hükümdarı.

e. 39a11

t.+a+(huruc-i Timur.a) 39a10

t.+da+(zaman-ı Timur.da)

39a10

Ergun han al-i cengizden bir hükümdar

e.+uñ 38b2

Ertuğrul Osman Gazi’nin babası.

e. 1019, 10b5, 8b1, 9a18, 9a6

e.+a 10b16, 9b9

e.+un 10a11, 11a20, 8a2, 9a4, 9b25

24b5

Ertuğrul Gāzi (bkz. Ertuğrul)

e. 10a6, 10b2, 10b21, 11a19, 11a8,
20b21, 7b14, 8b2, 8b25, 8b9, 9a11,
9a23, 9b21

e.+nün 10b12, 11a1, 11a15, 11a23,
9a7, 9b7

e.+ye 9a6

e.+yi 11a21, 9b14

-F-

Feridun şah Oğuz han için bazı

tarihçilerin taktığı lakap.

f. 7a19

Filiķos Büyük İskender’in babası.

f. 42a12

Ġazān :

29b24

g.+dan+(irtihal-i gazan.dan) 19a16

g.+emirülmüera-yı gazan 37b25
Gazan bin İpğa ilhanlı hükümdarı Hülagu Han'ın torunu
g. 18b22
Gazan Han (bkz. Gazan bin İpğa)
g. 19b2
Gazi Çelebi Saruhanoğulları beylerinden.
g. 19b3, 30a2
Gazi Çelebi bin Mesud (bkz. Gazi Çelebi)
g.+da 19b1
Gazi Hüdavendigâr Sultan 1. Murad. Orhan Gazinin oğlu, Yıldırım Bayezid'in babası. Osmanlıların 3. padişahı.
g. 40b10
Gazi Osman Osmanlı devletinin kurucusu ve ilk padişahı.
g. 16b20
g.+hakk+i+gazi+osman 28b10
Germiyanoglu Şir Ali Beg Germiyanogulları beglerinden.
g. 33a4
Geyhatu Han
g.+uñ 38b3
Gez han Oğuz Hanın amcası
g. 6b10
Giyaseddin Selçuklu sultanlarından
Giyaseddin Keyhüsrev diye bilinir.
Kılıçarslan'ın oğlu, Alaaddin Keykubat'ın babasıdır.
g. 11a10,
Giyaseddin Harezmsahlar sülalesinin sekizinci hükümdarı
39a3
Gündüz Alp Osman Gazi'nin kardeşi.
g. 22a18, 11a3, 21b24, 8b1
g.+e 30b10
Hasan Alp Osman Gazinin komutanlarından

h. 22a19, 23a16, 7b18

h.+e 30b12

Hasan Celayir (bkz. emir şeyh hasan celayir)

h. 38b10

Hazreti İbrahim Üç büyük dinin atası büyük peygamber. Urfa civarında doğup büyümüş ancak daha sonra Hicaz taraflarına hicret etmiştir. Oğlu İsmail (as) ın soyundan Peygamber Efendimiz gelmiştir.

h. 7b11

Hud Ğ Ad kavmine gönderilen peygamber.

h. 27a1, 7b13

Hulagu Bir Moğol hükümdarı olup İranda Moğol hakimiyetinin mimarıdır.

h.+dan+ 38a22, 38b9

h.+dan+al+i+hulagu.dan 38b3

Huseyin Görge Celayir hanedanının kurucusu Hasan Celayir'in babası.

h.+idi 38b2

Huseynülfakir Eserin müellifi. Bosnalı Hüseyin Efendi diye de bilinir. Sultan 1. İbrahim zamanında reisülkütüblük yapmıştır.ismindeki "elfakir" takısı kendi tevazuundandır.

h. 2a6

Hülagu Han (bkz. Hulagu)

h. 38a15

h.+idi 18b23

Hüsameddinül Hanefi elmelikül manşür Hüsameddin lâçinü'l- manşürî devrinde kadılar kadısı.

h. 20a7

Sultan Ahmed Han Osmanlı devletinin on ikinci padişahı. 1. İbrahim'in babası.

i. 3a7
İbn-i Arabşah
i. 13b19
a.+dan 19b17
İbrahim Han On üçüncü Osmanlı padişahı.
Müellif onun devrinde yaşamış ve
eseri yazmıştır.
i.+un 4b14
İbrahim han bin Ahmed Han (bkz. İbrahim
Han)
i. 15a20 , 1b14
İdris Bitlisi Heşt Behişt adlı eserin
müellifi.
i. 4b5
imadeddin ebu said İsmail Muhammed bin
kalavun'un oğlu.
i. 39b13
İsfendiyar Şehnamede geçen efsane
kahraman. Zal oğlu
Rüstemle mücadelesiyle
bilini ve trajik ölümüyle
hatırlanır.
i.+idi 33a10
İshak Hz. İbrahim(as)in oğlu, Hz.
Yakub(as) un babası.
i. 4b25, 5a9, 6a13
i.+zıkr+i+tafsil+i+ayz+bin+i
shak 4b24
İskender Makedonya kralı Büyük
İskender.
i. 42a11, 42a12
i.+i+makedoni 42a12
kadre
k.+den 27a5
Kara Ali Osman Gazin
komutanlarından Aykud

Alp'in oğlu, Orhan gazinin
komutanlarından.
k. 20b3, 34a4, 32a24
k.+yi 32a13, 42a21
karacabalban çavuş
k. 27a4
Kara Han Oğuz Han'ın babası, Hz.
İshak'ın torunu.
k. 6a18, 6a21, 6b12, 6b9,
7a13, 7a6, 7a1
k.+un 4b17
Kara Mustafa paşa Orhan Gazi döneminde
ilk devşirmelerden olup
veziriazamlık payesine
ulaşmıştır.
b. 45b7
Kara Mürsel Osman Gazi'nin
komutanlarından.
k. 11a7, 7b20
k.+e 43b2
Kara Mürsel Gazi (bkz. Kara Mürsel)
k.+yi 43a25
Kara Oglan Osman Gazi'nin
komutanlarından
k. 7b20
k.+ı 36a16
Kara teke Osman Gazi'nin
komutanlarından.
k. 7b20
Kara Tekin Osman Gazi'nin
komutanlarından.
k. 7b21, k. 34a7
Kara Habeş Osman Gazi'nin
komutanlarından.
k. 33b12, 33b18, . 33b25,
34a2, 34a22, 40b13
k.+e 33b25, 34a14

ayın Han Oğuz Han'ın dedesi. Hz. İshak'ın oğlu. Bir ismi de Ayz'dır.
k. 4b17, 6a15, 7b10
k.+a 7b2

Kazak ak Sultan birinci İbrahim devrinde Azak kalesini kuşatan kafir kumandan.
k.3a12

Gür han Oğuz Han'ın amcası ve ilk kayın pederi.
k. 6b6

Kez Han Oğuz Han'ın amcası ve ikinci kayınpederi.
k. 6b10

Koñur Alp Osman Gazi'nin komutanlarından.
k. 7b17
k. 21a17, k. 33b5, 34a14, 34a22, 40b13, 40b14, 40b20, 41a1, 41a16, 42a7

Kose Mihail Harmankaya hakimi. Müslüman olunca Osman Gazi'nin yakın arkadaşı olmuştur.
k. 28a25
k. 13b4, 13b6, 27b11, 28b12, 28b17, 28b22, 34b16
k.+i 32a20, 33b6, 35a15
k.+uñ 28b6

Kötürüm Bayezid candaroğulları beyi.
k. 39a24

Kumral Abdal Osman Gazi devrinde sevilen sayılan bir derviş.

k. 16a24, 16a3, 16b12,
16b16, 16b3
k.+ı 16a9
k.+uñ 16b11

-L-

Maħmud Alp Osman Gazi'nin komutanlarından.
m. 7b19

Mehdi Peygamber soyundan olup Osman Gazi devrinde Fas ve Tunus taraflarının hakimi idi.
m. 20b13

Meħemmed Hz. Peygamber (s.a.s.).
m.+al-i mehemmed 20b12
m.+hazret-i mehemmed mustafa 1b6

Meħemmed Al-i hulagudan çocuk yaşıta tahta geçen bir melik.
m. 38b4,

Mehemmed Osman Gazi zamanında İnan meliklerinden Ebu Said'in oğlu.
39a7
m.+ün 39a5

Mehemmed bin Kalavun (bkz. Elmelikul mansuri muħammed bin kalavun)
m. 19b23, 20a15, 20a20, 40a4
m.+uñ 20a14, 39b8

Mehemmed Ebu Said Sultan Mahmud Hudabende'nin oğlu.
m. 19a17

Mehemmed Mustafa (bkz. Mehemmed)
m. 23b20

Mehemmed bin Hoca Reşid Ebu Said'in veziri
m. 38a20

Mehemmed bin muzaffer Muzafferilerin kurucusu ve ilk hükümdarı.

k.+in 39a4

Melik Eşref Sultan Alaaddin zamanında Ahlat hakimi. Şah Ermen de denirdi.
m. 8a20

Melik Eşref Çobani Çobanilerden Emir Şeyh Hasan Çobani'nin yeğeni olup ondan sonra tahta geçmiştir.
m. 38b14

Melik Hasan bin Melik Orhan Gazi zamanında Horasan meliklerinden.
m. 39a2

Melikül' ādil Zeyneddin Ketebga
Muhammed bin Kalavun'un baş veziri iken daha sonra yaşı küçük olan Muhammed kalavun'u hal' edip yerine geçen melik.
m. 19b24

Meliküleşref Selahaddin Halil bin kalavun
Kalavun ailesinden Seyfeddin kalavun'un oğlu.
m. 19b12

Memduh Süleyman Emir Şeyh hasan Celayir'in Timurtaş'ın kızı Dilşad hatundan olan oğlu.
m.+dur 38b18

mengü timur
m. 20a5

Menla Hadid Devlet-i Süleymaniye tarihçileinden.
m 7a18

Menla İdris Heşt Behişt adlı eserin müellifi, tarihçi.
m. 4b4
m.+den 9b17
m.+rivayet+i+menla+idris 9b15

m.+ün 4b24

Mesleme Emevi halifesi Abdulmelik bin Mervan'ın oğlu. İstanbul kuşatmasında komutandı.
m.+yi 18a11

Menla Hünkar Büyük Türk mutasavvıfı Mevlana Celaleddin Rumi.
m.dur 44a13

Mevlana Yağsı Fakih Osman Gazi'nin naaşını kabre koyan büyük alim. Aynı zamanda sancak beyi idi.
m. 36b8

Mevlana Çandarlı Kara Halil Ahilerden olduğu ve Şeyh Edebalı'nın akrabası olduğu bilinen Çandarlı Kara Halil'in İznik kadılığına getirilmeden önceki hayatı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Orhan Bey zamanında Bursa kadısı olan Ç. Kara Halil, I. Murad zamanında kazaskerliğe getirilmiştir. Çandarlı daha sonra Halil Hayreddin adı ile Osmanlı devletinin mülki ve askeri yetkilerini elinde bulunduran veziri olmuştur.

m. 36b7

m.+i 36a16

Mevlana İdris (bkz. Menla İdris)
m. 2b5

Mevlana Kara Halil (bkz. Mevlana Çandarlı Kara Halil)
m. 44b18, 45a14

Mihail (bkz. Köse Mihail)
m. 28b18
m.+e 28b7
m.+i 28b20, 28b25

m.+i+mezbur 13b8
m.+ün 28b16
m.+zıkr-i İslami-yi mihal
32a15
Mihail Gazi (bkz. Köse Mihail)
m. 35a24

Mu' āviye bin Süfyan vahiy katibi
sahabelerden. Hz. Aliden
hilafeti alarak Emevi
saltanatını başlatan sahabi.
m. 18a8

Musa Evlad-ı Hulagu'dan, genç
yaşta Ali Paşa tarafından
Bağdatta tahta geçirilen
melik.
m. 38a22
m.+y1 38b5

Musa Han (bkz. Musa)
m. 38b4

Mustafa Hz. Muhammed.
m.+ashab-ı mustafa 30a7
m.+beşaret-i mustafa 18a3
m.+hazret-i mehemmed
mustafasallalahu 1b6

Nilüfer Orhan Gazi'nin zevcesi,
Birinci Murad'ın ve
Süleyman Paşa'nın annesi,
Yarhisar tekfurunun kızı.
n. 30a21
n.+dir 30a21

Nuh (as) Hz. Adem(as)den sonra
insanlığın ikinci babası,
tufan zamanı peygamberi.
n. 4b4

Oğuz Oğuz Kağan. Osmanlıların
ve daha pek çok Türk
boyunun büyük atası.
o. 6b12, 6b14, 6b21, 6b22, 6b4, 6b5,
6b6, 6b9, 7a11, 7a3, 7a5, 7a6
o.+a 7a10
o.+1 6a17, 6b9
o.+un 4b21, 7a4, 7a8, 7a9

Oguz Han (bkz. Oğuz)
o. 4b20, 7a16, 7a19, 7b2
o.+a 7a21
o.+dan 17a20
o.+dan+akab+i+oguz+han.dan
17a24

Olcayto (bkz. Sultan Mahmut
Hudabende)
o. 19a5

Or Han Oğuz Han'ın üçüncü amcası.
o. 6b13

Orhan Osman Gazi'nin oğlu, ikinci
Osmanlı padişahı.
o. 31b15, 33a9, 33b4, 34b15, 37b2,
44a5
o.+hidmet-i orhan 35b1

Orhan Beg (bkz. Orhan)
o. 32b22, 33a20, 34a23, 34b22,
35a24, 35b2

Orhan Beg Gazi (bkz. Orhan)
o. 15a13, 36a6

Orhan Gazi (bkz. Orhan)
o. 33a6, 33b10, 33b19, 34a18, 34a2,
35a23, 35a9, 36a9, 36b21, 41b25
o.+den 35a14
o.+nün 33a23, 33b13
o.+ye 33a15, 35b7, 36a17, 37b164
o.+ye+bekai+i+orhan+gazi.ye 3a6
o.+yi 34b11, 45b21

Orhan Han (bkz. Orhan)

o. 30a22, 35b12, 37b7, 42a6, 43b19,
44b15
o.+a 30a18, 42b4
o.+dan 15a19

Osman Osmanlı devletinin kurucusu ve ilk padişahı. Ertuğrul Gazi'nin oğlu.

o. 11a3, 16b7, 17b16, 18b1, 18b2,
2a7, 30b21, 37b2, 40b5, 43b22
o.+a 11a24, 23a24, 32a17
o.+al+i+osman 17b24
o.+gazi.nün 33a5
o.+hazret+i+osman.uñ 17b18
o.+hazret+i+osman+idiler 17b24
o.+i+adl+ayin.de 18b21
o.+ism+i+osman 18b17
o.+mücerred+i+hazret+i+osman
18a4
o.+neseb+i+hazret+i+sultan 4b3
o.+selatin+i+al+i+osman 2b8
o.+un 43a11
o.+uñ 17b23
o.+zıkr-i istımdad-ı osman 22a15

Osman Beg (bkz. Osman)

o. 13a6, 13a8, 13b11, 14a16, 15a8,
15b15, 16b13, 17a8, 17a9, 19a16,
21b2, 22b23, 22b3, 27b2, 28b23,
29a5, 36b8
o.+de+meşhed-i şerif-i birader-i
Osman beg.de 22a2
o.+den 21b11
o.+dür 3b25
o.+e 13a16, 14b25, 21a4, 28b15,
29a22
o.+i 13a22, 21a16, 28b21
o.+ün 23a18
o.+uñ 17b8, 21b2, 22a11, 28a3

Osman Beg Gazi (bkz. Osman)

o. 11a18, 12a16, 12a7, 13a13, 13a3,
13b7, 14b18, 14b2, 15b21, 17b1,
20b23, 21a13, 21a15, 21a23, 22a16,
22a6, 23a16, 23b1, 32a16, 4a8
o.+nün 14a22, 14a24, 17b5, 21b23,
27b14
o.+ye 15b14
o.+yi 13a17

Osman Big (bkz. Osman)

o. 11a2

Osman Big Gazi (bkz. Osman)

o.+nün 11a20, 12b23

Osman Gazi (bkz. Osman)

o. 12a24, 16a25, 21a1, 21b18, 29b6,
36a11, 3b18, 40b14, 4a16, 4b21,
4b6
o.+cedd+i+osman+gazi 8a24
o.+hazret+i+osman+gazi 15b5
o.+nün 4a5, 4b16
o.+ye 22b22
o.+yi 14b22, 30a4

Osman Han (bkz. Osman)

o. 28b11, 29a17, 29a22, 29b14,
29b22
o.+a 29a17
o.+da+devlet+i+osman+han.da
30b19
o.+dermeyan+i+cülus+i+osman+
han 29b16
o.+ı 22b13, 28b12
o.+ibtida+yı+mesaf+i+osman+han
21a12
o.+meşveret.i+akılan+der+hakk+i+
osman+han 3b19
o.+uñ 27b1, 30b25

Osman Han Gazi (bkz. Osman)

o. 28a25, 32a3
o.+agaz.ı+dasitan+i+osman+han+
gazi 3b10
o.+cülus+i+osman+han+gazi 29b17
Osman Şah bin Ertuğrul (bkz. Osman)
o.+saadetmend+i+alıcah+i+osman+
şah+bin+ertugrul 24b5

-R-

Rükneddin (bkz. Baybars Çaşengir)
r. 20a17
Rüstem İran'ın meşhur efsane ve
menkıbe kahramanı. Edebiyatta
cesaret ve yiğitlikte benzetme
unsuru olarak kullanılır.
r. 33a10
Saltuk Alp Orhan Gazi'nin silah arkadaşı ve
değerli komutanı.
s. 33a8, 36a15, 7b18
Sam Hz. Nuh (as) ın oğlu. Osman
Gazi'nin nesebinin bir rivayette Sam
Bin Nuh'a dayandığı belirtilir.
s.+evlad+i+sam 7a22
Sam bin Nuh (bkz. Sam)
s. 4b22
Samsa Çavuş Osman
Gazi'nin komutanlarından.
s. 7b18, 28b1
s.+ı 32a25, 34a12
Sarsaruş Bursa tekfurunun veziri, ilm-
i nücum ve kehanette mahir
idi.
s. 35a19
Saru Bali Ertuğrul Gazi'nin üç
oğlundan biri. Diğer adı
Savcı Begdir.
s. 11a3, 9a2

s.+nün 21b2
s.+ye 9a4
s.+yi 8b9
Savcı Beg (bkz. Saru Bali)
s. 11a3
Süfyan Sahabeden Hz. Muaviye (ra)
nin babası
s.+muaviye bin süfyan 18a8
Selahaddin Halil bin Kalavun Seyfeddin
Kalavun'un oğlu.
s. 19b13
Sevilmiş Çavuş Osman Gazi'nin
komutanlarından. Samsa
Çavuşun kardeşi.
s. 7b19
Sultan Alaaddin (bkz. Alaaddin Keykubad)
s. 10a1, 10a5, 11a11, 22b13,
22b7, 23a4, 28a7, 8a20,
8b10
s.+e 11b4, 27b25, 9a2
s.+i+sani.idi 19a21
s.+ün 8b6
Sultan Alaaddin Keykubad (bkz. Alaaddin
Keykubad)
s. 11a13
Sultan Alaaddin Keykubad bin Feramurz
(bkz. Alaaddin Keykubad)
s.+a 22a20
s.+dan 19a24
s. 10a10
s.+ün 9b6
s.+i+selçuki 9b24
Sultan Celaledin (bkz. Celaledin)
s. 8a19
sultan+ebu+said
s. 38a11

s.+uñ 38a3, 38b17
Sultan Gazan (bkz. Gazan)
s. 19a22
Sultan Gazi Murad (bkz. Hüdavendigâr)
s. 44a18
Sultan Hasan Muhammed bin Kalavun'un
oğlu.
h. 40a1
s.+1 40a1
Sultan Mahmud (I) Horasan meliklerinden.
Gazan bin İbka'nın oğludur
ve diğer adı Olcaytodur.
s. 19a5
Sultan Mahmud (II) Gazneli Mahmud.
Gazneli devletinin büyük
hükümdarı. Hindistana
yaptığı seferlerle meşhurdur.
s.+1+gazneviye.nün 2b24
Sultan Mahmud Aran (bkz. Gazan bin İbka)
s. 18b25
Sultan Mahmud Gazani bkz. Gazan bin
İbka
s. 18b11
Sultan Mahmud Gaznevi (bkz. Sultan
Mahmud (II))
s.+de+zaman+1+sultan+
mahmud+1+gaznevi
de 8a3
Sultan Mehmed (bkz. Ebul feth)
s. 23b3, 23b4,
Sultan Mehmed Han (bkz. Ebul feth)
44a26
s.+da 38b22
Sultan Mesud Selçuklu sultanlarından.
s.+i+selçukiyan.uñ 39a22,
39a16

Sultan Mehmed Hudabende Osman Gazi
devrinde Faris ve Kirman
memleketlerinin hakimi.
s. 39a5
Sultan Murad (bkz. Hüdavendigâr)
s. 40b9
s.+a 42a7
s.+mevlid-i sultan murad
40a7
Sultan Murad bin Selim Han Osmanlı
padişahlarından. İkinci
Selimin oğlu
s. 44b22
Sultan Murad Gazi (bkz. Hüdavendigâr)
s.+idi 30a20
Sultan Orhan (bkz. Orhan)
s. 36b11, 37b11, 38b23,
40b2, 42b5, 45a19, 45b15,
40a5, 9b18
s.+a 32b1941b24, 42a23,
43b11, 45a15
s.+1 30a24
s.+uñ 11a23, 38a13
s.+zıkr-i damadi-yi sultan
orhan 30a13
s.+nün 9b17
Sultan Osman (bkz. Osman)
s. 11a25, 13b9, 18b13,
19a17, 20a13, 20b18, 28a20,
29b3, 30a24, 30a5, 31a1,
31a17, 31a5, 31b15, 31b2,
32a18, 33a14, 33a23, 34a18,
34a5, 37b3, 40b12, 45b11,
7b2
s.+dan 37b18
s.+muasır-ı devlet-i sultan
osman 19a20

s.+uñ 3b17, 32b3, 35b15,
38a12
s. 36a10, 36b13, 19b6,
20a23, 30a14, 34b9
Sultan Osman Han (bkz. Osman)
s. 36a12
s.+uñ 30a11
Sultan Salih Muhammed bin Kalavun'un
oğlu.
s. 39b22
Sultan Süleyman Onuncu Osmanlı padişahı.
Kanuni sultan Süleyman
diye de bilinir. Yavuz Sultan
Selim'in oğludur.
s. 44b3
Sultan Şaban Muhammed bin Kalavun'un
kardeşi.
s. 39b14
Sultan Şaban bin Huseyn Muhammed bin
şalāvun'un torunu.
s. 40a3
Sultan Üveys (bkz. Memduh Süleyman)
s. 38b18, 38b25
Süleyman Evlad-ı Hulagudan genç
yaşta kısa süreli tahta geçmiş
bir melik.
s., 38b9
Süleyman Paşa Orhan Gazi'nin oğlu,
Birinci Murad'ın kardeşi.
s.+ya 30a19, 42a6, 45b24
s.+yı 45b22
s. +nuñ 44a12
Süleyman Şah Ertuğrul Gazi'nin babası,
Osman Gazi'nin dedesi.
s. 8b1, 8b14, 8b20, 8a24
s.+vefat+i+süleyman+şah
8b24

s. şah+ermen
ş. 8a18, 8a25
Şehabeddin Ahmed Muhammed bin
Kalavun'un oğlu.
ş. 39b12
Şeyh Edebali (bkz. Edebali)
ş. 15a14, 15b10, 27b23,
36a15, 36b6
ş.+a 12a3
ş.+nüñ 14b3
ş.+ye 30b14
Şeyh Mahmud Osman Gazi'nin
kumandanlarından aynı zamanda
tarikât ehli.
ş. 7b20
ş.+yi 34b16
şeyh sanan Feridüddin Attar'ın eserinde
geçen meşhur şeyh. Ehli
tasavvufdan olmasına rağmen
mecazi aşka tutulup aşkıyla
düşmandan kaçarken adamlarıyla
şehid edilen büyük şeyh. Bugün
Tebriz'e hakim tepeye adı
verilmiştir.
s.+(şeyh+i+sanan) 12b9
Şirjiyan ?
ş. 11a17
Şu'ayb Hz. Musa'nın, yanında sekiz
sene kalıp kendisine hizmet ettiği bildirilen
büyük peygamber.
ş. 14b22
Şah Şüca'
ş. 39a10
-T-
Targal Osman Gazi'nin komutanlarından.
t. 7b20

Turgay Osman Gazi'nin komutanlarından.
t. 31a24, 45b11
t.+bina+yı+kala+yı+targay 31a16

Tarlan Karacahisar tekurunun kardeşi olup
Osman Gazi'nin küçük kardeşi
Gündüz Alp'i şehid etmiştir.
t. 21b24

Tarut Osman Gazi'nin ve Babası Ertuğrul
Gazi'nin danışma heyetinde bulunan
ehl-i ilim ve irfandan bir derviş.
t. 15b11, 15b17, 15b22

Tatar Akyaz Sultan II. Alaeddine karşı
Konstantin tekfuruyla birlik olup
savaşan tatar hakimi.
t. 10a2

Temurtaş Çobanilerden Gazan Çoban
Beg'in oğlu.
t. 38a10
t.+da+demag+ı+temurtaş.da 38a1
t.+ı 37b25
t.+uñ 38b1, 38b17

Temurtaş Beg (bkz. Temurtaş)
t.+uñ 43b5

Temurtaş bin Çoban (bkz. Temurtaş)
t.+uñ 38b7

Timurtaş Paşa Osmanlı devletinin kuruluş
devri meşhur paşa ve veziri.
t. 44a10

Turgud Alp Osman Gazi'nin
komutanlarından.
t. 23a17, 34b16, 7b18

Turgut Alp (bkz. Turgud Alp)
t. 36a15
t.+e 30b12

Turgut Alp Gazi (bkz. Turgud Alp)
t.+yi 29b10

Yafes bin Nuh Hz. Nuh (as) ın oğullarından.
Pek çok rivayette Türklerin
onun soyundan geldiği kabul
edilir.
y. 4b3

Yakub Hz. İshak'ın peygamber
oğlu. Hz. Yusufun babasıdır.
Mısırda Kenan diyarında
yaşamıştır. Metne göre Oğuz
Han'ın babası Kara Han'ın
amcasıdır.
y. 4b25, 5a16, 5a2, 5b25,
6a1
y.+dan 5a10
y.+evlad+ı+yakub 5a14
y.+la 6a6
y.+un 5a12, 5a9, 5b10

Yakud Alp Osman Gazi'nin
komutanlarından.
y. 22a19

Yalakonya Orhan Gazi devrinde
Yenişehir'de eski
kayserlerden miras kalan
mülkte ikamet eden bir kız.
y. 42a9, 42a24, 42b3,
y.+ya 42a23, 42b9
y.+yı 42b4
y.+ñun 42a18

Yezid Emevi halifelerinden. Babası
sahabeden Hz. Muaviye'dir. Yezid
ve valisi Haccac devirlerinde çok
zülümler ettiklerinden kötü nam
bırakmışlardır. Ancak Yezid
babasının hazırladığı ordunun
başında İstanbul kuşatmasına
katılmıştır.
y.+i 18a8

Yıldırım Bayezid Han Birinci Murad'ın
oğlu, dördüncü Osmanlı padişahı.
y. 44a8

Yıldırım Han (bkz. Yıldırım Bayezid Han)
y. 44a9

Zeyd ?
z. 27a5

Zeyneddin Kalavun Hanedanında
Muhammed Kalavun küçükken
vazirlik yapan ancak bir süre sonra
tahtı ele geçiren melik.

z. 19b22

Zeyneddin Ketebgâ (bkz. Zeyneddin)

z. 19b21

4.2 YER ADLARI DİZİNİ

-A-

ahlat Bitliste ilçe merkezi.
a. 7b14, 8a15, 8a20
a.+da+vilayet+i+ahlat.da
8a17
a.+dan+(canib+i+ahlat.dan)
11a5

Akhisar Manisa vilayetinde, şimdi ilçe merkezi olan eski “Thyatira” kasabası.
a. 32a23, 34a24
a.+ı 34a4

Akşehir Konya vilayetinde ilçe merkezi. Eski ismi: Colonia, Garsoura.
a.+de 39a15

Akyazı Bugün Sakarya ilinde ilçe merkezi.
a. 33b8, 34b5, 40b15

Alp suyu Manisa-Akhisar yakınlarında bir kale. Orhan Gazi, feth edilince Konur Alp’e ikta olarak verdi.
a. 34a2

altag
a. 38b4

Amasya Amasya, Bu şehir Osmanlı döneminde “Rum”, “Rumiyye-i Suğra” olarak

bilinir. Vilayet merkezi konumundadır. Eski ismi “Amesea”dır.

a. 8b15, 37b23

Ankara

İç Anadolu bölgesinde şu anda başkent olan ilimiz. Eski ismi “Aneyra”dır.

a.+(sahmine+i+Ankara)

25a1

Antalya

Akdeniz bölgesinde vilayet merkezi. Eski ismi: Attaleia, Attalia.

a.+(şehir+i+Antalyadan)

39a21

Arab

Irak, Şam, Ceziret’ül-Arab, Hicaz , Yemen ve Mısır’da yaşayan semitik kavmin genel adı

a. 5a11, 8b18

a.+diyar+i+arab 42a13

a.+ırak.+ı+arab 39a1

a.+(memalik-i ırak-ı arab)

38b16

Arnavut

(Rumca ve Arnavutça’dan) Balkan yarımadasının batı tarafında oturan bir kavimdir. Osmanlı devrinde, Kosova, İşkodra, Manastır, Yanya vilayetleridir. Şimdi müstakil bir devlet olup, Türkçede Arnavutluk şeklinde söylenir.

a. 20b8

Ayasofya Fatih'in, İstanbul'un fethinden hemen sonra camiye çevirdiği büyük kilise.
a. 3a4

Aydın Eski isimleri; "Tralles", "Seleucia in Caria" olan, Ege bölgesinde bir ilimiz.
a. 39a19, 39a19

Aydos İstanbul'da Pendik yakınlarında bir dağ.
i. 41a9, 42b1, 42b7

Ayna göl İnegöl, Bursa'nın bir ilçesi.
a. 29b10, 29b12, 29b15, 30b12
21b5, 22a16, 25a2
a.+tekur+i+aynagül 21a14
a.+vilayet+i+aynagül
20b25a.+e 10b2
a.+ü 29b11

Azak Azof. Azak denizinin kuzeydoğusunda ve Don nehrinin yakınında o küçük denize ismini veren şehir.
Eski ismi: Tana.
a. 3a12

Azerbaycan İran Azerbaycan'ı Eski ismi: "Atropatane".
a. 19a7, 38b5, 8a9
a.+malik+i+azerbaycan
38b11,
8a14

Bağdad Irak hükümetinin merkezi olup, Dicle'nin iki sahiline kurulmuş büyük bir şehir.
b.+a 38b10
b.+da 38b15
b.+(hakim+i+Bagdad)
38a21

bahsar āb orta asyada Talas ve Sabrem şehirlerinin yakınında bir nehir.
b. 7a17

Belh Horasanda bir şehir.
m.+şehir-i belh 37b22

Bergühek Kocaeli ve Karahabeş kaleleri yakınında metruk bir yer.
b. 40b15

Beşiri Mardin yakınlarında Artukluların yaşadığı eski bir yerleşim yeri.
b.+de 39a13

beyd (biyd)
b.+hıttā+yı+beyd 25a1,
25a4

Bilecik Eski "Ertuğrul" sancağıyla şimdiki Bilecik vilayetinin merkezi. Eski ismi: "Belokoma".
b. 10b18, 21a4, 21a6, 27b11, 28b17, 28b19, 28b20, 29a15, 29b12, 29b13, 728b
b.+de 30a22, 30b16
b.+vilayet+i+bilecik 30b13

Bitlis Bitlis, Doğu Anadolu'da Van Gölü'nün doğusunda bir il.
b. 2b1

Bitlisī Bitlisli.
n.+ye 2b6

Boğdan Romanya'nın Moldavya eyaletinin Türkçe adıdır. "Moldavia, Moldavie".
b. 20b7

Bosna Osmanlı İmparatorluğunun idare bölgesi. Yugoslavya'daki Sava nehrinin ismi ile tesmiye olunmuştur. 1463'te fethedilerek Rumeli beylerbeyliğine bağlandı. XVI. Yy.da Osmanlı devleti Avrupa ortalarına doğru genişlediği sırada Bosna sancağı bir eyalet haline getirildi.
b. 63b/11, 63b/13, 72b/21, 77a/17, 77a/18, 77b/3, 77b/8, 79b/14, 80a/4, 80a/6, 83b/15, 83b/17, 84a/17, 90a/16, ve
b.+(bilād-ı Bosna) 49b/7
b.+(hışar-ı Bosna) 72b/14
b.+(hükkām-ı Bosna) 73a/21
b.+(kūhistān-ı memleket-i Bosna) 50a/17
b.+(memleket-i Bosnadur)
b.+nuñ 72b/19
b.+(vilāyet-i Bosna) 49b/8, 73a/12, 73a/15

b.+y1 72b/17
budin
b. 20b6

Bursa Bursa. 1326'da Orhan Bey tarafından alınan şehir önceleri Anadolu eyaletinin merkezi idi, daha sonra merkez Kütahya'ya taşındı ve Bursa adı geçen eyalete bağlı Hüdavendigâr livasının merkezi oldu. Eski isimleri: "Prusa, Theopolis".
b. 30a21, 31b23, 32a10, 32a10, 32b11, 32b15, 32b19, 32b8, 34b11, 34b15, 34b9, 35a10, 36a10, 36b10, 36b18, 40b3, 43b17
b.+da 30a22, 35b6
b.+(şehir-i behişt-asa-yı Bursa) 40a16
b.+(darb+i+Bursa) 43b22
b.+(şehir+i+Bursa+yı+behişt+asañun) 32b6
b.+y1 36a9
b.+y1+hışār+i+Bursa.y1 35b4
b.+y1+mülk+i+Bursa.y1 35b13
b.+(zıkr+i+feth+i+Bursa) 35a8
b. 32b8

-C-

Caber Caber Kalesi. Suriye'nin kuzeyinde, Fırat nehrinin sol tarafında bir kale harabesi. Eski ismi: Devsere.

c.+ (Kala-yı Caber) 8b21

Ceyhun Ceyhun, Amu-Derya'ya Arap ve Farslarca verilmiş olan addır.

c.+(serhadd+i+ab-ı ceyhundan) 18b21

Çavuşoğlu Sakarya ve Yenişehir ırmakları arasında, adını Samsa çavuş'tan alan bir yer.

ç. 32b1

-D-

Domaniç Domaliç. Bursa'nın İnegöl ilçesine bağlı bir kasaba. Eski ismi: Temnos.

d. 10b20

d.+(kuh+i+Domaniç) 21b16

Diyarbakır Diyarbakır, Anadolu'nu güney doğusunda bir şehrimizdir.

d. 2b2, 38b16, 8a14, 8a9

d.+de 39a1

d.+(memleket-i

Diyarbakırde) 39a12

d.+ün 38b22

-E-

Egirdir Eğridir. Isparta'ya bağlı ilçe merkezi. Hamidoğulları dönemindeki ismi: Felek abad.

e. 39a20

Ekbuka

e.+yı+celayir.ün 38b3

Engüri Ankara, İç Anadolu bölgesinde bir ilimiz. Eski ismi "Aneyra"dır.

e. 9b11

e.+ye 38b21

Engürüs Osmanlı kaynaklarında Macaristan'a verilen addır.

e. 20b6

Ergice Domaniç dağının eteklerinde bir yer.

e. 21b17

Ermen-zemîn Ermeni ülkesi, Ermeni toprakları.

e.+(memleket+i ermen-zeminde) 39b1

Ermeniya **Ermenistan.**

e.+yı+kübra 42a13

e.+yi+kübra.da 39b2

Ermeni Derbendi İznik yakınlarında bir kasaba.

e.+e 10a17

Ermeni bazarı İzmit merkeze yakın bir kasaba.

e. 40b18

Ervad İznik'te Karatekin ve Targay adlı kalelerin arasında bir dağlık yer.

e. 45b12

Erzincan Erzincan. Eski isimleri: Erez, Eriza, Satala.

e. 37b23

Eskişehir Eskişehir. Eski isimleri: Doryleon, Dorylaium.

e. 13a12, 13a3, 13b5, 23a21

e.+e 10b9

e. 10b7, 13a25, 25a2, 30b10

e.+de 32b23

e.+(liva-yı eskişehirden) 25a23

Eyzen Sakaryanın Geyve ilçesinde bir köy.

e. 28b3

-F-

Fas Kuzeybatı Afrika'da bir ülke.

f.+(muluk+i+Fas) 20b13

Fırat Dicle nehri ile birleşerek Basra körfezine dökülen büyük bir ırmaktır. Eski isimleri, "Orath, Ephrat, Euphrats"dır.

f.+(lubb+i+fırata) 37b22

f.+(kenar+i+fıratda) 8b18

f.+(nehr+i+fıratdan) 8b17

France Osmanlı kaynaklarında Fransa'nın ismi.

f. 20b10

-G-

Galata İstanbul'da Haliç'in kuzey yakasında ve Beyoğlu'nun altında "Karaköy" ismiyle de anılan mahalle. Eski isimleri: Sykai, Justinana.

g. 18a14

Gelibolu Gelibolu. Marmara'nın batı kıyısında büyük şehrimiz. Eski ismi: "Kallipolis", Gallipoli".

g. 10a4

g.+ye 10b1

Gemlik Bursa vilayetinde ilçe merkezi. Eski isimleri: "Kios, Cius, Kibitos, Civitot".

g.+de 35b3

Germiyan Tekirdağ'ın Çorlu ilçesine bağlı köy.

g. 22a23

Geyve Bugün Adapazarına bağlı ilçe merkezi.

g.32a23

Kite (bkz. Kete)

g. 32a4, 31b24
Gümüşlü Kümbet Bursa'da Osman
Gazi türbesi.
g. 36b10

-H-

Haleb Suriye'nin kuzeyinde büyük
bir şehirdir.
h. 8b15

Harmankaya Bursa'nın Orhaneli ilçesinde
Harmancık kasabası ve bu
kasabada eski bir kale.
h. 27b11
h.+(hakim+i+Harmankaya)
13b4

Hasankeyf Bugün Batman sınırları
içinde kalan tarihi yerleşim
yeri ve ilçe merkezi.
h. 39a13

Hayrit Erzincan'da bir bölge.
Anadolu Selçukluları ile
Harzemşahlar arasındaki
büyük savaşının yapıldığı
yer, "Yassı çemen" de denir.
h.+(nevahi+i+hayritde) 8a22

Hazev Batman'da Hasankeyf
yakınlarında bir yerleşim
yeri.
h. 39a13

Hereke Koceli'nin Gebze ilçesine
bağlı kumaş fabrikalarıyla
ünlü meşhur köy.
h. 43b5, 43b7

Heri Horasan'da bir şehir.
h.+(şehir+i+heri) 39a2

Heyhat Deşt-i Kıpçak bölgesinde
bir sahra.

h. 3a13

Hindustan Hindistan.
h. 2b24

h.+(galib+i feth-i
hindistandır) 3a3

Horasan İran'ın doğusunda bir
eyalet.

h.+a 38a9

h.+da 19a4, 38a7

h.+malik+i+horasan 39a2

ırak Bugün Türkiyenin
güneyinde İran ile Suriye
arasında kalan ülke ve
bölge.

ı. 19a7, 38b11

ı.+da 38b6

ıırāk-ı arab

ıı. 39a1, 2b2, 38b16

-İ-

İmroz Çanakle vilayetinin
kazalarından olan ada.
Boğaz'ın biraz
kuzeyindedir. Eski ismi:
imvros, İmbros.
i. 4a7

döbre rendik
d. 20b9

İngilütere Bugün kuzey avrupada bir
ülke. İngiltere.
d. 20b9

İnöñi İnönü.
a. 13a17, 13a19, 13a21, 13a23,
23a21, 30b11
a.+havalı+yi+İnöñi 25a1

İran Ön asya ülkelerinden biri.
i. 19a23, 2b1
i.+(mülk+i+İranda) 38a17
i.+(memalik+i+İran) 38a19
i.+(muluk+i+İran) 18b18
i.+(sultan+i+İran) 18b22,
37b21
i.+(şahan+ı hitta+yı İran)
18b20

İran-zemin İran ülkesi.
i.+e 8a3

İşfahān İran'ın en büyük
şehirlerindendir. Acem'in
güneydoğusundadır.
i.+a 39a9

İspanya İspanya, eski ismi Espana.
i. 20b10

İstanbul Osmanlı Devleti'nin
merkezi, başkenti.
i. 14b16, 35b4, 38b22,
41a14, 41a9, 42a2, 42a20,
42b12, 43b4, 45b10, 45b17
i.+a 35a24, 41a13, 42a14,
42b4, 42b6
i.+da 42b20, 45b20
i.+ı 23b4
i.+(tekur+i+İstanbul) 10a24

İteşti Domaniç dağı eteğinde
Tarlan isimli kafirin

öldürüldüğü yere verilen ad.

i. 22a5

İznikmid İzmit'in bazı Osmanlı
kaynaklarında rastlanan
ismi. Eski ismi:
"Nikomedia, Nicomedia".
i. 34b3, 41a12, 42a20,
42a20, 42a8, 42b2, 42b7,
43a25

İznik i.+(beyan-
ı+feth+i+iznikmid) 42a4
Bursa'ya bağlı ilçe merkezi.
Eski isimleri: "Nikaea,
Antigona".
i. 31a18, 31b2, 34a13,
45a20, 45b16
i.+de 31a22, 45b19
i.+(hişār+i+şehr+i+iznik)
31a16

-K-

Şahriyye İstanbul'da şimdiki galata
semti.
k. 18a13

kalanus
k. 28b13

Şandıri İzmit'in Kandıra ilçesinin
eski adı.
k. 40b18, 43a24

Kandillü çam Domaniç'te Osman
Gazi'nin küçük biraderi

Gündüz Alp'in şehit edildiği yere verilen ad.
k. 22a3

Kapucuk Kocaeli'nde Sapanca gölünün güneyinde eski bir kale.
k. 34a25

Karacadağ Ankara'nın güneydoğusunda ve Keskin ilçesinin güneyinde bir dağlık.
k. 9b11, 9b14
k.+da 9b21

Karacaşişār Karahisar, Karaca Şehir. Eskişehir merkez kasabasında ve Porsuk çayı üzerinde köy. Eski ismi: Melangeia, Melangea, Malangina.
k. 21b10, 21b25, 22a16, 22a21, 22b24
k.+a 27b17, 28b6
k.+da 28a14, 29b20

Karacaşehir (bkz: Karacaşişār)
k.+de 28a19
k.+e 10b9
k.+i 33a14
k.+(vilayet+i karaca+şehri) 30b8

kara göz hisarı Geyve yakınlarında bir kale.
k. 32a24

Karahişār (bkz: Karacaşişār)
k. 10b18, 22a17, 23a17, 32b24
k.+(feth+i kara+şişār) 22a11

k.+ı 22b3

Kara kurum Orta Asyada Oğuz Hanın babası Kara hanın kışları yaşadığı şedir.
k. 6a19

Karaman Konya'nın eski adı olup, şimdi yeni il olan bir şehrimiz. Önceki adı Larenda. XIV. yüzyıl başlarında Karamanoğulları burayı merkez yapar ve kendi adlarından ötürü buraya Karaman adını vermişlerdir.
k. 22b10, 2b2, 30a7, 37b24, 38b20, 39b6
k.+(evlad+ı karaman) 39b1

Karatag Ankara yakınlarında küçükbir dağ.
k.+ından 25a1

Karesi Karesi Beyliği ülkesiyle Osmanlı devrindeki Balıkesir vilayet ve sancağı.
k. 19b1, 39a22, 39a23

Kaşamonu Kastamuni. Karadeniz bölgesinde bir ilimiz. Eski ismi. "Kastamon, Castamon".kastamoni
k. 39a24

Kazabad Tokat'ın Pazar ilçesinin eski adı. Kelime kağı ābād (kadı şehri) kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuştur.
k. 37b23

Kazvin İran'ın 30 ilinden birisidir. 1996 yılında Zencan'dan

	ayrılmıştır, 1543 köyü vardır. k. 38a8		
Kelki	Manisa-Akhisar yakınlarında bir kale. k. 34a24		Kızılcahişār Bilecik yakınlarında bir kale ve kasaba. k.+un 21b9
Kemah	Erzincan'a bağlı ilçe merkezi. Eski isimleri: Ani, Darana, Gamakh, Kamach. k. 37b23, 38b8		Kirmān Şimdiki Ukraynanın bulunduğu bölgeye verilen ad. k. 39a4, 39a9
Ken'an	Mısır'da eskiden Hz. Yakub'un yaşadığı bölge. k.+diyar+i+Ken'anuñ 5a12		Ḳocaili İzmit vilayeti ve yarımadası. Bu isim o halkın fatihlerinden olan fAkça-Koca'nın adından gelir. Eski ismi: Thyni. k. 33b8, 41a12, 42a6 k. 11a6, 33b11, 40b17, 40b21 k.+(zıkr+i feth-i kala-yı kocaili) 34a1
Kerek	Mısır'da bir kale. k. 19b24, 20a11, 20a16		Ḳoştantiniyye (bkz: İstanbul.) k. 3a2, 14b8, 18a6, 19a25, 20b1 k.+(halic+i+ Ḳoştantiniyye) 34b4 k.+(fatih+i Ḳoştantiniyye) 23b3 k.+(feth+i Ḳoştantiniyye) 18a4, 43b3 k.+ye 45b10 k.+yi 18a13
Keresmete	Manisa-Akhisar yakınlarında bir kale. k. 34b2		Ḳoştanṭin (bkz: Ḳoştantiniyye) k.+(feth+i+ Ḳoştanṭin) 14b17 k.+(hakim+i Ḳoştanṭin) 10a1
Kestel	Bursa'nın merkez kasabasının Soğukpınar kasabasında köy. Eski ismi: Castellum. k. 31b23, 32a2		Ḳoñur Hişarı Konurhişār. Gelibolu'nun kuzey doğusunda ve Tekirdağ vilayetini Şarköy ilçe merkezi civarında eski
Keşiş dağı	Bursa'daki Uludağ'ın halk arasındaki bir ismi. k. 32b12		
Kete	Kite. Bursa'da merkeze bağlı köy. Eski ismi: Katoikeia. k. . 32a3, 32a10		
Ḳırım	Rusya'nın güneyinde Karadeniz sahilinde bir şehir ve yarımada. k. 20b13		
Ḳızılca	Rumelide kasaba. k. 21b5		

bir kale. Eski simi:
“Tiristasis, Peristasi”.
k.+nı 44a13

Konurapa Konrapa. Sakarya nehrinin
kuzeydoğu tarafları.
k. 11a7

Konya Orta Anadolu’da büyük bir
şehrimizdir. Eski simleri:
“Colonia, İconium, Aelia
Hadriana”.
k. 22b10
k.+(bi+canib+i+konya)
22b8
k.+(bilad+i+konya) 39a25
k.+da 22a19
k.+e 34a3
k.+(şehir+i+konya) 38b21
k.+ya 22b12, 22b14

Köprihişâr Bursa’da Yenişehir ilçesi
merkez kasabasında köy.
k. 31a10
k.+ını 30b24
k.+(kıssa+yı+köpri+hişâr)
30b18

Çoyunhişâr İzmit’in biraz kuzeyinde
eski bir kale.
k. 32a1, 42a19

Küre Küre, Kastamonu’da bir
ilçe.
k.+sin 39a24

Kütahya Kütahya. Eski ismi:
Kotiaion, Cotyeaum.
k.+(şehir+i Kütahya) 10b17

-L-

Larende (bkz: Çaraman)
l. 39a25, 39b4

Lefke Bilecik vilayetinde
Osmaneli kaza merkezi.
l. 32a22

Leyh Lehistan. Şimdiki Polonya
20b11

-M-

makedoni Makedonyalı.
m.+iskender+i+makedoni
42a12

Makidon Makedonya. Balkan
yarımadasının bugün
Yunanistan ve Bulgaristan
arasında bölüşülen tarihsel
bölge.
m. 20b5

Maraş Kahraman Maraş.
m. 19b14

Mardin Güneydoğu Anadolu
bölgesinde vilayet merkezi.
m. 39a12

Marmara Marmara.
m. 31a12, 31a14

Maznagid
m.+i+kafirana 21a24

Mekeçe Sakarya ili pamukova ilçesine bağlı bir köy.
m. 32a22

Menteşe Muğla. (Güneybatı Anadolu'da kurulan bir türk beyliği, merkezi bugünkü Muğla vilayeti olan bir beyliğin adı.)
m. 39a19, 39a20

Merağa İran Azerbaycan'ında bir şehir.
m.+da 38a23

Mısr Mısır. Afrika'nın kuzeydoğusunda büyük bir ülkedir.
m. 18b18, 2b2, 20a24, 38a10, 39b7, 42a16
m.+a 19b18, 20a20
m.+da 39a14, 39b19
m.+dan 19b23
m.+selatin+i+mısr 39b5
m.+serir+i+saltanat+i+mısr +i+
islam.da 38a14

Moğolistan Orta Asya'da Moğolların devlet kurduğu bölge.
m.+(leşker+i Mogolistan)
23a6

Muturnı Mudurnu. Bolu vilayetinde ilçe merkezi. Eski isimleri: "Modrenae, Komopolis".
m. 28b2
m.+y1 40b15,

-N-

Niksar Tokat vilayetinde ilçe merkezi. Eski isimleri: Neocaesarea, Cabira.
n. 37b24

Nil Mısır'ın büyük nehri.
n. 20a1

-O-

Onyas hişarı Eskişehir merkez kasabasında Karahisar yakınlarında bir kale ve yer.

o. 33a8

ornak Orta Asyada Oğuz Hanın babası Kara hanın yazları yaşadığı bölge
o. 6a19

-P-

piñar başı Bursa kalesi yakınındaki bir çeşme.
b. 35a10

-R-

Rüm Anadolu. Bizans şehrini yeniden kurduktan sonra

burada oturmaya başlayan Osmanlı İmparatoru Kostantin, Bizans'a rağbeti artırmak için bu şehirde yerleşenlere Romalı vatandaşı hukukunu bahşetmişti. Zamanla Şarki Roma'nın hudutları içinde oturanların hepsine Romalı demeye başladı. Bu kelime Arapça'ya Rum şeklinde geçti. İmparatorluğun hakim olduğu yerler ve bu arada bilhassa Anadolu mülkü Rum hükümdarlarına Rum padişahı demek adet oldu. Osmanlı devrinde ise Sivas vilayetine Rum vilayeti adı verilmiştir.

r. 10a2, 19b14, 8a2

r.+a 18b22, 8b13, 8b15

r.+(diyar+i+ruma) 9a1

r.+(memalik+i+ruma) 38a11

r.+(memleket+i+ruma)

38b23, 9a7

r.+da 11b14, 37b23

r.+da+ 19a20

r.+(diyar+i+rumda) 33a1

r.+(memalik+i+rumda)

3b17, 38b1, 43b23

r.+(serhadd+i rumda) 37b25

r.+(ekser+i+bilad+i+rum)

17b14

r.+(gaza+yı+rum) 30b1

r.+(hudud+i+rum) 8a11

r.+ı 18b18

r.+(ekser+i+memalik+i+rum
ı) 19a23

r.+(ı+izzet+rüsüma) 8b5

r.+(ı+memalik+i+rumı)

38a6, 38b16

r.+(medayin+i+rum) 31a18

r.+(memalik+i+rum) 42a15

r.+(müluk+i+rum) 44a1

r.+(saltanat+i+rum) 38a1

r.+(serhadd+i+rum) 38b20

r.+(seyyah+i+rum) 17b4

r.+(diyar+i+rumuñ) 44a5

r.+(memalik+i+rumuñ)

39a17

r.+(vilayet+i+rum+i+küfür
rusunda) 37b4

Rumili

Rumeli.

r. 20b5

-S-

sabrem

orta asyada Talas şehri
yakınında bir şehir.

s. 7a17

Sakarya

Adapazarı ili ve bu ile adını
veren ırmak.

s. 32a25, 34a17, 40b12,
40b16, 28b1

samah

s. kâh+i+samağ 25a20

Samandıra

Semendire. İstanbul'un
Kartal ilçesinde köy. Şimdi
ilçe merkezi.

	s. 40b20, 40b24
Saru Han	Eski müstakil Türk beyliğiyle daha sonraki Osmanlı sancak beyliği. Şimdiki Manisa vilayeti. Eski ismi: "Lydia".
	s. 19b1, 39a22, 39a23
Sarukaya	Karacaşehir yakınlarında Sakarya ırmağı kenarında bir kale.
	s. 28b1
semre	
	s. 39a17
Serf	(Sırf) Sırp, Sırbistan.
	s. 20b7
Sevmenat	Hindistan'da bir kilise.
	s.+deyr+i+sevmenat 2b25
	s. 3a3
Sinop	Karadeniz bölgesinde vilayet merkezi. Eski isimleri: Sinope, Colonia Julia Caesarea.
	s. 19a25, 39a17
Sorkun	Karacaşehir yakınlarında Sakarya nehri kıyısında bir kale ve kasaba.
	s. 28b1, 28b2
Sorkunlu	Sorkun kasabasından olan.
	s. 28b3
Sögütçük	Bilecik vilayetinde ilçe merkezi ve ilk Osmanlı başkenti ve kışlağı.
	s. 10b20, 11a21
sultan öfi	Eskişehir yakınlarında bir sancak.
	s. 10a10, 10b8, 30b8, 42a7

-Ş-

Şam	Dimişk, Damas. Suriye'nin başkenti. Arapların Dimeşk dedikleri şehre Türklerin verdiği isim. Bu kelime aslında Suriya anlamına gelir.
	ş. 2b2, 8a9
	ş.+a 20a24
	ş.+(sevahil+i+şama) 42a16
	ş.+da 38b20, 8a11
	ş.+(canib+i+şamda) 37b22
	ş.+(hükümet-i şam) 18a1
	ş.+(hükkam+i+şamı) 39b3
	ş.+(memalik+i+şam) 18b22
	ş.+da 39b7

-T-

Talas	Kırgızistanın kuzeybatısında küçük bir kasaba. Araplarla Çinliler arasında olan ve Türklerin desteğiyle Arapların kazandığı büyük savaşın yapıldığı yer.
	t. 7a17
Tebriz	İran'da mühim bir şehir. Urmiye gölünün doğusunda geniş bir ova üzerindedir.

	t. 38a25 t.+de 19a2, 38b11, 38a25 t.+(şehir+i+tebrizi) 19a1
Teke	Osmanlı devleti devrinde sancak beyliğidir. Eskiden bu isimle kurulmuş Türk Teke beyliği vardır. Günümüzde Antalya sınırları içindedir.
	t. 39a20, 39a21
Tokat	Tokad. Karadeniz bölgesinin iç kesimlerinde bir ilimiz. Eski isimleri. “Comana Pontica, Eudoxia”. Bunlardan birincisi şimdiki Tokat’ın 6 kilometre doğusundaki Gümenek köyünün yerinde bulunan daha eski bir şehre ait olduğu halde daha sonra Tokat’a atfedildiği söylenmektedir.
	t. 37b23
Trablus	Libya’nın kuzeyinde bir şehir.
	t. 19b11 t.+1+şam.uñ 19b9
Trabzon	Karadeniz bölgesindeki bir şehrimiz. Eski isimleri: “trapezus, Trapesus, Trebizonda, Trapesonda”.
	t. 34a21
Tunus	Kuzey Afrika’da beylik ülkesi ve şehir. Eski ismi: Tunes, Tunesium.
	t. 20b13

Turan	Turan, Amu-Deya ve Sir-Derya’nın geçtiği çukur alanlarla bu nehirlerin döküldüğü Aral gölü havzasından ibarettir. Türklerin aski vatanına İranlılar tarafından verilen bu ad, bir zaman siyasi bir akım (Turancılık) sebebiyle çok yaygınlaşmıştır.
	t. 8a12 t.+un 8a12
Turan-zemîn	Turan ülkesi. t.+(memleket+i turan-zemin) 7b1
Türkistan	Asya’da batıda Hazar Denizi ve Aşağı Volga’dan başlamak üzere, doğuda Moğolistan Altaylarına kadar uzanan, güneyde Kopet-Hindikuş Kuerlun dağ sıraları ekseninden, kuzeyde Aral ve Balkaş gölleri ötesinde Kırgız bozkırlarına doğru yayılan geniş bir coğrafi ve tarihi bölge.
	t. 16b20, 7b1 t.+a 6a10, 8b8 t.+da 6a15 t.+dan 8a3 t.+(hanan+1 Türkistana) 4b12 t.+kabail+i+türkistan 8a13 t.+(meyan+1 akvam+1 Türkistanda) 3b25 t.+(müluk+i Türkistan) 4b20

Türkiye t.+(serhadd-i şarki-yi
Türkistan) 40a19
Türkiye.
t.+(memalik-i bahriye-yi
Türkiyenün) 19b8

-U-

Ulubad Ulu Abad. Bursa vilayetinin
Karacabey (Mihaliç) ilçesi
merkez kasabasında köy. Ve
bu köyden geçen nehir.
u. 32a13, 32a7
u.+(nehr+i+Ulubad) 32a4

-Ü-

Üsküdar Eski simleri: “Chrysopolis”
ve “Scutari” olan bu mekan,
İstanbul vilayetinde bulunan
ve Boğaz’ın Anadolu
kısmında kalan bir sancak
merkezidir.
ü.+dan 10a3

-V-

Van Doğu Anadolu bölgesinde il
merkezi.
v.+da 39a12

Venedik 1871 Öncesi İtalyası’nın
kuzeydoğusunda ve
Adriyatik sahilinde bulunan
şehirdir. Latince ismi:
“Venetia”.
v. 20b9

-Y-

Yalakaabad Yalova.
y. 43a25, 45b19
y.+da 42b19

Yalakaova (bkz: Yalakaabad)
y. 42b10

Yarhişar Bilecik vilayeti merkez
kazasının Yarhisar
nahiyesinde köy.
y. 25a2, 28b20, 29b12,
29b14
y.+a 29b8
y.+(hakim+i yarhişar) 30a17

Yeñice-i Taraçcı Sakarya’nın Geyve
kazasında nahiye merkezi
y. 28b4

Yeñişehir Bursa’da ilçe merkezi.
Söğüt’ten sonra
Osmanlıların ikinci merkezi

olduğu söylenir. Eski ismi:
“Neapolis”.

y. 10a4, 25a1, 32a25

y.+den 42a8

y.+e 25a24

y.+i 30b14

Yonđıřār

Bilecik vilayetinde Söğüt
kaza merkezinin
güneybatısında eski bir kale.

y.+ı 30b11

4.3 DİĞER ÖZEL ADLAR DİZİNİ

‘abbasiye Hz. Peygamberin amcası Abbas (ra) in soyundan gelenlerin hanedanlığı.
a. 2a13
a.+den+hulefa-ı abbasiye.den 2b18

‘acem genel anlamıyla “Arap olmayan” dar anlamıyla “İranlı”.
a. 42a13
a.+de+memalik-i acem.de 8a19

āl-i Osmān : 14. yy.dan 20 yy.a kadar geniş bir coğrafyada hüküm süren hanedanlık, Osmanoğulları.
a. 32a8

Allah Allah (cc)
a. 36b15, 6b24, 6b24
a.+ı 6a24

artuki Bitlis , Van ve Mardin taraflarında yaşamış olan Artukoğullarına mensup.
a.+lerden 39a13

avar Avrupada 6 ve 8. yy.larda etkili olmuş Türk olduğu tartışılan bir kavim.
a.+dan+(müluk+i+avar.dan) 39a2

beni mervān Suriye emevileri.
b. 17b22

beni ümeyye (bkz. beni mervan)
b. 17b22
b.+ye 18a2
b.+ye+(zaman-ı beni ümeyye.ye) 17b22

bermiki
b.+i+al+i+bermiki 38a24

Bulğar Müslüman olmayan bir türk boyu. Günümüzde Türklükleri de kalmamıştır.
b. 20b7

cenciziyān : f.i. Cengiz soyundan gelenler.

c.+a 11b19
c.+a+selatin+i+cengiziyān.a 39a3
c.+dan 11b15
c.+dan+leşker.i+cengiziyān.dan 3b22
c.+dan+sademat+i+cengiziyān.dan 8a19
c.+devlet+i+cengiziyān 38a17
c.+gavga+i+cengiziyān 8a16
c.+hücum+i+cengiziyān+i+binam 16b23 c.+idi 38a4
c.+istila+yı+cengiziyān 11b13
c.+selatin+i+cengiziyān 18b9

Çobaniyan Moğolların Azerbaycan ve İran tarafında hüküm süren kolu.
ç.+da+zaman+i+istisal+i+çobaniya n.da 38b7

Emeviye Mekkeli Kureyş kabilesine bağlı Ümeyye ailesinden Muaviyenin kurduğu hanedanlık
e.+den+serhadab+i+emeviye.den 37b22

Ermeni Anadoludaki eski uygarlıklardan Urartulardan geriye kalanlarla Kafkas halklarının birleşmesinden oluştuğu düşünülen millet.
e. 16a6, 16b17, 16b3, 19b15, 40b18, 43a24

fāris İran.
f.+atabegan+i+fāris 8a9
f.+i 39a11
f.+memleket+i+fāris 39a4, 39a9

freng Osmanlı döneminde Avrupa anlamında kullanılırdı.
f.+i+küffar+i+freng.i 19b14
f.+müluk+i+freng 31b24 f. 19b10, 42a15

f.+mesahil+i+derya+i+freng 17b19
frengi Avrupalı, Avrupa'ya ait.
 f.+hatt+i+frengi 41b4
 Gurī
 g. 38a9
Harzemşah on birinci yüz yıl sonunda
 Harezmi bölgesinde kurulan Türk
 devleti.
 h.+selatin+i+harzemşah 8a8
harzemşahiyan (bkz. Harzemşah)
 h.+dan 8a16
Hülagu Hani Hulagu Hana bağlı.
 h. 19a14
hülagu haniyan Hulagu'ya bağlı olanlar.
 h. 38a17
ilhaniyan önemli fetihler yapmış, pek
 çok devleti etkilemiş Moğol
 hanedanlığı.
 i.+bünyan+i+devlet+i
 ilhaniyan 19a14
İslām Yüce Allah'ın Hz. Muhammet ile
 gönderdiği son din.
 i. 16a13, 18b12, 22b19, 30b7
 i.+a 18b24, 18b25, 32a20, 32a21,
 32b10
 i.+a+ehl+i+islam.a 37b5, 45b20
 i.+a+guzat+i+islam.a 35b8, 44a14
 i.+a+padişah+i+islam.a 45a12
 i.+arsa+yı+islam 15b20
 i.+asker+i+islam 32a2
 i.+da+serir+i+saltanat+i+mısır+i+
 islam.
 da 38a14
 i.+din+i+islam 43a18
 i.+din+i+islam+i+bülend.e 10a7
 i.+ehl+i+islam 41b3, 44b6
 i.+ekser+i+bilad+i+islam 18a1

i.+gayret+i+din+i+islam 26b1
 i.+guzat+i+islam 1b17, 37b19,
 4022
 i.+hudud+i+islam 24a25
 i.+i+cevami+i+islam.ı 36b12
 i.+i+ehl+i+islam.ı 31b25
 i.+i+guzat+i+islam.ı 21b18
 i.+i+rüsum+i+asar+i+islam.ı 3b1
 i.+i+saltanat+i+islam.ı 30b22
 i.+in+leşker+i+islam.in 31a3
 i.+ilam+i+din+i+islam 17b15
 i.+la+şeref+i+islam.la 18b23
 i.+leşker+i+islam 34b20
 i.+padişah+i+islam 3a6
 i.+sultan+i+islam 8b5
 i.+tevsi+i+daire+i+islam 19a18
 i.+tevsi+i+daire+yi+islam 30b5
 i.+teyid+i+islam 4a12
 i.+uñ+asker+i+islam.uñ 21a15
 i.+uñ+ehl+i+islam.uñ 36a4
 i.+zaman+i+islam 2a13
 i.+zıkr+i+islam+i+mihal 32a15
 i.+fütühat+i+islamiye 31b4
 i.+ye 28a16
 i.+ye+(memalik+i+islamiye.ye)
 25a3
 i.+da+(cünud+i+kadime+yi+
 islamiyyan.da)10a14

kalavun Osmanlının başlangıç yıllarında
 Mısır ve Suriyede hüküm süren
 hanedanlık.
 k. 19b21, 20a2, 42a18, 42a22
 k.+ı 20a11
kaymı hānī Oğuzun dedesi Kaymı Hana
 bağlı olanlar.
 k. 3b25 k. 4a1
 k.+kabile-i kaymı hanı 8a5

Kazak Göçebe Türk kavimleri ve Ukrayna-Güney Rusya yerli halkının karışımı ile oluşan etnik grup
k. 3a12

Kıpçak Karadeniz'e doğru uzanan ve Deşt-i Kıpçak denilen bozkırlarda göçebe bir millet.
k. 3a13

Mogol Moğolistan'ın yerli halkı. Doğu Asya kavimlerinden. Asıl yurtları Moğolistan'dır. Kısa zamanda Asya kıtasının büyük bir kısmına sahip olup, yayıldılar
m. 23a8
m.+leşker+i+mogol 23a5
m. 22b9
m.+e 22b23
m.+ün 22b11

Oguz hani Oğuz hana bağlı olanlar
o.+cemi-i kabail-i oguz hani 3b24
o.+kanun-ı oguz hani 17a18
o.+ye+akab-ı oguz hani.ye 17a21

Osmaniyan (bkz al-i Osman)
o.+da 20b15
o.+da+şahan+nad+i+şahan+i+osmaniyan.da 44a22
o.+şahan+i+osmaniyan 44a21
o. 11b22
o.+de+hanedan+i+osmaniye.de 31b3
o.+devlet+i+osmaniye 33a5
o.+si+hasal+i+osmaniye.si 24b15
o.+ye+devlet+i+osmaniye.ye 33a21

Selaçuka Selçuklular, Türk-İslam devletlerinin en büyüklerindedir.

Oğuzların Üçoklar kolunun, Kınık boyuna mensupturlar. Onuncu yüzyılın sonu ile onbirinci yüzyılın başlarında İslam'ı kabul ettiler.Selçuklular; Çin'den, Batı Anadolu dahil bütün Ortadoğu ülkeleri, Akdeniz sahilleri, Kuzeybatı Afrika, Hicaz ve Yemen'den Rusya içlerine kadar yayılan hakimiyetin, muazzam bir kültür ve medeniyetin temsilcisidir. Devlete adını veren Selçuk Bey, Aral Gölü ile Hazar Denizi arasında hakim olan Oğuz Yabgu Devleti'nin kumandanlarından Dukak Subaşı'nın oğludur

s. 11b23, 43b16
s.+baba+yi+akab+i+selaçuka 19a24
s.+dan 8a10
s.+dan+bekaya+i+selaçuka.dan 8a13
s.+dan+bekaya+yi+selaçuka.dan 30a2
s.+dan+evlad+i+selaçuka.dan 39a16
s.+dan+selatin+i+selaçuka.dan 39a18
s.+liva+yi+mualla+yi+devlet+i+selaçuka 11b12
s.+müluk+i+selaçuka 8a7
s.+yi+hanvade+yi+selaçuka.yi 11b19
s.ñun+selatin+i+selaçukañun
s. 11a14, 43b15
s.+da+zaman+i+selçukiyan.da 20b24
s.+saltanat+i+selçukiyan 39a15

s.+un+(selatin+i+selçukıyan.un)
8a6
s.+un+sultan+mesud+i+
selçukıyan.uñ 39a22
s.+uñ 16b23

Selçuki (bkz. Selaçuka)
s.+ler 8a3
s.+sultan+alaeddin+keykubat+i+
selçuki 9b24
s. 3b21
s.+a+mal+i+selçukıyan.a 38a1
s.+dan+selatin+i+selçukıyan.dan
2b13
s.+takviyet+i+selatin+i+selçukıyan
11a9
s.+name+i+devlet+i+selatin+i+

Süleymaniye seyyidler göçü sonunda
Yemende oluşan hanedanlık.
s.+den+(müverrihin+i+devlet+i+
süleymaniye.den) 7a18

Tacik Diğer önemli etnik beyaz gruptur.
İran kökenli olup, çoğu İran'daki
gibi Farsça konuşurlar ve Ehl-i
sünnet itikadında Müslüman olup,
batıda yaşayanları şiidir. Köylerde
yaşarlar ve tarımla uğraşırlar. Bir
kısmı ise, sanat sahibi veya
tüccardır. Taciklerin çoğu Kabil ve
Herat illerinde yaşar. Bazı dağlı
Tacikler Hindikuş Dağlarının
kuzeyinde, bir kısmı da İran sınırı
boyunda bulunur
t. 30a3
t.+den+idi+merdüm.i+tacik
+den+idi 39a5
t.+den+umera+yı+tacik.den
39a3

Tatar Muhtelif zamanlarda,
muhtelif mânâlarda
kullanılan Tatar kelimesi,
daha ziyade Moğolları ve
Türkleri ifade etmektedir.
Türk ve Moğol menşeli
olmak üzere iki grup olarak
kabul edilirler.
t. 10a21, 10a23, 19b10,
20b14
t.+a 10a23
t.+dan 33a1
t.+dan+(kavm+i+tatar.den)
32b24
t.+dan+(leşker+i+tatar.den)
9b9
t.+ı 23a8, 33a11
t.+imiş 9b6
t.+kavm-i tatar 10b1
t.+leşker-i tatar 33a9
t.+leşker-i türk-i tatar 8b14
ilk olarak Orhun
yazıtlarında geçen ve
tarihte pek çok beylik,
devlet ve imparatorluk
kurmuş yüce milletimizin
adı.
t. 30a3, 33a16, 45a24, 7a21
t.+den+hukema+yı+türk.den
6a18
t.+emir+i+türk 29a4
t.+ler 21b11
t.+lerüñ 44b9
t.+leşker+i+türk+i+tatar
8b14
t.+mezar+i+türk 8b22
t.+ün 41b13

Türk

Türkân Türkler
t. 39b1
Türkî Türke ait, türk'e özgü.
t. 13b16, 28b18, 45a23
t.+de 19a5
t.+lugat+ı+türki.de 4b18
Yehûdi a.i. Yahudi.
y.+ler 39b22
Yezdân f.i. Allah.

y. 37b2

Yunan ilk çağlardan beri Anadolu ve Grek
yarımadasında yaşamış bir millet.

y.+a 39b6

y.+un+vilayet+i+yunan.uñ 37b24

Yunaniyan Yunana ait.

y.+dur+bilad+ı+yunaniyan.dur

39a25

4.4 ARAPÇA İBARELER DİZİNİ

‘addilu sâ’ aten ḥayrun min ‘ibâdetin seb’îne seneten bir saat adaletle hükmetmek yetmiş sene ibadetten hayırlıdır.

h. 25b5

‘alâkilerrivâyeteyn her iki rivayete göre

a. 9a2, 7a23

‘alâtariküttedbîr :tedbirli bir şekilde.

a. 11b18

‘aleyhi efđaluttehâya :en güzel selamlar ona olsun.

a.+nuñ 15a18

a. nuñ37b12

a. nuñ2a17

a. nuñ28a24

a.+sultanul+enbiya+aleyhiefzalutte ha.ya 3b11

‘aleyhimaşşalavâtuvetteslîm salat ve selam olsun

a.+de 4b15

‘aleyhirrahmân rahmet onun üzerine olsun

a. 4b5

‘aleyhişşalatu vesselam: salat selam onun üzerine olsun.

a. 23b20, 25b22, 36a19

‘aleyhişşalatüvesselâm salat selam onun üzerine

a. 14b24

‘aleyhisselâm :selam onun üzerine olsun.

a. 4b22, 4b4, 5a1, 5a9, 7b11

a.+a 5b25

a.+dan 20b12

a.+dur 7a23, 7b13, 7b14

a.+un 4b18, 6a13

‘aleyhisselamivettehaya her türlü selam onun üzerine olsun.

a.+ya 4b10

‘allemel âdemel esmae Ademe isimleri öğretti (ayet)

a. 23b21

‘asa en tekrehu şey’en ve huve ḥayrun lekum sizin çirkin gördüğünüzde hayır olabilir. (ayet)

a. 25a6

aşluha şâbitün ve fer’uha fissemâi (o ağacın) kökü sabit, dalları semaya yayılmış. (ayet)

a. 25b18

a^ˆtil kavse re^ˆsiha

a. 24a24

batnen ba^ˆde batnın

b. 31b18

b. 31b19

bi^ˆavnillāhite^ˆāla : Allahın yardımı ile.

b. 20b19

bi^ˆavnirabbānī : Allahın yardımı ile.

b. 23b12

biḥamdillāhilmelikilmennān Allaha hamd olsun.

b. 17a25

biḥamdillāhilmelikilmenānu ile^ˆl-^ˆan

sonsuz dek Allaha hamd olsun.

b. 15a17

biḥamdillāhilmelikilmüte^ˆāl Allaha hamd olsun.

b. 28a13

bi^ˆināyetillāh Allah^ˆn yardımıyla.

b. 23a8, 28a4

bi^ˆināyetillāhite^ˆāla Yüce Allah^ˆn yardımıyla.

b. 10a20, 13b3, 43a6

bi^ˆināyetilmelikülḳahhār Kahhar olan Allah^ˆn yardımıyla.

b. 33a11

biiznillāhite^ˆāla Yüce Allah^ˆn izniyle.

b. 23b8

cezbeten min cazabirrahman Allah sevgisinin verdiği bir coşkuyla

c. 12a2

demmerhumullahi teala ve kakharehum

Allah onları bozguna uğrattıp kahretsin.

d. 25a4

ed^ˆu rabbekum tazarru^ˆan ve ḥufyeten

Rabbine içten ve gizli yalvar. (ayet)

e. 27a16

Ene efsahatül^ˆarabi Ben Arapların en fasih konuşanıyım.(hadis)

e. 1b5

Eḥsin kemā eāsenallāhu ileyke Allah^ˆn sana ihsan ettiği gibi sen de iyilik yap.

e. 24a19

El^ˆilmu^ˆindallāhilmelikil^ˆallām gerçek bilgi her şeyi bilen Allah^ˆn katındadır.

e. 8a1

El umūri merhūneten bi vektiha İşler vakitlere bağlı kılınmıştır.

e. 45b14

El^ˆahdetū alerrāvi yanılıgı raviye ait

e. 6a16

elcemā^ˆatū ḥaccemesākine

ve^ˆidūlmūminin

e. 27b22

elcennetu taḥte zılalissuyūfi cennet kılıçların gölgesindedir.

e. 26b3

elercāfü muḳaddimetül kevn

e. 17b8

elerde lillahi velirasulihı sūmme hiye lekum

minni yeryüzü Allah ve rasulünüdür.

Sonra ben onu size verdim?

e. 26a19

elesmau tenezzele minessema isimler gökten iner

e. 18a22

elḥalāyıḳu vedayıullahe fi^ˆl-arḍi köleler

Allah^ˆn yeryüzünde emanetleridir.

e. 26a10

elhamdülillahi te^ˆala Yüce Allah^ˆa hamd olsun

e. 43b11

elharbu hud'atun savaş hileden ibarettir. (hadis)
e. 29b4

elkadem felkadem
e. 2b7

elmuhabbet kenzün ve elkenzü bil ihfâl-ülâ vein kanetil muhabbe kâmen lâ yahfâ sevgi bir hazinedir, hazine gizli olur. Eğer sevgi açığa çıkarsa saklanmaz.
e. 13b15

elmücahidü men cahede nefsehü mücahit, nefsiyle mücadele eden kişidir.
e. 12b4

el'ulemâu verese'tül enbiyâ Alimler, peygamberlerin varisleridir.
e. 25b23

enarallahuburhânehu : Allah burhanını aydınlatın.
e. 2b14

enarallahute'ala Allah nurunu aydınlatın.
e. 2a22

ene me'aşşerikülgâlib ben kazanan tarafla beraberim.
e. 9a22

ennâsu 'ala dîni mülukihim insanlar yöneticilerinin dinlerindedirler.
e. 18b24

essultanu zıllullahi fi'l-arđihi sultan, Allah'ın yeryüzündeki gölgesidir.
e. 24a13

eşşefkatu 'alâ halkillahi tuazzimha livechillah Allah için kullarına saygılı ve şefkatli ol.
e. 25b10

eşşukru tezîdün ni'âm şükür nimeti artırır.
e. 24a19

etta'zîmü emrullah veşefkatü 'alâ halkıllâh Allah'ın emirlerine saygı, kullarına şefkat.
e. 36a24

eyyidillahe ve kuvvah Allah onu kuvvetiyle desteklesin.
e. 24b5

fahlem beynen nâsi insanlar arasında yumuşak huyla muamele et.
f. 1b3

feemma eçalle ma fi'l-bâb
f. 18a20

fazzallahumücahidine alelkaidine Allah kendi yolunda savaşanları, boş oturanlardan üstün kıldı.
f. 2b17, 1b8

felâ tahsebennellezîne kâtilü fi sebîlillâhi emvâten bel ehyâu 'inde rabbihim ferihîne bimâ âtâhumullâhi min fadlihi Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayın; onlar Allah'ın lütfundan verdikleri ile sevinirler. (ayet)
f. 26b4

felekum fil kışâsi hayatun ya uli'l-elbâb sizin için kısıta hayat vardır ey akıl sahipleri (ayet) f. 25b13

femen beddelehu ba'demâ semi'ahu feinnemâ ismuhu 'ala'd-dini yubeddilünehu
f. 31b20

feyetefehehallâhu Allah onu açacaktır (feth ettirecektir)
f. 30b2

rızâirrabbi fi rızâulvâlid Allahın rızası babanın rızasındadır.
f. 33a24

hakkı minellezîne ütu'l-kitâbe hattâ yu'tu'l cizyete 'an yedin vehum sāgirün
h. 24b11

ḥalişen livechillāhi te‘ālā ve ṭaleben
lisünneti rasūlihi’l-mücteba Allaha has
kılarak ve şanı yüce rasulun sünnetini
dileyerek

h. 26a25

ḥasbiyallāhu veni‘me’l-vekil Allah bana
yeter, o n güzel vekildir.

h. 27a17

ḥayruşşiyāb elbeyāz elbiselerin en
hayırlısı beyaz olandır.

hāzā te‘vili ru‘yāy min ḳablu ḳad ca‘ale
rabbi ḥaḳḳan işte bu gördüğüm rüyanın
tevlidir ki rabbim onu hak olarak
gerçekleştirdi.

h. 15a10

idamallāhu te‘ālā ‘ömrihi ve salṭanatühü ilā
āhiri’d-deverān Allah ömrünü ve
saltanatını kıyamete kadar devam ettirsin.

i. 3a8

ilā intihaizzamān zamanın sona ermesine
(kıyamete) kadar.

i. 2a1

ilā sā‘ati’l-ḳiyām kıyamete kadar

i. 5a6

ilā yevmi’l-ḳiyām kıyamete kadar

i. 16a12

illā birra‘ iyyeti velā ra‘iyete illā bi’l-
‘adāleti velā ‘adālete illā biḥüsni ḥimāyete
raietsiz hükümdar, adaletsiz raiyet ve
güzel himaye olmazsa da adalet olmaz.

i. 27b9

in te‘uddu ni‘metallahi la tuḥşūha Allahın
nimetlerini saymaya kalksanız
sayamazsınız.

i. 24a20

inkānetilmehabbe femā yehfā

i. 13b16

innā ce‘alnāke ḥalifeten seni halife kıldık

i. 1b3, 23b16

inne ‘azābi leşedīd

i. 24a8

inne hāzā lehuvel faḳlul mübīn işte bu onun
apaçık lütfudur.

i. 24a15

inne’l-arḳa lillāhi muhakkak yer yüzü
Allahındır.

i. 24a3

innelfaḳle biyedillāhi lütuf ve fazilet
Allahın elindedir.

i.+den 16a10

innellāhe semī‘ün ‘alīm Allah işitendir,
bilendir.

i. 31b21

innellāheşterā minelmü‘minīne enfüseḥüm
ve emvāleḥüm bienne lehumul cennete
Allah, müminlerden canlarını ve mallarını
cennet karşılığında satın aldı.

i. 27a19

iṣṣaallāhu te‘ālā Yüce Allah isterse.

i. 18b19, 4b2, 3a17

iḳa aḳḳarat ‘alā ‘adüvveke fec‘ali’l-‘afve
şükran li’l-ḳudreti

i. 33a18

iḳa laavne illa kalila

i. 25a15

iḳḳulnā lilmelāiketiscüdü liademe :
meleklerle “Ademe secde edin” dediğimiz
zaman

i. 23b17

keḥareketilmēzbūḥa boğazlanmış hayvanın
hareketi gibi.

k. 35a13

kema ehseallahu ileyke sana
gönderdiğimiz gibi.

k. 24a20
kema hüve onun gibi
k. 11b5
kema yenbagi
keşeceretin tayyibetin aşluhā şābitün ve feruha fissemāi
k. 4b9
kezalike ve evresnaha
k. 11b20
kuntum hayra ümmetin uhricet linnāsi temurrune bil ma' ruf ve tenhevne
'anilmünker siz insanlar arasından çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz ki iyiliği emreder, kötülükten sakındırırsınız.
k. 24a17
küllü mevlüdin yüledü 'alā fıtratilislām
herdoğan çocuk insan fıtratı üzerine doğar.
k. 45b3
la ricale illa bilmali vela male
l. 27b8
lā yu 'minüne billāhi velyevmil āhiri
Allah'a ve ahiret gününe inanmıyorlar
l. 24b9
lā ilāhe illallāh Allah'tan başka ilah yoktur.
l. 43b21
layestevil kaidune minel muminune gayre ulilazmi
l. 25a17
layuharremune ma harremallahu verasuluhi vela tedinune dinel hakkı
l. 24b10
lā zelleti silsilete saltanati müselsiletin ilā intihaiddeverān saltanatı kıyamete kadar kesintiye uğramadan devam etsin.
l. 1b14
lein şekertümlēezidenneküm eğer şükrederseniz nimetlerimi artıttım.

l. 24a7
len yenfeakum elfiraru inferertüm minel mevti velatli
l. 25a14
vemin letaifilkabiha
l. 23a4
lihāzettevārihi bu tarihler için.
l. 2a25
luhūmul 'ulemāu mesmūmeten alimlerin etleri zehirlidir.
l. 26a1
ma haseli menam
m. 31b3
mekerallahu vallāhu hayrulmākirīn Allah da tuzak hazırladı. Allah tuzak kuranların en hayırlısıdır.
m. 25a5
men ehya minelardi emvaten fehiye lehu
m. 26a18
men katele katılan felehu selbuhu
m. 26b13
menalmutmainulhatır
m. 27b20
merhuneten bivekatiha
m. 45b15
mevahibulhetiyye
m.+....da 36a21
min müessirürrüyaus saliha Salih rüyanın etkilerinden
m. 41a15
min tedabirilfütuhāt fetih tedbirlerinden
m. 33b9
min ula ilel uhra baştan sona
m. 23b25
minessamiin işitenlerden

m. 42b13
minettedabirülcihad cihat tedbirlerinden
m. 29a3
mufaggaratin semenun cae bilhaseneti
felehu aşre emsaliha
m. 25a21
muḳaddimetülkevn varlığın başlangıcı.
m. 17b9
nasralbakinulmütehällifin
n. 2a23
ni‘ mel mevlā veni‘ mennaşır o ne güzel
dost ve ne güzel vekildir.
n. 27a18
raḳıallāhu ‘ anhu Allah ondan razı olsun
r.+da 17b16
r.+ya 18a4
raḳımallāhu te‘ ālā Yüce Allah ona acısın.
r. 38a25
raḳımetullāhi ‘ aleyhi raḳımeten vāsi‘ aten
Allahın geniş rahmeti onun üzerine olsun.
r. 11a22
raḳımetullāhi ‘ aleyhim ecma‘ in Allah’ın
rahmeti hepsinin üzerine olsun.
r. 36b23
raḳımetullāhi ‘ aleyhimā Allah’ın rahmeti o
ikisi üzerine olsun.
r. 40a6
raḳımetullāhi ‘ aleyh Allah’ın rahmeti
üzerine olsun
r. 43a22ol
ricāle‘l-gaib mişāl gaypten gelen adamlar
misali
r. 9a25
şallallahualeyhivesellem Allah’ın salat
veselamı onun üzerine olsun
s. 2a11
semi‘ nā ve eṭa‘ nā işittik ve itaat ettik

s. 30b24
seyyidü‘l-enāmi ‘ aleyhi eḳḳaluttehāyā
varlığın efendisi, en güzel selamlar ona
olsun.
s. 26b1
ta bad çenin bad ila āhiriddehri ebedā
t. 3a17
va‘ dallāhilḫūsna vefaḳlalmücāhidīne
‘ alelḳā‘ idine ecren Allah güzel bir
vaattebulundu. Allah yolunda çalışanları ,
oturanlara ecir bakımından üstün tuttu.
v. 25a19
validen bade veledin
v. 2b21
vallāhu a‘ lemu biḫaḳıḳatihim doğrusunu
Allah bilir.
v. 7a22
vallāhu yu ‘ti mulkuhu men yeşāu Allah
mülkünü dilediğine verir.
v. 24a14
ve cāhedū fi sebīlillāhi ḫaḳḳan Allah
yolunda hakkıyla cihad edin.
v. 26b6
vecāhidū biemvaliküm ve enfüsikum
fi sebīlillāhi Allah yolunda canlarınız ve
mallarınızla cihad edin.
v. 2b15
velā taḳrebu māleyetīme illā billeti hiye
eḫsenu yetimin malına ancak en güzel
şekilde yaklaşın.
v. 25b16
velein kefertüm şayet inkar ederseniz
v. 24a7
velmucāhidīne biemvālihīm veenfusihīm
‘ alelḳā‘ idīne dereceten canlarıyla
mallarıyla cihad edenleri oturup kalanlara
derece bakımından üstün kıldı.

v. 25a18
yaḥsebu istiḥkākihim hak ettikleri ölçüde
y. 26b10
**yeb‘aṣu lihāzihil ümmeti lire’si külli mieti
senetin men yuceddidü lehā dīnen** Allah bu
ümme için her yüz yıl başında dinde
tecdid yapacak birini gönderir.
y. 3b12
yeriṣūhā men yeṣāu min ‘ibādihi
kullarından dilediğini mirasçı kılar.
y. 24a4
yevmen fe yevmen günden güne
y. 26a11
y. 13a14, 15a16, 43b11

zürriyyetehüm onların soyları
z. 31b11

3.5 METİNDE GEÇEN BEYİTLER DİZİNİ

Umarım emin diye rūḥu'l- emin
Kim derun-ı dilden olmuşdur enīn (2a4)

Terā imruz mevrūşist emin ar
Cah hu ahd cüz tu bud anra seza-var.” (4a7)

ün resm min tiba ve taht-ı bülend
ar-hāneyi ketm hedayi būsend.

an ketm gūzahdan ⁽¹⁵⁾yekzared.
ki zimen hi kes niyazared .

i timadı nebašem bir kes.
⁽¹⁶⁾ bir huda-yı i timad-dārim ve bes. (4a14)

bes ‘ āşık-ı bīdil ki peyk u pertevān nūr-i ruydur?
ceniş ⁽¹¹⁾ besrapirde? esrār berāmed

bes zāhid-i hodbīn ki big ceniş? zelfiş?
⁽¹²⁾ ez hıra-yı birun? reft beznār derāmed (12b11)

⁽¹⁰⁾ Ey mu teber müjde-yi ferā ki emseb-i māh tāb
Der-şeker ḥāb-ı şubūḥum hem visā-ı üftāde-yi budha (14b10)

hemmülk-i bod ve hemmülkzāde
dād-ı merdi ve merd-i dāde

⁽¹³⁾ ezhünermendiş nevāzıd-i baht
bi hünergeyresd*betāc u be taht (17a13)

“lafz-ı rasanende-i ibn-i Hāşimdan
maniyeş-i raz-ı derūn-ı mānend-i cān” (18a23)

“tur hadar şev eger cümle-i ‘ālem deryāset
(22) beheda ger seri muyı qademet tezekkür dād” (21a20)

“serşu sevdā-yı tāc senrevidāşet
bedmet ⁽¹⁴⁾ everdi çün rāy-i qavi dāşet (22a13)

sebāi ki pişengān ⁽¹⁶⁾ qaşend
pes ‘ayindekan mire bir daşend

cevāz-ı behr magende şed hadi hize
(17) zebheksan mabqarım niz (26a16)

şükr-i hūdā ki server-i āhd ve zamān şadm
ve bir mūntehā-yı himmet-i hod ⁽⁷⁾ qarman şedm.

Der-mesned-i hilāfet aşhāb-ı Muştafā
zıll-ı ilāhi ber sehuld-i cihān şedm.

(8) hāl-i çevkest hāne-i dīn ez mübarizān.
İbn-i baht bes ki Yaḥya en candanmend (30a7)

“merābārı begü ta hāl u ğam çist
(8) ve zīşān ḥāşılı cüz derd u ğam çist” (31a8)

befer zend zindest nām-ı peder
zifer zend ḥāşıl-ı nizām-ı peder. (31b14)

da‘vet-i Yezdan çü bi ‘Oşmān resit
nevbet-i iqbāl bi Orḥān Resit (37b3)

zevi maqşūd ki şān bedūga mbytlbne
mazhareş āyine ⁽²⁰⁾ ʔalaʿ at der beşānest.

Ezkiran ba bekiran leşker kuğarest veli
⁽²¹⁾ ez ezel taba bed ferest dervişanest (43a19)

⁽¹⁸⁾ İsm-i şāhān be-sikke-i mümtāz ne sest
resm-i huṭbe nişān-ı iʿ zāzest

huṭbe ve sikke ⁽¹⁹⁾ ger nedār deşāh
farq çah budimiyān şāh ve sipāh (43b18)

ey birāder ez tuḥāhem eyne meded
baş der fikr ⁽²⁰⁾ şalāḥ ez nik ve bed (45a19)

4. TIPKIBASIM

آسیا خلقاری انستیتیوی

حسین

بدایع الوقایع

مبتنی باصینه حاضرلیان، ره داقته ایدل و اوک سوز

آ.س.س. توه ریلتینوا

فهرست و اندکسی حاضرلیان

ی.آ.پتروسیان

جلد ۱

موسقوا ۱۹۶۱

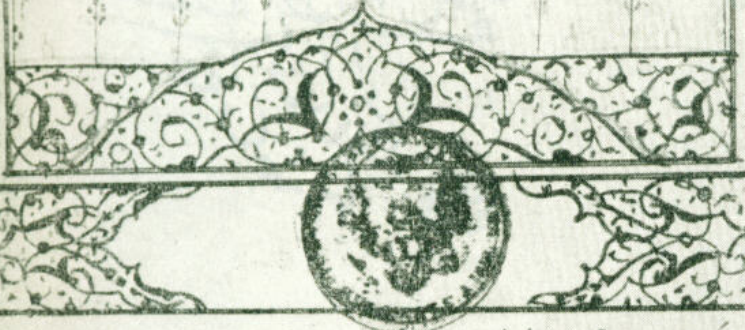
بودن
ورجانه من ستفردت صورتي
مولا محمد زكي بك

عقدهما
۱۵۰۲

C 564

حمد بي حد و غايات و شکر و سپاس بي فهايات اول خان
 کابنات در کاهنه که سلاطين عدل آييني مظهر امر شريف
 فاحلم بين الناس ايدوب انا جعلناك خليفة لباسي ايله
 الباس ايلدي و طرف صاوات و تحف تحيات اول کوزين
 موجودات سيد ولد آدم عندليب کلستان انا افصح النعم
 و انجم هر بهر اصطفاه حضرت محمد مصطفي صلي الله عليه وسلم حضرت زين
 اولونکه صحابه کوزين و فو قد به مسليبي قابولوا المشركين امويين
 قوزين و فضل الله المجاهدين شرفه رهين ايلدي و آل واصحاب
 و عتوت احبابه اولون که زوره مشو کين قول ايمان دن
 هار بين اولد قلوب دن شمشو کين ايله داخل در کات اسفل الساطين
 ايلديار و ددر اديعه فراوان و غور ائينيه بي بابان اول
 سلطان البرين و البحرین خادم الحرمين الشريفين بادشاه جهان
 خلاصه دودمان آل عثمان سلطان بن السلطان السلطان
 ابراهيم خان بن احمد خان لازالت سلسله سلطنته متسلطه الي
 انتها با الدوران حضرت بونک آستان مستبد البيا ناري صوبينه
 نثار و ابتاد اولون که زمان عدالت عوانان دن عباد خلق
 کون و مکان امن و امان لوزره لولوب و غزاة اسلام دابنا
 شمشو ظفونا نيلوي بونک ايله کفار دوزخ مقام دن اخذ انعام
 التکده سعي و اهمام دن خالي اولما لولوب روز بروز توسيع بلاد

5

10

15

متبدل و در هر چه در که اول پادشاه عالیشانک ای اشترای الزمان
فحال عمر و دو تنای بر برك و یار اولوب مسند سلطنتک باید
و برقرار و شاهزاده: عالیقدر لری بوخوردار اولالمربیت
اووم امین دبه روح الامینی کم درون دلدن اولمذرانین

بعد از این ماعت بخوبی کتاب

5

اولدر که بو عبد خیر بر تقصیر بستی حسین الفقیر التمشینه دن بر
دیوان عدالت عنوان آل عثمان خدمتک اولوب سناسمین
و ثنائین مابینک ریاست کتاب عطار و جناب خدمتک منقل
اولدی غزایام نعتلانتک تصیح اوقات ایتمایوب صحیفه: روزگار
آثار بزغالون دیو بدایع الوقایع اسمی ایله مستی علم تواریخچه
بر جمیع نالیف ایدوب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتینک و اجدادینک و خلفاء راشدینک و ائمه: اثنی عشر
و خلفای امویة و عباسیة نك و سایر زمان اسلام ده اول
پادشاهلرک عصرلرک و اقع اولان نوادر و بدایع جنته جنبه
نبین و هر دو لنگ طلوع و غروب نك تاریخنی و هر پادشاهلر
مدت سلطنتلرین تعیین اتمشیدک لکن بیاضه جقار میوب مسوده
ایدی هجره نبویه علیه افضل التمجید نك بیان الکی درون دخی
غده سندک تدوین اتمک نبت اندو کرده بر کجده عالم مبتالک
کوروم که قوشومدر ایکی عظیم باب مفتوح اولوب بر در بایر
بی پایان ظاهر اولدی ینه عالم منامک بو وجهله المهام
اولدی که اول ایکی باب کناده نك بر بی بی بیان اولنان سودا
اولوب بر بی دخی سلاطین جهاد امین آل عثمان انار الله تمای
برهان آتالین و عز نصر الباقین المتخلفین زمان نصر قرینلر
واقع اولان فرحات عظیمه و اثنا: سلطنتلرک و وقوع بولان
نوادر و بدایع تحریری اولاوله اهدا تواریخ آل عثمانی دخی

10

15

20

25

5

قاعدک به موربوره اورده بحور و تا بعد شروع اولدی و ابران
 و عراق عرب و مصر و شام و دیار بکر و قرمان و سایر ملوک
 متفرقه دن هر پادشاهان عصرند ^{اول} سلاطین دخی اجمالاً ذکر اولد
 ذی الاملوک ضربوره فلک سلطنتی تدیر بحله پادشاهان آل عثمانه
 نصیب اولجا قدر بو بایده هشت بهشت مصطفی مولانا ادریس
 بیلیبی به اقتدا ایلدک و مورخین سالفه یا ذوقلوی کتابت
 زمان اعتبار ایدوب الاقدم فالاقدم دیولر ایش کنن سلاطین
 آل عثمان غزاة فی سبیل الله اولغله تابعین و خلفاء عباسیه
 صکره یازیلوب سایر ملوک و سلاطینه تقدیم و تفضیل اولدی

5

و تفضل تفضلاوی دخی بیان اولدی | ذکر تفضل آل عثمانست

10

سلاطین کرین آل عثمان اگرچه بحب الزمان مناقبی بیان
 اولنان پادشاهان دن مؤخر اولغله قاعده به مورخان اوزد
 سلاطین لجه قیاندن صکره تحویر اولمن مناسب ایدی کنن
 ابوالمجاهدین و الموابطن سلطان عثمان غازی انار الله

15

برهانده و جاهده و ایماوا لکم و انفسکم فی سبیل الله امور
 حسن اعتقاد ایلد مطیع و منقاد اولوب غزا و جهاد مقادیر

اولغله و فضل الله المجاهدین علی القاعدین نصر ترضیله
 سایر سلاطین متقاعدینه تفضل اولغله خلفاء عباسیه دن
 صکره سلطان سالف البیان و اولاد عالی ترادندن اولان

20

پادشاهان عالیشانک فتوحاتی ذکرینه مباشرت اولدی
 سلاطین جهاد آیین آل عثمان و الدابعد ولد مجاهد

و موابطه ایلد مقید لر اولوب خلفاء بنوی و تابعین دن
 صکره آنلرک اندکلوی غزوات و فتوحات غیری پادشاهان
 میر اولامشدر اگرچه سلطان محمود غزنویک هند و سنانده

وقوع بولان فتوحات و تحریکات و سوسومات صحیفه به روزگار

25

تصور در اما آل عثمان دن ابو الفتح سلطان محمد خان جنت مکانک
 فتح اندوکی قسطنطنیه شهری که سلطان بلدان جهانند غالب فتح
 هندوستان در و شهر مزبورده سو منات مثال پنجه دیو دیو سال
 مساجد و معابد اولشد یا لکڑا یا صوفیه که زیر کبند کیودده
 5 مثلی نابود در شهر مزبورک معابد متعدد در سندن معدود در
 سایر پادشاهلرک آثار بی خود غیر محدود در حال پادشاه اسلام
 اولان سلطان بن سلطان سلطان ابراهیم خان ابن سلطان احمد خان
 ادام الله تعالی عمره و سلطنته الی آخرالدوران خضر لری دخی غزاه
 و جهادی پیش نهاد ایدوبی اوز دنک خاقانی و تحت عثمانی بی
 10 تشریف سورد قاری سال فرخند فالدیه که بیک قوق طوقوز سواندن
 اولیدنی کونی ایدی آبا و اجدادی مقنادی اوزره غزا و جهاد مراد
 ایدیب قواق عاق بد اخلاق مسولی اولدوغی ازا ق قلعه سی که
 چاق دشت قچاق توابعندن هیجات صحرا سنده واقع اولشد بر
 و مجردن عسکر نصرت آنر کوندروب شمشیر ظفر تا نیر لری ایله فتح و تسخیر
 15 بیور مشهور و متصل قوقی مندر کین اوزر بنده عساکر مسلمین ارسال ایدوب
 توسیع بلاد و آسایش عبادت همت همتا لری مصروف و بی درینصد
 تا باد چنین بادا الی آخرالدهر ابتدا انشا الله تعالی من بعد وقوع بول
 فرجات محنت دگر اولمغه نیت اولمشد مر جود که عمر و دولتی فرید

تنبیه

20 اصحاب عقول و اذعانده پوشید و پنهان دکلدر که اکوجه شاهان
 بختیار و خدوان هوشمند دولتیارک طبع عاقلانده و مزاج عادلانه لری
 مکندر که زمانه نونده اولان مشکلات و اقامت و مهمانی سواکت
 ندایر صایبه لری ایله حل ایدوب آخرک آرا و افکار بنده محتاج اولمده
 لکن سلطان عظیم الثمان اولمور عایت اسباب محرم و حزم و وقار
 25 اساس بزم و اثاث رزم ده و این مملکت داری و فرمان روی

و قوانین رعیت پروری و کشورگشایی ده رسوم آنرا رسالتی کندی
 استاذ اتخاذ اید کلانورد و مورخین مالفه وقایع سابقه
 سکن تحریره چکد کلرینه باعث اولدرکه بعض حوادث بکرمی اونوز
 بلکه بوقاج بوزیلده برایکی کرمه حادث اولور روزکارده ایسه
 انلورک امثالی وقایع واقع اولمقدن خانی اولماز انسان عمری
 قیل اولوب بوزیا شند دخی اولورسه ایام حیوانند هرخصوه
 تجربه اید نول اول اولدن آنوک کبی ظهور ایدن نوادر اموری
 متعده بینک رایا بیلله تطبیق ایمان کو کدر ^{ناکه} بعد التخصیق آرایه صابند لورنه
 اقتدا وسورند هر لورندن ایا اولوب هر خصوصه اصابت ایلمه لور

5

آغاز داستان عثمان خان غازی

10

بر مقتضای محوای حدیث صحیح سلطان انبیا علیه افضل التحایا ان الله
 بیعت لهذیه الامه لراس کل مایه سنه من یجد لها دنیا هو بوز
 یل باشند اخیار دین مبین ایچون برصاحب سعادتک ظهوری
 الهی اولمین زمان مچرتدن وقت چلوس سلطان عثمانه دکن
 عوراس مایه ده برصاحب قران تعین اهل ایمان اولمشد
 بوقد برجه مایه سابعه ده عموم ملت نبوی بیه فتوت سرایت ایدو
 مالک روم ده لشکر هجوم هجوم ایشکله سلطان عثمان ظهور بیله عالم اس
 و ایمان بولوب عثمان غازی مایه سابعه نل صاحب دولتی اولدو

15

محل سهره دکلدر متورت عاقلان درحق عثمان خان

اول زمانده اولان سوزخیلان بیوان روزکار دین ایله بالده قیامتساو
 اندکد نکلره رایا بوی بومضاده قرار بولدیکه چونکد دولت سلجوقیان لشکر
 جنگویا ندن منزول اولدی با تضرره برسلطان صاحب اقتدار اختیار
 اولمقی لازم اولمشد که بود باد لوی ایدی؛ متغلبه دن حرات ایلمه
 و برسلطانه بیایعت ایدن چک اولدیور و مهابج قبایل اوغوزانی دلاور
 قباخی خانی ایله بکل اولوب میان اقوام ترکستانده لابن تخت جهاش عثمان بکلرکه

20

25

8

درد

هم

کلمه سرمد

هم نهد خاندان قايي خاني و هم ديندار و محبت سنن مسلمانان در
 و اخلاق حميده و سيرت پسندیده سي اولوب شجاعت و شهنش
 و قوت و قدردانه دني سرامد روزگار اولوب هر وجهه سزا
 مند سروري و مستحق منصب قيصري اولدر ديوپ جمله بي اتفاق
 عثمان غازيک حضورينه و اروپ بود و بعد خطاب ايلدر بزرگ محمد
 حالده بو منصب بلند و بومند آرجهدي قبول ايتان شرعا و عقلا
 سکا لازم و واجب اولندر بييت ترا امروزه و نوبت ايلدر
 چه خواهد جز تو بود آن سزاوارده و ديديو عثمان باغ غاري اول
 اهل شورانک کلمات حبيب سمايون استماع اندکن برفنده که موهبه
 الهي اولايي قبول ايتان کفران نمت اولمقدرديو اول جماعت
 کلام سلطنت انجاملون قبول ايلدر و بوقت عظمي بر قولا و فضلاء سادلو
 ايدوب ميدان مردانه مردانه قدم بصوب نمايد اسلام وقع نيا
 کفر و انا ممت ايلدر و بو ابياتي او قدي ابيات
 چون رسم من تاج و تخت بلند کارهايي کنم خدای پسندده آن کنم که
 بگذارد که زمین هیچ کس نيازارد اعتمادی بنا کنم بر کس
 بر خدای اعتماد دارم و بس جلوس حضرت سلطان عثمان چرکه عثمان
 غازيک سوب سلطنت رضايي خبريچ استديلو عثمان ارباب دين و دولت
 و نصيان ملک و ملت بهار و دوشی بدوش صفار بقدرب اول سرور
 عدالت کستوي تحت قيصري به اجلاس ايلدر اتفاق مورخان جلوس
 اتفاق مورخين ايله سلطان عثمان غازيک سوب سلطنت جلوس
 آلپوز مطلقان طغوز سنه سنک او اخر ظهورنده واقع اولوب بييت
 سلطونينک کيملي بد بوز سنه اولندر سوله نيز بيلوي آلپوز الذي التي
 سنه و قوع بلوب فوق اوج ياشنده پادساه اولوب يکوي بدبي
 سلطنت ايلتاور لکن خطبه بي نام ناييلويه آلپوز مسلمان ساکنان اندک
 او امطن سلطان علاه آلپوز سحر قيدون قوع و علم ايزوت شريف کلد و جي

5

10

15

20

25

علا و ايلدي و علم
توق و علم
688

سند ده قرات اولوب فتح اندوکی بولوه قاضی نصیب ایشلدر
 نه کم تفضلی دگو اولنا جقدر ان شاء الله تعالی نصیب حضرت سلطان
 عثمان اکوچه اشهر و اینده سلطان عثمانک نصیب عالی بی یافت بی
 نرح علیه السلام منتهی اولوق اوزره در کن علماء عظامدن منلا
 ادرین بدلیبی علیه الرحمه هشت بهشت نام کتاب مستطابده نصیب
 عثمان غازی حقیقه اهل تحقیق دن اولان مورخان و ثقیل
 بیفذن بوجهد روایت ایدرکه بو خاندان شاهی منظور انظار
 الهی اولوب و بو بوستان خلافت انشانک اصول و فروعی

5

کستندیه طیبیه اصلها ثابت و فرعها فی السماء اولوب
 بو جهندن اغصان اقبالی اصل عالی؛ انبیا علیهم السلام و انجا بایده
 منتهی و منسلل و بر غیر بی جهندن نهال جاه و جاه بی کوره برینکو
 خروان و خانان ترکستانه منتهی و منقل اولوب تقدیرجه
 توافق اخبار صحیح و توارد نقول صریحه ایله حال ایلاد شاهی

10

عالیناه اولان سلطان عظیم الشان ابراهیم خانک خلد ملک
 جد عالی بی کریم بی کریم اسمعیل بن ابراهیم علیه الصلوٰة و التسلیم ده
 انتها بولور و بو اجمالک تفضلی بودرکه عثمان غازی بک فوف بدیجی
 جدی اغوز خانک باباسی قوا خانک بدری قانی خان که نصیب
 ترکی ده عبیص بن اسمعیل علیه السلامک نامی در عبیص بن اسمعیل ایلده

15

ملوک روی زمینک جدا عالی ایدرکنده انقان اولمشدر
 اغوز خان دخی ملوک ترکستان جدی اولدوغنده علماء تاریخ
 متفق اولمشلوردر عبیص اغوزک جدی اولمشق عثمان غازی
 عبیص بن اسمعیل اولادندن اولوب سام بن نوح هم نسلدن اولمش
 محقق اولمش اولور مورخین اختلافی تاخیر اولوب بو مجموعه ده

20

منلا ادرینک تحریکی تطییر اولدغی ذکر تفصیل عبیص بن اسمعیل
 عبیص ایلده بفریب توأم اولوب عبیصک تولدی مقدم اولمش اسمعیل

25

→ قاضی خان

بده

عليه السلام امانت نبوتی بپوک او غلبی عیضه تو دبع مراد اید بزوب
 و وایت سهوره او زره بریان فرمان ایلدکن یغصب احضار بریافنده
 تقدم ایلکله دعای پدیره مظهر اولوب نبوت مینرا اولدی عیصی عی
 شکارینی عرض ایلدکن دست دعای سوی سمایه رفع ایدوب
 ای قیتم بی زوال ایتد ایدر که عزت صورتی و حکومت سروری
 ای ساعة القیام اولاد عیضه قایم و مستدام ایلد دیونیا ز
 ایلشیدی اگرچه بودعا اجانبه قرین اولدی آسأ سادت نبوتدن
 محروم اولمظه عیص د لکیز و خربن اولدی اننا بختم و غضب
 یغصبک قانی خا که دو کلم ایچون یمن ایلدی استحق علیه السلام
 آخرته انتقال ایلدکن عیص دخی یغصبدن مغازت ایدوب
 بر محله که عرب اگا برید دیولو آندد تمکن اولوب بر حص حصین
 بنیاد ایلدی یغصبک ساکن اولد و غنی دیار کفایتک یولترین بکلدن
 مردم آزادلق طرحنی اورتایه بر اقدی بو آوقات معاد آندد اولاد
 یغصب مرد آندد لک مرتبه سنه وصول بولد نالون بدور بزرگوار لوند
 عم عالمقداد لوبنک احوال سوال ایدوب عداوتنه نه سبب آن
 دیدیلو یغصب دخی ماجرای گذشته بی حکایت ایدوب طرف عیص
 اشتیاق هورتن کوسنودی فرزندان چه که سیزک دیدار عمه
 اشتیاق کور غالبدر انلورک دخی سیزه اشتیاق لوی مقرر دور بر قاج
 کونلک عمر دور بو مقوله عداوت خاندان نبوتک شانه لایق
 دیوب عم بزرگوار لوبن زیارته اجازت آلدیلو و عم سوز ایدوب
 دیار عیضه قریب محله کله کلونده یولی بکلانلوه راست کلدیلو
 حادسان طریق قوشولوبنه کلوب سیزه مقوله کسته لوسر و قند کلر
 تده کیدرز بو بخلین موضع خطیورده همچون بی باک و دیلو بوردسز
 بو یولده پنجه لو هلاک اولمناورد سیز بر بلوک جوانلوسر آخچ
 سیزی بکانه لو کبی کور صبه لم و سیزه قیبه لم اولی بودر که

5

10

15

20

25

کلد و کوزی بولد و ونوب بو ورطه : آفدن جانکوزی سانه جبقاره
 دیدیلر اخیوان صداقت نشان بیز عیضک قوللوی ایدک خدان
 سنده ناد انلوزون فرار اینجی ایدک شمدی بنیمان اولوب
 اعتذار ایچون استانه : سعادناری ملازمته کلک دیدیلر
 بو حکایت میرا کوزی سمع عیضه ابرش کد مجلسنه دعوت ایلدی 5
 هانکه بوزلری کوردی آنوره خطاب ایدوب هر چند سیز
 کند و کوزی قوللوقه انتساب ایندی کوزی امان سیزی او غلغه
 قول ایلدم سند نصاره نسب و تبار کوزیان ایدوب بوسوز خطری
 اختاره نه باعث اولمدر عیان ایدک نیم فراسم بونی اقتضا
 ایدر که سیز نیم برادریم یغویب نسلدن اولانز دیدی 10
 برادر لر خدمت ایدوب چونکه سلسله بقوا ایندی بلدی کوزیم
 اعلامر بعد ایوم شقیق شفیق کوز ایله الفت اینکوز دور دور
 بربر کوز ایله ایلاف و ایلام التزام بو رله دیوب بونلج
 اشالی کلمات ایله عیضک قلبی نرم اولوب اگرچه اظهار شوق ایله
 اما خریف و ندامتله آه ایندی و جکوکوشه لوبنی او بوی قویب 15
 و راز درونی آشکار ایدوب بنداجی خریف دیدار برادر دن
 عکلین و زار و مهاجرتدن بنیمان و بیزاریم لکن جبین غضبک
 بندن بر عین غلیظ صادر اولوب البته کند و المله قوتدانک
 فانی بیره دو کوب طبراعته قارشدرایم دینی ایدم شمدی
 حانت اولام دیو خوف ایدوب تدبیرنده خیران قالمی دیدی 20
 برادر کوز بومقوله مشکل بینک حلی آساندر بو طریقه که برادر
 بدنک بر طریقی بنیتر ایله مجروح ایدوب فانی بیره دو کوب
 و طبراعله قارشدرک بعده حکایات کدشته بی فراموش ایدوب
 محبت و مودت او ذره اولک دیدیلر بو کلمات عیضه خونی
 کلوب همان لحظه یغویب علیه السلام آدم کوندر ووب اعتذار ایلدی 25

دختره

و حضور به دعوت ابدی بقبول دینی یانده واروب بر بولوبله
 او بو شوب و فوج شوب جا بنده ده اولان عداوت و کدورت
 صفایه بدل اولوب نیجه ماه و سال وفاق و اتفاق اوزره
 عمر سوردیلر هرور ایام اله خیل و خشم و عیب و خدم کثرت اوزره
 اولوب ذواب و زمه لوی اول منزله صفایوب صفایینه جکوب
 اولدیور پر کون عیض بقبولده مشاوره ایدوب بهر حال خمر زده دعای
 پد مستجابدر ایددرد که برم و سیزک اولاد و اعقاب نیکون
 اوزره اولوب قبی دیاره متوجه اولور لولایسه قبضه تصرفه
 کنوره جکورد حال مناسب اولان بودر که بن مالک
 شمایی و ترکستانه وارم که ملک و سبع و صحرا ی فراخدر
 ستورود و اینک معاشی اول دیارده آساندر دین
 عیض اولاد و اتبای ایله جانب شماله متوجه اولدی و پرو
 زمانه اول کینور لولک سردار و سردور لکی اسمی علی علیه السلام
 دعای بو کاتبه عیض اولادینه میرا اولدی و اکثر اهل
 تواریخ قند ترکمانده اشهار بود لان قاینی خان همان
 همان عیض در که لغت قبطنیا نذر المعتمد علی الراوی

5

10

15

بو محله اغوزی ذکر ایدرلم

حکایه ترکدن سفولدر که بالاده ذکر اولنان قواخان سلطان
 صحرانننان اولوب یا بلاتی اودناتق و قینلاتی قواقوم نام
 بو شهر معظم ایدی بر پادشاه ذی شوکت اولوب اوج قونذلی
 وار ایدی جمله بی کافولور ایدی بر کون قواخانک بر او غلی و
 کلوب اوج کون اوج کیجه انا سنک ممد سنی المادی بر کیجه
 والد سنی واقعه سنک کورد و یکد اول او غلامی اکا خطاب
 ایدوب ای انا اکو خدایه طیار سنک و اللهی سور سنک
 سد و کی ایچوم یوخسه ایچمزم دیدی عورت کند و بی و او غلامی

20

25

قتل خونندن خدا پرستگي اظهار ابد مبوب حق تعالی به کيولو ايمان
 کتور مکله اوغلا بنج اموپ برياشند اولدوقده عاد تلوپ او زره
 نام قوم ايجون مشاوره اولدوقده خلاف معباد اوغلا بنج
 بنم آدي اغوز قونک ديو سولدي حاضر اولدوقچي ابدوب ناني
 نامني اغوز قوديلو چونکله حد بلوغه ابرندي باباسي کوجان
 قوشاي کوزخانک قيزين آيوردوي اوغوز اول قيزه کيولوم
 سولوب اکوتکوي به طبارسک سکا بقين لن ابدوم وسني سورم
 ديدکده قيز راغي اولما يوب بابا که ديديم سي هلاک اتون
 ديدوي اغوز دمي قيزه التفات ايمدي قراخان ايسه اغوزي
 سوردوي بوکوز او نايجه قوندانني کوزخانک قيزين آيوردوي
 انه کله دمي بو مکالمه يي ايلدي اولداجي ايمان کتوردي
 اغوز اکا دمي محنت ايمدي وياننه وارما دمي قراخان اوغله
 شفقندن وکير قوندانني اورخانک قيزيني يا قلو ايلدي
 هنز اووه کتوردي ايم برکون اغوز کوز د بکه بر صو کتازنه
 چار يه لور ا ثواب بورلو قيز دمي سپر ايدر همان ياننه وارو
 کيولوجه اکا ديدوي که عوجه لور قيز لريني استودم که تکوي
 طبا لور سورم طو غديلو بندي اغي سوردم شدي سني بکا نامزد ايلو
 اکو حق تعالی ناک بر لکنه اقوار ايدوب تکوي يي سورسک سني سورم
 وسني سورم ديدوي قيز دمي جواب وپروب بن تکوي يي نوم کنن سنک
 سوز کدن دمي دو نوم هر نه فلان ايدر سکن امر کي طو بام دمي
 و ايمان کتوردي اغوز دمي اول خانون مظهر بي مقبوله ايدوي
 غيوي عورتلويک ياننه وار فر اولدي و اغوز مسلان اولمله
 باباسي و غايوي اولما يوب دا بعا سکاره آنلودن ابر و کبر دمي
 دهر زمان حق تعالی ناک اسم شريف ذکوا ايدوب الله ديو ايدوي الله
 لفظ عربي اولمضله کسنه مفا سني فهم ايتو ايدوي خوش آواز ايله

5

10

15

20

25

دواز

دماز اولور صانور لور ابدی هر کون قراخان کلانینه طوی ابدی
 اثنا؛ مگاله ده اولکی کلینه صوردی که سیز خود صکره کی کلینه
 کوزل سو اغوز کوچک کلینی سیزدن زیاده سور و کینه باغ نه در
 دید که کلناو فرصت بولوب اغوزک سترینی فاش ایلدیلر و اولری
 باباسنه قولدیلر اول حالده ایسه اغوز نوکولری و بعضی دوستلاریله
 5 نکار ده ابدی فی الحال قراخان توابعی جمع ایدوب اغوز
 کوچک اکین آبی سوردم سندی بیوم دیغوز ترک ایدوب عبوی دین
 طوتش ائی صاغ قوم اولماز دیوب جمله سی اغوزک قتلی خصم
 اتفاق ایلدیلر اغوزک کوچک عورتی که مسلمه ابدی بو خصوصه
 10 واقعه اولوب توکولردن براعتما دی اولدوی عورتی اغوزه
 کوندروب باباسنک قصد دن آگاه ایلدی اغوز دخی حادیه
 حاضر اولوب نوکولینه و دوستلارینه خبر کوندردی دخی سکارگاه
 اکین یانده جمع اولدیلر قراخان دخی هوا دارلری ایله جنکه بیاسیز
 ایدوب طرفیندن صفو آراسته اولدی و کوزخان قتل اولدی
 15 اول اجلدن قوماری ایله عداوتاری اشتداد بولوب یمنی بل
 بر بولرله جنک و آشوب اولاشوب عاقبت الامر اغوزخان غالب
 اولدی اول ملکاری و تلاس و صیوم شهرلری تا بخارا به دخی
 مالک اولدی حتی مورخین دولت سلیمانیه دن منلا حدیدی فرورد
 اغوزخان ایچون عظیم پادشاه فریدون شاه بر ادرم دیوباری
 20 اون اکی نفر اولادینی برردیاره خان اچمن ابدی دنیا ده
 ندکلو نامار و توك پادشاهلوی و ارایسه جمله سی اغوزخان
 منوبلور ددیو بیان ایلدو و الله اعلم بحقیقتهم و بالجملة اکو اولادام
 و اکو اعقاب یافتن نوح علیه السلام در علی کلام الکر و ابتهین
 اچبار کتب تواریخ و انار علمای مورخیندن مقرر و محقق اولدور که
 25 اجداد عظام جنت مقام ابوالجهاهدین سلطان عثمان غازی سنک

منشأ و مبداء و مسکن و ما و اسی مملکت توران زمین و ترکستان اولوب
سلطه بسی امور حان و فاسی حاده منهنی اولور و وجهه که سلطان عثمان
ابن ادرقل بن سلیمان شاه بن قبا الیه بن قول بوغان بن بایقورد بن قالمیقه
ابن طغرا بن قوابو بن بایسنقر بن بلغای بن سویفورد بن قوقوردی ناساق
ابن حمد بن اقلق بن دوران بن قارخان بن ماسون یلواج بن
5 بای بیکن بن طغرا بن داوغش بن کوچ بیکن بن ارتوق بن قاری بن
چکمورد بن طورخ بن قول بوغان بن غاف بن باشوعه بن حورم بن بایقو
ابن طغرا بن سوخج بن حارضا بن قوروش بن قورحاد بن بایقو بن
قاس بن قره اوغان بن سلیمان شاه بن فرح او بن بوردوغان بن بایقورد
بن قوروش بن کولک الپ بن اغوز بن قواخان بن قباخی خان اگر قباخی
10 صمصم بن اسحاق بن ابراهیم علیها السلام تقدیر اولور و حسب ابراهیم
ابن مارج بن ماحد بن ساروغ بن ارغون بن فالع بن عابوکه الی
هو دی علیها السلام در و اولان شایخ بن ارفخند بن سام بن نوح
علیه السلام در ادرقل غازی ابله اخلاط جانندن دیار رومه کلان
در تیز قوف درت مبارز نامدارون کونک او لاجند ارالوند مستقیم الی
15 زمان عثمان بنان غازیده و فرزندان جماعت نشاندن اخبار و ایاری
یادکار و درکار اولان جماعت مشهور کله ای آنچه خواجو فونکوار
طورغود الپ و آیزود الپ و حسن الپ و صلاتوق الپ و صمصه چاوش
و بوادری سولیش چاوش و عبدالرحمان غازی و آق باش و محمد الپ
20 و قده اوغلان و قده مرسل و بخشاو و قده تکه و شیخ محمد و طارغال و هماد
و قده تکلیب نام برار و نامدار لبر ایدی که اولاد و اعقابی ملا زمان
خاندان آل عثمان اولمشور در خد نکوه اجداد عثمان غازی بنان دیار روم
جنت رسومه قدوملوی ذکوبنده مباشرت اولدی اسیدر که بو خانواد
نسب عالیله ای قیام الساعه متصل و متصل اولان یاقب العالمین
25 بو ترتیب دلیرت و صفات هفت بهشتک خوانند ندر عبوی و جهل

5

10

15

20

25

ادرقل غازی رضی الله عنده
روغن اخبار و ایاری یادکار اولان
جماعتکون مشهوری ذکوبنده

توتید

توسیت اینست در العلم عند الله الملك العالم

رومد طوغر لدوغند ارطوغرک

زمان سلطان محمود غزنوی ده سلجوقیاری ترکستاندن ایران زمین
 کلدکلونده بر قاج قبیله : نامدار بیله کلنار ایدی اول قبا ئلک
 بریسی قبیله : قایینی خانی اولوب سردار لری جد اعلا ی
 خاندان آل عثمان ایدی و سلاطین سلجوقیانک اعوان وانصار
 ایدیلر تا که ملوک سلاجقه انحطاطه یوز طوغتوب کار طه
 غلامارنده و خدمتکار لرنده قرار ایدوب سلاطین خوارزمشاهی
 و اتابکان فارس و ادربایجان و شام و دیار بکرکی هوری
 بر مملکت استقلال اوزره تمکن اولمشو ایدی سلاجقه دن
 بر فو قه دخی حد و دروم و شام ده قرار ایدوب مستقل اولمشو
 ظهور دولت جنگلر خانی دن ملوک مالک ایران و تورانلر
 متزلزل اولمقله بقایا : سلاجقه دن اولان قبائل ترکستان اولر
 آذربایجان و دیار بکر و ارضیه : کبوی و صفری حد و دنده اولور
 ایدی اول زمره دن قبیله : قایینی خانی دخی اخلاط نواحینده
 یایلا ریب قینلر لر ایدی و غوغای جنگلری یان و خوارزمشاهیان
 مأمون اولمشو ایدی و اول زمانده ولایت اخلاط ده ملوک
 اشرف فرغان فریا اولوب شاه ارمن دیکله معروف ایدی
 سلطان جلال الدین دخی صدمات جنگلری یاندن مالک محمد قرار
 ایدو میوب اخلاط قلعه سنی فتح ایستکه ملوک اشرف سلطان علامه الدین
 کیتباد دن استمداد ایدوب نتیجه سی جلال الدین ابو علاء الدین
 مقابله سنه سمرقند و بلخه نواحی : حررت ده تلاقی : فرغین واقع
 اولدقن انضام جلال الدینه اصابت اتمیدی اول اوقاقده
 حد عمان غاری سلیمان شاه ابن قیا لب قبیله : قایینی خاندان
 سرداری اولوب شاه ارمن طرفندن تعظیم و تکویم اولور اکین

5

10

15

20

25

سلیمان شاه و فات ایدوب ارطغرل و دوندار و سنقر تکین و کوز و کوز
 نام دوت فوزند ارجمندی قالدی ارطغرل غازی عاقبت اندیش
 اولوب هکله بی تبرک حرکتی کند تمخیر عالمک اید جکین فرستله فهم ایدی
 کوچک برادری دوندار ایله و درینوز فوق دوت مرداندار ایله
 روم عزت رسومه و ایدوب اول عصره سلطان اسلام اولان سارایه
 سلطان علاء الدینک سایه، حمایتک آسوده حال اولوب کفار
 ضلالت مال ایله جنک و جدال و حرب و قتاله اشغال کوسره لم دیویش
 و غیبت برادران دیکو اندن مفارقت ایله یلو آنلو نوکستانه عودت
 ایدوب ارطغرل غازی جانب رومه متوجه اولوب اوغلی صاروبانی
 مقدم سلطان علاء الدینک هدایا، دعا ایله منجون نامه، صداقت نمونه
 ارسال ایله و سکون و آرام ایچون مسکن و مقام رجا ایدوب کفار
 لیام ایله جهاد و غزایه اجازت استدعا ایله بی بو جمله بعض مورخین
 ابتداء یار شرفدن خروج ایدوب غزا و جهاد نیتی ایله رومه کالان
 سلیمان شاه در بکوی بیگ بروایتد سکنان مقتدری لشکورتک یار ایله
 رومه کلوب اما سیه ستمه غزا و جهاد ایدوب بعد حلب تواریفدن
 نفروان ماوردانند جغتو دیگله معروف حص حص قونین نزول
 ایدوب نیجه مدت عشاری ایله منزل فرورده اقامت ایدوب نفر آدن
 عرب یقاسنه کدر نیتی ایله صودن عبور ایدر اینکن کفار فوایق یار
 واقع اولمکه تعدیر ذوالجلال ایله همان یار بیقلوب هوایه غبار
 صعود اندوکی شاهن اولندی و سلیمان شاه آتی ایله غرق اولدی
 ظاهرا اولدی اولادی چیقاروب قلعه به جمبو اوکدن دفن ایدیلر
 ایچ لایه اول ولایت خراب ترک دیو شهر اولوب بر سبارله زیارتگاه
 آت خسته اولسه بوقاج کوه اول خرابی دور ایدر رلو غایت حق اول
 شفا بولور مجرب در بعد وفات سلیمان شاه اوغلی ای اولانجه قبیل
 و عشار ایله دیار شرقه کیدوب ارطغرل غازی دوت نبره خانه

5

10

15

20

25

بهادر

بهاآدلو ايله ديار رومه متوجه اولدي ديوروايت ايدرلر علي
 كلاه، التروايتين صارو باي سلطان علاء الدينه وارد قده
 سلطان اول كروه مردانك قدومندن ختم و شادان اولوب
 وارطغرل كندويه طوغرل و غندن كلي حظ ايدوب صارو باي
 عظيم رعایت ايدوب انواع استمالله نامه يا زوب يا باسي يانده كوندرد
 وارطغرل غازي به عنایت و رعایتلار و عن ایلدی ارطغرل دخی
 اقوام و اتباعی ايله مملکت رومه توجه و عزیمت ایلدی ارطغرل غازي
 طالعی قوتک اولوب اولاد عالی نژادینک رتبه بسلطنته و طولونه
 دلالت ایدجک ایکی صورت حسنه وقوع بولغله بومحکم بیایله
 اولدی

5

صورت اولی

10

اول ایدیکه ارطغرل غازي قلم رو سلطانه توجه شروع ایدکن
 خاطرینه بوکلدیکه اول سنازل و مرآده هر صورت که ظهور ایلیه
 اکو خیر و اکو شر در هرینه ایسه عاقبت حال و نتیجه به ما آلورینه
 قال اولاتفاق اول که راست کلدی اول ایدی که ناکاه ایکی
 عظیم عسکرک او زورینه پیغله کلدی که بر صحرا ده بر بولورینه مقابل
 اولوب محاربه و مقاتله یه آغاز ایلتلار اما بر طرف زیاده قوت
 و شوکت او زره اولوب بر جانب غایت ضعیف و خایف و مضطرب
 اولتلار ایدی ارطغرل قوم و قبیله سیله مشا و ره ایلیرب چونکه بو معرکه یه
 راست کلدی شمدی جواغوردک و مرفقه لایق اولان بودرک بو ایکی
 لشکرون بو یسنه یاردم ایلیه لم که بزم امداد یز ايله مضلوب این
 امیددرکه غالب اولالوریدی بمضارب یز بولونک از اجق قور مناسب
 اولان طرف غالبه یاردم ایتلدر و انامع التریات الاغلب مثل سرور
 دیدیلر ارطغرل غازي جانب غالبه معاونه حاجت یوقده ضعیفا به
 امداد و درماند لوه دستگیرلن کرکدر دیوب کندوسی و اتباعی
 جنت و جلال لایق بو و اوی باک رجال الغیب مثال آشنا لغوی

15

20

25

یو غیاث لشکر غالبه جمله ایدوب حدیث شریف خیر السوا با از بجا یه
 دویوز قرقر قرآنه و دلاوران یکانه ایله جنک ایله یلو و اول لشکر کبری
 گو ایدوب بو نولو امدادی ایله غالب مغلوب و مغلوب غالب اولدی
 و لشکر ضعیف ناهتد اولشکن دشمنلرینده ظفر بولدیلر کورد و غبار جنک
 و بیکار فالقوب کوز کوزی کورد کد محقق اولدی که جانب مغلوب کد غالب
 سلطان علاء الدینک عسکری ایش و غالب ایکن مغلوب اولان لشکر نابا
 ارطغرل غازینک مملکت دخیلی انناسند بومغوله خدمتی وجوده کلدی
 سلطان استماع ایلکن زیاده محظوظ اولوب قدومن مبارک کوردی
 و جمله لشکرتا تار دن التان غنایمی و آلات و سلبی ارطغرله و قرامنه
 انعام ایلدی و مشارالیه و اولاد و اتباعنه قسریات پادشاهانه ایله
 اکوام ایلدی و انگوری شهرینک قوبنده واقع اولان قراجه داغ
 جانب شمالی حربی کفارک دیارینه ملحق و اولانق اولورغز او
 اید جان سرحدل ایدی و اول اطراف یا یله یوب قینا مقصد مناسب
 محلا ایدی اول اجلدن ارطغرل غازی بی قوجه داغ طرفنه کوندروب
 غزا و جمعا د الیمس دیوبوردی بو اسلوب اوزره روایتی منلا ادریس
 شاخ و عملادن اولوب طول عمر و تنبع اخبار ال عثمانه و ثقی و مشارالیه
 اولان منلا ایاسدن نقل ایله اولدانی سلطان اورخان غازینک
 رکابدارندن روایت ایدوب رکابدار مذکور دایما سلطان اورخان غاز
 بجالنده تقرب و وشدیکجه بو وجهله حکایت ایدروی دیونقل ایدرش

5

10

15

20

صورت ثانیه

اول ایدیکه چون ارطغرل غازی اتیاهی ایله قوه جده طاعت ساکن اولدی
 کفر و فحشه نکل مملکتیون غارت و اولاد و عیالترین اسیر اتی عادت اتمکله سیان
 اهل ایمان و پیرانده دلاورلک و شهیدارلق ایله مشهور و مشارالیه بالبان
 اولدی بو انشاده سلطان علاء الدین کیقباد سلجوقی غزایه توجه ایدوب
 ارطغرلک مسکنی اولان عزیمت ایشندی اول سفره دخی باعث بو اولمشید

25

حالم

حاکم قزقینیه اولان نکور مقهورک سلطان علاء الدین ایله عداوتی ^{ایلمین}
 روم ایلمند شتکین اولان تاتاراق یاز ایله منتق اولوب جنک انکی
 مغرّه ایدوب تکور بی دین اسکلاردن هرور ایدوب تاتارده دخی
 کلربی دن کچوب یکنش صحیح اسند طا بور بمزه ملخی اولاسرد بوتنبه
 ایتمدی سلطان علاء الدین دخی تغیر عام ایدوب کفار خاکسارک
 دفعی ایچون عازم غزوه و جهاد اولمشدی ارطغرل غازی خلی
 زماندن برو بومقوله بر فرقت کوزدوب دین اسلام بولند جان
 و باشیله خدمت ایتمک سؤد اسند ایدی بو خیر مسموعی
 اولدوغی کبی اولاد و ایتمای ایله ازدوی سلطانده متوجه
 اولوب سلطان اوکی دید کلوی موضعده سلطان علاء الدین
 ملاقات ایلمدی سلطان دخی ارطغرلک بومقوله زمانده
 اردوسند کلدو کندن فرحناک اولوب فتح و نصرت بیزمدر
 قال ایلمدی و چرخه بی تمیین ایلموب اقبخی طایفه سنده انی
 سردار ایلمدی طایفه سی جهنود قدیمه؛ اسلامیه
 بو طایفه درکه جمله سی سبکبار تیراز عکر اولوب بیل و نه
 عادت مالک کفار ایله شیخون ایتمک کار لری ایلمدر
 مشارالیه طایفه بر فرزبوره ایله ایلو و یوریوب ارمنی
 در بندری نام محله نزول ایندیلوکه در بند فر بودک استا^{لین}
 طرفی کفارک جمعیه کا هاری ایدی ارطغرل اوج کون
 اوج کیجه اول در بند ده محاورید ایدوب بصایه الله تعالی
 کفاره غلبه طورن کوستو دیلو بو اثناده قوم تاتار دخی
 کنازک معا و ننه کلکله نکور فوت بولدی بود فعه بو کون
 بر کیمده دخی تاتار ایله کارزار ایلمدیلر ما تارودخی انکار
 وافع اولمشله بالضروره نکور استا بول دخی فرار ایدی
 کدوی بر تاج آدماری ایله کوجه کی به اوشدردی

5

10

15

20

25

قوم تاتار وخی فرارده صبارفتار اولوب ایله یی باشینی کلویلی ده
 چکدیله ارطغرل غازی اردلوینده دو شوب تا اینته کوله وارجه
 قودیلر دفعه دفعه آنلردن بی حد و نهاییه آدم خا که دن نرولر
 و اموال و اتقالدن غنایم بی شمار ایله مقنم اولوب دریا کنار
 واروب کیلیره کبرنجیه دکن اکثرین هالان ایله دیلر ارطغرل
 غازی غانین و سالمین و قوب سلطان علاه الدینک اردوسنه
 کلوب سلطان ایله اسکی شهر قوبندن اولوک دیمکله معروف موضع
 ملاقات ایشکله اول منزله نبرگه سلطان اوکی دیونام
 قودیلر حاله اسکی شهره و قوره جه شهره و سایر اول نوابی به
 سلطان اوکی سنجانی دیولر

5
10
15
20
25

ساکحال ارطوغول غازی

بومرتبه دن سکره ارطغرل غازی نیک و اولاد و اتباعات
 ناموی السنه به خواص و عوام ده مذکور و شهر اولوب
 روز بروز آفتاب دولتلری عالم افروز اولوب کفار خا کما
 التونده زبون و رار اولور اولدی سلطان دخی
 یایلاق و قینلاق فلرین توسیع ارطغرله و اوغلارینده بانه
 باشقه یورتلر تعیین ایله اول زمانده شهر کو تاهیه
 و توابعی کفار حربی تصرفند اولغله بلجک ایله قهرصا
 صاحب ما بیناری سلطاننه منسوب خراجگذار کفار مملکت
 اولغین ساکتجک نام محلی قینلاق و طوابع طبعی و ایشخداغی
 مایلاق سنن ایله ارطغرل عاری دخی اولادی و توابعی
 غزا ایدوب اول طرفلرده اولان حربی کفار دن کورلر
 آچوب و ساکن دار الحدیدن نیجه مزارع و مراتعی ضبط
 ایدوب ردیا رلرینی نهب و غارت و صحرائین اولان
 مشرکینک دواب و اغنامینی نهب و غارت ایله یوب تمام قوت

و شوکت بولوب کارد و لتهوی استقلال بولدی ارطغرل غازی
 اوج اوغلی وار ایدی بیوک اوغلنک نابی عثمان بیگ و ایگینک
 کوندزالت و صار و بالی که بوگا صا و جی بلدی دیو کوا ایدی عثمان
 غازی اقتضای قابلیت و اقبال ایله و لی عهد پدز اولوب
 5 اول قومک سروری ایدی و جانب اخلاطدن کلان نامدار
 دلاور لوکه هر برینک بجه آناری اولوب جمله دن توجه ایلی
 و فوکوپا و قره مرسل انلرک ناماری شهره کلکدر در محصل کلان
 ارطغرل غازی اول دلاور ایله دیار روم ده تعویت سلاطین
 سلجوقیان ایگله صطوت و سپه شکنکی دوست و دشمن خاطر لوند
 10 فرار بولوب بو اسلوب اوزده علاوه الدین کیتبادین سلطان عثمان الدین
 کیتبادین فلج ارسلان ثانی زماندن تا سلطان علاوه الدین
 کیتبادین فرامز زمانه د کین که آخر سلاطین سلاجقه روم و بیرون
 سلطان علاوه الدین کیتباد سابق در بی سبیل الله عز و جهاد ده
 بذل اجتهاد ایدوب و سلاطین سلاجقه ناک محبت و ایمنایلی
 15 مغز ایدی ارطغرل غازی نیک سن شریفی طمعاندن بجا و زان
 مکارم اخلاق و ملازمت طاعات و محاسن علماء اهل الله دن
 ولایت ایله معروف اولمشیدی و اوغلاری دخی شیرزیان کبی
 دلاورلو اولوب عثمان بلن غازی جمله نیک نماز و سرفرازی
 ایدی سارایله ارطغرل غازی وفات ایلدکه اتفاق جمهور و فخران
 20 علاوه الدین فرزند ایله ارطغرلک برینه عثمان بلن غازی قایم مقام اولدی
 لایق و سزاوار کور بولوب ارطغرل غازی بی سکو بجه قصه سندن
 دفن ایلدیلر رحمة الله علیه رحمة واسعة بر و ایتدن
 ارطغرل غازی نیک و فاتی همیک التوز سکنان یلوه خنده مر و بد
 تاریخ ولادتی پدیری منضی عثمانه نصب اولدی
 25 سلطان عثمان جنت مکان زمان صا و نندن قابلیت و دردیله

ارطغرل
 که سلطان

موصوف بعد البوع هم بزرگانه و مردانند لکن معروف اولوب بر جوان
 پیر تدبیر و خورشید نظیر ابدی استخفاف حسی و نسبی ایلد بابا سنلا
 عتبری اراننده آداب صایبه و افکار ناقصه سینه حکومت ایدوب
 والد ماجدی سببی اوزره سلطان علاء الدیند متابعت ایدوب
 5 کما هو حققه خدمتند بدل مقدر و سبی نا محصور ایدردی سلطان دخی
 نظر عنایت ایلله تربیت و اعلاء شأنند دقیقه فوت ایتم ایددی
 اول اجلدن کون بکون رتبه و مقداری افزون اولوب هر طرفدن
 ابواب فتوحات غنیمه یوزینه مفتوح و کتاده اولوردی و بالجملة
 مؤید من عند الله اولوب بر پادشاه ذی جاه اولوب مستد قبری
 10 و صولند ایکی کونه دلیل قوی نظر عقلاء بر سلیمه ده جاره کوان

دلیل اول

حکمت خدا و اقتضا قضا ایلله لوازم معاری دولت سلاجقه که اولاد
 و اعقاب افراسیا بدر اسقاطه و استیلا جنگلیزبان ایلله کار
 سلطنتی روم ده انحطاطه یوز طمشی سلاطین فرورزند
 15 اولادی سیانند مخالفت اولوب ضعیف اولوب جنگلیزبانند
 استغانه و استغاثه ایلکله آنلاردی بونلاری بر لرینه تسلط
 ایدوب بو طریقله بنای دولتورینه اختلال واقع اولوب
 بوسه تدبیر ایلد علی طریق التذریح اکثران روم تحت تحیر
 جنگلیزبانده داخل اولوب خانواده سلاجقه بی بوز و نیر
 20 مملکت دار لعدن ساقط ایتملر ابدی کذلک و اورتماضا
 قوما احد بن مفرجه بومعانی غنیمه استقلال سلطنت
 و ساهی عثمانی به علت مستغله واقع احوال سلاطین
 سلاجقه بدایع لوفایع ده جسته جسته بار ایلحقدر ان

دلیل ثانی

25 حقه الطاف سبحانی و اعطاف صمدانی وجوده کلوب جاده

نقل

۱۴

۱۳

کحل زاهدان و سجاده ؛ همیشه زمره ؛ مکاشفان ندن مظهر
 جد به بن جد بآة الکوحمان اولان شیخ علوم بی بابان
 شیخ اده با بی سلطانه داماد اولمغه صاحب علوشان
 و محمود اقران اولدوغیدر بو مجلدت منصلی برواقعه بی
 عشقیه ابله ایکی بنارت غیبیه بیانی ابله معلوم اولور

5

سرگذشت عشق عثمانی بودر

اول پیغمبر طریقی عشقبازی یعنی عثمان بن عاری محب اهل
 اولوب هر برده که دوستان خدانان برندن خیر و آگاه اولم
 کمال اخلاص ابله صحنه حاضر اولوردی و همت طلب ایدوب
 خیر دعاسن اولوردی اتفاق اول زمان دولت اقرار اند منزله
 قریب مجلده درویناوردن بر عزیز صاحب خیر ساکن اولوردی
 و جوهر خلل و طیبیات اموال دن حفظ و اتنی به فایز اولوب
 کدومکاسب طیبیه سبله آیندن و رونده بی اطعام و اتفاق
 عادت ایدی و علوم شرعیته ده دخی ما هر و فاضل اولوب
 نام شریفی بین الانام اده با بی دیکله شهرت نام بولشیدی
 عثمان بن عاری دخی اول شیخ طریقتک هدم و هم صحبتی اولوب
 اکثر اوقات شب تا بر وز خانه ؛ شیخ چراغ افروز اولوب
 و اغلب ایام از صبح تا شام خدمت شیخ عالی مقامه قیام ایلمه
 سارقدن بجهن دار اولوردی عاده ؛ مهوره سی او زره
 بیانی ؛ متبرکه که دن بر ایله بمبار که ده که شب قدره نشان
 و بوردی اول کیجه خلوتخانه شیخ عالی بنانده مهمان اولمشدی
 و صحبت آنسوده هر کونه کلمات سون انکیز در میان اولوب
 شیخ ادا ؛ دل آویزینه قولاق طو توب خیران ایکن ناکار
 دیده ؛ جهان بین عثمان عاری به گوشه بیام خلوتخانه شیخ
 عالی مقامدن بر جمال آفتاب مثال چاره کور و غایبان اولوب

10

15

20

25

بر نظر مشاهده دیدار ایله قلبه براتق سوزان دوشدري و بر حظه
 اول بيگو بري بجاده نگاه ايتكله دل داده سي اولدي اكرچه اسير
 زنجير عشق اولوب امر بي اختيار ي اولمقله بر اضطرار اولميد ي لكن غوا
 و جاده مصابوت پيشه سي اولمقله الجاهد من جاهد نفسه
 5 منور مجده نفس نهوت اندیشه دخی مجاهدت و مصابوت امر ايدوب
 شير مردان دين کي نفس پرکن ايله جواد اکبر ايدوب تکين دل اشفته
 و عکين ايدرد ي بوگون خاطر بنه بو خاطر خطور ايلر کي بوبلاي عشق
 بوايتلا ذرکاه گاه انبيا و اوليانک دخی خواه و نا خواه بولدي اوکته
 کلور و قنیه و شيرخ ديويوب شيخ صفان و غير ي مردان دخی بواهد
 10 کواه اولمقلور در نظم بس عاشق بي دل که بيک بر توان بوره جانش
 بسرا بوره به اسرار برآمده بس زاهد خود بين که بيک جنبش زلفش
 از خرقه برون رفت و بزنا در آمده شمدي بوقند تک دفته نگاه
 شري ايله ند بوردن غير ي بحال بوقدر ديوب حرم حرام سوادن
 بو خاقون عفت پناه ايله دختو بيک اختر شيخ عالي کهر خبر کوندر بک
 15 اليوم حضرت شيخ اده بالينک که دنيا و آخرت با با فردر بخناروند
 بو مرتبه ده ثابت قدم که تبيري مکن دکلار ديلاوز که هم آخت با با
 و هم قاين انا مز اولالو اما بو عقد الفت اصلن اول محذره عشق
 عصمتک رضا سنده موقوفه و الدير کوار لونه عرض اولنوزدن اول
 سيزدن استيزان اولي کورلدي ديدک اول خاقون محترمه قاعن
 20 مترزه به مظاهو اهل جمال مويجيه عشق و دلال ايله رد سوال ايدوب
 بو مدعي راه عقلمن دور بلکه شرع دخی مذموم و همجور در نيمون که
 ما بنيزدن تقدان کفآت مترور اهل حکومت و جاهل خاندان اهل ايله
 نه مياسقي وارد و ديويوب کوندر ري عثمان بيک غازی تک بو بعام باس
 و حران کوش دل بر انتقار بنه ايرشدکن اتش غم و اندره ايل سوزان
 25 اولوب فوز مراده کتمان سر و ذيل اصطباره تمکون غير ي جاده اولوب

ناجاده

۱۳

۱۳

ناچار اولوب مجتبی روز بروز زیاده اربابله بی قرار اولدی

بین نتایج کشف الاسرار

عثمان بن غازي بو حال بر ملا له ابن شيخان منزلدن اسكي شهر
 حاكي ايله ملاقات اندكده حاكم فرجود ضعف عثمان بگردن بيمار
 جسماني يه مبتلا اولوش ملاحظه ايدوب حالي خاطرین هرودي
 عثمان بن ساده دل دني راز درون آشکار ايدوب بو مقصود
 خصمه لند فرجود دن استعداد ايلدي اولداني الكوجه ظاهرا
 انواع تعهد ايلدي اما عثمان بکاک تقاضا و تکاحه ميلندن اول
 دختر نيل اختوي باياسندن کدوسي ايجون ديلدي چونکه
 ندر بر موافق تدبير دکلدی شيخ و اقوامي مختصر ما خطوبه به
 محبوبه اول مضاد دن اعراض ايلدي و بوقضيه دن شيخان
 اسكي شهر حاکنک تحت حکومتدن اخذ يزه انتقالی لازم کلکله
 عثمان بن غازي حضرت شيخه کند و متولي قربند مکان تعيين
 ايدوب بو ما فرما شيخ ايله احتلاطي ازدياد بولدي حاکم فرجود
 دختريک آرزوسيني مجدبد ايروب و شيخه رعایت اندوکون
 عثمان بکه عداوته آغاز ايدوب باب جنک وجداني باز ايلدي
 برگون عثمان بن غازي بي اين و حاکي ضایفة دعوت
 اندوکي معلوم ايدند کده لشکر و اقوامي ايله آهنل جنک
 ايدوب اين اوکي حاکنک او زريند يورودي چونکه آنل
 درون قلعه ده ايدبو طرغ دن صفله آراسته ايدوب
 عزيمت حضورت ايلدي و ابن اوکي حاکنه خبر کوندروب
 البته و البته عثمان کي بکاو يره سن بوضه بندن دوستاني
 اميديني قطع ايلدي سن دبدی ابن اوکي حاکی مغلوبی ايلدي
 سوزندن چيغامز ايدی اما مهمان عزيمتو دشمن البته
 وبرکده دني متردد اولدي اسكي شهر حاکنک کدولدي

5

10

15

20

25

طلبند مجد و ساجی اولدوغی معاوی اویچی بونی صلاح کوردیلر
 اظهار نجات و مرده انه کی ایدوب توکل نام و اتفاق برادری ایلر
 بر او غوردن حصار دن چیقدیله اول قوم بی شری بنیانه الله تعالی
 مقهور و منهم ایلدیله و حاکم خزن قبا اولان کوسه بیحال اولدیکن
 اسکی شهر خاکنک یاردیمنه کلیدی کونقار و مقید اولوب اندوکی
 غدر دن پشیمان و شومسار اولدی خربور کوسه بر مرده دلاور
 اولمضله عثمان بن غاری جراتور لک ایدوب کناهی عفو ایلدی
 و آزاد ایدوب قلعه سنه کوندر دی میخال خربور بن بقدر قبا
 سلطان عثمان دن روکوردان اولوب ب صکره دن مسلمان اولدی
 ایل الان اعقابی ارکان دولت آل عثمان اولوب کامرانیور
 چونکه عثمان بن راه عثمان صادق ایدی هر مطلبنه و انجلی
 بر جمله فتنه و فساد و مشقت رفیان و حسادت نامت افتاب ایزون
 اولوب نادبات عالم غیب دن مودب اولدوغنه مطلع اولدوغنه
 عالم آسرو انجمنان ایله عهد ایلدی بیه زبان کنج مجنی کنج و برانه
 سینه سنه بنهان ایلیمه حکما الحجة کوز و اکثر با لاجفا
 اولی وان کانه الحجة قما لایحقی دینلورد و ترکی افلا
 رافکی کولکاکو که بیله سولیمه دید کلوبینه مناسب بوتملی خیر ایلد

5
10
15
20
25

تمت

ای عبتاه مفاهه الخلفاده کل سیرجاوز الانین شاع مطرعه
 ایشین دن مراد شفقتین درد بوب بوتملی بان ایدر که عیار لورد
 ضنده ماهر بر سارق طرار و خاسر کمال حرص و ایزون دخول
 خرابین مکد آغاز ایدوب معافه به جو بنه متناق اولاعتناق کی
 بود از فحایی جمله اخوان و یارانندن بیضان ایلدی لکن بر وجه کم سنه
 قادر اولایوب دیک قلبی جوش و خروش ایشکله بالضروره مجرمنه وار
 نجه ایلیم و یوسزی کیمه سولیم دیو مجر تحیر و تفکوره طالمش ایلین

الاول

۱۴

فی الحال پیراهندن برپوره صحرادی اول بر بی الله الوب کدور عتفه بو حیوانی
 سیکانه دکله نیم دم کبدم ایله تویمه اولغندر ولدم کبی در سرتی فاش اینتر بوب
 بوغونه خطاب ایروب خزانه ملکه کپورکه نیت ایلم زلفهار بوسرتی فاش ایله
 دیدی و پره بی کپور و قوننه تودی پیراهنده ایکن دچی اخضای سرتی نینه ایلدی
 بعد زمان بر کیمه فرصت بولوب دقایق ضایع عینا رانه ایله مینیت ملکه دخل
 اولوب سدری السند مخفی اولدی ملکه فوایش حریره سیر او زره نایم اولوب
 طلو اینجوده ایکن و جمع خدمه عرق دریای خواب ایکن عیاض تحت سرپردن فرود
 ایروب تاج ملکی قاپوب و موجود اولان جو کهرودن چالوب چار بوب قاپوب
 کتک فکونده ایکن کو کلکدن بر پوره صحرایوب بکلیت قوننه کپوردی و جندی
 امرؤت کویا که لسان قرص ایله قصه بی بیان د اول رانها فی عیان ایله
 آنوکچون که ملک یونین صحرایوب جسدنده اولان منقأ لطفه فی کوردهن منقأ
 طلب ایله سبب خراش صدای اولاجواری حبیب و جو ایله لایق کورده لایق
 بکلیت قونندن بر بوغون صحرایوب سدریک الله کندی طومنه قصد ایروب
 تحت سریره کورده بر پوره جزوی بولوب دو زنجیر ایله بند شده صخره
 کده

5

10

واقعه کوردو کده حضرت عثمان خانک

15

بو واقعه اتفاق وفتی عثمان بلک مزید ایکی بل امتداد اولوب هیچ برجوم و عکسار
 بولامدی تا که بر کیمه خاندن شیخ بزرگوار ده اهل انوار ایله صحبت ایروب غلبه
 شوق و ذوقدن تا وقت بخودک بیدار او تور منیدی ادا به صلابت کجی و قرآنی او
 ایندکده فکوره نوم غالب اولوب بر امتداد رخا به وار منیدی هنگام سجده برضام سلطنت
 انجام مشاهده ایله و رویای صالحه ناک شهردی که بیشتر سلطنت ایله بر وقت
 وقوع بولمنیدی که اتفاق کلمه به جمع ضایع و اقوام و موافقت قلوب خواص و عوام
 عثمان بلک غازیان مست سلطنت و کامابی به اجلاسند مقور و معین اولمنیدی
 و اول اوقات بخته فال ده اهل حال و اصحاب مکاشفند و خواص رجالدن ایکی شاهد
 عدل عثمان بلک غازیان دنیته به شریاری به ارفقاسنه نهادن ایروب بنسیر و اعلام ایروب
 و سرور و ری ده جلوس و تکلیف منبر و لایق بولوب ترجان لسان الهام اولدی

20

25

در بیان مختصر اول

اول ده بایه صالحه ایدری که عثمان بن غازی خانه و شیخ اده بالیده کورضیدی بود جمله مشایخ
 ایتندی که شیخ اده بالینک قولوغندن بر ماه درختان تابان و بیدار کند و شکنه حایه
 و قرار ایلدی و همان ساعت ناف عثمان بکلن بردا لوبد اقل شیخ عظیم ثوبت اعصان و او را
 اطراف جانی طندی و اول درخت موی تالک سایه سنده بوکلن طاعار و اول داغورد
 جربا لوروان اولوب و ده کدر اهارده بوکلن و ریجان باغلو و بوستانا نور ظهور ایلدی
 و اول شاخارک برنده یا مثل یوق برینه شمشیر هیندن بر جوهر درختان طاهر اولوب
 بوقاج نوبت قطنطیه جاننده بجهه آفتاب کبی غایان اولدی خرابدن بیدار اولدی
 قلبیه بیعت و سرور ابری شاهد ایدوب علی القور حضور شیخه و ایدوب بیعت
 ای معتز زده و فرغ که امشب ماه تاب در شکر خواب صبح هم و نای افتاده بود ایدوب
 اول واقعه تک نمیدن سوال ایلدی لکن بو جمله نغز ایلدی که درویشاوردن
 برینی واقعه سنده کوردک بو عید مخلص قولوغندن بر ماه منور طلوع ایدوب آنک
 نکلده غروب ایدر و شکم درویشدن و درخت بر بولد و شاخ ظهور ایدر و بو کوردو کی اوز
 بیان اندکن حضرت شیخ بزرگوار اولدینتد؛ خواب سر بر سلطنه جالس اولوب مشهور بیان
 اولاجا قدر و اولاد و اعقاب سلطین طان صوری و معنوی اولاجا قدر و اول اشارت
 بر شاخ شمشیر مثال اسنا اول طرفنده تابان اولشیدی دلالت ایدر که موجود نبوی مقتضایه
 فتح قطنطیه اول خاندا تک اولادندن برینک دست و بنی ایلد منیر اولاجا قدر تغییر ایلدی
 عثمان بن غازی بو قبور د لیز ایدن مسرور و فرضاک اولوب حق تعالی سکر اولدی

دکورد امدی؛ سلطان عثمان

حضرت شیخ کبر عالم علم نمیدر بلکه واقف و عارف اسرار عالم تقدر اولمخلد بو صورت روای
 ظهور وقایع غریبه و استغراب حادث عجیبه ملاحظه ایدوب دیلدی که حالان ایشی
 عثمان غازی بی توفیق آفاقی به تطبیق ایلد لاجرم اول شیخ بزرگوار شیب کردا کندونک
 دخترینک اختیری که شیخ مدندن بر و منظر عثمان بن مذکور اولوب آنک سیرت و عفت
 مستور طر ناددی بی تمهید رساله و بیغام سنت نبی مختار علیه الصلوة و السلام ایلد
 نامزد ازدواج عثمان بن غازی ایدوب بر کون شیخ عالیهاب بی حجاب عثمان بکه خطاب
 ایلدی

دیم

دیوم که میانم زده اولان مرابطه بمعنوی محاطه به طوری ایله اتواج
ایدوب قرابت و مصاهرت نسبتی ایله همنانه اولدوز زربانم حرم سزایمده
بالخو آند نام پردخت سعادت اتم و اردد که شمدیه دلامه نوایی
حالاید تمام اولند وانی چاکر کوشه م اولغله پس پروده پروده
ایدوب آداب شریعت و طریقتی کاتعلیم و تقییم اتتمم الیوم حزن و جالی
کمان بولوب کد بانو او لاجن زمانی کلندر و فوزند دیندار دبی
کد خدا او لاجن زمانگذر همان حق مستغفنه واصل اولون دیوبور
چونکه عثمان باین غازی بو کونده کلمات محبت فزا و بمقوله بنادت فرزدایی
اشندی مسرور و کامیاب اولوب همان عالیجنابه خطاب ایدوب
هَذَا مَا وِیل زُو یای مِنْ قَبْلِ قَدْ جَعَلَ رَبِّي حَقًّا ابنت کرمه سن قرات ابدی
بو اتواج ها بون و بوازدواج بیزیک زمانی کلکه بوساعت مبارکه دلا
عقد نکاح اولندی و اول ایگی کوب مسرورک مقادنه سندن فرزند
خلف و مظفر عز و شرف او رخان باین غازی و جوده کلیدی واسم شری
انوره جذمادریاری اولان مشارالیه شیخ اده بابی قدس سر فیضی
بسد اول معدن عفتدن فرزند پاکیزه کوهو علامه الدین پاشا ظهور ایدن
اول فرزندان مبارک قدمه شرف قدمه ماری بر ما فیما دولت و اقبال
خاندان عثمانی متزاید اولوب بحمد الله الملائک انی آلان که
چون نبویه علیه افضل التحیه ناک غم و خمین و الف سنه سید سرب
سلطنت ثمانیان اولاد او رخان خاندن سلطان ابن سلطان سلطان
ابراهیم خان ابن احمد خان خضر لوبیان وجود پر جود لوی ایله
فرزین و عالی شانند و بر پادشاه عالیجاهد که شرق و غربده اولان
شاهلو و خانلو و حکام کفاد ضلالت مآل اولان قوالکونیند: غیبی
اولوب کسینه ناک مخالفته جایی بو قدر و بوسلطان جهاد آیند
همینه فرم کوزه ایله غزا ایتمک اندیشه سندن اولوب اجداد جهاد
مقتاد لوبیان سنتی اجراییه سی و همت اوزره در و بود نه

5

10

15

20

25

راه زن ججاج ذوی الایمانج و تجار بحار اولان کفادک نلمه لیل
قلع و قبی ایچون عسکو دریا مثال ارسال بورضاودر حق تقالی
ناصر و معین شمار لیل و نهار عمر لوی بی شمار اوله آبن الف آینا

اوسنه

5 حضرت عثمان غازی اول واقعه: واقعه نیک تعمیریک اینداجی ظاهر
اولفله استیاسنه منظر اولوب سلطان ربع مسکون اولوق ریجاسند
اولور اولدی زیرا که مثل مشهور در خواب اگرد است و اگر عسکی
تعییر اولندوخی اوزره اولوب دوشی کورنده دکلی برنده دورد
اول اجلدن زمام سلطنتی الینه و شاهباز دولتی قولند بیلوب
10 نهایت خدایه امیدوار ایدی بو اتاده شیخ اده بالی حضرت نیک
مُرید لوندن درویش طرود نام عزیز الوجود که میان هل آله
کشف و عیان ایله متعین و اسرار غیبیه به مطمع و خوارق عاده
ظهوری ایله مشهور بوسالک قنآن ایدی مجلس عقد نکاح ده
عثمان بک غازی یه پادشا هان ایچون نصیحت سن میان
15 نبی ادم ده کتخدای عالم اولور سن دیوخرده ایلدی عثمان
اگر بو دولت بکا ستمرا ولورسه سکا بر سورد کتور ویره م ساورد وینا
دخی مراد لونجه رعایت ایدیم دیر عهد ایلدی درویش طرود خنک
و تو عالم خراب دن مراد المراء و الخراب در بر مسجد ایله کنار
کتابت ایدر بو دولت و سلطنتک ظهورندن بزم منقح نظر و همتمون سبع
20 عرصه: اسلام و تقویت سنت سیند لاناام اولوب اوفات و عانده
جماعتک عبادانه اقامت ایدر دیردی اما عثمان بن غازی بعد الخلیفوس
و فای موعود ایدوب درویش طرود ایچون بر زاویه بنا ایدوب
قرا و مزار عدن جهات واقیه تعیین بوردی ایلی آلان اول خانقا
اولاد و اعقاب و درویشانه جایگاه اولوب جهات معینا کوی
25 دستور مذکور اوزره اول قرا و مزار عدن مقرر در

دریا

در بیان مشرتابی

عارفان

ساکنان شهید مگاشند و عیان و والیان و لایب عرفان دن افواه
 رجالد قمرال ابدال دیکله مشهور بر سلطان و بر مجذوب جذبیه
 رحان و ار ایدی راه خدا جوی ده هیچ برستی نامری اولدن
 غیری غذای کفار حربی بی پشه ایدمشدی اتفاقا بو طریق سادکن
 5 ایکن بر مضیق کوه ساره گذار ایلدی که نمدی آرمینی دریندی
 دیکله معروفدر عالم معناده رجال غیبیدن بر مرد خدا ایله اتفاق
 ایدوب اتنا؛ کمانده اول مرد معنی زبان فصیح و لفظ صریح ایله
 قمرال ابدالی خیردار ایلدی که بو تواری ده مقبولان در کاه
 10 و دست پروردها؛ ان الفضل بیدار تو دن بر مردنیک نام بو ایام
 سعادت انجام ده بیدار اولمشدر که مقالید سلطنت دین و دنیا
 آنوک و اولادینک دست اقدار لویند کلوب ایی بوم انقیام نصب اعلام
 اسلام وضع دیار کفار لیام آنوک اجتهاد بی ظهور و عام اولسه
 کر کردر جو نکه سنک دخی غذایه غنیمتک اولمشدر اول شاه ذی انباله
 15 مساوتنک اولی و آنوک دولتی تا بید هر که استطاعتی قدر نجبه
 سعادت غنادر اما هوز آنوک غنیمه؛ بخت سنا هی بی کلان غایت
 الهی ده متوار بدر آنوک بولماسنه و بلیغه سند علامت بودر که
 فلان زمانده و فلان حکامده وقت صحیحکاهد بر مرغ بهستی مثال
 و بو ظایر همایون بال مشاهده اتنک کر کردر که اول همای قورند
 20 فال جانب کوهدن بال آجوب پرواز ایدر که بر جوان اژاد
 و جهره کناده و خوش سیمانک باشنه قورنه اول مرغ همای
 مثالک اول مظهر قبیل اولان سز و ذک سربزه انزالی عالم مملکه
 پادشاه ائمه سنه استدلال و جمله کردنکنان کفر و ایمانه آنوک
 سز بلند اولمه سنی استعمال در دیوبوری بو اهلدن قمرال ابدال
 25 سر و پای بو هنه طریق طلبده بو بیان و عثمان غازی جوان ایی

کونلوده بز کون یوئی کیرو منزل مهوده اوغرا دی حق انفاقا تدن
 موافقت توفیق ربانی ایله دهکله عثمانی دخی اول موضع موعوده دونوب
 بر مهم ضروری ایچون ارمینی د بندنه و ارمینی قمرال ابدال مشاهده
 ایلدی که مشرعی اخبار اندوکی او زده بر مرغ بزرگ پرواز ایدرک
 5 کلوب اول سوا نواز جهانک باشنه قوندی فی الحال اقبال مثال کدوی اول
 تعالجاه و جلالت سایه سنده ایشددی و مؤده ؛ اهل الله دن آگاه
 ایلدی و عثمان بک دخی عهد ایلدی که اول سعادت مهودن ظهور دن حویل
 اجل موعوده د کین مسلک اجتهاد و راه جهاده سالک اولوب هر چند
 جهاد فرض کفایه ایکن کدویه فرض عین یلوب الله کین امو العباد
 10 اعلا ؛ اعلام ایمان و تمیز معایید اهل طاعت و عرفانه مصرف ایلده
 و نذر ایلدی که مالک کفاردن فتح اندوکی دیاردن بر نامدارخی قمرال الله
 درویشلوی مهتانی ایچون تخلیک ایلده قمرال ابدال درویشلوه کج فناغت کافی
 و قدر معینت ضروری وافی در دیو جواب و بر مکه عثمان بک دخی برونده
 عهد نامه ایلده بر قبضه شمشیر خاضه و بر مشربیه ؛ آب انعام ادر ب
 15 بونلوی کورد کجه بو محبکزی یاد ایلده س دیو بوردی و اکثر غولاند
 قمرال ابدال رفیق اولوب اول شمشیر ایلده جهاد مشربیه ایدردی و بعد الجوس قمرال
 ابدال فقیری ایچون ارمینی د بندنن بر زاویه بنا ایلدی مستوفی او قاضین
 ایلدی بو ایامه د کین اول شمشیر و مشربیه بی درویشلوی تبرکاً حفظ ایدر لریش

مشورت عاقلان در حق عثمان خان

20 سروران و سرخیلان و کستان و اعیان و ارکان زمان غازی عثمان
 کشتی بی بی یادیان کبی دریای حیرتدره سر کودان اولوب
 بر قاج یاران و اخوان بر منولده افتوان انسه لاید سلاطین
 شجرتبانان مجسم جنگیزبان بی نام و نشان اولدولوبن مذکور بیان
 ایدوب جهان کتخدا سز اولامز البته بر نایذ الکلام حاکم لادم
 25 تا که احوال خلق عالم نظام و انتظام بوله دبر لر ابدی و عارفان

صافی

۷

۱۷

حقایق و واقفان دقیق اولان عالم فایقلا دیباچه : کتابده مطور
اولان حدیث شریف مشهورک مضمون صداقت نموندن منفرم اولان
بیاید : سابعه ناک صاحب دولتک قدوم معدلت لزومند
مترقب و منظور لرا اولوب آیا منور سلطنت فعی باد شاهان نام
5 شریفته یا زیور دیور متفاکو لرا ایدی و جمهور خواص و عوامک
کلام سلطنت انجاملری بو مقامده اختتام بولدیکه لابن و سوزار
مسند جهانبانی و مستی سدی بر خدوانی نتیجه : خاندان اغوزخانی
اولان ابوالمغازی عثمان بن غازی اولان لاجرم اتفاق
آدا ایله بو عروس سلطنتی عثمان بیلک صاحب سعادت نامرد
10 ایلدیله و الحق نعمان کوب قول و اقبال و انوار صح سعادت
و اجلال غده : احوال و ناصیه : اعمال عثمانیه نمایان و دروغ
ایدی بیت هم ملک بود و هم ملکن زاده : داد مردی و مردی دانه
از هنرمندین نواز و نخت : بی هنرگی رسد بتاج و به تخت
بوزای اصابت ارایان استقامتد ایکی کونده دلیل اقامت
15 اولدی بوی دلیل عافانه و برسی دلیل عارفانه در

هو عثمانیه دلیلات ذکریدر

دلیل مردمانده اول ایدیکه جمله سرخیلان انراک و بیکیان ماللا
واملاک فاعده و قانون اغوزخانی اوزده عمل اینکده مشا و ره و اتفاق
ایدوب بود لیلی ابراد ایلدی که نوارح قدیمه ده مطور اولوب
20 و تواتر ایله مسوموز اولندد که اغوزخاند نصاوه منولت بادشاهی و خانی
و دبت کامرانی و سلطانی اولاد و اعقاب اغوزخانی به مخصوص
اکوچه تغلبات روزگار و کودتس سپهر و آرا ایله بو مندلک سروری
آخر اتفاق اینکله اول قانون قدیم فتوت بدرا اولندی اما بیت
آب رفته بازی ایدجوی هنرمند کبر و اعقاب اغوزخاندن بر سلطان
25 معدلت نشان خدوج و ظهورینده امیدوار ایدک جمله الملک انان

بوزمان سعادت عنوان اولی خاندان عثمان بلغاری خاقان اولغه
 کمال استحقاق ابله ابلق و سزاوار زیوانامه؛ دولت سلطین بطریق
 بالکلیه مطوی اولوب بقایای سی دخی زیاده ضعفان اولغله ضبط مان
 و سیاه روم فتح مرسوچه قادر دکلاتور درجه حال بوهنگام اضا اولده
 5 عثمان یاز غازی تک تخییر جهمان کشایی نیام انزو اودن خدوج ابدی
 خاصه به محض صده سی او زره تخییر مالک کفار این جان و قتی کلندر در
 خواص و عوام برولونه تخییر و اعلام ایدر لودی و کوهها و کورده
 کلوب عثمان بکل باب سعادت مابینه انصاف ایدر اولدیو اولارجا
 مقدمه الگون حینجه استقلال او زره پادشاه اولاجی
 10 السنه و افراه رعایا و سیاهه دو نغم ایدی

اعرافانه دلسلی ذکر ایدی لم

شواهد و امارات عارفانه و اشارات معارف و حکیمانده دخی
 اکی لطیفه بی منمدر لطیفه؛ اولی اولدر که
 تواریخ معتبره دن سوبله معلوم اولشیدی که اکثر بلاد روم و مغطان اضا
 15 کتور و تخوم ده اعلام دین اسلام و لوای ملت سبذ لانا مک سوا فراتی
 ایام خلافت ایدر المؤمنین عثمان رضی الله عنه ده انعام بولشیدی سوبله
 آخر الزمانده بمن دولت سلطانی و اعانت خاندان عثمانی ابله انجام
 بولاجقدر بود ایت برججه حضرت عثمان خلافتی زمانده دیار عربان
 جانب شمال غوبیدن که ساحل دریای فونان اولوب بلاد شام و رومی
 20 محفوظدر لشکر مجاهدینک غلبه سی اولوب اول دیار لوی فتح ایتلر ایدی
 لکن جمله دریا کنار لونده اولان دیار لولک فتحده فرض بولماشور ایدی
 تا زمان نبی امیردکن بومنز اول زره ایدی و نبی امیر و نبی مروان حضرت
 عثمان نبی احوال و نبی اعماقندین اولوب و حکومت و امارتده تربیت یافتنه؛
 حضرت عثمان ایدر اول اولدن کندولربی الخان صاندر لول ایدی و اول
 25 فتوحات که بحسب التقدر نصیبه؛ دو دومان عثمانی آخر زمانی اولاجی

ابری

ایرانی آمد آرد و ایرلو ایردی چون که حکومت شام بلکه آنکه بلاد اسلام
 بی اقیه به میرا لوب اما رتده استغلال بولیلو و عکرو مالد مالک
 اولیلو بو اندینده به دوشدیر که موعود نبوی و بنارت مصطوی اولی
 فتح قسطنطنیه که آل عثمانه مقدر ایردی محمد خضر بن عثمان رضی الله عنه
 انشا باری اولمغه نصب و پیر اوله کنن اسرار غیبی لطیفدن غافل ایردی
 یوسادت استغاح قسطنطنیه آخذ زمانه ظهور ابن جن آل عثمانیه
 اولاجی ایردی نه کم تحلدن بیان اولنا جقدر بردغه چونک اللی بن
 معاویه بن سنیانلا فنی زمانه او غلی یوزیدی کوندو مشیدی و صحابه عظام
 ای ایوب انصاری خضری دخی اول عکاده موجود ایردی اننا: **تخاضر**
 اجل مقدر ابله وفات ایلیوب فتح مقدر و ماضله ناسیده اولوب عودت
 بردغه دخی عبدالملک بن مروان او علی سلمه بی سردار ایوب کوندو خدی
 سکان بیان عکاده منوجه اولوب بطال غازی تو اولدی ایردی
 یدی قسطنطنیه بی تخاضر ایوب حتی قهرتیه نام بر شهر بنیاد ایوب
 و بر جامع شریف بنا ایردی حالا اول غلطه دیکله معروف اولوب
 جامع مزبور عرب جائد و دیکله مذکور در اینجا روضه غرس ایوب
 مبود سن اهل ایرلو فتح میرا و ملا یوب صلح صوری ایوب عودت ایردی

کند و لوله

الفیه: ناسیه

اولدر که میان سمیات اسما ده ایهام اتحاد مقدر در و وجهه که
 بعضا هل تحیتک لسان تقدیرو تغییر ندن اسم عین مستاد در و
 جاری اولندر فاما افضل ما فی الباب اتفاق دانایان بونک اوزر
 آرواحک ابدانه فاعلی اولدوغی کبی اسمان مستاسنه نسبی اول کلام
 حکمت انجم الانجم تبول من السماء بوکامنا سیدر دبولو
 بیت لغز ما سندن: این جیم دان ممتیش از درون ما نذجان
 و اسم و سماتک ادباطنه و لفظ و معنائک مناسنه دلیل ظاهر
 ارباب طلعات و وفاتک نظر اولدو که اسمای سماتک نایوانه

وسيله ايدرلو و بويابده دني عثمان اسنان مسمانه مطابقتي عيان اولين
 مكن در بو طرفه كه عثم كه الف و نون زياده سبله عثمان اولور لغته
 بوشكنه اولين استخوانه دبولوكه مرور اياطه صحيح اولين اوله
 اصحاب خيره و ارباب تجرديه بوشمك و فهان دكلدك ايام
 خروج لشكرو جنگلر خاني ده دين مسلمان ده انواع عظام
 شكنه اولوب و اول اوقات و احبانه اكثر مال مسلمانان
 كورها كونا كون ظاهر و هویدا اولندي نجه يلا مسلمانو
 رعایا كفاد مشرکين اولوب بيلد تشبه كوكبي خراج و بوردی
 سلاطين جنگلريان يت پوستلو اولوب مسلمانو تحكم ايدرلو
 و ارقياس ايله كه بورد يارده كا فولو پادشاه اولاسلمانو
 نوجمله شكنه دل اولورلو اگر چه صلاه سلطان نمود غارني
 مسلمان اولمشيدي لكن نومسلم اولمقله قاعد: اسلام اجرا
 اولماز ايدري بومقوله او قانده سلطان عثمان پادشاه اولمقله
 حفظ و حرست مملك و ضبط و صيانت سپاه و رعيت ايدوب خلق
 سايه: عدالت فراغ بال و رفاه خال ايله دو كار كچر كه
 شكنه اولين استخوانو صحت پذير او لير بس بر خصو صده
 اسم عثمان مستقيبه نسبت اولمق ما صدق واقع اولمشدر
 بر محله معاصر عثمان غاري اولان ملوك ايران و سرورومي ذكر
 ايدوب بعد نوصات و غزوات ذكرينه شروع ايدوب الله

بگوشاهان خطه ي ايران

سال جلوس اولوالمجاهدين عثمان عدل آيين ده سرحداب جيجوندي
 تا مالان شام و رومه دكين سلطان ايران غازان بن ايقاي بن
 هلاكوخان ايدري زمان سلطنت شرق اسلامه مشرف اولوب
 اسلامه كلدوكي كون الناس علي دين ملوكهم نحو اسفند دكرد
 كافر اسلامه كلوب بعد سلطان محمد عاروان دكلد مشهور جهان

عثمان شاه

اولدي

۱۹

۱۹

محمد خدا بنده

اولدی شهرت بیزی تخت ایدیزوب اون ایکی مدرسه لی برجامع ایله
 مدفن ایچون برعالی کیندینا اتقندی حالانبریزده اولان شنب
 اول کیندعالی بنیاندر الشور طغان دوت سنه سندن بیوز اوج
 نارنجده وارد نجه ظهوریل خانلق ایچنده وفات اندکن خراسانده
 ولی محمدی اولان اوغلی سلطان محمد بنده که ترکی ده نابی اولجا یق
 5 خان ایدی بیوز اوج اونی سنه سنه دکن اون اوج ییل خانلق ایدوب
 ادریمجان ایله عراق ما بنده سلطانیه شهرین محمود ایدوب تختگاه
 ایدیزی اولدانی اون ایکی مدرسه لی برجامع بنیاد ایدوب وارد
 برخرکاهی مدرسه ایدوب حسنی و شافعی ایکی مدرسه تین ایدوب
 هر قند کیدرسه یا سندن جدا اولما یوب طلبه به دوس و برورد
 10 ونابی سیار ایدی بیوز اوج شهر ندرن اجل طیبی ایله وفات ایدوب
 بیوز اوج ایدی سندی اولمده اوغلی ابوسعید خدا بنده خان اولدی
 عدالت کتور و شهرت پرور اولوب بیوز اوج تورتار ایچندن وفات
 ایدی آندنکوره بنیان دولت ایلمانیان و هلاکوخانی توتول
 اولوب خاندانلوند فتنه و فتوت عظیمه ظهور ایلدی خروج و طوس
 15 عثمان بنک غازی ادرحال غازانندن اوج بل مقدم ایدی محمد
 محمد ابوسعید خدا بنده ده سلطان عثمان غزوات و کتور کنا لغده
 اولوب توسیع دایره اسلام ایتکلده محمد و سالی ایدی

دربیان حاکمان روم و شام

20 اول زمان نصرته ایتوانده مالک روم ده معاصر دولت سلطان عثمان
 برمدار دو کمال سلطان علاء الدین ثانی ایدی بدایت دولت عثمانی ده
 بر قاج زمان مسند سلطنت مور و فی سندن فالوب اما سلطان غازان
 مقهور ایدوب اکثر مالک رومی نصرته ایدوب اوان زمینده علی ایله
 و با با و اعقاب سلاجقه سلطان علاء الدین کی قبادین فوامرد و کنگره
 25 دجه اعتبار دن قالمشو ایدی ومدت قلمله سیزوب و قسطنطنیه

د قواسمی بی و نهار و حان ای غازی چلی بن مسعود شوز اولوب جمع
استیفا به مفران دیوانی ایچون غارن خان طرفندن اول و لایله دخی
محصله یقین اولوب غازی چلی روز بروز ضعیف اولوب آبا و اجداد
چاکر و غلامی آهنک مخالفان و معادات ایلدی و هوبوی بره زده ^{سخت}

5 | اوزده حکومت ایلدی | در بیان حاکمان مصر و شام

سلطان عثمان غازی بن تام شریفیه خطبه او قند و غی سنه که التوز ^{کوز}
تاجی ایدی عالک مصر و شام ده سلطان علی مقام الملک المصنوع سیف ^{الذی}
قله و ن الالقی الصالحی ایدی که مالکین بجدید به ترکیه نیک بد ^{ای}
سنه به فرجورده کند و سی بنفسه طرابلس شامک اوزدینه واروب

10 | او توردت کون محاصر ایدوب و امار و فزک عکوس شهرم ایدی
و بیغوب خاکه برابر ایدوب حال او لان طرابلس شهرن اکا قریب
محلده بنا ایدی وفات ایلدکن بینه او علی الملک الاشرق
صلاح الدین خلیل بن قلاوون سلطان سوا ایلده اولانکلدوردن
کفار فرکی سوردی چیقاردی و روم قلمی و بجهنی و مرعش

15 | شهر لیتی ارنی کافر لری الذون التوز طغان اکی سنه سنده
فتح ایلدی بعد خمس قریب سلمیه قلعه سنه واروب امرای
عدیاندن ایلر مصعبان عسکری بنک چکوب قریب شاری و افادنی له
متقید و محروس مصر کوروردی بریلر نکلده سکارده ایکن عسکوندن آریز
بالکوز فالملله اعداسندن برکی فرصت بولوب قتل ایلدی بینه قریب ^{ای}

20 | الملک انصار محمد بن قلاوون التوز طغان اوج سنه سنه پادشاه ایلد
هوزیدی باشک اولملله قلاوون قولوندن زین الدین کتبغلام
امیر نامداری وزیر ایددی عربو زین الدین بریلدن آبی تسلطندن
خلع ایدوب کند و سی پادشاه اولدی عربو و محمد بن قلاوون مصر ^و
کوک قلعه سنه او توردی فرجورده الملک العادل زین الدین کتبغ

المصنوع

المظهوري ديونام قوديار بونك ايا سندن نيل طاشما دي بمانب مخط
 مینته اكل و طاعون اولوب قديمي نامبارك اولمخله كبر و قتل
 قولدون الملك المظهور حتام الدين لاجين المظهوري
 سلطنتي نوك المذن الوب سلطان اولدي مذب امارتي
 ابي سنه برآي اولوب اولداجي اموري منكو توير نام بر قوله
 سپارش ايجله اماسي نخل ايد بوب بر كون قاضي القضاة
 حتام الدين الخنفي اليه شطرنج اوينار ايكين امر اكلوب
 سلطانده نماز قياورمي سرد ديلو نغم دنوب نمازه قيام
 اندكده كسفته ضرب اخذي ابي ايا قارني قطع ايلد
 مدت سلطنتي اجناق ابي ابي اولدي الملك التمام محمد بن
 فالوني كرك قلعه سندن چيقاروب ايكنجي دفعه ده سلطان
 ايلديار ندبو مالكي بيبرس چاشنكبر اولوقولي ايدرا ايدى
 سلطان عثمان خانك تاريخ جابوسي كه التورظقان طغوز ايدى
 مذكور محمد بن فالونك زمانده وقوع بولدي مشار اليه
 محمد بن فالون بود دفعه اون سنه بر قاج اي سلطنته
 كدوسى فراغت ايدوب حجه كيدرم ديونام ايدوب ينه كرا
 قلعه سنه واردي برينه مذكور السلطان المظهور قى
 بيبرس اچاشنكبر المظهوري پادشاه بود في سلطنتك
 بر قرار اولما يوب اون بر ايد بكاره قرار ايلدي موي اليه
 محمد بن فالون علكو ايله مصر كلوب او چينجي دفعه ده
 ينه پادشاه اولدي بود دفعه تحت دولته استوار
 وفات ايدنجيه دكبن اوج دفعه ده فرق بن سيل
 بر يچوق اي پادشاهان ايلدي سلطان عثمان غازيك
 وفاتي زمانده دك مصر وشامه مشار اليه مالك ايدى
 وهما يله اولان كورلور دار الحرب اولوب ماركى بولور

5

10

15

20

25

مخالف و عداوت او ذره ای در قیظینه نبردن بقایا قیاص دت
 نامنه بر کافر بی دین و ادیدی اینگونه رئیس پیش ملوک
 مشرکین ایدی بر جانند دخی بیج قرالی زعم بالکله کندی ملک الملوک
 کما د خلافت مآل عدا بدوب ما بنیونده چاساد دیکله استخار لیدی
 روم ایدی دیاری که ما کدون دیکله معروفه در فواج مکلف سکه صبی
 قرالی اولوب عکلت انکور که بدون توابعی در انکورس قرالی
 نریند اولوب دیکله افلاق و بقدان و سرف و ولای و بلعادر و سنده
 و آرداوت دیار لوند ملوک طرایف کفار بر انوب حرا دت رود کاردن
 خاندلر ایدی و سرحل محروم ده و تدبک و دوره و تدبک و انکلو توه
 و فر آنچه و اسپایه قرالی لوی زبان روا ایدلر حال طرفین دخی مستور
 دیکه قرالی لوی نبی آصف طایفه سنلر سالار لوی ایدی ساو حرا و مالک
 دخی کبری کفر بنجوه دن اولوب آنجن مغرب زمین آل محمد علیهم السلام
 محمدی دیکله معروف ملوک فاس و تونس ایله قریب دیار دن جنوبی
 نژاد نامار خانی ایله میوز لوی و ادیدی حق بجانب و نمالی ناک
 احسانی ایله بیان اولنان مالک قبضه و تصرف عطا یاند اولوب
 اکتملوک ناما لوی صحیفه عالمدن حال اولمخندر پنجه لوی متابعت
 و عبودیت او ذره اولدولوی حاجت بیان دکلدلر شکر نصاکود
 حضرت ابوالجنا هین سلطان عثمان جواد اینک سرور سلطه جلوسدن
 مقدم اولان قضاوت و وفای بیان ایلدلمه بیون انه تعالی

5

10

15

20

25

باعت ابدی غزوه و جهاد

مرهم او طوغرل غازی قدرتی اولدولوی دکلدوراه دین ده حردانه حورده
 کتن برکنده و مشهور آجا بر لب مجرر محاربه و قتال و ضایم اموال حلال ایله
 قضاعت ایدر ایدی بعد اوفات او بی عثمان بک غازی قایم مقامی و نسیب
 علم مردانه کتی بی افراسنده ایلدی اول غزاکه قبل ایلوس زمان سلطه یاند
 ارتکاب ایتدی آتی یوز سکمان دوت سنه شد و لایب بند کول نکولدی

دکالر

۴۱

۴۱

اینه بنیقولا ایله واقع اولمندی باعث اول اولمندی که عثمان
ایل والدی ایله فینلا قدن یا یلاقه کند کلوندن اول مشرک لمان
مکوندن منفقو ایدیلو منی گوان ایله محاربه و منقالتله وقوع اولمندی
حصاید لودن بلجان نکوری علی لدوام عثمان بکه هدا یا ایله خزانله
مخلصانه ارسال ایدر دی اول اجلدن یا یلاقه کند کلونده اعمال 5
و اتقایی بلجان قلعه سنه ایلدوب امانت تورلو ایدی دونشده
رنگین فالیلو و دوشمه لر و یاغ و نیو ایله محاربه اولور ارمنان کورری
اما اتقایی قریب چیقارد قلاونده رجالدن بکنده وار جوب
عورتلو و اولغلا محفلو که توروب استدلوی یه امانت و بروردی
ما بیلونده بویله شرط اولمندی مهور اینه بنیقولا مالون اخراج 10
ایدرلو ایکن نص و غارت و قتل و خسارت قصد ایلدی

ابتداء مصاف عثمان خان

عثمان بن غازي بنش فونامدار غازیلوی شیخون ایچون نصین ایلی
کنادک جاسوسی خبردار ایتمکله تکور اینه کول کینه عسکو توروب 15
عسکرا مان اردن الالو دوتوبنده ایلدی عثمان بن غازي و غی غافل
اولمابوب اردون نام بر ذقیه جاسوسی و ایددی عثمان کی آگاه اولدی
اولدانی انچه خواجه بی و عبدالرحمن غازي و قو کوردالب و دورور
و آبنودالب نام بنام دلا و لره فتح کلام ایلدکن بنم خانم آنلوزیم
زخم خورده شکاریمز در مرحوم بابا کو ذصیا تنه کوانت ایله مملکتله
و ادوب و شیخونلو اینمزدور مکز و تورولوندن خوف اینماویب 20
او ذلورینه واره لم بیت تو خداراشق اگر جمله به عالم دریاست
بختدا اگر سوزی قدمت تو کورد و قادریب منیق کلام اولدیلو
عثمان بن غازي بود لیوانه کلاندن خوش دل و شادان اولدی
اینه بنیقولانک کلنتی اوزینده یورود یاومظنه کید کافران اولان
مخلده خدم تمام ایله دل آگاه اولوب کفاد بو صودن طنزه به 25

چیند قلوبی کبی حاضر بولوب مردانه جنگ و جدال ایلدیر اول معرکه ده
 عثمان جنگ برادری صارو بالینک اوغلی باغوجیه شهید اولدی اما عثمان بک
 منظر او ملخله اول بواصبده اولان ملوک طوائف کفادک قلوبنه رغبت
 و هراس مستوی اولوب ملایمت و مدد لایه باشنده دیر بقده شیخی ^{بهر}
 او چاوز دلاور کوندروب اینده کول توابعندن قونجه نام حصاری
 بی جنگ و جدال فتح ایدوب خراب و بیاب ایلدیر و بو فتح هجرتی بده لک
 آلتی یوزسلکان دوز سنه سنه وقوع بولدی

دربیان اتفاق کافوان

قونجه حصاریک فتح و تحریبی اینه نیقولانک سموی او لدن عبرت جا
 آدام و توار ایدر بیروب همایه سی اولان ملوک کفاره خصم صابره ^{حصاری}
 تکورینه ملکه بلو کوندروب عثمان بکدن سکایت ایلدی و بو توکل بولور ^{حدیث}
 کتسخ و دلیبر و خون و مالیزه و اهل رعایا لزه شیبر کیر اولدیلر
 تدزیج ایلد مالکری تسخیر ایدوب مکت قدیم آبا و اجداد حری
 کد و پیغمبری دیننه تغییر ایتد تدیرونه در آلتنه بولور دینی
 زیاده کثرت و قوت بولمادین ارادن کورتور مکت کور کدر دیرب
 جمله ملوک کفاد جنگ انکی توز ایلدیر و کوه طوائنج داماننده
 اگر بجه نام موضعه مقابله و مقاتله یه طوغرلدیلر عثمان غازی
 دینی کدویه تابع اولان عذاة اسلامی کد اعدا کفاره
 نسبت قبل بقدر ایلدیر بویه جمع ایدوب خمدیده دیک ^{کن}
 مجاهد فر فرض کفایه ایدی خمد نصیحه فرض عین اولسندر
 دیروب موضع فر بود دتلاقی: قویقین واقع اولدی و ای جانبد
 عظیم محاربه واقع اولوب شهدا بر مسلمان فر دوس برینه و قتلا
 مشرکین اسفل سافلینه روانده اولدیلر اما عثمان بک غارتلک
 کوجان برادری کوندز ای سربت سعادت نوش ایلوب کفاد طریقی
 قوه جه حصاریک دینلک برادری اولوب لشکوه ربیت اوزبته

دردار

سودا در اولان قلا نور نام کا فرجه مقام متوجه بس
 اولدي بو ايامه دكین مشهد شريف برادر عثمان بگده قنادیل
 نوزانی درختند اولوب اول مقام غدی بلوچام نایله مشهور
 حواص و عوام اولوب اول سگ سقر مولا بدن نجاست مصلحت
 دوشند و کجی زمین ایت آشنی دیگله بدنام اولمندر زیر لیب
 عثمان بان غازی معرکه اول کافولک لاشه برادر ای کور
 برادر خست مقام لوبند انقلا ملبو ایت وارنی اشینک بعضی تکلی
 یاریک دیو سوره مشیدی هنوز اول سگ بدنامک سر کورینه
 بولدی دوشن حواص و عوام دشنام ایدوب بر قاج طین
 انار لوب بوفخ نامدار آتی بوزکیانغی نارنجده مبر اولوب مقدمه
 فغ قوه حصار اولدی و بوفخ و ظفر و قوعند نصره عثمان بگله
 کولدن ملک جهانده داورد و اهل ایمانده سرور اولدی
 طهور ایدوب بند سرش سودای تاج خنروبی دانت هبدست
 آوزد جوین رای قوی داشت هه

5
10
15

ذکواستمداد عثمان از علماء الدین خان

عثمان خان غازی اینده کوله قوه جه حصار تکور لونون برادر نیک
 انقاجی ایچون قوه حصار اوزرینه وارمنده قواد و بروب حجر نیک
 آتی بوزکیان سکو سنه سنه برادر زاده سی آق تیمور کوند زالب
 و آتیفورد آلب و حسن آلب نام غازی ایلده قونیه ده پادشاه
 اولان سلطان علاء الدین کیفیادین فراخوزده کوندروب
 آیه بنقولا ایلده فرجه حصار تکورینک فغند آنکوز لکلورین
 بالدردی و سلطانندن یاردم رجا ایلدی سلطان بوجور
 استماع اندک اول کافولدی تحریک ایشیکه کورمیان ایلدیک
 حاکمی باعث اولمندر اول مهمانمز اولان جماعت مجاهد
 ولایی باندن اولدوغنی استمز جلاهی وطن ایدوب اول سرحد

20
25

كذا كابر است چونكه اول شركان معاهد بزه تابع اولان مجاهد لوه
 معاقد اولمشو بيومله دنجي نقض عهد ايتمش اولور دوروب بالذات
 حركت ايدوب فن حصار ايلدي عثمان بك دنجي تبركات وهدايي
 لايقه ايله سلطاني استقبال ايدوب ملاقات اولد فن انواع نوازش
 و التفات ايله خان خاطر من صوروب امداد ياكوز كيج كلارك دبوعدر لو
 ايلدي قلعه محصور اولان نكور مشهور تجويد عهد ايدوب بر قاج بيلان خرم
 و بركه متعهد اولدي لکن سلطان علاء الدين غایت منصب دینی دنا نون
 ايتجاوب قلعه تي تسليم الميزان و ديوار ايلدي عود سلطان بجانب قونيه
 ايتجاوب حصار ده سلطان به بر خير و خت ايرندي كه سباه مغول نقض عهد ايدوب
 قوامان و لايته كلدي مرادي قونيه او زرينه كلكه بلكه كلوب حصاره
 ايتجودر ددير سلطان مغولك همچو مندن مفهوم اولوب بالضره و فالتق
 قونيه به عودت ايلدي | فتح قلعه از يد عثمان خان
 سلطان علاء الدين عثمان خاني حضور ديه لور دوروب بره بويله بر سول
 واقعه يوز كوستودي البته قونيه به كنجك اقتضا ايلدي سيزهان برسان
 او زده قلعه تي محصور ايدك و هرگون جنك ايلان من تعالي سيزه ميبين اولور
 قلعه تي الور سز دوروب و بوگامتا به نصيحت پدرانده الميرت بادشاهان
 سوردی و خط ايلدي جوانان سعادتمندان مياننده سنك ناصيه كده
 ائاد قابليت و اقبال مشا هده ايدوب ضلبي او غم كبي سني ملك ايلدي
 و كسور كنانن كار ندره بو كويده ايلدم و بوسر حد كمارده اسلام عجمي
 سنك الكه ويردم و حفظ و حراستي سكا اصر لدم و بزم خاندان خلاء نغورك
 سيزه غايبانه خير دعاسي اولمشدر دبدی طوب و توفيق و حابو اسباب
 فتح حصار و آلات كار زاري عثمان غاري به ار زاني بوروب كندوب
 عكوب ايله دفع مغوله مترجيد اولدي چون عثمان بن مؤيد من عند الله ايدوب
 ازا جن فرصدن صكوه فرجه حصار قلعه سني فتح ايلدي و نكور مشهوری
 تمام اهل و عيالي و توابع و اموالي ايله كوز دوروب نكوردي تبركات ايله

۴۰۱

مردار فتح ایچون خدمت سلطانده روانه ایلدی و سایر نفوسه و اجناسی
 مجاهدانه تقسیم ایدوب کفارتک خانه لوبنی غازیلوه علیک ایلدی
 و عجزه بر رعایا؛ مندر کینی خراجده کسیدی بر قاج کونان ایچدن اول
 شهر و مملکتی منوره آبادان ایلدی و من لطایف التبیحه سلطان علاءالدین
 دخی لستونقول ایله عین مقابله ده ایکن بوخو فتح آنر سلطانده برکلا
 عکوسطان قری آجنان او لوب کسایر مغولستان هج و غارتدن
 ال چکدیرو قاقوب کدیرو سلطان آرد لوبینه دو شوب ایرشدیلر
 و از ایق عکس ایله بنایه الله مغول و تاناری تارما ر ایلدیرو اهل ایلد
 اهل رعیا لوبینه ایدکلوی بی شریکلوینک و ستمکارلیق لوبینک مجازاتی
 ایچون جمله سندن خصیه لوبنی یوزوب پوستلوندن بوساید بان
 ترتیب اولوب آلت ناسل لوبینک جاودی عریض عدلوه دکیلوب
 اول سایه بانه کنکوره ایدیلر و سایر اشقیاید موجب عیوب ایچون
 دیوانلنده اول سایه بانی رفع ایلدیرو الی الان اول محل
 حادته طشق بازسی دیکله مشهور خاص و عام اولدی

5

10

15

کوس و علم کلد و کلد و کلد رحمت سلطانده

عثمان بک غازلی طرفندن برادر زاده سی اقی تیمور و حسن الب و انقی الب
 و طرغود الب قوه حصار تکویرینی سلطانده ایلمد کلوزده اعزاز و اکرام
 پادشاهانده دن سکوره اول خدمت مقابله سندن عثمان بکله جاه و ترتیب
 و پایده؛ منزلتن زیاده ایدوب آمین سلاطین عظام اوزره کمد و نلت
 خاصه عملوندن بر بیاض علم احسان ایدوب کوس و نفاذه و نفاذ
 و سایر مهمان لوا و طبخانه نصیب بوردیلر و آسکی نزر و آن اوکی
 ایالتنک منتور بی تمیز زرین و کور خند و اوند و آسب نوزین ساها
 ارسال بوردوب اقراقی میا نند مقام و منفذ لنتی ارتودری چون
 بو تشویقات سلطانی سلطان عثمانده ایشدکن هنگام عصر ایدی
 همان نوبت طبل و کوس وقت عصرده چالینق مناسب کور لیدی

20

25

و عثمان بن غادي سباق و عجله قوت بر قاج قدم بوزوب تعظيم ايله
استقبال ايلدي و نوبت چالوزب تمام اولمجه اياغ او زده طوق
تاکمخ قسطنطين سلطان محمد زمانه دن حياين نوبتدن پادشا هلو
اياغ او زده طودرلو ايلدي سلطان محمد استانبولي فتح ايله کن ايلدي
5
کيلدن برومرد اولان پادشاهه تعظيم بيهوده اولوب اعتنا
و نعت پادشاهي يه مناسبتله ديوردينو ايلدي شهدي قانون نوبت
اه قودمده ديورو اينده منفرته بر ايله کفاردن فتح ايله و کن مالکه
پادشاه الله قطاي استانبولي پادشاه اولاسن ديورمده ميري ايله
تمک کوندر سردور مروي دزه توبک و تين ايجون اول بران نوبتله صوري

10 **شور اولدي** | خان عثمانک براني نکلي در

فتان تربت عالیشان ساي مکان سلطاني و طغرائي غراي جهان سنان ماني
بعد بالعون الوباني واليون القيراني حکمي اولدر
محمد و سپاس و شكري قياس اول خالق بچون و رازق خليفة: ربيع
بل رزاق جمله مخلوقات و صانع جمع مضرعات جل جلاله و غم ناله
15
او زرينه اولسونکده خلعت خلعتي صفا و صفت او زده طينت ادمه
کيوروب و افسر خلافتي فرق مبارک کنه او روب سرو انا جملناک

20 **خليفة في الارض** ده عثمان قياوب حمده ساکنان افلاکي و اذ قلنا

لکلا نیکة اسجدوا لادم فسجدوا و خطايله مامور ايلوب اول
خليفة: محمدي معزز و مکرم ايلدي و ملوات ناميات نول حبيب خدا
محمد صلي عليه الصلوة و السلام و چهار بار عظام و ال و اصحاب کرام
اللهم السلام او زرينه اولسونکده کتب حکمت ده و علم ادم الاسماء
کله قان عرض آنلورک نام شريف اولونکده طهور و انباري اولوب فرزند
جبلت پستريدن همه مان ايسا کونر غذا آينک عدمدن وجود کونر
آنلر ذات شريفي و دين مینفولونکده شرف شريفي ايلدي کنن محنت رسالت
25
و مشور خلافت من اولد ابي آخره مهور نوبت خاتم انبیا ايله محنتم

اولدي

اولدوغی کی ائک مبارک قدیمی برکاتیله امت عالی نعمتک سلامین
 پاک دینلوی دینی سایر ادیان حکامند متفق واقع اولوب هر زمان
 بر صاحب فرائدک یولغ بلغ سعادت عنونی ایلد ائک الارض لله
 یوتغامن یثاء من عبنا دوه طرفاسی ایلد مزین و هر وقت
 بر بخنیا دجهایانک توفیق رفیع عالیثانی و زفقنا بقکم فوق
 بغض ذرات خطه ؛ دلکناسی ایلد سینین بور یولوب هر برینک
 کوش هوشنه صدای لینی شکرتم لاییدنگم و ندای ولین کونم
 ان عذابی لستید ابر کوردی لاجرم مایده ؛ احساند
 بقره و دیوان عباد شاکوری صلاهی رحمتدن دور اولان
 و جابره یه اکثر یا مظفر و منصور اولوب و هو الفیروز الفیروز
 منوی ایلد مقام ساراند، مرم و محرم اولور لر فلقنا سعادت
 روز افزون سپهر ساد و اهلا لدن طلع و لایع اولوب
 نور حسد فروع وجودم التلطان ظل الله فی أرضه
 ضایله منور و پویا و قامت پر استقامته و الله یؤتی مملکه
 من یشاء خلقنی لایق و سزا کوروب ان هذا هو القفل
 المبین تاج بر ایتها جن فوق فرقدان سامه لایق و اهری بر روب
 مستدینان کتم خیر ائمه اخرجت للناس تأخرون
 یا لخر و یوتغون عن المنکر صدرنده تمکن و نماز قلم
 ایلدی بنداجی الشکر توبید لقم فخر استجه عامل اولوب اخص
 کما اخص الله الینک ما بد سنه باو عام و بروب و ان تصدق
 بعمده الله لا تحظروها انارن مقدور بقرت و اقتضا سلطت
 او زره مدول طوبی مناصب علیه و مراتب سینه بی اهلنه
 بی و دفع ایدوب هر کسه یه قابلیت و استعدادینه کوره بوراد
 تلقی باند تاخیر و تراچی بی جابز کوردیوب اعط القوس راسیها
 قبضه سین اهلنه صوفی مالک انام و حدود اسلام ابحره خدمت

۶۲

5

10

15

20

25

لازمه سن ادا قیلان سبازان میدان و غاود و لبوان مویک: هجبا
 ادرکله دستم وار نامدار اولان قوج بکتلوك و یکانه اخلات
 اولولوك هر بوینه حالو حالینجه و ذنبه و مناصفه رعایت و شفقو اقا
 سنای مشکوره لوی ضایع اولماشدر اول زمره دن مر زبان خطه بید
 اولان سعادتمند عالیهام عثمافشا و ابن ادرطله خیر خواه ابدانتم
 5 وقراه که کوب سعادت آیین جبین غزه قویندن تابان و درخشان اولان
 جمع اقادب سعید العواقب و جمله عنایر و قیابی ایله غزا و حیا دی شعار
 و کفاد خاکباد بوله منابله و متطالیه کاد ادریب قایلوا المشرکین کافه
 سهون سومایه روزگار ادریب قایلوا الذین لا یؤمنون بالله ولا یوم
 10 الاخیر ولا یحرمون ما حرم الله ورسوله ولا یتقون دین
 الحق من الذین اوتوا الکتاب حتی یضطوا الجزیة عن ید و هم صابرون
 مدلولوی تخصیق و اجراء تدقیق ایلوب جلادت و جراتی آواز سی ایل
 عالم بر اولمین اطراف و اکتافدن حاس سرهلونده و ادریبی حوض
 المونین علی القنال تعذیه سیله طویلایوب صدیق و ادراملکن راه
 15 خفته بندل و فاروق مثال اعلا: کلمة الله صرف ادریب خصال غماینی
 جدال شیر یزدانیه به قریب و نعال رحمانیه سی افضل صدقانی به رهین
 اولوب خواص و عوام شکران نعمتی ایله رطب اللسان و کافه: انام
 ادرتفاع و ادرتفاسند منتظر و نکران طیبت طینه سی زلال دولت ایله
 نحر و فطرت لطیفه سی عبیر عونت ایله سحر حواس باطنه و ظاهره سی
 20 جدت و دقت ایله موصوف و قوت متمیزه و انتقالی سرعت و تیزرولک
 معروف تیغ و سنایی برق خاطر و تیزجهان سنایی شهاب ناقب
 صاحب عقل کامل و رای صائب سمنداقبایی رام و سلاطین فرما بوق علام
 قاید ظفر پیندو و پیلن لغت او کججه تیزرو و مظاهر طریفی سنایی
 طلوب ایام فرصت که هنگام غیبت در مراسم جان سپاردیده انواع ذوق
 25 دقیقه قوت انجاریب سابقا کند ولوه بورت و او جان و بر بلان

محمد

مجتبه: آنقدره قوه طاغیدن حوایی: ابن ادیبی و خطه: بید و بکنشرا ایل
 اسکی نبر و ایند کول و یارحصار اطرافنی و سحر و تبه نان اکثر نواحینی
 فوت با زوسی ایله آجرب مالک اسلامیه یه ضم ایلد و کندن غیرنی
 ندکلو کوره مکروه کفر: نجوه درمهم الله تعالی و قرهم و ماکو و آیه
 5 و ماکو انتم و الله خیر الما کیرین طبقتیبه اکاملو و حیلله قصدین نزل
 کور و صایه بعالی کدولو: راجع اولوب و عیبی ان ماکو هوا شنبی
 و هو خیر لکم اودره تو اید عمده سی کدوره عاید اولمغله
 هینه اعدای بدرای نجل و منفعل دوزب علی المصروف نوقه: ی
 متردین و زمره: مشوکمه بعلی و تسلطی محسن اولالی نفوس
 10 حیثه نان ارواح کثیفه سی حیثه: اید مالیدن کوزان
 اولوب هدری مرده: بی حان و حاننا مالیدن اواره و سرکرد
 اولوب مایوس و منکوب سروایه: بی فوت کی اول شمع نورانی
 تصد اندکلو بجه مال و برلوی منکوب و صحرا ای حاکم کتبه
 دوشوروب قل لئن ینفکم الفدادان فردتم من الموت او القل
 15 و اذا لا اعتقون الا قلیلاً مصداقجه صدور و ظهور ادوب
 نجات یقاسنه چیقرب انزل حقندن زمین و زماندن ندای
 لا یتسوی القاعدون من المؤمنین غیر اولی المریم
 والمجاهدین بامرهم و انفسهم علی القاعدین در حده و کلامه
 وعد الله الحنی و فضل النجی هدین علی القاعدین اجراً
 20 عظماً کاخ صاخ حایونده جناب الهی دن درجات منه
 سفرتن جان با حسنه قلده عشر امثالها رعایتنه احق
 و سراوار و البیق کوریلوب توغ صبر طهارت آفتاب علم
 و طبل و نقاره: ولوله: محنتم ادرانی منکوب لوای اسکی نبرد
 بکنشرو و اوجه خطه: بید نواحینی و سخاقتی اعتباری ایله
 25 سعادت مند شار البهره تفویض و تقلید ادوب و بردوم

در حقیقت کلام الله عزوجل است
 در حقیقت کلام الله عزوجل است
 در حقیقت کلام الله عزوجل است

وپوردم که شرکده متضای ذات سعادت سماندر سندان و بالنده
 کمال کینه و وقار ایلد نکلن و فرار ایدوب اعداوا هو اقرب للتقوی
 ستمین شعار و دنار ایدوب شتر ظالمی نکلدن دفع و آفتی مظالمی
 روی زمیندن دفع اینه سند جد و جهد کوسه ووب عدول ساعد
 حیوین عبادت ستمین سنه نوایدنک بیچرند اولمده جانلوب
 زمان حکومتدن وضع و شریف و غنی و فقیر و عالم و جاهل قریب دبعید
 و مسافر و مجاوره جمله یکمان باقوب و عوالوی نکل اولما بینه مفاد اول
 مقید اولما یوب شوع شریفه ستمان اولان امور بی نفاة امام ایلد نکل
 ایدوب و سیاسه مستحقه لایق بله نوتف برینه کوروب مع هذا
 حاکمه انشاء الله
 10 الثقة علی حین الله تعالی لوجه الله اراقة و دامه صوره و وادی الله
 و اهلا کد نکلده اول شخص منضویک ابقاستن نوعا فایده ساهله
 هزار حیف و ناسف مقید دو نیایوب فرصت نوب اولمده باعتراف
 اولافاما فلکم فی البقاص حیوة یا اولی الالباب و عددت
 اغراف اینما یوب مکوکه و رتبه بقیل دینی قصاصدن افضل
 طوتوب ترجیح ایدر لر اول حین ده دخی حقوق ایجابی بمقتضای ابقا
 15 ایدوب و لا تقربوا مال الیتیم الا بالی حق احسن یعنی ایله
 منعی اولان سعادت عظام که عمره و شجره و لب مصطوی و نتیجه
 سمدان حب نبوی دورلو اصلها نایب و نوحی فی السماء اوزره
 معزز و محترم طوتوب ابقا دین مبین و اجراء شوع ستمین المولد
 مدان جانی انلور زعایبی له شهد کام و رواق روانی المولد حاکمی
 20 سدره مقام ایدوب اعزاز و اکرامی ذخر اخذت انقاد ایلله
 و علما کوام که ورته سید الانام علیه الصلوة و السلام در لر
 انلور حضرت العلماء و رتبه الاینب برر شد المولی کمال لطف
 و شفقت ایلد مرغی و محی طوتوب و جود شریف و انقاس لطعلوی برکا

بدر

باب نجوم الفلك و مستورته مقتضا سجه خاطر عاقل لرین نو عارنمید اینکدن
 بقایت اندیشه و حذر ابله علاء کرامه رعایت جمله دن احمد و طاب
 سپاه و عسکر خلقند و ظیفه و ترقی و انعام و احسان قبولین کشاده
 فیروب افراط و تغریظدن مجنب اولاو رعایا و برابا که ودایع
 خالق البرا بادر آنلرک جا بنابرینی درجی کما یسقی بلا حفظه ایلرینه آنلر
 رسم عرفیه سن دفتر ایله تمیز اولنان کسند لودن منع ونه آنلردن
 زیاده بر صبه بی ناحتی بره آلفه جواز کوستروب خیر الامور ^{کلام}
 فخرایی او زده حالت مترسقه بی جانیدن رعایت و ذراع و حرایی
 بدع و احداثدن حفظ و حراست و آسیب روزکار دن صیانت ایدوب
 الخلابیق و ذایع الله بی لازض امانت دار لفن دقت تمام و احصاء بالالا
 برینه کتوروب یوما فیوما تمیز بلاد و توفیه عباد دن خانی اولایوب
 سقدات نصفی نیجه سعادت دارین بلا حفظه ایلرینه غرات نعال
 معدنی میوه باغ جنت کبی متجدد و متضاعف اولن ایچون ساقی
 جمله صرف ایلرینه بو ایات مجتهد انارک حبوب ساقی سن کت زار
 طبایع دها تبین جهاننده دست نشان ایلرینه نظم زبانی که پیشکان
 کاشنده پس آیندکان میوه برداشنده جواز یغیرا کتند شدجید
 زبیرکان ما بکاریم نیزه و احیا و مرآت ده جذبلع و سبی بی درنج
 ظهوره کتوروب من اخی من الارض انوانا فی له و دعایوب
 الارض لله و لوسوله فی لکم منی مد لوبی ابله طالبینی ^{بهرند}
 و راجعینی بر وسند ایلرینه نواجی و بلدانده خانی و معطل بر فرمایوب
 شین و انادان قلوبور مد سنده هم عالیه سن بذل ایلرینه و اوقاف غنجه
 ساعاتی ادای فوایض غنی برله خوب و سلام و عزیمت توکل تمام ایلر
 گذران ایدوب واقع اولان امورده صکره لحاجت و صلحه سلامت
 موردن مطر و مطروب دای و مشاوره مطرعه دن صکره لازم کلامی
 خالصا لوجه الله سالی و طلبا سننه رسوله المجتبا اجرا ایدوب

5

10

15

20

25

فرصتی فوت ایتمایرب غیوت دین اسلام سید الانام علیه افضل
 الصلوة والسلام احوون رو دروسب حال خوب نطیل و نغونی
 قطعا لدوده روا کور مهرب الجنة تحت ظلال السیور
 مصرین مجاهدسه سال اندوب فالاحسن الذین قتلوا
 فی سبیل الله امواتا بل افضیاء عند ربهم فیرحمن بما آلمهم
 من فضله تصالمدن فاجابوب و جا هد و ای سبیل الله حق
 جهاد و حقوقک استیفای عظیمه به عطا و وسبله به دین
 و دنیا بلرب توقف و اهالی روا کور سید و مال غنا معدن
 غنی شریقی اخراج اندوب غزات نصرت سارون
 پیاده و سواره بحس استحقاقهم توزیع و تقسیم المهرب
 هریرمان حصه به شرعیه سن ایضا الملوب و کفره قتلها
 سیدان جهادده و اولادونیک مباردان دین مبین
 من قتل قبیلا قله سلبه حدیث شریفی اورد و عالی اولاد
 حقو فی سقینه و اصل المبه و خزان اموال لیام اعدای
 مد مر جانی ندکلو اولورسه دفتر المبد بین المال حاضر به
 سبلا اندوب بر انچه و بر حبه نانی فردوم جواهر
 منقوبه و اقصه متزعه دن لایق اختتام سلطه اولاد
 عثمان و جواری مرغوبه و مقبوله و له جناب سلطان
 ارسل و روانه ایله و دروغ و اسلحه اجناسدن منتظرین
 باشقه طو تدب و غیرینقی وقت حاجندن ملا و طیفه غزایه
 واران غازیله بخش بدوب صفوف رهایی مرتب ایله و شاید
 احتیاج چکه دیو ذات سوده صفا نکه کوندیران ایچی بر عجب
 همه فی و دیبای روی و الایجه روی و چاغه قدینه بلنکی
 و بر قبضه انونالونلیج و بدوی سمند سعادتمند چند یانه سمین
 رخت و جو ما غله و یوزبان درهم نذیه دن غیری بیان قطعه

5

10

15

20

25

جهد

جبه و جوشن و حرد و نوکسوان و ایکی بیک قبضه کمان البیتر
 اوق ایله ماروجیه لوی ایله یله و بیک بشیرز قده سدر و اوج بیک
 نصه فلح و خنجر و ایکی قطار دوه بوکی سنان خصم سنان
 مربوط کوند کوند رلدی عمده الاعیان قوه جده بلبان
 چاوش زید قدره دن برعرب دفترا اخذایدوب لازم
 اولدقه غزات نصرت آیاتدن دربع انبیه سز سبل
 حادی مسوح قلاسن و رسم بو عجمه و تشریف شاهان
 خاصه و عشر برابیه و رسم بقی و برلیغ و عبادت برواله
 و حقوق دفترا نویس و منا و ضنه : طفرای و طعمه خواهندن :
 باز و پینکش نوزوز و تشریفات سالیانده و سلاماتی : ملوکانه
 بالجله شان سعادت لسانی فارغ البال و تقضی الآمال تبار
 خاطر عا طر که اولبا بیده جزوی و کلی نسنه ابرصوب دعا
 حضور قلب اله اغور اچقلضند عون الهی و عجزات رسالت
 بناهی ناییدی و حاضر و غایب ادرنلویک ظاهر و باطن
 هناری بزم خبر دعایم برله کند و کده بدرقه و قضا دارم
 الیوب از عوارز بکفر قرضعا و حقیقه کلمات طیبه سن کوش
 و کردنگه عمل صالح حینی الله و نعم الکریم ذکری
 تذکار نعم الموتی و نعم النبی و ردی تکوار قلمعدت
 خالی اولاروب ان الله اشهدی من المؤمنین انصم و انهم
 بان لهم الجنة فنصتاون و یقتلون و عدنا علیه حقا
 فی التوریت و الانجیل و انقرطان معاملة سنا ریحی الی
 سو دستد و محصل المرام و اولیک لهم القایرونه نومی الی
 موفق و شاد کام اولوب دوام دولت بقاسند دعا ایکن
 ساهی : جمله ظاهره کترووب و خدای لاؤنه ده قیام تام کور
 شوبله بلا توغدیرو ای او ال نواله اللهم سنان و غایین و سمانه
 مقام قرینه المشهوره

5

10

15

20

25

خطبه او فند و غنچه ناسه عثمان خانك

عثمان بك عالی هم منور شاهی و طبل و علم پادشا هی ایله مغرور و محترم
 اولدقده بعدا لاستخاره و الاستناره رای صایب و فکونان تباری
 بونده فرار ایلدیم سیهدا و لوق کاری ایکی امر ایله فقام و جمعیته
 ایکی اصل کلی ایله انتظام بولور بوی رعایت اجساد و عساکر و برنی
 حایت رعیت مؤمن و کافر در بو نلو توأمان اولوب بر بولنده متلا
 و بر اصل در که فصل ممکن اولماز برنی ایلمایمجه برنک دهی وجودی
 سینه اولماز ننه کم ملوک پیش دادیان لاری حال الایمال و لامال
 الایمال و رعیت الایمال کعدالة و لاعدالة الایمال
 دینلردر دریب همایه لری اولان ملوک کفاردن فرار اولور
 اولان حرم صاهاکی کورسه میمال و بلجک تکوری و اسالی ایله ملامت
 اوزره اولوب عداوته مصرودن و دولته مضرا اولان کافر لوب
 ساسه الملک القادر معاونت عساکر ایله فاهو اولوب کال اعتدال

حرکات ایلدی	و سینه	عثمان بن عارمان عدل
-------------	--------	---------------------

و داد ایدوب حیات عباد و ضبط و ربط اجناد ایلدوکی اطراف اوردو
 اشتغال بر لظه کفارک بنض امدار لری حدسکار لفته طالب اولوب
 و ارباب ثروت و اموال اولان تجار کفار فن جه حصاره کلوب
 کفکه و بیع و شیری ایتکه راغب اولدیر بو صفا موجب کفر
 اسباب و اسلحه سپا هییگری و مستعقب رفاهیت و توانوکی
 رعیت و لشکری اولوب روز بروز اصحاب مال و منال مطمین اولور
 و مرتزه ایمال کلرب عظیم جمیت اولور اولدی صلحای امت تام البین
 الجمعه حج آلسنا لیرن و عید الملتی مینان مضمون مینبی بالخطبه
 ایدوب انفاق ایله شیخ اده بای حضرت لوبید و ایدوب جمعه غازی
 اشتیاق لوبن عرض ایلدیر شیخ دهی بو مراد لوبن داماد عالی بخار
 بلدروب سلطان علا الدینه و مرد کادوان کوندروب بو شیخ حدید

اولان

۲۸

۲۸

اولان شهر در جامع شریف بنا اولوب قاضی و خطیب تبیین اولوب
 اذن طلب اولوبه مناسب فهم اولوبوردی ددیلا اول کتوره جمعه
 فلماقی عثمان بکان دمی انصای مرانی اولقله سمحه حوان و یروب
 قاضی و خطیب نصب اینکده سلطانده مراده ند حاجت بوعلکت سفاده
 ضرب سمرقند الیه فتح رتختی اولوب دارالحرب این دار اسلام اکتتم در
 یورده قاضی و خطیب دمی نصب ایدرم سمدیکور و هریلا دکه فتح ایدرم قاضی
 و خطیبی کتوره جانیدن نصب اکتتم کوکدر باوجود که سلطان غلام الله
 بکا طبل و علم و یروب کتور کتوره اجازت و برشدر و باند دمی سفاده
 اکتتم کرکر غیر یقولوبی مالک حر و سه سندن اولاجمانده خطیبه بی
 اسلامتی کتوره ناموننده اولقد بوردی بزم خاندان توردی جانیدن سلطنت
 سکان اولدوغندن قطع نظر اکی اولان آستانه سلطانده دویله
 اولوب سمحه مواضده جانسپار قتل و جوده کتور شدرد سمدکی حالده
 سجدانه الملك المعال عن الیون عیبه اصاحه اولما یوب غزادن
 کارمز بوقدر دیوبوردی و قوره جه حصارده اولان اقطاع
 و ستمکافی مجاهدانه تقسیم و تعلیم الیروب و کلمه اون ساعده و سابعده
 اسلامی ده سدل الیدی و پرواسع ولاتی اولاننی جامع سمرقند ایروب
 و امام و خطیب لب الیروب نماز جمعه و عیدین ادا اولوب دعاه
 دستور سلاطین اوزره ذکر و العاف هما یولوبی مذکور اولوب نجات
 ایلیدی و آینی یوزسکان سکتور ناریخنده ابتداء قوره جه شهرده
 سلطان عثمان نام شرفنده خطیبه بی طورسون فقید نام اهل علم
 زان ایلیدی و نام فاضل متبحری احرای احکام شریفه چون
 قاضی تبیین ایروب ابام عدالتدن هرکسی رفاه حال و فزاع بال ایلر

5

10

15

20

روزگار کچر دیلا	ذکوره ب مالک کفاد
-----------------	-------------------

محبوبه علیه افضل التحیه نال الی یوزطقسان برخی سنده سندن
 عثمان خان غازی همایده لوی اولان کوسه بیحال قولاغوز لخی ایله

25

صغریه نهری صارد ویا و صورقون طرندن عبور ایدوب صمصه جاوی
 استقبال ایدوب او کلونیه ووشندی مطربیه و صورقون اهابلی
 آشنا لیلی و لطفه بالقره صورقونی قول ذمت ایلدو آدن کوینت
 و یکجه بطراقی ملکند واروب ماراج وینا ایلوب و علامان حمیدی
 5 مبالغه ایرواقوب قصاص حصاره متید او لمایوب این سال وغانم
 سرانالی قرجه حصاره کلیدو و بوسزده کوسه بمالک وفادار لیلی
 اولوب بلک تکوردن رایحه نفاق استغمام اولدی و بحاله می
 اولدوغی فی ابله بلدی و عثمان زمام سلطنتی انده و شاهباذ خانی
 قولنده بلدی و منظر غایت رف لغوت اولدی

فکر ماکو کفره در حق عازی عثمان

اول ایام ده که عثمان خان ملوک اطراف اله حق جوادی رعایت ایدوب
 کوسه بممال جمله دن زیاده سوانت ایدوب اسیانا عثمان ضایان ایدوب
 بزکون مالدوس تکورینک قیوبنی او غلنه ایلدوب دو کون ایلدو کون
 و غرت اولدانی اخلاق کویجه حبیله دو کونند واروب اوج کون ذوق
 15 و ضفا ایلدوب ملوک کنار انکرجه عثمان بکه غدر و کونند ایلکده قصد ایلدوب
 اما میخالک جهانی اولخله جزاف ایده میدبو سبب فتح حصار بلک برکون
 حله ملوک کنار کوسه بممال ابله بلک تکورینی مخاطب ایدوب ماد ایلک
 بو ترکی ار او ن قالدیمیه وز امین اولانوزد یدیلو جمال عاقل
 اولطفه لا و تقیم دیوب بلک حاجی مناسب کوردی بر قاج کونند
 20 بلک تکورنی یا حصار تکورینک قیوبنی ایلوب دو کون اندکه بممالی
 کوندروب عثمان کی دو کونده و غرت ایلدوب ساده درون اولطفه و غرت
 اجابیه و عدلیدی مذکور کوسه بممال کچه دخی سیمان اولما شیدی
 اما کمال مجتهدن خلونده کنارک سر تصدیقین اجبار ایلدی عثمان
 واقف سزا اولدوغن کسنه به کشف اینبارب ظاهرا ضعیف قلبیه
 25 دو کونده کیده جان اولوب سبارک با د اینچون میمالی کوندردی و غور

بلد

بیله کونده لم که آنوردی عورت نایر بکوزله باشغه دوگون ایلمونار و بایله
کین جک زمانوز دو کوندنکوره یا یایله کیده لم و عادت نما اوزره اول

و ایشالز انده قویده لم دیدی | و من الذابیر الخدع

بو خبیر نکوره و اردقه امیر تول غایت ساده دلدر اهل و عیان

بیره بیشکن کوندر یوردیو فغانی سرود اولدیو عثمان نایر سوری

قیون هدیله کوندر دی و دو کونده وارمغه و عده ایله دی مؤعده یورد

قویب اولدن شیر مردان دن برفاج جانی هر آه ایدوب و قرقچوز

پیند قوق دلا و تصیبن ایله دی که عورت نایر لباسی ایله ایشال انقالی

ایصال ایله لر زمان مؤعوزده که جمع عروسی به یقین اولدیو

اکثر دلا و رانی زنان محتمله لباسیله ملبس اینتیدی متعجبه

نگوره آدم کوندر و ب بزم عورت نایر بزمنا خرمه کورغولوه این

نزوله بیسان رجالدله لباس زنان ایله کلور لو و نزدیک حصا

نایت تنگ در زنان مسلمان و کافر ایچون برکشاده محل لادم

صنا ایله دهن و سماع ایله دی لوردیو بلدر دی تا کور مغرور

بو خبیر دن دینی سدور اولوب یلیک قوبله جاقن بیکاری نایر

ایشنار بولان سبزه زاری محل جمعیت اولغند قرار و پروب قوم

عثمان خانده انتظار اوزره ایکن عثمان خان ناصدار بیشار سوار

خونخوار ایله جمع کفاره توجه ایله دی و ایشنام اولیجان انقالی

قلعه تبه ایصال نایر ایله قوق نفوزمرد شیر زنی پیره دن اسبابی

ملبس ایدوب کوندر شیدی که دوگون مسلطه سی از اسدن قلعه به در

اولدیو و مردان لباسنه کپروب ضرب شمیر ایله نله بی فتح و خبیر ایدو

و شده خبیر ایله عثمان که آدم کوندر دیو عثمان خان ایله انواع

و اسباب و آلائله نکوره ملاقات اندک نکوره سیاهی ایله خیمه و کلاه

و اروب فردن فتح حصار راهنه نگاه اوزره ایکن ناکاه فتح قلعه خبیر

5

10

15

20

K. 6. 2.

طبعك قدیم حد بود و در گذاردن صکوه سگی زمان ایله منکل اولان
 مردان منکل ایله صورت فروار اظهار ایله لو تگور مغرور حبله
 طویوب قاجدیلو صانوب آرد لو بنجه ایلفار ایله پوسلطان عثمان
 الحزب عده سببی اوزده کذوسی بو صوده طویوب عسکونیت
 بر فرقه بی کتاره دانه و دام ایله یلو کتار کینکا هدن کورک
 5 عثمان عاری بو صودن چنوب آرد لو بن آلدی قاجا نوردی طویوب
 اعدای اوزنایه آلدی لو جمله سی طیمه تیغ آتق بار اندک صاوه
 یا رحصاره ایلفار ایلیوب احضار اولان عروسی بانجه ارد
 ایکار الله کوفار وقتا له تصدی ایدن کتاره بجز می قلیدن
 10 چور دیار و هاندیم طویوب عاری سی اسه کول نلمه سی خاصنه
 بود و دیار اولدای اینه کوی نغ ایله ی بو سنه سیبار که ده که
 آتی بو طقما کنز نار بنجدر بلجک و یا رحصار و اینه کول نام
 اوج حصار نامدار نغ اولنوب بلجک تگوری ایله اینه بنقولا
 مل اولنوب یا رحصار تگوری اسپر و مشهور اولدی عثمان خان بی
 15 بالذات اینه کول اورسده واروب احوال کتاری فیما اندرک

اتفاق سورخان جهان دوزمان جلوس عثمان خان

جلوس عثمان خان غازی آتی پورسکان سونار غند کتوز نام شرفیه
 خطبه او قدوب قاجی نصب اندوکی زماندن تبیین اولتی بناسب
 ایکن مورخینک آتی بو طقما ن طغوز نار بنجند تبیین اندک لوبنه ایکی
 20 علت بیان ایدرلو بری قرات خطبه همان قوه جه شهرده واقع اولغله
 اطراف مالک و بلادده شهرور اولما مشیدی دیولو ایکنی علت که
 ملازم کوریزر اول ایدی عثمان خان کتوز به برات عالینان احسان
 ایدن سلطان حیانتده ایکن کتوز به سلطان دبدکلون مکروه
 تا که تسع و تسعین و ستمائة ده سلطان غازان عسکوران ایله

نه

5
 10
 15
 20
 25

سلطان علاء الدین کبیر بن مراهرزی سزوم ایدوب کند و سنی کوفار ایلدی
 بنایا به سلطنته دن غازی جایی فالوب اولدای کجه دیارنه فرار ایلدی
 بر او ان قوت افزانده جمله نیک و ناصحت و مردم دور و نزدیک انسا
 ایدوب عثمان غازی بی تاریخ مرزورده استغلال او زره سدر سلطنته
 اجلاس ایدوب بیعت ایلدی و لهذا سلطان عثمان دینی پادشاه جهان
 اولدوغنه نظم شکر خدا که سدر و عجمه و زمان شدم و بر منتهای حرم
 کاران شدم و در مسند خلافت اصحاب مطفی خلل الیه بر سر خان جهان شدم
 خانی جوکت خانه به دین از مبادیان این بخت بس که می آن خاندان شدم
 دیوشکو قوی و لسان سیوف و سنان ایلد شکر فعلی الهرب غذا و جواد
 بنی نجاد ایدوب اعقاب و اولاد عالی نزاری دینی مسناد ایلدی و
 تا باد چنین باد ای آخرا لیدر آندا شمد نیکوه سلطان عثمان ملک
 زمان حاوسنده اولان و قایم و قهرمانک یانند شروع ایلدی

ذکر دامادی سلطان اورخان

15
 20
 25

سلطان عثمان غازی سدر سلطنت جهان بانی ید جلوی و بوسنده
 اوج نامدار حصار فتح ایلدی و بی اطراف و اقطارده انشمار
 بولین دوکاه معدلت پناهی جمع غذا و سپاهی اولدقن سندا شکار
 اولان دختر حاکم بار حصار اولان بکو بری زخاری فوزند ارجمند
 اولان اورخان خانه ترویج ایلدی و اول دختری بری بیگم
 و اول معدن کهر دن ایکی جوهر آنور متولد اولدی که بری سلیمان
 پاشا و بری سلطان مراد غازی ایدی و اول خاتون محرمه نلیق
 نیلوفرد که بروسه قونیک اولان جسد نیلوفرو آنوک خیر آنند در بند
 بلکده بروسه ده اورخان خان تریه سند دقن اولمندر

ذکر سرعکوی خان اورخان دخی نسیم قرا و بلدان

25

سلطان عثمان بعد التزوج فوزند و نسیمی اولان سلطان اورخانی
 حضورینده کتوروب انواع نوازش پدرانده دن صکوه بنم او غلم

مطلق
 اورخان غازی بر عک
 اولدوغند

محمدانه الملك المجدد نوید نصرت تا بید غزاه روم که حضرت رسول صی و توتم
و نغز و ن آردوم ثیفقحها الله دیو بر شد ظاهر و غایبان اوله
دقی کلوب اول خدمت خیر خانت که باعث دولت دنیا و آخرت در
بزم حاد انزه مینراد لاجتهد محمد کلوب و بیزه و سیزه حضور و ارام حرام
5 جمله غزه لازم و واجب اولان توسیع دایره اسلام ابدوب دمار کمار
لیای مسلمانوه مقام الملوب معابد ارمات اصافی ساجد اصحاب ایمان
و اسلام اعلدر اییدی سن من بعد سبها رعسکو نصرت شعار املد
ولایت و رحه شهره که سلطان اوکی دیکله معرفتد آنده قواد
ابلیه اول مکتت بر ستمق کما احسان ایلم منصرف اولوب غزاه و حاکم
10 منقاد ایلمه دیو بر ردی و اسکی شهرایا لنبی برادری کوندز الیه موز
ایدوب این اوکی ایلمه یوند حصاری آیفود الیه و یارحصاری
حن الیه و اینه کول و لابتن طور غورد الیه اوزانی سور دی
ولایت بلجک محمولاتی وجه اخراجات دروینان و فرزندان
سج اده مالی ده که مان امانی ایدی انقطاع الملوب کی تهری
15 کذوبی دار المطنه ایلمی و کوچک اوغنی علاه الدین بانالی
بلجک ده و الدین باند آیفودی بو تقسیم ملک و مال بدیوزوبی
سال قرض خالده و قرض بولدیکه جارس همایوندن ایکی سنه صکوبی

قصه ی کوبری حصار و انهدام دولت راب

دولت عثمان خاندنه نیجه زمان سباد مجاهدین تنه بر کتور مشرکین ایل
20 منبذاه لما یوب بر مدت مسکوننده استراحت اوزده اولموا ایدی
کونلرده بکون سلطان عثمان روساه لشکر نصرت نشانده فتح کلام ایل
چه نکه حضرت حق سلطنت اسلامیه بیزه سزاوار و الهی کوردی بوزدی
لابن و انس اقرب اولان ملکه لری فتنی مطلب ایتلرد و بدکن اذکار
دولتی سمنوا و اطنا دیوب کوبری حصار بی شیمیره فرجه ایل دیومله
25 ندیو ایلدر اتفاق جهوردن صکوه عثمان حاکم عمومی اولان
دوندار الی اول نوجنی موخده کور دیوب اول غریمتک فسخده سی ایدی

اولی

اولی دیلیدی سلطان عثمان و توابعی ایله ملایمت و بصفت ایدوب غزاید
 متوجه اولسینکن فتح عزیمت مناسب دکلدر دشمن دین اشیدوب لنگو
 اسلامک ضعفنه عمل ایدرلو و بو محله قلعه فرجوره نان فتحی آساندورسا
 اولماکوز دیدکلونجه عاصفده اصرار ایدوب بروجرمله خونت ایلدیکه
 هوس بو مرتبه غنادندن بو معنا و بر اولدیو سلطان عثمان دخی بوخ
 ناهوارندن نفاق و حسد استفهام ایدوب مراد غضبی شند اولدی اول
 پنج رجالده زبان طالع و قال ایله بیت مراباری بکوناخال و عم جیت ه
 وزینان حاصلی جردرد و عم جیت ه دیوب بو حالت غضب و کنا کنده
 خلاف عمه رعنا بر نبردلدور بر ناب ایلدی همان اول سهم بران مرغ جانی
 قفس تندن طبران ایدوب کوبوی حصار دهکلارنده دخی ایلدیو
 و فتح قلعه یه بو طونوب مدت حصار مدت اولدندن بیخارد دیوندا اند
 عکس نعت شمار بروج حصاره عروج ایدوب فتح ایلدیو بیده مرموره
 قلعه سی اور رسد و اردقلانده اها لیبی تن و جان و فرزند
 اسیر اولماقی شرطیلد استیمان ایلدیو عفو اولوب مرموره قلعه سی
 داخل دار الاسلام اولدی

5
10
15

حصار شهر ازینک و بنا قلعه : طارغای

سلطان عثمان توسیع بلاد و توفیر سپاه و عباد حراد ایدوب مطمن
 مداین روم نزهت رسومدن کثرت نعم و قدم ایله شهر بر اولان ازینک
 قلعه سن تسخیر بوه نیت و عزیمت ایلدی توابعی و قراسنی غارت و نغای
 ایدوب قلعه نان فتحی باینده مشا و ده و ماسخطه ایلدیو مطوم اولدیو
 حصار استوار اولوب شهرت ایله فتحی دشوار اولماین حوالی شهر
 ازینکده بو محکم قلعه بنا ایلوب ایچنده یوز نفر آدم اسکان ایلدیو
 ناکه شهرک راه معینی مسدود اولوب تدبیر ایله ذخیره لوی مالکیت
 زبون اولالو قلعه فرجوره به مهاجرین اولدن طارغای
 نام دلاوری قوی نفور مردان یگانده ایله محافظ تمین ایلدیو

20
25

غازی و حقه دوش که رو کی در

سلطان عثمان از بنک قلعه سنک محاصر سی آنسانند بر واقعه کوردی که
 ما حصل منام حصول مرآی مشغول اولوب خاندان عثمانی ده والد ابد
 و کد فرجات اسلامیه ظهور ائمه کورد اما جمله نخواستند لشکرند
 5 هدی بر بی منافع دینی و دنیوی ده شریک و سهیم در ورتیب حیات
 دوگاه ذب الهیاد ده بنایت معزز اولوب مجاهدین دین قوم منجی کوم
 و تقسیم در کرد که ال عثمان خدای ستعان ایله عهد ایلیه لاکه
 هر کد حقوق اجتهاد از باب جهادی فراموش ایلیه لوشو بیلد که
 بر مجاهد اجل موعودی ایله یا خود صف قتالده دار فنادن دار
 10 بقایه رحلت ایلیه اولادینی محرم ایتمایوب بیت المالدن و الحفنا
 ذریه هم فحوا سینه منیع ایلیه لور و میراثدن محرم ایلیه لور اولاد
 صفیر لور اولورسه کفایت معناری معاشورین زرق پدردن
 معزز ایلیه لور دشتد باو غدن صکوه نامن ذفا بر عمکوه قید
 ایلیه لور بیت بقدر زند زندت نیام پدر ز فرزند حاصل نظام
 15 سلطان عثمان بو واقعه ایله ملایم اولمقله اوغلی اورخان
 خدی بی حضور بنده کتوروب علی ملاه انکاش کوردو کی دوشنی علی
 تعزیر ایلیوب بو اشارات غیبیه ایله عامل اولاسن اولاد که
 سپارش ایلیه سن و بو مهوال اوزده وصیت ایلیه سنکه بطنا
 بعد بطرز بو وصایا ناک رعایتدن مبالغه ایلیه لور دیدی
 20 و فمن بد لده بعد ما سمعه فایما ائمه علی الذین یندو
 ان الله سمیع علیم اینکرمه سنی قرات ایلیوب ختم کلام ایله

انفاق کافران و الغوام ادرنوس

یدی بور ایی سنه سنک بروسا حاکمی اولان ادرنوس منجوس کسل
 و کتبه تکور لوی ایله انفاق ایدوب و موله فونک و کفار دریا
 25 کتاردن استمداد ایدوب زعم فامد لوی ایله اهل اسلامی اراکی

رخ

مطهر
اسلام بيجال

فتح ايجان نيچا بله قيون حصار دي سنه ۱۰۰۰ قمری واقع اولدي عبا
 ملا فتاح ايله عسکر اسلام منصور و مطهر اولوب کستل تکوري صل اولوب
 کتبه تکوري فرار ايدوب اولوب آذ تکوري ياندا کندي عثمان خان غازي
 نصر اولوب اذ کتادينه واروب کتبه تکورين طلب بلدي اولداني بالضرره
 ارسال ابلدي کنن شول شرطله ويرديکده مادامکه خيانتی صادر اوليه
 ملکنده آمين وسالم او توره و مطلقا سلطان عثمان و اولاد عالی نژادي
 اولوب اذ کوپرو سندن کجه لو و لهند اول عهد اوزره هر کونسلار بن
 آل عثمان اول جسدون عهود ايجاز اول جانبد سفر اقتضا اندکده
 کتبي ايله کچولور تکور خورجوري پاره پاره ايدوب قلعه فر شو سنده صلب ايلدي
 و کتبه حصار نيضيا ايلدر بو نقتده و نسا ده بروسه تکوري باغ اولملا بروسا
 اطرافني غارت ايدوب قلعه سنک قهريري ند بويينه مباشرت ايلدويلور
 بو فتح مابين سبع و سبيعين شهرورنده واقع اولدي و اينفود البان اوغلي
 قره علي کوندروب اولوب اذ فرينک واقع علاوسن جيزيره سن فتح ايلدر
 بو جيزيره نك فتحی بد بو ذ سکوز سنده و قرع بولدي

5

10

مطهر
اسلام بيجال

ذکر اسلامي و مهال و قوتجان حصار
 عثمان باک غازي دوت سنه مقداري لشکري دکلدروب و ایلوي
 سرروب کتدولور اذت اولدقد نکلره برکون سپهساران سلطان عثمانه
 کلوب شمد نکلره غذا و جهاده مباشرت ايدلم دديلو سلطان عثمان
 لشکريک بو شوقلورن انيدوب غایت خط ايلدي اولامشاوره ايچون
 کونسه بيجالي دعوت ايلدي کلدکن بلا کليف اسلامه کلوب برفاج
 دلاوردي دقي اسلامه کلکده سببه اولدي اول اجلدن چرخدي
 نيمان اولغزب بد ي بوز اولن اوچ نارنجنده لبلبروي و منجه و لنگه
 و انحصار و کيوه و تکور بکاري نام حصار لوي فتح ايلدر و بيجد حصار
 و قره کوز حصار قره علي بن اينفود الب فتح ايلدي بعض ملوک
 نومسلم اولملا بکينر صوبي ايله صغر ب نهر ي صمصمه چاوشی اسکان

15

20

25

ایلدیرکد مرتکب و عامی است که مانع شدی اول محل جا و مسج

دیگر که مشهور در | بوردنه نیک تدبیر تخریب نده در

سلطان عثمان فطرت طبیعی و هیئت عادتی برینک او ذریه ابدیله
بود یارک فتح و تخریبینه مباشرت ایلسه اولارای و تدبیر ایله عمل

تدبیر نافع اولما یعنی ابواب فتح و ظفندی مفتاح سیف قاطع ایله
آچار دی و شهر برسا بهضت آسانک تصور نده حضور ایدوب ایگار حوزی

مناظرینک و صالحی آرزو سنده اولمخله اول شهر مفضلک فتحی اقصای مرتی
و برسانک تکاور مشهوری عرصه به رزمکا هدرن فراواندکن بروسه

حصارینه پناه ایتمندی لکن تک طور مبوب خرس تیر خورده کبی اهل
اسلامه ضرر قصد نون خای دکل ایدی اول اجلدن فتحی مقدمانه

تدبیر ایدوب بروسا قلعه سنک ایکی طرفنده برد قلعه بنا ایلدیریبی
قیلوجه قریبه بوی دخی کشتین طایعی دامانند اولوب برینه قریذنی

اوغلی اقی قوری و برینده اوغلی کبی تربیه اندوکبی بلبلایخی نام خاص بوی
محافظ ایلوب یا نوبخده بر مقدار دلاور ایقوری اول کوره قبل

العدد ایکی جانیدن بروسه خلقنک ذخایرین و سایر ضروریات
معاشرینک بولون سدا ایدوب و کاه کاه شبیحون ایدر لودی

قلعه ده اولان کفار خاکسار خویک نیم نعمل کبی حرکت مجالده
یوغیدی اون برسند بومسوال اوزره منذب اولوب یدی بوز

تکوی بنی نارخنده امان ایله بروسا قلعه سنی سلطان او رضا نده
تیم ایله و بولمغات یدی بوز اون اوج سینه یدی بوز

سه سی ما بیلدن وضع بولدی | ومن انار التی عده
یدی بوز اون بنی نارخنده اورخان بلک لشکرینه مکان و سکندره
استراحتنه اجازت و یروب کندوبی دخی ایکی شهرده اقامت اوزده
برخبر کدر اثر ایشدیکه قوم تا نارون چودار اوغلی در حیات
بازارینی بصبوب غریب و شهر لوندن اسباب و مال لورین جمله تجاری

مخازن

و خادرات ایلینو ملکه که دیار روم ده اول زمان ما مارخ نی برکوه
 ساکن اولوب چوقیق اولغله هر دیاره تعرض ایدر لودی بودغه
 فرصت بولوب وجه مشروح اوزره بازاری عادت ایلینو اول
 اهل فسادک افادینه کرمیان اوغلی شیرعلی بلک باعث اولش
 5 زبیر دولت عثمانی یه هینده حد اوزره اولوب عثمان غازی
 و اولادینک اعداسنه رهنما اولور لودی اورخان غازی
 بو خبری اشدو کی ساعت بائیک اولنور ایله ویا یلاق توکئولری اول
 آیفور ایب و صانتو لب ایله ایلفار ایدوب اونیا س حصار ی
 نام محله لشکر ما مار ایله مقابل اولوب محاربه ایلدی اورخان
 10 غازی شجاع شکار اولوب تایی رستم و اسفندیار ایدی
 بنایه الملک التیار لشکر قلیل المقدار ایله ما ماری ما مار ایدوب
 جا و دار اوغلی کوفتار ایلدی و اهل شهر بازارک اموالندن عی
 اسب و سلاح و سیوف و رماح دن مبالغه غنایم ایله عورت ایلدی
 سلطان عثمان بو خبری استماع اندک بالذک فرجه شهری شریف
 15 رعایا یه استمالت و اورخان غازی یه استحسان و آفرین ایلدی
 جا و دار اوغلی مقید و مجوس حضورینه کتور دکلونده کوچه برین
 ستمکار سیاسنه مستحق اولنور اما ماکومت جوامودی آبی اقتضا
 ایدر که اذا قدرت علی عدوک فاجعل العفو لشکر القدره
 منزه سجد جا و دار اوغلی لطف ایله مجمل و شرمندک ایله من دیدی
 20 اورخان بلک دخی جلیت بدری اوزره منظور اولغین محمد و میناق
 اطلاق ایلدی اولدانی صاغ اولدنجده دولت عثمانی یه عدوت
 و مخالفت اوزره اولمادی ذکر وی عجمدی : اورخان خا
 سلطان عثمان فرزند ارجمندی اورخان غازی یه رضا الرب
 فی رضا : الوالد حدیث شریفی مضمونی ایله عامل اولوب میدان غزا و جهاد
 25 چا کسوار اولدوغین خصم صاقت اعوان ایله جا و دار اوغلی کرضار ایدوب

سلطان
 اورخان غازی و ما مار
 اودی

که در یوب کز دین مکره سردار مجاهدان و سلطان جهان اولی
 اولادین فراست ایله مشاهده ایلر یوب علی ماره اناس حضورینه کوردی
 شدن مکره بن پیر اولدم خدمت جهاد که مر حاد ملک معنادیدر کما یسینی
 بنفسه ایدن فر اولدم اول خدمت خیر خاتمی حکا اصر لدم دیوب اورخان
 غازی بی و بی عهد ایلدی آنچه قوجه و قو کورد اب و عبدالرحمان
 غازی و کوسه میمالی که بنیاد دولته جهاد ارکان ایدیلر سیله بیانی
 ایلدی و جمله سرخیلان عشار و اقوام و مبارزان عرصه انتقامی
 امرینه دام ایدوب قوجه ایلدی و آقا زری عکداری بی فتح و تقوی ایلدی

قران ایلدی | ومن الله ابوالفتحات

10 اورخان غازی کندو ایله مامور اولان غازی ایلد مشاوره اندکن
 اول قوجه ایلدی طرفین سنک راه اولان قلا بی قلع ایتک کر کردی
 و شیدک قره حبش دیکله مشهور اولان قلعه ناک قلعی مناسب کوردیلر
 و موجود اولان لشکری اوج بلوک ایدوب بر بلوکن اورخان غازی
 سخانی لته بیی ایدوب بر بلوکنی بر که هان کجمن کینه قوردیلر بی
 15 دخی حصارک آردینه کچر یوب بر بلوکنی قوردیلر بر قاج کون اهل
 خصار ایله کارزار ایدوب بر کون ها جزانه و منکر اند فراد هر
 کوسه دیار کما دقلعه دن جیقوب آردلوینه دوشد کلا حصار ایدوب
 یو صوره اولان دلا و دلو که سردار لیز قوه حبش دیار حصار قوی
 او گتته واردیلر و اورخان غازی کفر عمل کینکاهی کور کارنده دویوب
 20 محاربه یه آغاز ایلدی کینکاهان اولدو دخی خروج کما ری ارایه
 الوب سیزم ایلدی عرصه : رزمکاران فراد ایدوب قلعه لوینه محض
 جان اندیلر قلعه یه واردیلر قلعه قیوستن مبارز لوقا در شایوب
 با تمام کفار لیبی و حاکمی فلجیدن کچر دیار و قلعه بی ضبط ایدوب مالینی
 بنما ایدوب بی نهای جوادی و عثمان اسیر ایلدی و اول قلعه ناک ایلدی
 25 فرورد قوه حشده اوزانی مور ضله اول قلعه قره حبش قلعه دیکله مشهور

اولدی

اولدی | ذکون فتح قلاع فرجه ایلدی

اورخان غازی قوه جنبش قلعه سی فتحند نهاره امان ایله الب صوبی
 قلعه سین فتح ایدوب اقطاع طرابلسله قو کور ایله احسان ایلدی بعد
 صلح ایله انحصاری فتح ایدوب سردار لوبنی قوه علی ایله والدا جندی
 کوندروی بو خبردن سلطان عثمان سرور و شادان اولوب با کلید 5
 مصالح فتح قلاع و داد و دهش و لایات و بقای اورخان غازی
 تفویض ایدوب و قرا تکین قلعه سنک صحه اجازت و بردی اولحصا
 استواری دخی فتح ایدوب حاکم و محکوم و صغیر و کبیری اسپر ایلدی
 و دختر ناکور که خستار لنده دسک خور ایدی تحفه طریقی ایله بابا سنده
 کوندروب ناکور و قهروری پاره پاره ایدوب کلاب غزائی دخی جینه سندن
 حصه دار ایلدی و اسپر لوند بر مقدار عثمان و جواربی غازی لوند صاوا
 ایلدی اول قلعه ده اسکان ایلدی و صمصه چادشی نکیبان ایدوب
 و ازینک قلعه سنک اطرافنی لقب و غارت و باغ و بستان لوند خراب ایلان
 خدشنی قو کور اب ایله قوه جنبه قران ایدوب کندوسی کامیاب
 و کاران مفرسما دنده عودت ایلدی و بو فرخان اورخاننی بدی بود 15
 اون بدی سنده سنک و قوع ایلدی

صقربده صوبی کنادند | فتح اولنان قلاع ذکوبدر

بدی بود اون ساکونما بختند اورخان غازی بابا سی سلطان عثمان بختند
 قیتلایوب غزا و جهاد ایچون مرفض اولدند ناکور ایچمه خواجه بی مخاطب
 ایدوب فتحی طرفه غذا اولنق اوی در دیو سوال ایلدک نصر صقربده کنادند 20
 اولان قلعه لوفتح اولدوسه طربزون در یاسی ساحلنه دل حصون سقد
 سهولت ایله مفتوح اولنق قابلدر قو کور اب ایله قوه جنب اول سمته بیند
 خبر اولنون تقدر ایدر لوند جواب و بردی اورخان بک دخی فرخانند
 اوللا انحصار جابنندن شروع ایدوب کلکی قلعه سن فتح ایدوب
 بعده قهر جتی حصا بن محاصر ایلدی لوند اگرچه ناکوری غناد ایلدی کتن 25

اثنا عشر ساله در غم محاکم ابرو شکله اول قلمه دخی فتح اولوب
 بعده کراسنده قلمه سین امان ایله اولوب محافظه آنجه خرم
 سپارش ایلدی و قدر مرچوردک جانب غری سنده تا ازنگد شریبه
 و خلیج قسطنطنیه کما بنده دل اولان مایع کفاردن فرجاتی عبدالرحمان
 غازی به اصرلدی و آنجه خواجه پینوای مبارزان آقیا زی
 و قرابنده ایلمار ایدوب اول مملکتلرک بعض صلح و تدبیر و بعضاً
 ضرب دست و حدت نمیز ایله تخریر ایلدی

5

بویینی او زلد و کپرد ادره نوسک

سلطان عثمان غازی تک بروسه فتح ایتمک اقصای مرئی ایلی
 لکن پیر اولوب خصوصاً نقرس و وجع مفاصلدن حرکتد چو تان
 مجالی اولما مغله اورخان غازی بی قایم مقام ایدوب بروسه
 فتحه نامزد ایلدی اما سپارش بودر دیکه مقدم ادرنوس
 تکرول حقدن کله سین زیر اعظم آید و غدی الب مرحومی
 ادرنوسک یا یاسی دیبوس منوس شهید ایتمدی هوز انک استغاب
 التامشدر و بروسا تخریرتد مانع قویدر دیو امر ایلدی اورخان
 غازی نامدار لردن کوسه بیحال و هورغورد الب و شیخ محمد
 و اخی حسن و غیری غازی لری یانته اولوب ولایت ادرنوس تخریر
 مشرفه اولدی ادرنوس منوس مقابله یه قدرتی اولماغین قلمه
 و مملکتن خالی قویوب اتباع و اشیای ایله برغاس صعب کوهس
 ایلدی لشکر اسلام ادرنوس قلمه سن بوش بولمغله ضبط ایلدی
 و بر اهل و قوف کافردن کوزکاهی اولان محاکم خیرین الدیور
 زیاده صعب کوهستان اولمغله اورخان بک و توابعی بیادین
 کبک کسار کی اول کوهه خرامان روان اولدیور اهل اولان
 جانلرین و ماللرین صیانت ایچون اطاعت ایدوب استقبال ایله
 ادرنوس لشکرندن ما بوس بهایم و خشی کی فراد ایلدی

10

15

20

25

حسن

من اتفاقاً در کد نکور مقهور او کند و از دیند با قایب
 سرعت ایله فرار ایدر کن بر بوکک طاغک ذرومه اهل
 میان نه اهدده آنتک ایاغنه طاش طوقونوب آتی ایله
 و سلاچی ایله دپه دن اشغه دو شرب اسفل سافلین ده قرا
 ایلدی غازیلر ایرینوب ادر نوسک نمودار غیبی ایچون
 باشن نندن جدا ایلدیله و تماماً مال و منالنی و اهل و عیالی
 غنیمت ایلدیله و قلعه سنی خاکد بر ابر ایدوب رعایا سنی خرام

5

کدیلهر | ذکر فتح بروسا

اورخان غازی مطرف و منظور اولوب ادر نوس غایله سن دفع ایلدی
 بروسه خصارینک فخریری ایچون متوجه اولدی و بیگار باشی دیکلاه
 معروف سرجهنده ده قونوب قلعه بی محاصر ایلدی اگرچه اهل قلعه
 زبون اولوب حالت محصده ده ایلدیله کن حاکم قلعه و اعیان مملکت
 ضعیف و ناتوان اولتی شکان کوستر میوب کحرکه المذ توحده برنده
 بخاربه یه اغاز ایلدی اما مراد لوی اورخان غازیدن امان طلب
 ایتمک ایلدی بو نیت لوی معلوم اولدقن کوسه مینجالی معارفه بقیه
 اولمغله نکورده کوندر دی اولدانی کاه ملامت ایدوب اکرام
 و انعام و عدا ایدوب و کاه تحویف و تهدید ایله ایهام ایلدی
 و ساکنان مملکته عقد ذمت ایله نسبی و بر دی اول کتورده ایلدی
 صرصر و ش نام و زبرک الله ایلدی و حذذاتن علوم نجوم و کاه
 خبردار بر اهل فرست کند اولمغله اصلاح ذات البیته غنیمت ایلدی
 نکورده کور صلح و صلحده بوشرطلده راضی اولدیله اهل و عیالی
 و نفس جیبینی حمایت اولوب أموال و غلمان خاصه سبله دریا کنار
 سلاسله اولاندولوب اورخان غازی کندو ایله کتینی به ادخال
 و استانبوله ارسال ایله مینجال غازی التماسنی اورخان بار طر فندی
 تعهد و قبول ایلدی نکورده ای اعتماد ایدوب کندوبی دریا کنار

10

15

20

25

اولادش در آن جا شده است و او تونزبان فلوری دیوبند است و او
 عاقبتی که در سال ایلدی اورخان بن دینی عهد بنده و فای ایدوب ناکوری
 توابعی و اسیر و جواهر و نفودی ایلد امین و سالم ملکبان ده کی به قریوب
 اسانبول طرفه کوندردیبر و حصار بر و سابی فتح و تخییر ایلدی و اهل ضایع
 و محرفه : بازاری مامون ایدوب رعایانک فلس آخری غارت اولدی
 5 و زیور بود دینی تگورک و فوایانک بر و سادده قالان دفاینی و خرابی و سایر
 متروکان : اورخان عاقبتی به عرض ایلدی اولدانی حتی طایفه کلان او تونزبان
 آلتون ایلد سفا غزات اسلامه تقسیم و انعام ایلدی بر وجهه منافع اولدی که
 شهری بغا اشد لر اولقدار مفتتم اولمز لودی و زیور بود دینی سلطان آن
 رعایت اولدی بون فتح عظیم بدی بوز تگوری بسنده سنک او اخیره وقوع
 10 بولدی المهدیه علی التراوی سوال اورخان عاقبتی روزی بر سلطان امین تقسیم مگور بر و سارا
 بر کون میان مبارزان و اجمن عاقلا نده و زیور تونزبان اورخان خان
 سوال ایدوب تگور مهور ملان بر و سابی تسلیم نه باعث اولدی دید کن
 بون تقسیم اضطراری به ظاهری و باطنی ددت نوع سبب اولدی اول
 سبب ظاهری سلطان عثماننک ایکی قلعه بنا اندوکی در که ندر بجهه ولایت
 15 خراب اولوب رعایا سنی جلالی وطن ایلدی و درون قلعه ده قحط و غلام
 اولدی حال بویله ایکن تگور شهر لویه ستم و تعدیددن خانی اولماز ایدوب
 ایکی سنی حاکم ملان جمع ماله منقول اولوب عاقبت و نال حال اندیشه سنک
 غافل ایدوب ترتیب مصاح ملان و عمکوه مقبذ اولما بوب همتی خرابی
 و دفاینی نقرده صرف ایدوبی و سبب باطنی بویسی اوقاف عمرینی
 20 غفلت ایلد بچوروب شهرت بوست اولدو دینی ایدوبی و مفرد لوه سنا بسنا ایدوب
 زای فاسد لوی ایلد بد عنایه احداث ایدوب و ستم دیده لوه هر کور جمع
 ایتمز ایدوب فدا بد دعا ایدر لر ایدوب ایکی سنی اولدر که همه سنک ایلد
 کوروش سپهر دو آر بر قرار اولما بوب بر و نونک کوب سعادت غی و غلام
 25 ایلد بر صاحب دو نونک نجم غزنی اوج ارتفاعه صعوده ایسار

اعلام

و عالم گاه تا دینک دمار اولوب گاه روشن و پوزنار اولورینه تجدد لیل انفا
 بو معنای غم و درد لاجرم نیجه زماندن بر و بود یا رجیل الاعبار
 مفر کفاد لبام و مستقر عبده و اصنام اولمفلد بر ظلام ابدی بو ایام ده
 اهل اسلام شنبه چاکنا لوی لمعانیله منور و پوزنار اولدی اول اجدن
 ارباب بصیرت فواستله کوزندک ذلت و سلطنت عزنا برین نفوس ابدوب
 تبیت ابلدیور دیو جواب و بردی اورخان بن غازی اول شخصی مهمت
 دین و دولته استخدام ابدوب معتمدی اولدی

5

ادتحال حضرت عثمان خان

اورخان غازی بروسه بی لشکر و دن صکره بد دینک خسته لغنی هوروی اچون
 مجله ایلد سلطان عثمان غازی حضور دینه کلوب بروسه فتحی بیبر ایلدی
 عثمان غازی او غلنه خبر دعا ابدوب غایت تحفظ اولدی و صیت ایلدی
 سلطان عثمان خان غایت صفت او زره اولوب و سن برهاری سبب صیت
 رو اس احری ده قوس ثمان اولشیدی و برو افند کوروب دار بقاید
 رحمتی قریب اوتق او زره تبیر ابدوب و صیت ایلدی مراد ایلکله بر کون
 شیخ اده با بی و اخی شمر آدین و اخی حسین و طو رغود الب و صالح الب
 و مولانا جاندار لوقن خلیلی و قرع او غلابی و بر نوده و شایه کبار و سلطنتی احضا
 ابدوب مراجعه لونده اورخان غازی یه فبخت ابدوب و صیت ایلدی
 اولای جمع وقایع دینی و ذنبوی ده طریق مستقیم تربیت مصلحتی بدت
 علیه القاضیه و السلام عدول و انحراف کوسن برهاری قنا و ای ائمه مهتدین
 و علماء مشرقینی رهنا ایلدی ناسبا جمله محکومان و خدامکده دایما
 امان و انعام مواهب الهیه ده کدو که شریک و سهیم بله سن نالفا
 چونکه و دینت بخلاف امانت الهی و سند اخی امانت دارتی شرایطی
 رعایت ابدوب عدل و داد او زره اولاسن و هر مناصبی مناسبتیه و بر
 التعظیم لاهر الله و الشفقه علی خلق الله سردرشنه سن کرکی کی کگاه ایلدی
 و جهود عا کوز عابایی کدو اولاد و اقاد دینکی بلوب نفلکده هر نه

10

15

20

25

و صیت عثمان ایلدی

صافورتك المبره دخی ابله ضامن و جلاهی وطن ادوب مرعت امیدی له
 خاندانك كنگاره دلدار لغو ابله سن و حادث ابله قدیمی بیکان کورمید
 مسای المه مواعی بعضی ادوب اولوه اولك ادوب برامروی فصاح الم
 اولك تولد سولك ادرین و المجد هر حاله رضای رس العالمین او درین
 و نوکا کور صحر و صبت المدی و بدی بوزنگوی آتی سزار او ابل نور
 دار دنیا دن سرای غنیا به رحلت المدی و شیخ اذی که منندای جهوز
 و مولانا جاندار لوقر ضلیل که حاکم شرع و عالم مشهور ایدی و طو رسون
 خطیب و مولانا بخنی نغیه که سنجاق امامی ایدی عثمان بله خجیرن
 اتا مندن صوره تا بوتنی خا که امانت قویرب برفاج کوندن صوره
 و صیتی برینجه بروسه شرنده گشتی گنبد ده دخی ابلدیو کبدر کور سار
 سعید عظیم سرکان ایدی سلطان او درخان اول عبادتخانه بی ساجه
 و جماع اسلام اعدا دینه اذخال ابلدی وصف و ترمیم حضرت سلف
 سلطان عثمان غازی غایت سخی الوجود اولوب صاحب ضیافت ایدی بامان
 وفات اندک صامت و ناطق اسم مال اطلاق اولور هرندی و ازاب
 جمیع ابلدیو همان برفاج طویلله اسب تازی بولندیک راه غزاده اندون
 بیاریدی و برفاج طویلله قساق بولندی نتاج ایچون صا اولوری و برفاج
 قریبی وار ایدی که جنت مصالح طعام ایام جمعیت و اطعام و اتفاق قساق
 سپاه در عین ایچون طومار دی شندی بروسه حوالینده بوریان بکلان قریانو
 تبرکات اول صولودد که ابی یوننا هذا بیلنورد و بر وجه ندبر اینا بود که
 کلی محمدل حاصل اولوب نمان پذیرا و ایا ز نفس نمینده مخصوص بولدی ابله بوز
 جبده سی وار ایدی بوسیه بولک اوغلی او رخا غازی پادشاه اولوب
 کرجک اوغلی علاء الدین پاشا وزیر اولوب سعیت المله فتح بلاد
 و عدل و داد ابله روزگار کچور دیار رحمة الله علیه اجهان

5

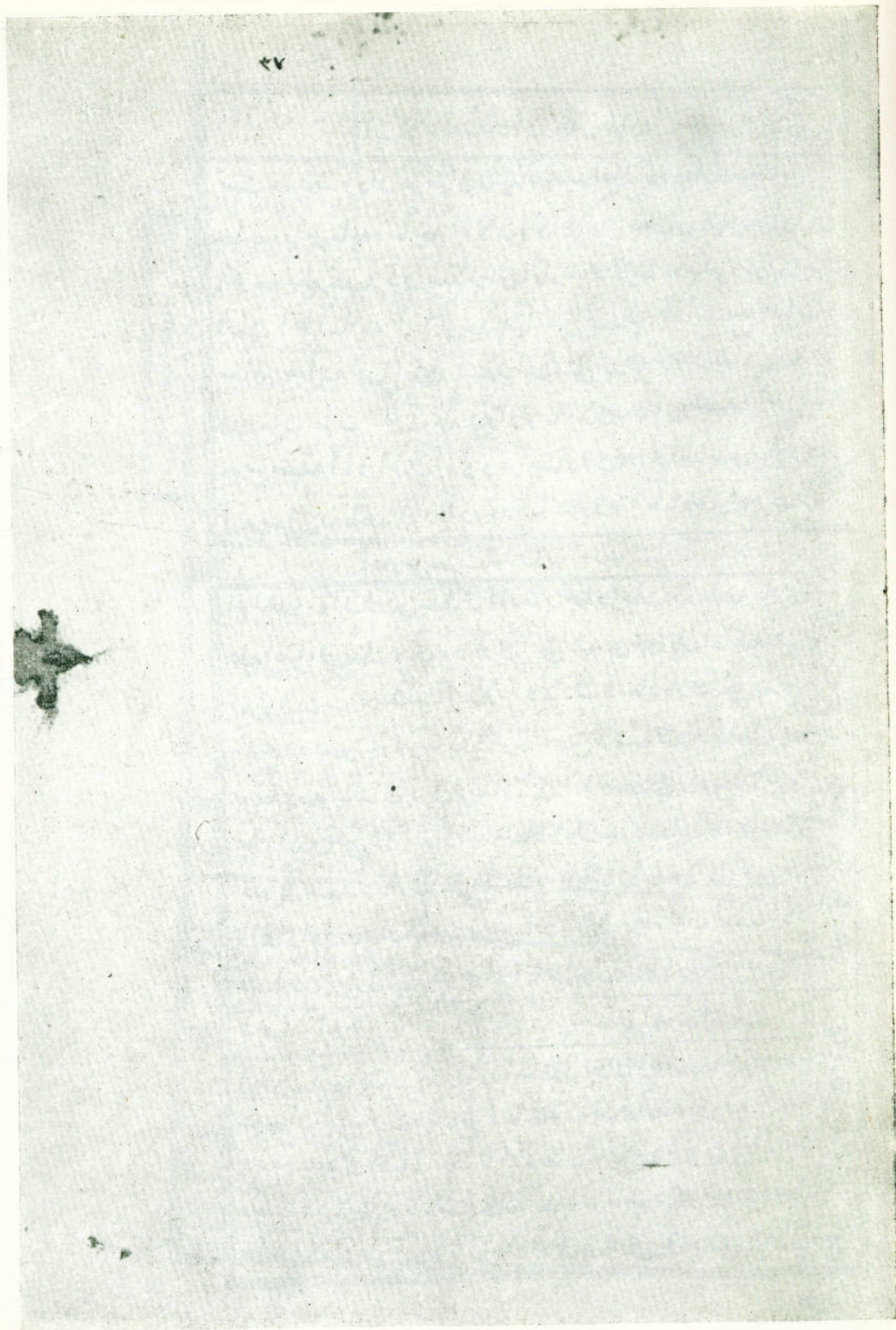
خطیب
 شیخ و خطیب و قاضی

10

15

20

خطیب
 او وزیر اول
 علاء الدین پ

ابتداء قصه: اورخان خان

بیت . دعوت یزدان چو نعمان رسیده . نوبت اقبال با ورخان رسیده .
 صاحب رأس مایه : سابعه اولان ابوالمجاهین سلطان عثمان جهاد آیین
 اگرچه منظر تجدید دین سید المرسلین اولوب ولایت روم کفر رسوم و بنیان
 ایمان اهل اسلامه اساس جدید تاسیس اینمندی اما سرع اجل مقدر
 پیغام رحیل ده تجلیل تمکله تشبیه ابدن منی ابدی فزود سعادت عمده ای
 اورخان خان اول تمکله دیوار لرینا ابدوب زمان سلطنتده اطرافنده
 بیوت متعده آیاد ایبری اولاد غزاسفند لوی تدویج ایلد مدین و بلاد ایجاد
 المومنینی برینا هدا از دیبا ده مجید و ساعبلورد . تا باد جین باداه الجی خرد

5

حاکم حضرت سلطان اورخان

ابوالمظفر : و السلطان سلطان اورخان جهاد اینک سوره سلطنته حاکم
 علیه افضل القبه تک بدی یوز بکری انی سنه بی شهر دین او ایلند و انخ
 او توز بش سنه سلطنت اینمدر ولادت با سعادت لوی الی بوز سکان
 ماد محده سمن اولوب بدی یوز اتمن بر سنه سنه وفات اینمدر
 بو فقه برجه سکان بریل عمری اولمدر العهد علی تراوی کوچک برادی
 علامه الکریم حلی کمال انقیاد ایلد سفاد اولوب اورخان غازی بد بیعت
 اولد ای سنه و زارت عظمی علامه الدین ناسا بد سزا و اد کوروب اتقانی
 و اتحاد اوزره جهاد ایدوب توسیع بلاد ایلدیو مرحوم سلطان غمازن قانان آیری
 و قولوی بر بی قول اینجا یوب غزوات اسلام ایچون مربوط اولوب شهر اطعام ایچون ضروری

10

15

دربیان معاصر او

او ان حاکم سلطان اورخانده سلطان ابوان ابو سعید جان بن خدا بد
 سرحد آب آمیرون و شهر طخ و جاشتم ده لب فواته دکن زبوز ناند ایدی
 و روم ده دخی باذناه ایدی تا ادرنجان و کماخ و توقات و ناز آباد
 و نیکار و ولایت یونانن چوخی که شمعی توامان دیگله شهرورد و ضبط
 و امیر الامرا : غازان چوبان بکل اوغلی نیورتاشی سرحد روم ده والی ایلدی

20

25

ملک

ملك و مال سلجوقيانده استيلا ايله سلطنت روم دماغ تيورنا سن ده مخرك
 اولوب خطبه بي وسكه بي كند و ناسنه ايلدي برك قونداشي ديشق خواجه
 سلطان ابو سعديك جمله الملكي اولوب ماماسي امير حرمان امير الامراء خاندان
 چكيزيان ايدري او غلبي حسن تدبير ايله آله كوزوب در زنجير خديت رها
 5 او سال ايلدي سلطان دعي موداسي و بابا سخي خايطي ايجون جرميني غموا ايدري
 مالك رومي كپو و اكا توفيق ايلدي ابو سعيد خان دمس حواحد نك تحكمانده
 عمل اين صيرت نل ايجكده امير جويان خراسانده بهر سان اولوب سلطان ايله
 قروين صحراننده سامله ايلدي حركه و لي نفقه عصيان اينجندري خاتون
 اولوب خراسانده قرار ايلدي من سلطانن خراسانده ملك غياث الدين خودري
 10 مل ايلدي تپورتاش مصر سلطانده الهيا احمدري اولداغي باشق كوي ابو سعيد
 كندردي مالك روم سلطان ابو سعيد مالك اولدي جاس ابو سعيدكه
 بدي بوز اون يدي ده واقع اوليندي سلطان غمان او اخير سلطنته ايدري
 وفات ايدنجيه دكين كه بدبو زاه توز آلتی ايدري سلطان او رحان خايدك
 سربسلطنت مصری اسلامده استغلاي زمانده مصارف اوليندي بسده
 15 هلاكوخان اولادندن بوقاج طفل ناتوان فالوب بنش آني بيلدوك امرا
 و حكامك كسا كئي ايله اول اطفالك استغلاي دني مريض زوال اجاله ايرندي
 و سلطنت هلاكوخانان ملكه دولت حكمران ملك ايران ده متولول اولديجا

دواني كس اعظم اير سلطان اير دردي

و منہا

ابو سعيد خانك وفاتند نكوره مالك ايران ملوك طوايف اولدي و پير
 20 ابو سعيد محمد بن خواجه رشيد اخفاء هلاكوخانن آرنيا نام خايزادي
 سربخا ماني به اجلاس ايلدي حاكم بغداد اولان علي باشا دني اكا
 زنگا اولاد هلاكوخان موسني نام او غلامني تخنه كچردي زبرد علي باشا
 ابو سعيدك دايي ايلمله صاحب اقتدار اولوب مراغه ده تقابل قوتق
 اولوب وزيري شهيد ايلدي بوسني وجود اولوب نام و نشان آل بركي صفحه
 25 سخاندن نحو ايلندي زعم الله تعالى زبرد علي باشا تبريز و سلطنته به

اولدی مالک روم ده تیمورتانک برینه امیر شیخ حسن جلایر و ای ابدی که
 والدی ال جکیزدن آرغون خانک قیزی و باباسی خین کورکان ابدی که
 کچا تو خانک ایوالامرای آقبوقا به جلایرک اوغلی ابدی اولدانی آلهله
 کچا نام بر طغی غنه کچوروب الاطایغ ناهجدهندی سوسی خان امله منابل اولدی
 5

د عراقن اسدال اورده کندوسلی پادشاه اولدی و منه

بو آتاده تیمورتاش بن چوبانک امیر شیخ حسن نام اوغلی رمان استعمال چوبانک
 ابوسعید خانک امری امله کماخ قلعه سنده مجبورس ابدی خروج ابدوب اولدی
 هلاکودن سلیمان نام اوغلابی بدیوز او تو سکر آدغند پادشاه ابدی
 10

وامیر شیخ حسن جلایر بر ایله مقابل اولدند حسن جلایر بر منزه اولوب بغداد ده
 امیر شیخ حسن چوبانی مالک آذربایجان و عراق اولوب تبریزده جامع و مدرسه
 بایله مقید این بر کجه حوزارندن و کتیز کلندن بضاوی اولنده مد کلرندن
 طباو او بخوده این خایه توین بر وجهله صدیقو که دخی کوزلین اچا ما دی
 آند نکلوه راد در زاده سی ملک اشرف چوبانی پادشاه اولدی بدیوز فرق
 15

خاوندن متولد اولنده و منه

و جان بونا ریخته سرحد روم و شام ده اولای قرمان امیر شیخ حسن
 تقوی ایله شهر قونییه و آنکوزیه یه مستوی اولدیورد و ندری تا عصر فایغ
 اسامول سلطان مجر خاوند مستقرین اولدی و امیر شیخ حسن جلایر دیار بکوت
 حد و دنده بعض مکت روم مستوی اولدند سلطان اورخان امله دوستان
 ابدوب استمداد ایدر ابدی سلطنتی عصرنده بدیوزانی بدیوزان ریخته وفات
 20

المرب او علی سلطان اوین جانینی اولدی زمان سلطان اورخانده دره
 25

عراق

تاریخ سلطنت ایلدلی
اول اوقا

عراق عرب و دیار بکوره پادشاه ایلدی دمنس

معلم مالک خراسان خصوصاً شهر هری مارون غوردن ملک حسن بن ملک

ضیاء الدین نصر فنده ایلدی و آنرا امرای آجیلک دن اولوب سلاطین حکمران

نزدیک ایلدی و مملکت فارس و کرمان مجین مظفرک نصر فنده ایلدی فرزند شاه

نجرک بابا سی مظفر دینی اگر چه مردم تأجیلک دن ایلدی اما سلطان محمد بن

خدمده مرید وضع دن مناسب رفیعه ید و صول بولندی مرید کنی ایلدی

طل و علم صاحبی و ایلندی و او علی محمد زمان ابرصیده بابا اسنک قائم سنجی

اولوب سلطانک و فائده نکره یدی یوز الکی حده دنده حکام ظهور مارونک

طوایفه اولداجی مملکت فارس و گزن و یزد و اصفهان مالک اولدی تا زمان

خدیج بنوری و لک فرزند اولوب او علی شاه شجاع زمان محمودده وفات ایلدی

امیر تیمور آل مظفری فالدروب فارسی کند و ید مستخر ایلدی تا دخی فرزند

مملکت دیار بکوره بر شهرده برکنده حاکم اولدی شلامارین دند سلاطین

ادقیارون استور احمد حکومت ایلدی و حسن کیف و حد و و بتدی بنایا

آل ابوب که مصرده حاکم ایلدی و ابی اولدی و سنی

سلطنت سلجوقیان اول تا ریخته بر مرتبه ضعیف اولدی که همان آتندده

اولاد سلاجقه دن برو ابی فالوب و سلطان سعود سلجوقی آتخ

سره و سیزب شهر بونده حکومت ایلدی مالک رومان ما عدا سی

سلاطین سلاجقه دن صکوه مارون طوایف اولوب قینلانق نینارک

کیا دندن آیدین نام کسینه آیدین ابی مملکت بونده و منتشا و محمد نام

بکواده لومنتشا و محمد مملکت بونده ابی اولوب تکده نام شخص که اگورد

شهرینک تحت ازا ده سی ایلدی تکده ابلی ضبط ایلدی معظم شهری انطالیه

و صاروخان و قراسی که سلطان سعود سلجوقیان توبت یافته لوی

ایلدی صاروخان و قراسی مملکت بونده ابی اولدی و هر برسی استقلال

د عواسن ایلدی و قسطنی ایلله باقر کوردهن کو توتم باروندی نام کورد

ضبط ایلدی و بلاد قونیه و لارنده و غریب لوی معظم بلاد یونانیا

5

10

15

20

25

اولاد قومان که مملکت ادرن زمین ده سرخیل بعضی توکان بیله ای نسیل
استغلابی حاکم اولدی بو آندن مقدم اکثر اوقات ادرینه بکبری ده
قطع طریق ایله مقیدلو اولوب قدریج ایله و حکام شامان اعانت
و استظاری ایله لاندن شهرینه مستوی اولدیو ابتدا بحالده مسکه
و خطبه لی سلاطین مصر اسمبله موق شیخ ایدوب کین رن تمام دیار
نوماه که حاله فریمان دیمکله سفر و زور و ایی و بادشاه اولدیو
و منبر تاریخ حلاس سلطان اورخان مصر و شام ده المملک الناصر
محمد بن قلاوونک اوچینچ دفعه ده اولان سلطنتک او اسطند مصادق
اون دوت سنه دن صکوه وفات ایلدکن او ضلی المملک المنصور ابن بکر
سلطان اولوب ایکی ایدنصکوه خلع اولدی برسه المملک الانرف عارلک
کوجاک ابن محمد و ون سلطان اولوب آلی ای سلف سوردی آنک برینه المملک
شهاب الدین احمد بن محمد قلاوون سلطان اولوب ایکی ای سلطنت ایلدی
آنک برینه المملک الناصر عماد الدین ابوالصید اسمیل بن محمد قلاوون سلطان
اولوب اوچ بل بر ای سلطنت ایلدی آنک برینه المملک اکمال سلطان شعبان
ابن قلاوون سلطان اولوب برسنه بادشاه اولدی آنک برینه المملک المنفق
حاجی بن محمد و ون بادشاه اولوب بریل اوچ ای سلطنت ایلدی آنک برینه
مایلک بحریه نک اون طغرل بیگی المملک الناصر ابوالحسن سلطان حسن
ابن محمد قلاوون بادشاه اولدی برسنه دن صکوه خلع اولدی زمانده
مصر ده و مرینه ده طاعون اکبر اولدی که هو کینی محمد سینی و آوینی انبی
برنگه به بازوب باشنده کونور روی اسواق و بازارده سوب
اول نذکر دن کیم اولدو یعنی بلوب اوینه اولاستدر روی آنک صکوه المملک
سلطان صالح بن محمد قلاوون بادشاه اولدی به نک زمانده یقوی بلور دی
خدمتدن شیخ اولوب و نصاً راجاه کیر و کلونده بو یوزارینه صلیب
آصر روی و کافر هو دتاری مسلمانو خا تونلوی ایله مشاهمه کینر
و ذوالقعد او غنی کوفاد ایلدی مدت امارتی اوچ سنه اولان

5

10

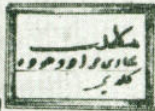
15

20

25

بکیر

اوصاف جمله سن بیان ایدوب دارالسلطنت اولغند لایق و سنا سید
 منفق الکلام اولدیو سلطان اورخان دینی زایلین پسند ایدوب
 بروسه شهرینی دارالملاک ایلدی و اولاد عالی نزار لوی تحت
 ایدوب ایچنده جا معار و مدرسه لرنا ایتمشود و سلاطین آل
 عثمان دن برفا ج پادشا هاک مد فغابری اولد بارده زبارگاه
 5 و اول شهرهایون مبارک و بیون اولوب تاریخ جلاسوی کده
 ست و عشرین و سبعمایده شهرینک اولمی ایلدی بروسه زنده
 وجود کله و کی خبرین استماع ایلوب شاکری با بیان ایلدی
 و اول مولود معودک نام شرفابون سلطان مراد فردیلرک
 غازی خداوندکار دیکله اشتهار بولمشد
 10

فتوحات غزات نامداران

متدی سلطان عثمان جنت مکان صقریه طوی کنار دن قلمحت
 فوحاتینی قو کورال و انچه خواجه و عبد الرحمن غازی و قریه
 نام سبضا لادله قران ایلندی قو کورال عثمان غازی حیاند
 بولی و قو کوربا و قیازی و مطرفی فی قوت بازو ایلدی فتح ایلدی
 15 و صقریه نهرینک دندیلرین محافظه ایچون اوج نامدار غازی
 ایلدی ایلدی شیری اول ولایت قوجه ایلدی دیکله مو و قدر و انچه
 خواجه دینی قندری و آرمینی یازاری و عیان کوی ملکلو برین
 ضرب شمشیر ایلدی فتح و نصیر ایلندی آله، دینی محافظه سبیل ایلدی
 20 بو کون انچه قوجه قو کورال آله صمدیه قلمه ستان نئی ایچون
 اتفاق ایلدی بوزیرا قوجه ایلدی ملکک و سطنه ایدی و اول قلمه
 کفار غزاة اسلام ایلدی خربده اوی ایلدی سولیب اضرار دن خرابه

ومن اتفاقات الحنده

کونلورده بو کون صمدیه قلمه سی تا کورینک او علی مراد اول قلمه
 25 جیفه بچینه سنی دین ایچون قلمه دن طهره چیغابری ایدی

ناکاه

۴۱

ناگاه آنچه فوجیه ایله فرمود الب متقاد لری اوزره قلعه اطرافی لا
 حمت وجوده ایکن خبر آلدیو که قلعه خانی اینس همان متوکلا علی الله
 قلعه قیوسنده ک سوروب حصار ایله کفادک اراسنه کپروب نادمار
 ایلدیو کفوره خاکلورین براغوب هر بری بر محله بناه ایلدیو بعض غا ذلر
 5 کوری اسیر ایلدیو بر بولک غا ذیلو دخی کوفنادلردن بر قاجن رهنا
 ایدوب بی شقت محاصره اول حصار ی نصف ایلدیو و بر فتح خبری بطن
 او رخا عرض ایدوب تکوری قتل اید فروضت با بنده اذن طلب ایلدیو کلرند
 صانلوب آنچه سی مهات جهاده صرف اولنون دیو فرزان ایلدی
 ایدوس تکوری صالون الملق ایچون استانبول تکورینده اعلام اندکده
 10 امتناع ایدوب تکو ارجانک اولتیق ایلدی لسا کتوب ایله متا بله اولدیو
 کپرو نصف غا ذیلرک اولوب بده آغدیها ایله از کید حاکمه صان
 بحاس بنده از کید فتحی مهاتنده صرف ایلدیو فوجیه ای ملکتی ایچده خواجه ناک
 مستقر خاکوبتی اولوب استانبوله قوب جواری اولغله اکثر اوقات
 استبول فواجستی نصف غا ذلرک خالی دکلاو ایدی

15 | و من ما نزل و ما ی الصالحه | ایدوبی

فرمود الب ایله عبدالرحمان غازی فرمان سلطان اورخان ایله صلوات
 قلعه سنک تخمینده مامور اولغین ایدی یوزیکوی سکو تار یخنده
 حصار خربوری محاصره ایلدیو اتفاقات حسنه دن تکورک دخترندک
 اختاری که حسن و جمالده بی مثال ایدی بر کچه واقعه سنده کودر
 20 بر ناریک و عین چاه ایچنده دو شمتی فریاد ایدوب چغغه درمان
 پدر و مادردندن و اقربا و متعلقاندن کسنده فریاد و سن اولمان
 ناگاه بر جوان نورانی چاه کنارینه کلوب اول دختری چاهدن اکل
 ایدوب و پاک لباس کیدردی اول نکار کل رخسار خرابدن بیدار
 اولوب بو واقعه بی پدر و مادرنده واقربا سندن سو یلوب نصیری افکار
 25 دل افکار ایدی بو آناده عزم ثاشاگاه ایدوب حصار ی محاصره اید

سپاه نگاه اندک کور که واقعه ده کوردوی جوان بود بی شک
 چاهدن چنار شندی سوار سوار اهل ایمان اولان عبدالرحمان ایچی
 همان قلنده نور ایمان لمان ایدوب اهل اسلام سلکند انتظام دایم
 خط فونکی ایله کوردوی واقعه بی و ایمازه کلکه رغبتی اولدو غیب
 5 نحو بر ایدوب هم دینش که فتح قلعه مقصود ایسه بوگون انضمام
 سکلی ایله آلتدن قانصب بر قاج کون غیب ایلمه سر فلان کجه تفت
 نلان طرفه کلکترین اول محلدن کند ایله بر قاج دلادری یوقاروی
 چیتا روب قلعه ناک نجه طریقه دلیل اولوم دیویا زوب اول کادی
 بر طاشه بناروب حصار دون اشغه آنا و طاشی بر الویب عبدالرحمان
 10 غازی ناک آتی او کند دو شرط شناساره او تدوب مضمینه واقف
 اولیجی انچه خواجه ایله مشاوره ایدرو باجمله واقف اولدو بر
 تروبو دکلد دیوب اولاقوبه لوه و توایح قلعه به آتش اوروب تا
 استیجال ایله قانصب کند بر اهل قلعه ترکاک پادشا هاریند برهان
 اولمندر که بویله استیجال ایله قاج ایدر دیو ذوق و صفایه رعینش
 15 و فشد مشغول اولدو شب مرموده عبدالرحمان غازی سکمان لغو
 شیو مردان پای حصاره کلکدن دختر نیک اختر بی بوج او زنده
 منظم بولورلو اول محبوبه وفادار بکنند بر تاب ایدجال عدالت
 کند یا بنوب دیوار حصاره عروج ایلدی بر قاج دلادری
 چیتا روب اول مد لقا القاسبله عبدالرحمان قلعه در بانار
 20 باشن کوب مفتاح قلعه بی الویب حصار دن قوشنی آجری و رفتاری
 اولان غازی باری ایچدوید الویب ناکورک سد ایند هجوم ایدوب
 ست و مد هوش جامه خوانند او یورکن او یا ندروب نوابی ایضا
 کوفنا ر ایلدی و اول حصار بی نظیری سر کیندن نظر ایلدی ایدوب
 اول دختر نوسله بی غنایم بی پایا و ابر سلطان اور خانه کوند
 25 اورمان غازی دخی اول دختر بری بیگمری عبدالرحمان غازی به

انضاج

ایزدواج ابدی و انارون قوه عبدالرحمن نام بر فرزند سعادتمند وجود
کلوب شجاعتمند بر وجه شهرت بولدیکه استانبول کافرولینان
کوزلریند خواب راحت حرام اولوب اطفالی مادر لوی قوه عبدالرحمن

کلدی و بو قور قور لری ایدی | بیان فتح از تکمید

5
یدی یوز بکری سکو ناریخنده آنچه خواهد ایله قور کور اب غازی اخرتیه
انتقال اند کلوی خیری کلکله اورخان خان قوجه ایلی ملکیتی اوغنی ملیان
و پروب و سلطان اوکی سبغانی قور کور اب فتح اندوکی مالک ایله سلطان مراده
احسان ابدوب کندوسی بیکلردن فالقوب از تکمید قلمه سی او ذرینه
و ادوب محاصر ابدی قلمه خربوره بقایا قیاصه قدیمه دن یلاق بی نام
10
دخولک ملک سور و بی ابدی و شهر زبور بر کوه بلنلرک ذروه سنن اولوب
دریا بیه ناظر ابدی و زمان قدیمه شهر ما کده دیکله معروف اولوب اسکندریه
فیلسوف تحت اید غنیدی اسکندر انده تولد ایچکله اسکندر ما کده بی دیورلی
شهر معظم ابدی شدی داخی دیار عوب و عجم و آرمینیه و کبری و صفردن و خیری
ملک لردن استازله کلنلرک مقبری دره قوبنده بر طاهو صوبی کول اولوب
15
اعاج د کبری دیکله معروف د تختان واقع اولنلرک مالک روم قورک
و مصر و ساحل شامه تا حد و مغرب زمینیه و آنچه بنایه لازم احساب
و الواح و سایر کواسته بی کلبو ایله اول دریا چرخه دن نعل ایدر لرین ایله
پر منفعت بر مملکت ابدی و یلا قونیه نلک قلاون نام بر قونیا بی وار ابدی
آنک داخی قون حصار بی نام بر قلمه سی وار ابدی که شدی اگا دیل دیورلو
20
استانبول ایله از تکمید آراسنده واقع اولنلرک فتح اولنلرک ایله ایله
نافع ملاحظه اولنلرک ایله قوه سیلی کوندر دیور حین محاصر ده
قلا و ونه بر تیجان ستان طوقوب هارک اولنلرک قلمه بی امان ایله اولوب
باشنی تئندک جدا ایدوب یلا قونیه بیه کوندر ملک ایچون سلطان اورخان
کوندر دیور ایله قونیه قونداشک خون اولوب باشنی کور دکن عالم کوزینه نلک
25
ذمار اولوب قلمه بی محافظه به عجم قدرتن ملاحظه ایدوب با قهر و ده

مان طلب ایتک فکونده اولدی عبدالرحمان غازی متدا ابدوس نکور بی فروض
 ایچون از کید قلعه سنه واروب مدخل و مخارجی معلوم اید بکله محصور اولایلو
 نضطر اولدلو و بلا قونیه نامرذلک ایتکله جمله بی صلحه رضا و بروب و زربجی
 اورخان خانده کلوب بلا قونیه بی آمین و سالم کنتی به قریوب استانبوله کوندردیک
 شرطیله امان زجا ایلدی سلطان اورخان دی امان اسان ایدوب نواحی
 استانبوله کوندردی چونکه بی یله بر زیبا و معور شهر آسول وجه ایله
 نض او لندی ابدوس قلعه سنی هدم ایدوب محافظانین از کید بکله
 اخراج ایلدلو و کلیمالین عیاشا جده ایدوب برعالمین مدرسه ایلدی و نیر
 بلا قونیه به مخصوص برو لایت معوره وار ایدی که ایچی خوشوم اولوب
 یلاق اوادیوشهر ایلدی و اولی قلعه بر حاکم بزدا بی وار ایدی که اول
 سبی ایله آبادان ایدی نه کم حکایت اولور که سوابق
 ایام ده استانبول حاکمک بر صاحبه به جمال دختر بی اولوب
 باباسنک محبوبه سی ایکن حاشا من الکا معین جذام مرضه مبتلا
 اولوب اطبا علاجه عا جز اولدلو اول مرض ساری اولغله
 اقربا ار اسدن چیغاریلر تنها کوشه ارسال اتضا ایتکله اول
 مرضه بدردن آب و هوایی لطیف استنبوله قریب رحل ده
 سکن زجا ایلدی جنت و جو ایدوب بر هوایی خوب زمین اولدلو
 مرق صولوی اولدوغدن غیوی بر آب گرم ذبی واقع ایلدی
 شیدی یلاق آباد ده اولان مشهور ایلیجه در که تکویدن حاکم دور
 یلده بر کرم یاز ایا منده استبولدن و اطرافدن مرض اولدلو
 نفس مشاهد ایدر لولای الکن بر حال او زره در اول ختو
 ایچون محل فر بورجه بر سوایی دلکنا بنا اولوب بعض خدمتکار لول
 اول کوشه به کوندردیلر کاجی نیر و فی کنتی ایله کلوب قیزیلطانی
 مورردی بوکون دختر در دمنده عکابن و مستمند قسک بیخوره سندن
 صحابه نظر ایدر کن ناکاه کوردیکه بر حوک مغالوک حله و جوب

5

10

15

20

25

حکایت ایلدی یاق آباد
 بی ایلیجه

مر

مرضه مبتلا اولوب بر حاله وارمش که مودن انرقا لایوب المذنب
 بنیم قوت سنده بر اعاجیه فاشنوب کوده سی پر خون اولدقن قریح
 و مکسبو اوزرینه اوشدکن کذوسنی اول آب کرمه اتوب بر زمان
 بالجنه سور و نوب کبر و مکانه کندی قرق کونه دکن کلوب کندی
 اول مرضدن خلاص اولدی دختر بونی کوردکن اولدانی قرق
 کون بو عملی ایگله بنسایده الله تعالی اول مرضدن بری اولوب حسنی
 اولگنی دن زیاده اولدی والد و ما دری قیز لرین صحت اوزر
 کورجان اول صوبک اوزرین یا یوب محل زهر بری مهور و آباد ایلر
 هنوز اول آب وزمین معاوان امرض بلخی بودانی ید مقام دار انفا
 و اول ولایتک جمعینه باعث بونی دخی روایت ایدر لورکد سلطان
 عثمانک ظهورندن صکره اول محل تخن این جلد صعب بولور اولد
 کتارک مالدار لری آنده قرار ایشلور ایدی و اول ولایتک فتح
 و تسخیری بی نوابیا نام مجذوب الهی کرامتی تانیری ایلد اولد
 دخی مرویدر مشار الیدی بی نوابیا اهل الله دن بر خرد ابدال
 اولوب هیئتد غازیلور ایلد غزایده سله کیدر دی برا غاجدن علی
 وار ایدی اما دموردن زیاده کسردی و اکثر اوقات اول
 ولایتک خوارق عادات اظهار اینکله کتاردن جمع کنور انور
 کرامات و تصرفات مجذوبانه سیله دین اسلام قبول ایشلور ایدی
 بیت روی مقصود کد شأهان بدعا سیطلینده مظهرش آینه
 طلعت درویشانت از کوران نایب کوران لشکر کفرنت ولی
 اذ ازل نایب آید قوت درویشانت اول مجذوب حقیق فراری
 اول آب کرمه کورینده واقع اولمشدر رحمة الله علیه الحاصل
 اسباب صوری و معنوی ایلد اول مملکت مفتوح اولدقن عسکره تجار و بولور
 و آرمینی بازاری و قیدری آق باش غازی و بخشلور غازی به ارضانی
 اولدی و ایجه خواجه مقدمه قره خرنسل غازی بی از تکبده ایلد یلاق آباد

5

10

15

20

25

ماينده دريا کنار لوبی نغ ایچون کوندر مندی ضرب شمشوی ایله
 نخبواندوکی محلا خورور قره مرسله عنایت اولوب لب دریا بی دمنی
 کیلوندن محافظ فران اولدی تا فتح قسطنطین زمانه دک بوکل بوردی
 دیدن بانق ایدر لودی و اسنا بول راهنک او زنده دریا کنار ند
 هده که نام بر قلعه واد ایدی تهور تاش بکل پدری علی کی بعض غار یولو
 فتحه کوندر دیو اتنا بخت و جدال ده برکو زینه نیوط قنقله یل جنم اوله
 محصور اولدو عاجز اولوب قلعه بی قلم ایلملر هره که نله سی نهدی برادر

5

ابتداء ظهور سکه پشاه اختراع کلاه و چند وسپاه

زمان دولت اورخانی ده عون و عنایت بزدا فی الهه خاندان عنایتی درجه
 عالینانی به ایشکل برکون و زیری اولوب برادی اولان علامه الدین بانقا
 فتح کلام ایدوب سلطان اورخانه ایددی اجدته تعالی یوما فیروما لوب فتح
 و جانیانی کناده اولوب عا کو اطراف و اکناف آستانه بسا دکوره
 کلوب زیولو کوزد جمع اولاجتلور در شدن صکره قاعده پادشاهان
 او زده بر قاج قانون تربیتی لازم اولتدر اولاسکه نام ناسیکرد
 ضرب اولتی کرکه نهدیبه دک بقایا بسلا جته نک خاطر ی رعایت اولوردی

10

15

و دارالضرب اولغه لایق بر سر معظ نغ اولتاشیدی بو هنگام ده لایحه
 کم نام اولوب بروسا کی بر شهر جنت آسا متروح اولدی بجر حال بیت
 اسم شاهان کیسکه تمنازند رسم خطبه نشان اعزازت خطبه سکه
 کوندا د شاه فرق چه بود میان شاه و سپاه دیوب اورمان خان
 و جمله ایمان وجد و مناسب کوروب صحایف نقره و ذهبی سکه ایله نربن

20

ایدوب بر بوزینه لا اله الا الله و محمد رسول الله بو طرفه اسم سلطان اورخان
 ابن عثمان یازوب تاریخ ایله ضرب بروسا دیوقا و دیلو بو تبیین سکه رجب
 یدی بو زیکی طغوز تا رنجده وقوع بولدی ناسیا جمله مالک روم ده
 اولان ملوک طوائف و لشکر لوبان مخصوص لباس و شار لوبی اولوب هنوز نغ
 جهاد مقادک مخصوص لباسی اولما لوب سپاه ایله تمنا زد کلاوردو اولتدر

25

نسخه سکه ۷۸۹۰

ملوک

ملوک روم با نلوبته زرد و زوی کلاه و تاج کبریا سپاه بولنگ اکثری قوی
 کیمه دن کلاه کپورلو و بعضی زده و سپاه کلاه کپورلو و لای اولان بود
 سیر خیر النیاب البیض سفید و خاص لشکر کیمه بیاض کیمه دن کلاه کپورلو
 سنت رسول الهی رعایت ایدوب بین الملوک سوا فواز اولان و بعضی سلطان
 5 اورخان بورجی دخی پسند ایدوب دیار رومک آب و هوای ایدوب
 کوزت تلوج و امطار دن خای دکلدر اها لیسندک لباسی پشمین و صوف
 و سقر لاط و کلاه نمین اولق مناسیردرب کیمه خاضه و غلامان
 مخصوصه لوبنه بیاض کیمه دن کلاه کپورلو و بو امر ایله یی بلدم با بوز جان
 زمانه دله شاه و سپاه تاج سفید کپورلو ایدی بلدم خان بخت مکان
 10 ایوا الامرا اولان تیمور تاش باشا ندیبری ایله التاس لباس رفی ایچون
 پادشاه قولوبنه غد سفید و امر و میر میران چاکولوبنه غد سرخ نمین
 سورلدی اما وضع اسکوف کدمه و قدر سلیمان باشانک اختراع
 قور کور حصاری بی نفع اندکن مال غنائی مناسبتکار درویشلویان بوی
 تیرکا کتور و و کجی کلاه ایله غزات اسلامه انعام ایچکله کند و کلاه صی
 15 زرد و زوی اشلوب اسکوف دیونام قوشلور ایدی تا ابو الفتح سلطان
 محمد خان زمانه کیمه آل عثمان دن جمله شاهان و شاهزادگان علما
 و مشایخ دن مغربی سنیان ارباب جاه و اهل دیوان عظیم جمع آورده
 اول کلاه اسکوفی کپورلو و بعضی صفا شاه ملکن قواد سلطان غازی
 زمانه شیوع بولوب تکلفات طلا و زوی تزیین اولوب بعضی
 20 سوزلورده شاهان غماینان اسکوفی تاج سلطان ایدورلو ایدی
 حالابور ساد و مراقبند شاهان غماینان اولان تاج سلطان
 اوزره دستار بوسنی کلنچ صاریش اولان عماد ثوالودون
 فونده در احمی کوزلوی بر طور اوزره دور ایندور کندنه مجله
 تمام اولدوغی ظاهر دکلدر غایت مضع و خوش نما در جوشک
 25 ساد الیه سلطان محمد خان تخت سلطنه جالس بوددی کند

و شاهزاده لری و ارکان دولت و عظامی سپاه و ادبای طایفه
 وضع متوسط او زده بیاض عامه لوصار سوب فاعده دستار
 بندی شایع اولدی بعده سلطان سلیمان جنت مکان زمانده
 مجوزه و سیاهی و یوسغی و پریشانی و قلاوی ظهور اندوب فی زمانه
 دور لود و رلود لید لو حادث اولشد و منه 5
 علامه الدین بانانک اوحنی ندبیری بو اولدی که چونکه اهل اسلام
 عبده اضم ما بنیانده عداوت دینی و دنیوی واقع اولدی
 جهت توسیع بلاد و مصلحت غزا و جهاد ایچون از زیاد اجناد اله
 لازم کلندر توکلوت نورسیدن او غلاتندن کوفده برر انچه
 عارفه ایله بر مقدار پیاده عسکر تحریر ایدوب نامنی یا یا قوبهلم
 و هر یوز آدمه بر سوار ی سالار ایدوب و هر یک آدمه بر یک نصف
 ایلم سزه وارد قلوبجه عارفه لری و پرلسون سو اولمادی
 زمانده عارفه لری خرمنه بر قلوب ایچی معین اولان بر لری
 اکوب بچوب عسکر و رسمدن و کالیفدن معاف و مسلم اولونلو
 دیدی او رخان خان برادر سعد اخترینک بوز این دخی 15
 استخان ایدوب پیاده سنده یا یا و بوزبانی اولان سواد مسلم
 و بیان باشنه یا یا کی دیونام قویوب و بو طایفه بی قاضی عسکر اولدی
 مولانا قریب خلیل تحریر ایلموب بو منوال اوزره عسکر او رضایی به
 ملحق اولدیو کینرک جماعت فر بوره سز لوده شناخت اوزره
 اولین بکیری ظهورندن صکوه عارفه و بو طایوب همان و صبر و روح 20
 اوزره ذراعت اله بچوب عسکر و رسم دن معاف ایدیلر کبیر
 سز لوده خدمت ایدر لودی حرم سلطان مراد بن سلیمان
 زمانده عسکره احتیاج اولم مقله نیا و مسلم طایفه سی منوخ
 اولوب اللونده اولان اراضی مبریدن فروخت اولوب
 صکوه دن کزدولوی دخی رعایا قید اولدیلر و چفتکلوی بیمار 25

اولور

۶۰

اولوب حالا مسوخات دید کلوی زعامت و تیمار لو آنلورک آناریدر
 دو نهای هما یونده آشور معنا کبر و جاده خدمت ایدر لو مرحوم علاء الدین
 پاشا ناک نفی موزور و اولاد اتراک دن جوانان چالاکي انتخاب ایدر
 لشکر مجاهدانه الحاق ایلدیر بوطایفه ناک نامنی سواری قودیلو کندولور
 و آنارینه نفقه ایچون کفایت مقداری زمین تمین ایلدیر بویون تقریف
 ایدوب عنبر و رسم و تکلیف رعیتدن معاف اولوب سزا اولدجه زمینلر
 ذراعتی تحمیلد کورده اسب و آلت ایلد لشکر کا هد کلرپ روز جنگده سواران
 مجاهد دن محبوب اولور لودی آناره و دینی بیادده و سلم کی اولورده و نور
 و سکن نوزده برسالار تمین ایلدیر سکن مانخی اولناره سنجی و علم و پر دیار لوط
 دمی حالاندر خاندان اخلدر کتن یا یا کلوی موزور اولوب کبر و خاصه بون شرط
 ایدر لر نهایت سزها یونده اشما یوب بیکچر او جا غنک کیمیل پایده ایدر کلک
 و برلور کندر متقا عد اولوب پادشاه اسلامه دعا ایلدیر

5

10

بیکچری کرو هنک ظور دینک بیاندر

شادایها علاء الدینک ایلد قاضی حکو اولانک مولایم خیل از دیا دعاکر
 باینده کبر و مناوره ایدوب سلطان اورخانده عرض ایلدیر که اکثر
 دیار کمار عتوه مفتوح اولمشدر مرد و زنلوی بطریق الاستیطاق
 عیونک اولمشدر در جمله بی قوللوی کوز و جاوید لری کوزور اولاد
 کوزورن برفاج بیلک لشکر اخراجی شرعا و عقلا جا بز و ممکن در دید
 سلطان اورخان بیت ای برادر از تو خوام این مدد باش در فکر
 صلاح ازینک و بد دیوب بیکچری احداثده نزن ایلری مشاد ایلر
 دینی کشارک اولاندن مرأحق و توبلوغ اولنورون بو مقدار
 انتخاب ایدوب نامنی دوشورمه قودیلو بعد اعیان مملکت و اهل
 صنعت و رعیتلره تورکی لسان او کوزوب و خدمت قولانی بیلک
 توزیع ایدوب برفاج سنه دن صلوه تورک اوستند اولان
 جمع ایدوب عجمی او غلاتی دیونام قریوب بعد قویه چیقاروب اول

15

20

25

K. 6. 2.

اول طایفه جدیدان ناسی بکجری تو دیار و بر آنچه طرف درون حکایت
 متامله شد و قبایل ایدوب سزده و حضرتده آل عثمان شهبول قولوی اولاد
 و کل مولود بولد علی فطره الاسلام شهر بنده مجاوت و من زمت مردان ل
 لیا س چوک شرکون عاری اولوب خلوص او زور اهل ایمان اولوب خود سزده
 و جاضیارتی بولنده جانفدا اولدند لوی ایچون سزده و حضرتده شهر بام
 سلطنت آنلره کویون اولدیزی بضاوی مراتب عالیله به و رسول بر لوب یار
 و صومروان اولدلو بکه پایله و زاده قد عروج ایدوب بیام پاشا ابند
 قوه مصطفی پاشا و زور اعظم اولدلو محصل جهات فرموده ملک عزیزی و دین
 و دولته خدمتاری معلوم خواص و عوام در ذکر تخییر قلعه ازینات
 شهر ازینک قسطنطنیه به نزدیک اولوب استبول ناکورینک ملکی ایدی مرحوم
 سلطان عثمان زمانه فواتکین و طار غایم قلعه لوه و قوبدن اولان
 اد و اد نام کسارده بر مقدار اجناد قونلوب هینه بینه لور و جیب
 اطراف شهری غارت وینا ایدر لور ایدی بو عزیمت به واریندی که شهره
 غایت قویب اولان کولدن باقی صد ایتمکه قدر ندوی مالامشیدی الامور
 مرهونه با و فاقها فخر استجه تضریری سلطان اورخان زمانه
 تقدیر اولما قلعه ازینک قلعه سنی محاصر ایلدلو اهل حصار خط
 و طاعتوندن مضطرب اولغله استبول ناکورینک قونلوب
 امداد رجا ایلدلو ناکورینی لشکر مو فورندارک ایدوب کشتی اولر
 ارسال ایدی و بنده ایدی که یلاق آباد ساحلین جیب ارنکده
 اولان اهل اسلامه شیخون ایلده لور چا سوس اهل اسلام استبولین
 و انض اولغله اورخان غازی بی منور اولدی اولدای اولدی
 سلیمان پاشای نین ایدوب امر ایدی که کین کا هد متوقب اولر
 کفار شیخون ایچردن مقدم بوناو کفار شیخون ایلده لور اتفاقا کشتی
 ساحله بنامند قوبین دروه بکه هد اولان دین بانلر بکمانان
 خبر وودلو اولدای شت تارده کفار شیخون ایدوب بنامند

5

10

15

20

25

نار